

A. 8.

HERO CLARNOE

THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

OF THE ARCH-BISHOP OF CANON

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

PLVTARCHI CHAERONENSIS

QVAE SVPERSVNT OMNIA

CVM ADNOTATIONIBVS VARIORVM

ADJECTAQVE LECTIONIS DIVERSITATE.

OPERA

JOANNIS GEORGII HVTTEN

PHILOS. MAG. ET SCHOL. ANATOL. TVBING. RECTORIS.

B B g

VOLV MEN QVARTVM

T V B I N G A E
IMPENSIS JOANNIS GEORGII COTTAE
C I D I D C C X C I I I

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

3995

92B99

II

CONTINVATIO

*Catalogi eorum, qui editionem hancce nominum
suorum subscriptione adjuverunt.*

Altonae.

Hammerich, Bibliopola.

Berolini.

Maurer, Bibliopola.

Denkendorffii Suevorum.

Stud. *Burk*.

— *Christmann*.

— *Essich*, Canstadiensis.

— *Essich*, Heimshemensis.

— *Essich*, Nürtingensis.

— *Haas*.

— *Kohler*.

Stud. *Kraus*.

— *Mayer*.

— *Pregizer*.

— *Rooschütz*.

— *Rümmelin*.

— *Werner*.

— *Ziegler*.

Goettingae.

Vandenhöck, Bibliopola. 2 Exempl.

Grimmae.

Müke, Rector scholae Grimmensis.

Hamburgi.

D. M. J. Moldenhauer.

Hannoverae.

Hellwing, Bibliopola. 2.

Libaviae.

Friedrich, Bibliopola.

Lipfliae.

Crusius, Bibliopola.

Hilscher, —

Hier. Th. Kind, j. u. C.

Weidmanni Haeredes.

Hempel, D. Theol. 5.

Misniae.

Bibliotheca Scholae Elector. Misnienfis.

Kenzelmann, Archi-Diac. Misnienfis.

Neostadii ad Stolpam:

M. Richter, Cand. Ministerii.

Salisburgi.

Bibliopolium Mayerianum.

Schasburgi in Transylvania.

Simonis, Prof. Gymnasii.

Tubingae.

M. Ade, Stip.

J. J. Beck, Stud. Argentoratensis.

E. F. Bengel, Stud.

Emmert, Professor.

M. Rothacker, Stip.

Ulmae.

Bibliopolium Stettinianum.

Vratislaviae.

Gutsch, Bibliopola. 5. Exempl.

PLUTARCHI
VITARVM PARALLELARVM

PARS QVARTA,

CONTINENS

SERTORIVM, EVMENEM, AGESILAVM, POM-
PEIVM, ALEXANDRVM MAGNVM,
CAESAREM.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ.

Η ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ

Σ Ε Ρ Τ Ω Ρ Ι Ο Σ.

Θαυμαστόν μὲν ἴσως ἐκ ἔσιν, ἐν ἀπέριω τῷ χρόνῳ τῆς τύχης ἄλλοτε ἄλλως ¹ μέσεως, ἐπὶ ταῖτα συμπύματα πολλὰ καὶ καταφέρειται τὸ αὐτόματον. εἴτε γὰρ ἐκ ἔσι τῶν ὑποκειμένων ἀρισμένου τὸ πλήθος, ἀφθονον ἔχει τῆς τῶν ἀποτελεσμένων ὁμοιότητος ² χορηγὸν ἢ τύχην τὴν τῆς ὕλης εὐπορίαν. εἴτ' ἐκ τῶν ἀρισμένων ἀριθμῶν ³ ἐμπλέκεται τὰ πράγματα, πολλὰ καὶ ἀνάγκη ταῦτα γίνεσθαι διὰ τῶν αὐτῶν περαινόμενα. ἐπεὶ δ' ἀγαπῶντες ἐνιοὶ τὰ τοιαῦτα, συνάγουσιν ἰσορίαν καὶ ἀκοῆ τῶν κατὰ τύχην γεγονότων, ὅσα λογισμῶ καὶ προνοίας ἔργοις ἔοικεν, οἷον, ὅτι, διεὶν Ἄτλεων γενομένων ἐμφανῶν, τῶ μὲν Σύρα, τῶ δ' Ἀρκάδος, ἐκά-
τερος

¹ B. 4. ἄλλω.

² R. mavult ἀνομοιότη. „nam si rerum substantiae numero essent infinitae, haberet fortuna in materiae abundantia largum quasi munerarium discrepantiae, hoc est, nunquam esset futurum, ut res inter se similes evenirent. Jam vero, cum finitae sint numero substantiae, necesse est, ut res eaedem saepius eveniant.“ An hic sensus, quem R. statuit, contextui accommodari possit, multus dubito. Sermo certe est Plutarcho de similitudine casuum, vel possibili, vel necessariis.

³ Anon. & Mur. ἀριθμῶ, quod probat Moï. Duf.

τερος ὑπὸ συδὸς ἀπώλετο· δυεῖν δ' Ἀκχαιάνων, ὁ μὲν ὑπὸ τῶν κυνῶν, ὁ δ' ὑπὸ τῶν ἐρασῶν διεσπάσθη· δυεῖν δὲ Σικελιῶνων ὑφ' ἧ μὲν ἐνικήθησαν Καρχηδόνιοι πρότερον, ὑφ' ἧ δ' ὕστερον ἀρδην ἀνηρέθησαν· ἐλάω δὲ τὸ Ἴλιον ὑφ' Ἡρακλέως διὰ τὰς ¹ Λαομέδοντος ἵππας, καὶ ὑπὸ Ἀγαμέμνονος δια τῆ Δαρείας προσαγορευθέντος ἵππε ². τρίτον δ' ὑπὸ Χαριδήμου, ταῖς πύλαις ἵππε τινὸς ἐμπεισόντος, ἀποκλεῖσαι ³ ταχὺ τῶν Ἰλιέων μὴ δυναθέντων. δυεῖν δὲ ὁμωνύμων τοῖς εὐωδεσάτοις Φυτοῖς πόλεων ⁴, Ἴε καὶ Σμύρνης, τὸν ποιητὴν Ὀμηρον ἐν ἧ μὲν γενέσθαι λέγουσιν, ἐν ἧ δ' ἀποθανεῖν. Φέρε, καὶ τῷτο προσθῶμεν αὐτοῖς, ὅτι καὶ τῶν στρατηγῶν οἱ πολεμικώτατοι, καὶ πλεῖστα δόλω κατεργασάμενοι μετὰ δεινότητος, ἑτερόφθαλμοι γεγονόασι, Φίλιππος, Ἀντίγονος, Ἀννίβας, περὶ ἧ ⁵ τὸδε τὸ σύγγραμμα, Σεργάριος· ὃν Φιλίππε μὲν ἂν τις ἀποφαινοίτο σωφρονέστερον περὶ τὰς γυναῖκας, Ἀντιγόνα δὲ πιστοτερον περὶ ⁶ Φίλκε, Ἀννίβε δὲ ἡμερώτερον πρὸς πολεμίας, λειπόμενον δὲ συνέσει μὲν ἔδεινός τάτων, τύχη δὲ πάντων ⁷. ἧ πολὺ τῶν ἐμφανῶν πολεμίων χαλεπωτέρω

¹ B. 4. ἦσι.

² Verba καὶ ὑπὸ usque ad ἵππε absunt a B. 4.

³ R. ad h. v. ita: „scil. aut ἦς πύλαις, aut αὐτὸν, Charidemum puta, qui videtur is esse Charidemus, cujus creberrima sit mentio in or. Demosth. in Aristocratem.“ V. Ἰλιῶν pro seq. Ἰλιέων.

⁴ Mose Duf. notante, alii Ion non faciunt urbem, sed inferulam.

⁵ Cum R. malim dari καὶ περὶ ἧ. Otiosa mihi haec copula videtur paulo ante in vocibus ὅτι καὶ ἦων στρατ. — hoc loco autem necessaria.

⁶ R. mavult πρὸς. Pro Ἀννίβε B. 4. Ἀννίβα; pro πρὸς V. κατὰ.

⁷ Cf. Flor. l. III. c. 22. Versio, quam in seq. dat Schirach, — das Glück machte ihm alles weit schwerer, als seine offenbaren Feinde — minime respondet phrasi graecae ἧ τύχη χρῆσθαι χαλεπωτέρω.

τέρα περι πάντα χρησάμενος, επανίσωσεν εαυτὸν εμπειρία μὲν τῆ Μετέλλα, τόλμη δὲ τῆ Πομπηία, τύχη δὲ τῆ Σύλλα, δυνάμει δὲ τῆ Ῥωμαίων, Φυγάς καὶ βαρβάρων ἔπηλυσ ἄρχων ἀντιταξάμενος. τέτρω δὲ¹ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων τὸν Καρδιανὸν ὁμοίῃμεν Εὐμενῆ. ἀμφοτέροι γὰρ ἀρχικοί, καὶ σὺν δόλῳ πολεμικοί, καὶ τῆς μὲν αὐτῶν ἀποξενωθέντες, ἠγησάμενοι δ' ἀλλοδαπῶν, τύχη δὲ χρησάμενοι βιαίῳ καὶ ἀδίκῳ² περι τὴν τελευταίην. ἐπιβαλευθέντες γὰρ ἀμφοτέροι, μεθ' ὧν τὲς πολεμίαις ἐνίκων, ὑπὸ τέτρω ἀνῆρέθησαν.

II. Κοίντῳ Σερτωρίῳ γένος ἦν ἐν ἀσημότατον ἐν πόλει Νέσσοις³ τῆς Σαβίνων. τραφεὶς δὲ κοσμίως ὑπὸ μητρὶ χήρᾳ, πατρὸς ὄρφανός, ὑπερφυῶς δοκεῖ Φιλομήτρῳ γενέσθαι. ὄνομα τῆς μητρὸς Ῥέαν λέγασιν. ἤσκητο μὲν ἐν καὶ περι δίνας ἰκανῶς, καὶ τινα καὶ δύναμιν ἐν τῆ πόλει μειράκιον ἂν⁴ ἀπὸ τῆ λέγειν ἔχεν. αἱ δὲ περι τὰ στρατιωτικὰ λαμπρότητες αὐτῆ καὶ κατορθώσεις ἐνταῦθα τὴν Φιλοτιμίαν μετέβησαν.

III. Πρῶτον μὲν ἐν, Κίμβρων καὶ Τευτόνων ἐμβεβληκότων εἰς Γαλατίαν, στρατευόμενος ὑπὸ Καιπίωνι⁵, κακῶς ἀγωνισαμένων τῶν Ῥωμαίων, καὶ τροπῆς

A 2

γενο-

¹ Particulam δὲ ex Junt. Ald. Crat. Steph. Frst. restituendam censui, pro δὲ, quod in Bryanea vitiose, me iudice, extat, & R. ex ea recepit.

² Voces has καὶ ἀδίκῳ, quibus Steph. aliaque eam secutae edd. carent, cum Junt. Ald. Crat. Anon. B. 4. & Mur. addi voluit Br. & dedit R. — V. βιαίῳ, omissis καὶ ἀδ.

³ Br. cum Anon. & Mur. Νερόσια legi voluit. Sic quoque vertunt Xyl. Schirach aliique. Aretin. dat Mirsia. Ad τῆς subaudi χώρας. R. quoque τοῖς dari posse censet, & ad Νέσσοις referri.

⁴ B. 4. ὄν.

⁵ Sic cum Anon. & Mur. scribendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. Σκιπίωνι. Sic & Xyl. vertit. Cf. Luculli vita T. III. p. 330. not. 1. ubi R. in textu male retinuerat Σκιπίωνος.

γενομένης, ἀποβεβληκῶς τὸν ἵππον, καὶ κατατετρωμέ-
 νος τὸ σῶμα του Ῥοδανὸν διεπέρασεν, αὐτῷ τε τῷ Θῶ-
 ρακι καὶ Θυρεῶ, πρὸς ἐναντίου ¹ ῥεῦμα πολὺ νηχόμε-
 νος. ἔτω τὸ σῶμα ῥωμαλέον ἦν αὐτῷ καὶ δίακονου
 τῇ ἀσκήσει. δεύτεροι δὲ τῶν αὐτῶν ἐπερχομένων μυ-
 ριάσι πολλαῖς καὶ δειναῖς ἀπειλαῖς, ὥσε καὶ τὸ μένειν
 ἀνδρα Ῥωμαῖον ἐν τάξει τότε, καὶ τὸ πείθεσθαι τῷ
 στρατηγῷ, μέγα ἔργον εἶναι, Μάριος μὲν ἠγεῖτο, Σερ-
 τῳρίος δὲ κατασκοπὴν ὑπέσθη τῶν πολεμίων. ἐδῆτι δὲ
 Κελτικῇ σιευασάμενος, καὶ τὰ κοινότατα τῆς διαλέξε
 πρὸς ἔντευξιν ἐπὶ καιρῷ παραλαβῶν, ἀναμίγνυται τοῖς
 βαρβάροις. καὶ τὰ μὲν ἰδῶν, τὰ δ' ἀνοῆ πυθόμενος
 αὐτῶν ἐπειγόντων, ἐπανήλθε πρὸς Μάριον. τότε μὲν ἐν
 αρισειῶν ἔτυχεν. ἐν δὲ τῇ λοιπῇ στρατείᾳ πολλὰ καὶ
 συνέσεως ἔργα καὶ τόλμης ἀποδειξάμενος, εἰς ὄνομα καὶ
 πίσιν ὑπὸ τῆ στρατηγῆ προήχθη. μετὰ δὲ τὸν ² Κίμ-
 βρων καὶ Τευτόνων πόλεμον, ἐπεμφθεὶς ὑπὸ Δειδίῳ
 στρατηγῷ χιλιάρχος ἐπ' Ἰβηρίας, ἐν τῇ πόλει Κάσλω-
 νι παρεχίμαζε τῆς Κελτιβήρων. ἐπεὶ δὲ τῶν στρατιω-
 τῶν ἐν ἀφθόνοις ὑβριζόντων καὶ τὰ πολλὰ μεθύοντων
 καταφρονήσαντες οἱ βάρβαροι, μετεπέμψαντο νυκτὸς ³
 ἐπικέραια παρὰ τῶν ἀστυγείτων Γυρισσιῶν ⁴, καὶ κατ'
 οἰκίας ⁵ ἐπιόντες ἐκείνου αὐτὰς, ὑπεκδύς ὁ Σερτώριος
 μετ' ὀλίγων, καὶ τὰς ἐπίπλους συναγαγὼν κύκλω
 τὴν πόλιν περιῆλθε. καὶ καθ' ἃς οἱ βάρβαροι πύλας
 ἔλαθον παρεισπεσόντες, ἀνεωγμένας εὐρῶν, ἐ ταύτων
 ἐκείνοις ἔπαθεν, ἀλλὰ Φρερὰς ἐπισήσας, καὶ καταλα-
 βῶν

¹ Junt. Ald. Crat. ἐναντίων; Steph. correxit.

² B. 4. μετὰ δὲ τῶν.

³ Post h. v. B. 4. ἰνδῆ αὐτὰς, omittit autem hoc pronomen paulo infra post ἐκείνου, errore librarii, ut Br. videtur.

⁴ B. 4. Γεραιῶν. Utrumque, notante Mose Dusoul, igno-
 tum. Suspicitur Ὠρισίαν, ab urbe Oria, sita in hac regione
 secundum Cellarium.

⁵ B. 4. κατὰ σκηνας.

βῶν πανταχόθεν τὴν πόλιν, ἐβίβεινε τὰς ἐν ἡλικίᾳ πάντας. ὡς δ' ἀνῆρέθησαν, ἐκέλευσε τὰς στρατιώτας πάντας ¹ τὰ μὲν αὐτῶν ὄπλα καὶ τὴν ἐδῆτα καταθέσθαι, τοῖς δὲ τῶν βαρβάρων ἐνεσκευασμένους ² ἔπεσθαι πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐξ ἧς ἀπεσάλησαν οἱ νύκτωρ ἐπιπεσόντες αὐτοῖς. ψευσάμενος δὲ τῇ τῶν ὄπλων ὄψει τὰς βαρβάρους, τὰς τε πύλας ἀνεωγμένας εὔρε, καὶ πλήθος ἀνδρῶπων ἔλαβεν ³, οἰόμενων ἀπαντᾶν εὐπεπραχόσι Φίλοις καὶ πολίταις. διὸ πλείοσι μὲν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐσφάτηντο περὶ τὰς πύλας, οἱ δὲ λοιποὶ παραδόντες ἑαυτὰς ἐπράθησαν.

IV. Ἐν τότε Σερτώριος ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ διεβοήθη καὶ ὅτε πρῶτον ἐπανῆκεν εἰς Ῥώμην, ταμίᾳ ἀποδείκνυται τῆς περὶ Πάδον Γαλατίας, ἐν δέοντι. τῷ γὰρ Μαρσιῦ πολέμῳ συνισαμένῳ, στρατιώτας τε προσταχθέν ⁴ αὐτῷ καταλέγειν, καὶ ὄπλα ποιεῖσθαι, σπεδὴν καὶ τάχος προσθεῖς τῷ ἔργῳ, παρὰ τὴν τῶν ἄλλων νέων βραδυτῆτα καὶ μαλακίαν, ἀνδρὸς ἐμπράκτως βιωσομένους δόξαν ἔχεν. ἔμην ὑφήματο τῆς στρατιωτικῆς τόλμης, εἰς ἀξίωμα προελθὼς ⁵ ἡγεμόνος, ἀλλὰ καὶ χειρὸς ἐπιδεικνύμενος ἔργα θυμασὰ, καὶ τὸ σῶμα τοῖς ἀγῶσιν ἀφειδῶς ἐπιδιδῶς, τῶν ὄψεων ἀπέβαλε τὴν ἑτέραν ἐκκοπεῖσαν. ἐπὶ τῷ δὲ καὶ ⁶ καλλωπιζόμενος αἰεὶ διετέλει. τὰς μὲν γὰρ ἄλλους ἐν αἰεὶ τὰ μαρτύρια τῶν κρισείων περιφέρειν, ἀλλὰ καὶ ἀποτίθεσθαι, σρεπλὰ καὶ δόρατα καὶ σεφάνους· αὐτῷ δὲ τῆς ἀνδραγαθίας παρα-

A 3

μένειν

¹ V. ἀπαντας. In seq. B. 4. ὀπλίζεσθαι μὲν γὰρ ἐκείνων ὄπλα.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. ἐνεσκευασμένους. V. ἐνεσκευασμένοις.

³ R. monente, subaudi ἀφύλακτον, vel ἐκχυθέν, quod ipse potius addendum videtur.

⁴ Junt. sola προσαχθέντας.

⁵ B. 4. προελθῶν. Id. paulo post ἐτε ἐνδεικνύμενος pro ἐπεδεικν.

⁶ B. 4. omittit καί.

μένειν τὰ γνωρίσματα, τὰς αὐτὰς ἔχοντι τῆς ἀρετῆς ἅμα καὶ τῆς συμφορᾶς θεατάς. ἀπέθωκε δὲ καὶ ὁ δῆμος αὐτῶν τιμὴν πρέπσαν. εἰσελθόντα γὰρ εἰς θεάτρον ἐξεδέξατό ¹ τε κρότῳ καὶ κατευφύμηθεν· ὧν ἕδὲ τοῖς πάνυ προήκασιν ἡλικία τε καὶ δόξη ² τυχεῖν ἦν ῥᾶδιον. δημαρχίαν μέντοι μετιῶν, Σύλλα κατασασιάσαντος αὐτὸν, ἐξέπεσε· διὸ καὶ δοκεῖ γενέσθαι μισοσύλλας. ἐπεὶ δὲ Μάριος μὲν ὑπὸ Σύλλα κρατηθεὶς ἐφυγε, Σύλλας δὲ Μιθριδάτῃ πολεμήσων ἀπῆρε, τῶν δὲ ὑπάτων Ὀκιάβιος μὲν ἐπὶ τῆς Σύλλα προαιρέσεως ἔμεινε, Κίννας δὲ νεωτερίζων ὑποφερομένην ἀνεκαλεῖτο τὴν Μαρίας εἴασιν· τάτῳ προσένειμεν αὐτὸν ὁ Σερτώριος, ἄλλως τε καὶ τὸν Ὀκιάβιον ὄρων αὐτὸν μὲν ³ ἀμβλύτερον ὄντα, τοῖς δὲ Μαρίας φίλοις ἀπισῦντα. γενομένης δὲ τοῖς ὑπατοῖς ἐν ἀγορᾷ μάχης μεγάλης, Ὀκιάβιος μὲν ἐκράτησε, Κίννας δὲ καὶ Σερτώριος ἐπολλῶ ἑλάττερος τῶν μυριάων ἀποβαλόντες ἐφυγον· καὶ τῶν ⁴ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐτι διεσπαρμένων στρατοπέδων προσαγόμενοι τα πλεῖστα πειθοῖ, ταχὺ κατέστησαν ἀξιόμαχοι τοῖς περὶ τὸν Ὀκιάβιον.

V. Μαρίας δὲ καταπλεύσαντος ἐν Λιβύης, καὶ τῶ Κίννα προστιθέντος ἑαυτὸν, ὡς ⁵ ἰδιώτην ὑπάτῳ, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐδόκει δέχεσθαι, Σερτώριος δ' ἀπηγόρευεν·

εἴτε

¹ Sic in sing. cum Junt. Ald. Crat. dedit R. pro ἐξεδέξαστο, quod Steph. dedit, cum eadem paulo post legant κατευφύμησαν. R. quoque recepto singulari accommodavit hoc posterius verbum, cum Mur. Utrumque, eodem iudice, rectum, modo fit in numeris constantia. Mos. Duf. voluit κατευφύμισαν.

² B. 4. ἡλικίαν τε καὶ δόξιν.

³ Sic transpositis vocibus R. cum V. dedit, pro vulg. μὲν αὐτὸν. Locum autem Schirach ita vertit: weil er die Trägheit des Octavius kannte, und den Freunden des Marius nicht traute, quasi esset ἀπιστῶν, ad ὄρων referendum.

⁴ Br. Iuspr. καίτοι ἴων.

⁵ B. 4. προσθέντος ὡς, omisso ἑαυτὸν.

εἴτε τὸν Κίνναν ἤτ' ἰον οἴομενος ἑαυτῷ προσέξειν, ἀνδρὸς ἡγεμονικώτερος παρόντος, εἴτε τὴν βαρύτητα τῆς Μαρίας δεδοικώς, μὴ πάντα τὰ πράγματα συγχέη, θυμῷ μέτρον ἔκ ἔχοντι πέρα δίκης ¹ ἐν τῷ κρατεῖν προσερχόμενος ². ἔλεγεν ἔν μικρὸν εἶναι τὸ ἀπολειπόμενον ἔργον αὐτοῖς ἤδη κρατῆσι δεξαμένων δὲ ³ τὸν Μάριον, τὸ σύμπαν οἴσεται τῆς δόξης ἐπειθὸν καὶ τῆς δυνάμεως, χαλεπὸν ὄντα πρὸς κοινωτικὴν ἀρχῆς καὶ ἄπιστον. εἰπόντος δὲ τῆς Κίννα, ταῦτα μὲν ὀρθῶς ὑπολογίζεσθαι τὸν Σερτώριον, αἰδεῖσθαι δὲ καὶ διαπορεῖν, ὅπως ἀπάσεται τὸν Μάριον, αὐτὸς ἐπὶ κοινωτικῶν πραγμάτων κεκληρικώς, ὑπολαβὼν ὁ Σερτώριος εἶπεν. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν αὐτὸν ἀφ' ἑαυτῆς Μάριον ἡγεῖν νομίζων εἰς Ἰταλίαν, τὸ συμφέρον ἐσκόπην· σοὶ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐδὲ βελεύεσθαι ⁴ καλῶς εἶχεν, ἡκοντος, ὃν αὐτὸς ἐλθεῖν ἡξίωσας, ἀλλὰ χρῆσθαι καὶ δέχεσθαι, τῆς πίσεως μηδενὶ λογισμῷ χώραν δίδασθαι. Οὕτως μεταπέμπεται τὸν Μάριον Κίννας καὶ τριχῆ τῆς δυνάμεως διανεμηθείσης, ἦρχον ⁵ οἱ τρεῖς. διαπολεμηθέντος δὲ τῆς πολέμου, καὶ τῶν περὶ τὸν Κίνναν καὶ Μάριον ἐμφορεμένων ὑβρέως τε καὶ πιρίας ἀπάσης, ὡσε χρυσὸν ἀποδείξαι Ῥωμαίοις τὰ τῆς πολέμου καιὰ, Σερτώριος λέγεται μόνος ἔτ' ἀπουλεῖναι τινα πρὸς ὄργην ⁶, ἔτ' ἐνυβρίσαι κρατῶν, ἀλλὰ καὶ τῷ Μαρῖῳ δυσχεραίνειν, καὶ τὸν Κίνναν ἐντυγχάνων ⁷ ἰδίᾳ καὶ δεόμενος μετριώτερον ποιεῖν. τέλος δὲ τῶν δέλων, ἔς Μάριος συμμάχος μὲν ἐν τῷ πολέμῳ, δορυφόρος δὲ τῆς τυραννίδος ἔχων ἰχυρὸς καὶ πολλὰς ἐποίησε, τὰ μὲν

A 4

ἐπειν

1 B. 4. παρὰ δίκην.

2 Junt. Ald. Crat. προσερχόμενος; V. προσχρώμενος; B. 4. προσερχόμενος.

3 B. 4. δεξάμενοι καί.

4 B. 4. βέλεσθαι.

5 B. 4. ἦς ἦρχον.

6 V. κατ' ὄργην.

7 B. 4. ἐντυγχάνων.

ἐπειὺα διδόντος καὶ κελεύοντος, τὰ δὲ καὶ βίᾳ παρανο-
μένων εἰς τὲς δεσπότας, σφαττόντων μὲν αὐτὰς, ταῖς
δὲ δεσποῖναις πλησιαζούων, καὶ βιαζομένων τὲς παῖδας,
ἐν ἀναχετὰ ποιόμενος ὁ Σερτώριος, ἅπαντας ἐν ταύ-
τῳ στρατοπεδεύοντας ¹ κατημόντισεν, ἐν ἐλάτῃς τετρα-
κιχίλων ὄντας.

VI. Ἐπεὶ δὲ Μάριος μὲν ἐτελεύτησε, καὶ Κίννας
ἀνηρέθη μικρὸν ὕπερον, ὁ δὲ νεανίας Μάριος, ἀκοντος
αὐτῆ, παρὰ τὲς νόμους ὑπατεῖαν ἔλαβε, Κάρβωνες δὲ
καὶ Νωρβανοὶ καὶ Σικιῖανες ἐπίοντι ² Σύλλα κακῶς
ἐπολέμην· καὶ τὰ μὲν ἀνανδρία καὶ μαλακία τῶν στρα-
τηγῶν ἐφθείρετο, τὰ δ' οἱ προδιδόντες ἀπάκουσαν· ἔρ-
γον δ' ἕδεν ἦν αὐτῆ παρόντος τοῖς πράγμασι μοχθηρῶς
ὑποφερομένοις, διὰ τὸ χεῖρον φρονεῖν ³ τὲς μάλλον δυ-
ναμένους· τέλος δὲ Σύλλας, Σικιῖανι παραστρατοπεδεύ-
σας, καὶ Φίλοφρονέμενος, ὡς εἰρήνης ἐσομένης, διέφθει-
ρε τὸ στρατεύμα, καὶ ταῦτα προλέγων Σικιῖανι καὶ δι-
δάσκων Σερτώριος ἐν ἔπειθε, παντάπασιν ἀπογνῆς τὴν
πόλιν, ὤρμησαν εἰς Ἰβηρίαν, ὡς, εἰ φθάσει ⁴ τὴν ἐκεῖ
κρατυνόμενος ἀρχὴν, καταφυγὴ τοῖς πλοῖσιν ἐνταῦθα
τῶν Φίλων ἐσόμενος. χειμῶσι δὲ χαλεποῖς χρησάμε-
νος ἐν χωρλοῖς ὄρειοῖς, ὑπὸ βαρβάρων ἐπράττετο τέλη
καὶ μισθὸς τῆ παρελθεῖν τὴν ὁδόν. ἀγανακίζετων δὲ τῶν
σὺν αὐτῷ, καὶ δεινολογεμένων, εἰ Ῥωμαίων ἀνθύπατος
τέλη καταβαλεῖ ⁵ βαρβάρους ὀλέθρους, μικρὰ φροντίσας τῆ
δοκῆντος αἰχρῆ, καὶ καιρὸν ἀνεῖναι φήσας, ἔσπανιώ-
τερον ἕδεν ἀνδρὶ μεγάλων ἐφιεμένῳ, τὲς μὲν βαρβάρους
ἐδε-

¹ Aretin. vertit: *in campis*. • Hinc Xylandro legisse videtur
ἐν πεδίῳ, aut tale aliquid.

² B. 4. ἔτι ἔντι.

³ Pro his duabus vocibus B. 4. χειροτονεῖν.

⁴ R. monente aut φθάσει, in opt. est legendum, aut φθάση.

⁵ Sic R. dedit de suo pro vulg. καταβάλη. Junt. Ald. Crat.
καταβάλας.

ἐθεράπευσε χρήμασι, τὴν δ' Ἰβηρίαν ἐπειχθεὶς κατέερχε. παραλαβὴν δ' ἔδην πλήθει μὲν καὶ ἡλικίᾳ ἀκμάζουσα, πλεονεξία δὲ καὶ ὕβρει τῶν πεμπομένων ἐνάσσοτε στρατηγῶν πρὸς ὅλην κακῶς διανείμενα τὴν ἡγεμονίαν, ἀνελάμβανεν ἰσομιλίᾳ τε τὰς δυνατὰς, καὶ Φόρων ἀνέσει τὰς πολλὰς· μάστιγα δὲ τῶν ἐπισαυμάτων ἀπαλλάξας ἡγαπήθη. τὰς γὰρ στρατιώτας ἠνάγκαζεν ἐν τοῖς προασειοῖς χειμάδια πῆγνυθαι, πρῶτος αὐτὸς ἔτω κατασκευῶν. ἔμην ἐπὶ τῇ τῶν βαρβάρων εὐνοίᾳ τὸ πᾶν ἐποίησατο, Ῥωμαίων δὲ τῶν αὐτόθι μετοικούντων τὰς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσας, μηχανὰς τε παντοδαπὰς καὶ ναυπηγίας τριηρῶν ὑποβαλλόμενος², διὰ χειρῶν εἶχε τὰς πόλεις· ἡμερος μὲν ὦν ἐν ταῖς εἰρηνικαῖς χρεαίσι, Φοβερὸς δὲ τῇ παρασκευῇ κατὰ τῶν πολεμίων³ Φαινόμενος.

VII. Ὡς δὲ Σύλλα μὲν ἐπυνθάνετο τῆς Ῥώμης κρατεῖν, ἔρρειν δὲ τὴν Μαρία καὶ Κάρβανος ἐάσιν, αὐτίκα προσδοῶν στρατιάν⁴ διαπολεμήσασαν αὐτῷ μετ' ἡγεμόνος ἀφίξειθαι, Φράγγυται τὰ Πυρρηναῖα ἔρη διὰ Ἰάλλε Σαλινατάρος ἑξακισχίλις ὀπλίτας ἔχοντος. καὶ μετ' ἔπολυ Γάιος Ἄννιος ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ Σύλλα, καὶ τὸν Ἰέλιον ἀπρόσμαχον ὄρων, ἐν ἀπόρῳ καθήσο⁵ παρὰ ταῖς ὑπαρειαίσι. Καλπερνίσι δὲ τινος, ἐπίκλησιν Λαυαρία, δολοφονήσαντος τὸν Ἰέλιον, καὶ τῶν στρατιωτῶν τὰ ἄκρα τῆς Πυρρήνης ἐκλιπόντων, ὑπερβαλὼν Ἄννιος ἐπήγει χειρὶ μεγάλη τὰς ἐμποδῶν ἀνισίας. Σερτώριος δ' ἐκ ὧν ἀξιόμαχος, μετὰ τρισχιλίων εἰς Καρχηδόνα τὴν

A 5

νάειν

1 B. 3. ἀνελάμβανεν δε.

2 V. ὑποβαλλόμενος διὰ χειρὸς. Junt. Ald. Crat. ὑποβαλλόμενος, quod praefert R. monens vero, tum quoque dandum esse paulo ante καθοπλίξων.

3 Junt. Ald. Crat. πολεμικῶν; quod si placet, R. monente, delendum est κατὰ.

4 Sic R. cum Junt. Ald. Crat. dedit pro vulg. στρατιαν.

5 V. καθίστατο.

νεάν καταφυγῶν, κἀκεῖθεν ἐπιβάς τῶν νεῶν, καὶ διαπεράσας τὸ πέλαγος, Λιβύη κατὰ τὴν Μαυρασίαν προσέχευ. Ἄφυλάτοις δὲ τοῖς στρατιώταις ὑδρευομένοις τῶν βαρβάρων ἐπιπεσόντων, συχνὰς ἀποβαλῶν, αὐτοῖς εἰς Ἰβηρίαν ἀπέπλει, καὶ ταύτης μὲν ἀποικρέεται, Κιλισσῶν ¹ δὲ ληριδῶν αὐτῶ προσγενομένων ², Πιτυύση νήσω προσέβαλε, καὶ ἀπέβη τὴν παρ' Ἀννίε Φραρᾶν βιασάμενος. Ἄννιος δὲ μετ' ἑ πολὺ παρῆν ναυσὶ τε πολλαῖς καὶ πεντακισχίλοις ὀπλίταις. πρὸς ὃν ἐπεχείρησε μὲν διαναυμαχεῖν, καίπερ ἔλαφροῖς, καὶ πρὸς τάχος, ἔ πρὸς ἀλιήν, πεπονημένοις σιάφεισι χρώμενος· ζεφύρω δὲ λαμπρῶ τῆ πελάγος ἀνισαμένα, καὶ τὰ πολλὰ τῶν τῆ Σερτωρίε πλοίων ὑπὸ καφότητος πλάγια ³ ταῖς βραχίαις περιβάλλοντος, αὐτὸς ὀλίγαις ναυσὶ τῆς μὲν Θαλάσσης ὑπὸ τῆ χειμῶνος εἰργόμενος, τῆς δὲ γῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἡμέρας δέκα σαλεύων πρὸς ἐναντίον κῦμα καὶ κλύδωνα τραχὺν, ἐπιπόνως διεκράτησεν ⁴.

VIII. Ἐνδόντος δὲ τῆ πνεύματος Φερόμενος ⁵ νήσοις τισὶν ἐναυλιζέται σποράσιν, ἀνύδροις· κἀκεῖθεν ἕρας καὶ διεκβαλῶν τὸν Γαδειραῖον πορθμὸν, ἐν δεξιᾷ τοῖς ἐκτὸς ἐπιβάλλει τῆς Ἰβηρίας, μικρὸν ὑπὲρ τῶν τῆ Βαίτιος ἐμβολῶν, ὃς εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ἐκφερόμενος θάλατταν, ὄνομα τῇ περὶ αὐτὸν Ἰβηρίε παρέχεν. ἐνταῦθα ναῦται τινὲς ἐντυγχάνουσιν αὐτῶ, νέον ἐκ τῶν Ἀτλαντικῶν νήσων ἀναπεπλευκότες ⁶, αἱ δύο μὲν εἰσὶ, λεπτῶ παντάπασι πορθμῶ διαιρέμεναι, μυρίας δ' ἀπέχουσαι

¹ Hoc accentu instructam omnes edd. excepta Bryanaea, quam R. sequitur, dederunt hanc vocem, & sic restituere non dubitavi pro Κιλίσσων.

² V. καταγενομένων.

³ B. 4. πελάγια

⁴ Teste H. Steph. etiam legitur διεκαρτέρησεν. Sic & B. 4.

⁵ adelt Φερόμ. a B. 4.

⁶ V. ἐκπεπλευκότες.

χεται Λιβύης σαδίας, καὶ ὀνομάζονται μακάρων. ὄμβροισ δὲ χρώμεναι μετρίοις σπανίως, τὰ δὲ ¹ πλείεα πνεύμασι μαλακοῖς καὶ δροσοβόλοις, ἢ μόνον ἄρῃν καὶ φυτεύειν παρέχουσιν ἀγαθὴν καὶ πλοῖνα χώραν, ἀλλὰ καὶ καρπὸν αὐτοφυῆ φέρουσιν, ἀποχρῶντα πλήθει καὶ γλυκύτητι βόσκουσιν ἄνευ πόνων καὶ πραγματείας χολάζουσα δῆμον. ἄηρ δ' ἄλυπος ὡρῶν τε κρᾶσει καὶ μεταβολῆς μετριότητι, κκτέχει τὰς νήσους. οἱ μὲν γὰρ ἐνθάδε τῆς γῆς ἀποπνέοντες ἔξω βορέαι καὶ ἀπηνιῶται, διὰ μῆκος ἐπιεσόντες εἰς τόπον ἀχανῆ διασπείρονται καὶ προαπολείπσι ². πελάγιοι δὲ περιβρέοντες ἀργεῖαι καὶ ζέφυροι, βληχρὸς μὲν ὑετὸς καὶ σποράδας ἐν θαλάττης ἐπάγοντες, τὰ δὲ πολλὰ νοτεραῖς ³ αἰθρίαις ἐπιψύχοντες ἡσυχῇ τρέφουσιν. ὥστε μέχρι τῶν βαρβάρων διῆχθαι πίσιν ἰχυρὰν, αὐτότε τὸ Ἠλύσιον εἶναι πεδίου, καὶ τὴν τῶν εὐδαιμόνων οἰῆσιν, ἣν Ὀμηρος ἔμνησε.

IX. Ταῦθ' ὁ Σερτώριος ἀνέσας, ἔρωτα θαυμαστὸν ἔχεν οἰκῆσαι τὰς νήσους, καὶ ζῆν ἐν ἡσυχίᾳ, τυραννίδος ἀπαλλαγείς καὶ πολέμων ἀπόντων. αἰδόμενοι δ' οἱ Κίλικες, ἔθεν εἰρήνης δεόμενοι καὶ χολῆς, ἀλλὰ πλέτε καὶ λαφύρων, εἰς Λιβύην ἀπέπλευσαν, Ἀσιαλίον ⁴ τὸν Ἴφθα κατάξοντες ἐπὶ τῆς Μαυρυσίαν βασιλείαν. ἢ μὴν ἀπέκαμεν ὁ Σερτώριος, ἀλλὰ τοῖς πρὸς ⁵ τὸν Ἀσιαλίον διαπολεμᾶσιν ἔγνω βοηθεῖν, ὡς οἱ σὺν αὐτῷ καινὴν τινα λαβόντες ἐλπίδων ἀρχὴν καὶ πράξεων ἐτέρων ὑπόθεσιν, μὴ διαλυθεῖεν ⁶ ὑπὸ τῆς ἀπορίας. ἀσμένοις δὲ τοῖς Μαυρυσίοις ἀφιμόμενος εἶχετο ἔργα, καὶ κατα-

μαχε-

¹ B. 4. ὄλβιοι χρώμενα μετρίοις σπανίσαντα δέ.

² V. προαπολείπσι.

³ abest haec vox a B. 4.

⁴ Gr. cum B. 4. scribi vult Ἀσκαλίον.

⁵ V. κατά.

⁶ B. 4. διαμαρτεῖεν.

μαχεσάμενος ¹ τὸν Ἄσκαλιν ἐπολιόρκει. Σύλλα δὲ Πακκικιανὸν ἐπέμφαντος βοηθῆσαι τοῖς περὶ τὸν Ἄσκαλιν μετὰ δυνάμεως, συμβαλὼν ὁ Σερτώριος, τὸν μὲν Πακκικιανὸν ἀπέβηεν, τὴν δὲ στρατιὰν κωπήσας προσηγάγετο καὶ τὴν Τιγέννην ², εἰς ἣν ὁ Ἄσκαλις συνέφυγε μετὰ τῶν ἀδελφῶν, ἐξεπολιόρκησεν. ἐνταῦθα τὸν Ἄνταϊὸν οἱ Λίβυες ἰσορᾶσι κείδαι, καὶ τὸν τάφον αὐτῆ Σερτώριος διέσκαψε, τοῖς βαρβάροις ἀπιστῶν διὰ μέγεθος ³. ἐντυχῶν δὲ τῷ ⁴ σώματι πηχῶν ἐξήκοντα μῆκος, ὡς Φασι, κατεπλάγη, καὶ σφάγιον ἐντερῶν, συνέχωσε τὸ μνῆμα, καὶ τὴν περὶ αὐτῆ τιμὴν τε καὶ Φήμην συνήρξησε. Τιγεννῆται ⁵ δὲ μυθολογῶσιν, Ἄνταϊς τελευτήσαντος, τὴν γυναῖκα, Τίγγην, Ἡρακλεῖ συνέλθεῖν. Σόφωνα δ' ἐξ αὐτῶν γενόμενον, βασιλεῦσαι τῆς χώρας καὶ πόλιν ἐπάνυμον τῆς μητρὸς ἀποδείξαι. Σόφωνος δὲ παῖδα γενέσθαι Διοδάρου, ᾧ πολλὰ τῶν Λιβυκῶν ἔθνῶν ὑπήκουσεν, Ἑλληνικὸν ἔχοντι κράτευμα τῶν αὐτόθι κατωμισμένων ὑφ' Ἡρακλέους Ὀλβιανῶν καὶ ⁶ Μυκηναίων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀνακείδω τῇ Ἰόβα χάριτι, τῆ ἀνύσαν ἰσορρωτάτε βασιλέων. ἐπειὴ γὰρ ἰσορᾶσι τὰς προγόνους Διοδάρου καὶ Σόφωνος ἀπογόνους εἶναι. Σερτώριος δὲ πάντων ἐγγρατῆς γενόμενος, τὰς δεηθέντας αὐτῆ καὶ πισεύσαντας ἐκ ἠδίκησεν,

¹ B. 4. κατακυκλωσάμενος. Id. in seq. Πακκικιανὸν pro Πακκικιανόν.

² Xyl. dubitat, an pro Tigenna Tingis sit legendum. Mur. Τίγγιν. B. 4. Ἄσιγέννην. Cf. Strab. L. XVII.

³ R. sup. διὰ τὸ λεγόμενον τῶν λιφάνων μέγεθος.

⁴ R. mavult τῷ abesse. Monente Dacerio, hanc fabulam ex Gabinio, scriptore Romano, hausisse videtur Plutarchus. Cf. Strabo l. c. Cur Schirach vertit: der sechs Ehlen lang war? — an voluit fabulam reddere tolerabiliorem?

⁵ Hanc vocem sic scriptam dedit Frst. quam Br. & R. sequuntur. Omnes priores Τιγεννῆται B. 4. Ἄσιγενῆται.

⁶ Post h. v. inserit B, 4. δῆτα.

σεν, ἀλλὰ καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, ὅσα καλῶς εἶχε δεξάμενος δίδόντων.

X. Ἐντεῦθεν, ὅποι χρὴ τραπέδαι, βελεύομενον ἐκάλειν Λυσιτανοί, πρέσβεις πέμψαντες ἐφ' ἡγεμονία· πάντως μὲν ἀρχουλος ἀξίωμα μέγα καὶ ἐμπειρίαν ἔχοντος δεόμενοι πρὸς τὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ¹ Φόβον, ἐκείνω δὲ πιεεύοντες αὐτὰς μόνω, καὶ πυνθανόμενοι παρὰ τῶν συγγεγονότων ² τὸ ἦθος αὐτῶ. λέγεται δὲ ³ ὁ Σερτώριος ἔτε ὑφ' ἡδονῆς, ἔτε ὑπὸ δέεος, εὐάλωτος γενέσθαι, Φύσει δ' ἀνέκπλητος ὢν παρὰ τὰ δεινὰ, καὶ μέτριος εὐτυχίαν ἐνεγκεῖν ⁴. καὶ πρὸς μὲν εὐθυμαχίαν ἄδενδός ἀτολμότερος τῶν καθ' ἑαυτὸν ἡγεμόνων· ὅσα δὲ κλωπέας ἐν πολέμοις ἔργα καὶ πλεονεξίας, περὶ τόπας ὀχυρὰς ⁵ καὶ διαβάσεις τάχως δεομένας, ἀπάτης τε καὶ ψευδῶν ἐν δέοντι σοφιστῆς δεινότητος. ἐν δὲ ταῖς τιμαῖς τῶν ἀνδραγαθιμάτων δαψιλῆς Φαινόμενος, περὶ τὰς τιμωρίας ἐμετρίαζε τῶν ἀμαρτημάτων. καίτοι δοκεῖ περὶ τὸν ἔχατον αὐτῶ βίον ὠμότητος καὶ βαρυθυμίας ⁶ τὸ περὶ τὰς ὁμήρας πραχθὲν ἔργον ἐπιδειξαι τὴν Φύσιν ἐκ ἕσας ἡμερον, ἀλλ' ἐπαμπεχομένην λογισμῶ διὰ τὴν ἀνάγκην. ἐμοὶ δ' ἀρετὴν μὲν εἰλικρινῆ καὶ κατὰ λόγον συνεσῶσαν ἐκ ἂν ποτε δοκεῖ ⁷ τύχη τις ἐυσῆσαι πρὸς τὲναντίον. ἄλλως δὲ προαιρέσεις καὶ Φύσεις χρησὰς, ὑπὸ συμφορῶν μεγάλων παρ' ἀξίαν κλωθεύσας, ἐκ ἀδύνατον τῶ δαίμονι συμμεταβαλεῖν τὸ ἦθος. ὃ καὶ Σερτώριον οἶμαι παθεῖν, ἤδη
τῆς

1 Mos. Duf. scribi vult cum V. ἀπὸ τῶν Ῥωμα.

2 B. 4. dat συγγεγομένων, & dedit Σερτωρίω καὶ ἐγκωμισσόντων.

3 B. 4. γὰρ ὁ Σ. quod placet Bryano.

4 B. 4. ἐνασκεῖν. Pro seq. εὐθυμαχ. V. εὐθυμίαν.

5 Junt. A'd. Crat. ἔχυρὰς.

6 R. post h. v. deesse videtur μεσὸν vel γέμον.

7 Sic dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. δοκῆ. V. post h. v. addit καί. Id. κατ' ἐναντίον pro seq. πρὸς τὲναντίον.

τῆς τύχης αὐτὸν ἐπιλειπάσης, ἐλίραχυνόμενον ὑπὸ τῶν πραγμάτων, γινόμενον ¹ πονηρὸν πρὸς τὰς ἀδικήντας.

XI. Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε γε Λυσιτανῶν ² καλέντων, ἀπῆρην ἐν Λιβύης. καὶ τάτας συνέταττεν εὐθύς αὐτοκράτωρ στρατηγὸς, καὶ τὴν ἐγγυὸς Ἰβηρίαν ὑπήκοον ἐποιεῖτο, τῶν πλείων ἐκυσίως προστιθεμένων ³, μάλισσα μὲν διὰ τὸ πρᾶον αὐτῆ καὶ δραστήριον. ἔσι δὲ ἅ καὶ σοφιστικῶς αὐτὸς εἰς ἀπάτην καὶ κήλησιν ἐμνηχανᾶτο. καὶ πρῶτον γε πάντων, τὸ περὶ τὴν ἐλαφον. ἦν δὲ τοιόνδε ⁴. Σπάνος, ἀνὴρ δημότης, τῶν ἐπὶ χώρας βιβύλων, ἐλάφῳ νεοτόκῳ Φευγάσῃ κυνηγέτας ἐπιτυχῆν, αὐτῆς μὲν ἀπελείφθη, τὴν δὲ νεβρόν, ἐκπλαγεῖς τῇ καινότητι τῆς χροῆς (λευκὴ γὰρ ἦν πᾶσα) λαμβάνει διώξας. κατὰ τύχην δὲ Σερτωρίῃ τοῖς τόποις ἐναυλισαμένε, καὶ πᾶν, ὃ τις ἐξ ἀγρας, ἢ γεωργίας, ἦσσι κομίζων, δῶρον ἀσμένως δεχομένε, καὶ Φίλοφρόνως ἀμειβομένε τὰς θεραπεύοντας, ἐγχειρίζει Φέρων αὐτῷ τὴν νεβρόν. ὁ δὲ δεξάμενος, αὐτίκα μὲν ἤδη μετρίως χρόνῳ δὲ ποιησάμενος τιθασὸν ἔτω καὶ Φιλάνδρωπον, ὥσε καὶ καλῆντος ἀκίειν, καὶ βαδίζοντί ποι παρακολοθεῖν, ὅχλε τε καὶ θορύβε παντὸς ἀνέχεσθαι στρατιωτικῆ, κατὰ μικρὸν ἐξεθείαζε, Φάσιων, Ἀρτέμιδος δῶρον τὴν ἐλαφον εἶναι. καὶ πολλὰ τῶν ἀδῆλων ἐπεφήμιζεν αὐτῷ δηλῆν, γινώσκων, εὐάλωτον ⁵ εἰς δεισιδαιμονίαν εἶναι φύσει τὸ βαρβαρικόν. ὁ δὲ καὶ προετεχνᾶτο τοιάδε. γυνὸς γὰρ ἂν κρύφα τὰς πολεμίας ἐμβεβλημότητας ποι τῆς ὑπ' αὐτὸν χάρας, ἢ πόλιν ἀφι-

¹ Mos. Dnf. deesse videtur καί, aut legendum γενέσθαι.

² B. 4. ἴδι ἐπιτῶν.

³ V. κατατιθεμένων. Junt. Ald. Crat. προτιθεμένων.

⁴ V. τοῖστο.

⁵ B. 4. ἔσι δὲ εὐάλωτον, & omittit sequens εἶναι.

εάντας ¹, προσεποιεῖτο τὴν ἑλαφον αὐτῷ κατὰ τὰς ὕπνευς διειλέχθαι, κελεύσασαν ἐν ἐτοιμῳ τὰς δυνάμεις ἔχειν. αὐτῆς δὲ νίκην τινὰ τῶν ἐαυτῆς στρατηγῶν ἀκίσας, τὸν μὲν ἄγγελον ἐκρυπτε, τὴν δ' ἑλαφον ἐξεφανωμένην ἐπ' εὐαγγελίοις προῆγεν, εὐθυμεῖσθαι παρακαλῶν, καὶ τοῖς θεοῖς θύειν, ὡς ἀγαθόν τι πευσομένους.

XII. Οὕτω δὲ χειροῆθεις ποιησάμενος αὐτὰς, ἐχρηῆτο πρὸς ἅπαντα μετριωτέροις, ἔχ ὑπ' ἀνδρὸς ἀλλοδαπῆ λογισμῶν, ἀλλ' ὑπὸ θεῶν στρατηγεῖσθαι πειθομένους ². ἅμα καὶ τῶν πραγμάτων ἐπιμαρτυρέντων τῷ παρὰ λόγον τὴν δύναμιν αὐξάνεσθαι. διχιλίους γὰρ ἑξακοσίους, ἕς ὠνόμαζε ³ Ῥωμαῖς, συμμίλιους δὲ ἐπτακοσίους Λιβύων εἰς Λυσιτανίαν αὐτῷ συνδιαβᾶσι, πελτασὰς τετρακισχίλις Λυσιτανῶν καὶ ἵππεῖς ἐπτακοσίαις προσλαβῶν, ἐπολέμει τέτταρσι ⁴ Ῥωμαίων στρατηγοῖς. ὑφ' οἷς ἦσαν πεζῶν μὲν δάδεκα μυριάδες, ἵππεῖς δὲ ἑξακισχίλιοι, τοξόται δὲ καὶ σφενδονῆται διχιλίοι, πόλεις δ' ἀναρίθμητοι τὸ πλῆθος, αὐτὰς εἴκοσι τὰς πάσας ἐν ἀρχῇ κελημένος, ἀλλ' ὅμως ἀδενῆς ἔτω καὶ μικρὸς ἀρξάμενος, ἔ μόνον ἐθνῶν ἐκράτησε μεγάλων, καὶ πόλεις εἶλε πολλὰς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιστρατήγων, Κότταν μὲν ἐν τῷ περὶ τὴν Μετταλίαν πορθμῶ κατεναυμάχησέ πε. Φίδιον ⁵ δὲ, τὸν ἀρχοντα τῆς Βαιτικῆς ⁶, περὶ τὸν Βαῖτιν ἐτρέψατο, διχιλίας ἀποκτείνοντας Ῥωμαίων.

Δομέ-

¹ R. susp. ἀμφισάντας, *obsidione cingentes*.

² Sic cum Mur. & Anon. dari voluit Br. deditque R. pro vulg. πειθομένους.

³ Br. susp. ἐξέπλιζε, cum Romani revera ab eo armati essent.

⁴ V. τετράσι. B. 4. τοῖς.

⁵ Xyl. vertit *Didium*. Anon. & Mur. Δείδιον. Cruscr. *Aufidium*; Mos. Duf. susp. ob antecedens πε prorsus otiosum Φεφίδιον, vel Περφίδιον; Kind vertit *Fufidium*, utpote cujus mentio fiat in fragm. Sallustii. Freinshem. in Liv. 90, 28. dat *Furftidium*.

⁶ B. 4. τῶν Βαιτῶν.

Δομέτιον δὲ καὶ Κλέσιον ¹, ἀνθύπατον ὄντα τῆς ἐτέρας Ἰβηρίας, διὰ τῶ ταμίε καταγωνισάμενος, καὶ Θωράνιον ², ἄλλον ἡγεμόνα τῶν ὑπὸ Μετελλοῦ πεμφθέντων μετὰ δυνάμεως, ἀνεΐλεν. αὐτόν τε τὸν Μέτελλον, ἀνδρα Ῥωμαίων ³ ἐν τοῖς τότε μέγιστον καὶ δοσιμάρτατον, ἐκ ὀλίγοις σφέλασμασι περιβαλὼν, εἰς τοσαύτην ἀπορίαν κατέσχευεν, ὥστε Λεύκιον μὲν Λόλλιον ἐκ τῆς περὶ Ναρβῶνα Γαλατίας ἐλθεῖν αὐτῷ βοηθόν, Πομπήσιον δὲ Μάγνον ἐκ Ῥώμης κατὰ τάχος ἀποσαλῆναι μετὰ δυνάμεως. ἔτι γὰρ εἶχεν ὁ Μέτελλος, ὅτι χρησταίτη προσπολεμῶν ⁴ ἀνδρὶ τολμητῇ, πάσης ἐξαναδουμένῳ Φανεράς μάχης ⁵, πᾶσαν δὲ μεταβαλλομένῳ μεταβολὴν εὐσταλῆ καὶ κεφότηγι τῆς Ἰβηρικῆς στρατίας, αὐτὸς ὀπλιτικῶν ⁶ καὶ νομίμων ἀσηκτῆς γεγενώως ἀγώνων, καὶ στρατηγὸς ἐμβριδῆς καὶ μονίμης Φάλαγγος, ἄσασθαι μὲν εἰς χεῖρας ἐλθόντας πολεμίους καὶ καταβαλεῖν ἄριστα γεγυμνασμένης, ὀρειβατεῖν δὲ καὶ συνηρτηθῆναι ⁷ διώξεσι καὶ Φυγαῖς ἀπαύσοις ἀνδρώπων ὑπηρεμίων, καὶ λιμὸν ἀνέχεσθαι καὶ δίαιταν ἄπυρον ⁸ καὶ ἄσκηνον, ὥσπερ ἐκεῖνοι, μὴ δυναμένης.

XIII.

3 In quibusdam Stephani exemplaribus erat Κλέσιον. Xyl: vel L. Domitium tantum, vel Domitium & Lucium, i. e. L. Manlium scriptum fuisse arbitratur. Mos. Duf. L. Lollium hic intrusum suspicatur; R. autem Δομέτιον Καλπίσιον, Domitium Calvinium, ab aliis Calvinium appellatum.

2 Anon. & Mur. Θωράνιον; Supplem. Liviana & Florus Thortium; in quibusdam Steph. Θράνιον.

3 Junt. Ῥωμαίων. Ald. & Crat. Ῥωμαίων, ambigue.

4 B. 4. πολεμῶν; V. καταπολεμῶν.

5 Teste H. Steph. in nonnullis codd. scriptum est γίχης. Ita & V.

6 V. B. 4. Junt. ὁ πολιτικῶν; Pro νομίμων Anon. & Mur. μονίμων; a B. 4. abest ἀγώνων.

7 R. susp. συνειθίσθαι, assuescere, assuescieri.

8 Teste H. Steph. etiam legitur ἄσπορον. Ita V.

XIII. Ἐτι δ' αὐτὸς μὲν ἤδη πρεσβύτερος ἦν, καί τι καὶ πρὸς ἀνειμένην ἤδη καὶ τρυφερὰν διαίταν ἐν πολλῶν ἀγῶνων καὶ μεγάλων ἐνδεδικώς ¹. τῷ δὲ Σερτωρίῳ συνεισήκει, πνεύματος ἀκμαίς γέμοντι, καὶ κατεσκευασμένον ἔχοντι θυμασίως τὸ σῶμα βίωμῃ καὶ τάχει καὶ λιτότητι. μέδης μὲν γὰρ ἐδὲ βραδυμῶν ἠπλετοπύους δὲ μεγάλας καὶ μακρὰς ὁδοιπορίας καὶ συνεχεῖς ἀγρυπτίας ὀλίγοις ² εἴδισο καὶ Φαύλοις ἀρκέμενος σιτίσις διαφέρειν. πλάνοις δὲ χρώμενος αἰεὶ καὶ κνηγεσίσις, ὁπότε χολάζοι, πάσης διεκδύσεως Φεύγοντι, καὶ διώκοντι ³ κυκλώσεως, ἀβάτων τε καὶ βασιμῶν τόπων ἐμπειρίαν προσεβλήθει. διὸ τῷ μὲν εἰργομένῳ μάχης, ὅσα νικῶμενοι πάχισιν ἀνδραποί, βλάπτειναι συνέβαιεν. ὁ δὲ τῷ Φεύγειν εἶχε τὰ τῶν διωκόντων. καὶ γὰρ ὑδρείας ⁴ ἀπένοπτε, καὶ σιτολογίας εἶργε, καὶ προΐοντι μὲν ἐμποδῶν ⁵ ἦν, εἰνίει δὲ ἰδρυνθέντα πολιορκεῖται δ' ἄλλως ἐπιφαινόμενος, ἀντεπολιόρκει ταῖς τῶν ἀναγκαίων ἀπορίαις. ὥσε τὰς στρατιώτας ἀπαγορεύειν, καὶ τῆ Σερτωρίῳ μονομαχῆσαι προκαλεμένῳ τὸν Μέτελλον, βροχὴν καὶ κελεύειν μάχεσθαι στρατηγὸν στρατηγῷ, καὶ Ῥωμαίων Ῥωμαίῳ, ἀναδύμενον δὲ χλευάζειν. ὁ δὲ τῶν ⁶ μὲν, εὐ ποῖον, κατεγέλα. στρατηγὸς γὰρ, ὡς ἔφη Θεόφραστος, δεῖ θάνατον ἀποθνήσκειν τὸν στρατηγόν, & πελταστῆ τῆ τυχόντος. ὁρῶν δὲ τὰς Λαγγοβρίτας

¹ B. 4. δεδικώς.

² abest ὀλίγοις a B. 4.

³ Monente R. ad hos dativos Φεύγ. & διώκ. subaudi θύνατης vel κρησίμης; ad genitivos autem διεκδύσεως & κυκλώσεως subaudi e proximo ἐμπειρίαν.

⁴ Ex consensu omnium edd. restitui hanc vocem, quae in R. datur ὑδρείας.

⁵ V. ἐμποδῶν.

⁶ B. 4. ἀναδύμενος δὲ καὶ χλευάζων ἦν ἐκείνῳ πλεονεξίαν, γῆτιον μὲν —

βρίτας & μικρὰ τῷ Σερτωρίῳ συλλαμβανομένας, δίψη ¹
 δ' ὄντας εὐαλώτας, (ἐν γὰρ ἦν αὐτοῖς ² Φρέαρ ἐν τῇ
 πόλει, τῶν δ' ἐν τοῖς προασεῖοις καὶ παρὰ τὰ τεῖχη να-
 μάτων ὁ πολιορκιῶν ἐπιπρατεῖν ἐμελλεν) ἦεν ἐπὶ τὴν
 πόλιν, ὡς ἡμέραις ³ δυσὶ συναιρήσων τὴν πολιορκίαν,
 ὕδατος ἐκ ἔντος. διὸ καὶ πέντε ἡμερῶν ἐπιφέρειδαι
 σιτία μόνον προεῖρητο τοῖς στρατιώταις. ὁ Σερτώριος δ'
 ὀξέως βοηθήσας, ἐκέλευσε ⁴ διχίλις ἀσιὰς ὕδατος ἐμ-
 πλῆσαι, καθ' ἕνασον ἀσιὸν ἀργύριον συχνὸν τάξας.
 καὶ πολλῶν μὲν Ἰβήρων, πολλῶν δὲ Μαυρασίων ὑφι-
 σταμένων τὸ ἔργον, ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐρώτας ἄμικ
 καὶ ποδάμεις, ἐπεμψε διὰ τῆς ὄρεινῆς, κελύσας, ὅταν
 παραδώσι ⁵ τὰς ἀσιὰς τοῖς ἐν τῇ πόλει, τὸν ἄχρηστον
 υπεξάγαγεῖν ὄχλον, ὅπως ἐξαρκῆ τοῖς ἀμυνομένοις τὸ
 ποτόν. ἐκτύσε δὲ τέτρα γενομένης πρὸς τὸν Μέτελλον,
 ἤχθητο μὲν, ἤδη τὰ ἐπιτήδεια τῶν στρατιωτῶν ὑπανακα-
 νότων· ἐξέπεμψε δ' ἐπὶ σιτολογίαν Ἀκυῖνον ⁶ ἑξακι-
 χιλίων ἡγέμενον. αἰθόμενος δ' ὁ Σερτώριος, καὶ προ-
 λοχίσας τὴν ὁδὸν, ἐπανερχομένῳ τῷ Ἀκυῖνῳ ⁷ τριχίλις
 ἀνδρας ἐκ τινος συσπῆς χαράδρας ἐπανίστησιν ⁸. αὐτὸς
 δὲ κατὰ τόμα προσβαλὼν τρέπεται, καὶ τὰς μὲν δια-
 φθείρει, τὰς δὲ λαμβάνει ζῶντας. Ἀκυῖνον δὲ μετὰ
 τῶν ὅπλων καὶ τὸν ἵππον ἀποβεβλητότα δεξάμενος Μέ-
 τελλος, αἰχρῶς ἀπῆει, πολλὰ χλευαζόμενος ὑπὸ τῶν
 Ἰβήρων.

XIV.

¹ Mur. δίψα, quod mavult Mos. Duf.

² abest αὐτοῖς a B. 4.

³ B. 4. ἡμέραις δέοντος.

⁴ R. mavult ἐβοήθησε κελύσας.

⁵ B. 4. παραδώσασιν.

⁶ Mur. annott. semper Ἀκυῖδιον vocant. Et in hoc Anon.
 Ἀκυῖδιῳ & Ἀκυῖδιον. Unde Xyl. Aquilium B yano recte
 vertisse videtur. Sic & Aretin. vertit.

⁷ B. 4. τῶν ἐντός.

⁸ B. 4. ἀντανίστησεν.

XIV. Ἐν τε δὴ τῶν θυμαζόμενος ἠγαπᾶτο παρὰ τοῖς βαρβάροις ὁ Σερτώριος, καὶ ὅτι Ῥωμαῖοὺς ὀπλισμοῖς καὶ τάξεσι καὶ συνθήμασι ¹ ἀφαιρῶν τὸ μακρὸν καὶ θηριώδες αὐτῶν τῆς ἀλκῆς, ἀντὶ ληθηρῆς μεγάλης στρατὸν ἐποίειτο τὴν δύναμιν. ἔτι δ' ἀργύρω χρώμενος ἀφειδῶς καὶ χρυσῷ κρήνη τε κατεκόσμη, καὶ θυρεὸς αὐτῶν διεποίκιλλε, καὶ χλαμύσιν ἀνδραῖς καὶ χιτῶσι χρῆσθαι διδάσκων, καὶ χορηγῶν εἰς ταῦτα καὶ συμφιλοκαλῶν ἐδημαγῶγει. μάλιθα δὲ εἶλεν αὐτὸς ² τὰ τῶν παίδων. τὰς γὰρ εὐγενεστάτας ἀπὸ τῶν ἐδύων συναγαγὼν εἰς Ὀσσαν, πόλιν μεγάλην, διδασκάλους ἐπίστησας Ἑλληνικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν μαθημάτων, ἔργῳ μὲν ἐξωμηρεύσατο, λόγῳ δ' ἐπαίδευεν, ὡς ἀνδράσι γενομένοις πολιτείας τε μεταδώσαν καὶ ἀρχῆς. οἱ δὲ πατέρες ἤδοντο θυμαζῶς, τὰς παῖδας ἐν περιπορφύροις ὀρῶντες μάλα ³ κοσμίως φοιτῶντας εἰς τὰ διδασκαλεῖα, καὶ τὸν Σερτώριον ὑπὲρ αὐτῶν μιθὲς τελῶντα, καὶ πόλιτις ἐπιδείξεις ⁴ λαμβάνοντα, καὶ γέρα τοῖς ἀξίοις νέμοντα, καὶ τὰ χρυσᾶ περιδέραια δωρῆμενον, ἃ Ῥωμαῖοι βέλτερος καλεῖσιν. εἶδος δ' ὄντος Ἰβηρικῆς, τὰς περὶ τὸν ἀρχοντα τεταγμένους συναποθνήσκειν αὐτῷ πεσόντι, καὶ τῆτο τῶν ἐκεῖ ⁵ βαρβάρων κατάσπεισιν ὀνομαζόντων, τοῖς μὲν ἄλλοις ἠγεμόσιν ὀλίγοι τῶν ὑπασπισῶν καὶ τῶν

B 2

ἐταί-

¹ B. 4. συνθήματα.

² *Cepit eos*, R. monente, est Latinismus.

³ abest μάλα a B. 4.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. ἀποδείξεις — *examina*; Mur. ἀποδείξεις, pro qua voce tamen R. in Mureti exemplo ἐπιδείξεις fuisse non dubitat.

⁵ abest ἐκεῖ a B. 4. De more hoc Iberico cf. Dio L. 53. Apud Gallos teste Caesare l. 3. B. G. *soldurii* dicebantur, qui eo sacramento se devotebant. Vox κατάσπεισις proprie significat *Libationem*. Usus ejus, hoc loco obvium, transfert Dacierius ad explicanda verba Pauli 2 Tim. 4, 6. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι.

ἑταίρων, Σερτωρίῳ δὲ πολλαὶ μυριάδες ἀνθρώπων κατεσπεικώτων ἑαυτὸς ἠκολούθη. λέγεται δὲ, πρὸς τιμὴν πόλει τροπῆς γενομένης, καὶ τῶν πολεμίων ἐπικειμένων, τὰς Ἰβηρας ἀμελήσαντας αὐτῶν, τὸν Σερτώριον σώζειν ¹, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπαραιμένους, ἄλλας πρὸ ἄλλων ², ἀνακλιθεὶς πρὸς τὰ τεῖχη· γενομένης δ' ἐν Ἀσφαλεῖ τῆ ἀρχοντος, ἔτιω τρέπεσθαι ³ πρὸς Φυγὴν ἑκαστον αὐτῶν.

XV. Οὐ μόνον δὲ τοῖς Ἰβηρσιν ἦν ποσεινός, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ Ἰταλίας στρατευομένοις. Περπέννα γὰρ Οὐέντανος, ἀπὸ τῆς αὐτῆς Σερτωρίῳ εἰσεως, εἰς Ἰβηρίαν παραγενομένη μετὰ χρημάτων πολλῶν καὶ μεγάλης δυνάμεως, ἰδίᾳ δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐγνωκός πολεμεῖν πρὸς τὸν Μέτελλον, ἐδυσχέрайινον οἱ στρατιῶται, καὶ πολλὸς ἦν τῆ Σερτωρίῳ λόγος ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὸν Περπένναν ἀνῶν, εὐγενεῖα καὶ πλάτῳ τετυφωμένον. ἔ μὴν ἄλλ' ἐπεὶ Πομπήϊος ἠγγέλλετο τὴν Πυρήνην ὑπερβάλλων, ἀναλαβόντες οἱ στρατιῶται τὰ ὄπλα, καὶ τὰ σημεῖα τῶν τάξεων ἀναρπάσαντες, κατεβόησαν τῆ Περπέννα, κελεύοντες ὡς τὸν Σερτώριον ἄγειν αὐτὰς· εἰ δὲ μὴ, καταλιπόντες ἐκεῖνον ἠπέλθον αὐτοὶ βαδιεῖσθαι πρὸς ἄνδρα σώζεσθαι καὶ ⁴ σώζειν δυνάμενον. συγχωρήσας δ' ὁ Περπέννας ἤγαγεν αὐτὰς, καὶ συνέμιξε τῷ Σερτωρίῳ, πεντήκοντα καὶ τρεῖς ἔχων σπείρας.

XVI. Σερτώριος δὲ, τῶν ἐντὸς Ἰβηρος αὐτῷ ποταμῷ πάντων ὁμῶς τι ⁵ προστιθεμένων, πλήθει μὲν ἦν μέγας· ἐπέβρεον γὰρ αἰεὶ καὶ συνεφέροντο πανταχόθεν πρὸς

¹ R. mavult σῶσαι ob insequens ἀνακλιθεῖσθαι, nisi si quid circa σώζειν delit, e. c. ζητήσας.

² R. quaerit, num ἄλλας πρὸ ἄλλων πάντας, an ἄλλας παρ' ἄλλων λαβόντας. B. 4. πρὸς pro πρὸ.

³ R. mavult τρέπεσθαι.

⁴ B. 4. ἴω καὶ. Pro seq. part. δ' R. mavult ἔν.

⁵ abest γ. a B. 4. Pro προστιθε. V. κατατιθεμένων.

πρὸς αὐτόν· ἀταξία δὲ βαρβαρικῇ καὶ θρασύτητι τα-
ραττόμενος, ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις βοῶντων ¹, καὶ
τὴν τριβὴν δυσαναχετόντων, ἐπειρᾶτο παραμυθεῖσθαι διὰ
λόγων. ὡς δ' ἑώρα χαλεπαίνοντας καὶ βιαζομένους ἀκαί-
ρως, προήματο ² καὶ περιεῖδε συμπλεγομένους τοῖς πολε-
μίοις· ἐν οἷς ³ ἔ παντελῶς συντριβέντας, ἀλλὰ πλη-
γὰς λαβόντας, ἤλπιζε πρὸς τὰ λοιπὰ κατηκόως μᾶλλον
ἔξειν ⁴. ὣν δ' εἶκαζε γενομένων, ἐπιβοηθήσας, ἀνέ-
λαβέ τε Φεύγοντας αὐτὰς, καὶ κατέστησεν ἀσφαλῶς εἰς
τὸ στρατόπεδον. βεβλόμενος δὲ καὶ τὴν ἀθυμίαν ἀφελεῖν,
μεθ' ἡμέρας ὀλίγας πάνδημον ἐκυλησίαν ἀθροίσας, ἵππους
εἰσήγαγε δύο, τὸν μὲν ἀδενῆ τέλεως, καὶ πρεσβύτερον
ἤδη, τὸν δ' ἕτερον ⁵ εὐμεγέθη μὲν αὐτὸν καὶ ἰχυρὸν,
θαυμαστὴν δὲ πυκνότητι καὶ κάλλει τριχῶν ἕραν ἔχου-
τα. παρειαῖται δὲ τῶ μὲν ἀδενεῖ μέγας ἀνὴρ καὶ βω-
μαλέος, τῶ δ' ἰχυρῶ μικρὸς ἕτερος, καὶ τὴν ὄψιν εὐ-
καταφρόνητος. σημείει δὲ δοθέντος αὐτοῖς, ὁ μὲν ἰχυ-
ρὸς ἀμφοτέροις ταῖς χερσὶ τῆ ἵππε τὴν κέρμον, ὡς
ἀπορρήξων ⁶, εἶλκε βίαι πρὸς αὐτόν· ὁ δ' ἀδενῆς τῆ
ἰχυρῆ κατὰ μίαν τῶν τριχῶν ἐξέτιλλεν. ἐπεὶ δ' ὁ
μὲν, ἐκ ὀλίγα πράγματα μάτην ἑαυτῶ καὶ πολὺν γέλω-
τα τοῖς θεωμένοις ⁷ παρασχών, ἀπέειπεν, ὁ δ' ἀδενῆς
ἐν ἀκαρεῖ ⁸ καὶ σὺν ἔδενι πόνῳ ψιλὴν τριχῶν ἀπέδειξε
τὴν ἕραν, ἀνασὰς ὁ Σερτώριος· Ὁρᾶτε, εἶπεν, ἄνδρες
σύμμαχοι, τὴν ἐπιμονὴν ἀνυσιμωτέραν τῆς βίας ἔσαν,

B 3

καὶ

1 abest βοῶντων a B. 4.

2 B. 4. προσέματο. Junt. in seq. καὶ περιεῖδεν.

3 Mos. Duf. susp. ἐφ' οἷς.

4 B. 4. κατηκόως γενέσθαι.

5 B. 4. τὸν δὲ δεύτερον.

6 Voces hae ὡς ἀπορρῆξ. absunt a B. 4.

7 Post hanc vocem B. 4. inferit ἑαυτόν.

8 Sic cum praepositione R. dedit cum B. 4. & Mur. Vulgo
deest. H. Steph. suspicatus est ἀκαρεῖ. Pro seq. πόνῳ Junt.
sola χρόνῳ.

καὶ πολλὰ τῶν ἀθρόως ἀλήπτων ἐνδιδόντα τῷ κατὰ μικρόν. ἄμαχον γὰρ τὸ ἐνδελεχές, ὧ πάσαν ¹ ἐπιῶν ὁ χρόνος αἰρεῖ καὶ κατεργάζεται δύναμιν, εὐμενῆς ὢν σύμμαχος ² τοῖς δεχομένοις λογισμῷ τὸν καιρὸν αὐτῆ, τοῖς δ' ἀκαίρως ἐπειγομένοις πολεμιώτατος. Τοιαῦτα μὲν ὁ Σερτώριος ἐκάστοτε ³ πλέκων παραμύθια τοῖς βαρβάροις, διεπαιδαγῶγει τὸν καιρὸν ⁴.

XVII. Οὐδενὸς δὲ ἦτλον αὐτῆ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐθαυμάσθη τὸ περὶ τὰς λεγομένας Χαρακιτανές. εἰσι δὲ δῆμος ὑπὲρ τὸν Ταγώνιον ποταμὸν ⁵, ἐν ἄεσις, ἐδὲ κῶμαις ἐνοικῶντες, ἀλλὰ λόφος ἐστὶν εὐμεγέθης καὶ ὑψηλός, ἄντρα καὶ κοιλάματα πετρῶν βλέποντα πρὸς βορέαν περιέχων. ἡ δ' ὑποκειμένη πᾶσα χάρα πηλὸν ἀργιλώδη καὶ γῆν ὑπὸ χαυνότητος εὐθρυπτον ἀναδίδασιν, ἔτε τὰς ἐπιβαίνοντας ἀνέχεσθαι καρτερὰν, καὶ μικρὸν ἀψαμένων, ὥσπερ ἄσβεστον, ἢ τέφραν ἐπὶ πολὺ διαχεομένην ⁶. τῶν ἔν βαρβάρων, ὁσάνεις Ἐφόβω πολέμῳ καταδύνητες εἰς τὰ σπήλαια, καὶ τὴν λεῖαν εἴσω συναγαγόντες ἀτρεμοῖεν, ὄντων ἀλήπτων ὑπὸ βίας τὸν δὲ Σερτώριον, τότε διακεκριμένον ⁷ ἀπὸ τῆ Μετέλλου, καὶ καταστρατοπεδεύσαντα παρὰ ⁸ τὸν λόφον, ὑπερ-

Φρο-

¹ B. 4. ὧν πάντων.

² B. 4. εὖ μὲν ἔν ποιῶν καὶ σύμμαχος.

³ B. 4. ἐκάστητό τε.

⁴ R. *susp.* διεπαιδαγῶγα, *scil.* αὐτὰς, πρὸς τὸν καιρὸν; *du-ctitabat jocularibus suis nugis barbaros pro re nata, prout tempore quoque esset opportunum.*

⁵ Anon. & Mur. Τάγον. (Sic in *ind.* Frst. — Ταγὸν in *ind.* Br.) R. *susp.* τὸν Τάγον, τὸν ποταμὸν, vel 7. T. τὸν μέγαν ποταμὸν. Mos. Duf. vix quicquam de fluvio statui posse censet, cum ignoti sint Characitani illi. Kind ees in Castilia Nova collocavit, in regione urbis, hodie dictae Carriaca.

⁶ B. 4. χεομένην.

⁷ R. quaerit, num διακεκλειμένον, a κλέπτῳ, qui tum a Metello se clam subduxerat, furtim removerat.

⁸ abest παρὰ a B. 4.

Φρονήλων, ὡς κενρατημένον, εἶτε ὑπ' ὀργῆς ἐκείνος, εἶτε καὶ μὴ¹ δοκεῖν Φεύγειν βυλόμενος, ἅμ' ἡμέρα προσελάσας, κατεσιπέπτο τὸν τόπον. ἔδαμόθεν δὲ προσβολὴν ἔχοντος, ἄλλως [ὀ²] ἀλύων, καὶ κεναῖς χρώμενος ἀπειλαῖς, ὄρε τῆς γῆς ἐκείνης κονιορτὸν ἀνω πολὺν ὑπὸ πνεύματος³ ἐπ' αὐτὰς Φερόμενον. τέτραπται μὲν γὰρ, ὡς ἔφην, τὰ σπήλαια πρὸς βορέαν. ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀριστερῆς ἄνεμος, ὃν Καιμίαν ἐνοιοι καλῆσιν, ἐπέχει μάλισα, καὶ πλείστος ἐσι τῶν ἐκεῖ πνευμάτων, ἐξ ὑγρῶν πεδίων καὶ νιφοβόλων συμφυσώμενος ὄρων. τότε δὲ καὶ, θέρεις ἀκμάζοντος, ἰχύων καὶ τρεφόμενος τῇ τῶν ὑπαρηλίων⁴ ἀνέσει πάγων, ἡδισος ἐπέπνει, καὶ κατεῖχεν αὐτὰς τε καὶ βοτὰ δι' ἡμέρας ἀναψύχων. ταῦτα δὴ συλλογιζόμενος ὁ Σερτώριος, καὶ παρὰ τῶν ἐγχαρίων ἀνέων, ἐκέλευσε τὰς στρατιώτας, τῆς ἀραιῆς καὶ τεφρώδους γῆς ἐκείνης ἀποσπῶντας⁵ καὶ παραφέρουκας κατ' ἀντικρὺ τῷ λόφῳ θῆνα ποιεῖν· ἦν οἱ βάρβαροι χώματος ἐπ' αὐτὰς εἶναι⁶ κατασκευῆν ὑπονοῶντες, ἐχλεύαζον. τότε μὲν ἔν ἐργασαμένους τὰς στρατιώτας ἄχρι νυκτὸς ἀπήγαγεν, ἅμα δ' ἡμέρα πρῶτον μὲν αὔρα μαλακὴ προεπέπνει⁷, διακινῶσα τῆς συμπεφορημένης γῆς τὸ λειότατον, ὥσπερ ἄχνην, σιδυάμενον. ἔπειτα σοβαρῶς τῷ Καιμίᾳ πρὸς τὸν ἥλιον ἐνχεομένη, καὶ τῶν λόφων

B 4

κονιω-

1 Sic R. de suo dedit. Vulgo pro καὶ datur γὰρ.

2 R. hanc partic. uncis inclusit, quam, eo ipso iudice, plane sustulisse praeistabat.

3 Vulgo datur secundum Steph. cum artic. ὑπὸ γὰρ πν. Eum omisit R. cum B. 4. Junt. Ald. Crat.

4 V. ἀπαρηλίων.

5 R. susp. ἀποσπῶντας, mit der Schuppe, oder Schaufel, vom Haufen weggraben.

6 abest εἶναι a B. 4.

7 Sic R. dedit, paulum mutata l-ctione Junt. Ald. Crat. προαπέπνει — prius aēspitabat, antequam Caecias surgeret. Vulgo προσαπέπνει. B. 5. προσεπέπνει.

κονιωμένων, ἐπισάντες οἱ στρατιῶται τὸν τε χῆν ἀνέτρεπον διὰ βάρους ¹, καὶ τὸν πηλὸν ἐνοπλον. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς ἵππους ἀνω καὶ κάτω διεξήλασαν ², ἀνισάντες τὸ χαύναμα, καὶ τῇ πνοῇ μετέωρον παραδιδόντες. ἡ δὲ ὑπολαμβάνουσα πᾶν τὸ θρυπτόμενον ³ καὶ κινέμενον ἀνω, προσέβαλλε τοῖς οἰήμασι τῶν βαρβάρων, κατὰ θύρας δεχομένοις τὸν Καικίαν. οἱ δ', ἄτε δὴ ⁴ τῶν σπηλαίων μίαν ἐκείνην ἀναπνοὴν ἐχούτων, ἢ τὸ πνεῦμα προσέπιπτε, ταχὺ μὲν ἀπεσοκοῦντο τὰς ὄψεις, ταχὺ δ' ἀνεπίμπλητο πνιγῶδες ἄθματος, τραχὺν ἄερα καὶ πολλῇ κίνει συμπεφορμένον ⁵ ἔλκουτες. ὄθεν ἡμέρας δύο μόλις ἀναχόμενοι, τῇ τρίτῃ παρέδωκαν ἑαυτὰς, ἐ τὸσῶτον Σερταρίῳ δυνάμει, ὅσον δόξης, προσθέντες, ὡς τὰ δι' ὅπλων ἀνάλωτα σοφία κατεργασαμένῳ.

XVIII. Μέχρι μὲν ἔν τοις περι Μέτελλον ἐπολέμει, τὰ πλείστα κατευτυχεῖν ἐδόκει, γῆρα καὶ Φυσικῇ βραδυτῆτι τῷ Μετέλλῃ πρὸς ἀνδρα τολμητῆν, καὶ ληστρικῆς μάλλον, ἢ στρατιωτικῆς, ἠγγέμενον δυνάμει, ἐν ἀναφύροτος· ἐπεὶ δὲ καὶ Πομπηίῳ τὴν Πυρήνην ὑπερβαλόντι ⁶ παραστρατοπεδεύσας, καὶ πᾶσαν ἅμα μὲν διδὸς, ἅμα δὲ λαμβάνων στρατηγιῶν παλαισμάτων πείραν, ἀντιτεχνώμενός τε καὶ φυλαττόμενος πλείον εἶχε, κομιδῇ διεβοήθη μέχρι Ῥώμης, ὡς δεινότατος ὦν πόλεμον

¹ Hanc lesionem e Junt. & Ald. se restituisse monet R. pro vulg. βάρους. Haec tamen non nisi in Br. vitiose datur. Omnes reliquae edd. exhibent βάρους. Paulo post V. σπῖλον pro πηλόν, in ind. Frst.

² abest haec vox a B. 4.

³ Verba παραδιδόντες usque ad θρυπτόμ. absunt a B. 4.

⁴ B. 4. ἄτε διὰ. Paulo post id. ἀνεσοκοῦντο pro ἀπεσοκ.

⁵ B. 4. V. συμπεφορημένον (in ind. Frst. V. συμπεφορημένων.)

⁶ Sic Br. dandum censuit, deditque R. pro vulg. ὑπερβάλονται.

μον μεταχειρίσασθαι τῶν τότε στρατηγῶν. ἔ γάρ τι ¹ μικρὸν ἦν τὸ Πομπηϊε κλέος, ἀλλ' ἦρθει τότε μάλινα πρὸς δόξαν ἐν τῶν περι Σύλλα ἀνδραγαθημάτων, ἐφ' οἷς καὶ Μάγνος ὑπ' αὐτῷ, τετέσι μέγας, ἐπωνομάθη τιμῶν τε Θριαμβικῶν ἔπω γενειῶν ἐτυχεν. ὅθεν καὶ πολλαὶ τῶν ὑπὸ Σερτωρίῳ πόλεων ἀποβλέψασαι πρὸς αὐτὸν, ὄρμην μεταβολῆς ἔχον, εἴτ' ἐπαύσαντο, τῷ περι Λαύρωνα πάθος παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα συμβάντος. Σερτωρίε γὰρ πολιορκητὸς αὐτὸς, ἤμε Πομπηϊὸς πανστρατιῶ βοηθήσων, εἶτα ὁ μὲν λόφον εὖ δοκῶντα πεφυκέναι κατὰ τῆς πόλεως προληψόμενος, ὁ δὲ τῷτο κωλύσαν ἠπέιγετο. τῷ δὲ Σερτωρίε Φθάσαντος, ἐπισήσας τὸν στρατὸν ὁ Πομπηϊὸς, ἔχαιρε τῇ συντυχίᾳ, νομίζων ἐν μέσῳ τῆς πόλεως καὶ τῆς αὐτῷ στρατιᾶς ἀπειληῖσθαι τὸν Σερτώριον. καὶ πρὸς τὰς Λαυρωνίτας εἰσέπεμψε, Θάρρειν κελεύων, καὶ καθῆσθαι περι τὰ τείχη θεωμένους πολιορκημένον Σερτώριον ². ἐνεῖνος δ' ἀνέσας ἐγέλασε, καὶ τὸν Σύλλα μαθητὴν (ἔτω γὰρ τὸν Πομπηϊὸν ἐπισκώπων προσηγόρευεν) αὐτὸς ἔφη διδάξειν, ὅτι δεῖ τὸν στρατηγὸν κατόπιν μᾶλλον, ἢ κατὰ πρόσωπον, βλέπειν. ταῦτα δὲ λέγων, ἅμα τοῖς πολιορκημένοις ἐπεδείκνυεν ἔξαιχιλίς ὀπλίτας ὑπ' αὐτῷ καταλελειμμένους ἐπὶ τῷ προτέρῳ χάρακος, ὅθεν ὄρμηθεὶς κατελήθει τὸν λόφον ὅπως ἐπὶ σφᾶς τρεπομένῳ τῷ Πομπηϊῳ κατὰ νώτε προσπέσοιεν ³. ὁ δὲ καὶ Πομπηϊὸς ὄψε μάλα συμφρονήσας, ἐπιχειρεῖν μὲν ἐκ Ἐθάρρει, κύνλωσιν δεδοικῶς, ἀπολιπεῖν δ' ἠχύνετο κινδυνεύουσας ἀνδράπας· παρὰν δὲ καὶ καθήμενος ἠναγκάζετο ⁴ ὄρῃν ἀπολλυμένους. ἀπέγνωσαν γὰρ αὐτὰς οἱ βάρβαροι, καὶ τῷ Σερτωρίῳ παρέδωκαν. ὁ δὲ τῶν μὲν σωμάτων ἐφέλατο, καὶ πάν-

B 5

τας

¹ τι abest a B. 4.

² Verba καὶ πρὸς τὰς Λαυ. usque ad Σερτώρ. desunt B. 4.

³ V. περιπέσοιεν; Id. paulo post μάλινα pro μάλα.

⁴ abest ἠνάγκ. a B. 4. — item paulo post sequens αὐτὰς.

τας ἀφῆκε, τὴν δὲ πόλιν κατέπρησεν, ἔχ' ὑπ' ὀργῆς, ἐδ' ἠμότητος, (ἐλάχισα γὰρ δοκεῖ θυμῷ χαρίσασθαι τῶν στρατηγῶν ἔτος ἀνὴρ) ἀλλ' ἐπ' αἰχύνῃ καὶ κατηφεία τῶν τεθραυμακώτων Πομπηίων· ἵνα ἦ λόγος ἐν τοῖς βαρβάροις, ὅτι παρῶν ἐγγύς καὶ μονονὰ θερμαινόμενος τῷ πυρὶ τῶν συμμάχων ἔπροσήμυεν.

XIX. Ἦτ' αἱ μὲν ἐν τῷ Σερτωρίῳ πλείονες συνέβαινον, αὐτὸν μὲν ἀήτητον αἰεὶ ¹ Φυλάτ' οἰοντι, καὶ τὰς καθ' αὐτὸν, θραυομένῳ δὲ περὶ τὰς ἄλλας ἡγεμόνας. ἐν δὲ αὐτῷ ἐπληρωθῆτο τὰς ἡττάς, μᾶλλον ἐθραυμάζετο νικάντων τῶν ἀντιστρατήγων, οἷον ἐν τῇ περὶ Σέκρωνα ² μάχῃ πρὸς Πομπηίον, καὶ πάλιν ἐν τῇ περὶ Τερτίαν ³, πρὸς τε τῶτον ὁμῶ καὶ Μέτελλον. ἡ μὲν ἐν περὶ Σέκρωνι ⁴ μάχῃ λέγεται γενέσθαι τῷ Πομπηίῳ κατεπεξαστοῦς, ὡς μὴ μετάχοι τῆς νίκης Μέτελλος. ὁ δὲ Σερτώριος ἐβέβητο μὲν τῷ Πομπηίῳ, πρὶν ἐπελθεῖν τὸν Μέτελλον, διαγωνίσασθαι. παραγαγῶν ⁵ δ' ἐσπέρας ἤδη συνέβαλεν, οἰόμενος, ξένοις ἴσι καὶ ἀπείροις τῶν χωρίων τοῖς πολεμίοις τὸ σκότος ἔσεσθαι καὶ φεύγειν ἐμπόδιον ⁶ καὶ διώκσει. γενομένης δὲ τῆς μάχης ἐν χερσίν,

1 B. 4. pro αἰεὶ dat αὐτῶν.

2 Sic cum Anon. & Mur. dari placuit Br. deditque R. Vulgo Σέκρωνι. Idem R. aut περὶ Σέκρωνια, aut παρὰ Σέκρωνι corrigendum censuit.

3 Anon. Δουρίαν. Xyl. vertit ad *Duriam*, & significari censet proelium Duriense, cujus mentio fiat apud Cic. in Or. pro L. Corn. Balbo, & in fragm. epistolae Pompeji ad Senatum. (Cf. Fragm. L. III. Histor. Sall.) At hoc ipso in loco Graevius *Turium* vult intelligi T. III. P. I. p. 523. Hinc Mof. Dut. legendum censet περὶ Τερτίαν. Aretin. *Turiam*, notante Xylandro, vertit. In mea, quam ad manus habeo, versionum collectione extat *Tuētiam*.

4 Cur hoc loco casus hic intactus remansit, vix mutatus in accusativum?

5 B. 4. ἐπαγαγῶν.

6 V. ἐμποδῶν.

σιν, ἔτυχε μὲν ἔς πρὸς Πομπήϊον αὐτὸς, ἀλλὰ πρὸς Ἀφράνιον ἐν ἀρχῇ συνεσηκῶς, ἔχοντα τὸ ἀρισερὸν, αὐτὸς ἐπὶ τῷ δεξιῷ τεταγμένος. ἀέσας δὲ, τῷ Πομπήϊῳ τὰς συνεσῶτας ¹ ὑποχωρεῖν ἐγκειμένῳ καὶ κρατεῖσθαι, τὸ μὲν δεξιὸν ἐπ' ἄλλοις ἐποίησατο στρατηγοῖς, πρὸς ² δ' ἐκείνῳ τὸ νικώμενον αὐτὸς ἐβοηθῶρει. καὶ τὰς μὲν ἤδη τρεπομένους, τὰς δ' ἔτι μένουσας ἐν τάξει, συναγαγὼν καὶ ἀναθάρύνας, ἐξ ὑπαρχῆς ἐνέβαλε τῷ Πομπήϊῳ διάκουσιν καὶ Φυγὴν ἐποίησατο πολλήν, ὅτε ³ καὶ Πομπήϊος ἐγγὺς ἐλθὼν ἀποθανεῖν, καὶ τραυματίζεις, παραλόγως διέφυγεν. οἱ γὰρ μετὰ Σερτωρίῳ Λίβυες, ὡς ἔλαβον αὐτῷ τὸν ἵππου χρυσῷ κενοσημένον, καὶ Φαλάρων ἀνάπλευον πολυτελεῶν, ἐν τῷ διανεμέσθαι καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους, προήκοντο τὴν δίωξιν. Ἀφράνιος δὲ τὰς ἀνθεσῶτας πρὸς αὐτὸν, ἅμα τῷ Σερτωρίῳ ἀπέλθειν ἐπὶ θάτερα βοηθῆναι, τρεψάμενος εἰς τὸ στρατόπεδον κατήρραξε· καὶ συνεισπεσῶν, ἐπὶ ὄρσει σιότως ἤδη ὄντος, μήτε τὴν Πομπήϊα Φυγὴν εἰδῶς, μήτε τὰς στρατιώτας τῆς ἀρπαγῆς ἐπιχεῖν δυνάμενος. ἐν τῷ δὲ Σερτωρίῳ ἀνέσρεφε, τὸ κατ' αὐτὸν νενικηκῶς· καὶ τοῖς Ἀφρανίσι δι' ἀταξίαν ταρασσομένοις ἐπιπεσῶν, πολλὰς ⁴ διέφθειρε. πρῶτ' δ' αἰθῆς ἐξοπλιζοὺς ἐπὶ μάχην κατέβαινον· εἶτα Μέτελλον αἰδόμενος ἐγγὺς εἶναι, λύσας τὴν τάξιν, ἀνέζευξεν, εἰπὼν· Ἄλλ' ἔγωγε τὸν παῖδα τῆτον, εἰ μὴ παρῆν ἢ γραῦς ἐκείνη, πληγαῖς ἂν νεθετήσας εἰς Ῥώμην ἀπεσάλμειν.

XX. Ἡθύμει δὲ δεινῶς διὰ τὸ μηδαμῶς Φανεράν τὴν ἔλαφον ἐκείνην εἶναι. μηχανῆς γὰρ ἐπὶ τὰς βαρβάρους ἐσέρητο θαυμαστῆς, τότε δὲ μάλιστα παραμυθίας
δεο-

¹ R. *supr.* γὰς ἑαυτῷ συνεσῶτας, *milites secum stantes*, *partium suarum.*

² V. *κατά.*

³ B. 4. ὡς.

⁴ B. 4. πολλὰ.

δεομένους. εἶτα μέντοι νυκτὸς ἄλλως πλανώμενοι τινες ἐπιτυγχάνουσιν αὐτῇ, καὶ γνωρίσαντες ἀπὸ τῆς χρόας λαμβάνουσιν. ἀκέσας δ' ὁ Σερτώριος, ἐπεινοῖς μὲν ὁμιλόγησεν, ἂν μηδενὶ Φράσσει, χρήματα πολλὰ δώσειν ἀποκρύψας δὲ τὴν ἔλαφον, καὶ διαλιπὼν ὀλίγας ἡμέρας, προΐει μάλα Φαιδρὸς ἀπ' ὄψεως ¹ ἐπὶ τὸ βῆμα, διηγέμενος τοῖς ἡγεμόσι τῶν βαρβάρων ², ὡς ἀγαθὸν τι μέγα τῷ Θεῷ προμηνηύουσι αὐτῶ κατὰ τὰς ὕπνας· εἶτ' ἀναβάς ἐπὶ τὸ βῆμα, τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἐχρημάτιζεν. ἢ δ' ἔλαφος ὑπὸ τῶν φυλαττόντων αὐτὴν ἐγγυὸς ἀφείσα, καὶ κατιδέσα τὸν Σερτώριον, ἐχώρει δρόμῳ περιχαρῆς πρὸς τὸ βῆμα, καὶ παρασᾶσα τὴν κεφαλὴν ἐπέθηκε τοῖς γόνασι αὐτῆ, καὶ τῷ σώματι τῆς δεξιᾶς ἔψαυεν, εἰδισμένη καὶ πρότερον τῶτο ποιεῖν. ἀντιφιλοφρονέμενος δὲ τῷ Σερτωρίῳ πιθανῶς, καὶ τι καὶ δακρύσαντος ³, ἐμπληξίς εἶχε τὰς παρόντας τὸ πρῶτον· εἶτα κρότῳ καὶ βοῇ τὸν Σερτώριον, ὡς δαιμόνιον ἄνδρα καὶ Θεοῖς φίλον, οἷαδε προπέμψαντες, ἐν εὐθυμίαις καὶ χρησαῖς ἐλπίσιν ἦσαν.

XXI. Ἐν δὲ τοῖς τῶν Σεργυτίνων ⁴ πεδίοις εἰς τὰς ἐσχάτας ἀπορίας κατασκευαίως τὰς ⁵ πολεμίας, ἠγαγίδη συμβαλεῖν αὐτοῖς καταβαίνουσιν ἐφ' ἀρπαγὴν καὶ σιτολογίαν. ἠγωνίδη δὲ λαμπρῶς παρ' ἀμφοτέρων. καὶ Μέμμιος μὲν, ὁ τῶν ὑπὸ Πομπηίῳ στρατηγῶν ἡγεμονικώτα-

¹ Monente Mos. Duf. ἔψις h. l. somnium denotat. Ita quoque vertit Kind. Schirach autem priores sequitur interpp. qui dant: vultu ad laetitiam composito.

² Teste H. Steph. in quibusdam est Ἰβηρίων. Sic quoque B. 4. idemque, Br. notante, voluit V. in quo legitur τῶν βῆρων.

³ R. susp. ἐπιδακρύσαντος.

⁴ Br. cum B. 4. Mur. & Xyl. scribi vult Σεργυτίνων. Xyl. annotat, apud Appianum rectius legi περὶ Σεργυτίαν.

⁵ Artic. hunc e Junt. restituit R. Vulgo deest secundum Aldinam.

κτώτατος, ἐν τῷ καρτερωτάτῳ τῆς μάχης ἔπεσεν· ἐκρά-
 τει δὲ Σερτώριος, καὶ Φόνῳ πολλῶν τῶν ἔτι συνεσώτων
 ἐώθειτο πρὸς αὐτὸν τὸν ¹ Μέτελλον. ὁ δὲ ² παρ' ἡλι-
 κίαν ὑποσὰς καὶ περιφανῶς ἀγωνιζόμενος, παίεται δό-
 ρατι. τῆτο τὰς μὲν ἰδούλας τῶν Ῥωμαίων, τὰς δ' ³
 ἀνάσοντας αἰδῶς ἔχεν ἐγκαταλιπεῖν τὸν ἡγεμόνα, καὶ
 θυμὸς ἅμα πρὸς τὰς πολεμίας παρέση. προθέμενοι δὲ ⁴
 τὰς θυρεὰς, καὶ συνεξενεγιόντες εὐρώσας, ἐξωθεῖσι τὰς
 Ἰβηρας· καὶ γενομένης ἔτω παλιντρόπος τῆς νίκης, ὁ
 Σερτώριος ἐπεινοῖς τε Φυγὰς ἀδεεῖς μηχανώμενος, καὶ
 τεχνάζων ἐτέραν αὐτῷ δύναμιν συνελθεῖν ἐφ' ἡσυχίας,
 εἰς πόλιν ὀρεινὴν καὶ καρτερὰν ἀναφυγῶν, ἐφράγγυτο
 τὰ τεῖχη, καὶ τὰς πύλας ὠχυροῦτο, πάντα μᾶλλον, ἢ
 πολιορκίαν, ὑπομένειν διανοόμενος, ἀλλ' ἐξηπάτα τὰς
 πολεμίας. ἐπεινῶ γὰρ προσκαθεζόμενοι, καὶ τὸ χω-
 ρίον ἔχαιπεπὼς λήψεθαι προσδοκῶντες, τὰς τε Φεύγου-
 τας τῶν βαρβάρων προέειπε, καὶ τῆς ἀθροισμένης αὐ-
 θιδίς τῷ Σερτωρίῳ δυνάμεως ἠμέλησαν. ἠθροίζετο δὲ,
 πέμψαντος ἡγεμόνας ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆ ⁵, καὶ κε-
 λεύουτος, ὅταν ἤδη πολλὰς ἔχωσι, ἀγγελου ἀποσεῖλαι
 πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δ' ἀπέσειλαν, σὺν ἕδενί πόνῳ διεν-
 παισάμενος τὰς πολεμίας, συνέμιξε τοῖς ἑαυτῆ· καὶ πά-
 λι ἐπῆει πολὺς γεγονὼς, καὶ περιέκοπτεν αὐτῶν τὴν μὲν
 ἀπὸ τῆς γῆς εὐπορίαν, ἐνέδραις καὶ κυλιώσεσι, καὶ τῷ
 πανταχόσε Φοιτῶν, ὄξυς ἐπίων· τὰ δ' ἐν θαλάττης,
 ληστρικοῖς σιάφεσι κατέχων τὴν παραλίαν. ὡς ἠναγνά-
 θησαν οἱ στρατηγοὶ διωλυθέντες, ὁ μὲν εἰς Γαλατίαν ἀπ-
 ελθεῖν, Πομπηῖος δὲ περὶ Βαυκαίους διαχειμάσαι μοχθη-
 ρῶς

¹ Junt. Ald. Crat. omittunt τὸν, Steph. dedit.

² V. ὁ δὲ καί.

³ Ante haec verba aliquid excidisse videtur Mos. Duf.

⁴ δὲ non legitur in Junt. Ald. Crat. Hinc R. ejus loco ma-
 vult ἐν, aut sic legi: ὡς προθέμ. 7. θυρ.

⁵ abest αὐτῆ a B. 4.

ρῶς ὑπ' ἀχρηματίας, γράφων πρὸς τὴν σύγκλητον, ὡς ἀπάξει¹ τὸν στρατὸν, εἰ μὴ πέμποιεν ἀργύριον αὐτῷ καταναλωθέναι γὰρ ἤδη τὰ αὐτῶ, προπολεμῶν τῆς Ἰταλίας. καὶ πολὺς ἦν ἔτος ἐν Ῥώμῃ λόγος, ὡς Πομπηίης πρότερος εἰς Ἰταλίαν ἀφίξειτο Σερτώριος. εἰς τοσούτον τὰς πρώτας καὶ δυνατωτάτας τῶν τότε στρατηγῶν ἡ Σερτωρίης δεινότης κατέστησεν.

XXII. Ἐδήλωσε δὲ καὶ Μέτελλος, ἐυπεπληγμένος τὸν ἄνδρα καὶ μέγαν ἠγάμενος. ἐπεικήρυξε γὰρ, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι Ῥωμαῖος, ἑκατὸν ἀργυρῆς τάλαντα δώσειν, καὶ πλέθρα δυσμύρια γῆς· εἰ δὲ Φυγὰς, κάθοδον εἰς Ῥώμην· ὡς ἀπογνώσει Φανεράς ἀμύνης, ἀνέμενος τὸν ἄνδρα διὰ προδοσίας. ἔτι δὲ νικήσας ποτὲ μάχῃ τὸν Σερτώριον, ἔτιωσ ἐπήρθη, καὶ τὴν εὐτυχίαν ἠγάπησεν, ὡς' αὐτοκράτωρ ἀναγορευθῆναι. θυσίαις δ' αὐτὸν αἱ πόλεις ἐπιφοιτῶντα καὶ βωμοῖς ἐδέχοντο. λέγεται δὲ καὶ σεφάνων ἀναδέσεις προσίεσθαι, καὶ δείπνων σοβαρωτέρων ὑποδοχὰς, ἐν οἷς ἐδίηται θριαμβικῆν ἔχων ἔπιπε, καὶ νῆλαι πεποιημέναι δι' ὀργάνων ἐπιδρόμων χρύσεια τρόπαια καὶ σεφάνης διαφέρεισθαι κατήγοντο, καὶ χοροὶ παίδων καὶ γυναικῶν ἐπινικίας ὕμνος ἤδον εἰς αὐτόν. ἐφ' οἷς εἰκότως ἦν καταγέλαστος, εἰ δραπέτην Σύλλα, καὶ λείψανον τῆς Κάρβωνος Φυγῆς ἀποναλῶν τὸν Σερτώριον, ἔτω κευχάυνωται καὶ περιχαρῆς γέγονεν, ὑποχωρήσαντες αὐτῶ περιγεγόμενος. μεγαλοφροσύνης² δὲ τῶ Σερτωρίῃ πρῶτον μὲν, τὸ τῆς Φεύγουλης ἀπὸ Ῥώμης βελευτάς καὶ παρ' αὐτῶ³ διατρίβουλης σύγκλητον
ανα-

¹ B. 4. ἀπαλάξει.

² Sic in quibusdam vetustis libris fuisse, testatur H. Steph. & sic cum Mur. dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. μεγαλοφροσύνη.

³ Sic se restituisse e Junt. & Ald. R. monet pro vulg. αὐτῶ. Haec tamen lectio non nisi in Br. extat; omnes rei. edd. αὐτῶ.

αναγορεύσαι, ταμίας τε καὶ στρατηγὸς ἐξ ἐκείνων ἀποδεικνύναι, καὶ πάντα τοῖς πατρίοις νόμοις τὰ τοιαῦτα νοσμεῖν. ἔπειτα, τὸ χρώμενον ὄπλοις ¹, καὶ χρήμασι, καὶ πόλεσι ταῖς Ἰβήρων, μηδ' ἄχρι λόγου τῆς ἄκρας ἐξουσίας ὑφίεσθαι πρὸς αὐτὰς, Ῥωμαίους δὲ καθιστάναι στρατηγὸς καὶ ἀρχοῦλας αὐτῶν, ὡς Ῥωμαίοις ἀνακλιόμενον τὴν ἐλευθερίαν, ἐν ἐκείνης αὐξούλα κατὰ Ῥωμαίων. καὶ γὰρ ἦν ἀνὴρ Φιλόπατρις, καὶ πολὺν ἔχων ἡμερον τῷ κατελθεῖν. ἀλλὰ δυσπραγῶν μὲν ἠδραγάθει, καὶ ταπεινὸν [μὲν] ἐδὲν ² ἔπραττε πρὸς τὰς πολεμίους. ἐν δὲ ταῖς νίκαις διεπέμπετο πρὸς Μέτελλον καὶ πρὸς Πομπηίου, ἔτοιμος ἂν τὰ ὄπλα καταδέσθαι, καὶ βίβιν ιδιώτης καθόδοις τυχάν. μᾶλλον γὰρ ἐθέλειν ἀσημότατος ἐν Ῥώμῃ πολίτης, ἢ Φεύγων τὴν ἑαυτῷ, πάντων ὁμῶ τῶν ἄλλων αὐτοκρατῶν ἀναγορεύεσθαι. λέγεται δ' ἔχ ἤκουσα τῆς πατρίδος ἐπιθυμεῖν διὰ τὴν μητέρα, τραφεῖς ὄρφανός ὑπ' αὐτῇ, καὶ τὸ σύμπαν ἀνακειόμενος ἐκείνη. καλέων δὲ τῶν περὶ τὴν Ἰβηρίαν Φίλων αὐτὸν ἐφ' ἡγεμονίᾳ ³, πυθόμενος τὴν τελευταίην τῆς μητρὸς, ὀλίγον ἐδέησεν ὑπὸ λύπης προέσθαι τὸν βίον. ἐπ' αὐτὴν γὰρ ἡμέρας ἔτε σύνθημα δὲς, ἔτ' ὀφθεῖς τιμὴ τῶν Φίλων ἐκείνο. καὶ μόλις οἱ συστράτηγοι καὶ ὁμότιμοι ⁴ τὴν σιγηνὴν περιεάντες ἠγάγκασαν αὐτὸν προελθόντα, τοῖς στρατιώ-

1 B. 4. φίλοις.

2 Delendum μὲν Br. censuit, nec dubitavi illud, ut profus otiosum, uncis includere. Paulo post V. pro πρὸς dat κατὰ Πομπ.

3 Steph. maluit ἡγεμονίαν, suspicatus, pro hoc casu irrepressibile ἡγεμονία, in Junt. & Ald. absque jota subscripto datum. Ad haec R. ita: „Jota illud subscriptum nusquam locorum cernitur in isto pari editionum.“ Quid R. cogitarit, haec asseverans, nescio. Multum & saepe quidem abest a vocibus, jota subscripto signandis, sed tamen haud paucae voces, hac ipsa in pagina, uti & in aliis, eo distincte significatae observantur.

4 V. & B. 4. ἰσότιμοι. (In ind. Frft. ἰσότομοι.)

τιώταις ἐντυχεῖν, καὶ τῶν πραγμάτων εὖ Φερομένων ¹ ἀντιλαμβάνεσθαι. διὸ καὶ πολλοῖς ἔδοξεν, ἡμερος ἀνὴρ Φύσει γεγωνῶς, καὶ πρὸς ἡσυχίαν ἔχων ἐπιεικῶς, δι' αἰτίας παρὰ γνώμην ² ταῖς στρατηγικαῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι ³, καὶ μὴ τυγχάνων ἀδείας, ἀλλὰ συναυνοῦμενος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὰ ὄπλα, Φρερὰν ἀναγκασίαν τῷ σώματος περιβάλλεσθαι τὸν πόλεμον.

XXIII. Ἦν δὲ καὶ τὰ πρὸς Μιθριδάτην αὐτῶν πολιτεύματα μεγαλοφροσύνης. ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ κατὰ Σύλλαν σφάλματος ὁ Μιθριδάτης, ὥσπερ εἰς πάλαισμα δευτέρου ἀνιστάμενος, αὐτῷ ἐπεχείρησε τῇ Ἀσίᾳ· μέγα δ' ἤδη τὸ Σερτωρίε κλέος ἐφοῖτα πανταχόσε, καὶ τῶν περὶ αὐτῶν λόγων, ὥσπερ Φορτίων ξενικῶν, οἱ πλεονεχτεῖς ὑπὸ τῆς ἐσπέρας ἀναπεπλήμεσαν τὸν Πόντον· ὤρμητο διαπρεσβεύεσθαι ⁴ πρὸς αὐτὸν, ἐπλημένος μάλιστα ταῖς τῶν κολάκων ἀλαζονείαις, οἱ τὸν μὲν Σερτώριον Ἄννιβαν, τὸν δὲ Μιθριδάτην Πύρρῳ παρεϊκάζοντες, ἐν ἃν ἔφασαν Ῥωμαῖος πρὸς τηλικαύτας ὁμῶς Φύσεις τε καὶ δυνάμεις, ἐπιχειρημένους διχόθεν, ἀντιχεῖν, τῷ δεινοτάτῳ στρατηγῷ τῷ μεγίστῳ τῶν βασιλέων προσγενομένῳ. πέμπει δὴ πρέσβεις ὁ Μιθριδάτης εἰς Ἰβηρίαν, γράμματα Σερτωρίῳ καὶ λόγους κομίζουσας, δι' ὧν αὐτὸς μὲν ἐπηγγέλλετο χρήματα καὶ ναῦς παρέξειν εἰς τὸν πόλεμον, ὑπ' ἐκείνῃ δ' ἤξει τὴν Ἀσίαν αὐτῷ βεβαιῆσθαι πᾶσαν, ἧς ὑπεχώρησε Ῥωμαίοις κατὰ τὰς πρὸς Σύλλαν γενομένας συνθήκας. ἀθροίσαντος δὲ Σερτωρίε βαλῆν, ἦν σύγκλητον ἰνόμαζε, καὶ τῶν ἄλλων δέχεσθαι τὰς προκλήσεις καὶ ἀγαπᾶν κελουόντων, (ὄνομα γὰρ καὶ γράμμα κενὸν αἰτεμένους περὶ τῶν ἐν ὄντων ἐπ' αὐτοῖς, ἀντί

¹ Br. *insp.* ἐν εὖ Φερομένων.

² Voces παρὰ γνώμην absunt a B. 4.

³ R. *manvult ἀρεταῖς κεχρηθῆαι; & paulo post περιβαλλέσθαι pro περιβάλλεσθαι.*

⁴ B. 4. *διαπρεσβεύεσθαι.*

ἀντὶ τῶν λαμβάνειν ¹, ὧν μάλιστα δεόμενοι τυγχάνου-
 σιν) ἐκ ἠνέχετο ὁ Σερτώριος, ἀλλὰ Βιθυνίαν μὲν ἔφη
 καὶ Καππαδοκίαν λαμβάνουσι Μιθριδάτη μὴ Φθονεῖν,
 ἔθνη βατιλευόμενα καὶ μηδὲν προσήκουσα Ῥωμαίοις·
 ἦν δὲ τῷ δικαιωτάτῳ τρόπῳ Ῥωμαίων κειλημένων ἐπαρ-
 χίαν, ἀφελόμενος καὶ καταχῶν, πολεμῶν μὲν ἐξέπε-
 σεν ὑπὸ Φιμβρίας, σπενδόμενος δὲ πρὸς Σύλλαν ἀφῆκε,
 ταύτην ἐκ ἔφη περιόψεσθαι πάλιν ὑπ' ἐκείνῳ γενομέ-
 νην· δεῖν γὰρ ἀ'ξεσθαι τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῆ κρατεῖνος,
 ἐκ ἐλαττώσει τῶν ἐκείνης κρατεῖν αὐτόν. γενναίῳ γὰρ
 ἀνδρὶ μετὰ τῆ καλῆ νικῶν αἰρετόν· αἰχρῶς δ' ἐδὲ σώ-
 ζεσθαι.

XXIV. Ταῦτ' ἀπαγγελέσθαι Μιθριδάτης διὰ θάμ-
 βος ἐποιεῖτο· καὶ λέγεται μὲν εἰπεῖν πρὸς τὸς Φίλους·
 Τί δῆτα προστάξει Σερτώριος ² ἐν Παλατίῳ καθεζόμενος,
 εἰ νῦν εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ἐξεωσμένος θάλασσαν, ὄρεσ
 ἡμῶν τῇ βασιλείᾳ τίθησι, καὶ πειρωμένοις Ἀσίας ἀπει-
 λεῖ πόλεμον; ἢ μὴν ἀλλὰ γίνουσι γε συνθήκαι καὶ ὄρ-
 κοι, Καππαδοκίαν καὶ Βιθυνίαν ἔχειν Μιθριδάτην, Σερ-
 τωρίς στρατηγὸν αὐτῷ καὶ στρατιώτας πέμπουλος· Σερ-
 τωρίον δὲ παρὰ Μιθριδάτῃ λαβεῖν τριχίλια τάλαντα καὶ
 τεσσαράκοντα ναῦς. πέμπεται δὲ καὶ στρατηγὸς εἰς
 Ἀσίαν ὑπὸ Σερτωρίς τῶν ἀπὸ βελῆς πεφευγόντων πρὸς
 αὐτόν, Μάρκος Μάριος· ὧ συνεξελὼν τινὰς πόλεις τῶν
 Ἀσιάδων ὁ Μιθριδάτης, εἰσελαύνοντι μετὰ ῥάβδων καὶ
 πελέκειων αὐτὸς εἶπετο, δευτέραν τάξιν καὶ χῆμα δε-
 ραπεύ-

¹ B. 4. λαμβάνειν.

² abest hoc nomen cum paulo post insequente καθεζόμενος
 a B. 4. Ad vocem Παλατίῳ bene monet R. scribere hoc lo-
 co Plutarchum ex more seculi sui, quo Caesares Augusti in Pa-
 latio habitabant — non ex ejus seculi more, quod Mithridatem
 tulit, quo neque curia Senatus in monte Palatino erat, neque
 domicilium Principis.

ραπεύουλος ἐκασίως ἀνειληφώς. ὁ δὲ τὰς μὲν ἡλευθέ-
ρα, ταῖς δ' ἀτέλειαν γράφων χάριτι Σερτωρίᾳ κατήγ-
γελλεν· ὡσε τὴν Ἀσίαν αὖθις, ἐνοχλαμένην μὲν ὑπὸ
τῶν τελωνῶν, βαρυνομένην δὲ ταῖς πλεονεξίαις καὶ ὑπερ-
ηφανίαις τῶν ἐπιτηνῶν ¹, ἀναπῆρωθῆναι ² πρὸς τὴν
ἐλπίδα, καὶ ποθεῖν τὴν προσδοκωμένην μεταβολὴν τῆς
ἡγεμονίας.

XXV. Ἐν δ' Ἰβηρίᾳ τῶν περὶ Σερτώριον συγλη-
τικῶν καὶ ἰσοτίμων, ὡς πρῶτον εἰς ἀντίπαλον ἐλπίδα
κατέστησαν, ἐπανένυτο τῆ Φόβᾳ, Φθόνος ἤπτετο καὶ ζῆ-
λος ἀνόητος τῆς ἐκείνα δυνάμεως. ἐνῆγε ³ δὲ Περπέ-
νας, δι' εὐγένειαν ἐπαιρόμενος Φρονήματι κενῶ πρὸς τὴν
ἡγεμονίαν ⁴, καὶ λόγους μοχθηρὰς διεδίδε κρύφα τοῖς
ἐπιτηδεύουσιν· Τίς ἄρα πονηρὸς ἡμᾶς ⁵ ὑπολαβὼν ἐν κα-
κῶν εἰς χεῖρονα φέροι δαίμων, οἱ Σύλλα μὲν, ὁμῶς τι
συμπάσης ἀρχουσι γῆς καὶ θαλάττης, ποιεῖν τὸ προσ-
ταττόμενον ⁶ ἐκ ἡξιοῦμεν, οἴκοι μένοντες, δεῦρο δὲ φθα-
ρέντες, ὡς ἐλεύθεροι βιωσόμενοι, δελεούμεεν ἐκασίως,
τὴν Σερτωρίᾳ δορυφορέντες Φυγὴν, ὄνομα χλευαζόμενον
ὑπὸ τῶν ἀκρόντων, σύγλητος ὄντες, ὕβρεις δὲ καὶ προσ-
τάγμα-

¹ Hos esse, quos Plut. in Sylla ἐπισαθμούντας appellavit, monet Mos. Duf. Eidem tamen vox ἐπισκῆνων est suspecta, cum significet in temoniis degeneres. An ἐπισαθμῶν, aut aliam quampliam vocem reponat, ambigit. B. 4. ἐπικειμένων. Aretinus non nisi publicanorum facit mentionem, quorum avaritia & superbia Asia vexata fuerit.

² Sic H. Steph. vetustorum codd. auctoritate dedit pro ἀναπῆρωθῆναι, quod Junt. Ald. Crat. exhibent. In textu ipso ed. Steph. datum fuerat vitiose ἀνεπῆρωθῆναι, quod Frst. male retinuit. V. qui veram sistit lectionem in ejus indice, addit καί. Junt. quoque Ald. & Crat. paulo post dant προσδοκωμένην.

³ B. 4. ἡνίκα.

⁴ R. monente, idem ac si dixisset πρὸς ἀντιποίησην καὶ ἐλπίδα τῆς ἡγεμονίας.

⁵ Junt. sola ὑμᾶς.

⁶ V. καταταττόμενον.

τάγματα καὶ πόνους ἐκ ἐλάττονας Ἰβήρων καὶ Λυσιτανῶν ὑπομένουτες; Τοιούτων ἀναπιμπλάμενοι λόγων οἱ πολλοί, Φανερώς μὲν ἐκ ἀφίστατο, δεδοικότες αὐτῆ τὴν δύναμιν. κρύφα δὲ τὰς τε πράξεις ἐλυμαίνοντο, καὶ τὰς βαρβάρους ἐκάκων, κολάζουτες πιπρῶς καὶ δασμολογῶντες, ὡς Σερτωρίῳ κελεύοντος. ἐξ ὧν ἀποστάσεις ἐγένοντο καὶ ταραχαὶ περὶ τὰς πόλεις. οἱ ¹ δὲ πεμπόμενοι ταῦτα θεραπεύειν καὶ ἀποπραῦνειν ἐπανήρχοντο πλείονας ἐξεργασμένοι πολέμους, καὶ τὰς ὑπαρχέσας ἠϋξηκότες ἀπειθείας ὡς τὸν Σερτώριον ἐκ τῆς προτέρας ἐπεικειάς καὶ πραότητος μεταβαλόντα, περὶ τὰς ἐν Ὀστικῇ τρεφόμενας παρανομήσαι παῖδας τῶν Ἰβήρων, τὰς μὲν ἀνελόντα, τὰς δ' ἀποδόμενον.

XXVI. Ὁ δ' ἔν ² Περπένας πλείονας ἐνωμότας ἔχων πρὸς τὴν ἐπίθεσιν, προσάγεται καὶ Μάλλιον ³, ἓνα τῶν ἐφ' ἡγεμονίας. ἔτος ἐρῶν τινος τῶν ἐν ὄρχμειρακίῃ, καὶ Φιλοφρονέμενος πρὸς αὐτὸ ⁴ φράζει τὴν ἐπιβελῆν, κελεύων, ἀμελήσαντα τῶν ἄλλων ἐρασῶν, αὐτῷ μόνῳ προσέχειν, ὡς ἐνὸς ἡμερῶν ὀλίγων μεγάλῳ γεννησομένῳ. τὸ δὲ μειράκιον ἐτέρῳ τινὶ τῶν ἐρασῶν, Αὐφιδίῳ, μᾶλλον προσπεπονθὸς, ἐκφέρει τὸν λόγον. ἀκίσσας δ' ὁ Αὐφίδιος ἐξεπλάγη· καὶ γὰρ αὐτὸς μετεῖχε τῆς ἐπὶ Σερτώριον συναμοσίας, ἐ μέντοι τὸν Μάλλιον ἐγίνωσκε μετέχοντα. Περπέναν δὲ καὶ Γρακῖνον καὶ τινὰς ἄλλους, ὧν αὐτὸς ἤδει συναμοτῶν, ὀνομάζοντος τῆ μειρακίῃ, διαταραχθεὶς, πρὸς ἐνεῖνον μὲν ἐξεφλάυριζε τὸν λόγον, καὶ παρεκάλει τῆ Μαλλίῃ καταφρονεῖν, ὡς κενῆ καὶ ἀλαζόνοσ· αὐτὸς δὲ πρὸς τὸν Περπέναν

C 2

πορευ-

¹ Pro hac voce B. 4. ὡς.

² V. ὅ γ' ἔν. B. 4. ἔν omittit.

³ Dacer. & hic & in seqq. Μάλιον scribere jubet, aitque, *Manium Antonium* fuisse, de quo haec narrentur, eum scilicet, a quo primo percussus est Sertorius.

⁴ B. 4. αὐτόν.

πορευθεῖς, καὶ Φράσας τὴν ἐξύτητα τῷ καιρῷ καὶ τὸν κίνδυνον, ἐκέλευσεν ἐπιχειρεῖν. οἱ δ' ἐπέδοντο, καὶ παρασπεινάσαντες ἀνδρωπον γράμματα νομίζοντα τῷ Σερτωρίῳ προσήγαγον. ἐδήλα δὲ τὰ γράμματα νίκην τινὸς τῶν ὑπ' αὐτῷ στρατηγῶν, καὶ Φόνου πολὺν τῶν πολεμίων. ἐφ' οἷς τῷ Σερτωρίῳ περιχαρῆς ὄντος, καὶ θύουλος εὐαγγέλια, Περπένας ἐστάσιν αὐτῷ καὶ τοῖς παρῆσι φίλοις (ἅτοι δ' ἦσαν ἐκ τῆς συνωμοσίας) ἐπηγγέλλετο, καὶ πολλὰ λιπαρήσας, ἔπεισεν ἱ ἐλθεῖν. αἰεὶ μὲν ἔν τὰ μετὰ Σερτωρίῳ δεῖπνα πολλὴν εἶχεν αἰδῶ καὶ νόσμον, ἔτε ὄρχν τι τῶν αἰσχρῶν, ἔτ' ἀνείειν, ὑπομένοντος, ἀλλὰ καὶ τὰς συνούλιας ² εὐτάκτοις καὶ ἀνυβρίστοις παιδιαῖς χρῆσθαι καὶ φιλοφροσύναις ἐδίξοντο. τότε δὲ τῷ πότκι μεσσηῖος, ἀρχὴν ἀψιμαχίας ζήτησες, ἐναφανδὸν ἀκολάστοις ἐχρῶντο ῥήμασι καὶ πολλὰ προσποιέμενοι μεθύειν ἠσέλγαινον, ὡς παροξυνῆτες ἐκείνου. ὁ δ', εἶτε δυσχεραίνων τὴν ἀκοσμίαν, εἶτε τὴν διάνοιαν αὐτῶν τῇ βραδυτῆτι τῆς λαλιᾶς ³ καὶ τῇ παρὰ τὸ εἰωθὸς ὀλιγωρίᾳ συμφρονήσας, μετέβαλε τὸ χῆμα τῆς κλισίας ⁴, ὑπλίου ἀνείει ἑαυτὸν, ὡς ἐδὲ προσέχων, ἔτε κατακίων. ἐπεὶ

¹ B. 4. uti est in ind. Var. Br. ἔπεισεν αὐτόν. Incertum, ἢν αὐτὸν additum sit, an pro ἐλθεῖν positum.

² Teste H. Steph. legitur quoque συμπίνοντας.

³ Mos. Duf. notante, Plutarchus acute hac distione innuit, ex obsoeolis ebrietatem simulantium verbis compositae prolatis Sertorium infidias sibi strui coniecisse. R. susp. τῇ ἑραχύτητι ex asseritate τῆς λαλιᾶς. Idem ad seq. ὀλιγωρίᾳ subaudiendum monet πρὸς αὐτόν, neglecta observantiae, pudoris & reverentiae erga se, Sertorium, ratione.

⁴ Mos. Duf. scribi vult κλισίως. R. susp. μετέβαλε τὸ χῆμα, i. e. τὸ ἑαυτῷ εἰωθὸς χῆμα, τὸ σεμνὸν, τὸ αὐστηρὸν, μιταβατ vultum moremque solitum, ἐπὶ τῆς κλισίας, eo quod supinus recumberet super lecto, vel, eo quod supinum atque remissum sese porrigeret super lecto suo. κλισία, eo docente, est lectus triclinaris, vel pulvinar, culcita, super qua quis recumbit.

ἐπεὶ δ' ὁ Περπένης Φιάλην τινὰ λαβὼν ἀκράτα, καὶ μεταξὺ πίνων ἀφῆμεν ἐν τῶν χειρῶν, καὶ ψόφον ἐποίησεν, ὅπερ ἦν αὐτοῖς σύμβολον, Ἀντώνιος ὑπερνατακείμενος παίει τῷ ξίφει τὸν Σερτῶριον. ἀνασρέψαντος δὲ πρὸς τὴν πληγὴν ἐκείνα καὶ συνεξανισαμένους, περιπεσῶν εἰς τὸ εἴδος, κατέλαβε τὰς χεῖρας ἀμφοτέρως, ὥστε μὴδ' ἀμυνόμενον, πολλῶν παιούτων, ἀποθανεῖν.

XXVII. Οἱ μὲν ἔν πλείοι τῶν Ἰβήρων εὐθὺς ὤχοντο, καὶ παρέδωκαν ἑαυτὰς ἐπιπροσβυσάμενοι τοῖς περὶ Πομπηίου καὶ Μάτελλον· τὰς δὲ συμμείναντας ὁ Περπένης ἀναλαβὼν ἐπεχειρεῖ τι πράττειν. χρησάμενος δὲ ταῖς Σερτωρίως παρασκευαῖς, ὅσον ἐναχνημονῆσαι καὶ Φανερός γενέσθαι μὴτ' ἄρχειν, μὴτ' ἄρχεσθαι πεφυκώς, Πομπηίῳ προσέβαλε ¹. καὶ ταχὺ συντριβεῖς ὑπ' αὐτῶ, καὶ ² γενόμενος αἰχμάλωτος, ἐδὲ τὴν ἐχάτην ὑπέμεινε συμφορὰν ἡγεμονικῶς, ἀλλὰ τῶν Σερτωρίως γραμμάτων ³ κύριος γεγωνῶς, ὑπὸ χρεῖτο Πομπηίῳ δεῖξειν ὑπατικῶν ἀνδρῶν καὶ μέγιστον ἐν Ῥώμῃ δυναμένων αὐτογράφως ἐπισολὰς, καλέντων Σερτῶριον εἰς Ἰταλίαν, ὡς πολλῶν ποδέντων τὰ παρόντα κινήσαι, καὶ μεταβαλεῖν τὴν πολιτείαν. ἔργον ἔν ὁ Πομπηίος ἐ νέας Φρενός, ἀλλ' εὐ μάλα βεβηκυίας καὶ κατηρτυμένης ⁴, ἐργασάμενος, μεγάλων ἀπήλλαξε τὴν Ῥώμην Φοβαν καὶ νεωτερισμῶν. τὰς μὲν γὰρ ἐπισολὰς ἐπέειπας, καὶ τὰ γράμματα τῶ Σερτωρίως συναγαγὼν ἅπαντα κατέπαυσεν, ἔτ ἀναγνῶς, ἔτ' ἐάσας ἕτερον· αὐτὸν δὲ τὸν Περπένην κατὰ τάχος ἀνεῖλε, Φοβηθεῖς, μὴ, τῶν ὀνομάτων ἐξενεχθέντων πρὸς τινος ⁵, ἀποσάσεις καὶ ταρα-

C 3

καὶ

¹ V. συνέβαλεν.

² B. 4. ὡς.

³ B. 4. πραγματίων.

⁴ Bg. sup. κατηρτυμένης.

⁵ V. καὶ πρὸς τινος.

καὶ γένωνται. τῶν δὲ τῶν Περπένης συνομοσαμένων οὐ μὲν ἐπὶ Πομπήϊον ἀναχθέντες διεφθάρησαν, οἱ δὲ Φεύγοντες εἰς Λιβύην ὑπὸ Μαυρσίων κατηνοντίθησαν. διέφυγε δ' ἕδεις, πλὴν Αὐφίδιος, ὁ τῷ Μαλλίῳ ἀντεραςῆς. ἕτος δ' ἢ Ἰαδῶν, ἢ παραμεληθεῖς, ἐν τινὶ βαρβάρῳ κώμῃ πενόμενος καὶ μισόμενος κατεγύρασεν.

E T M E N H Σ.

Εὐμενῆ δὲ τὸν Καρδιανὸν ¹ ἴσορεῖ Δῶρις πατὴρ μὲν ἀμαξεύοντος ἐν Χερρόνῃσιν διὰ πένταν γενέσθαι, τραφῆναι δ' ἐλευθερίως ἐν γράμμασι καὶ περὶ παλαίστραν· ἔτι δὲ παιδὸς ὄντος αὐτῷ, Φιλίππον παρεπιδημῆσαι, καὶ ὁλοὴν ἄγοινα, τὰ τῶν Καρδιανῶν θεάσασθαι παγκράτια μεिरαιῶν, καὶ παλαίσματα παιδῶν· ἐν οἷς εὐημερήσαντα τὸν Εὐμενῆ, καὶ Φανέντα συνετὸν καὶ ἀνδρείον, ἀρέσσει τῷ Φιλίππῳ καὶ ἀναληφθῆναι. δοῦσι δ' εἰνότα λέγειν μᾶλλον οἱ διὰ ξενίαν καὶ Φιλίαν πατρώαν τὸν Εὐμενῆ λέγοντες ὑπὸ τῷ Φιλίππῳ προαχθῆναι ². μετὰ δὲ τὴν ἐκεῖνα τελευτὴν, ἕτε συνέσει τινός, ἕτε πίσει, λείπεσθαι δοκῶν τῶν περὶ Ἀλέξανδρον, ἐκαλεῖτο μὲν ³ ἀρχιγραμματεὺς, τιμῆς δὲ, ἥσπερ ⁴ οἱ μάλινα Φίλοι καὶ συνήθεις, ἐτύγχανεν, ὥστε καὶ στρατηγός ⁵ ἀποσαλῆναι κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐφ' ἑαυτῷ μετὰ δυνάμει, καὶ τὴν Περδίκην παραλαβεῖν ἐπαρχίαν ⁶,
 ὅτε

¹ Cardia, urbs Chersonesi Thraciae non obscura, post Alexandri mortem a Lyfandro diruta.

² V. προαχθῆναι.

³ Post μὲν B. 4. inserit γὰρ. Pro ἀρχιγρ. Atrianus appellat Eumenem γραμματεῖα.

⁴ Sic R. dedit de suo pro vulg. ὥσπερ.

⁵ B. 4. στρατηγόν.

⁶ Cum de Provincia Eumeni ab Alexandro assignata fileant Historici, Br. & Mos. Duf. probandam censent lectionem V. Anou.

ὅτε Περδίκκας, ἀποθανόντος Ἡφαισίωνος, εἰς τὴν ἐκεί-
 νη προῆλθε τάξιν. διὸ καὶ Νεοπτολόμευ τῷ ἀρχιυπα-
 σπιστῷ¹ μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευταίην λέγοντος, ὡς
 αὐτὸς μὲν ἀσπίδα καὶ λόγχην, Εὐμενὴς δὲ γραφεῖον
 ἔχων καὶ πινακίδιον ἠκολάθει, κατεγέλων οἱ Μακεδό-
 νες, μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν τὸν Εὐμενῆ καὶ τῆς κατὰ
 τὸν γάμον οἰκειότητος ὑπὸ τῷ βασιλέως εἰδότες² ἀξιο-
 φέοντα. Βαρσίνην γὰρ τὴν Ἀρταβάξου πρώτην ἐν Ἀσίᾳ
 γνῶς ὁ Ἀλέξανδρος, ἐξ ἧς υἱὸν ἔχεν Ἡρακλέα, τῶν
 ταύτης ἀδελφῶν, Πτολεμαίῳ μὲν Ἀπάμαν, Εὐμενεῖ δὲ
 Βαρσίνην ἐξέδωκεν³, ὅτε καὶ τὰς ἄλλας Περσίδας διέ-
 νειμε καὶ συνώμιζε τοῖς ἐταίροις.

II. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ προσέειρε πολλὰ καὶ Ἀλεξ-
 ἀνδρῶ, καὶ παρεκινδύνευσε⁴ δι' Ἡφαισίωνα. πρῶτον
 μὲν γὰρ Εὐίῳ τῷ αὐλητῇ τῷ Ἡφαισίωνος οἰκίαν κατα-

C 4

νει-

Anon. & Mur. ἱππαρχίαν, quod omnino eis respondet, quae
 Nepos refert, in vita Eumenis: Praefuit etiam alteri equi-
 tum alae, quae Heraerice appellabatur. Cum tamen Arria-
 nus L. VII. neget, Hephæstione mortuo, suffestum ullum, qui
 ei alae praeset, ne nomen Hephæstionis ei agmini inditum
 intercideret; non dubitant iidem Plutarcho assentiri, asseren-
 ti, suffestum Hephæstioni Perdiccam, & in Perdicae, non pro-
 vinciam, sed τάξιν, successisse Eumenem. In Cat. Frst. va-
 riantem V. & Anon. dante pro Περδίκκας extat Περδίκκας.

1 Junt. ἀρχιυπατισμῶν vitiose.

2 B. 4. ἰδόντες.

3 R. planiorem fore orationem censet ita struendam: τὴν μὲν
 ταύτης ἀδελφὴν Ἀπάμαν Πτολεμαίῳ, Εὐμενεῖ δὲ Βαρσίνην αὐτὴν
 ἐξέδωκε; aut potius in nomine Barsines junioris vitium suspi-
 catur. Mos. Duf. duas sorores eodem nomine fuisse statuit,
 filias Artabazi, alteram Memnonis viduam, quam Alexander
 primam adamarat, alteram, quae Eumeni nupsit, susceptam ex
 sorore Mentoris (de quo cap. 2.) & Memnonis. Ind. var.
 Br. ad Ἀπάμαν adnotat e B. 4. ἀπένειμεν. An vero iste co-
 dex det μὲν ἀπένειμεν Ἀπάμαν, an vero pro Ἀπάμαν vitiose
 ἀπένειμεν, haud liquet. Pro Πτολεμαίῳ Junt. sola Πτολεμαίων.

4 Post h. v. inserit B. 4. πολλαίς.

νείμαντος, ἦν οἱ παῖδες ἔτυχον τῷ Εὐμενεῖ προκατει-
 ληφότες, ἐλθὼν ὑπ' ὀργῆς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Εὐ-
 μενῆς, ἐβόα μετὰ Μέντορος, ὡς αὐλεῖν εἶη κράτισον,
 ἢ τραγωδεῖν, τὰ ὄπλα βίψαντας ἐκ τῶν χειρῶν· ὡς
 Ἀλέξανδρον αὐτῷ συναγανακτεῖν καὶ λοιδορεῖσθαι τῷ
 Ἡφαισίωνι. ταχὺ μέντοι μεταπεσὼν, αὐτῷ εἶχε τὸν
 Εὐμενῆ δι' ὀργῆς, ὡς ὑβρεῖ μάλλον πρὸς ἑαυτὸν, ἢ
 παρρησίᾳ πρὸς Ἡφαισίωνα, χρησάμενον. ἔπειτα Νέαρ-
 χον ἐκπέμπων μετὰ νεῶν ἐπὶ τὴν ἕξω θάλασσαν, ἤτει
 χρήματα τὰς Φίλκας· ἔ γάρ ἦν ἐν τῷ βασιλείῳ. τὰ
 δ' Εὐμενῆς αἰτηθέντος μὲν τριακόςια τάλαντα, δόντος
 δὲ ἑκατὸν μόνα, καὶ ταῦτα γλίχρως καὶ μόλις αὐ-
 τῷ συνειλέχθαι διὰ τῶν ἐπιτρόπων Φάσκιοντος, ἐδὲν
 ἐγναλέσας, ἐδὲ δεξάμενος, ἐκέλευσε τὰς παῖδας κρύ-
 φα τῇ σιηνῇ τῷ Εὐμενῆς πῦρ ἐνεῖναι. βελομένους,
 ἐκκομιζομένων τῶν χρημάτων, λαβεῖν ἐπ' αὐτοφάρῳ
 ψευδόμενον. ἔφθη δὲ ἡ σιηνὴ καταφλεχθεῖσα, καὶ
 μετενόησε τῶν γραμμάτων διαφθαρέντων ¹ ὁ Ἀλέξ-
 ανδρος. τὸ δὲ συγχυθὲν ² χρυσίον, ἢ ἀργύριον, ὑπὸ
 τῷ πυρὸς ἀνευρέθη πλεῖον, ἢ χιλίων ταλάντων. ἔλα-
 βε δὲ ἐδὲν, ἀλλὰ καὶ γράψας τοῖς πανταχῶ σατρά-
 παις καὶ στρατηγοῖς ἀντίγραφα τῶν διεφθαρμένων ἀπο-
 σέλλειν, πάντα παραλαμβάνειν ἐκέλευσε τὸν Εὐμενῆ.
 πάλιν δὲ περὶ δαρεῆς τινος εἰς διαφορὰν κατασὰς πρὸς
 τὸν Ἡφαισίωνα, καὶ πολλὰ μὲν ἐκέλευσε κακῶς, πολ-
 λά δ' εἶπὼν, τότε μὲν ἐκ ἑλάσσονος ἔχε· μετ' ὀλίγον
 δὲ τελευτήσαντος Ἡφαισίωνος, περιπαθῶν ὁ βασιλεὺς,
 καὶ πᾶσιν, ἕς ἐδόκει ζῶντι μὲν ἐπεινώ φθονεῖν, ἐπι-
 χαίρειν δὲ τεθνηότι, τραχέως ὁμιλῶν καὶ χαλεπὸς
 ὢν, μάλιστα τὸν Εὐμενῆ δι' ὑποψίας εἶχε ³, καὶ πρῆφε-
 ρε πολλάκις τὰς διαφορὰς καὶ λοιδορίας ἐκείνας. ὁ δὲ,

πανῶρ-

¹ R. mavult συνδιαφθαρέντων.

² B. 4. συλλεχθέν. Lin. seq. V. ἀνηρέθη pro ἀνευρέθη.

³ Junt. Ald. Crat. ἔχεν. Steph. εἶχε.

πανουργος ὢν καὶ πιθανός, ἐπεχείρησεν, οἷς ἀπώλλυτο, σώζειν ἑαυτὸν. κατέφυγε γὰρ εἰς τὴν πρὸς Ἡφαισιώνα Φιλοτιμίαν Ἀλεξάνδρου καὶ χάριν, ὑψηγμένός τε τιμᾶς, αἱ μάλιστα νοσημεῖν ἔμελλον τὸν τετυνηότα, καὶ χρήματα τελῶν εἰς τὴν τῷ τάφῳ κατασκευηῆν ¹ ἀφειδῶς καὶ προθύμως.

III. Ἀποθανόντος δ' Ἀλεξάνδρου, καὶ τῆς Φάλαγγος διεσώσης πρὸς τὰς ἐταίρας ², τῇ μὲν γνώμῃ τέτοις προσέειπεν ἑαυτὸν ὁ Εὐμενῆς, τῷ δὲ λόγῳ κοινός τις ἦν πρὸς ἀμφοτέρους καὶ ιδιώτης, ὡς ἔδεν αὐτῷ προσῆιον, ξένῳ ὄντι, πολυπραγμονεῖν ταῖς Μακεδόνων διαφοραῖς. καὶ τῶν ἄλλων ἐταίρων ἐν Βαβυλῶνος ἀνασινεασαμένων, αὐτὸς ὑπολειφθεὶς ἐν τῇ πόλει κατεπράυνε πολλὰς τῶν πεζῶν, καὶ πρὸς τὰς διαλύσεις ἠδίας ἐπέσκησεν. ἐπεὶ δ' ἀναμιχθέντες ἀλλήλοις οἱ στρατηγοί, καὶ κατασάντες ἐν τῶν πρώτων ταραχῶν, διενέμοντο σατραπείας καὶ στρατηγίας, Εὐμενῆς λαμβάνει Καππαδοκίαν καὶ Παφλαγονίαν, καὶ τὴν ³ ὑποκειμένην τῇ Ποντικῇ θαλάττῃ, μέχρι Τραπεζῆντος, ἔκω τότε Μακεδόνων ἔσαν. Ἀριαράθης γὰρ αὐτῆς ἐβασίλευεν. ἀλλ' ἔδει Λεοννάτου καὶ Ἀντίγονου χειρὶ μεγάλη τὸν Εὐμενῆ κατὰγοντας ἀποδεῖξαι τῆς χώρας σατραπην. Ἀντίγονος μὲν ἐν ἑ προσέχε τοῖς γραφεῖσιν ὑπὸ Περδίκου ⁴, μετέωρος ὢν ἤδη καὶ περιφρονῶν ἀπάντων. Λεοννάτος δὲ κατέβη μὲν ἀνωθεν εἰς Φρυγίαν, ἀναδεξάμενος Εὐμενεῖ τὴν στρατείαν ⁵.

C 5

¹ Teste Diod. Sic. l. 18. sumtus hujus pompae funebriis aestimabatur 12000 talentis.

² Sic supra cap. I. vocavit regis amicos, sive, ut Xyl. verbit, τοσίος.

³ Cum B. 4. & Junt. dedit R. καὶ. Vulgo deest. Tractus ad oram Ponti diversus est a Paphlagonia.

⁴ B. 4. ὑπὸ τῷ Περδίκου. Sic & V. in [ind. Frst.

⁵ In Cat. Frst. extat ad unam harum linearum varians V. lectio: καὶ τὴν σατραπείαν. Non video, quorsum sit referenda, nisi huc referas.

τῷ Καρδιανῶν τυράννῃ, συμμιξαίῳ αὐτῷ, καὶ δεομένῃ βοήθειν μάλλον Ἀντίπατρω καὶ Μακεδόνων τοῖς ἐν Λαμία πολιορρικμένοις, ὥρμητο διαβαίνειν, καὶ τὸν Εὐμενῆ παρεάλει, καὶ διήλαττε ¹ πρὸς Ἐκαταῖον. ἦν γὰρ αὐτοῖς πατρικὴ τις ἐκ πολιτικῶν διαφορῶν ὑποψία πρὸς ἀλλήλους καὶ πολλάκις ὁ Εὐμενὴς ἐγεγόνει Φανερός ² κατηγορῶν τῷ Ἐκαταίῳ τυραννῆτος, καὶ παρακαλῶν Ἀλέξανδρον ἀποδῆναι τοῖς Καρδιανοῖς τὴν ἐλευθερίαν. διὸ καὶ τότε τῷ Εὐμενῆς παραιτημένῃ τὴν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος στρατείαν, καὶ δεδιέναι Φάσκιον Ἀντίπατρον, μήπως ³ Ἐκαταίῳ χαριζόμενος, καὶ πάλαι μισῶν, αὐτὸν ἀνέλη, πιεύσας ὁ Λεοννάτος, ἐδὲν, ἃν ἐφρόνει, πρὸς αὐτὸν ἀπειρῦψατο. λόγος μὲν γὰρ ἦν ἡ βοήθεια καὶ πρόφασις, ἐγνώκει δὲ διαβάς εὐθὺς ἀντιποιεῖσθαι Μακεδονίας. καὶ τινὰς ἐπιστολάς ἔδειξε Κλεοπάτρας, μεταπεμπομένης αὐτὸν ⁴ εἰς Πέλλαν, ὡς γαμησομένης. ὁ δ' Εὐμενὴς, εἴτε τὸν Ἀντίπατρον δεδοικώς, εἴτε τὸν Λεοννάτον, ἐμπληρῶν ὄντα καὶ Φορῶς μεσὸν ἀβεβαία καὶ ὀξείας, ἀπογνῶς, νύκτωρ ἀνέζηξε τὴν ἑαυτῷ λαβῶν ἀποσκευήν. εἶχε δὲ τριακοσίους μὲν ἵππεῖς, διακοσίους δὲ τῶν παιδῶν ὄπλοφόρους. ἐν δὲ χρυσοῖς ⁵ εἰς ἀργυρία λόγον, τάλαντα πεντακισχίλια. Φυγῶν δ' ἔτω πρὸς Περδίκκην, καὶ τὰ Λεοννάτῃ βαλεύματα κατειπῶν, εὐθὺς μὲν ἔλαχε μέγα παρ' αὐτῷ, καὶ τῷ συνεδρίῳ μετεῖχεν. ὀλίγον δ' ὕπερον εἰς Καππαδοκίαν κατήχθη μετὰ δυνάμειος, αὐτῷ Περδίκκῃ παρόντος καὶ στρατηγῆτος. Ἀριαράθης δὲ λησθέντος αἰχμαλώτῃ, καὶ τῆς χώρας ὑποχειρίῃ ⁶ γενομένης, ἀπο-

δείνυ-

¹ B. 4. διήλαττα.

² B. 4. Φανερώς.

³ B. 4. simplex μὴ sine πως. Ad seq. μισῶν, monente R. subintellige Eumenem, ad quem etiam proximum μὲν redit.

⁴ scil. Leonnatum. R.

⁵ Subaudi σκεύεσι. Alias χρυσία appellant. R.

⁶ V. ὑποχειρίας.

δεινυται σατραπης. και τας μεν πόλεις τοῖς ἑαυτῆ φίλοις παρέδωκε, και Φρεβάρχες ἐγκατέστησε, και δικαστὰς ἀπέλιπε, και διοικητὰς, ἕς ἐβέλετο, τῆ Περδίνικη μηδέν ἐν τέτοις πολυπραγμασίῃσιν. αὐτὸς δὲ συνανέζηξεν, ἐκείνῳ τε θεραπεύων, και τῶν βασιλέων ἀπολείπεσθαι μὴ βεβόημενος.

IV. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Περδίνικας, ἐφ' ἧ μὲν ἄρμητο ¹, πιτεύων δὲ αὐτῆ προσάξεισθαι ², τὰ δὲ ὑπολειπόμενα δεῖσθαι δραστηρίῃ τε και πιστῷ Φύλακος οἰόμενος, ἀπέπεμψεν ἐκ Κιλικίας τὸν Εὐμενῆ, λόγῳ μὲν ἐπὶ τὴν ἑαυτῆ σατραπείαν, ἔργῳ δὲ τὴν ὄμορον ³ Ἀρμενίαν, τεταραγμένην ὑπὸ Νεοπτολέμῃ, διὰ χειρὸς ἔξοντα. τῆτον μὲν ἔν ὁ Εὐμενῆς, καιπερ ὄγκῳ τιμῆ και Φρονήματι κενῶ διεφθαρμένον, ἐπειράτο ταῖς οὐμιλίαις κατέχειν. αὐτὸς δὲ τὴν Φάλαγγα τῶν Μακεδόνων ἐπλημένην και δρασεῖαν εὐρών, ὡσπερ ἀντίταγμα ⁴ κατεσκευάζεν αὐτῇ δύναμιν ἰππιῆν, τῶν μὲν ἐγχωρίων τοῖς ἰππεύειν δυναμένοις ἀνεισφορίας διδὸς και ἀτελείας, τῶν δὲ περὶ αὐτὸν οἷς μάλισα ἐπίστευεν, ἄνητῶς ⁵ διανέμων ἰππας, Φιλοτιμίαις τε και δωρεαῖς τὰ τε Φρονήματα παροξύνων, και τὰ σώματα κινήσσει και μελέταις διαποιῶν. ὡσε τῶς μὲν ἐκπλαγῆσαι, τῶς δὲ θαρσῆσαι ⁶ τῶν Μακεδόνων, ὁρῶντας ὀλίγῳ χρόνῳ περὶ αὐτὸν

¹ R. *susp.* ἧ μὲν ἀφίστασθαι ἄρμητο, populos ad defectio-
nem spectantes opera Eumenis ad fidem reduci ad iri nullus du-
bitans, qui autem in fide manserant — a Plutarcho γὰ ὑπο-
λειπόμενα dicti.

² Br. placet προσάξεισθαι. R. nil novandum censet, cum
aoristus saepe pro futuro usurpetur.

³ Verba ἐπὶ τὴν ad ὄμορον absunt a B. 4.

⁴ R. *susp.* ἀντίταγμα, *contrapodium*, clittellas alteras al-
teris aequilibras. Seq. κατεσκευ. R. dedit cum B. 4. Junt.
Ald. Crat. pro vulg. παρεσκευάζεν.

⁵ Suspecta sunt haec Mofii Dufoul. Mavult ἄνητῶς, ut sit
οἷς μάλισα ἐπίστευεν ἄνητῶς.

⁶ B. 4. θαρσῆσαι.

αὐτὸν ¹ ἠθροισμένους ἰππεῖς ἐν ἐλάτῃς ἐξακχιλίῳν καὶ τριακοσίων.

V. Ἐπεὶ δὲ Κρατερὸς καὶ Ἀντίπατρος, τῶν Ἑλλήνων περιγεγόμενοι, διέβαινον εἰς Ἀσίαν, τὴν Περδικκῆ καταλύσουτες ἀρχὴν, καὶ προσηγγέλλοντο μέλλοντες ² ἐμβαλεῖν εἰς Καππαδοκίαν, ὁ Περδικκῆς, αὐτὸς ἐπὶ Πτολεμαῖον στρατεύων, ἀπέδειξε τὸν Εὐμενῆ τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ Καππαδοκίᾳ δυνάμεων αὐτοκράτορα στρατηγόν. καὶ περὶ τῆτων ἐπισολὰς ἔπεμψεν ³, Ἀλκῆταν μὲν καὶ Νεοπτόλεμον Εὐμενεῖ προσέχειν κελεύσας, Εὐμενῆ δὲ χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, ὅπως αὐτὸς ἔγνωκεν. Ἀλκῆτας μὲν ἔν ἀντικρυς ἀπέπειπτο τὴν στρατείαν, ὡς τῶν ὑπ' αὐτῷ Μακεδόνων Ἀντιπάρτῳ μὲν αἰδεσμένων μάχεσθαι, Κρατερὸν δὲ καὶ δέχεσθαι δι' εὐνοίαν ⁴ ἐτοίμων ὄντων. Νεοπτόλεμος δὲ βελεύων μὲν ἐπ' Εὐμενεῖ προδοσίαν ⁵ ἐν ἔλαθε, καλέμενος δ' ἔχ ὑπήκουσεν, ἀλλὰ παρέταττε ⁶ τὴν δύναμιν. ἔνθα πρώτον ὁ Εὐμενῆς ἀπέλαυσε τῆς ἑαυτῆς προνοίας καὶ παρασκευῆς. ἠτῶμενος γὰρ ἤδη κατὰ τὸ πεζόν, ἐτρέψατο τοῖς ἰππεῦσι τὸν Νεοπτόλεμον, καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἔλαβεν αὐτῆ, καὶ τῇ Φάλαγγι δισπαρμένην περὶ ⁷ τὴν δίωξιν ἄθροος ἐπελάσας, ἠνάγκασε τὰ ὄπλα θῆσθαι, καὶ λαβόντας ⁸ ὄρκους αὐτῷ συστρατεύειν. ὁ μὲν ἔν Νεοπτόλε-

¹ Schirach vertit: da sie — um sich herum versammlet haben.

² B. 4. καὶ προσηγγέλλετο μέλλοντας.

³ V. ἔγραψεν.

⁴ B. 4. εὐνοίαν.

⁵ Haud probat Mos. Duf. hanc distionem, ἐπ' Εὐμ. προδ. ut in graecis scriptoribus minus obviam.

⁶ B. 4. παρετάττετο.

⁷ V. παρὰ.

⁸ Dacer. voluit λαβόντες; Mos. Duf. δόντας vel δίδοντας; R. fufp. καὶ δόντας καὶ λαβόντας ὄρκους, jurejurando mutuo dato acceptoque. Pro συστρατ. Junt. sola simplex στρατεύειν.

πτόλεμος, ὀλίγας τινὰς συναγαγὼν ἐκ τῆς τροπῆς, ἔφυγε πρὸς Κρατερόν καὶ Ἀντίπατρον. παρ' ἐκείνων δ' ἀπέσπαστο πρεσβεία πρὸς Εὐμενῆ, παρακαλῶσα μεταδίδαι πρὸς αὐτὰς, καρπέμενον μὲν, ἄς ¹ εἶχε, σατραπείας, προσλαβόντα δὲ στρατείαν καὶ χώραν παρ' αὐτῶν, Ἀντιπάτρῳ μὲν ἀντ' ἐχθρῶ Φίλον γενόμενον, Κρατερῶ δὲ μὴ γενόμενον ἐκ Φίλου πολέμιον. ταῦτα οὐ Εὐμενῆς ἀκέσας, Ἀντιπάτρῳ μὲν ἐκ ἂν ἔφη, παλαιὸς αὐτῶν ἐχθρὸς, νῦν γενέσθαι φίλος, ὅτε αὐτὸν ὀρᾷ τοῖς Φίλοις ὡς ἐχθροῖς χρώμενον. Κρατερόν δὲ Περδίκκᾳ διαλλάττειν ἔτοιμος εἶναι, καὶ συνάγειν ² ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις. ἄρχοντος δὲ πλεονεξίας, τῷ ἀδικημένῳ βοηθήσειν, μέχρις ἂν ἐμπνέη, καὶ μᾶλλον τὸ σῶμα καὶ τὸν βίον, ἢ τὴν πίσιν, προήσεται.

VI. Οἱ μὲν ἔν περὶ τὸν Ἀντίπατρον, πυθόμενοι ταῦτα, κατὰ χολὴν ἐβαλεῦντο περὶ τῶν ὄλων. ὁ Νεοπτόλεμος δὲ μετὰ τὴν Φυγὴν ἀφικόμενος πρὸς αὐτὰς, τὴν τε μάχην ἀπήγγελλε καὶ παρεκάλει βοηθεῖν, μάχιστα μὲν ἀμφοτέρως, πάντως δὲ Κρατερόν. ποθειῖται γὰρ ὑπερφυῶς ἐκείνῳ ὑπὸ τῶν Μαικεδόνων, καὶ μόνον ἴδωσι τὴν καυσίαν ³ αὐτῆ καὶ τὴν Φωνὴν ἀκέσῳσι, μετὰ τῶν ὅπλων ἤξειν φερομένης. καὶ γὰρ ἦν οὕτως ὄνομα τῶ Κρατερῶ μέγα, καὶ μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευταίαν τῆτον ἐπόθησαν οἱ πολλοί, μνημονεύοντες, ὅτι καὶ πρὸς Ἀλέξανδρον ὑπὲρ αὐτῶν ἀνεδέξατο πολλὰς ἀπεχθείας πολλάς. ὑποφερομένης πρὸς τὸν Περσικὸν ζῆλον ἀντιλαμβανόμενος, καὶ τοῖς πατρίοις ἀμύνων, διὰ τρυφὴν καὶ ὄγκον ⁴ ἤδη περιυβριζομένοις. τότε δ' ἔν

¹ B. 4. ὄσας. Pro seq. στρατείαν Br. mavult στρατικὴν; R. fufp. στρατηγίαν, manus imperatorium, gradumque in ipsorum amicitia.

² B. 4. συνδιάγειν.

³ B. 4. πυρρσίαν.

⁴ Sic e Junt. & Ald. se restituisse monet R. pro vulg.

ὁ Κρατερὸς τὸν μὲν Ἀντίπατρον εἰς Κιλικίαν ἀπέστειλεν, αὐτὸς δὲ τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν πολὺ μέρος, ἐπὶ τὸν Εὐμενῆ μετὰ τῷ Νεοπτόλεμῳ προήγεν ¹. οἴομενος ἔπροσδεχομένῳ, καὶ μετὰ πρόσφατον νίκην ἐν ἀταξίᾳ καὶ περὶ πότας ἔχοντι τὴν δύναμιν, ἐπιπεσεῖσθαι. τὸ μὲν ἐν προαιδέσθαι τὴν ἔφοδον αὐτῷ τὸν Εὐμενῆ, καὶ προπαρασνευάσασθαι, νηφέσης ἂν τις ἡγεμονίας, ἔμην ἄκρας θείῃ δεινότητος· τὸ δὲ μὴ μόνον τὰς πολεμίας, ἀλλὰ καὶ καλῶς εἶχεν αἰδέσθαι, διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς μετ' αὐτῷ στρατευομένους, ἀγνοῶντας, ὧ μαχῶνται, προσεῖσαι τῷ Κρατερῷ, καὶ ἀποκρύψαι τὸν ἀντιστράτηγον, ἴδιον δοκεῖ τάττε ² τῷ ἡγεμόνος ἔργον γενέσθαι. διέδωκε μὲν ³ ἐν λόγον, ὡς Νεοπτόλεμος αὐτῷ ἐπίοι, καὶ Πίγρης ⁴, ἔχοντες ἵππεῖς [καὶ ⁵] Καππαδοκῶν καὶ Παφλαγόνων. νυκτὸς δ' ἀναζεύξαι βεβλόμενος, εἶτα καταδαρδᾶν, ὅψιν εἶδεν ἀλλόκοτον. ἐδόκει γὰρ ⁶ ὄρεσιν Ἀλεξάνδρου δύο παρασνευαζόμενος ἀλλήλοισι μάχεσθαι, μῖα δὲ ἐκότερον ἡγέμενον Φάλαγγος· εἶτα, τῷ μὲν τὴν Ἀθηνᾶν, τῷ δὲ τὴν Δήμητρα βοηθῆσαν ἐλθεῖν. γενομένους δ' ἀγῶνος δ' ἰχυρῶ, κρατηθῆναι τὸν μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς· τῷ δὲ νικῶντι σαχῶν δρεπομένην τὴν Δήμητρα συμπλέκειν σέφανον. αὐτόθεν μὲν ἐν τὴν ὅψιν

ὄγκος. At ita non nisi in Br. vitiose legitur. Omnes reliquae edd. exhibent ὄγκον. Pro περιουβριζ. V. περιουβρισμένοις, in Cat. Frst.

¹ Sic R. de suo dedit. Vulgo προσῆγεν.

² Sic Mos. Duf. dari voluit, deditque R. pro vulg. ἔτο.

³ Br. μὲν delendum censuit. Monente R. id refertur ad insequens ἀναζεύξαι δὲ βεβλόμενος, dididerat quidam hunc rumorem — attamen nihilominus castra movere de nocte atque discedere decreverat.

⁴ Sic scriptum nomen hoc dedit R. cum B. 4. Junt. Ald. Crat. Vulgo Πίγρη.

⁵ Partic. καὶ otiosam jam censuit Br. & R. uncis inclusit, perperam ex initio vocabuli proximi Καππαδ. iteratam.

⁶ abest γὰρ a B. 4.

ἄψιν εἰκάζεν εἶναι πρὸς αὐτῶ, μαχομένους περὶ γῆς ἀρί-
στης ¹ καὶ τότε πολὺν καὶ καλὸν ἔχουσαν ἐν ἡλύκι σά-
χυν. ἅπαντα γὰρ κατέσπαρτο, καὶ παρεῖχεν εἰρήνην
πρέπεσαν ἄψιν, ἀμφιλαφῶς τῶν πεδίων κομώντων. μάλ-
λον δ' ἐπερρώδη, πυθόμενος, σύνδημα τοῖς πολεμίοις
Ἀθηναῶν καὶ Ἀλέξανδρον εἶναι. Δήμητρα δὲ δὴ καὶ
αὐτὸς ἐδίδα σύνδημα καὶ Ἀλέξανδρον, ἀναδείχαι τε
πάντας ² ἐκέλευε, καὶ κατασέφειν τὰ ὄπλα τῶν σαχύων
λαμβάνουσας. ὀρμήσας δὲ πολλάνους ἐξαγορευῆσαι καὶ
φράσαι τοῖς περὶ αὐτὸν ἡγεμόσι καὶ στρατηγοῖς, πρὸς
ὃν ἔμελλεν ὁ ἀγὼν ἔσεσθαι, καὶ μὴ μόνος ἐν αὐτῷ θέ-
μενος ἀποκρύψαι καὶ καταχεῖν ἀπόρρητον ἕτως ἀναγκαῖον,
ὅμως ἐνέμεινε τοῖς λογισμοῖς, καὶ διεπίσευσε τῇ γνώμῃ
τὸν κίνδυνον.

VII. Ἀντέταξε δὲ Κρατεροῦ Μακεδόνων μὲν ἐδέ-
να, δύο δὲ ἰππαρχίας ξενικὰς, ὧν Φαρνάβαζος ὁ Ἀρ-
ταβάξος καὶ Φοίνιξ ὁ Τενέδιος ἡγῆτο, διακελευσάμενος,
ὁφθέντων τῶν πολεμίων, ἐλαύνειν κατὰ τάχος καὶ συμ-
πλέκεσθαι, μὴ διδόντας ἀναστροφὴν, μηδὲ Φωνήν, μηδὲ
κῆρυκα πεμπόμενον προσιεμένας. ἐδέδεικε γὰρ ἰχυρῶς
τὰς Μακεδόνας, μὴ, γνωρίσαντες τὸν Κρατερόν, οἴχων-
ται μεταβαλόμενοι πρὸς ἐπεινον. αὐτὸς δὲ τὰς ἐρῶμε-
νεσάτας ἰππεῖς τριακοσίας εἰς ἀγῆμα ³ συντάξας, καὶ
παρελάσας ἐπὶ τὸ δεξιὸν, ἔμελλε τοῖς περὶ Νεοπτόλε-
μον ἐπιχειρεῖν. ὡς δὲ τὸν ἐν μέσῳ λόφον ὑπερβαλόν-
τες

¹ Sic cum Anon. & Mur. dari placuit Br. & dedit R. pro
vulg. περὶ τῆς ἀρίστης.

² Pro hac voce V. αὐτὰς.

³ Appian. in Syriaco: ἀγῆμα εἰσὶν ἰππεῖς ἐπίλεκτοι, καὶ παρ'
αὐτὸ ἀγῆμα λέγονται, equites sunt delecti, atque inde eis no-
men. Hinc Xyl. agema retinet in versione, & adnotat, a
Livio etiam hoc nomen usurpari, ita, ut patet, tam de pe-
ditum lecto agmine, quam de equitatu accipi. Anon. in ind.
Frst. Agema, certa pars phalangis, ut in qua & equites & pe-
dites omnes delecti erant.

τες ᾠφθησαν ὀξεῖαν καὶ μεθ' ὀρμῆς σφοδροτέρως ποιή-
 μενοι τὴν ἔφοδον, ἐκπλαγεῖς ὁ Κρατερός, καὶ πολλὰ
 λοιδορήσας τὸν Νεοπτόλεμον, ὡς ἐξηπατημένος ὑπ' αὐ-
 τῆ περὶ τῆς τῶν Μακεδόνων μεταβολῆς, ἐγκλευσάμε-
 νος ἀνδραγαθεῖν τοῖς παρὶ αὐτὸν ἡγεμόσιν, ἀντεξήλασε.
 γενομένης δὲ τῆς πρώτης συρράξεως ¹ βαρείας, καὶ τῶν
 δοράτων ταχὺ συντριβέντων, τῆ δ' ἀγῶνος ἐν τοῖς ξί-
 φεσιν ἦνλος, ἔκκαταιχύνας ὁ Κρατερός τὸν Ἀλέξαν-
 δρον, ἀλλὰ πολλὰς μὲν καταβαλὼν, πολλὰς δὲ τρε-
 ψάμενος τὰς ἀντιτεταγμένους, τέλος δὴ ² πληγεῖς ὑπὸ
 Θρακῆς ἐκπλαγίῳ προσελάσαντος, ἀπερῦθη τῶ ἵππῳ.
 πεσόντα δ' αὐτὸν οἱ μὲν ἄλλοι παρήλασαν ἀγνοῦντες.
 Γοργίας δὲ, τῶν Εὐμενεῶν στρατηγῶν, ἐγνω τε, καὶ κα-
 ταβάς περιέεισε Φρυγῶν τῷ σώματι, κακῶς ἤδη διακει-
 μένος καὶ δυσθανατῆντος. ἐν τῷ δὲ καὶ Νεοπτόλε-
 μος Εὐμενεῖ συνήρχετο. μισῶντες γὰρ ἀλλήλους πάλαι ³
 καὶ δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐν μὲν δυσὶν ἀναστροφαῖς ἔκατ-
 εῖδον, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ γνωρίσαντες εὐθὺς ἤλαυνον, σπα-
 σάμενοι τὰ ἐγχειρίδια καὶ βοῶντες. τῶν δ' ἵππων ἐξ
 ἐναντίας βίβη συμπεσόντων, ὥσπερ τριηρῶν, τὰς ἡμίας
 ἀφέντες, ἀλλήλων ἐπελάβοντο ⁴ ταῖς χερσὶ, τὰ τε κρά-
 νη περισπῶντες, καὶ περιρῆγγύνοντες ἐκ τῶν ἐπωμίδων
 τὰς θώρακας. πρὸς δὲ τὸν σπαραγμὸν ὑπειδραμύοντων
 ἅμα τῶν ἵππων, ἀπορῥυέντες εἰς γῆν, καὶ περιπεσόν-
 τες ⁵ ἀλλήλοις, ἐν λαβαῖς ἦσαν καὶ διεπάλαιον. εἶτα
 ὁ μὲν Εὐμενῆς τῶ Νεοπτόλεμῳ προεξανισαμένῳ τὴν ἰγ-
 νύαν ὑπέκοψεν, αὐτὸς εἰς ὄρθον Φθιάσας κατασηναι.
 ὁ δὲ Νεοπτόλεμος εἰς θύτερον ἐρεισάμενος γόνυ, θύτε-
 ρον

¹ B. 4. συντάξεως.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. δέ.

³ abest πάλαι a B. 4.

⁴ Sic cum Junt. scribendum censuit Br. & dedidit R. pro vulg.
 ἀπελάβοντο. B. 4. ἀπεθράξαντο. Diod. Sic. ἀλλήλων ἐθρά-
 ξαντο.

⁵ Verba ἀπορῥέ. ad περιπεσ. absunt a B. 4.

ρον δὲ πεπηρωμένος ἠμύνητο μὲν εὐρώσως κἀτάσθεν, ἢ
 θανασίμικς δὲ πληγὰς ὑποφέρων· πληγεὶς δὲ παρὰ ¹
 τὸν τράχηλον, ἔπεσε καὶ παρεΐθη. τῷ δ' Εὐμενῆς δι'
 ὀργὴν καὶ μῖστος παλαιὸν τὰ τε ὄπλα περισπῶντος αὐ-
 τῷ καὶ κενῶς λέγοντος, ἔτι τὸ ξίφος ἔχων, ἔλαθεν
 ὑπὸ τὸν θώρακα τρώσας, ἢ παρέψαυσε ² τῷ βραβῆνος
 ἀποβάς. ἢ δὲ πληγὴ μᾶλλον ἐφόβησεν, ἢ ἔβλαψε τὸν
 Εὐμενῆ, δι' ἀθένηιαν ἀμυδρὰ γενομένη. σιυλεύσας δὲ
 τὸν νεκρὸν, εἶχε μὲν χαλεπῶς ὑπὸ τραυμάτων, μηρῶς
 καὶ βραχιόνας διακεκομμένους· ὅμως δ' ἀναβληθεὶς ἐπὶ
 τὸν ἵππον, ἐδίωκε πρὸς θάτερον κέρας, ὡς ἔτι συνεσώ-
 των τῶν πολεμίων. πυθόμενος δὲ τὴν Κρατερῶ τελευ-
 τὴν, καὶ προσελάσασα, ὡς εἶδεν ἐμπνέοντα καὶ συνιέν-
 τα, καταβάς ἐπεδάκρυσε ³, καὶ τὴν δεξιὰν ἐνέβαλε,
 καὶ πολλὰ μὲν ἐλοιδόρησε τὸν Νεοπτόλεμον, πολλὰ δ'
 ἐνεΐνον μὲν ἰωκίσιτατο ⁴ τῆς τύχης, αὐτοῦ δὲ τῆς ἀνάγκης,
 δι' ἣν ἀνδρὶ Φίλω καὶ συνήθει, ταῦτα πεισόμενος,
 ἢ δράσων, συνηέχθη.

VIII. Ταύτην τὴν μάχην Εὐμενῆς ἡμέραις δέκα
 χεδόν τι ⁵ μετὰ τὴν προτέραν ἐνίκησε· καὶ δόξῃ μὲν
 ἦρθη μέγας ἀπ' αὐτῆς, ὡς τὰ μὲν σοφία, τὰ δ' ἀν-
 δρεία

¹ Sic R. dedit cum Junt. Ald. Crat. B. 4. Vulgo περι.

² Ad h. v. R. ita: „bene habet — nicht recht hart am Fleische anlag, nicht recht anpassete, sondern ein wenig abprallte. Notanda vis praep. παρὰ in hujusmodi verbis, significans secus aique oroniebatur.“ De ἀποβάς Br. suspicatus est, forsitan rectius legi ἀποβαῖσι δ' ἢ πλ. cum non raro fiat librario- rum vitio, ut sententiarum finis & initium ita confundantur; addit tamen, de thorace hic non absurdum esse ἀποβάς dici, sequendamque Codd. Mss. auctoritatem.

³ Sic Mos. Duf. cum B. 4. legi voluit, deditque R. pro vulg. ἀπεδάκρυσε.

⁴ V. ἰωκίσιτατο. Id. paulo post δράσας pro δράσων.

⁵ Sic R. dedit ex conjectura Mos. Duf. pro vulg. 7ῆ.

δρεία κατειργασμένος. Φθόνον δὲ πολὺν ἔχε¹ καὶ μίσος ὁμαλῶς παρὰ τε τοῖς συμμαχοῖς καὶ τοῖς πολεμοῖς, ὡς ἔπηλος ἀνὴρ καὶ ξένος ὄπλοισι καὶ χερσὶ τῶν Μακεδόνων τὸν πρῶτον αὐτῶν καὶ δοκιμώτατον ἀνηρηγίως. ἀλλ' εἰ μὲν ἔφθη Περδίκκας πυθόμενος τὴν Κρατερῶ τελευτήν, ἐκ ἂν ἄλλος ἐπρώτευσε Μακεδόνων. νυνὶ δ' ἀνηρημένε Περδίκκε κατὰ σάσιον ἐν Αἰγύπτῳ δυσὶν ἡμέραις πρότερον, ἦκεν ἕτος ὁ περὶ τῆς μάχης λόγος εἰς τὸ στρατόπεδον· καὶ πρὸς ὄργην εὐθύς οἱ Μακεδόνες θάνατον τῷ Εὐμενῆς κατέγνωσαν. ἀπεδείχθη δὲ τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς αὐτὸν Ἀντίγονος μετ' Ἀντιπάτρου στρατηγός. ἐπεὶ δ' Εὐμενῆς τοῖς βασιλικοῖς ἵπποφορβίοις περὶ τὴν Ἰδην νεμομένοις ἐπιτυχῶν, καὶ λαβῶν ἵππων, ὅσων ἔχρηζε τοῖς ἐπιμεληταῖς τὴν γραφὴν ἐπεμψε, λέγεται γελάσαι τὸν Ἀντίπατρον, καὶ εἰπεῖν, ὅτι θαυμάζει τὸν Εὐμενῆ τῆς προνοίας, ἐλπίζοντα λόγον αὐτοῖς ἀποδώσειν τῶν βασιλικῶν, ἢ λήψεται παρ' αὐτῶν². περὶ δὲ τὰς Σάρδεϊς ἐβέλετο μὲν ἵπποκρατῶν ὁ Εὐμενῆς τοῖς Λυδοῖς ἐναγωνίσασαι πεδίους, ἅμα καὶ τῇ Κλεοπάτρῃ τὴν δύναμιν ἐπιδείξαι Φιλοτιμέμενος. αὐτῆς δ' ἐκείνης δεηθείσης, (ἐφοβεῖτο γὰρ αἰτίαν τινὰ λαβεῖν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀντίπατρον) ἐξήλασεν εἰς τὴν ἀνω Φρυγίαν, καὶ διεχείμαζεν ἐν Κελαιναῖς ὅπερ τῶν μὲν περὶ τὸν Ἀλλέταν καὶ Πολέμωνα καὶ Δόκιμον ὑπὲρ ἡγεμονίας διαφιλοτιμημένων³ πρὸς αὐτὸν. Τῆτ' ἦν, ἔφη, τὸ λεγόμενον· ὀλέθρου δ' ἐδείξεν λόγος⁴. τοῖς δὲ στρατιώταις ὑποχόμενος ἐν τρισὶν ἡμέραις τὸν μισθὸν ἀποδώσειν, ἐπίπρασεν αὐτοῖς τὰς κατὰ τὴν χώραν

1 V. ἔχων.

2 B. 4. περὶ αὐτῶν.

3 Junt. sola διὰ φιλοτιμίαν.

4 Xyl. notante, locutio proverbialis, qua notentur illi, qui, gravissimo imminente periculo, adeoque exitio, tamen aliis curis vacent, salutis suae posthabita ratione.

ραν επαύλεις καὶ τετραπυργίας σωματῶν καὶ βοσκημάτων γεμίσας. ὁ δὲ πριάμενος ἡγεμῶν τάγματος, ἢ ξεναγὸς, ὄργανα καὶ μηχανὰς λαβάν ¹, τῷ Εὐμενῆς παρέχοντος, ἐξεπολιόρκει, καὶ πρὸς τὸν ὀφειλομενον μισθὸν οἱ στρατιῶται διενέμοντο τῶν ἀλισκομένων ἕκαστον. ἐκ δὲ ² τότε πάλιν ὁ Εὐμενῆς ἠγαπάτο, καὶ ποτε γραμμάτων ἐν τῷ στρατοπέδῳ Φανέντων, ἃ διέβριψαν ³ οἱ τῶν πολεμίων ἡγεμόνες, ἑκατὸν τάλαντα καὶ τιμὰς δίδόντες τῷ κλέιναντι τὸν Εὐμενῆ, σφόδρα παρωξύνθησαν οἱ Μακεδόνες· καὶ δόγμα ποιῶνται, χιλίας τῶν ἡγεμονικῶν περὶ αὐτὸν αἰεὶ δορυφορεῖν εἶναι, καὶ φυλάττειν ἐν περιόδῳ καὶ παρανυκτερεύειν ⁴. οἱ δ' ἐπέδουτο, καὶ τιμὰς ἡγάπων παρ' αὐτῷ λαμβάνοντες ⁵, ἃς οἱ Φίλοι παρὰ τῶν βασιλέων. ἐξῆν γὰρ Εὐμενεὶ καὶ καυσίας ἀλουργεῖς καὶ χλαμύδας διανέμειν, ἧτις ἦν δωρεὰ βασιλικωτάτη παρὰ Μακεδόσι.

ΙΧ. Τὸ μὲν ἔν εὐτυχεῖν καὶ τὰς φύσει μικρὰς συνεπιπείθεται τοῖς φρονήμασιν, ὥστε φαίνεσθαι τι ⁶ μέγεθος περὶ αὐτὰς καὶ ὄγκον, ἐν πραγμάτων ὑπερεχόντων ⁷ ἀποβλεπομένους. ὁ δὲ ἀληθῶς μεγάλῳφρων καὶ βέβαιος, ἐν τοῖς σφάλμασι μᾶλλον καὶ ταῖς δυσημερίαις ἀναφέρων, γίνεται κατάδηλος, ὥσπερ Εὐμενῆς. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν Ὀρυνίοις ⁸ τῆς Καππαδοκίας ἠττηθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου διὰ προδοσίαν ⁹, καὶ διωκόμενος, ἐπαρῆκε τὸν προδότην ἐν τῆς φυγῆς διαπεσεῖν πρὸς τὰς πολεμίας, ἀλλὰ συλλαβὸν ἐκρέμασε. Φεύγων δὲ

D 2

τὴν

1 deest λαβάν Juntinae & B. 4.

2 Omnes edd. praeter Bryaneam dant ἐκ δὴ.

3 B. 4. διέγραψαν.

4 V. περινυκτερεύειν.

5 B. 4. λαβόντες.

6 Sic R. cum B 4. & Junt. dedit pro vulg. 7e.

7 B. 4. ὑπαρχόντων.

8 B. 4. Ὀρυνίοις.

9 Mur. προδοσίας, quod mavult Mos. Duf.

τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τοῖς διώκεσι μετέβαλε. λαθῶν δὲ ¹ παραλλάξας, ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἔτι τὴν μάχην συνέβη γενέσθαι, κατεστρατοπέδευσε, καὶ ² συναγαγὼν τὰς νεκρὰς, καὶ τῶν ἐν κύβητι κωμῶν τὰ θυρίσματα καταχρίσας, ἔκαυσεν, ἰδίᾳ μὲν ἡγεμόνας, ἰδίᾳ δὲ τὰς πολλὰς, καὶ πολυάνδρια χρίσας ἀπῆλθεν. ὥστε καὶ τὸν Ἀντίγονον ὕπερον ἐπελάθοντα ³ θαυμάζειν τὸ θάρσος αὐτῆ καὶ τὴν εὐσάθειαν. ἔπειτα ταῖς ἀποσκευαῖς τῆ Ἀντιγόνης περιπεσῶν, καὶ λαβεῖν ῥαδίως δυνάμενος πολλὰ μὲν ἐλεύθερα σώματα, πολλὴν δὲ θεραπείαν, καὶ πλεῖτον ἐκ πολέμων τοσέτων καὶ λεηλασιῶν ἡθροισμένον, ἔδεισε, μὴ καταπληθέεντες ὠφελείας καὶ λαφύρων ⁴ οἱ σὺν αὐτῷ βαρεῖς γένωνται πρὸς τὴν φυγὴν καὶ μαλακώτεροι τὰς πλάνας ὑπομένειν, καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ μάλιστα τῆ πολέμου τὰς ἐλπίδας εἶχεν, ὡς ἀποσρέψων ⁵ τὸν Ἀντίγονον. ἐπεὶ δ' ἀντιπρὸς χαλεπὸν ἦν, ἀποτρέπειν Μακεδόνας χρημάτων ἐν ἐφικτῷ παρόντων, ἐκέλευσε θεραπεύσαντας αὐτὰς, καὶ τοῖς ἵπποις χιλὸν ἐμβαλόντας ⁶, ἔτω βαδίζειν ἐπὶ τὰς πολεμίας. αὐτὸς δὲ πέμπει κρύφα πρὸς τὸν ἐπὶ ⁷ τῆς ἀποσκευῆς τῶν πολεμίων Μένανδρον, ὡς κηδόμενος αὐτῆ, Φίλος γεγονότος καὶ συνήθους,

Φρά-

¹ Sic R. distinxit, deditque de suo pro vulg. μετέβαλε λαθῶν, καὶ παραλλ. Cujus loci obscuritatem sensit Moses Duf. ita interpungendum censens: Φεύγων δὲ, τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τοῖς διώκεσι μετέβαλε λαθῶν. — Dacerius, eodem notante, pessime facit *in castra redire*.

² Hanc copulam de suo addidit R. Vulgo deest.

³ R. mavult ἐπανελθόντα.

⁴ Mosi Duf. vox ὠφελείας suspecta fuit, a Plut. scriptum arbitranti λείας καὶ λαφύρων. R. mavult ὠφελείας ἐκ λαφύρων, vel ὠφ. ἀπὸ λαφ.

⁵ scil. δι' αὐτῆ, per diuturnitatem temporis tandem aliquando a se averfurus, detorfurus. R.

⁶ H. Steph. notante, idem est, ac si dixisset θεραπεύσαντας αὐτὰς καὶ τὰς ἵππους.

⁷ B. 4. ἀπὸ.

Φράζεσθαι ¹ παραινῶν, καὶ ἀναχωρῆσαι τὴν ταχίστην ἐκ τῶν ἐπιδρόμων ² καὶ ταπεινῶν πρὸς τὴν ἐγγυς ὑπώρειαν, ἄφιππον ἔσαν καὶ κυκλώσεις ἐκ ἔχσαν. τῆ δὲ Μενάνδρῳ ταχὺ συμφρονήσαντος τὸν κίνδυνον καὶ ἀνασπενασαμένῳ, κατασιόπῃς ἐπεμπεύ ὁ Εὐμενῆς Φανερῶς, καὶ παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις ὀπλιζέσθαι, καὶ τὰς ἵππους ἐγχαλιναῖν, ὡς προσάξων τοῖς πολεμίοις. τῶν δὲ κατασιόπων ἀπαγγειλάντων, ὅτι παντάπασιν ὁ Μενάνδρῳ ἀληθῆς ³ εἶη, καταπεφευγῶς εἰς τόπῳ χαλεπῶς, ἄχθεσθαι προσποιόμενος ὁ Εὐμενῆς ἀπῆγε τὴν στρατιάν. λέγεται δὲ, τῆ Μενάνδρῳ ταῦτα μαρτυρήσαντος πρὸς τὸν Ἀντίγονον, καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπαινούντων τὸν Εὐμενῆ, καὶ Φιλανθρωπότερον διατεθέντων, ὅτι καὶ παῖδας αὐτῶν ἀνδραποδίσασθαι καὶ γυναῖκας αἰχῶναι παρὸν, ἐφείσατο καὶ παρῆμεν. Ἄλλ' ἐκεῖνος ⁴, Φάναι τὸν Ἀντίγονον, ἔχ ἡμῶν, ὧ μακάριοι, κηδόμενος παρῆμεν, ἄλλ' αὐτῶ φεύγουσι δεδιῶς περιδεῖναι πέδας τοσαύτας.

X. Ἐν τῆτε πλανώμενος ὁ Εὐμενῆς καὶ ὑποφύγων, ἐπεισε τὰς πολλὰς τῶν στρατιωτῶν ἀπελθεῖν, εἴτε κηδόμενος ⁵ αὐτῶν, εἴτ' ἐφέλιθεσθαι μὴ βελόμενος ἐλάττονας μὲν τῆ μάχεσθαι, πλείονας δὲ τῆ λανθάνειν ὄντας. καταφυγῶν δ' εἰς Νῶρα, χωρίον ἐν μεθορίῳ ⁶

D 3

Λυ-

¹ Sic R. de suo dedit — *sibi cavere*, pro vulg. *Φράζεσθαι*. Mos. Duf. fufp. *Φθάσασθαι*. Br. *Φυλάζεσθαι*.

² Sic jam reponi voluit H. Steph. & dedit R. pro vulg. *ἐπιδρομῶν*. Malnit tamen idem *εὐεπιδρόμων*, ab *εὐεπίδρομος*. Pro seq. *ταπεινῶν* B. 4. *πεδεινῶν*.

³ B. 4. *ἀκατάληπτος*.

⁴ Sic R. cum Junt. Ald. Crat. & Mur. dedit pro vulg. *ἐκεῖνος*. B. 4. *ἐκεῖνος γε*, quem cod. Mos. Duf. *ἐκεῖνος γε* voluisse suspicatur, & nihil mutandum censet. Ad *παρῆμεν*, quod sequitur, R. subaudiendum monet *ἡμῶς*, aut *ἐμῶς*, aut *τῶν παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν*.

⁵ Legi quoque *φειδόμενος*, testatur H. Steph. Sic & V.

⁶ B. 4. *ἐν μέρεσι*.

Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, μετὰ πεντακοσίων ἰππέων καὶ διακοσίων ὀπλιτῶν· κἀντεῦθεν αὖτις, ὅσοι τῶν Φιλων ἐδεήθησαν ἀφεθῆναι, τῷ χαρίει τὴν χαλεπότητα καὶ τῆς διαίτης τὴν ἀνάγκην ἐφέρουτες, πάντας ἀσπασάμενος καὶ Φιλοφρονηθεὶς ἀπέπεμψεν. ὡς δ' ἐπελθὼν ¹ ὁ Ἀντίγονος εἰς λόγους αὐτὸν ἐκάλει πρὸ τῆς πολιορκίας, ἀπειρίνατο, πολλὰς εἶναι τὰς Ἀντιγόνου Φίλους, καὶ μετ' Ἀντιγόνον ἡγεμόνας· ὧν δ' αὐτὸς προπολεμεῖ, μηδένα λείπεσθαι μετ' αὐτόν. ὁμήρους δὲ πέμπειν ἐπέλευσεν, εἰ χρήζει διὰ λόγων αὐτῷ γενέσθαι. τῷ δ' Ἀντιγόνου κελεύοντας, ὡς κρείττονι λαλεῖν· Οὐδένα, εἶπεν, ἐμαυτῷ κρείττονα νομίζω, μέχρις ἂν ὦ τῷ Ξίφου κύριος. ὅμως δὲ πέμψαντος τῷ Ἀντιγόνου τὸν ἀδελφεὸν Πτολεμαῖον εἰς τὸ χάριον, ὡς περ ἠξίωσεν ὁ Εὐμενῆς, κατέβη, καὶ περιβαλόντες ² ἀλλήλους ἠσπάσαντο Φιλικῶς καὶ οἰκειῶς, ἅτε δὴ ἀλλήλοις πεχρημένοι πολλὰ, καὶ συνήθεις γεγονότες. λόγων δὲ γενομένων πολλῶν, καὶ τῷ Εὐμενῆς ἐχ' ὑπὲρ ἀσφαλείας μεμνημένους ³ καὶ διαλύσεως, ἀλλὰ καὶ τὰς σατραπείας ἀξιῶντος αὐτῷ βεβαιῆσθαι, καὶ τὰς δωρεὰς ἀποδίδοσθαι, θαῦμα τὰς παρόντας εἶχε, τὸ φρόνημα καὶ τὴν εὐτολμίαν ἀγαμένους. ἅμα δὲ πολλοὶ συνέτρεχον τῶν Μακεδόνων ⁴, ἰδεῖν, ὅσις ἐστὶ, τὸν Εὐμενῆ ποθῆντες. ἐ γὰρ ἕτερος λόγος ἦν τασσῆτος ἐν τῷ στρατῷ μετὰ τὴν τῷ Κρατερῷ τελευτήν. δεύσας δ' ὁ Ἀντίγονος ὑπὲρ αὐτῶν, μὴ τι πάθῃ βίαιον, πρῶτον μὲν ἀπηγόρευε ⁵ μὴ προσιέναι βοῶν, καὶ τοῖς

λίδοις

¹ B. 4. ὡς δὲ ἐλθὼν. Sic id. paulo post πολιορκίας pro πολιορκίας; & infra ὁμηρον pro ὁμήρους.

² Antigonus pata & Eumenes R. Sequentia ἠσπάσαντο usque ad ἀλλήλοις absunt a B. 4.

³ Suspecta fuit haec vox Bryano ob praecedens ὑπὲρ. Mos. Duf. ὑπὲρ in ὅπως mutandum censuit, & servandam μεμνημένους, ut rei aptissimum.

⁴ Teste H. Steph. habetur in quibusdam πολομίων. Sic & V.

⁵ Junt. sola ἀπηγόρευον.

λίθοις ἔβαλλε τὰς ἐπιφερομένας· τέλος δὲ, ταῖς χερσὶ τὸν Εὐμενῆ περιβαλὼν, καὶ τὸν ὄχλον ἀπερῶ-
νων τοῖς δορυφόροις, μόλις εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἀπεναι-
τέησεν.

XI. Τὸν τεῦθεν ὁ μὲν περιτειχίσας τὰ Νῶρα, καὶ
Φραρὰν καταλιπὼν, ἀνέβηξεν· Εὐμενῆς δὲ πολιορκη-
μενος, ἐγκρατῆς τῷ χωρίῳ γεγονώς ¹, σίτον καὶ ὕδωρ
ἄφθονον καὶ ἄλας, καὶ ἄλλο μηδὲν ἔχουτος ἐδάδιμον,
μηδ' ἥδυσμα πρὸς ² τὸν σίτον, ἐν τῶν παρόντων ὅμως
κατεσκεύαζε τοῖς συνᾶσιν ἰλαρὰν τὴν διαίταν, ἐν μέρει
τε παραλαμβάνων πάντας ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν, καὶ
τὸ συσσίτιον ὁμιλίᾳ, χάριν ἐχέσῃ καὶ Φιλοφροσύνην ³,
ἐφιδύων. ἦν δὲ καὶ τὸ εἶδος ἡδῶς, ἔ πολεμικῶ καὶ
τετριμμένῳ δι' ὄπλων εἰκίως, ἀλλὰ γλαφυρὸς καὶ νεο-
πρεπῆς, καὶ πᾶν τὸ σῶμα διηρθρωμένος, ὡς ὑπὸ τέχνης
ἀκριβῶς τοῖς μέλεσι θαυμαστὴν συμμετρίαν ἔχουσι. εἴ-
πεῖν δ' ἔ δεινὸς, αἰμίλος δὲ καὶ πιθανὸς, ὡς ἐκ ⁴ τῶν
ἐπιστολῶν συμβάλλειν ἐσίν. ἐπεὶ δὲ τὰς σὺν αὐτῷ πο-
λιορκημένας ἢ γενοχωρία μάλιστα πάντων ἔβλαπτεν, ἐν
οἰκῆμασι μικροῖς, καὶ τόπων δυοῖν εσάδιοι ἐχοντι τὴν πε-
ρίμετρον, ἀνασρεφομένους, τροφὴν δ' ἀγυμνάς μὲν αὐ-
τὰς λαμβάνοντας, ἀργοῖς δὲ τοῖς ἵπποις προσφέροντας·
ἔ μόνον τὸν ἄλυν αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀπραξίας μαραιομέ-
νων ⁵ ἀπαλλάξαι βεβλόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς Φυγὴν,
εἰ παραπέσοι ⁶ καιρὸς, ἀμωσγέπως ἡσκημένοις χρήσα-

D 4

δαι,

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. γέγονε. Maluit idem ab-
esse γῆ ante χωρ.

² B. 4. περί.

³ Sic R. dedit de suo pro vulg. Φιλοφροσύνη.

⁴ Ed. Par. notante Mos. Duf. ἐπί. Hinc Dacer. cum Bi-
gotio voluit ἀπό.

⁵ Sic Br. cum Anon. & Mar. scribi voluit, deditque R. pro
vulg. μαραιομένον.

⁶ B. 4. παρηπτεῖ. Pro seq. χρήσασθαι V. χρῆσθαι.

θαι, τοῖς μὲν ἀνθρώποις οἶκον, ὃς ἦν μέγιστος ἐν τῷ χωρίῳ, δεκατεσσάρων πηχῶν τὸ μῆκος, ἀπέδειξε περίπατον, κατὰ μικρὸν ἐπιτείνειν τὴν κίνησιν κελεύων. τῶν δ' ἵππων ἕκαστον ῥυτῆρσι μέγαλοις εἰς τὴν ὄροφὴν ἀναδεδεμένοις, ὑποζώσας ἐν τῶν περὶ τὸν αὐχένα μερῶν, ἐμετέωριζε, καὶ παρήγειρε ¹ διὰ τροχιλίας, ὥστε τοῖς μὲν ὀπιθίοις σκέλεσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐρείδεται, τοῖς δ' ἐμπροθίοις ποσὶν ἀκρωνύχας ἐπιψάσειν. ἔτω δὲ ἀνηρημένους οἱ ἵπποκόμοι παρεσῶτες, ἅμα ταῖς τε κραυγαῖς καὶ ταῖς μάσιξιν ἐπηρεάζον. οἱ δὲ πιμπλάμενοι θυμῷ καὶ ὀργῆς, τοῖς μὲν ὀπιθίοις ἐνήλλοντο ² καὶ διεσκίρτων σκέλεσι, τοῖς δὲ μετεώροις ἐφίεμενοι ζηρίσασθαι, καὶ κροτῶντες τὸ ἔδαφος κατετείνοντο πᾶν τὸ σῶμα, καὶ πολὺν ἠφίσαν ἰδρῶτα καὶ σенаγμὸν, ἔτε πρὸς τάχος, ἔτε πρὸς ῥώμην, γυμναζόμενοι κακῶς. τὰς δὲ κροτᾶς ἐνέβαλλον αὐτοῖς ἐπισμύνας, ἵνα κατεργάζωνται θάττον καὶ πέττωσι βέλτιον.

XII. Ἦδη δὲ τῆς πολιορκίας χρόνου λαμβανύσης, Ἄντίγονος τεθυνημένοι πυνθανόμενος Ἄντίπατρον ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ τεταράχθαι τὰ πράγματα, Κασάνδρον καὶ Πολυπέρχουλος διαφερομένων, ἐδὲν ἔτι μικρὸν ἐλπίζων, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τὴν ὅλην περιβαλλόμενος ἡγεμονίαν, ἐβάλετο τὸν Εὐμενῆ Φίλον ἔχειν καὶ συνεργὸν ἐπὶ τὰς πράξεις. διὸ πέμψας Ἰερώνυμον, ἐσπένδετο τῷ Εὐμενεῖ, προτείνας ὄρκιον, ὃν ὁ Εὐμενῆς διορθώσας, ἐπέτρεψεν ἐπιπρῆναι τοῖς πολιορκησῶσι αὐτὸν Μακεδόσι, πότερος εἶη δικαιότερος. Ἄντίγονος μὲν γὰρ ἀφοσιώσεως ἔνεκεν ἐν ἀρχῇ τῶν βασιλέων ἐπιμνηθεὶς, τὸν λοιπὸν ὄρκιον εἰς ἑαυτὸν ἄρριζεν. Εὐμενῆς δὲ πρώτην μὲν ἐνεγράψε τοῖς ὄρκοις Ὀλυμπιάδα μετὰ τῶν βασιλέων. ἐπει-

τα

¹ Br. susp. παρήγειρεν; Mos. Duf. περιώρεα. R. tuetur vulgatum — clam, sensim subleuauit.

² V. ἐνηλλάττοντο.

τα ἄμυνεν, ἐν Ἀντιγόνῳ μόνον εὐνοήσειν ¹, ἔδ' ἐνείψω τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν ἔξειν καὶ Φίλον, ἀλλὰ καὶ Ὀλυμπιάδι καὶ τοῖς βασιλεῦσιν. ἂν δικαιοτέρων Φανέντων, οἱ Μακεδόνες, ἐς ² ταῦτα ὀρίσαντες τὸν Εὐμενεῖ, τὴν πολιορκίαν ἔλυσαν, καὶ πρὸς τὸν Ἀντίγονον ἀπέσπελλον, ὅπως καὶ αὐτὸς ἀποδῶ τῷ Εὐμενεῖ τὸν ὄρμον. ἐν τῷ δ' Εὐμενῆς ὅσας εἶχεν ἐν Νάρσις τῶν Καππαδοκῶν ὁμήρους ἀπεδίδα, λαμβάνων ἵππους καὶ ὑποζύγια καὶ σιγήας παρὰ τῶν νομιζομένων, καὶ συῆγε τῶν στρατιωτῶν ὅσοι διασπαρέντες ἀπὸ τῆς Φυγῆς ἐπλανῶντο κατὰ τὴν χώραν. ἄσε περὶ αὐτὸν ἵππεῖς ὀλίγῳ τῶν χιλίων ³ ἀποδέοντας γενέσθαι. μεθ' ἧν ἐξέλασας ἐφυγεν, ὀρθῶς Φοβηθεὶς τὸν Ἀντίγονον. ἔ γὰρ μόνον ἐκεῖνον ἐπέλευσε πολιορκεῖν αὐτῆς περιτειχίσαντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς Μακεδόσι πιπρῶς ἀντέγραψε, δεξαμένοις τῆ ὄρμη ⁴ τὴν διόρθωσιν.

XIII. Φεύγοντι δ' Εὐμενεῖ γράμματα νομίζεται παρὰ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τὴν Ἀντιγόνου δεδοκίτων αὐξήσιν, Ὀλυμπιάδος μὲν, παρακαλέσης ἐλθόντα τὸ Ἀλεξάνδρου παιδίον παραλαβεῖν καὶ τρέφειν, ὡς ἐπιβληυόμενον. Πολυπέρχοντος δὲ καὶ Φιλίππου τῆ βασιλέως κελευόντων Ἀντιγόνῳ πολεμεῖν, τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ δυνάμεως ἄρχοντα, καὶ τῶν ἐν Κυνδοῖς ⁵ χρημάτων πεντακίσσια μὲν τάλαντα λαβεῖν εἰς τὴν τῶν ἰδίων ἐπανόρθωσιν, εἰς δὲ τὸν πόλεμον ὁπόσοις βέλεται χρῆσθαι. περὶ δὲ τῶν καὶ Ἀντιγένει καὶ Τευτάμῳ, τοῖς τῶν ἀργυρασπίδων ἡγαμένοις, ἐγεγράφεσαν. ἐπεὶ δὲ λα-

D 5

βόν-

¹ V. ἐνοήσαν.

² Praepositionem hanc, ut in vulgatis a concursu cum sine vocabuli Μακ. elisam, de suo addidit R.

³ Diod. Sic. habet *ultra duo millia*.

⁴ V. ἡ ὄρμη.

⁵ Quinda, castellum Ciliciae, ubi thesauros suos Macedones habebant, & pecuniam regiam. Xyl. Apud Diodor. Sic. scribitur Κυνδοῖς. Sic & Plut. in Demetr.

βόντες ἐπεῖνοι τὰ γράμματα, τῷ μὲν λόγῳ Φιλανδρά-
 πως ἐδέξαντο τὸν Εὐμενῆ, Φθόνος δὲ καὶ Φιλονεικίας
 ἐφαίνοντο μεσοί, δευτερεῖεν ἀπαξιῶντες ἐπεῖνω ¹. τὸν
 μὲν Φθόνον ὁ Εὐμενῆς ἐθεράπευε τῷ τὰ χρήματα μὴ
 λαβεῖν, ὡς ἰδὲν δεόμενος, ταῖς δὲ Φιλονεικίαις καὶ Φιλ-
 αρχίαις αὐτῶν, μὴθ' ἠγειῖσθαι δυναμένων, μὴθ' ἐπεδαι-
 βλομένων, ἐπῆγε ² δεισιδαιμονίαν. ἔφη γὰρ, Ἄλεξ-
 ἀνδρον αὐτῷ κατὰ τὰς ὕπικας Φανῆσαι, καὶ δεῖξαι τινα
 σκηνὴν κατεσκευασμένην βασιλικῶς, καὶ θρόνον ἐν αὐ-
 τῇ κείμενον· εἶτ' εἶπεῖν, ὡς ἐνταῦθα συνεδρεύουσιν αὐ-
 τοῖς καὶ χρηματίζουσιν αὐτὸς παρέσαι, καὶ συνεφέψεται ³
 βελῆς τε πάσης καὶ πράξεως ἀρχομένοις ἀπ' αὐτῆ. ταῦ-
 τα βραδίως ἔπεισε τὸν Ἀγτιγένη καὶ τὸν Τεύταμον, ἔτ'
 ἐκείνων βαδίζειν βελομένων πρὸς αὐτὸν, ἕτε αὐτὸς ἀξίων
 ἐπὶ θύραις ἐτέρων ὄρεσθαι. καὶ τιθέντες ἔτω σκηνὴν
 βασιλικὴν καὶ θρόνον Ἀλεξάνδρῳ κατεπεφημισμένον ⁴,
 ἐκεῖ συνεπορεύοντο βελευόμενοι περὶ τῶν μεγίστων. ἐπεὶ
 δὲ προῖδον αὐτοῖς εἰς τὴν ἄνω χώραν ὁ Πευκέσας με-
 τὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν ἀπήντησε, Φίλος ὢν, καὶ συν-
 ἐμίζοντο τὰς δυνάμεις, πλήθει μὲν ὅπλων καὶ λαμπρό-
 τητι παρασκευῆς ἐπέβρωσαν τὰς Μακεδόνας, αὐτοὶ δ'
 ἀναγωγοὶ ταῖς ἐξουσίαις, καὶ μαλακοὶ ταῖς διαίταις γε-
 γονότες μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν, καὶ Φρονήμα-
 τα τυραννικὰ καὶ τεθρυμμένα ⁵ βαρβαρικαῖς ἀλαζονείαις
 ἐπὶ ταῦτὸ συνενεγιόμενοι, πρὸς μὲν ἀλλήλους βερεῖς ἦσαν
 καὶ

¹ V. ἐπεῖνον.

² In Junt. & Ald. ἐπεῖ γε (in Crat. arde cohaerent, ut fit ἐπεῖγε.) Hinc R. monet, potuisse quoque effici ἐπέχε, cum dicatur ἐπέχεον ἰνὶ βακουλῆριαν, cum baculum ei intentat, tenens super capite ejus.

³ Teste H. Steph. etiam legitur νῦν ἐφέψεται.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. καταπεφημ. Junt. Ald. Crat. κατεπεφημισμένον.

⁵ fracta, enervata. Sic Mos. Duf. dari voluit, deditque R. pro vulg. θεθρυμμένα. Br. cogitarat de θεθρυωμένα.

καὶ δυσάρμοσοι, τὰς δὲ Μακεδόνας κολαιεύοντες ἐννεχυ-
 μένως, καὶ καταχορηγῆντες εἰς δεῖπνα καὶ θυσίας, ὀλί-
 γα χρόνῳ τὸ στρατόπεδον ἀσωτίας πανηγυριζέσης κατα-
 γώγιον ἐποίησαν. καὶ δημαγωγέμενον ἐπὶ αἰρέσει στρατη-
 γῶν ὄχλον, ὥσπερ ἐν ταῖς δημοκρατίαις. αἰδόμενος δ' ὁ
 Εὐμενὴς αὐτὰς ἀλλήλων μὲν καταφρονῶντας, αὐτὸν δὲ
 φοβημένους καὶ παραφυλάττοντας, ἀνελεῖν εἰ γένοιτο
 κικιρᾶς, ἐσηΐψατο χρημάτων δεῖδαι. καὶ συνεδαιεσα-
 το τάλαυτα πολλὰ παρὰ τῶν μάλιστα μισάντων αὐτὸν,
 ἵνα καὶ πιεύωσι, καὶ ἀπέχωνται περὶ τῶν δαιεῖων
 ἀγωνιῶντες. ὥσε συνέβη τὸν ἀλλότριον πλῆθον αὐτῷ
 Φύλακα τῆ σάματος ἔχειν, καὶ τῶν ἄλλων ἐπὶ σω-
 τηρίᾳ διδόντων, μόνον ἐκ τῆ λαβεῖν κλήσασθαι τὴν ἀσφά-
 λειαν.

XIV. Οὐ μὴν ἀλλ' οἱ Μακεδόνες, ἀδείας μὲν
 ἔσης, ἐφθείραντο πρὸς τὰς δίδοντας, καὶ τὰς ἐπειῶν
 θύρας ἐφεράπευσον, δορυφορημένων καὶ στρατηγιάωντων ¹.
 ἐπεὶ δ' Ἀντίγονος αὐτοῖς παρεστρατοπέδευσε μετὰ πολ-
 λῆς δυνάμεως, καὶ τὰ πράγματα Φωνῆν ἀφίεντα του
 ἀληθινὸν ἐκάλει στρατηγόν, ἔ μόνον οἱ στρατευόμενοι τῶ
 Εὐμενεῖ προσεῖχον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ τρυφῇ
 μεγάλων ἐπειῶν ἕκαστος ἐνέδωκε, καὶ παρεῖχεν ἑαυτὸν
 σιωπῇ τὴν δοθεῖσαν φυλάττοντα τάξιν. καὶ γὰρ τοι πε-
 ρὶ τὸν Πασσιτίγριν ² ποταμὸν ἐπιχειρήσαντα διαβαίνειν
 τὸν Ἀντίγονον, οἱ μὲν ἄλλοι παραφυλάττοντες ἐδ' ἤδου-
 το, μόνος δ' Εὐμενὴς ὑπέστη, καὶ συνάψας μάχην, πολ-
 λὰς μὲν κατέβαλε, καὶ νεκρῶν ἐνέπλησε τὸ ρεῖθρον,
 ἔλαβε δὲ τετρακιχίλις αἰχμαλώτας. μάλιστα δ' οἱ Μα-
 κεδό-

¹ Suspectus hic locus videtur Mofii Dnsoul. R. omnia be-
 ne habere monet. στρατηγῶν, eo docente, est affectare, ad se
 rapiare imperium militare.

² V. Πασσιτίγριν. Duo sunt ejus nominis flumina. Cellario
 docente h. l. intelligendus est Perficus, s. is, qui in Perficum
 sinum infunditur.

κεδόνες περί τήν συμβῆσαν ἀρρώστιαν αὐτῷ καταφανεῖς ἐγίνοντο, τὰς μὲν ἄλλας ἐσιῶν λαμπρῶς καὶ πανηγυρίζειν, ἄρχειν δὲ καὶ πολεμεῖν δυνατὸν ἠγόμενοι μόνον ἐκείνου. ὁ μὲν γὰρ Πευκέσας ἐν τῇ Περσικῇ¹ λαμπρῶς αὐτὰς ἐξιάσας, καὶ κατ' ἄνδρα διαδὰς ἱερεῖον εἰς Δυσίαν, ἤλπιζεν εἶναι μέγιστος· ὀλίγαις δ' ὕπερον ἡμέραις τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τὰς πολεμίας βαδίζόντων, ἐτύγχανεν ὁ Εὐμενῆς, ἐν νόσῃ τινὸς ἐπισφαλῆς, ἐν Φορείῳ νομιζόμενος ἕξω² τῆς στρατεύματος ἐν ἡσυχίᾳ διὰ τὰς ἀγρυπτίας. μικρὸν δὲ προελθεῖσιν αὐτοῖς ἄφνω λόφους τινὰς ὑπερβαλόντες ἐξεφάνησαν οἱ πολέμιοι, καταβαίνουσαι εἰς τὸ πεδίον. ὡς ἔν αι' τε τῶν χρυσῶν ὄπλων αὐγαὶ πρὸς τὸν ἥλιον ἐξέλαμψαν ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς ἀγῆματος ἐν τάξει πορευομένων³, καὶ τῶν Θηρίων τὰς πύργους ἄνω καὶ τὰς πορφύρας εἶδον, ὅσπερ ἦν αὐτοῖς κόσμος εἰς μάχην ἀγομένοις, ἐπισήσαντες οἱ πρῶτοι τὴν πορείαν, ἐβόων Εὐμενῆ καλεῖν πρὸς αὐτὸς⁴. ἔ γὰρ ἂν προελθεῖν, ἐκεῖνα μὴ στρατηγῆντος. καὶ τὰ ὅπλα πρὸς τὴν γῆν ἐρείσαντες, ἀλλήλοισι μένειν διεκελεύοντο, καὶ τοῖς ἠγεμόσιν ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ χωρὶς Εὐμενῆς μὴ μάχεσθαι, μηδὲ κινδυνεύειν πρὸς τὰς πολεμίας. ἀκέσας δ' ὁ Εὐμενῆς, ἦκε πρὸς αὐτὰς δρόμῳ, τὰς νομίζοντας

1 R. quaerit, num Περσίδι.

2 i. e. ὄπισθεν, pone castra. R.

3 Pluralis participii bene cohaeret cum singulari ἀγῆματος, ut nomine colectivo.

4 Praepositionem de suo addidit R. Vulgo καλεῖν αὐτὰς — *vociferabantur, irent ocyus, qui Eumenem ad se arcesserent.* Idem quoque suspicabatur γάτλειν (vel κοσμεῖν) aut ἄγαν αὐτὰς. H. Steph. rectius scribi censuit cum quibusdam Codd. αὐτοῖς, vel αὐτοῖς σibi, ita interpretando: *vociferantes Eumenem sibi vocari jubebant.* Annon quoque αὐτὰς suo loco motum videri posset, ut sit: ἐβόων Εὐμ. καλεῖν· ἔ γὰρ ἂν προελθεῖν αὐτὰς? — Est alioqui, H. Steph. notante, hoc verbum cum infinitivo pro *jubere clamando*, vel *poscere, cum clamore jubere*, seu *flagitare*.

ζοντας ἐπιταχύνουσ, καὶ τῶ Φορεῖς τὰς ἐνατέρωθεν αὐ-
λαίας ἀνακαλύψας, πρῆτεινε τὴν δεξιὰν γεγηθώς. οἱ
δ' ὡς εἶδον, εὐθὺς ἀσπασάμενοι Μακεδονισὶ τῇ Φωνῇ,
τὰς τ' ἀσπίδας ἀνείλοντο, καὶ ταῖς σαρίσσαις ἐπίδραπῆ-
σαντες, ἠλλάλαξαν, προκαλέμενοι τὰς πολεμίας, ὡς τῶ
ἡγεμόνος αὐτοῖς παρόντος.

XV. Ἀντίγονος δὲ, παρὰ τῶν ἀλισιοκόμενων ἀκείων
τὸν Εὐμενῆ νοσεῖν καὶ νομίζεσθαι κακῶς διακειμένον, ἔ-
μέγα ἔργον ἡγεῖτο συντρίψαι τὰς ἄλλας, ἐπείνε νοσῶν-
τος. διὸ καὶ σπεύδων ἐπὶ τὴν μάχην προῆγεν ¹. ὡς
δὲ τῶν πολεμίων εἰς τάξιν καθισταμένων παρελάσας κατ-
εἶδε τὸ χῆμα καὶ τὴν διακίσησιν, ἐμπλαγεῖς ἐπέση
πλείω χρόνον· εἴτ' ὠφθη τὸ Φορεῖον ἀπὸ Πατέρε κέ-
ρωσ ἐπὶ Πατέρον διαφερόμενον. γελάσας ἔν ὃ Ἀντίγο-
νος, ὥσπερ εἰάδει, μέγα, καὶ πρὸς τὰς Φίλκας εἰπὼν·
Τῶτ' ἦν τὸ Φορεῖον, ὡς ἔοικε, τὸ ἀντιπαρτατῆόμενον
ἡμῖν, εὐθὺς ἀπῆγε τὴν δύναμιν ὀπίσω, καὶ κατεπρα-
τοπέδευσεν. οἱ δὲ μικρὸν ἀναπνεύσαντες, αὐθις ἐδημα-
γωγῶντο, καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ἐντροφῶντες, χεδὸν ὄλην
εἰς τὰ χειμάδια κατενεύμαντο τὴν Γαβηρῶν· ὥσε τὰς
ἐσχάτας τῶν πρώτων ἀποσηκῆν ὁμῶς τι χιλίας σαδίας ².
ταῦτα γνῶς ὁ Ἀντίγονος, ὤρμησεν ἐξαίφνης ἐπ' αὐτὰς
ὑποσρέψας, χαλεπὴν ὁδὸν καὶ ἀνύδρον, σύντομον δὲ καὶ
ταχεῖαν ³. ἐλπίζων, εἰ διεσπαρμένοις ἐπιπέσοι περὶ τὰ
χειμάδια, μηδ' ἂν συνελθεῖν ἔτι τὸ πλῆθος βραδίως εἰς
ταῦτὸ τοῖς στρατηγαῖς. ἐμβαλόντι δ' εἰς γῆν ἀοίκητον
αὐτῶ, πνεύματά τε δεινὰ καὶ κρῆ μεγάλα διελυμαί-
νετο τὴν πορείαν, ἐνοχλημένε τῶ στρατεύματος. ἦν ἔν
ἀναγκαῖα βοήθεια, πυρὰ πολλὰ καίειν. ὅθεν ἐν ἔλαθε
τὰς πολεμίας, ἀλλὰ τῶν βαρβάρων οἱ τὰ βλέποντα πρὸς
τὴν

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. προσῆγεν.

² Diod. Sic. ὁδὸν ἡμερῶν ἕξ. Br.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. ταχεῖαν. Dacer. correxit
βραχεῖαν, quod Br. probavit.

τὴν ἀοίκητον ὄρη νερόμενοι, θουμάσαντες τὸ τῶν πυρῶν πλήθος, ἔπεμψαν ἰππασρίαῖς ¹ καμήλοις ἀγγέλους πρὸς Πευκέταν. ὁ δ' ὡς ἤκουσεν, αὐτὸς τε παντάπασιν ἐκφυγὼν ὑπὸ δέσας γενόμενος, καὶ τὰς ἄλλας ὄρων ὁμοίως ἔχοντας, ὤρμητο Φεύγειν, ἀναστήσας τὰς καθ' ὁδὸν ὄντας αὐτοῖς μάλισα τῶν στρατιωτῶν. Εὐμενῆς δὲ τὴν ταραχὴν ἀφῆρει καὶ τὸν Φόβον, ὑπικινύμενος ἐπισήσειν τῶν πολεμίων τὸ τάχος, ὥστε τρισὶν ² ὕπερον ἡμέραις, ἢ προσδοκῶνται, παραγενέσθαι. πειθέντων δ' αὐτῶν, ἅμα μὲν ἀγγέλους περιέπεμπε, τὰς δυνάμεις ἐκ τῶν χειμαδίων καὶ τὰς ἄλλας ἀθροίζεσθαι κατὰ τάχος κελεύων. ἅμα δ' αὐτὸς ἐξιππασάμενος μετὰ τῶν ἄλλων ἡγεμόναν, καὶ τόπον ἐξ ἀπίπτει [καταφανῆ ³] τοῖς ὁδεύουσι τὴν ἔρημον περιβαλλόμενος, καὶ διαμετρήσας, ἐκέλευε πυρὰ πολλὰ καίειν ἐν διαστήμασιν, ὥσπερ οἱ στρατοπεδεύοντες. γενομένης ⁴ δὲ τέττε, καὶ τῶν πυρῶν τοῖς περὶ Ἀντίγονον, ἐκ τῆς ὀρεινῆς καταφανέντων, ἄχος ἔχε καὶ δυσθυμία τὸν Ἀντίγονον, οἴομενον ἤδημένους ἔκπαλαι τὰς πολεμίας ἀπαντᾶν. ἐν' ἔν μὴ κητάκοπος καὶ τετρυμένος ἐκ πορείας ἀναγκάζεται μάχεσθαι πρὸς ἀνδρώπας ἐτόιμους καὶ καλῶς κηχειμακότας, προέμενος τὴν σύντομον, ἦγε διὰ κωμῶν καὶ πόλεων, καθ' ἡσυχίαν ἀναλαμβάνων τὸ κράτευμα. μηδεὺς δ' ἐμποδῶν ὄντος, ὥσπερ εἶωθεν, ἀντικαθήμενων πολεμίων, τῶν δὲ περιχώρων λεγόντων,

¹ Vulgo ex Ald. datum fuit ἰσπασρίαῖς. Cum Junt. R. dedit ἰππασρίαῖς. V. ἰππατρίαῖς. Anon. ἰππατρίαῖς, ἰππασρίαῖς. Posterius hoc Mur. quoque exhibet; prius voluit H. Steph. locumque ex Alex. affert, ubi ἐκφυγῶν — ἐπὶ καμήλῃ δρομάδος legitur, ut de iisdem intelligatur hic esse sermonem. Dacer. susp. sub hac voce latere appellationem aliquam loci, ex quo optimi hujus generis cameli oriundi essent.

² Diod. Sic. τριῶν τεταρταριῶν; Nepos quinque.

³ R. hanc vocem, ut scholium dictionis ἐξ ἀπόπτει, uncis inclusit, eam expungendam censens. Idem dedit seq. περιβαλλόμενος de suo pro vulg. περιβαλλόμενος.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. γινομένης.

εράτευμα μηδὲν ἄφθαι, πυρῶν δὲ κεκαυμένων μεσὸν εἶ-
ναι τὸν τόπον, ἤδητο κατεσρατηγημένος ὑπ' Εὐμενῆς,
καὶ βαρέως Φέρων προῆγεν ¹, ὡς Φανερᾶ μάχῃ κριθη-
σόμενος.

XVI. Ἐν τέτῳ δὲ τῆς δυνάμεως περὶ τὸν Εὐμε-
νῆ τὸ πλεῖστον ἠθροισμένον ἐθαύμαζε τὴν σύνεσιν αὐτῆ,
καὶ μόνον ἐκέλευεν ἄρχειν, ἐφ' ᾧ λυπέμενοι καὶ Φθο-
νῆνες οἱ τῶν ἀργυρασπίδων ἠγεμόνες, Ἀντιγένης καὶ
Τεύταμος, ἐπεβέλευον αὐτῷ· καὶ τὰς πλείους τῶν τε
σατραπῶν καὶ τῶν στρατηγῶν συναγαγόντες, ἐβαλεύοντο,
πότε χρῆ καὶ πῶς τὸν Εὐμενῆ διαφθεῖραι. συνδόξαν
δὲ πᾶσιν ἀποχρησάσθαι πρὸς τὴν μάχην αὐτῷ μετὰ δὲ
τὴν μάχην εὐθύς ἀνελεῖν, Εὐδαμος ², ὁ τῶν ἐλεφάν-
των ἠγεμῶν, καὶ Φαίδιμος ἐξαγγέλλουσι κρύφα τῷ Εὐ-
μενεῖ τὰ δεδογμένα, δι' εὐνοίαν μὲν ἐδεμίαν, ἢ χάριν,
εὐλαβέμενοι δὲ, μὴ τῶν χρημάτων, ἃ δεδανείυσαν αὐ-
τῷ, σερηθῶσιν. Εὐμενῆς δὲ τέτῃς μὲν ἐπήνεσεν, εἰς
δὲ τὴν σινηνὴν ἀπελθὼν, καὶ πρὸς τὰς Φίλων εἰπὼν, ὡς
ἐν πανηγύρει θηρίων ἀνασρέφοιτο, διαθήκας ἔγραψε
καὶ τὰ γραμματεῖα κατέχισε καὶ διέφθειρεν, ἃ βεβλό-
μενος, αὐτῆ τελευτήσαντος, ἐκ τῶν ἀπορρήτων αἰτίας
καὶ συνοφαντήματα τοῖς γράψασι γενέσθαι. ταῦτα δι-
οικησάμενος, ἐβαλεύετο τὴν νίκην παρεῖναι ³ τοῖς ἐναν-
τίοις,

1 Sic iterum R. de suo pro vulg. προσῆγεν.

2 Junt. sola post h. v. addit δ'. Hinc Br. susp. dare eam voluisse ῥ'.

3 Sic scriptam cum spiritu aspero R. dedit hanc vocem, ut sit aor. 2. inf. a verbo παρῆμαι, transmittere, concedere, sibi elabi pati, pao παρῆναι, ut vulgo datur, pro quo Mos. Duf. παρῆναι legendum censuit. Equidem Reiskii, a more recepto recedendi & proprii quid condendi studium, quod ex hac correctione satis apparet, non possum non mirari. An παρῆναι, si sic scripseris, non potest esse, quod est ejus παρῆναι? Tot adsunt exempla, hujus verbi compositi in aor. 2. per alios modos ubique obvia, ut ejus quoque usus in infin. a nemine in dubium vocari queat.

τίοις, ἢ Φυγῶν διὰ Μηδίας καὶ Ἀρμενίας ἐμβαλεῖν εἰς Καππαδοκίαν. ἔδεν δὲ κυρώσας, τῶν Φίλων παρόντων, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰ τῇ γνώμῃ πολυτρόπῳ παρὰ τὰς τύχας ἔσθ' ἐκινήσας ¹ αὐτὸν, ἐξέτατ' ἑ τὴν δύναμιν, τὰς μὲν Ἑλλήνας καὶ τὰς βαρβάρους παρορμῶν, ὑπὸ δὲ τῆς Φάλαγγος καὶ τῶν ἀργυρασπίδων αὐτὸς παρακαλέμενος παρὰ τῶν, ὡς ἐ δεξομένων τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ ἦσαν οἱ πρεσβύτατοι τῶν περὶ Φίλιππον καὶ Ἀλέξανδρον, ὡς περὶ ἀθληταὶ πολέμων ἀήττητοι καὶ ἀπῳστες εἰς ἐκείνο χρόνον, πολλοὶ μὲν ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότες, νεώτερος δ' ἔδειξεν ἐξηκονταετῆς. διὸ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον ἐπιόντες ἐβόων. Ἐπὶ τὰς πατέρας ἀμαρτάνετε, ὧ καὶ καὶ κεφαλαί. καὶ μετ' ὀργῆς ἐμπετόντες ὄλην ὁμῶς τὴν Φάλαγγα συνέτριψαν, ἔδενός ὑποσάντος αὐτὰς, τῶν δὲ πλείων ἐν χερσὶ διασφαιρέντων. ταύτῃ μὲν ἐν ὃ Ἀντίγονος ἠτλήσθη κατὰ κράτος, τοῖς δ' ἵππευσιν ἐπειράτει. τῆ [δὲ ²] Πευκίεσσιν παντάπασιν ἐκλελυμένως καὶ ἀγευτῶς ἀγωνισαμένως, καὶ τὴν ἀπυσκευὴν ἔλαβε πᾶσαν· αὐτῷ τε νύμφουτι χρησάμενος παρὰ τὰ δεινὰ, καὶ τῆ τόπῃ συνεργῆντος. ἀχανὲς γὰρ ἦν τὸ πεδίου, ἔτε βαθέτερον ³, ἔτ' ἀπόμοτον καὶ στερεόν, ἀλλὰ θινῶδες, καὶ μετὰ ἀλμυρίδος ἀχμηρῶς, ἢ τοσάτων μὲν ἵππων, τοσάτων δ' ἀνθρώπων ξαινομένη δρόμοις ὑπὸ τὸν τῆς μάχης καιρὸν ἐξήνθει κόβιον, ὡς περὶ ἄσβεστον, ἀπολευκαίνεσαν τὸν ἀέρα καὶ τὰς ὄψεις διασφαιρέσαν. ἢ καὶ βῆδιον λαθὼν ὁ Ἀντίγονος τῆς ἀποσκευῆς τῶν πολεμίων ἐπειράτησεν.

XVII.

¹ Xyl. malebat, quod in Anon. reperitur, *κινήσας*. At Mos. Duf. quaerit, quid tunc sit, ad quos ἐπὶ πολλὰ referatur.

² R. δὲ, ut delendum, uncis inclusit. Sic tamen praecedens punctum cum commate mutetur, necesse est.

³ V. βαρύτερον. R. *in*sp. βαθύγεων, cujus gleba esset pinguis, limosa, & uida, vestigio cedens.

XVII. Παισαμένης δὲ τῆς μάχης, εὐθὺς οἱ περὶ τὸν Τεύταμον ἐπρεσβεύοντο περὶ τῆς ἀποσκευῆς. Ἀντιγόνη δὲ καὶ ταύτην ἀντιδώσειν ὑπὸ χυμένους τοῖς ἀργυράσπιτι, καὶ τὰλλα χρήσεσθαι Φιλανδρώπως, εἰ παραλάβοι τὸν Εὐμενῆ, βέλευμα δεινὸν οἱ ἀργυράσπιδες ἐβλεύσαντο, ἐγχειρίσαι ζῶντα τοῖς πολεμίοις τὸν ἄνδρα. καὶ πρῶτον μὲν ἀνυπόπῳς προσεπέλαζον αὐτῷ, καὶ παρεφύλαττον, οἱ μὲν ἀποδυσρόμενοι περὶ τῆς ἀποσκευῆς, οἱ δὲ θαρρεῖν, ὡς νενικητότα, κελεύοντες, οἱ δὲ τῶν ἄλλων ἠγεμόνων κατηγορεῦντες. ἔπειτα προσπετόντες ἐξήρπασαν τὸ ἐγχειρίδιον αὐτῶ, καὶ τῇ ζώῃ τὰς χεῖρας ἀποσρέψαντες ἔδησαν. ἐπεὶ δ' ὑπ' Ἀντιγόνης Νικάνωρ ἐπέμφθη παραληφόμενος αὐτὸν, ἔδειτο λόγῳ τυχεῖν ἀγόμενος διὰ τῶν Μακεδόνων, ἐν εἰς δέησιν, ἢ παραίτησιν, ἀλλ' ὡς περὶ τῶν ἐκείνοις συμφερόντων διακλεζόμενος. γενομένης δὲ σιωπῆς, ἐν ὑψηλῇ τιμῇ κατασὰς, καὶ τὰς χεῖρας δεδεμένους προτείνας ¹. Ποῖον, εἶπεν, ὦ κύκισοι Μακεδόνων, τρόπαιον Ἀντιγόνης ἐδελέσας ἂν ἔσησε ² καθ' ὑμῶν, οἷον ὑμεῖς καθ' αὐτῶν

¹ De absurdo hujus loci monet Dacerius, putatque excidisse verba aliquot, quibus laxata fuisse vincula dictum esset. Cf. Justin. XIV, 4. At Mosi Dusoul, cum post terga revinctæ manus fuissent, *vincula laxare* non sufficere videtur, ut dici possit *προτείνας*. Idem, nec demta, nec laxata vincula fuisse arbitratur: sed dicere incipientem Eumenem, brachia, ut fit, eodem modo movisse, quo, si liberae manus fuissent, ad eos tendisset. R. se non videre fatetur, quo pacto repugnantia, quae huic loco insit, conciliari possit, cum antea dixerit Plut. *ἀποσρέψαντες, cum retro, prout tergus, reduxissent manus, manibus revertis*, jam autem dicat, Eumenem manus nexas protendisse. Aretin. prius vertit: reflexa in manus Zona; Nofrates autem laxius: und banden ihm seine Hände mit seinem eigenen Gürtel.

² Sic dnobus vocabulis R. dedit, quod vulgo legitur uno *ἀνέσησε*. Idem seq. *ὑμῶν* in textum recepit, quod vertit Cruceius & Aretinus, probavitque Mos. Dus. pro vulg. *ἡμῶν*.

αὐτῶν ἀνίστατε, τὸν στρατηγὸν αἰχμάλωτον ἐκιδόντες; ἐν ἄρα δεινὸν ἦν, κρατῦντας ὑμᾶς ἦσαν ἐξομολογεῖσθαι διὰ τὰς ἀποσιευᾶς, ὡς ἐν τοῖς χρήμασιν, ἐν ἐν τοῖς ὅπλοις τῷ κρατεῖν ὄντος· ἀλλὰ καὶ τὸν ἡγεμόνα πέμπετε λύτρον τῆς ἀποσιευῆς. ἐγὼ μὲν ἐν ἀήτητος ἄγομαι, νικῶν τὰς πολεμίας, ὑπὸ τῶν συμμάχων ἀπολλύμενος· ὑμεῖς δὲ, πρὸς Διὸς στρατὶς καὶ θεῶν ὀρκίῳ, ἐνταῦθά με δι' αὐτῶν κλίνειτε. πάντας κῆκεῖ κλειόμενος, ὑμέτερον ἔργον εἰμί. μέμψεται δ' ἔδεν Ἀντίγονος· νεκρῶ γὰρ Εὐμενῆς δεῖται, καὶ ἔ ζῶντος. εἰ δὲ Φεῖδεθε τῶν χειρῶν, ἀρκέσει τῶν ἐμῶν ἢ ἑτέρα λυθεῖσα πρᾶξαι τὸ ἔργον. εἰ δ' πισεύετε μοι ξίφος, ὑπορήψατε τοῖς θηρίοις δεδεμένον. καὶ ταῦτα πράξαντας ἱ ὑμᾶς ἀφίημι τῆς ἐπ' ἐμοὶ δίκης, ὡς ἄνδρας ὀσιωτάτας καὶ δικαιοτάτας περὶ τὸν αὐτῶν στρατηγὸν γενομένους.

XVIII. Ταῦτα τῷ Εὐμενῆς λέγοντος, τὸ μὲν ἄλλο πλήθος ἄχει ² κατείχετο καὶ κλαυθμὸς ἦν, οἱ δ' ἀργυράσπιδες ἄγειν ἐβόων, καὶ μὴ Φλυαρεῖντι προσέχειν· ἔ γὰρ εἶναι δεινὸν, εἰ Χερῶνησίτης ὄλεθρος οἰμώζεται μυρίοις γυμνάσας πολέμοις Μακεδόνας, ἀλλ' εἰ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου στρατιωτῶν οἱ κράτιστοι τοσαῦτα καμόντες ³ ἐν γῆρα εἴρονται τῶν ἐπάθλων, καὶ τροφὴν παρ' ἑτέρων λαμβάνουσι, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ἤδη τρίτην νύκτα τοῖς πολεμίοις συγκαθεύδουσι. ἅμα δ' ἦγον αὐτὸν ἐπιταχύνοντες. Ἀντίγονος δὲ δέσας τὸν ὄχλον (ἀπελείφθη γὰρ ἔδεις ἐν τῷ ⁴ στρατοπέδῳ) δέκα τὰς κρατιστεύοντας ἐλεφάντας ἐξέπεμψε, καὶ λογχοφόρους συχνοὺς, Μήδους καὶ Παρθυαίους, διακρησομένους

1 V. πράξας.

2 Sic legi voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ἄχθα.

3 V. κάμοντες.

4 Hunc articulum e Junt. & Ald. se restituisse monet R. Sola Br. eum omisit.

μένεσ τὸ πλῆθος. εἴτ' αὐτὸς μὲν ἰδεῖν ἐχ ὑπέμεινε τὸν Εὐμενῆ διὰ τὴν προγεγενημένην Φιλίαν καὶ συνήθειαν· πυνθανομένων δὲ τῶν παρειληφθῶτων τὸ σῶμα, πῶς Φυλάξουσιν· Οὕτως, εἶπεν, ὡς ἐλέφαντα, ἢ¹ ὡς λέοντα. μετὰ μικρὸν δὲ συμπαθῆς γενόμενος², τῶν τε δεσμῶν τὰς βαρεῖς ἐκέλευσεν ἀφελεῖν, καὶ παῖδα παραδέξασθαι τῶν συνήθων, ὅπως ἀλείψαιτο· καὶ τῶν Φίλων ἐφῆκε³ τῷ βελομένῳ συνδιημερεύειν, καὶ νομίζειν τὰ ἐπιτήδεια. βαλευόμενος δὲ περὶ αὐτῷ πλειονακῆς ἡμέρας, προσήγετο καὶ λόγους καὶ ὑποχέσεις⁴ Νεάρχου τε τῷ Κρητὸς καὶ Δημητρίου τῷ υἱῷ, Φιλοτιμμένων τὸν Εὐμενῆ σῶσαι, τῶν δ' ἄλλων ὁμῶς τι πάντων ἐνισαμένων καὶ κελευόντων ἀναιρεῖν. λέγεται δὲ, τὸν Εὐμενῆ τῷ Φυλάσσοιτος αὐτὸν, Ὀνομάρχου, πυθέσθαι, τί δήποτ' Ἀντίγονος ἐχθρὸν ἄνδρα καὶ πολέμιον λαβὼν ὑποχείριον, ἔτ' ἀποκίβνυσσι ταχέως, ἔτ' εὐγενῶς ἀφήσιν; τῷ δ' Ὀνομάρχου πρὸς ὕβριν εἰπόντος, ὡς ἐ νῦν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μάχης, ἔδει πρὸς θάνατον ἔχειν εὐθαρσῶς· Καὶ μὰ τὸν Δία, φάναι τὸν Εὐμενῆ, καὶ τότε εἶχον. ἐρῶ δὲ τῆς εἰς χεῖρας ἐλθόντας· ἀλλ' ἔδενυ κρείττονι προστυχῶν οἶδα· καὶ τὸν Ὀνομαρχον· Οὐκ ἔν ἐπεὶ νῦν, φάναι, τὸν κρείττονα εὐρημακῶς, τί ἐν ἀναμένεισ τὸν ἐμείνεσ καιρὸν;

Ε 2

XIX.

1 deest ἢ Junt. Ald. Crat.

2 Anon. γενομένων.

3 Junt. sola ἀφῆκεν.

4 R. mavult aut προσίετο λόγους καὶ ὑποχέσεις, admittere excusationes atque sponfiones Nearchi atque Demetrii; aut προήγετο λόγους καὶ ὑποχέσεις, produci, extrahi se patiebatur; aut sic προήγετο, λόγους ἀκέρων καὶ ὑποχέσεις. Cornelio auctore, septem sibi ad deliberandum dies assumpsit Antigonus. An Nearchus, de quo hic sermo, idem fit, qui classi sub Alexandro praefuerat, dubitat Mofes Dufoul, quia iste nusquam Cretenfis appelletur, uti hoc loco.

XIX. Ὡς δ' ἔν ἔδοξε τῷ Ἀντιγόνῳ τὸν Εὐμε-
νῆ κλείνειν, ἐπέλευσεν αὐτῆ τὴν τροφὴν ἀφελείν. καὶ
δύο μὲν ἡμέρας, ἢ τρεῖς, ἄσιτος ἔτω προσήγετο πρὸς
τὴν τελευτήν. αἰφνίδιον δ' ἀναζυγῆς γενομένης, εἰς-
πέμψαντες ἄνθρωπον, ἀποσφάττασιν αὐτόν. τὸ δὲ σῶ-
μα τοῖς φίλοις¹ παραδὸς ὁ Ἀντίγονος, ἐπέτρεψε καυ-
σαι, καὶ τὰ λείψανα συνθέντας εἰς ἀργυρῶν ὑδρίαν,
νομίζειν ἀποδοθησόμενα τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς παισίν.
ἔτω δ' ἀποθανόντος Εὐμενῆς, ἐκ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ τὴν
τιμωρίαν ἐποίησατο τῶν προδόντων αὐτὸν ἡγεμόνων καὶ
στρατιωτῶν τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' αὐτὸς Ἀντίγονος προ-
βαλλόμενος ὡς ἀσεβεῖς καὶ θηριώδεις τὰς ἀργυράσπιδας,
παρέδωκεν Ἰβυρτίῳ², τῷ διοικῶντι τὴν Ἀραχωσίαν,
πάντα τρόπον ἐπιρίψαι καὶ καταφθεῖραι κελεύσας, ὅπως
μηδεὶς αὐτῶν εἰς Μακεδονίαν ἄπεισι, μηδ' ὄψεται τὴν
Ἑλληνικὴν θάλατταν.

COMPARATIO SERTORII CVM EVMENE.

Ταῦτ' ἐσιν, ἃ περὶ Εὐμενῆς καὶ Σερτωρίου μνήμης
ἀξία παρειλήφαμεν. ἐν δὲ τῇ συγκρίσει κοινὸν
μὲν ἀμφοτέροισι ὑπάρχει τὸ ξένος καὶ ἀλλοδαπὸς καὶ
φυγάδας ὄντας, ἐθνῶν τε παντοδαπῶν, καὶ στρατευμά-
των μαχίμων τε καὶ μεγάλων δυνάμεων ἡγεμένους δια-
τελεῖν. ἴδιον δὲ Σερτωρίῳ μὲν τὸ παρὰ πάντων τῶν
συμμάχων δεδομένην ἔχειν διὰ τὸ ἀξίωμα τὴν ἀρχήν.
Εὐμενεῖ δὲ τὸ, πολλῶν διαφορομένων περὶ τῆς ἡγεμο-
νίας πρὸς αὐτόν, ἐν τῶν πράξεων λαμβάνειν τὸ πρω-
τεῖόν.

¹ V. τοῖς Ἰενοῖς.

² Diod. Sic. Σιβυρτίῳ & Σιβυρτίῳ. Apud Polyænum Σι-
γυρτίῳ editum est; sed Ἰγυρτίῳ etiam in Codd. aliquot scriptum
esse a Casaubono observatum est.

τειον· καὶ τῶ μὲν ἀρχεσθαι βεβλόμενοι δικαίως εἶπον-
το, τῶ δ' ἀρχειν μὴ δυνάμενοι, πρὸς τὸ συμφέρον
ὑπήκουον. καὶ γὰρ ὁ μὲν Ἰβήρων καὶ Λυσιτανῶν Ῥο-
μαῖος, ὁ δὲ Χερρόνησσιτης Μακεδόνων ἦρχεν· ὧν οἱ μὲν
ἐκπαλαί Ῥωμαίοις ἐδάλευον, οἱ δὲ τότε πάντας ἀνδρά-
πας ἐδάλευντο. καὶ Σερτώριος μὲν ἀπὸ βελῆς ¹ καὶ
στρατηγίας θαυμαζόμενος, Εὐμενῆς δὲ διὰ τὴν γραμμα-
τείαν καταφρονέμενος ἐφ' ἡγεμονίαν προῆλθεν. ἔ μὴ-
νον τοῖνον ² ἐλάττωσι πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀφορμαῖς, ἀλ-
λὰ καὶ μείζοσι πρὸς τὴν αὐξήσιν ἐχρήσατο καλύμασιν
Εὐμενῆς. καὶ γὰρ ἀντικρυς τὰς ἐνισαμένους, καὶ κρύ-
φα τὰς ἐπιβλεπούσας εἶχε πολλὰς· ἔχ ὡσπερ τῶ
ἐτέρῳ φανερῶς μὲν ἔδειξεν, λάθρα δὲ ὑπερον καὶ ὀλίγοι
τῶν συμμάχων ἐπανεῆσαν. διὸ τῶ μὲν ἦν πέρασ τῆ
κινδυνεύειν τὸ νικᾶν τὰς πολεμίας· τῶ δ' ἐκ τῆ νικᾶν ὁ
κινδυνος ἀπὸ ³ τῶν φθονούντων.

II. Τὰ μὲν ἔν κατὰ τὴν στρατηγίαν ⁴ ἐφάμιλλα καὶ
παράλληλα, τῶ δ' ἄλλῳ τρόπῳ Φιλοπόλεμος μὲν ὁ Εὐ-
μενῆς καὶ Φιλόνομος, ἡσυχίας δὲ καὶ πραΰτητος οἰ-
κειῶς ὁ Σερτώριος. ὁ μὲν γὰρ, ἀσφαλῶς καὶ μετὰ τι-
μῆς βίῃν ἐξόν, ἐκποδῶν γενόμενος ⁵, τοῖς πρώτοις μα-
χόμενος καὶ κινδυνεύων διετέλεσε· τῶ δ' ἐξόν δεομέ-
νῳ πραγμάτων ὑπὲρ αὐτῆς τῆς τῆ σώματος ἀσφαλείας
πρὸς ἐκ ἑῶντας εἰρήνην ἀγειν ἦν ὁ πόλεμος. Εὐμενεῖ
μὲν γὰρ Ἀντίγονος, ἐκάντι τῶν ὑπὲρ τῆ πρωτεύειν

E 3

ἀγώ-

1 i. e. Γάξιος βελουτικῆς. στρατηγίας est bonus praetorius.

2 Sic R. de suo dedit, pro vulg. Γαῖς νῦν. Eodem monente, ἀρχὴ h. l. non est principatus, sed principium, exordium, cum opponatur ἢ αὐξήσαι, incrementum.

3 Sic R. de suo dedit pro vulg. ὑπὸ.

4 Sic R. de suo dedit pro vulg. στρατείαν.

5 Mur. γενομένη, quod Mos. Duf. probat, ut referatur ad ἐξόν. R. tamen nominativus videtur recte habere, tametsi neque dativus neque accusativus male conveniret. Pro seq. μαχόμενος V. μαχομένοις.

ἀγώνων, ἠδέως ἂν ἐχρήτο τὴν μετ' αὐτὸν ἀγαπῶντι τάξιν. Σερτωρίω δὲ οἱ περὶ Πομπήϊου ἐδὲ ζῆν ἀπραγμόνως ἐπέτρεπον. διὰ τῶ μὲν ἐκόντι ¹ συνέβαινε πολεμεῖν ἐπ' ἀρχῆ, τῶ δ' ἀκασίως ἄρχειν διὰ τὸ πολεμεῖσαι. Φιλοπόλεμος μὲν ἔν ὁ τῆς ἀσφαλείας τὴν πλεονεξίαν προτιμῶν. πολεμικὸς δὲ ὁ τῶ πολέμῳ κηώμενος τὴν ἀσφάλειαν. καὶ μὴν ἀποθανεῖν ² γε συνέβη τῶ μὲν ἐ προαιδομένῳ. τῶ δὲ καὶ προσδεχομένῳ τὴν τελευτήν. ἦν τὸ μὲν ἐπιεικείας. Φίλοις γὰρ ἐδόκει πισεύειν. τὸ δ' ἀθηνείας. βελλόμενος γὰρ Φυγεῖν, συνελήφθη. καὶ τῆ μὲν ἐ κατήχυνε τὸν βίον ὁ θάνατος, πάχοντος ὑπὸ τῶν συμμάχων, ἃ τῶν πολεμίων αὐτὸν ἐδεῖς ἐποίησεν. ὁ δὲ, Φεύγειν μὲν πρὸ αἰχμαλωσίας μὴ δυνηθεῖς, ζῆν δὲ μετ' αἰχμαλωσίαν βελληθεῖς, ἔτ' ἐφυλάξατο καλῶς τὴν τελευτήν, ἔθ' ὑπέμεινε, ἀλλὰ προσλιπαρῶν καὶ δεόμενος, τῆ σώματος μόνον κρατεῖν δοκῶντα τὸν πολέμιον, καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆ ³ κύριον ἐποίησεν.

Α Γ Η Σ Ι Λ Α Ο Σ.

Αρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμῃ βασιλεύσας ἐπιφανῶς Λακεδαιμονίων, κατέλιπεν υἱὸν ἐν γυναικὸς εὐδοκίμῃς Λαμπριδῆς ⁴, Ἄγιον, καὶ πολὺ νεώτερον ἐξ Εὐπωλίας ⁵, τῆς

¹ V. ἐκασίως. R. dedit seq. ἐπ' ἀρχῆ de suo, pro vulg. ἐν ἀρχῆ.

² Junt. simplex θανεῖν; item Ald. & Crat.

³ Mos. Duf. mavult αὐτῆς.

⁴ Dacer. legi vult aut cum V. Λαμπιδῆς, aut cum Platone Alcib. I. Λαμπιδῆς. Palmerius ante eum Λαμπιδῆς asseruerat ex Herod. VI. & eodem Platone, addideratque, nomen esse Laconicum apud Aristoph. in Lystr. Λαμπιδῆς. V. tamen & Steph. codd. omnes Λαμπιδῆς habent; & apud Platon. Λαμπιδῆς scribitur, Edit. Bip. Vol. V. p. 46. Meurs. quoque de Regn. Lac. c. 17. cum Plat. & Herod. dari vult in Nostro Λαμπιδῆς.

⁵ Teste H. Steph. in quibusdam scriptum erat Ἰωνίας.

τῆς Μελισσιπίδα θυγατρὸς, Ἀγησίλαου. ἐπεὶ δὲ, τῆς βασιλείας Ἀγίδι προσηκῆσθαι κατὰ τὸν νόμον, ἰδιώτης ἐδόκει βιοτεύειν Ἀγησίλαος ¹, ἤχθη τὴν λεγομένην ἀγωγὴν ἐν Λακεδαίμονι, σιληρὰν μὲν ἔσαν τῇ διαίτῃ καὶ πολύπονον, παιδεύσαν δὲ τὰς νέας ἄρχεσθαι. διὸ καὶ Φασιν ὑπὸ τῷ Σιμωνίδῳ τὴν Σπάρτην προσηγορεύθαι ² δαμασίμβροτον, ὡς μάλις διὰ τῶν ἐθῶν τὰς πολίτας τοῖς νόμοις πειθηνίαι καὶ χειροῦθαι ποιεῖσαν, ὡς περ ἵππων εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δαμαζόμενας. ταύτης ἀφίησιν ὁ νόμος τῆς ἀνάγκης τὰς ἐπὶ βασιλείᾳ τρεφόμενας παῖδας. Ἀγησίλαῳ δὲ καὶ τῷτο ὑπῆρξεν ἴδιον, ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ ἀρχεῖν μὴ ἀπαίδευτον τῷ ἀρχεσθαι. διὸ καὶ πολὺ τῶν βασιλέων εὐαρμοστότατον αὐτὸν τοῖς ὑπηκόοις παρέχε, τῷ Φύσει ἡγεμονικῷ καὶ βασιλικῷ προσκλιθόμενος ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς τὸ δημοτικὸν καὶ Φιλάνθρωπον.

II. Ἐν δὲ ταῖς καλεμέναις ἀγέλαις τῶν συσρεφόμενων ³ παίδων Λύσανδρον ἔχεν ἐρασίην, ἐμπλαγέντα μάλις τῷ κοσμίῳ τῆς Φύσεως αὐτῆ. Φιλονομιάτος γὰρ ἂν καὶ θυμοειδέατος ἐν τοῖς νέοις, καὶ πάντα πρωτεύειν βεβόημενος, καὶ τὸ σφοδρὸν ἔχων ⁴ καὶ ῥαγδαῖον ἄμαχον καὶ δυσειβίασον, εὐπειθεῖα πάλιν αὐτὸν καὶ πραότητι τοιαῦτος ἦν, οἷος Φόβῳ μηδὲν, αἰχὺνῃ δὲ πάντα ποιεῖν τὰ προσταττόμενα, καὶ τοῖς ψόγοις ἀλγύνεσθαι μᾶλλον, ἢ τὰς πόνας βαρύνεσθαι. τὴν τε τῷ σιέλαι

Ε 4

πήρω-

¹ Vulgo praemittitur ex Steph. art. ε; Eum R. omisit auctoritate Junt. Ald. Crat.

² V. προσειρηθῆσαι.

³ Non rejicit quidem Mos. Duf. hanc lectionem; mavult tamen cum V. συσρεφόμενων.

⁴ Omnes edd. priores exhibent ἔχων. V. dat ἔχων, in ind. Frft. quod recepisse videtur Br. absque ulla correctionis nota, ne in indice quidem suo hanc variantem allegans.

πήρωσιν ¹ ἢ τε ὕρα τῷ σώματος ἐνδύοντος ἀπέκρυπτε, καὶ τὸ βραδίως φέρειν καὶ ἠλαρώς τὸ τοιαῦτο, παίζοντα καὶ σιῶπλυντα πρῶτον ἑαυτὸν, ἔμικρόν ἦν ἐπανόρθωμα τῷ πάθει· ἀλλὰ καὶ τὴν Φιλοτιμίαν ἐνδηλοτέραν ² ἐποίει, πρὸς μηδένα πόνον, μηδὲ πρᾶξιν ἀπαγορεύοντος αὐτῷ διὰ τὴν χωλότητα. τῆς δὲ μορφῆς εἰκόνα μὲν ἐκ ἔχομεν· αὐτὸς γὰρ ἐκ ἠθέλησεν, ἀλλὰ καὶ ἀποδυήσκων ἀπέειπε μήτε πλάσαν, μήτε μιμητῶν τινα ποιήσασθαι ³ τῷ σώματος εἰκόνα. λέγεται δὲ μικρὸς τε γενέσθαι καὶ τὴν ὄψιν εὐναταφρόνητος· ἢ δὲ ἠλαρότης καὶ τὸ εὐθυμον ἐν ἅπαντι καιρῷ καὶ παιγνιώδες, ἀχθεινὸν δὲ καὶ τραχὺ μηδέποτε, μήτε Φωνῇ, μήτ' ὄψει, τῶν καλῶν καὶ ἁρῶν ἐρασιμώτερον αὐτὸν ἀχοι γήρας παρέχευ ⁴. ὡς δὲ Θεόφραστος ἰστορεῖ, τὸν Ἀρχίδαμον ἐζημίωσαν οἱ ἔφοροι γήμαντα γυναῖκα μικράν. Οὐ γὰρ βασιλεῖς, ἔφασαν, ἀμμιν, ἀλλὰ βασιλεῖδια γεννάσει ⁵.

III. Βασιλεύοντος δ' Ἀγίδος, ἦκεν ἐκ Σικελίας Ἀλκιβιάδης Φυγᾶς ⁶ εἰς Λακεδαίμονα· καὶ χρόνον ἔπω πολὺν ἐν τῇ πόλει διάγων, αἰτίαν ἔχε τῇ γυναικὶ τῷ βασιλέως, Τιμαίᾳ, συνεῖναι. καὶ τὸ γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς παιδίον ⁷ ἐκ ἔφη γινώσκειν ὁ Ἄγις, ἀλλ' ἐξ Ἀλκιβιάδα γεγονέναι. τῷτο δ' ἔπανυ δυσιόλως τὴν Τιμαίαν ἐνεγκεῖν Φησὶ Δῆρις, ἀλλὰ καὶ ψιθυρίζουσαν οἴκοι πρὸς τὰς εἰλωτίδας, Ἀλκιβιάδην τὸ παιδίον, ἔ Λεω-

τυχί-

¹ Accipi posse bifariam, monet Xyl. ut vel amisisse alterum pedem, vel eo laeso & claudo usus intelligatur. Posterius tamen verius putat.

² V. ἐκδηλοτέραν.

³ Teste H. Steph. in nonnullis scriptum est μήτε πλάσων, μήτε μιμητῶν τινα μιμήσασθαι. V. μήτε πλάσων, μήτε μιμητῶν τινα μιμήσασθαι.

⁴ V. παροῖχεν.

⁵ V. γεννώσει. Dorica dialecto hic affert Plut. verba Ephorum; alibi (de educ. lib. ab init.) sua.

⁶ SG. ἦκεν Ἀλκιβιάδης ἐκ Σικελίας Φυγᾶς.

⁷ Junt. Ald. Crat. SG. παιδάριον.

τυχίδην, καλεῖν. καὶ μέντοι καὶ τὸν Ἀλιβιάδην αὐ-
 τὸν ἔ πρὸς ὕβριν Τιμαίᾳ ¹ Φάναι πλησιάζειν, ἀλλὰ Φι-
 λοτιμέμενον βασιλεύεσθαι Σπαρτιάτας ὑπὸ τῶν ἐξ ἑαυ-
 τῆ γεγονότων ². διὰ ταῦτα μὲν ἐὴ ³ τῆς Λακεδαιμο-
 νος Ἀλιβιάδης ὑπεξῆλθε, Φοβηθεὶς τὸν Ἄγιν. ὁ δὲ
 παῖς τὸν ⁴ μὲν ἄλλον χρόνον ἕποπλος ἦν τῷ Ἄγιδι,
 καὶ γνησίᾳ τιμῇ ἐκ εἶχε παρ' αὐτῷ. νοσᾷντι δὲ προσ-
 πεσῶν καὶ δακρύων, ἔπεισεν υἱὸν ἀποφῆναι πολλῶν ἐναν-
 τίου. ἔ μὴν ἀλλὰ τελευτήσαντος τῆ Ἄγιδος, ὁ Λύσ-
 ανδρος ἤδη κατανεναυμαχημῶς Ἀθηναίαις, καὶ μέγιστον ἐν
 Σπάρτῃ δυνάμενος, τὸν Ἀγητίλαον ἐπὶ τὴν βασιλείαν
 προῆγεν, ὡς ἔ προσήμασαν ὅτι νόθῳ τῷ Λεατυχίδῃ.
 πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὴν ἀρετὴν ⁵ τῆ
 Ἀγησιλάου, καὶ τὸ συντετράφθαι καὶ μετεχρημέναι τῆς
 ἀγωγῆς, ἐφιλοτιμῆτο καὶ συνέπραττον αὐτῷ προθύμως.
 ἦν δὲ Διοπίδης ἀνὴρ χρησμολόγος ἐν Σπάρτῃ, μαν-
 τειῶν τε παλαιῶν ὑπόπλεως, καὶ δοκῶν περὶ τὰ θεῖα
 σοφὸς εἶναι καὶ περιττός. ἔτος ἐκ ἐφῆ θεμιτὸν εἶναι
 χαλὸν γενέσθαι τῆς Λακεδαιμονος βασιλέα. καὶ χρησμὸν
 ἐν τῇ δίκῃ τοῖσιν ἀνεγίνωσκε.

Φράζεο δὴ, Σπάρτῃ, καίπερ μέγλαυχος ἔῃσα,

Μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάβῃ χαλῇ βασιλεία.

Δηρὸν γὰρ νῆσοί σε κατασχέσασιν ἑελπιοί,

Φθισιβρότε τ' ἐπὶ κῦμα κυλινδόμενον πολέμοιο ⁶.

E 5

πρὸς

1 SG. τῇ Τιμαίᾳ.

2 V. γενομένων.

3 deest δὴ Junt. Ald. Crat. SG.

4 SG. omittit hunc articulum.

5 Br. fusp. διὰ τὴν ἀρετὴν. Ita quoque legendum esse mo-
 net R. aut deesse θανμάσαντες, aut ἀγάμενοι, aut tale quid.
 Idem paulo post mavult συνεφιλοτιμῆντο pro ἐφιλοτ.

6 Cf. de his versibus Lysand. c. 22. T. III. pag. 161. not. 3.
 Pro βλάβῃ H. Steph. in Mss. invenit βλάση, quod arripit, quia
 σείθεν nec cum βλάβῃ, nec cum alio hujus versus vocabulo
 construi

πρὸς ταῦτα Λύσανδρος ἔλεγεν, ὡς, εἰ πάνυ φοβοῦντο τὸν χρησμὸν οἱ Σπαρτιάται, Φυλακίῳ αὐτοῖς ¹ εἶη τὸν Λεωτυχίδην, ἔ γάρ, εἰ προσπλάσας τις τὸν πόδα βασιλεύει, τῷ Θεῷ διαφέρειν· ἀλλ' εἰ μὴ γνήσιος ᾖν, μηδὲ Ἡρακλείδης, τῆτο τὴν χωλὴν εἶναι βασιλείαν. ὁ δ' Ἀγησίλαος ἔφη καὶ τὸν Ποσειδῶνα ² καταμαρτυρεῖν τῷ Λεωτυχίδε τὴν νοθείαν, ἐμβαλόντα σεισμῷ τῷ Θαλάμῳ τὸν Ἅγιον· ἀπ' ἐπεινε δὲ πλέον, ἢ δέκα μηνῶν διελθόντων γενέσθαι τὸν Λεωτυχίδην ³.

IV. Οὕτω δὲ καὶ διὰ ταῦτα βασιλεὺς ἀποδειχθεὶς ὁ Ἀγησίλαος, εὐθὺς εἶχε καὶ τὰ χρήματα τῷ Ἅγιδος, ὡς νόθον ἀπελάσας τὸν Λεωτυχίδην. ὁρῶν δὲ τὰς ἀπὸ μητρὸς οἰκείας ⁴, ἐπιεικεί μὲν ὄντας, ἰχυρῶς δὲ πενομένους, ἀπένειμεν αὐτοῖς τὰ ἡμίσεια ⁵ τῶν χρημάτων, εὖνοιαν ἑαυτῷ καὶ δέξαν ἀντὶ Φθόνης καὶ δυσμενείας ἐπὶ τῇ κληρονομίᾳ ⁶ κατασκευαζόμενος. ᾧν ⁷ δὲ

construi possit — *ne ex te nascatur* —. At Mur. annott. pro σέθεν exhibent σ' ἀντ', quod & in Anon. fuisse existimat Moses Duf., ex quo ἀντ' ἀργι ποδὸς enotatum est. Φθισίβροτα in gen. dedit R. de suo pro vulg. Φθισίβροτον. SG. Φθισίβροτον. Junt. Ald. Crat. omittunt copulam τ. Item κυλινδόμενον R. dedit in accus. cum Junt. Ald. Crat. ubi est κυλινδέμενον, pro genitivo Steph. κυλινδομένης. Equidem facile desiderarem copulam τ' & pro masculi. partic. malleam foem. κυλινδομένην ad Σπύρτη, ἔσσαι.

¹ Revocasse se monet hanc lectionem ex Junt. & Ald. pro vulg. αὐτῆς. Haec autem non nisi in Br. extat.

² SG. Ποσειδῶ.

³ V. Λεωτυχίδαν. Et ita paulo post.

⁴ Quaerant, suosue, an Leotychidae? Prius putat Xyl. debere intelligi; posterius ab Amioto Reiskioque recipitur.

⁵ Junt. Ald. Crat. τὰ ἡμίσεια.

⁶ Hanc lectionem, quam in codd. invenit, H. Steph. reponendam censuit, eamque exhibent V. Anon. Mur. & dedit R. pro vulg. τὴν κληρονομίαν.

⁷ Sic R. de suo dedit pro vulg. ὡς, monens, cohaerere hunc

δὲ, Φησὶν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι, τῇ πατρίδι πειθόμενος, ἔχουε πλεῖστον, ὥσε ποιεῖν, ὃ βέλαιτο, τοιᾶτόν ἐσι. τῶν ἱ ἐφόρων ἦν τότε καὶ τῶν γερόντων τὸ μέγιστον ἐν τῇ πολιτείᾳ κράτος, ἃν οἱ μὲν ἐνικυτὸν ἄρχασσι μόνον, οἱ δὲ γέροντες διὰ βία ταύτην ἔχασσι τὴν τιμὴν, ἐπὶ τῷ μὴ πάντα τοῖς βασιλεῦσιν ἑξείναι, συνταχθέντες, ὡς ἐν τῷ περὶ Λυκέρως γέγραπται. διὸ καὶ πατρικὴν τινα πρὸς αὐτὰς ἀπὸ τῆ παλαιᾶ διατέλεον εὐθὺς οἱ βασιλεῖς Φιλονεικίαν καὶ διαφορὰν παραλαμβάνοντες. ὃ δ' Ἀγησίλαος ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν ἤλθε· καὶ τὸ πολεμεῖν προσκίρειν αὐτοῖς ἐάσας, ἐθεράπευε, πάσης μὲν ἀπ' ἐκείνων πράξεως ἀρχόμενος· εἰ δὲ κληθεῖη, θᾶττον, ἢ βιάην, ἐπειγόμενος· ὁσάνεις δὲ τύχοι καθήμενος ἐν τῷ βασιλικῷ θῶκῳ, καὶ χρηματίζων, ἐπίσσι τοῖς ἐφόροις ὑπεξανίστατο. τῶν δ' εἰς τὴν γερεσίαν ἀεὶ καταταχτιζομένων ἐνάσῳ χλαῖναν ἔπεμπε καὶ βᾶν ἀρισεῖον. ἐκ δὲ τάτων τιμᾶν δοκᾶν καὶ μεγαλύνειν τὸ ἀξίωμα τῆς ἐκείνων ἀρχῆς, ἐλάνθανεν αὐξων τὴν ἑαυτῆ δύναμιν, καὶ τῇ βασιλείᾳ προστιθέμενος μέγεθος, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας συγχωρόμενον.

V.

hunc genitivum cum πλεῖστον — quorum autem potentiae & auctoritati Agesilaum praepolluisse, ait Xenophon, eo, quod patriae legibus serviret, ea res sic se habet. Meo sensu, durior sit haec constructio, ut vix probanda videatur. Mos. Duf. fufp. ὃ δὲ Φ. ὃ Ξ. Post seq. ὅτι V. Anon. SG. & Mur. inferunt πάντα, quod Mosi Duf. recipiendum videtur.

1 Ut nunc hic locus extat, debemus Reiskio. Vulgo datur: βέλαιτο· τοιᾶτο ἐκ τῶν ἐφόρων. Xyl. legit ὥσε ποιεῖν, ἢ βέλαιτο, τοιᾶτο ἦν. τῶν ἐφ. ἦν —. τοιᾶτον ἦν habent Anon. & Mur. — τοιᾶτο γὰρ ἐκ τῶν ἐφ. V. & SG.

2 V. βασιλεύσιν.

3 R. monente, in ejusmodi distione, aut ἐπί, aut ὁδόν, aut utrumque simul, omitti solet.

4 Junt. & SG. καὶ γὰρ προσκρ.

5 SG. τύχη.

6 SG. Junt. Ald. Crat. ἐπέμψε.

7 Sic Br. cum H. Steph. & SG. legendum censuit, deditque R. pro vulg. προστιθέμενος.

V. Ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς ἄλλας πολίτας ὁμιλίαις ἐχθρὸς ἦν ἀμεμπτότερος, ἢ Φίλος. τὰς μὲν γὰρ ἐχθρὰς ἀδίμως ἐν ἐβλαπτε, τοῖς δὲ Φίλοις καὶ τὰ μὴ δίκαια συνέπραττε. καὶ τὰς μὲν ἐχθρὰς ἤχύνετο μὴ τιμᾶν κατορθύοντας, τὰς δὲ Φίλους ἐν ἐδύνατο ψέγειν ἀμαρτάνοντας. ἀλλὰ καὶ βοηθῶν ἠγάλλετο καὶ συνεξαμαρτάνων αὐτοῖς. ἔδεν γὰρ ᾔετο τῶν Φιλικῶν ὑπεργημάτων αἰχρὸν εἶναι. τοῖς δ' αὖ διαφόροις καὶ παίσασι πρῶτος συναχθόμενος, καὶ δεηθεῖσι ¹ συμπράττων προθύμως, ἐδημαγώγει καὶ προσήγετο πάντας. ὁρῶντες ἔν οἱ ἔφοροι ταῦτα, καὶ φοβέμενοι τὴν δύναμιν, ἐζημίωσαν αὐτον, αἰτίαν ὑπειπόντες, ὅτι τὰς κοινὰς πολίτας, ἰδίως κηῖται. καθάπερ γὰρ οἱ Φυσικοὶ τὸ νεῖκος οἴονται καὶ τὴν ἔριν, εἰ τῶν ὅλων ἐξαίρεσει, εἶναι μὲν ἂν τὰ ἔρανια, παύσεσθαι δὲ πάντων ² τὴν γένεσιν καὶ κίνησιν ὑπὸ τῆς πρὸς πάντα ³ πάνταν ἁρμονίας. ἔτως ἔοικεν ὁ Λακωνικὸς νομοθέτης ὑπέκκαυμα τῆς ἀρετῆς ἐμβαλεῖν ⁴ εἰς τὴν πολιτείαν τὸ Φιλότιμον καὶ Φιλόνεικον, αἰεὶ τινα τοῖς ἀγαθοῖς διαφορὰν καὶ ἀκίβηταν εἶναι πρὸς ἀλλήλους βεβόμενος. τὴν δ' ἀνθυπείνεσσαν τῷ ἀνελέγκτῳ ⁵ χάριν, ἀρχὴν καὶ ἀναγώνιστον ἔσαν, ἐν ὁρθῶς ὁμόνοσιαν λέγεσθαι. τὸτο δ' ἀμέλει συνευρανεῖναι

καὶ

1 Junt. Ald. Crat SG. δεηθεῖσι.

2 Anon. πάντας.

3 Sic R. de suo dedit pro vulg. ταῦτα — omnium erga omnia, vel cum omnibus, consensum. Mos. Duf. voluit πρὸς τὰ αὐτὰ, vel ταῦτά. Post seq. ἁρμονίας quosdam codd. habere ἢ προνομίας, ἢ ποιότητος, testatur H. Steph. ea tamen supposititia censens.

4 V. ἐμβαλῶν, vel ἐμβάλλων. SG. ἐμβαλῶν.

5 R. mavult ἀνεξελέγκτῳ & paulo post ἀνανταγώνιστον. Denotari vult eum hominem, illamve factionem, cujus adversus vim & resistantiam oppositam seu durities & pertinacia, seu molities & cedendi facilitas nondum ad periculum adducta est, nondum eddidit sui specimen, e quo de ea judicari possit. V. τῶν ἀνελέγκτων.

καὶ τὸν Ὅμηρον οἶονταί τινες. ἔ γὰρ ἂν ¹ τὸν Ἀγαμέμνονα ποιῆσαι χαίροντα τῷ Ὀδυσσέως καὶ τῷ Ἀχιλλέως εἰς λαιδορίαν προαχθέντων ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν, εἰ μὴ μέγα τοῖς κοινοῖς ἀγαθὸν ἐνόμιζεν εἶναι τὸν πρὸς ἀλλήλους ζῆλον, καὶ τὴν διαφορὰν τῶν ἀρίστων. ταῦτα μὲν ἔν ἔκ ἂν ἕτως τις ἀπλῶς συγχαρήσειεν· αἱ γὰρ ὑπερβολαὶ τῶν Φιλονεικῶν χαλεπαὶ ταῖς πόλεσι, καὶ μεγάλας κινδύνους ἔχουσι.

VI. Τε δ' Ἀγησιλάς τὴν βασιλείαν νεωσὶ παρεληφότος, ἀπήγγειλάν ² τινες ἐξ Ἀσίας ἦκοντες, ὡς ὁ Περσῶν βασιλεὺς παρασκευάζετο μεγάλῳ σόλῳ Λακεδαιμονίαις ἐμβαλεῖν τῆς θαλάσσης. ὁ δὲ Λύσανδρος ἐπιθυμῶν αὐτῶν εἰς Ἀσίαν ἀποσαλῆναι καὶ βοηθῆσαι τοῖς φίλοις, ἕς αὐτὸς μὲν ἄρχοντας καὶ κυρίαις τῶν πόλεων ἀπέλιπε, κακῶς δὲ χράμενοι καὶ βιαίως τοῖς πράγμασιν, ἐξέπιπτον ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ ἀπέθνησκον, ἀνέπεισε τὸν Ἀγησίλαον ἐπιθέδαι τῇ στρατείᾳ ³, καὶ πολεμῆσαι τῆς Ἑλλάδος ἀπωτάτῳ, διαβάντα ⁴, καὶ φθάσαντα τὴν τῷ βαρβάρῳ παρασκευήν. ἅμα δὲ τοῖς ἐν Ἀσίᾳ φίλοις ἐπέσελλε πέμπειν εἰς Λακεδαιμόνα, καὶ στρατηγὸν Ἀγησίλαον αἰτεῖσθαι. παρελθὼν ἔν εἰς τὸ πλῆθος Ἀγησίλαος, ἀνεδέξατο τὸν πόλεμον, εἰ δοῖεν αὐτῷ

1 R. de suo ἂν addidit — nam alias profecto eum non fuisse commissurum, ut Agamemnonem in scenam suae fictionis produceret. Cf. Odyss. L. VIII, 77.

2 V. ἀπήγγειλλον.

3 R. mavult τῇ στρατηγίᾳ.

4 In distinctione vocum praecedentium variant edd. — Junt. dat interpunctionem post Ἑλλάδος, saepissime quidem in ea obviam, & negligendam. Eam quoque omittunt Ald. & Crat. restituit autem H. Steph. post πολεμῆσαι, ut genit. Ἑλλ. cum ἀπ. jungatur, monens, alioqui προπολεμῆσαι esse legendam, quod aliquot ejus codd. exhibuerunt. Br. nullam dedit harum distinctionum; R. autem post ἀπωτάτῳ. V. & SG. προπολεμῆσαι, quod se amplecti ait Dacerius.

τῶν τριάκοντα μὲν ἡγεμόνας καὶ συμβέβηκε Σπαρτιάτας, νεοδαμῶδεις δὲ λογάδας διχιλίης ¹, τὴν δὲ συμμαχιὴν εἰς ἑξακχιλίης δύναμιν. συμπράττοντος δὲ τῷ Λυσάνδρῳ, πάντα ² προθύμως ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν Ἀγησίλαον ἐξέπεμπον [εὐθύς ³], ἔχοντα τῆς τριάκοντα Σπαρτιάτας, ὧν ὁ Λύσανδρος ἦν εὐθύς πρῶτος, ἐ δὲ διὰ τὴν ἑαυτῶν δόξαν καὶ δύναμιν μόνον ⁴, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Ἀγησίλαου Φιλίαν, ᾧ μείζον ἐδόκει τῆς βασιλείας διαπεπρᾶχθαι ἀγαθόν ⁵, τὴν στρατηγίαν ἐκείνην. ἀθροισμένης δὲ τῆς δυνάμεως εἰς Γεραισὸν, αὐτὸς εἰς Αὐλίδαν κατελθὼν μετὰ τῶν Φίλων καὶ νυκτερεύσας, ἔδοξε κατὰ τὰς ὑπνους εἰπεῖν τινα πρὸς αὐτόν. Ὡς βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ὅτι μὲν ἐδεῖς τῆς Ἑλλάδος ὁμᾶ συμπίσης ἀπεδείχθη στρατηγός, ἢ πρότερον Ἀγαμέμνων, καὶ σὺ νῦν μετ' ἐκείνων, ἐννοεῖς δήπαθεν. ἐπεὶ δὲ τῶν αὐτῶν ⁶ ἄρχεις ἐκείνων, τοῖς δ' αὐτοῖς πολεμεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν αὐτῶν τόπων ὁρμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον, εἰς ἐς εἰς καὶ θύσαι τῇ θεῷ θυσίαν, ἦν ἐκείνος ἐνταῦθα θύσας ἐξέπλευσεν. ἅμα δὲ πως ὑπῆλθε τὸν Ἀγησίλαον ὁ τῆς κέρης

1 Sic & Xenoph. I. III. rer. graec. — in Agesilao autem tria millia, ubi sic extat: τῶν δὲ τῶν αὐτῶν πενήκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, χιλιλίης δὲ νεοδαμῶδεις. Grynæus, notante Xyl. disciplinae Spartanae milites elesti mille. Nendamodes, docente Athenæo, fuerunt servorum genus, qui belli causa manumitterentur: — recens disciplina militari instituti, ac quasi domiti. Amiot. heilotas manumissos; Xyl. lethos tirones.

2 In quibusdam hunc accus. dari post συμπράττοντος δὲ, testatur H. Steph.

3 Delendum censuit Br. & R. uncis inclusit, paulo post suo loco recurrens.

4 Hoc adverb. in quibusdam post ἑαυτῶν dari, testatur H. Steph. Pro ἑαυτ. in ind. Frst. αὐτῶν, cum nota auctoris T.

5 Teste H. Steph. legitur etiam ἀγαθόν ἅμα πεπρᾶχθαι. Haec duo vocabula ἅμ. πεπρ. etiam exhibet V.

6 Teste H. Steph. etiam legitur τῶν μὲν αὐτῶν; item paulo post θύσαι σι.

κέρως σφαγιασμός, ἣν ὁ πατήρ ἐσφαξε ¹ πειθεῖς τοῖς μάντεσιν. ἔ μὴν διατάραξεν ² αὐτὸν, ἀλλ' ἀνασῶς καὶ διηγησάμενος τοῖς Φίλοις τὰ Φανέντα, τὴν μὲν θεὸν ἐφη τιμήσειν, οἷς εἰκός ἐστι χαίρειν, θεὸν ἔσαν, ἔ μιμήσεσθαι ³ δὲ τὴν ἀμαθίαν τῆ τότε στρατηγῆ. καὶ κατασέψας ἔλαφον, ἐκέλευσεν ἀπάραξαι τὸν ἑαυτῆ μάντιν, ἔχ ὅσπερ ⁴ εἰώθει τῆτο ποιεῖν ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν τεταγμένος. ἀκῆσαντες ἔν οἱ Βοιωτάρχαι, πρὸς ὄργην κινήθέντες, ἔπεμψαν ὑπηρέτας, ἀπαγορεύοντες τῷ Ἀγησίλαῳ μὴ θύειν παρὰ τὰς νόμους καὶ τὰ πάτρια Βοιωτῶν. οἱ δὲ καὶ ταῦτ' ἀπήγγειλαν, καὶ τὰ μηρία διέβριψαν ἀπὸ τῆ βωμῆ. χαλεπῶς ἔν ἔχων ὁ Ἀγησίλαος, ἀπέπλει τοῖς τε Θηβαίοις διωργισμένος, καὶ γεγυῶς δύσελπις διὰ τὸν οἰωνόν, ὡς ἀτελῶν αὐτῷ ⁵ τῶν πράξεων γενησομένων, καὶ τῆς στρατείας ⁶ ἐπὶ τὸ προσῆκον ἔν ἀφιζομένης ⁷.

VII. Ἐπεὶ δ' ἦμεν εἰς Ἐφεσον ⁸, εὐθύς ἀξίωμα μέγα καὶ δύναμις ἦν ἐπαχθῆς καὶ βαρεῖα περὶ τὸν Λύσ-

1 In quibusdam teste H. Steph. ἐσφάγιασε.

2 Vulgo δὲ ἐτάραξεν. V. vitiose διατάραξεν. Hinc Anon. subiungit: f. δ' ἐτάραξεν, διατάραξεν. Posterius R. placuisse videtur.

3 Junt. Ald. Crat. SG. μιμήσασθαι. Pro seq. ἀμαθίαν H. Steph. maluit ἀπάθειαν, quod in quibusdam codd. invenit, & V. refert. Idem adnotat, proxime seqq. vocabula in praecedentibus edd. sic dari ἡτότε, quod syllabis aliter junctis legendum sit ἡτότε. Verum hoc est de Junt. & Ald. at Crat. sic: ἡτότε, ut lectori facilius sit discernere in ἡ & ἡτότε, quam in ἡτό & ἡ.

4 Sic R. de suo dedit pro vulg. ὡσπερ. Idem est ac ἡ ἡτότον, ὡσπερ. Idem delevit articulum ὁ, qui in vulgatis inter ποιεῖν & ὑπὸ medius legitur.

5 Hanc lesionem e Junt. Ald. Crat. restituit R. Vulgo αὐτῷ. Pro ἀτελῶν, quod praecessit, Junt. sola εὐτελῶν.

6 V. στρατηγία.

7 Junt. sola ἀφιζόμενος. Utramque, hanc & vulgatam, probandam censet R.

8 V. εἰς τὴν Ἐφ.

Λύσανδρον, ὅχλη Φοιτῶντος ἐπὶ ¹ τὰς Θύρας ἐπέσπετε,
 καὶ πάντων παραπολεθέντων καὶ θεραπευόντων ἐπέϊνον ²,
 ὡς ὄνομα μὲν καὶ χῆμα τῆς στρατηγίας τὸν Ἀγησίλαον
 ἔχοντα ³, διὰ τὸν νόμον, ἔργῳ δὲ κύριον ἀπάντων ⁴
 καὶ δυνάμειον καὶ πρᾶττοντα πάντα, τὸν Λύσανδρον.
 ἔδει γὰρ δεινότερος ⁵, ἔδὲ φοβερώτερος ἐκεῖνος τῶν εἰς
 τὴν Ἀσίαν ἀποσαλέντων ἐγένετο στρατηγῶν. ἔδὲ μεῖζονα
 τὰς Φίλων ἀνὴρ ἄλλος εὐεργέτησεν, ἔδὲ κακὰ τηλικαῦ-
 τα τὰς ἐχθρὰς ἐποίησεν. ὧν ἔτι προσφάτων ὄντων οἱ
 ἄνθρωποι μνημονεύοντες ⁶, ἄλλως δὲ τὸν μὲν Ἀγησί-
 λαον ἀφελῆ καὶ λιτὸν ἐν ταῖς οὐμίλαις καὶ δημοτικῶν
 ὁρῶντες, ἐκεῖνω δὲ τὴν αὐτὴν ⁷ ὁμοίως σφοδρότητα καὶ
 τραχύτητα καὶ βραχυλογίαν παρῆσαν, ὑπέπιπλον αὐτῷ
 παντάπασι καὶ μόνῳ προσεῖχον. ἐν δὲ τότε πρῶτον
 μὲν οἱ λοιποὶ Σπαρτιάται χαλεπῶς ἔφερον, ὑπερέται
 μᾶλλον Λυσάνδρου, ἢ σύμβελοι βασιλέως, ὄντες. ἔπει-
 τα δ' αὐτὸς ὁ Ἀγησίλαος, εἰ καὶ μὴ Φθουερὸς ἦν,
 μηδ' ἤχθετο τοῖς Φίλοις ⁸ τιμωμένοις, ἀλλὰ Φιλότι-
 μος ὧν σφόδρα καὶ Φιλόνομος, ἐφοβεῖτο, μὴ, κἄν
 ἐνέγκωσί τι λαμπρὸν αἱ πράξεις, τῷτο ⁹ Λυσάνδρου γέ-
 νηται

¹ Sic cum V. & omnibus Steph. codd. dedit R. pro vulg.
 περὶ. Idem ἐπὶ quoque voluisse Mur. in annot. testatur Mos.
 Dufoul.

² Huic voci praemittit V. αὐτὸν.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. ὄντα, sic quoque suspicans,
 aut ὡς ὄνομα μὲν καὶ πρόχρημα τῆς στ. περὶ τὸν Ἀγ. ὄν, aut
 potius ὡς ὄνομα μὲν καὶ πρόχρημα ἰ. στ. τὸν Ἀγησίλαον ἔχοντα.

⁴ R. post h. v. deesse videtur ὄντα.

⁵ Teste H. Steph. legitur etiam ἐνδοξότερος. Sic & V.

⁶ V, μνημονεύουσιν. Seq. μὲν post artic. τὸν restituisse se
 monet R. ex Junt. & Ald. At non nisi in Br. male exci-
 derat.

⁷ Quam nempe Lysander in superiore imperio, in Asia ge-
 sto, prae se tulerat, cum classi Spartanæ praeflet. Pro seq.
 τραχύτητα V. βραχύτητα.

⁸ Vocem Φίλοις de suo addidit R.

⁹ Moses Dufoul mavult ἴστο πᾶν Λ.

νηται διὰ τὴν δόξαν. ἔτως ἔν ἐποίει· πρῶτον ἀντέκρε ταῖς συμβεβηκυῖαι αὐτῷ, καὶ πρὸς ἃς ἐκεῖνος ἐσπεύδακει μάλιστα πράξεις, εἰς χαίρειν καὶ παραμελῶν, ἕτερα πρὸ ἐκεῖνων ἐπράττειν. ἔπειτα τῶν ἐντυγχανόντων καὶ δεομένων, ἕς αἰδοίτο Λύσανδρῳ μάλιστα πεποιθότας, ἀπράκτους ἀπέπεμπε. καὶ περὶ τὰς κρίσεις ὁμοίως οἷς ἐκεῖνος ¹ ἐπηρεάζει, τάττες ἔδει πλέον ἔχοντας ἀπελθεῖν καὶ τὸν αὐτίον ἕς Φανερός γένοιτο προθυμέμενος ὠφελεῖν, χαλεπὸν ἦν μὴ καὶ ζημιωθῆναι. γινομένων δὲ τάτων ἔ κατὰ τύχην, ἀλλ' οἷον ἐν παρασκευῆς καὶ ὁμαλῶς, αἰδόμενος ² τὴν αἰτίαν ὁ Λύσανδρος, ἐν ἀπεκρύπτειτο πρὸς τὰς φίλους, ἀλλ' ἔλεγεν, ὡς δι' αὐτὸν ἀτιμάζοντο, καὶ παρενάλει θεραπεύειν ἰόντας τὸν βασιλέα, καὶ τὰς μᾶλλον αὐτῷ δυναμένους.

VIII. Ὡς ἔν ταῦτα πρᾶττειν καὶ λέγειν ἐδόκει Φθόνου ἐκεῖνῳ μηχανώμενος, ἐτι μᾶλλον αὐτῷ κατὰ ψαδαι βηλόμενος Ἀγησίλαος, ἀπέδειξε ³ κρεωδαίτην, καὶ προσεῖπεν, ὡς λέγεται, πολλῶν ἀκρόντων. Νῦν ἔν θεραπευέτωσαν ἔτοι ἀπιόντες τὸν ἐμὸν κρεωδαίτην. ἀχθόμενος ἔν ὁ Λύσανδρος, λέγει πρὸς αὐτὸν· Ἥιδεις ἄρα σαφῶς ⁴, Ἀγησίλαε, φίλος ἐλατῆεν. Ἥιδειν, ἔφη, τὰς ἐμῷ μείζον δύναδαι βελομένους. καὶ ὁ Λύσανδρος· Ἀλλ' ἴσως, ἔφη, ταῦτά σοι λέλεκηαι βέλτιον ⁵,

¹ In Junct. Ald. Crat. ἐκεῖνον. An forte ita extitit οἷς ἐκεῖνον ἐπηρεάζειν ἴδοι, ut ante αἰδοίτο, & in seq. Φανερός γένοιτο?

² V. αἰδανόμενος.

³ V. ἀποδείκνυσι. Idem & in seq. κρεωδαίτην. SG. κρεωδαίτην, uti paulo post iterum. De προσεῖπεν monet R. idem esse hic loci, ac ἐπεῖπεν, vel πρὸς ἴετοις εἶπεν — *insuper adjunxit ad hoc factum hanc orationem.* Quaedam exemplaria habuisse προσεῖπεν, testatur H. Steph. Maluit tamen vulgatam. Pro νῦν ἔν V. νῦν μὲν δῆ.

⁴ Anon. & Mur. σαφῶς, quod Br. probat. Xenoph. pro hac voce habet αἰεί.

⁵ V. λέλεκηαι καὶ βέλτιον. Anon. λέλεκηαι μᾶλλον.

ἡ ἐμοὶ πέπρακται. δὲ δέ μοι τινὰ τάξιν ¹ καὶ χώραν, ἔνθα μὴ λυπῶν, ἔσομαι σοι χρήσιμος. ἐν τέττα πέμπεται μὲν ἐφ' Ἑλλάσποντον, καὶ Μιθριδάτην ², ἀνδρα Πέρσην, ἀπὸ τῆς Φαρναβάζου χώρας, μετὰ χρημάτων συχῶν καὶ διακοσίων ἵππέων, ἤγαγε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον. ἐκ ἔληγε δὲ τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ βαρέως Φέρων ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον, ἐβέλευεν ³, ὅπως τῶν δυεῖν οἴων τὴν βασιλείαν ἀφελόμενος, εἰς μέσον ἅπασιν ἀποδοίῃ Σπαρτιάταις. καὶ ἐδόκει μεγάλην αὐτῷ ἀπεργάσασθαι κίνησιν ἐν ταύτης τῆς διαφορᾶς, εἰ μὴ πρότερον ἐτελεύτησεν, εἰς Βοιωτίαν στρατεύσας. ἔτως [δὲ] αἱ ⁴ Φιλότιμοι φύσεις ἐν ταῖς πολιτείαις ⁵ τὸ ἀγαν μὴ φυλάξασθαι, τὰ ἀγαθὰ μείζον τὸ κακὸν ἔχουσι. καὶ γὰρ, εἰ ⁶ Πύσανδρος Φορτικὸς ἦν, ὥσπερ ἦν, ὑπερβάλλων τῇ Φιλοτιμίᾳ τὸν καιρὸν, ἐκ ἠγγόει δῆκεθεν Ἀγησίλαος ἐτέραν ἀμεμπτοτέραν ἐπανόρθωσιν ἔσαν ἀνδρὸς ἐνδόξου καὶ Φιλοτίμου πλημμελῆντος. ἀλλ' εἴποιε ταυτῷ πάθει μήτ' ἐπεινὸς ἀρχοντος ἐξουσίαν γινῶναι, μήτε ἔτος ἀγνοίαν ⁷ ἐνεγκεῖν συνήθους.

IX.

1 In nonnullis esse *πράξιν*, testis est H. Steph.

2 Br. cum Steph. codd. Auon. Mur. & SG. legi vult *Σπιθριδάτην*. Sic & vertit Xyl. & dat ipse Plut. infra c. XI. Cf. Lyfand. c. 24. T. III. pag. 164. not. 4.

3 In quibusdam esse *ἐπεβέλευεν*, testis est H. Steph.

4 Vulgo ex Steph. legitur: *ἔτως δὲ Φιλοτ.* R. in textu suo ita: *ἔτως δὲ αἱ*, cum nota textui subiecta: „ita etiam SG. sed in vulg. pro *αἱ* legitur *δὲ*. In annotatis autem, quae in fine voluminis extant, sic legitur — *ἔτως αἱ Φιλότιμοι* — sic ex Ald. restitui, quo prope accedit lectio Juntinae *ἔτως καὶ Φιλ.*“ Observo ad haec, Juntinam nequaquam exhibere *ἔτως καὶ*, sed perspicue cum Ald. & Crat. *ἔτως αἱ*. Hinc quoque non dubitavi, *δὲ* ut otiosum uncis includere, ut sit cum his edd. quod R. voluisse videtur *ἔτως αἱ*.

5 V. *πολιτικοῖς*.

6 Sic Steph. dedit. Junt. Ald. Crat. *καὶ γὰρ ὁ Α.* SG. *εἰ ὁ Α.* Id. Cod. invertit seqq. *Φορτικὸς ἦν*.

7 Br. susp. *ἀγνοίαν*. Tuetur autem Mos. Dns. vulgatam, ut sensui

IX. Ἐπεὶ δὲ Τισαφέρνης ἐν ἀρχῇ μὲν Κοβηθεῖς τὸν Ἀγησίλαον, ἐποίησατο σπονδὰς, ὡς τὰς πόλεις αὐτῷ τὰς Ἑλληνικὰς ἰ ἀφῆσοντας αὐτουόμεν βασιλέως, ὕπερον δὲ πειθεῖς ἔχειν δύναμιν ἰανῆν, ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον, ἄσμενος ὁ Ἀγησίλαος ἐδέξατο. προσδοκία γὰρ ἦν μεγάλη τῆς στρατείας ². καὶ δεινὸν ἠγεῖτο, τὰς μὲν σὺν Ξενοφῶντι μυρίας ἤκειν ἐπὶ Θάλατταν, ὁσάνεις ἐβλαήθησαν αὐτοί, τοσαυτάνεις βασιλέα νενικηότες ³. αὐτῶ δὲ Λαικεδαιμονίων ἀρχοντος, ἠγαμένων γῆς καὶ θαλάσσης, μηδὲν ἔργον ἄξιον μνήμης Φανῆναι πρὸς τὰς Ἑλλήνας. εὐθὺς ἔν ἀμυνόμενος ἀπάτη δικαίᾳ τὴν Τισαφέρνης ἐπιουρίαν, ἐπέδειξεν, ὡς ἐπὶ Καρίαν προάξων. ἐπεὶ δὲ τῶ βαρβάρῳ τὴν δύναμιν ⁴ συναθροίσαντος, ἄρας εἰς Φρυγίαν ἐνέβαλε. καὶ πόλεις μὲν εἶλε συχνὰς, καὶ χρημάτων ἀφθόνων ἐκυρίευσεν, ἐπιδεινόμενος τοῖς φίλοις, ὅτι τὸ ⁵ μὲν σπεισάμενον ἀδικεῖν τῶν θεῶν ἐστὶ καταφρονεῖν. ἐν δὲ τῷ παραλογίζεσθαι τὰς πολεμίας ἔ μόνον τὸ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ δόξα πολλὴ καὶ τὸ μεθ' ἡδονῆς κερδαίνειν ἔνεσι. τοῖς δ' ἰππεῦσιν ἐλαττωθεῖς, καὶ τῶν ἱερῶν ἀλόβων Φανέντων ⁶, ἀναχωρησας εἰς Ἐφεσον, ἰππικὸν συνέγε, τοῖς εὐπόροις ⁷ προσιπῶν,

F 2

εἰ

sensui Plutarchi hoc loco bene convenientem. Schirach vertit: *Thorheit*.

1 Mos. Duf. mavult cum V. Ἑλληνίδας ex usu optimorum scriptorum.

2 Legi quoque *στρατηγίας* & *στρατιῶς*, testis est H. Steph. In V. *στρατηγίας*.

3 H. Steph. & cum eo Br. malunt *νενικηέτας*, ut conveniat cum accus. *μυρίας*. Exhibent quoque haec lect. Mur. & SG.

4 SG. hoc ordine τὴν δύναμιν τῶ βαρβάρῳ.

5 Junt. sola τῶν.

6 Xyl. notante, Grynæus male verterat *sacra iniviolata*.

7 Sic Steph. bene, iudice Grynæo & Xylantro, dedit pro ἀπόροις, quod in Junt. Ald. Crat. legitur. Sequens *προσιπῶν* de suo dedisse monet R. pro vulg. *προσιπῶν*. Idem tamen jam dari

εἰ μὴ βέλονται στρατεύεσθαι, παραχεῖν ἕκασον ἵππου ἀνθ' ἑαυτῶν, καὶ ἄνδρα. πολλοὶ δ' ἦσαν ἔτοι, καὶ συνέβαινε τῶν Ἀγησιλάω ταχὺ πολλὰς καὶ πολεμικὰς ¹ ἔχειν ἵππεῖς ἀντὶ ψιλῶν καὶ ὀπλιτῶν ². ἐμιοῦντο γὰρ οἱ μὴ βελομένοι στρατεύεσθαι τὰς βελομένους στρατεύεσθαι· οἱ δὲ μὴ βελομένοι ἵππεύειν τὰς βελομένους ἵππεύειν. καὶ γὰρ τὸν Ἀγαμέμνονα ³ ποιῆσαι καλῶς, ὅτι Θήλειαν ἵππου ἀγαθὴν λαβῶν, κακὸν ἄνδρα καὶ πλέσιον ἀπήλλαξε τῆς στρατείας. ἐπεὶ δὲ, κελύσαντος αὐτῶν, τὰς αἰχμαλώτους ἀποδύοντες ἐπίπρασκον οἱ λαφυροπάλαι, καὶ τῆς μὲν ἐδῆτος ἦσαν ὠνηταὶ πολλοί, τῶν δὲ σωμαμάτων λευκῶν καὶ ἀπαλῶν παντάπασι, διὰ τὰς σκιατροφίας ⁴ ἔ γυμνεμένων, κατεγέλων ὡς ἀχρήστων καὶ

μηδε-

dari voluit Br. auctoritate aliquot codicum H. Steph., & habet SG. Legitur quoque tam *εὐπόροις* quam *προεῖπε* in Apophth. Lacon. ubi eadem commemorantur, quae hic extant.

¹ Junt. sola *πολλὰς πολεμικὰς*.

² Copulantem particulam de suo praemisit R. Vulgo *ψιλῶν ὀπλιτῶν*. Nemo quidem erit, qui non hanc vulgatam mendosam censeat. Sed quid tandem R. correctione ad rei illustrationem allatum est? *ψιλοὶ* levis, *ὀπλίται* gravis armorum milites appellari solent. An Agefilaus absque his esse potuit, esse voluit? An ad Dacerii explicationem confugies, qui *ψιλὸν τίλει* ait significare? Quid tunc erunt *ὀπλίται*? — Miror sane, quod R. in hoc loco emendando ea profus neglexerit, quae H. Steph. & Mos. Duf. meo sensu optime de eo sunt commentati, alter ex vetustorum codd. auctoritate, in quibus *δειλῶν ὀπλιτῶν* legebatur, alter ex ipsius Plutarchi verbis in Apophth. Lacon. ubi sic scribit: *ὡς ἑ ταχὺ συνέχθησαν καὶ ἵπποι καὶ ἄνδρες ἐπιτήδειοι ἀντὶ δειλῶν καὶ πλεσίων* — & ex sequentibus. Si cui audacius videtur, pro *ψιλῶν ὀπλιτῶν* cum Mose Duf. legere *ἀντὶ δειλῶν καὶ πλεσίων*: an dubitabit, cum Steph. amplius *δειλῶν ὀπλιτῶν*? Multum ad hunc locum sanius intelligendum faciunt ea, quae Xenoph. habet in orat. de Agefilao, in ejusdem Opp. Vol. II. pag. 447. ed. Thieme.

³ Homer. Iliad. l. 23, v. 295.

⁴ SG. *σκιοτροφίας*. Sequentem particulam insitiantem de suo addidit R. mutata quoque loci distinctione, quae in vulg. abest post

μηδενὸς ἀξίων, ἐπισὰς δ' Ἀγησίλαος· Οὗτοι μὲν, εἶπεν, οἷς μάχεσθε ¹. ταῦτα δὲ, ὑπὲρ ὧν μάχεσθε.

X. Καίρῃ δ' ὄντος αὐθις ἐμβαλεῖν εἰς τὴν πολεμικὴν, προεῖπεν, εἰς Λυδίαν ἀπάξειν, ἐκείνῃ ψευδόμενος ἐνταῦθα τὸν Τισαφέρνην, ἀλλ' ἐκεῖνος ἑαυτὸν ἐξηπάτησε, διὰ τὴν ἔμπροσθεν ἀπάτην ἀπιστῶν τῶν Ἀγησιλάω, καὶ νῦν γὰρ ² αὐτὸν ἀψαδαι τῆς Καρίας νομίζων, ἕσης δυσίππε, πολὺ τῶ ἵππιῳ λειπόμενον. ἐπεὶ δ', ὡς ³ προεῖπεν, ὁ Ἀγησίλαος ἦεν εἰς τὸ περὶ Σάρδεις πεδίον, ἠναγιάζετο κατὰ σπαδὴν ἐκείθεν αὐτῷ βοηθεῖν ὁ Τισαφέρνης, καὶ τῇ ἵππῳ διεξελαύνων διέφθειρε πολλὰς τῶν ἀτάκτως τὸ πεδίον πορθέωντων. ἐννοήσας ἔν ὁ Ἀγησίλαος, ὅτι τοῖς πολεμίοις ἔπω πάρεσι τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ τῆς δυνάμεως ἄδεν ἄπεσι, ἔσπευσε διαγωνίσασθαι. καὶ τοῖς μὲν ἵππευσιν ἀναμίξας τὸ πελτασικόν, ἐλαύνειν ἐκέλευσεν ὡς τάχιστα καὶ προσβάλλειν τοῖς ἐναντίοις, αὐτὸς δ' εὐθὺς τὰς ὀπίστας ἐπῆγε ⁴. γενομένης δὲ τροπῆς τῶν βαρβάρων, ἐπακολοθήσαντες οἱ Ἕλληνες ἔλαβον τὸ στρατόπεδον, καὶ πολλὰς ἀνεΐλον. ἐν ταύτῃ τῆς μάχης ἔ μόνον ὑπῆρχεν ⁵ αὐτοῖς ἄγειν

F 3

καὶ

post παντάπασι & γυμνεμένων, datur autem post κατεγέλων — corpora autem ipsa, quae candida & mollia atque tenella essent, utroque quae, in umbra solita educari, nunquam nudarentur (ideoque neque a sole amburerentur, neque ab auris & aestibus & frigoribus indurescerent) ridebant tanquam inhabilia, & flocci non fucienda. Monet idem, ad λευκῶν & ἀπαλῶν subaudiendum esse ὄντων, & subiungit, quo passo vulgata exponatur — ridebant venales, cum inter licendum nudarentur.

1 Legi quoque futurum *μαχεῖσθε*, testis est H. Steph.

2 Vulgo καὶ νῦν ἔν. V. νῦν γ' ἔν. Br. probavit γε, aut ἔν delendum censuit. R. inde effecit γῆν. Pro ἀψαδαί Br. maluit ἀψεδαί.

3 V. in ind. Br. ἐπεὶ ὡσπερ; in ind. Frft. ἐπεὶ δὲ ὡσπερ.

4 V. ἐπήγαγε. SG. εἰσήγε.

5 V. ὑπῆρξεν (in ind. Br. at in Frft. ἠπῆρξεν.)

καὶ φέρειν ἀδελῶς τὴν βασιλείως χώραν, ἀλλὰ καὶ δίκην ἐπιθεῖν Τισαφέρνην δίδοντα, μοχθηρὸν ἄνδρα καὶ τῷ γένει τῶν Ἑλλήνων ἐπαχθέσατον ¹. ἐπεμψε γὰρ εὐθέως ὁ βασιλεὺς Τιθραύσην ἐπ' αὐτὸν, ὃς ἐπειὶκ μὲν τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε ², τὸν δ' Ἀγησίλαον ἤξει διαλυοσάμενον ἀποπλεῖν οἴκαδε, καὶ χρήματα διδῶς αὐτῷ προσέπεμψε. ὁ δὲ τῆς μὲν εἰρήνης ἔφη τὴν πόλιν εἶναι κυρίαν, αὐτὸς δὲ πλετίζων τὰς στρατιώτας ἠδεῖσθαι μᾶλλον, ἢ πλετῶν αὐτός· καὶ ἄλλως γε μέντοι νομίζειν Ἑλλήνας καλὸν, ἔδῶρα λαμβάνειν, ἀλλὰ λάφυρα παρὰ τῶν πολεμίων. ὅμως δὲ τῷ Τιθραύση χαρίζεσθαι βεβλόμενος, ὅτι τὸν κοινὸν ἐχθρὸν Ἑλλήνων ἐτετιμώρητο ³, Τισαφέρνην, ἀπήγαγεν εἰς Φρυγίαν τὸ εἰστέυμα, λαβὼν ἐφόδιον παρ' αὐτῷ τριάκοντα ταλάντα. καὶ καθ' ὁδὸν ἂν στυγαλὴν δέχεται παρὰ τῶν οἴκοι τελῶν, κελεύεσσαν αὐτὸν ἄρχειν ἅμα καὶ τῷ ναυτικῷ. τῆτο μόνῳ πάντων ὑπῆρξεν Ἀγησίλαῳ. καὶ μέγιστος μὲν ἦν ὁμολογημένως, καὶ τῶν τότε ζώντων ἐπιφανέστατος, ὡς εἰρημῆ πρὸ καὶ Θεοπομπος· ἑαυτῷ γε μὴν ἐδίδα δι' ἀρετὴν Φρονεῖν μείζον, ἢ διὰ τὴν ἡρεμονίαν. τότε δὲ τῷ ναυτικῷ καταστήσας ἄρχοντα Πείσανδρον, ἀμαρτεῖν ἔδοξεν, ὅτι, πρεσβυτέρων καὶ Φρονιμιωτέρων παρόντων, ἔσκεψάμενος τὸ τῆς πατρίδος, ἀλλὰ τὴν οἰκειότητα τιμῶν, καὶ τῇ γυναικὶ χαριζόμενος, ἥς ἀδελφὸς ἦν ὁ Πείσανδρος, ἐπειὶκ παρέδωκε τὴν ναυαρχίαν.

XI, Αὐτὸς δὲ τὸν στρατὸν καταστήσας εἰς τὴν ὑπὸ Φαρναβάζῳ ⁴ τεταγμένην χώραν, ἔμεινον ἐν ⁵ ἀφθόνοισι διή-

¹ H. Steph. in omnibus suis codd. invenit ἀπεχθέσατον, quod probavit. Item quoque SG.

² Si H. Steph. & Br. legendum monuerunt, & sic dat SG. deditque R. pro vulg. ἐπέτεμε.

³ V. ἐτιμώρητο.

⁴ Sic enim V. & Mur. scribendum censuit Mos. Duf. & dedit R. pro vulg. Φαρναβάζῳ.

⁵ abell ἐν a Junt. soia.

διῆγε πᾶσιν, ἀλλὰ καὶ χρήματα συνῆγε ¹ πολλά· καὶ
 προελθὼν ἄχρι Παφλαγονίας, προσηγάγετο τὸν βασιλέα
 τῶν Παφλαγόνων, Κότυν, ἐπιθυμήσαντα τῆς Φιλίας αὐ-
 τῆ δι' ἀρετὴν καὶ πίσιν. ὁ δὲ Σπιθριδάτης, ὡς ἀπο-
 σᾶς τῆ Φαρναβάζου τὸ πρῶτον ἦλθε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον,
 αἰεὶ συναπεδήμει καὶ συνεσράτευεν αὐτῷ, κάλλιπον μὲν
 υἱὸν ² ἔχων, Μεγαβάτην, ἔ παιδὸς ὄντος ἦρα σφο-
 δρῶς Ἀγησίλαος· καλὴν δὲ καὶ θυγατέρα παρθένον ἐν
 ἡλικίᾳ γάμου. ταύτην μὲν ἔπεισε γῆμαι τὸν Κότυν ὁ
 Ἀγησίλαος, καὶ λαβὼν παρ' αὐτῆ χιλίας ἵππεῖς καὶ
 διχιλίας πελταςᾶς, αὐτῆς ἀνεχώρησεν εἰς Φρυγίαν, καὶ
 καὶ ὡς ἐποίησε τὴν Φαρναβάζου χώραν, ἔχ ὑπομένουτος,
 ἐδὲ πιεύοντος τοῖς ἐρύμασιν, ἀλλ' ἔχων αἰεὶ τὰ πλεῖστα
 σὺν ἑαυτῷ τῶν τιμίων καὶ ἀγαπητῶν, ἐξεχώρει καὶ ὑπ-
 ἐφευγεν ἄλλοθεν ἄλλαχόσε ³ τῆς χώρας μεθιδρυμένος·
 μέχρις ἔ παραφυλάξας αὐτὸν ὁ Σπιθριδάτης, καὶ λα-
 βὼν ⁴ Ἡριππίδαν τὸν Σπαρτιάτην, ἔλαβε τὸ στρατό-
 πεδον, καὶ τῶν χρημάτων ἀπάντων ἐκράτησεν. εὐθα
 δὴ πιπρὸς ὢν ὁ Ἡριππίδας ἐξετασῆς τῶν κλαπέντων,
 καὶ τὰς βαρβάρους ἀναγνάζων ἀποτίθεσθαι, καὶ πάντα
 Φωρῶν ⁵ καὶ διερευνώμενος, παρώξυνε τὸν Σπιθριδάτην,
 ὡς' ἀπελθεῖν εὐθύς εἰς Σάρδεῖς μετὰ τῶν Παφλαγόνων.
 τῆτο λέγεται τῷ Ἀγησίλαῳ γενέσθαι πάντων ἀνιαρότα-
 τον ⁶. ἦχθετο μὲν γὰρ ἄνδρα γενναῖον ἀποβεβληκῶς,
 τὸν Σπιθριδάτην, καὶ σὺν αὐτῷ δύναμιν ἐκ ὀλίγην·

F 4

ἦχού-

1 V. in ind. Br. συνήθροισε; in ind. Frft. συνήθροισις.

2 SG. invertit — υἱὸν μὲν.

3 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἄλλοτε ἄλλαχ. aliunde ali-
 orsum. Pro μεθιδρ. V. μεθιδρυόμενος. Pro μέχρις SG. μέχρι.

4 R. ad h. v. — scil. παρ' Ἀγησίλαου ἡγεμόνα ἢ λόχου ἐσώ-
 μενον, καὶ σύμμαχον ἢ ἐπιχειρήματος. SG. παραλαβῶν; idem
 V. in ind. Frft.

5 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἰΦωρῶν — de verbo Φωρῶν;
 deprehendere furium penes furem.

6 SG. ἀνιαρῶτατον.

ἤχονετο δὲ τῇ διαβολῇ τῆς μικρολογίας καὶ ἀνελευθερίας, ἧς ἔ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα καθάρεισαν ἀεὶ παρέχειν ἐφιλοτιμεῖτο. χωρὶς δὲ τῶν ἐπιφαινῶν ¹ τῶν ἐπιζεν αὐτὸν ἔ μετρίως ὁ τῷ παιδὸς ἔρωσ ἐνεσαγμένους, εἰ καὶ πάνυ, παρόντος αὐτῆ, τῷ Φιλονείῳ χρώμενος, ἐπειρᾶτο νεανικῶς ἀπομάχεσθαι πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. καί ποτε τῷ Μεγαβάτῃ προσίοντος, ὡς ἀσπασομένους ² καὶ Φιλήσοντος, ἐξέκλινεν. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος αἰχουθεῖς ἐπαύσατο, καὶ τὸ λοιπὸν ἀπαθευ ἤδη προσηγορευεν· ἀχθόμενος αὖ πάλιν καὶ μεταμελόμενος τῇ φυγῇ τῷ Φιλήματος ὁ Ἀγησίλαος, προσεποιεῖτο θαυμάζειν, ὅ τι δὴ παθὼν αὐτὸν ὁ Μεγαβάτης ἀπὸ εἰματος ἔ φιλοφρονοῖτο. Σὺ γὰρ αἴτιος, οἱ συνήθεις ἔφασαν, εἰς ὑποσᾶς, ἀλλὰ τρέσας τὸ Φίλημα τῷ καλῷ, καὶ φοβήθεις. ἐπεὶ καὶ νῦν ἂν ἔλθοι σοι παιθεῖς ἐκεῖνος ἐντὸς Φιλήματος, ἀλλ' ὅπως ³ αὐτῶς ἐν ἀποδειλιάσει. χρόνον ἔν τινα πρὸς ἑαυτῷ γειόμενος ὁ Ἀγησίλαος καὶ διασιωπήσας. Οὐδὲν, ἔφη, δεινὸν ⁴ παιθεῖν ὑμᾶς ἐκεῖνον· ἐγὼ γάρ μοι δοκῶ τήναι τὰν μάχαν τὰν περὶ τῷ Φιλήματος ἄδιον μάχεσθαι πάλιν, ἢ

παν-

¹ In omnibus suis codd. scriptum invenit H. Steph. ἐπιφαινῶν, quod probat.

² Sic omnino fuit legendum, deditque R. cum Anon. Mur. SG. Junt. Ald. Crat. pro vulg. ὡς σπασομένους. Mendam fuit ortum ex Stephanica, quam reliquae sunt secutae; non fuit, ut R. suspicabatur, soli editioni Londinensi proprium.

³ Vertendum: *verum cave, ne* &c. Subauditur ἔρα, quod alicubi etiam additur. Mos. Duf.

⁴ Sic R. de suo dedit, pro vulg. δεῖν, reperiens in Junt. & Ald. quod & habet Crat. — δεῖν — *nil grave est, h. e. nil impedit, nefas non est, neque ego veto, vos illi auctores fieri, ut ad me prope accedens, copiam osculi mihi faciat.* Pro ἐκεῖνον Anon. ἐκεῖνος; pro τήναι SG. τήν ἂν; pro Φιλήματος doricè vult scribi Mos. Duf. Φιλήματος; pro ἄδιον SG. ἤδιον; SG. & V. ante μάχεσθαι dant ἂν; R. mavult μάχεσθαι in fut. Haud abs re erit, si lectori conferre placuerit Xenophontem, haec ipsa referentem l. cit. pag. 501. 502.

πάντα, ὅσα τεθέσμαι, χρυσία μοι γενέσθαι ¹. Τοῦ-
τος μὲν ἦν, τῷ Μεγαβάτῃ παρόντος. ἀπελθόντος γε
μὴν, ἔτιω περιμαῶς ἔσχευ, ὡς χαλεπὸν εἰπεῖν, εἰ, πάλιν αὖ μεταβαλομένης ² καὶ Φανέντος, ἐνεκαρτέρησε μὴ
Φιληθῆναι.

XII. Μετὰ ταῦτα Φαρνάβαζος εἰς λόγους αὐτῷ συν-
ελθεῖν ἠθέλησε, καὶ συηῆγεν ἀμφοτέρως ³ ὡν ξένος ὁ
Κυζιηνὸς Ἀπολλοφάιης. πρότερος δὲ μετὰ τῶν Φί-
λων ὁ Ἀγησίλαος ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον, ὑπὸ σκιᾷ τι-
μι, πύας ἕως βαθείας, καταβαλὼν ⁴ ἑαυτὸν, ἐνταῦ-
θα περιέμεινε τὸν Φαρνάβαζον. ὁ δ' ὡς ἐπῆλθεν, ὑπο-
βιβλημένων τ' ⁵ αὐτῷ κωδίων μαλακίων καὶ ποιμίων
δαπιδων, αἰδεθεὶς τὸν Ἀγησίλαον ἔτιω καταπείμενον,
κατεκλίην καὶ αὐτὸς, ὡς ἔτυχεν, ἐπὶ τῆς πύας χα-
μάζε ⁶, καίπερ ἐδίητα θυμασὴν λεπτότητι καὶ βαφαῖς
ἐνδοδυναίς. ἀσπασάμενοι δ' ἀλλήλους, ὁ μὲν Φαρνάβα-
ζος ἐκ ἠπόρει λόγων δικαίων, ἅτε δὴ ποτὰ καὶ με-
γάλα Δαιεδαίμονιοις χρήσιμος γεγονὼς ἐν τῷ πρὸς Ἀθη-
ναίς πολέμῳ, νῦν δὲ πορθέμενος ὑπ' αὐτῶν. ὁ δ'
Ἀγησίλαος ὀρῶν τῆς αὖν αὐτῷ Σπαρτιάτας ὑπ' αἰχμῆς
κῦπροντας εἰς τὴν γῆν καὶ διαπορῶντας. (ἀδικέμενον
γὰρ ἑώρων τὸν Φαρνάβαζον.) Ἡμεῖς, εἶπεν, ὦ Φαρ-
νάβαζε, καὶ Φίλοι ὄντες πρότερον βασιλέως, ἐχρώμε-
θα τοῖς ἐκείνῃ πράγμασι Φιλικῶς. καὶ νῦν πολέμιοι γε-

F 5

γονό-

¹ Mose Duf. docente, vertenda haec sunt: *quam meum esse quicquid auri a me unquam est visum.* Aliter verterunt priores Interpp. qui Agesilaum alterum ab oculis Midam faciunt.

² Sic R. se restituisse monet ex Junt. & Ald. pro vulg. μεταβαλομένης. Haec lectio non nisi in Br. extat vitiose. Teste H. Steph. etiam legitur πάλιν παραγενομένη καὶ μεταβαλομένη; V. πάλιν παραγενομένη καὶ αὖ μεταβ. SG. μεταβαλομένης.

³ Mos. Duf. legendum censet ἀμφοτέροις, ut ad ὡν referatur.

⁴ SG. καταλαβὼν. Id. in seq. περιέμεινε.

⁵ Hanc partic. V. sistit post seq. κωδίων.

⁶ SG. χαμάζε. Sic quoque scriptum est in Junt.

γονότες, πολεμικῶς. ἐν ἔν καὶ σε τῶν βασιλέως κη-
ματων ἐρῶντες εἶναι βεβλόμενον, εἰκότως διὰ σὲ βλάπτο-
μεν ἐκεῖνον. ἀφ' ἧς δ' ἡμέρας ¹ σεαυτὸν ἀξιώσης Ἑλ-
λήνων φίλον καὶ σύμμαχον μάλλον, ἢ ὄθλον ² λέγεσθαι
βασιλέως, ταύτην νόμιζε τὴν Φάλαγγα καὶ τὰ ὄπλα
καὶ τὰς ναῦς καὶ πάντας ἡμᾶς τῶν σῶν κημάτων φύ-
λακας εἶναι, καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἧς ἄνευ καλὸν ἀν-
θρώποις ἔδεν, ἐδὲ ζήλωτόν ἐστιν. Ἐν τῶτα λέγει πρὸς
αὐτὸν ὁ Φαρνάβαζος ἣν εἶχε διάνοιαν. Ἐγὼ γὰρ, εἰ-
πεν, εἰ μὲν ἄλλον ἐπέμψῃ βασιλεὺς στρατηγόν, ἔσο-
μαι ³ μεθ' ὑμῶν. εἰ δ' ἐμοὶ παραδιδῶ τὴν ἡγεμονίαν,
ἔδεν ἐκλείψω προθυμίας ἀμυνόμενος ὑμᾶς καὶ κακῶς ποιῶν
ἐπὲρ ἐκεῖνα. Ταῦτα δ' ἀκούσας ὁ Ἀγησίλαος ἤσθη, καὶ
τῆς δεξιᾶς αὐτῆ λαβόμενος καὶ συνεξανασάς. Ἐῖθ', εἰ-
πεν, ὦ Φαρνάβαζε, τοῖστος ἄν, φίλος ἡμῖν γένοιτο μάλ-
λον, ἢ πολέμιος.

XIII. Ἀπίοντος δὲ τῆ Φαρναβάζε μετὰ τῶν Φί-
λων, ὁ υἱὸς ὑπολειφθεὶς προσέδραμε τῷ Ἀγησίλαῳ, καὶ
μειδιῶν εἶπεν. Ἐγὼ σε ξένον, ὦ Ἀγησίλαε, ποιῶ-
μαι καὶ παλτὸν ἔχων ἐν τῇ χειρὶ δίδωσιν αὐτῷ. δε-
ξάμενος ἔν ὁ Ἀγησίλαος, καὶ ἠσθεὶς τῇ τ' ὄψει καὶ τῇ
Φιλοφροσύνῃ τῆ παιδός, ἐπεσιόπει τὰς παρόντας, εἴ-
τις ἔχοι τι τοῖστου, οἷον ἀντιδῆναι καλῶ καὶ γενναίῳ ⁴
δῶρον. Ἰδὼν δ' ἵππον Ἀδαίς ⁵ τῆ γραφέας κενσοσμημέ-
νον Φαλίροις, ταχὺ ταῦτα περισπάσας τῷ μειρανίῳ δό-
δωσι.

¹ SG. ἀφ' ἧς δ' ἄν ἡμέρας.

² V. ὄθλος. Seq. λέγεσθαι dari voluit Dacer, cum SG. & de-
dit R. pro vulg. γενεῖσθαι.

³ Excidisse hinc verba aliquot, arbitratur Dacerius, quae
apud Xenoph. reperiuntur — ἐμὲ δ' ὑπήκουον ἐκείνῃ γὰρ τῇ. (Hist.
Gr. I. 4. Ed. Thiem. V. 3. pag. 201.) Mos. Duf. ea consulto a
Plat. omnia extirpavit.

⁴ Br. deesse videtur νέψ.

⁵ Quosdam codd. habere Ἰδαίς, testatur H. Steph. Et ita
Xenoph. paulo infra l. vix cit. Hinc & Xyl. vertit Ἰδαίς.

δωσι. καὶ τὸ λοιπὸν ἐν ἐπαύετο μεμνημένος, ἀλλὰ καὶ χρόνῳ προϊάντι ¹ τὸν οἶκον ἀποσερηθέντος αὐτῆ καὶ φυγόντος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ² εἰς Πελοπόννησον, ἰχυρῶς ἐπεμελεῖτο· καί τι καὶ τῶν ἐρωτικῶν αὐτῷ συνέπραξεν. ἠγάθη γὰρ ἀθλητῆ παιδὸς ἐξ Ἀθηναίων. ἐπεὶ δὲ μέγας ὦν καὶ σκληρὸς Ὀλυμπιάσιν ἐκινδύνευσεν ἐκκρίθηναι, καταφεύγει πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ὁ Πέρσης, δεόμενος ὑπὲρ τῆ παιδός. ὁ δὲ καὶ τῆτο βεβλόμενος αὐτῷ χαρίζεται, μάλα μόλις διεπράξατο σὺν πολλῇ πραγματείᾳ. τὰλλα μὲν γὰρ ἦν ἀκριβῆς καὶ νόμιμος, ἐν δὲ τοῖς Φιλικοῖς πρόφασιν ³ ἐνόμιζεν εἶναι τὸ λίαν δίκαιον. ἀναφέρεται γὰρ ἐπιστόλιον αὐτῆ πρὸς Ἰδριέα τὸν Κᾶρα τοῖστο· Νικίας ⁴ εἰ μὲν μὴ ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ δ' ἀδικεῖ, ἡμῖν ἄφες· πάντως δ' ἄφες. Ἐν ⁵ μὲν ἔν τοῖς πλείοσι τοῖστος ὑπὲρ τῶν Φίλων ὁ Ἀγησίλαος. ἐσι δ' ὅπε πρὸς τὸ συμφέρον ἐχρῆτο τῷ καιρῷ καὶ μάλλον ⁶. ὡς ἐδήλωσεν, ἀναζυγῆς αὐτῷ δορυβωδεσέρας γενομένης, ἀδεικνῆτα καταλιπὼν τὸν ἐρώμενον. ἐκεῖνα γὰρ δεόμενα καὶ καλῆντος αὐτὸν ἀπίοντα,

¹ SG. προϊάντι.

² Anon. & Mur. οἰκείων. Xenoph. eum a fratre in exilium actum esse tradit: Hinc nil mutandum censet Br.

³ Latebram excusationis honestae, sed commenticiae, qua quis ceiatum eat frigus & remissionem officiorum amicis praestandorum. R.

⁴ Anon. & Mur. Νικίαν, quod probat Mos, Duf. Pro praeced. Ἰδριέα Crat. sola Ἰδριέα.

⁵ Hanc praepos. R. restituit e Jant. Ald. Crat. Vulgo ἦν, quod ad τοῖστος subaudiendum, non expressis verbis addendum est. Ita quoque legitur in Apophth. Lac.

⁶ Corrupta haec censuit Mos, Duf. dubius, an reponendum sit μάλλον, an καλῶν — tandem pro αλίων certans. R. tueretur vulgatam, ut distionem Plutarcho solennein pro *inprimis*. majorem in modum. Cf. Lycurg. c. 17. Tom. I. pag. 121. not. 2.

τα, ἀποσραφεῖς ¹ εἶπεν, ὡς χαλεπὸν ἐλεεῖν ἅμα καὶ φρονεῖν ². τὰτὶ μὲν ³ Ἰεράνυμος ὁ φιλόσοφος ἰσόρηκεν.

XIV. Ἦδη δὲ περιόντος ⁴ ἐνιαυτῆ δευτέρῃ τῆ στρατηγίᾳ, πολὺς ἄνω λόγος ἐχώρει τῷ Ἀγησίλαῳ, καὶ δόξα θαυμασῆ κατεῖχε τῆς τε σαφροσύνης καὶ εὐτελείας ⁵ καὶ μετριότητος. ἐσκήνη μὲν γὰρ ἀποδημῶν καθ' αὐτὸν ἐν τοῖς ἀγιωτάτοις ἱεροῖς, ἃ μὴ πολλοὶ καθορῶσιν ἀνδρῶποι πράττοντας ἡμᾶς, τῶν θεῶν ⁶ ποιέμενος

¹ H. Steph. codd. suorum auctoritate, & post eum Dacerius, uti & Br. cum Mur. & Anon. dandum censuerunt μετασραφεῖς — *conversus ad eum, conversa in eum facie*. Anon. quidem in ind. Frst. μετασραφείην; in ind. Br. μετασραφεῖην; Sic quoque Xyl. vertit: rejeſto in eum vultu — & Schirach — *sich umwandte*. At R. tuetur vulgatam ἀποσρ. *aversatus, averſo vultu*. Si quid mutandum sit, mavult ἐπισραφεῖς. Sic est in Apophth. Lacon.

² Codd. suorum auctoritate H. Steph. maluit φιλεῖν, perinde ac si diceret Agesiſ. *quam grave mihi est, eum relinquere, quem & miseror & amo*, cum lectio vulgaris eidem valere videtur, ac — vix fieri posse, ut is, qui miseratur, sapiat. Monet simul, ὡς duplici significatione accipi posse, partim videlicet ut inserviat admirationi, partim ut sit pro ὅτι, & εἶπεν ὡς χαλεπὸν ἐστὶ pro εἶπε χαλεπὸν εἶναι. Dacer. & cum eo Br. φιλεῖν Stephani, quod & V. exhibet, rejiciunt. Prior, si quid a vulgata scriptura recedendum sit, mavult, ὡς χαλεπὸν φιλεῖν ἅμα καὶ φρονεῖν.

³ V. post μὲν inserit ἐν. Hieronymus, qui hic philosophus audit, in Aristid. c. 27. T. II. p. 382. dicitur Rhodius. Cf. Vossius de Hist. Gr. pag. 48.

⁴ Vulgo περιόντος. Hinc R. aut περιόντος, quod dedit, & Mos. Duf. dari voluit, aut προῖόντος legendum censuit.

⁵ Sic cum V. dari voluit Br. deditque R. pro vulg. εὐτελείας. Ex V. cod. in ind. Var. ita enotatum est εὐτελείας, τῆς εὐγανείας. Posteriolem vocem quoque in suis codd. legit H. Steph. Maluit tamen idem ἀφελείας. Sic & Mur. — & idem voluisse videtur Anon. ex quo in ind. Frst. enotatum est ἀφείας.

⁶ SG. 7&8 2&3.

μενος ἐπόπτης καὶ μάρτυρας. ἐν δὲ χιλιασι στρατιωτῶν
 τοσαύταις ἔβραδίως ἂν τις εἶδε Φαυλοτέραν [καὶ εὐτε-
 λεσέραν ¹] σιβάδα τῆς Ἀγησιλάκ. πρὸς τε θάλπος
 ἔτω καὶ ψύχος εἶχεν, ὥσπερ μόνος αἰεὶ χρῆσθαι ταῖς
 ὑπὸ θεῶ ² κενραμένχικς ὥραις πεφυκῶς. ἤδισον δὲ θεά-
 μα τοῖς κατοικῆσι τὴν Ἀσίαν Ἑλλησιν ἦσαν οἱ πάλαι
 βαρεῖς καὶ ἀφόρητοι καὶ διαβρέοντες ὑπὸ πλάττε καὶ
 τρυφῆς ὑπαρχοι καὶ στρατηγοί, δεδιότες ³ καὶ θερα-
 πεύοντες ἄνθρωπον ἐν τρίβωνι περιιόντα λιτῶ καὶ πρὸς
 ἐν ῥῆμα βραχὺ καὶ Λακωνικὸν ἀρμόζοντες ἑαυτὸς καὶ
 μεταχρηματίζοντες. ὥσε πολλοῖς ἐπήει τὰ [τῶ ⁴] Τι-
 μοθέκ λέγειν Ἄρης τύραννος ⁵. χρυσὸν δὲ Ἑλλάς
 ἔδεδοικε.

XV. Κινεμένης δὲ τῆς Ἀσίας, καὶ πολλαχῆ πρὸς
 ἀπόσασιν ὑπεικιάσης, ἀρμολάμενος τὰς αὐτόφι πύλεις,
 καὶ ταῖς πολιτείαις δίχα φόνε ⁶ καὶ Φυγῆς ἀνθρώπων
 ἀπαδὲς τὸν προσήκοντα κόσμον, ἐγιώκει πρόσω χωρεῖν,
 καὶ τὸν πόλεμον δίφρας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς θαλάττης,
 περὶ τῶ σάματος βασιλεῖ καὶ τῆς ἐν Ἐμβάτανοις καὶ
 Σάσοις εὐδαιμονίας διαμάχεσθαι, καὶ περισπάσαι πρῶ-
 του αὐτῶ τὴν χολήν, ὥς μὴ ναθεύζοιτο τὰς πολέμους βρα-
 βεύων τοῖς Ἑλλησι, καὶ διαφθεῖρων τὰς δημαγωγὰς. ἐν
 τέτῳ δ' ἀφικνεῖται πρὸς αὐτὸν Ἐπιμυθίδας ὁ Σπαρτιά-
 τής, ἀπαγγέλλωχ, ὅτι πολὺς περιέστημε τὴν Σπάρτην
 πόλε-

¹ Duo vocabula καὶ εὐτελ. desunt Junt. Ald. Crat. & SG. Ea adjecit H. Steph. monens, εὐτελ. accus. videri magis ἐξηγητικὸν esse, quam orationi quicquam addere. R. uncis inclusit.

² SG. 7ῶ Θεῶ. Mox seq. δὲ abest ab eod. cod.

³ Junt. δεδοιώτες, ambigue inter δεδοιωκότες, & δεδιώτες, quod Ald. dedit.

⁴ deest hic articulus Junt. Ald. Crat. a R. uncis inclusus.

⁵ V. SG. 7ύραννον.

⁶ SG. πόνε. Sic quoque Junt. Ex Ald. φόνε.

πόλεμος Ἑλληνικός, καὶ καλεῖσιν ἐπεινον οἱ ἱ ἔφοροι, καὶ κελεύουσι τοῖς οἴκοι βοηθεῖν.

Ἦ βάρβαρ' ἐξευρόντες Ἑλληνες κακά 2.

τί γὰρ ἂν τις ἄλλο τὸν Φθόνον ἐπεινον προσείποι, καὶ τὴν τότε σύνασιν καὶ σύνταξιν 3 ἐφ' ἑαυτὰς τῶν Ἑλλήνων, οἱ τῆς τύχης ἄνω φερομένης ἐπελάβοντο, καὶ τὰ ὄπλα πρὸς τὰς βαρβάρους βλέποντα, καὶ τὸν πόλεμον τῆς Ἑλλάδος ἤδη ἐξωμισμένου 4 αὐτοῖς εἰς ἑαυτὰς ἔτρεψαν. ἔ γὰρ ἐγώ γε συμφέρομαι τῷ Κορινθίῳ Δημαράτῳ, μεγάλης ἡδονῆς ἀπολελεῖσθαι φήσαντι τὰς μὴ δεασαμένους Ἑλλήνας Ἀλέξανδρον ἐν τῷ Δαρείῳ θρόνῳ καθήμενον· ἀλλ' εἰκότως ἂν οἶμαι δακρύσαι συννοήσαντας, ὅτι ταῦτ' 5 Ἀλεξάνδρῳ καὶ Μακεδόσιν ἀπέλιπον, οἱ τότε τὰς τῶν Ἑλλήνων στρατηγὰς περὶ Λεῦκην, καὶ Κορώνειαν, καὶ Κορινθον, καὶ Ἀρκαδίαν, κτηνάλωσαν 6. Ἀγησιλάῳ μέντοι ἔδεν κρεῖσσον, ἢ μείζον ἐσὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐπεινης διαπεπραγμένον, ἔδὲ γέγονε παράδειγμα πειθαρχίας καὶ δικαιοσύνης ἕτερον κάλλιον. ὅπερ γὰρ Ἀντίβας ἤδη κακῶς πράττων καὶ περιωσόμενος ἐν τῆς Ἰταλίας, μάλα μόλις ὑπήκουσε τοῖς

1 Hunc artic. e Junt. & Ald. se addidisse monet R. In omnibus edd. legitur, excepta Bryanea, cui deest.

2 Versus ex Eurip. Troad. v. 759 desinens. Pro βάρβαρ' SG. βάρβαρα, sine apostropha. Sic quoque extat in Junt. Ald. Crat.

3 R. monente σύνταξις est universe pactum, conditum, de quo inter plures convenit. Hic est factio, *ein Complot*, conjuratio Graecorum adversus sese mutuo. Coierant enim alii cum aliis, & consilia inter se contulerunt in pestem aliorum, item Graecorum, sed sibi infestorum. Auctore Duf. alium Plut. locum in Demosth. consulente, est σύνταξις Nostro exercitus ex variis gentibus collectitius.

4 V. ἐξωμισαμένης.

5 SG. γὰ αὐτὰ. Id. lin seq. Λεῦκην pro Λεῦκη.

6 Nec haec, nec V. & SG. lectio κατανάλωσαν Moli Duf. placet. Mavult καταναλώσαντες.

τοῖς μὲν ¹ ἐπὶ τὸν οἶκον πόλεμον καλεῖσιν· Ἀλέξανδρος δὲ καὶ προσεπέσκιωψε, πυθόμενος τὴν πρὸς Ἄγιν Ἀντιπάτρου μάχην, εἰπὼν· Ἔοικεν, ὦ ἄνδρες, ὅτε Δαρεῖον ἡμεῖς ἐνικῶμεν ἐνταῦθα, ἐπεὶ τις ἐν Ἀρκαδίᾳ γεγενῆσθαι μυομαχίαν· πῶς ἐκ ἧν ἄξιον τὴν Σπάρτην μακαρίσαι τῆς Ἀγησιλάου τιμῆς πρὸς ταύτην, καὶ πρὸς τὰς νόμους τῆς εὐλαβείας ²; ὅς, ἅμα τῷ τὴν στυγᾶλιν ἐλθεῖν, εὐτυχίαν τοσαύτην καὶ δύναμιν παρέσαν καὶ τηλικαύτας ἐλπίδας ὑψηγμένους ἀφείδαι καὶ προέμενος, εὐθὺς ἀπέπλευσεν ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ, πολὺν ἑαυτῷ πόσον τοῖς συμμάχοις ἀπολιπὼν, καὶ μάλιστα Δημοστράτη ³ τῷ Φαίαικος ἐλέγξας λόγον, εἰπόντος, ὡς εἰσὶ δημοσίᾳ μὲν Λακεδαιμόνιοι βελτίους, ἰδίᾳ δ' Ἀθηναῖοι· βασιλέα γὰρ αὐτὸν ⁴ καὶ στρατηγὸν ἄριστον ἐπιδειξάμενος, ἔτι βελτίονα καὶ ἡδίωνα τοῖς χρωμένοις ἰδίᾳ Φίλον καὶ συνήθη παρέχε. τῷ δὲ Περσικῷ νομισματός χάραγμα τοξότην ἔχοντος, ἀναζευγνύων ἔφη μυρίοις τοξόταις ὑπὸ βασιλέως ἐξελαύνεσθαι τῆς Ἀσίας. τούτων γὰρ εἰς Ἀθήνας καὶ Θήβας κομιθέντων καὶ διαδοθέντων τοῖς δημαγωγοῖς, ἐξεπολεμώθησαν οἱ δῆμοι πρὸς τὰς Σπαρτιάτας.

XVI. Ὡς ἔτι διαβάς τὸν Ἑλληνιστικὸν ἐβάδιζε διὰ τῆς Θυρίας, ἐδεήθη μὲν ἕδενός τῶν βαρβάρων πέμπων δὲ πρὸς ἐκείτους, ἐπυνθάνετο, πότερον ὡς Φίλιον,

¹ Corruptissimum censet hunc locum Mos. Duf. & verba nonnulla desse. A SG. μὲν abest. R. idem aut delendum censet, aut in ἐκεῖνον vel αὐτὸν mutandum.

² R. verba haec sic collocari mavult: τῆς Ἀγησιλάου πρὸς ταύτην (duobus vocabulis, non uno τούτην) τιμῆς, καὶ πρὸς τὰς νόμους εὐλαβείας.

³ In omnibus suis codd. H. Steph. legit Ἐρατιστράτη, & quidem praefixo artic. τῶν. E V. sic enotatum est: μάλιστα δὲ τῶν Δημοστράτη, vel Ἐρατιστράτη.

⁴ Junii. sola βασιλέα τῶν ἐπ' αὐτὸν. Voluisse eam censet Br. β. γὰρ αὐτὸν, & ita dat SG.

ἢ ὡς πολεμίαν, διαπορεύηται τὴν χώραν. οἱ μὲν ἔν
 ἄλλοι πάντες Φιλικῶς ἐδέχοντο καὶ παρέπεμπον, [ὡς
 ἕκαστος δυνάμειος εἶχεν ¹.] οἱ δὲ καλέμενοι Τράλλεις ²,
 οἷς καὶ Ξέρξης ἔδωκεν, ὡς λέγεται, δῶρα τῆς δίοδος,
 μισθὸν ἦταν τὸν Ἀγησίλαον, ἑκατὸν ἀργυρίαις τάλαντα,
 καὶ τοσαύτας γυναῖκας. ὁ δὲ κατειρανευσάμενος αὐτὰς,
 καὶ Φήσας· τί ἔν ἐκ εὐθὺς ἦλθον ληψόμενοι; προῆγε,
 καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς παρατεταγμένοις, ἐτρέψατο, καὶ
 διέφθειρε πολλὰς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῷ βασιλεῖ τῶν Μα-
 κεδόνων ἐρώτημα προσέπεμψε· Φήσαντος δὲ βεβλεῦσεσθαι.
 Βεβλεῦσθαι τοίνυν ἐκεῖνος, εἶπεν, ἡμεῖς δ' ἤδη πορευό-
 μεθα ³. Θαυμάσας ἔν τὴν τόλμαν αὐτῶ καὶ δείσας ὁ
 βασιλεὺς, ἐκέλευσεν ὡς φίλον πράξειν ⁴. τῶν δὲ Θετ-
 τάλων τοῖς πολεμίοις συμμαχόντων ἐπόρθει τὴν χώραν.
 εἰς δὲ Λάρισσαν ἔπεμψε Ξενοκλέα καὶ Σπύρην περὶ
 Φιλίας· συλλήφθέντων δὲ τῶν καὶ παραφυλασσομέ-
 νων, οἱ μὲν ἄλλοι βαρέως φέροντες, ὄνοντο δεῖν τὸν
 Ἀγησίλαον παραστρατοπεδεύσαντα πολιορκεῖν τὴν Λάρι-
 σσαν. ὁ δὲ Φήσας ἐκ ἂν ἐδεῖσθαι Θεσσαλίαν ὄλην λα-
 βεῖν, ἀπολέσας τῶν ἀνδρῶν τὸν ἕτερον, ὑποσπόνδους αὐ-
 τὰς ἀπέλαβε. καὶ τῶτ' ἴσως ἐπ' Ἀγησιλάῳ θαυμαστὸν
 ἐκ ἦν, ὅς πυθόμενος ⁵ μάχην μεγάλην γεγονέναι περὶ
 Κόρινθου, καὶ ἀνδρας τῶν πάνυ ἐνδόξων ὡς ἐνι μάχισα
 αἰφνίδιον ⁶ ἀπολωλέναι, καὶ Σπαρτιατῶν μὲν ὀλίγας
 παντά-

¹ Verba haec, unclis a R. inclusa, ipso H. Steph. notante, quia ea in textum recepit, non leguntur in edd. primis, non admodum ad sententiam necessaria, & facile tollenda.

² V. Τραχκαλεῖς. Br. sup. Τριβαλλοί. In Apophth. Lac. dicuntur Τρωαδεῖς.

³ Hanc lectionem, e vetustis libris petitam, dedit H. Steph. In prioribus edd. fuit ἡμ. δὲ διαπορευόμεθα. SG. δὲ δὴ πορευόμεθα. In Apophth. Lac. ἡμεῖς δὲ πορευόμεθα.

⁴ Sic Mos. Duf. dari voluit, deditque R. Vulgo προσάγειν.

⁵ Junt. Ald. Crat. πειθόμενος. Steph. correxit.

⁶ Quid haec verba ὡς — αἰφν. sibi velint, me nescire, lubenter cum R. fateor.

παντάπασι τεθνημέναι, παμπόλλας δὲ τῶν πολεμίων, ἐν ᾧφθη περιχαρῆς, ἔδ' ἐπληρόμενος· ἀλλὰ καὶ πάνυ βαρὺν σεναξας· Φεῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔφη, τοσάντας ¹ ἀνδρας ἀπολωλευίας ὑφ' αὐτῆς, ὅσοι ζῶντες ἐδύναντο νικᾶν ὁμῶς σύμπαντας τὰς βαρβάρους μαχόμενοι. τῶν δὲ Φαρσαλίων προσηκειμένων ² αὐτῶ, καὶ κακόντων τὸ στρατεύμα, πεντακοσίοις ἰππεῦσιν ἐμβαλεῖν κελεύσας σὺν αὐτῶ, καὶ τρεψάμενος, ἔστησε τρόπαιον ὑπὸ τῷ Ναρθακίῳ ³. καὶ τὴν νίκην ὑπερηγάπησεν ἐκείνην, ὅτι συζησάμενος ἰππιῶν αὐτὸς δι' ἑαυτῆ, τάτῳ μόνῳ τὰς μέγιστον ἐφ' ἰππικῇ φρονῶντας ἐκράτησεν.

XVII. Ἐνταῦθα Διφρίδας οἰκοθεν ἔφορος ἂν ἀπήντησεν αὐτῶ, κελεύων εὐθύς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὃ δὲ, καίπερ ἀπὸ μείζονος παρασιτυῆς ὕστερον τάτῳ ποιῆσαι διανοόμενος, ἔδεν ᾤετο δεῖν ἀπειθεῖν τοῖς ἀρχαῖσι, ἀλλὰ τοῖς τε μεθ' ἑαυτῆ προεῖπεν ἐγγὺς εἶναι τὴν ἡμέραν, ἐφ' ἣν ἐξ Ἀσίας ἦκασι, καὶ δύο μόρας ⁴ μετεπέμψατο τῶν περὶ Κόρινθον στρατευομένων. οἱ δ' ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμόνιοι τιμῶντες αὐτὸν, ἐκήρυξαν τῶν νέων ἀπογράφεσθαι τὸν βελομένον τῷ βασιλεῖ βοηθεῖν. ἀπογραψαμένων δὲ πάντων προθύμως, οἱ ἀρχόντες πεντήκοντα τὰς ἀκμαιοτάτας καὶ ῥωμαλεωτάτας ἐκλεξάμενοι ἀπέσειλαν. ὃ δ' Ἀγησίλαος εἶσω Πυλῶν παρελθὼν, καὶ διοδεύσας τὴν Φωνίδα Φίλην ἔσκαυ, ἐπεὶ τῆς Βοιωτίας πρῶτον ἐπέβη, καὶ περὶ τὴν Χαίραυειαν καταστρατοπέδευσεν, ἅμα μὲν τὸν ἥλιον ἐκλείποντα καὶ γενόμενον μηνουοιδῆ κατεῖδεν, ἅμα δ' ἦκασε τεθνήσκειν Πείσανδρον, ἠγῆσθαι ναυμαχίᾳ περὶ Κνίδον ὑπὸ Φαρναβάξου

¹ Sic ex Junt. & Ald. se restituisse monet R. pro vulg. τοσάντας. Sic sola in Br. extat vitiose. Omnes reliquae τοσάντας.

² Junt. sola προσηκειμένων.

³ SG. Καρθακίῳ.

⁴ Sic R. cum Anon. & Mur. dedit pro vulg. μοίρας.

βάξῃ καὶ Κόνωνος. ἠχθέθη μὲν ¹, ὡς εἰκός, ἐπὶ τέ-
τοις, καὶ διὰ τὸν ἄνδρα, καὶ διὰ τὴν πόλιν. ὅπως δὲ
μὴ τοῖς στρατιώταις ἐπὶ μάχην βαδίζουσιν ἀθυμία καὶ
Φόβος ἐμπέσῃ, τάναντία λέγειν ἐκέλευσε τὰς ἀπὸ Θα-
λάττης ἤμοντας, ὅτι νικῶεν τὴν ναυμαχίαν ². καὶ
προελθὼν αὐτὸς ἐσεφαναμένος ἐθύσεν εὐαγγέλια, καὶ
διέπεμπε μερίδας τοῖς Φίλοις ἀπὸ τῶν τεθυμένων.

XVIII. Ἐπεὶ δὲ προῶν καὶ γενόμενος ἐν Κορω-
νεῖα κατεῖδε τὰς πολεμίας καὶ κατώφθη, παρετάξατο,
ὁδὸς Ὀρχομενίοις τὸ εὐώνυμον κέρας, αὐτὸς δὲ τὸ δε-
ξιὸν ἐπήγευ. οἱ δὲ Θηβαῖοι τὸ μὲν δεξιὸν εἶχον αὐ-
τοί, τὸ δ' εὐώνυμον Ἀργεῖοι. λέγει δὲ τὴν μάχην ὁ
Ξενοφῶν ³ ἐκείνην, οἶαν ἐκ ἄλλῃ τῶν πάποτε γενέσθαι
καὶ παρῆν ⁴ αὐτὸς τῷ Ἀγησιλάῳ συναγωνιζόμενος, ἐξ
Ἀσίας διαβεβηκώς. ἡ μὲν ἐν πρώτῃ σύρραξις ἐκ ἔχεν
ἰσισμόν, ἐδ' ἀγῶνα πολὺν, ἀλλ' οἱ τε Θηβαῖοι ταχὺ
τὰς Ὀρχομενίας ἐτρέψαντο, καὶ τὰς Ἀργεῖας ὁ Ἀγη-
σίλαος. ἐπεὶ δ' ἀνέσαντες ἀμφότεροι τὰ εὐώνυμα πιέ-
ζεσθαι ⁵ καὶ φεύγειν, ἀνέσρεψαν, ἐνταῦθα τῆς νίκης
ἀκινδύνως παρέσθης, εἰ τῆς κατὰ σῶμα μάχης ἐφέσθαι
τοῖς Θηβαίοις ἠθέλησε, καὶ παίειν ἐπόμενος παραλλά-
ξαντας, ὑπὸ θυμῷ καὶ Φιλονεικίας ἐναντίος ἐχώρει τοῖς
ἀνδράσιν, ὡσαύθαι κατὰ κράτος ⁶ βεβλόμενος. οἱ δ' ἐχ-
ῆττον ἐβρωμένως ἐδέξαντο, καὶ μάχη γίνεται δι' ὅλα
μὲν ἰχυρὰ τῷ στρατεύματι, ἰχυροτάτῃ δὲ κατ' ἐκείνου
αὐτὸν, ἐν τοῖς πεντήκοντα τεταγμένον. ὧν εἰς καιρὸν
ἔοικεν

¹ Mur. annott. addunt ἔν.

² V. νικῶσι. SG. τῇ ναυμαχίᾳ.

³ Cf. Hellen. L. IV. ed. Thiem, pag. 217. Ex his verbis
Mos. Duf. colligit, mendum esse apud Nostrum, & pro πάποτε
legendum esse τότε.

⁴ R. fufp. καὶ γὰρ παρῆν.

⁵ V. πιέζειδε. Forte dare voluit πιέζειδαμ. R.

⁶ SG. κατακράτος uno vocabulo. Sic & Junt. Ald. Crat.

ἔοικεν ἢ Φιλοτιμία τῷ βασιλεῖ γενέσθαι καὶ σωτήριος, ἀγωνιζόμενοι γὰρ ἐκθύμως, καὶ προκινδυνεύοντες, ἄτροτον μὲν ἐκ ἐδυνήθησαν αὐτὸν φυλάξαι, πολλὰς δὲ διὰ τῶν ὅπλων δεξιόμενοι εἰς τὸ σῶμα πληγὰς δόρασι καὶ ξίφεσι, μόλις ἀνῆρπασαν ζῶντα· καὶ συμφράξαντες πρὸ αὐτῶ, πολλὰς μὲν ἀνῆραν, πολλοὶ δ' ἐπιπτον. ὡς δὲ μέγα ἔργον ἦν ὡσαυταὶ προτροπάδην τὰς Θηβαίους, ἠναγκάσθησαν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐκ ἐβέβηοντο ποιῆσαι. διέστησαν γὰρ αὐτοῖς ¹ τὴν Φάλαγγα καὶ διέχον, εἶτα ἀτακτικώτερον ἤδη πορευομένους, ὡς διεξέπεσον, ἀνολεθῆντες καὶ παραθέοντες ἐκ πλαγίων ἐπαιον. ἔ μὴν ἐτρέψαντο ², ἀλλ' ἀπεχώρησαν οἱ Θηβαῖοι πρὸς τὸν Ἑλικῶνα, μέγα τῇ μάχῃ φρονῶντες, ὡς ἀήτητοι καθ' αὐτὰς γεγονότες.

XIX. Ἀγησίλαος δὲ, καίπερ ὑπὸ ³ τραυμάτων πολλῶν κακῶς τὸ σῶμα διακείμενος, ἔ πρότερον ἐπὶ σικηνὴν ἀπῆλθεν, ἢ Φοράδην ἐνεχθῆναι πρὸς τὴν Φάλαγγα, καὶ τὰς νεκρὰς ἰδεῖν ἐντὸς τῶν ὅπλων συγκεκομισμένους ⁴. ὅσοι μέντοι τῶν πολεμίων εἰς τὸ ἱερὸν κατέφυγον, πάντας ἐκέλευσεν ἀφεθῆναι. πλησίον γὰρ ὁ νεὼς ἐστὶν ὁ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηναῶς· καὶ πρὸ αὐτῶ τρόπαιον ἔστηκεν, ὃ πάλαι Βοιωτοὶ, Σπάρτανος στρατηγῶντος, ἐνταῦθα νικήσαντες Ἀθηναίους, καὶ Τολμίδην ἀποκτείναντες, ἔστησαν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ βεβλόμενος ἐξελέγξαι τὰς Θηβαίους ὁ Ἀγησίλαος, εἰ διαμαχῶνται, σεφανεῶσαι μὲν ἐκέλευσε τὰς στρατιάτας, αὐλεῖν δὲ τὰς αὐλητάς, ἰσάναι δὲ καὶ ⁵ κοσμεῖν τρόπαιον, ὡς νενικηκότας. ὡς δ' ἐπεμψαν οἱ πολέμιοι νεκρῶν ἀναίρεσιν αἰτῶντες, ἐσπέισατο, καὶ τὴν νίκην ἔτως ἐκβεβαιωσάμενος, εἰς Δελφὸς

G 2

ἀπε-

¹ Legi etiam ἑαυτοῖς, testatur H. Steph.

² R. sic dedit de suo pro vulg. ἐτρέψαν.

³ ὑπὸ deest soli Juntinae.

⁴ V. συγκεκισμένους; SG. συγκεκομισμένους.

⁵ καὶ deest Junt. soli.

ἀπεκομίσθη, Πυθίων ἀγομένων. καὶ τὴν τε πομπὴν ἐπετέλει τῷ Θεῷ, καὶ τὴν δεκάτην ἀπέδουε τῶν ἐν τῆς Ἀσίας λαφύρων, ἑκατὸν ταλάντων γενομένην. ἐπεὶ δ' ἀπενόσησεν οἴκαδε, προσφιλῆς μὲν ἦν εὐθύς τοῖς πολίταις καὶ περιβλεπτός ἀπὸ τῶν βίβη καὶ τῆς διαίτης. ἔγὰρ, ὥσπερ οἱ πλείοι τῶν στρατηγῶν, καινὸς ἐπανήλθεν ἀπὸ τῆς ξένης, καὶ ¹ κεινημένος ὑπ' ἀλλοτριῶν ἐδῶν, δυσκολαίνων πρὸς τὰ οἴοι καὶ ζυγομαχῶν, ἀλλ' ὁμοίως τοῖς μηδεπώποτε τὸν Εὐρώταν διαβεβηῶσι τὰ παρόντα τιμῶν καὶ σέργων, ἔδειπνον ἠλλαξεν, ἔλατρὸν, ἔθεραπεύαν γυναικὸς, ἔχ' ὄπλων κόσμον, ἐν οἰκίᾳ κατασκευῆν, ἀλλὰ καὶ τὰς θύρας ἀφῆκεν ἕτως, ἕσας σφόδρα παλαιὰς, ὡς δοκεῖν εἶναι ταύτας ἐπεινας, ἃς ἐπέθηκεν Ἀρισόδημος ². καὶ τὸ κἀνάθρον ³, Φησὶν ὁ Ξενοφῶν, ἐδέν τι σεμνότερον εἶναι τῆς ἐκείνης θυγατρὸς, ἢ τῶν ἄλλων. κἀνάθρα δὲ καλῶσιν εἶδωλα γρυπῶν ξύλινα καὶ τραγελάφων, ἐν οἷς νομίζουσι τὰς παῖδας ἐν ταῖς πομπαῖς. ὁ μὲν ἔν Ξενοφῶν ὄνομα τῆς Ἀγησιλάας θυγατρὸς ἔγγραφε· καὶ ὁ Δικαιάρχος ⁴ ἐπηγανάκισεν, ὡς μήτε τὴν Ἀγησιλάας θυγατέρα, μήτε τὴν Ἐπαμεινώνδε μητέρα ἔτι ⁵ γινωσκόντων ἡμῶν. ἡμεῖς δ' εὐρομεν ἐν ταῖς Λακωνικαῖς ἀναγραφαῖς ὀνομαζομένην, γυναικῆ μὲν Ἀγησιλάας Κλεόραν· θυγατέρας δ' Ἀπωλίαν

¹ Non satis placet R. haec lectio. Suspiciatur in καὶ latere κατὰ, & quaerit, num leg. κατακομμένος, an καταπεπλησμένος, an κατακεκλημένος?

² Cornel. pro Aristodemo filium Eurysthenem posuit.

³ Xyl. notante, Varinus hoc vocabulum ita explicat: *Cανάθρα* astrabe est, aut currus crates (πλέγματα) habens, quo in pompa utuntur virgines (nimirum Lacedaemoniae) quum in Helenae templum eunt. Eustath. docet, κἀνάθρον (scribit duobus ν) esse cratem ex salignis viminibus contextam, quae curui imponitur. V. κανάθρων.

⁴ V. Δικαιάρχιος. SG. scribit paulo post & infra Ἐπαμεινώνδε. Sic & Junt. semper.

⁵ Sic R. de suo dedit pro vulg. ἐπιγνωσκόντων.

λίαν καὶ Προλύταν ¹. ἔστι δὲ καὶ λόγῳ ἰδεῖν αὐτῶν
κειμένην ἄχρι νῦν ἐν Λακεδαίμονι, μηδὲν τῶν ἄλλων
διαφέρεσαν.

XX. Οὐ μὴν ἀλλ' ὄρων ἐνίς τῶν πολιτῶν ἀπὸ
ἵπποτροφίας δοκεῖν εἶναι τινὰς, καὶ μεγάλα φρονέον-
τας, ἔπεισε τὴν ἀδελφὴν Κυρίσταν εἰς ² ἄρμα καθίστα-
σαν Ὀλυμπιάσιν ἀγωνισαθαι· βεβλόμενος ἐνδείξασθαι τοῖς
Ἕλλησιν, ὡς ἐδεμῖός ἐστιν ἀρετῆς, ἀλλὰ πλέττε καὶ δα-
πάνης ἢ νίκης. Ξενόφωνα δὲ τὸν σοφὸν ἔχων μεθ'
ἑαυτῶν σπυδαζόμενον, ἐκέλευσε ³ τὴν παῖδας ἐν Λακε-
δαίμονι τρέφειν μεταπεμψάμενον, ὡς μαθησομένους τῶν
μαθημάτων τὸ κάλλισον, ἀρχεσθαι καὶ ἀρχεῖν. τῶν δὲ
Λυσάνδρου τετελευτηκότος, εὐρῶν ἐταιρίαν ⁴ πολλὴν συν-
εῴσαν, ἣν ἐκεῖνος εὐδὺς ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Ἀσίας
συνέστησεν ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον, ἄρμησεν αὐτὸν ἐξελέγ-
χειν, οἷος ἦν ζῶν πολίτης· καὶ λόγον ἀναγνὼς ἐν βί-
βλῳ ⁵ ἀπολελειμμένον, ὃν ἔγραψε μὲν Κλέων ὁ Ἀλι-
καρνασσεύς, ἐμελλε δὲ λέγειν ἀναλαβὼν ὁ Λύσανδρος
ἐν τῷ δήμῳ περὶ πρῶτων καινῶν καὶ μεταστάσεως τῆς
πολιτείας, ἠθέλησεν εἰς μέσον ἐξευεγεῖν. ἐπεὶ δὲ
τις τῶν γερόντων τὸν λόγον ἀναγνὼς, καὶ φοβηθεὶς
τὴν δεινότητα, συνεβέβηκε μὴ τὸν Λύσανδρον ἀνορύτ-
τειν, ἀλλὰ τὸν λόγον μᾶλλον αὐτῷ συγκατορύτ-
τειν, ἐπειδὴ καὶ καθύστασε. τὰς δ' ὑπεναντιωμένους
αὐτῷ φανερώς μὲν ἐκ ἐβλαπτε, διαπραττόμενος δὲ πέμ-
πασθαι τινὰς αἰεὶ στρατηγὰς καὶ ἀρχοντας ἐξ αὐτῶν, ἐπ-

G 3

εδείκνυε

¹ Teste Steph. etiam legitur Εὐπωλίαν καὶ Προαύγαν; SG. Εὐπωλίαν; V. Εὐπωλίαν καὶ Προαύγαν; R. videntur nomina filiarum Agesilai fuisse, alterius Αἰτωλία, alterius Ἡροδότα.

² εἰς deest SG. Pro seq. καθίσασαν V. καθίσαν, καθίσσαν.

³ SG. ἐκέλευσε.

⁴ In Apophth. Lac. scriptum est ἐταιρίαν. Sic & SG. h. l. quanquam in edit. Londin. ἐταιρείαν ex hoc cod. enotatum est.

⁵ V. & SG. βιβλίῳ, quod & in Apoph. Lac. legitur, & Br. probat. Pro Κλέων ibid. datur Κρέων.

εδείκνυε γινομένης ἐν ταῖς ἐξουσίαις πονηρὰς καὶ πλεονεξίας, εἶτα κρινόμενοις πάλιν αὐτῶν βοηθῶν, καὶ συναγωνιζόμενος, οἰκείας ἐκ διαφόρων ἐποιεῖτο, καὶ μεδίση πρὸς αὐτόν· ὥστε μηθένα ἀντίπαλον εἶναι. ὁ γὰρ ἕτερος βασιλεὺς, Ἀγησίπολις, ἄτε δὴ πατὴρ μὲν ἂν Φυγάδος, ἡλικία δὲ παντάπασι μειράκιον, φύσει δὲ πρῶτος καὶ κόσμιος, ἐ πολλὰ τῶν πολιτικῶν ἔπραττεν. ἐ μὴν ἄλλὰ καὶ τῆτον ἐποιεῖτο χειροῦδη. συσσιτῆσι γὰρ οἱ βασιλεῖς εἰς τὸ αὐτὸ Φοιτῶντες Φιδίτιον ¹, ὅταν ἐπιδημῶσιν. εἰδὼς ἔν ἑνοχον ὄντα τοῖς ἐρωτικοῖς τὸν Ἀγησίπολιν, ὥσπερ ἦν αὐτὸς, ἀεί τινος ὑπῆρχε λόγος περὶ τῶν ἐν ἄρᾳ καὶ προῆγε τὸν νεανίσκον εἰς ταῦτόν, καὶ συνήρα καὶ συνέπραττε, τῶν Λακωνικῶν ἐρώτων ἐδὲν αἰχρὸν, αἰδῶ δὲ πολλὴν καὶ Φιλοτιμίαν καὶ ζήλον ἀρετῆς ἐχόντων, ὡς ἐν τοῖς περὶ Λυκέρως γέγραπται.

XXI. Μέγιστον ἔν δυνάμενος ἐν τῇ πόλει, διαπράττεται Τελευτίαν, τὸν ὁμομήτριον ἀδελφόν, ἐπὶ τῆ ναυτικῆ γενέσθαι. καὶ στρατευσάμενος εἰς Κόρινθον, αὐτὸς μὲν ἦρει κατὰ γῆν τὰ μακρὰ ² τείχη, ταῖς δὲ ναυσὶν ὁ Τελευτίας. Ἀργείων δὲ τὴν Κόρινθον ἐχόντων τότε, καὶ τὰ Ἰθμια συντελέων, ἐπιφανεῖς ἐκείνης μὲν ἐξήλασεν ἄρτι τῷ Θεῷ τεθυότας, τὴν παρασκειὴν ἔπασαν ἀπολιπόντας· ἐπεὶ δὲ τῶν Κορινθίαν ὅσοι Φυγάδες ἔτυχον παρόντες, ἐδείθησαν αὐτῶ τὸν ἀγῶνα διαθεῖναι, τῆτο μὲν ἐκ ἐποίησεν, αὐτῶν δ' ἐκείνων διατιθέων καὶ συντελέων, παρέμεινε καὶ παρέχευ ἀσφάλειαν. ὕπερον δ' ἀπελθόντος αὐτῶ, πάλιν ὑπ' Ἀργείων ἤχθη τὰ Ἰθμια, καὶ τινες μὲν ἐνίκησαν πάλιν, εἰσὶ δ', οἳ, νενικηότες πρότερον, ὕπερον ³ ἡττημένοι ἀνεγρέφησαν. ἐπὶ τῆτω δὲ πολλὴν ἀπέφηνας ⁴

δει-

1 SG. Φειδήτιον. V. paulo post ἑνοχλον pro ἑνοχον.

2 V. e Junt. μικρὰ.

3 In vulg. post h. v. est δὲ, quod R. delevit.

4 R. mavult ἀπεφίνατο.

δειλίαν κατηγορεῖν ἑαυτῶν τὰς Ἀργεῖας ὁ Ἀγησίλαος, εἰ σεμνὸν ἔτω καὶ μέγα τὴν ἀγωνοθεσίαν ἡγέμενοι, μάχεσθαι περὶ αὐτῆς ἐκ ἐτόλμησαν. αὐτὸς δὲ πρὸς ταῦτα πάντα μετρίως ἔβητο δεῖν ἔχειν, καὶ τὰς μὲν οἰκοὶ χορὰς καὶ ἀγῶνας ἐπειόσμεν· καὶ συμπαρῆν¹ αἰ, Φιλοτιμίας καὶ σπαδῆς μεσὸς ἂν, καὶ ἔτε παίδων, ἔτε παρθένων ἀμίλλης ὑπολειπόμενος· ἃ δὲ τὰς ἄλλας ἑώρα θουμάζουλας, ἐδόκει μηδὲ γινώσκειν. καὶ ποτε Καλλιππίδης², ὁ τῶν τραγωδῶν ὑποκριτῆς, ὄνομα καὶ δόξαν ἔχων ἐν τοῖς Ἑλλησι, καὶ σπαδαζόμενος ὑπὸ πάντων, πρῶτον μὲν ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ προσεῖπεν, ἔπειτα σοβαρῶς εἰς τὰς περιπατῶν³ ἐμβάλων ἑαυτὸν ἐπεδεικνυτο, νομίζων ἐνείνων ἔρξειν τινὸς Φιλοφροσύνης· τέλος δ' εἶπεν· Οὐκ ἐπιγινώσκεις με, βασιλεῦ; κήκεινος ἀποβλέψας πρὸς αὐτὸν, εἶπεν· Ἀλλ' ἔ σύγε ἐσσι Καλλιππίδας ὁ δεικηλίης⁴; ἔτω δὲ Λαικεδαιμόνιοι τὰς μίμης καλῆσι. παρακαλέμενος δὲ πάλιν ἀκῆσαι τῆ τὴν ἀηδόνα μιμημένε, παρητήσατο, Φήσας· Αὐτᾶς⁵ ἀνεκα. τῆ δ' ἰατρᾶ Μενεκράτης, ἐπεὶ κατατυχῶν⁶ ἐν τισιν ἀπεγνωσμέναις θεραπεύμασι⁷, Ζεὺς ἐπεκλήθη, Φορτιμῶς ταύτη χρωμένε τῆ προσωμίμῃ, καὶ δῆτα⁸ πρὸς ἐκεῖνον ἐπισεῖλαι τολμήσαντος ἔτας· Μενεκράτης Ζεὺς βα-

G 4

σιλεῖ

1 Sic Mos. Duf. cum V. Avon. Mur. & SG. scribendum censuit, deditque R. pro vulg. συμπαρῶν.

2 Sic scribi voluit Mos. Duf. uti in Apophth. Lac. datur, & dedit R. Vulgo Καλλιπίδης. Pro τραγωδιῶν Junt. Ald. Crat. SG. τραγωδῶν. Ap. Lac. τραγωδοποιῶν.

3 In Apophth. Lac. συμπεριπατῆντας, quod probō.

4 Sic scribi voluit Mos. Duf. uti in Apophth. Lac. extat, & dedit R. Vulgo δεικηλίης. Eufstath. & Hefych. δεικηλίης scribunt.

5 SG. αὐτὸς.

6 Br. fufp. κατευτυχῶν. Junt. sola καταυχῶν.

7 V. ἀπεγνωσμένοις θεραπεύμασι.

8 V. καὶ δῆ καὶ. In Apophth. Lac. καὶ δῆ.

σιλεῖ Ἀγησιλάω χαίρειν· ἀντέγραψε· Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεράτῃ ¹ ὑγιαίνειν.

XXII. Διατρίβουλος δὲ περὶ τὴν Κόρινθον ² αὐτῶ, καὶ τὸ Ἑραῖον ³ εἰληφότος, καὶ τὰ αἰχμάλωτα τὰς στρατιώτας ἄγουλας καὶ Φέρουλας ἐπιβλέπωντος, ἀφίικοντο πρέσβεις ἐν Θηβῶν περὶ Φιλίας. ὁ δὲ, μισῶν μὲν αἰεὶ τὴν πόλιν, οἰόμενος δὲ τότε καὶ συμφέρειν ἐνυβρίσαι, προσεποιεῖτο μὴτ' ὄραν αὐτὰς, μὴτ' ἀκίειν ἐντυγχανόντων. ἔπαθε δὲ πρᾶγμα νεμεσητόν ⁴. ἔγω γὰρ ἀπηλλοαγμέναν τῶν Θηβαίων, ἦμιον τινὲς, ἀγγέλουλας αὐτῶ, τὴν μόραν ⁵ ὑπ' Ἰφιράτης κατακενόφθαι. καὶ πάθος τῆτο μέγα διὰ πολλῶ χρόνε συνέπεσεν αὐτοῖς. πολλὰς γὰρ ἀνδρας ἀγαθὰς ἀπέβαλον κρατηθέντας ὑπὸ τε πελτασῶν ὀπλίτας, καὶ μιδοφόρων Λακεδαιμονίους. ἀνεπήδησε μὲν ἐν εὐθύς ὁ Ἀγησίλαος ὡς βοηθήσων. ἐπεὶ δ' ἔγνω διαπεπραγμένους, αὐτίς εἰς τὸ Ἑραῖον ἦκε, καὶ τὰς Βοιωτὰς τότε προσελθεῖν κελεύσας ἐχρημάτιζεν. ὡς δ' ἀνθυβρίζοντες ἐκείνοι τῆς μὲν εἰρήνης ἐκ ἐμέμνηνητο, παρεθῆναι ⁶ δ' ἤξιεν εἰς Κόρινθον. ὀργισθεὶς ὁ Ἀγησίλαος εἶπεν. Εἴγε βέλεθε τὰς Φίλας ὑμῶν ἰδεῖν μέγα Φρονῦλας ἐφ' οἷς εὐτυχεῖσιν, αὐριοῖν ἀσφαλῶς ὑμῖν τῆτο ὑπάρξει. καὶ παραλαβῶν αὐτὰς τῆ ὑσεραία, τὴν τε χώραν τῶν Κορινθίων ἐκρίπε, καὶ πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν προσῆλθεν. ἔτω δὲ τὰς Κορινθίους ἐξελέγ-

¹ SG. Μενεράτες. Sic & in Apophth. Lac.

² Sic Mos. Duf. cum V. dandum censuit, deditque R. pro vulg. Κορινθίων. SG. Κορινθίων.

³ Br. & Mos. Duf. adnotant, in Xen. dari Πειραῖον, quod omnium optimam scripturam esse censent, & Πειραῖον, observant autem simul ex eodem, in Piraeo illo templum Junonis (Ἑραῖον) fuisse, in quod confugerunt omnes, cum extrema ab hostibus teneri viderunt.

⁴ Xyl. vertit: Nemesis inultum non est passa.

⁵ SG. V. μίσραν. Sic & infra V. iterum μίσρας.

⁶ Junt. sola παραθῆναι. Lin. seq. V. ἀφίλας pro Φίλας.

ελέγξας ἀμύνεσθαι μὴ τολμῶντας, ἀφῆκε τὴν πρεσβείαν. αὐτὸς δὲ τὰς περιλειμμένους ἀνδρας ἐν τῆς μόρας ἀναλαμβάνων, ἀπῆγευ εἰς Λακεδαίμονα, πρὸ ἡμέρας ποιημένων ¹ τὰς ἀναξεύξεις, καὶ πάλιν σιοταίους τὰς καταλύσεις. ἦπας οἱ μισῶντες καὶ βασκαίνοντες τῶν Ἀρκάδων μὴ ἐπιχαίρωνσιν. ἐν τότε χαριζόμενος τοῖς Ἀχαιοῖς, διέβαινευ εἰς Ἀναρναίαν στρατεία ² μετ' αὐτῶν, καὶ πολλὴν μὲν ἠλάσατο λείαν, μάχη δὲ τὰς Ἀναρναίας ἐνίκησε. δεομένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν, ὅπως τὸν χειμῶνα παραμείνας, ἀφέλῃται τὸν σπόρον τῶν πολεμίων, τέυναυλίον ἔφη ποιήσειν. μᾶλλον γὰρ Φοβηθήσεσθαι τὸν πόλεμον αὐτὰς, ἐὰν ἐσπαρμένην τὴν γῆν εἰς ὥρας ἔχωσιν. ὁ καὶ συνέβη παραγενομένης ³ γὰρ αὐθις ἐπ' αὐτὰς στρατείας, διηλλάγησαν τοῖς Ἀχαιοῖς.

XXIII. Ἐπεὶ δὲ Κόνων καὶ Φαρνάβαζος, τῶ βασιλέως ναυτικῷ θαλαττοκρατῶντες, ἐπολιόρκειν ⁴ τὰ παράλια τῆς Λαϊωνικῆς, ἐτειχίσθη δὲ καὶ τὸ ἄκρον τῶν Ἀθηναίων, Φαρναβάζος χρήματα δόντος, ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰρήνην ποιεῖσθαι πρὸς βασιλέα. καὶ πέμπουσιν Ἀνταλκίδαυ πρὸς Τηρίβαζον ⁵ αἰχίσα καὶ παρανομάτατα τὰς τὴν Ἀσίαν κατοικεῦντας Ἕλληνας, ὑπὲρ ὧν ἐπολέμησεν Ἀγησίλαος, βασιλεῖ παραδιδόντες. ὅθεν ἤμισα συνέβη τῆς κακοδοξίας ταύτης Ἀγησίλαω μεταχεῖν. ὁ γὰρ Ἀνταλκίδας ἐχθρὸς ἦν αὐτῷ, καὶ τὴν εἰρήνην ἐξ ἅπαντος ἐπραττεν, ὡς τὰ πολέμου τὸν Ἀγησίλαου αὐξοῦτος, καὶ ποικύλος ἐνδοξότατον καὶ μέγιστον.

G 5

1 Mos. Duf. mavult ποιούμενος. V. διαξεύξεις pro ἀναξ.

2 R. legendum censet aut ἐν στρατιᾷ, aut ἐπὶ στρατείᾳ. V. στρατιᾷ.

3 Legi etiam παραγελλομένης, testatur H. Steph. Sic V. quod in ind. Br. & in nota R. datur παραγγελ.

4 Teste H. Steph. etiam legitur ἐπόρθευ. Sic V. Probat idem Mos. Duf.

5 SG. Τηρίβαζον.

ἔ μ η ν ἄ λ λ ἄ κ α ι π ρ ὸ ς τ ὸ ν ε ἰ π ὸ ν ἴ α τ ἄ ς Λ α κ ε δ α ι μ ο ν ἴ κ ς
 μ η δ ἰ ζ ε ἰ ν , ὁ Ἄ γ η σ ἴ λ α ο ς ἄ π ε υ ρ ἰ ν ἄ τ ο , μ ᾶ λ λ ο ν τ ἄ ς Μ ἦ δ ε ς
 λ α κ ω ν ἰ ζ ε ἰ ν . τ ἄ ς δ ἔ μ ἢ β ε λ ο μ ἑ ν ὤ ς ἰ δ ἔ χ ε θ α ι τ ἠ ν ε ἰ -
 ρ ἠ ν η ν , ἄ π ε ἰ λ ῶ ν κ α ι κ α τ α γ γ ἔ λ λ ω ν π ὴ λ ο μ ο ν , ἠ γ ἄ γ κ α σ ε υ
 ἔ μ μ ε ἴ ν α ι π ἄ ν τ α ς , ο ἷ ς ὁ Π ἑ ρ σ ῆ ς ἔ δ ἰ κ α ἰ ῶ σ ε , μ ᾶ λ ἰ ς α δ ἰ ἄ
 τ ἄ ς Θ η β α ἴ κ ς , ὅ π ω ς , α ὑ τ ἰ ν ὸ μ ο ν τ ἠ ν Β ο ι ω τ ἴ κ ω ν ἄ Φ ἑ ν ἴ κ ς ,
 ἄ δ ο υ ἑ ἑ ἑ ρ ο ἰ γ ἑ ν ὠ ν ἴ α ι . δ ῆ λ ο ν δ ἔ τ ῶ τ ο τ ο ἷ ς ὕ σ ε ρ ο ν ἑ π ο ἴ η -
 σ ε υ . ἑ π ε ἴ γ ἄ ρ Φ ο ἰ β ἰ δ α ς ἔ ρ γ ο ν ε ἰ ρ ἄ γ ἄ σ α τ ο δ ε ἰ ν ὸ ν , ἑ ν σ π ο ν -
 δ α ἰ ς κ α ι ε ἰ ρ ἠ ν η ἑ ἑ τ ἠ ν Κ α δ μ ε ἴ α ν κ α τ α λ α β ὼ ν , κ α ι π ἄ ν τ ἑ ς
 μ ἑ ν ἠ γ α ν ἄ κ ἴ λ η υ ο ἰ Ἑ ἰ λ λ ἠ ν ε ς , χ α λ ε π ῶ ς δ ἑ ἔ φ ε ρ ο ν ο ἰ Σ π α ρ -
 τ ἴ κ τ α ι , κ α ι μ ᾶ λ ἰ ς α ο ἰ δ ἰ α φ ε ρ ὸ μ ο ν ο ἰ τ ῶ Ἄ γ η σ ἴ λ ῶ , μ ε τ ἑ
 ὀ ρ γ ῆ ς ἑ π υ ν θ ἄ ν ὸ λ ο τ ῶ Φ ο ἰ β ἰ δ α ς , τ ἰ ν ὸ ς τ α ὑ τ ἄ κ ε λ ε ὑ σ ἄ ν ὸ ς
 ἑ π ρ ἄ ξ ε υ , ε ἰ ς ἑ κ ε ἴ ν ο ν τ ἠ ν ὑ π ὸ ν ο ἰ α ν τ ρ ἑ π ὸ ν ἴ κ ς ἑ . ἑ κ ὠ ν η -
 σ ε τ ῶ Φ ο ἰ β ἰ δ α β ο η θ ῶ ν λ ἑ γ ε ἰ ν ἄ ν α φ α ν ὸ δ ὸ ν , ὅ τ ἰ δ ε ἴ τ ἠ ν
 π ρ ᾶ ξ ἰ ν α ὑ τ ἠ ν , ε ἴ τ ἰ χ ρ ἠ σ ἰ μ ὸ ν ἔ χ ε ἰ σ ἰ ο π ε ἴ ν . τ ἄ γ ἄ ρ
 σ υ μ φ ἑ ρ ὸ ν ἴ α τ ῆ Λ α κ ε δ α ἰ μ ο ἰ κ α λ ῶ ς ἔ χ ε ἰ ν α ὑ τ ο μ α τ ἴ ζ ε θ α ι ,
 κ ἄ ν μ η δ ε ἰ ς κ ε λ ε ὑ σ η . κ α ἰ τ ο ἰ τ ῶ λ ὸ γ ῶ π α ν τ α χ ἑ τ ἠ ν δ ἰ -
 κ α ἰ ο σ ὸ ν η ν ἄ π ἑ φ ἄ ἰ ν ε π ρ ω τ ε ὑ ε ἰ ν τ ῶ ν ἄ ρ ε τ ῶ ν . ἄ ν δ ρ ε ἴ κ ς
 μ ἑ ν γ ἄ ρ ἔ δ ἑ ν ὄ φ ε λ ο ς ε ἴ ν α ι , μ ἢ π α ρ ἑ σ ῆ ς δ ἰ κ α ἰ ο σ ὸ ν η ς .
 ε ἰ δ ἔ δ ἰ κ α ἰ ο ἰ π ἄ ν τ ἑ ς γ ἑ ν ὠ ν ἴ ο , μ η δ ἑ ν ἄ ν δ ρ ε ἴ κ ς δ ε ἰ ἑ σ ε θ α ι .
 π ρ ὸ ς δ ἔ τ ἄ ς λ ἑ γ ὸ ν ἴ κ ς , ὅ τ ἰ τ α ὑ τ ἄ δ ο κ ε ἴ τ ῶ μ ε γ ἄ λ ω β α -
 σ ἰ λ ε ἴ . Τ ἰ δ ἑ κ ε ἴ ν ο ς ἑ μ ἔ , ε ἴ π ε , μ ε ἴ ζ ὠ ν , ε ἰ μ ἢ δ ἰ -
 κ α ἰ ὸ τ ε ρ ο ς ; ὀ ρ θ ῶ ς κ α ι κ α λ ῶ ς ο ἰ ὸ μ ο ν ο ς δ ε ἴ ν τ ῶ δ ἰ κ α ἰ ῶ ,
 κ α θ ἄ π ε ρ μ ἑ τ ρ ῶ β α σ ἰ λ ἰ κ ῶ , μ ε τ ρ ε ἴ θ α ι τ ἠ ν ὑ π ε ρ ο χ ἠ ν τ ῶ
 μ ε ἴ ζ ὸ ς . ἠ ν δ ἔ , τ ἠ ς ε ἰ ρ ἠ ν η ς γ ε ν ο μ ἑ ν ἑ ς , ἑ π ε μ ψ ε υ α ὑ -
 τ ῶ π ε ρ ἰ ξ ε ν ἴ κ ς κ α ι Φ ἰ λ ἴ κ ς ἑ π ἰ σ ὸ λ ἠ ν ὁ β α σ ἰ λ ε ὑ ς , ἑ κ
 ἔ λ α β ε υ , ε ἰ π ὸ ν ἑ ξ ἄ ρ η ε ἴ ν τ ἠ ν κ ο ἰ ν ἠ ν Φ ἰ λ ἴ κ ω ν , κ α ι μ η δ ἑ ν
 ἰ δ ἴ κ ς δ ε ἰ ἑ σ ε θ α ι , μ ε ν ὄ σ ῆ ς ἑ κ ε ἴ ν ἑ ς . ἑ ν δ ἔ τ ο ἷ ς ἑ ρ γ ο ἰ ς ἑ κ -
ἑ τ ἰ

1 Hos accus. in dativos mutari voluit H. Steph. auctoritate suorum codd. Sic & V. τοῖς δὲ μὴ βελομένοις.

2 Palmer. addi vult καὶ παιγγύρα. Pro Καδμείαν SG. scribit Καδμείαν hic & infra.

3 Junt. sola γέροντος.

4 SG. τί δαί.

ἔτι ταύτην διαφυλάττων τὴν δόξαν, ἀλλὰ τῇ Φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ Φιλονεκίᾳ ¹ πολλαχῶς συνεκφερόμενος, καὶ μά-
 λιστα τῇ πρὸς Θηβαίους, ἔ μόνον ἔσωσε τὸν Φοιβίδαν,
 ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἐπεισεν εἰς αὐτὴν ἀναδέξασθαι τὸ
 ἀδίκημα, καὶ κατέχειν τὴν Καδμείαν δι' ἑαυτῆς, τῶν
 δὲ πραγμάτων καὶ τῆς πολιτείας Ἀρχίδαον ² καὶ Λεον-
 τίδαον ἀποδειῖξαι κυρίως, δι' ὧν ὁ Φοιβίδας εἰσῆλθε, καὶ
 κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν.

XXIV. Ἦν ³ μὲν ἔν εὐθὺς ἐκ τῶν ὑπόνοια,
 Φοιβίδας μὲν ἔργον εἶναι, βέλημα δ' Ἀγησιλάου, τὸ πε-
 πραγμένον. αἱ δὲ ὑπεραι πράξεις ὁμολογημένην ἐποίη-
 σαν τὴν αἰτίαν. ὡς γὰρ ἐξέβαλον οἱ Ἀθηναῖοι ⁴ τὴν
 Φραγκὴν, καὶ τὴν πόλιν ἠλευθέρων, ἐγκαλῶν αὐτοῖς, ὅτι
 τὸν Ἀρχίδαον καὶ τὸν Λεοντίδαον ἀπειλόνεσαν, ἔργῳ μὲν
 τυράννης, λόγῳ δὲ πολεμάρχου ὄντας, ἐξήνεγκε πόλεμον
 πρὸς αὐτούς. καὶ Κλεόμβροτος ἤδη βασιλεύων, Ἀγη-
 σιπόλιδος τεθνηκότος, εἰς Βοιωτίαν ἐπέμφθη μετὰ δυ-
 νάμεως. ὁ γὰρ Ἀγησίλαος, ὡς ἔτη τεσσαράκοντα γε-
 γονὼς ἀφ' ἡβης, καὶ στρατείας ἔχων ἀφεςιν ὑπὸ τῶν
 νόμων, ἐφυγε τὴν στρατηγίαν ⁵ ἐκείνην, αἰχυνόμενος,
 εἰ Φλιασίοις ὀλίγον ἔμπροσθεν ὑπὲρ Φυγάδων πεπολεμη-
 κώς, αὐτοῖς ὀφθήσεται Θηβαίους κακῶς ποιῶν διὰ τὰς τυ-
 ράννης. ἦν δὲ τις Λάκων Σφοδρίας, ἐκ τῆς ὑπεναντίας
 γάσεως τῷ Ἀγησιλάῳ, τεταγμένος ἐν Θεσπιαῖς ⁶ ἀρμο-
 σῆς,

1 SG. τῇ Φιλονεκίᾳ καὶ τῇ Φιλοτιμίᾳ.

2 Mof. Duf. & Br. scribi volunt Ἀρχίδαον, hic & infra.

3 V. pro ἦν dat ἡ.

4 Interpp. Mofe Duf. notante, male h. l. Thebanos pro Athe-
 niensibus reposuerunt. Pro seq. αὐτοῖς idem legi vult Θηβαίοις.
 R. autem monente, hi ipsi praemisso vocabulo τῆν πόλιν desi-
 gnantur. Pro ἠλευθέρων V. ἠλευθέρωσαν.

5 Junt. Ald. Crat. SG. στρατείαν. Ejus lecttonis quoque H.
 Steph. mentionem facit.

6 Legi quoque Θεράπυας, H. Steph. testatur. V. Θερα-
 παινίους.

σης, ἐκ ἄτολμος μὲν, ἐδ' ἀφιλότιμος ἀνὴρ, ἀεὶ δ' ἐλπιδῶν μᾶλλον, ἢ Φρενῶν ἀγαθῶν, μεσός. ἔτος ἐπιθυμῶν ὀνόματος μεγάλας, καὶ τὸν Φοιβίδαυ νομίζαν ἐνδοξον γεγόνεσαι καὶ περιβόητον ἀπὸ τῆς περὶ Θήβας τολμήματος, ἐπειδὴ πολὺ κάλλιον εἶναι καὶ λαμπρότερον, εἰ τὸν Πειραιᾶ καταλάβῃ ¹ δι' ἑαυτῆς, καὶ τῶν Ἀθηναίων ἀφέλοιτο τὴν θάλασσαν, ἐκ γῆς ἀπροσδοκῆτως ἐπελθῶν. λέγουσι δὲ τῆτο μηχανήματα γενέσθαι τῶν περὶ Πελοπίδαυ καὶ Μέλανα ² Βοιωτάρχων. ὑπέπεμψαν γὰρ ἀνθρώπους λακωνίζουσι προσποιουμένους, οἱ τὸν Σφοδρίαυ ἐπαινεύουσι καὶ μεγαλύνουσι ὡς ἔργα τηλικέτα μόνου ἀξίου, ἐπῆραν καὶ παρῶρμησαν ἀνελέσθαι πρᾶξιν, ἀδίκου μὲν ὁμοίως ἐκείνου καὶ παράνομου, τόλμης δὲ καὶ τύχης ἐνδεᾶ γενομένην. ἡμέρα γὰρ αὐτὸν ἐν τῷ Θριασίῳ πεδίῳ κατέλαβε καὶ κατέλαμψε ³, ἐλπίσαντα νυκτὸς προσμῖξιν τῷ Πειραιεῖ ⁴. καὶ Φῶς ἀφ' ἱερῶν τιῶν Ἐλευσινόθεν ἰδούσας, λέγουσι, Φρίξαι καὶ περιφόβους γενέσθαι τὰς στρατιώτας. αὐτὸς δὲ τῆς θράσεως ἐξέπεσεν, ὡς ἐκέτι λαθεῖν ἦν· καὶ τινα βραχεῖαν ἀρπαγὴν θέμενος, αἰχρῶς ἀνεχώρησε καὶ ἀδόξως εἰς τὰς Θεσπιάς. ἐκ δὲ τῆτος κατήγοροι μὲν ἐπέμφθησαν εἰς Σπάρτην ἐξ Ἀθηναίων, εὖρον δὲ κατηγόρων ⁵ μηδὲν ἐπὶ τὸν Σφοδρίαυ δεομένους τὰς ἀρχοντας, ἀλλὰ θανάτου κρίσιν αὐτῷ προειρηκότας· ἢ ἐκείνος ὑπομένειν ἀπέγνω ⁶, φοβόμενος τὴν ὀργὴν τῶν πολιτῶν, αἰχουνομένων τὰς Ἀθηναίους, καὶ βελομένων συναδικεῖσθαι δοκεῖν, ἵνα μὴ συναδικεῖν δοκῶσιν.

XXV.

¹ SG. καταλάβοι.

² Sic scribendum censuit Br. deditque R. Vulgo Γέλινα.

³ Ita etiam SG. sed superscriptum est eadem manu κατέλαμψεν.

⁴ V. προσμῖξιν τῷ Πηλοπίδα. Junt. & SG. τῷ Πηλοπίδα. Pro Ἐλευσινόθεν SG. Ἐλευσιν ὄθεν.

⁵ V. κατηγορίας.

⁶ Junt. sola ἐπέγνω.

XXV. Εἶχεν ἕν ὁ Σφοδρίας υἱὸν Κλεώνυμον, ἕ
 παιδὸς ἕντος ἔτι καὶ καλῆ τὴν ὄψιν Ἀρχίδαμος, ὁ
 Ἀγησίλαος τῷ βασιλέως υἱὸς, ἦρα· καὶ τότε συνηγα-
 νία μὲν, ὡς εἰκὸς ἦν, κινδυνεύοντι αὐτῶ περὶ τῷ πα-
 τρός, συμπράττειν δὲ Φανεραῶς καὶ βοηθεῖν ἔν εἶχεν.
 ἦν γὰρ ὁ Σφοδρίας ἐν τῶν διαφόρων τῷ Ἀγησίλαος.
 τῷ δὲ Κλεωνύμῳ προσελθόντος αὐτῶ, καὶ μετὰ δεήσεως
 καὶ δαιμόνων ἐντυχόντος, ὅπως τὸν Ἀγησίλαον εὖνευ
 παράχῃ, μάλιστα γὰρ ἐπεινον αὐτοῖς Φοβερὸν εἶναι, τρεῖς
 μὲν, ἢ τέσσαρας, ἡμέρας αἰδέμενος τὸν πατέρα καὶ δε-
 διώς, σιωπῇ παρηκολέθει· τέλος δὲ, τῆς κρίσεως ἐγ-
 γυὸς ἔσης, ἐτόλμησεν εἰπεῖν πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὅτι
 Κλεώνυμος αὐτῷ δεηθεῖν περὶ τῷ πατρός. ὁ δ' Ἀγησί-
 λαος εἰδὼς ἐρῶντα τὸν Ἀρχίδαμον, ἔν ἔπαυεν. ἦν γὰρ
 ὁ Κλεώνυμος εὐθὺς ἐν παιδῶν ἐπίδοξος, εἴ τις καὶ ἄλ-
 λος, ἀνὴρ ἔσεθαι σπευδαῖος. ἔ μὴν ἐνέδωκέ τι τότε
 χρῆσόν, ἢ Φιλάνθρωπον, ἐλπίσαι δεομένῳ τῶ παιδί-
 σκέψεσθαι¹ δὲ Φήσας, ὅ τι καλῶς ἔχει καὶ πρεπόν-
 τως, ἀπῆλθεν. αἰδέμενος ἕν ὁ Ἀρχίδαμος, ἐξέλιπε
 τὸ² προσίεναι τῶ Κλεωνύμῳ, καίπερ εἰωθὼς πολλάνις
 εἶτο τῆς ἡμέρας ποιεῖν πρότερον. ἐν δὲ τέττε κῆκεῖνοι³
 τὰ κατὰ τὸν Σφοδρίαν μᾶλλον ἀπέγνωσαν· ἄχρις⁴ ἔ
 τῶν Ἀγησίλαος φίλων Ἐτυμοκλῆς ἐν τινι κοινολογίᾳ
 πρὸς αὐτὰς, ἀπεγύμνωσε τὴν γνώμην τῷ Ἀγησίλαος· τὸ
 μὲν γὰρ ἔργον ὡς ἐνὶ μάλιστα ψέγειν αὐτὸν, ἄλλως γε
 μὴν ἄνδρα τὸν Σφοδρίαν ἀγαθὸν ἠγεῖσθαι, καὶ τὴν πό-
 λιν ὀρεῖν τοιάτων στρατιωτῶν δεομένην. τέττες γὰρ ὁ
 Ἀγη-

¹ H. Steph. & Br. sic reponendum censuerunt, deditque R. pro vulg. σκέψασθαι. Pro sep. ἔχει SG. ἔχει.

² SG. ἐξέλιπε γῶ. Seq. προσίεναι dari voluit H. Steph. deditque R. pro vulg. προσεῖναι.

³ Sphodrias, Cleonymus, Archidamus, & quicumque cum iis facerent. R.

⁴ SG. ἄχρι. Sic & Junt.

Ἀγησίλαος ἐκάστοτε τὰς λόγους ἐποιεῖτο περὶ Ἰ τῆς δίκης, τῷ παιδί χαρίζεσθαι βεβλόμενος· ὥσε καὶ τὸν Κλεώνυμον εὐθὺς αἰδάνεσθαι τὴν σπαδὴν τῆ Ἀρχιδάμης, καὶ τὰς Φίλων τὰς τῆ Σφοδρίας θάρσυνας ἤδη βοηθεῖν. ἦν δὲ καὶ Φιλότενος ὁ Ἀγησίλαος διαφερόντως, καὶ περὶ ἐκεῖνε τὸ τῆς παιδείας² λέγουσιν, ὅτι μικροῖς τοῖς παιδίοις ἔσι κάλαμον περιβεβηκώς, ὥσπερ ἵππον, οἷοι συνέπαιζεν· ὁφθεῖς δὲ ὑπὸ τινος τῶν Φίλων, παρεκάλει μηδενὶ φράσαι, πρὶν ἂν καὶ αὐτὸς πατὴρ παίδων γένηται.

XXVI. Ἀπολυθέντος δὲ τῆ Σφοδρίας, καὶ τῶν Ἀθηναίων, ὡς ἐπύθοντο πρὸς πόλεμον τραπομένων, σφόδρα κακῶς ὁ Ἀγησίλαος ἤκασε, δι' ἐπιθυμίαν ἄτοπον καὶ παιδαριώδη δοκῶν ἐμποδῶν γεγονέναι κρίσει δικαίᾳ, καὶ τὴν πόλιν παραίτιον ἀπειργάσθαι παρανομημάτων τηλικύτων εἰς τὰς Ἑλληνας. ἐπεὶ δὲ τὸν [υἷον³] Κλεόμβροτον ἔχ' εἴωρα πρόθυμον ὄντα πολεμεῖν τοῖς Θηβαίοις, ἔτω δὴ χαίρειν τὸν νόμον ἑάσας, ᾧ πρόθεν ἐχρή-

1 Br. *sufp.* πρὸ 7. δ.

2 R. ad haec : „Agésilauum ut doceant liberorum fuisse aman-
tissimum, perhibent eum consuevisse illud genus ludii exerce-
re, quod vulgo solet in proverbiali locutione pro exemplo pue-
riliū inepitaram celebrari, nempe arundini longae inequitasse.
In 7ῶ 7ῆς παιδείας subauditur εἰωθὺς καὶ γνώριμον ἐπίδειγμα καὶ
παροιμιῶδες. Nescio tamen, an potius legendum sit 7ῶ 7ῆς
παροιμίαι.“

3 Optime huic loco consuluisse mihi videtur R. cum Xylan-
dro, quod hanc vocem, ut alienam, uncis includendam cura-
verit. Cleombrotus non fuit Agésilai filius, ut ex textu fere
colligere licet, & Grynaeus ipse vertit, sed filius Pausaniae,
frater Agesipolidis; quo mortuo sine liberis regnum ad eum
transiit. Mos. Duf. pro Κλεόμβ. suspicatus est Ἀρχιδάμων, fi-
lium Agésilai, quippe cui ab Ephoris delatum fuerit hoc im-
perium: Cum autem patri filius ad id bellum non satis pro-
pensus videretur, ipsum patrem illud in se recepisse.

ἐχρήτο ¹ περὶ τῆς στρατείας, αὐτὸς εἰς Βοιωτίαν ἐνέβα-
 λεν ἤδη, καὶ κακῶς ἐποίει τὰς Θηβαίους, καὶ πάλιν
 ἀντέπαχεν ὡσεὶ καὶ τρωθέντος αὐτῷ ποτὲ τὸν Ἄνταλ-
 κίδαυ εἰπεῖν. Ἡ καλὰ διδασκάλια παρὰ Θηβαίων ἀπο-
 λαμβάνεις, μὴ βελομένους αὐτὰς μηδ' ἐπισαμένους, μά-
 χεσθαι διδάξας. τῷ γὰρ ὄντι Θηβαίους αὐτὰς ἑαυτῶν
 πολεμικωτάτους τότε γενέσθαι φασί, ταῖς πολλαῖς στρα-
 τεύσασθαι τῶν Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτὰς ὡσπερ ἐγγυμνα-
 σαμένους. διὸ καὶ Λυκῆργος ὁ παλαιὸς ἐν ταῖς καλα-
 μέναις τρισὶ ῥήτραις ἀπέειπε μὴ πολλαῖς ἐπὶ τὰς αὐ-
 τὰς στρατεύειν, ὅπως μὴ πολεμεῖν μανθάνωσιν. ἦν δὲ
 καὶ τοῖς συμμάχοις τῶν Λακεδαιμονίων ἐπαχθῆς ὁ Ἄγης-
 σίλαος, ὡς δι' ἑδὲν ἐγγυμνα δημόσιον, ἀλλὰ θυμῷ τι-
 νι καὶ Φιλονεκίᾳ τὰς Θηβαίους ἀπολέσαι ζητῶν. ἑδὲν
 ἔν ἐλεγον δεόμενοι φθειρεσθαι, δεῦρο ² κἀκείσε καθ' ἕνα-
 σον ἐνιαυτὸν ὀλίγοις τοσῶτοι συνακολεθέντες. ἔνθα δὲ ³
 λέγεται τὸν Ἄγηςίλαον, ἐξελέγξαι βελομένον αὐτῶν
 τὸ πλῆθος, τάδε μηχανήσασθαι. πάντας ἐκέλευσε καθί-
 σαι τὰς συμμάχους μετ' ἀλλήλων ἀναμειγμένους, ἰδίᾳ δὲ
 τὰς Λακεδαιμονίους ἐφ' ἑαυτῶν. εἶτ' ἐκήρυττε τὰς κε-
 ραμεῖς ἀνίστασθαι πρότερον ⁴. ὡς δ' ἀνέστησαν ἔτοι, δεύ-
 τερον ἐκήρυττε τὰς χαλκίους, εἶτα τέλιονας, ἐξῆς καὶ
 οἰκοδόμους, καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἐπάσθη. πάντες ἔν
 ὀλίγῃ δεῖν ἀνέστησαν οἱ σύμμαχοι, τῶν δὲ Λακεδαιμο-
 νίων

¹ R. susp. — ἐχρήτο, τὸν περὶ ἀφθσεως τῆς στ. aut τὸν πε-
 ρὶ ἐτῶν τῆς στ. aut ἐχρήτο, περιεχόμενος τῆς στρατείας αὐτὸς
 ἤδη.

² Videndum monet H. Steph. annon φθειρεσθαι sequentibus
 jungi debeat. Schirach hanc periodum cum praecedenti articulo
 conjungit, omittis vocibus ἑδὲν — φθειρε. — das er die The-
 baner, ohne eine öffentliche Staatsbeschuldigung gegen sie vor-
 bringen zu können, blos aus Privathats ganz zu Grunde zu rich-
 ten suchte, und das sie in grosser Anzahl nur von wenigen
 Spartanern begleitet alle Jahre herumziehen mußten.

³ SG. ἔνθα δὲ δὴ.

⁴ V. πρώτον. Paulo post id. ἐφεξῆς pro ἐξῆς.

νῶν ἄδεις· ἀπείρητο γὰρ αὐτοῖς τέχνην ἐργάζεσθαι καὶ
μαθάνειν βέλουςον. ἔτω δὴ γελάσας ὁ Ἀγησίλαος·
Ὅρατε, εἶπεν. ὦ ἄνδρες, ὅσω πλείονας ὑμῶν στρατιώτας
ἐπιπέμπομεν ἡμεῖς.

XXVII. Ἐν δὲ Μεγάροις, ὅτε τὴν στρατιὰν ¹ ἀπ-
ῆγεν ἐκ Θηβῶν, ἀναβαίνουτος αὐτῷ πρὸς τὸ ἀρχεῖον εἰς
τὴν ἀκρόπολιν, σπᾶσμα καὶ πόνος ἰχυρὸς ² ἔλαβε τὸ
ὕγιος σκέλος· ἐκ δὲ τᾶτα διογκωθέν, μεσὸν αἵματος
ἔδοξε γεγονέναι ³, καὶ Φλεγμονὴν ὑπερβάλλουσαν παρ-
εἶχεν. ἰατρῶ δὲ τινος Συρακουσῆς τὴν ὑπὸ τῶ σφυρῶ
Φλέβα χάσαντος, αἱ μὲν ἀλγηδόνες ἔληξαν, αἵματος
δὲ πολλῶ φερομένα καὶ ῥέοντος ἀνεπιχέτως, λειποψυ-
χία ⁴ πολλὴ καὶ κίνδυνος ὄξυς ἀπ' αὐτῆς περιέσθη τὸν
Ἀγησίλαον. ἔ μὴν ἄλλὰ τότε γε τὴν Φορὴν τῷ αἵμα-
τος ἔπαυσε, καὶ νομιθεῖς εἰς Λαικεδαίμονα, πολὺν χρό-
νον ἔχεν ἀρρώστως, καὶ πρὸς τὰς στρατείας ἀδυνάτως.
ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τᾷτῳ πολλὰ συνέβη πηλαίσματα τοῖς
Σπαρτιάταις καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν· ὧν
ἦν τὸ περὶ Λεῦκτρα ⁵ μέγιστον, ὅπερ πρῶτον ἐκ παρα-
τάξεως κρατηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἠτῆθησαν. ἔδοξεν ἔν
πᾶσι δέσθαι πρὸς πάντας εἰρήνην· καὶ συνηλθον ἀπὸ
τῆς

¹ SG. στρατεῖαν. Sic & Junt. Ald. Crat. — Correxist Steph.

² πόνον ἰχυρὸν in SG. & Junt. — ἔλαβε in Crat.

³ V. γενέσθαι. — Paulo post ὑπερβάλλουσαν. Id. cod. Συρρα-
κουσίε pro Συρακ.

⁴ SG. λειποψυχία. V. λειποθυμία.

⁵ Teste Palmerio, alii codd. habent Τεγύρας, quod idem
probat, cum haec dicantur multo ante Leustringam pugnam, quo
tempore Epaminondas adhuc privatus fuerit. Codd. Steph. eandem
exhibent leustringem; V. ὧν ἦν καὶ τὸ περὶ Γέτρας. SG. λεῦκτραν:
Sic & Junt. Schirach cum Dacerio vulgatam tuetur, cum pu-
gna Tegyrensis non dici possit ἐκ παρατάξεως facta, nec μέγι-
στον πηλαίσμα. Kind est ex partibus Palmerii. Meo sensu haec con-
struatio est mera parenthesis, sive a Plutarcho nulla temporis ra-
tione habita inserta, sive a librario e scholio cujusdam in tex-
tum intrusa.

τῆς Ἑλλάδος πρέσβεις εἰς Λακεδαιμόνα ποιησόμενοι τὰς διαλύσεις. ἂν εἰς ἣν Ἐπαμεινώνδας, ἀνὴρ ἐνδοξος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ Φιλοσοφίᾳ, στρατηγίας δὲ πείραν ἔπω δεδωκώς. ἔτος ὄραν τὰς ἄλλας ἄπαντας ὑποκατακλινομένας τῷ Ἀγησίλῳ, μόνος ἐχρήσατο Φρονήματι παρῆρσιαν ἔχουσι, καὶ διεξῆλθε λόγον, ἔχ ὑπὲρ Θηβαίων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὁμᾶ καὶ ἰόν ¹. τὸν μὲν πόλεμον ἀποδεικνύαν ἀξιοῦντα τὴν Σπάρτην, ἐξ ἧν ἄπαντες οἱ λοιποὶ κακῶς πάχουσι, τὴν δ' εἰρήνην ἰσότητι καὶ τῷ δικαίῳ ἡῶσαι κελεύων. ἔτω γὰρ ἂν αὐτὴν διαμένειν, ἴσων ἁπάντων γενομένων.

XXVIII. Ὅρων ἔν ὃ Ἀγησίλαος ὑπερφυῶς ἀγαμέμενος καὶ προσέχοντας αὐτῷ τὰς Ἑλληνας, ἠράτησεν, εἰ νομίζοι δίκαιον εἶναι καὶ ἵεν, αὐτονομεῖσθαι τὴν Βοιωτίαν. ἀντερωτήσαντος δὲ τῷ Ἐπαμεινώνδῃ ταχὺ καὶ τεταρβημένως, εἰ κακῆτος οἶεται δίκαιον εἶναι αὐτονομεῖσθαι τὴν Λακωνικὴν ², ἀναπηδήσας ὁ Ἀγησίλαος μετ' ὀργῆς, ἐκέλευσε λέγειν σαφῶς αὐτὸν, εἰ τὴν Βοιωτίαν ἀφίησιν ³ αὐτόνομον. τὸ δὲ αὐτὸ τῆτο πάλιν τῷ Ἐπαμεινώνδῃ φήσαντος, εἰ τὴν Λακωνικὴν ἀφίησιν αὐτόνομον, ἔτω τραχέως ἔχεν ὁ Ἀγησίλαος, καὶ τὴν πρίφασιν ἠγάπησεν, ὡς εὐθὺς ἐξαλείψαι τὸ τῶν Θηβαίων ὄνομα τῆς εἰρήνης, καὶ προειπεῖν ⁴ πόλεμον αὐτοῖς. τὰς δ' ἄλλας Ἑλληνας διαλλαγέντας ἐκέλευσεν ἀπίεσαι, τὰ μὲν ἀνεσὰ τῆς εἰρήνης, τὰ δ' ἀνήμεσα τῷ πολέμῳ
ποι-

¹ Teste H. Steph. in nonnullis exempl. post h. v. inveniuntur haec verba καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

² Teste H. Steph. legitur etiam ἴσῃ Ἑλληνας. Sic V.

³ V. ἀφίῳσιν.

⁴ V. προσειπεῖν.

ποιῶντας I. ἔργον γὰρ ἦν πάσας ἐκκαθάρσαι² καὶ διαλύσαι τὰς ἀμφιλογίας. ἔτυχε δὲ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐν Φωκεῦσιν ὧν ὁ Κλεόμβροτος μετὰ δυνάμεως. εὐθὺς ἔν ἐπεμπον οἱ ἔφοροι κελεύοντες αὐτὸν ἐπὶ Θηβαίαις ἄγειν τὸ σφάτευμα· καὶ τὰς συμμάχους περιπέμποντες ἤθροισον, ἀπροθύμως μὲν οὖλας καὶ βαρυνόμενος τὸν πόλεμον, ἔγω δὲ θαρρύντας ἀντιλέγειν, ἐδ' ἀπειθεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις. πολλῶν δὲ σημείων μοχθηρῶν γενομένων, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἐπαμεινώνδου γέγραπται, καὶ Προθόου τῷ Λάκωνος ἐναντιωμένου πρὸς τὴν στρατείαν, ἐκ ἀνήκεν ὁ Ἀγησίλαος, ἀλλ' ἐξέπραξε τὸν πόλεμον, ἐλπίζων αὐτοῖς μὲν, αὐτονόμως τῆς Ἑλλάδος ὅλης ὑπαρχέσης, ἐσπόνδων δὲ τῶν Θηβαίων γενομένων³, καιρὸν εἶναι δίκην λαβεῖν παρ' αὐτῶν. δηλοῖ δὲ τὸ σὺν ὀργῇ μᾶλλον, ἢ λογισμῶ, γενέσθαι τὴν στρατείαν ἐκείνην ὁ καιρός. τῇ γὰρ τετραδί ἐπὶ δέκα τῷ Σκιροφοριῶνος μηνὸς ἐποίησαν⁴ τὰς σπονδὰς ἐν Λακεδαίμονι, τῇ δὲ πέμπτῃ τῷ Ἐνατομβαίωνος ἠτήθησαν ἐν Λεύκροις, ἡμερῶν εἴκοσι διαγενομένων. ἀπέθανον δὲ χίλιοι Λακεδαιμονίων, καὶ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ κράτιοι τῶν Σπαρτιατῶν. ἐν οἷς καὶ Κλεώνυμόν Φασί τὸν Σφοδρίαι, τὸν καλὸν, τρεῖς πεσόντα⁴ πρὸ τῷ βασιλέως, καὶ τοσαυτάκις ἐξανασάντα, καὶ μαχόμενον τοῖς Θηβαίοις, ἀποθανεῖν.

XXIX. Συμβάντος δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις πλίσσματος ἀπροσδοκῆτος, καὶ τοῖς Θηβαίοις πρὸς δόξαν εὐτυχήματος, οἷον ἔγενονεν ἄλλοις Ἑλλήσι πρὸς Ἑλληνας

1 *Labes emendabiles paci, medicinam respuentes bello impurare, illas in beneficiis pacis, has in malis e bello necessario existentibus.* R. De hoc loco Br. susp. ita legendum ποιῶντας ἔργον· ἔ γάρ.

2 V. ἐκκαθάρσαι. An fuit ἐξιαθῆναι? Pro ἀμφιλ. Id. ἀμφιβολίας. Post ἔτυχε δὲ inserit idem καί.

3 V. γεγονότων.

4 SG. περιπεσόντα.

ληνας ἀγωνισαμένοις, ἐδὲν ἂν τις ἦτιον ἐζήλωσε τῆς ἀρετῆς καὶ ἠγάθη τὴν ἠτλημένην πόλιν, ἢ τὴν νικῶσαν. ὁ μὲν γὰρ Ξενοφῶν Φησι ¹, τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔχειν τι καὶ τὰς ἐν οἴνῳ καὶ παιδιᾷ Φωνὰς καὶ διατριβὰς ἀξιομνημόνευτον ὀρθῶς λέγων. ἔστι δ' ἐχ ἦτον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀξίον κατανοεῖν καὶ θεᾶσθαι τῶν ἀγαθῶν, ἃ παρὰ ² τὰς τύχας πρίτῃσι καὶ λέγεσι διευχμονῶνες. ἔτυχε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἑορτὴν ἄγασα, καὶ ξένων ἔσα μεσῆ. γυμνοπαιδίαί γὰρ ἦσαν ἀγωνιζομένων χορῶν ἐν τῷ θεάτρῳ ³. παρήσαν δ' ἀπὸ Λαίλυων οἱ τὴν συμφορὰν ἀπαγγέλλουτες. οἱ δ' ἔφοροι, καιπερ εὐθὺς ὄντος καταφανῆς, ὅτι διέφθαρται τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπολωλέμασιν, ἔτε χορὸν ἐξελεθεῖν εἶασαν, ἔτε τὸ χῆμα τῆς ἑορτῆς μεταβυλεῖν τὴν πόλιν. ἀλλὰ κατ' οἰκίαν τῶν τεθνεώτων τοῖς προσήκασιν τὰ ονόματα πέμφαντες, αὐτοὶ τὰ περὶ τὴν θεαν καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν χορῶν ἔπραττον. ἅμα δ' ἡμέρα Φανερῶν ἤδη γεγονότων πᾶσι τῶν τε σωζομένων καὶ τῶν τεθνεώτων, οἱ μὲν τῶν τεθνεώτων πατέρες καὶ κηδεαὶ καὶ οἰκεῖοι καταβαίνοντες εἰς ἀγορὰν, ἀλλήλους ἐδεξιῶτο λιπαροὶ τὰ πρόσωπα ⁴, Φρονήματος μεσοὶ καὶ γῆθες ⁵. οἱ δὲ τῶν σωζομένων ὥσπερ ἐπὶ πένθει, μετὰ τῶν γυναικῶ οἴκοι διέτριβον. εἰ δὲ τις ὑπ' ἀνάγκης προέλθοι, καὶ χήματι καὶ Φωνῇ καὶ βλέμματι ταπεινὸς ἐφαίνετο καὶ συνεσαλμένος. ἔτι δὲ μᾶλλον τῶν γυναικῶν ἰδεῖν ἦν καὶ πυθέσθαι, τὴν μὲν ζῶντα προσδεχομένην εἶδον ἀπὸ τῆς μάχης, κατηφῆ καὶ σιωπηλὴν. τὰς δὲ

H 2

τῶν

¹ Initio Symposii.

² Junt. Ald. Crat. περι. Steph. correxit.

³ R. fusp. sic leg. — μεσῆ, καὶ (γυμνοπαιδίαί γὰρ ἦσαν) ἀγωνιζομένων χορῶν, urbs erat plena, & peregrinis, & choris in theatro certantibus. Gymnopaediae enim tum erant.

⁴ Teste H. Steph. legitur etiam λιπαροὶ γὰ τε σώματα καὶ γὰ πρόσωπα. Verba minime addenda, eodem judice.

⁵ Vox insolentior, Mos. Duf. monente. V. ἦθε.

τῶν ἰ πεπληκέναι λεγομένων, ἐν τε τοῖς ἱεροῖς¹ εὐθὺς ἀναστροφόμενας, καὶ πρὸς ἀλλήλας ἰλαρῶς καὶ Φιλοτίμως βαδίζσας.

XXX. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς, ὡς ἀφίσαντο μὲν οἱ σύμμαχοι, προσεδουκᾶτο δὲ νενικηκῶς Ἐπαμεινώνδας καὶ μεγαλοφρονῶν² ἐμβαλεῖν εἰς Πελοπόννησον, ἔννοια τῶν χρησμῶν ἐπέπεσε τότε, πρὸς τὴν χωλότητα τῆ Ἀγησιλάα, καὶ δυσθυμία πολλῇ, καὶ πῶτα πρὸς τὸ θεῖον, ὡς διὰ τῆτο πρατῆσεως κακῶς τῆς πόλεως, ὅτι τὸν ἀρτίποδα τῆς βασιλείας ἐβαλόντες, ἐλλοῖο χωλὸν καὶ πεπηρωμένον· ὁ παντὸς μᾶλλον αὐτὰς ἐδίδασκε φράζεσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὸ δαιμόνιον. διὰ δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν αὐτῆ καὶ ἀρετὴν³ καὶ δόξαν ἔ μόνου ἐχρῶντο βασιλεῖ καὶ στρατηγῷ [τῶν⁴] κατὰ πόλεμον, ἀλλὰ καὶ τῶν πολιτικῶν ἀποριῶν ἰατρῶ καὶ διαιτητῆ, τοῖς⁵ ἐν τῇ μάχῃ καταδειλιάσασιν, ἕς αὐτοὶ τρέσαντας ὀνομάζουσιν, ὀνηνῆες τὰς ἐκ τῶν νόμων ἀτιμίας⁶ προσάγειν, πολλοῖς ἕσι καὶ δυνατοῖς, φοβέμενοι νεωτερισμὸν ἀπ' αὐτῶν. ἔ γὰρ μόνου ἀρχῆς ἀπειροῦναι πάσης, ἀλλὰ καὶ δεῖναί τιμι τέτων γυναῖκα καὶ λαβεῖν ἄδοξόν ἐσι. παῖει δὲ ὁ βελλόμενος αὐτὰς τῶν ἐντυγχανόντων· οἱ δὲ καρτερεῖσι περιούνης αὐχημηραὶ καὶ ταπεινοὶ, τρίβωνάς τε προσεῖραμμένες χρώματος βαπτῆ φορεῖσι, καὶ ξυρῶνναι μέρος τῆς ὑπῆνης, μέρος δὲ τρέφουσι. δεινὸν ἔν ἦν τοιάτας ἐν τῇ πόλει περιορᾶν πολ-
λὰς

1 Ἰῶν deest Juntinae.

2 SG. μεγαλοφρονεῖν.

3 V. ἴην ἀρετὴν.

4 R. Ἰῶν uncis inclusit. Junt. Ἰῶ, quod, eodem monente, vitiosa est iteratio extremæ syllabæ vocis στρατηγῷ.

5 R. addendum censet γε. Dativus ab ἐχρῶντο tum dependet — ἔ Ἀγεσίλαο utebantur, ἔ illis in pugna pavidis.

6 H. Steph. cod. αἰτίας. Hinc Mos. Dul. αἰτίας scriptum fuisse arbitrat.

λῆς, ἐν ὀλίγων δεομένη ¹ στρατιωτῶν. καὶ νομοθέτην αἰρήσασθαι τὸν Ἀγησίλαον. ὁ δὲ μήτε προθεῖς τι, μήτ' ἀφελῶν, μήτε μεταγράψας, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ φήσας, ὅτι τὰς νόμους δεῖ σήμερον ἔχειν καθεύδειν, ἐκ δὲ τῆς σημερον ἡμέρας κυρίας εἶναι πρὸς τὸ λοιπὸν, ἅμα τὰς τε νόμους τῇ πόλει καὶ τὰς ἀνδρας ἐπιτίμους ἐφύλαξε. βεβλόμενος ἔν τῆν παρῆσαν ἀθυμίαν καὶ κατήφειαν ἀφελεῖν τῶν νέων, ἐνέβαλεν εἰς Ἀρκαδίαν, καὶ μάχην μὲν ἰχυρῶς ἐφυλάξατο συνάψαι τοῖς ἐναντίοις ², ἐλὼν δὲ πολίχνην ³ τινὰ τῶν Μαντινέων, καὶ τὴν χώραν ἐπίδραμῶν, ἐλαφροτέραυ ἐποίησε ταῖς ἐλπίσι καὶ ἠδῶ τὴν πόλιν, ὡς ἐ παντάπασιν ἀπεγνωσμένην.

XXXI. Ἐν δὲ τέττε παρῆν εἰς τὴν Λακωνικήν ὁ Ἐπαμεινώνδας μετὰ τῶν συμμάχων, ἐν ἐλάτῳνας ἔχων τετρακισμυρίων ὀπλιτῶν. πολλοὶ δὲ καὶ ψιλοὶ ⁴ καὶ ἄοπλοι πρὸς ἀρπαγὴν συνηκολέθον. ὡσε μυριάδας ἐπὶ τὰ τῷ σύμπαντος ὄχλου συνεισβαλεῖν ⁵ εἰς τὴν Λακωνικήν. ἦν μὲν δὴ χρόνος ἐν ἐλάτῳαν ἐτῶν ἑξαμισίων, ἀφ' ἧ κατῴκειν τὴν Λακεδαίμονα Δωριεῖς. ἐν δὲ τέττω ἅπαντι, τότε πρῶτον ἀφθῆσαν ἐν τῇ χώρῃ πολέμιοι, πρότερον δ' ἑδεῖς ἐτόλμησεν. ἀλλ' ἀδῆωτον καὶ ἀθιλον ἔσαν ⁶ ἐμβαλόντες ἐπυρπόλεν καὶ διήρπαζον ἄχρι τῷ ποταμῷ, [καὶ ⁷] τῆς πόλεως μηδενὸς ἐπεξιδύοντος. ὁ γὰρ

H 3

Ἀγη-

¹ Sic cum V. legendum censuit Mos. Duf, deditque R. ut ad πόλιν referatur, pro vulg. δεομένης.

² V. πολεμίοις.

³ Hujus urbeculae nomen fuisse Εὐταία, monet Pahnner, ex Xenoi h. l. VI.

⁴ V. φίλοι. Pro ἄοπλοι SG. ἄνοπλοι.

⁵ Pro hac voce V. dat καὶ καταβαίνειν.

⁶ R. insp. ἔσαν γέως, Θηβαῖοι νῦν ἐμβαλόντες.

⁷ Hanc partic. R. uncis inclusit, locumque aliter distinguit, ac est in vulgatis — ad urbem nondum accedebant, ad quam acco-

Ἀγησίλαος ἐκ εἰς πρὸς τοσούτον, ὡς Φησι Θεόπομπος, ρεῦμα καὶ κλύδωνα πόλεμος μάχεσθαι τὰς Λακεδαιμονίας ¹, ἀλλὰ τα μέσα τῆς πόλεως ² καὶ κυριώτατα τοῖς οπλίταις περιεσπειραμένος ³, ἐκαρτέρει τὰς ἀπειλὰς καὶ τὰς μεγαλαυχίας τῶν Θηβαίων, προκαλεσμένων ἐπιεῖνον ὀνομασί, καὶ διαμάχεσθαι περὶ τῆς χώρας κελουόντων, ὅς τῶν κακῶν αἰτίας ἔσιν, ἐπικαύσας τὸν πόλεμον. ἔχῃτον δὲ τέτων ἐλύπευ τὸν Ἀγησίλαον οἱ κατὰ τὴν πόλιν Θόρυβοι καὶ κραυγαὶ καὶ διαδρομαὶ τῶν πρεσβυτέρων δυσαναχετέλων τὰ γινόμενα, καὶ τῶν γυναικῶν ἐδυναμένων ἡσυχάζειν, ἀλλὰ παντάπασιν ἐκφρόνων ἑσῶν πρὸς τε τὴν κραυγὴν καὶ τὸ πῦρ τῶν πολεμίων. ἦνία δὲ καὶ τὸ τῆς δόξης αὐτὸν, ὅτι τὴν πόλιν μεγίστην παραλαβὼν καὶ δυνατωτάτην, ἑώρα συνεσαλμένος αὐτῆς τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸ καύχημα ⁴ κενολαμένος, ὧ καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο πολλάκις, εἰπὼν, ὅτι γυνὴ Λάκαινα καπνὸν ἐκ ἑώρασε πολέμιον. λέγεται δὲ καὶ Ἀνταλκίδα ⁵, Ἀθηναῖα τινας ἀμφισβητῆτος ὑπὲρ ἀνδρείας πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντος· Ἡμεῖς μέντοι πολλάκις ὑμᾶς ἀπὸ τῆ

accedi non poterat, fluvio non trajecto: id quod postmodum fiebat. Sententia est: *nemine ex urbe exeunite*. Vulgo post κ. 7. πάλ. datur comma.

1 Palmer ex Polyaeo ad h. historiae complementum addi vult: καὶ λογοποιεῖ καθῆκον, ὡς ἄρα χρησμὸν εἶη, ἧς προτέρως τὸν ποταμὸν διαβάνας ἠτιώδαμ.

2 SG. invertit: ἧς πολέως τὰ μέσα.

3 Hanc lect. e Junt. Ald Crat. revocavit R. a verbo περισπειρᾶν perf. part. pass. pro vulg. περισπειράμενος, quod esset a περισπείραν. Idem est, ac si dixisset ἐσπειραμένος περὶ τὰ μέσα, cum partes urbis medias cohortibus dispositis amplexus esset, vel sepsisset.

4 SG. αὐχημα. Post κενολαμένος R. videtur deesse γενομένη γίτη. Ad ἐχρήσατο, eodem monente, subaud. πρὸς ἀπόδειξιν τῆ Σπάρτης ἀξιώματος.

5 SG. Ἀνταλκίδα. Id. lin. seq. cum Junt. ἀνδρείας pro ἀνδρείας.

τῆ Κηφισῶ ἐδώξαμεν. ὑποτυχεῖν ¹. Ἄλλ' ἡμεῖς γ' ἐδέποτε ὑμᾶς ἀπὸ τῆ Εὐρώτα. παραπλησίως δὲ καὶ πρὸς τὸν Ἀργεῖον ἀπειρίνατο τῶν ἀσημοτέρων τις Σπαρτιατῶν. ὁ μὲν γὰρ εἶπε. Πολλοὶ ὑμῶν ἐν τῇ Ἀργολίδι κεῖνται. ὁ δ' ἀπήντησεν. Ὑμῶν δέ γ' ἐδεῖς ἐν τῇ Λακωνικῇ.

XXXII. Ἐνιοὶ μέντοι τὸν ² Ἀνταλκίδαν Φασὶν ἔφορον ὄντα τὰς παῖδας εἰς Κύθηρα ὑπευθῆναι ³, περιφοβὸν γενόμενον. ὁ δ' Ἀγησίλαος, ἐπιχειρήσων διαβαίνειν τὸν ποταμὸν τῶν πολεμίων, καὶ βιάζεσθαι πρὸς τὴν πόλιν, ἐυλιπῶν τὰ λοιπὰ, παρετάξατο πρὸ τῶν μέσων καὶ ὑψηλῶν. ἐρῶν δὲ πλείστος ἑαυτῆ καὶ μέγιστος τότε ὁ Εὐρώτας, χιόνων γενομένων. καὶ τὸ ρεῦμα μᾶλλον ὑπὸ ψυχρότητος, ἢ τραχύτητος, ἐγένετο σκληρὸν καὶ χαλεπὸν τοῖς Θηβαίοις. πορευόμενον δὲ πρῶτον τῆς Φάλαγγος τὸν Ἐπαμεινώνδαν ⁴ ἐδείκνυσάν τινες τῶ Ἀγησίλαῳ. κηκεῖνος, ὡς λέγεται, πολὺν χρόνον ἐμβλέψας αὐτῶ, καὶ συμπαραπέμψας τὴν ὄψιν, ἐδὲν, ἢ τοσοῦτον μόνον, εἶπεν. Ὡ τῆ μεγαλοπράγμιος ἀνθρώπη. ἐπεὶ δὲ Φιλοτιμέμενος ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐν τῇ πόλει μάχην συνάψαι καὶ εἴησαι τρόπαιον, ἐπιήχυσεν ἐξαγαγεῖν, ἐδὲ προκαλέσασθαι τὸν Ἀγησίλαον, ἐκεῖνος μὲν ἀναζεύξας, πάλιν ἐπόρθει τὴν χώραν. ἐν δὲ Λακεδαίμονι τῶν πάλαι τινὲς ὑπέλων καὶ ποιητῶν, ὡς διακίσιοι, σεραφέντες, κατελάβοντο τὸ Ἰσώριον, ἢ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἔστιν, εὐερκῆ καὶ δυσεκβίασον τόπον. ἐφ' ἧς βελομένων εὐδὺς ἀφείδαι τῶν Λακεδαιμονίων, φοβηθεῖς τὸν νεωτερισμὸν ὁ Ἀγησίλαος,

H 4

ἐπέ-

¹ V. ὑπὸ ἴχην. Pro seq. ἡμεῖς SG. ὑμεῖς, & paulo post ἡμᾶς pro ὑμᾶς.

² Junt. ἔνιοι μὲν γόν. Ald. & Crat. γότε μὲν γόν. SG. γότε μέντοι γόν.

³ Legi etiam ὑπευθῆναι, testatur H. Steph. Sic & V.

⁴ In quibusdam addi διὰ τῆ Εὐρώτα, testatur H. Steph.

ἐπέλευσε τὰς μὲν ἄλλας ἡσυχίαν ἄγειν· αὐτὸς δ' ἐν ἰματίῳ καὶ μεθ' ἐνὸς οἰκέτη προσήει βοῶν, ἄλλως ἀκηνοένοι τῷ προστάγματι αὐτῶν· ἔ γὰρ ἐνταῦθα κελεύσαι συνελθεῖν, ἢ δὲ πάντας, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκεῖ (δείξας ἕτερον τόπον) τὰς δ' ἄλλαχόσε τῆς πόλεως. οἱ δ' ἀκέσσαντες ἤθησαν, οἴομενοι λανθάνειν· καὶ διασάντες ἐπὶ τὰς τόπας, ἃς ἐκεῖνος ἐκέλευσεν, ἀπεχώρην. ὁ δὲ τὸ μὲν Ἰσθμῖον εὐθύς μεταπεμφόμενος ἕτερος κατέχευε· τῶν δὲ συσάντων ἐκείνων περὶ πεντεκαίδεκα τινας συλλαβῶν, νυκτὸς ἀπέκλειεν. ἄλλη δὲ μείζων ἐμνησθήσεται συνωμοσία καὶ σύνοδος ἀνδρῶν Σπαρτιατῶν, ἐπὶ πράγμασι νεωτέροις εἰς οἰκίαν κρύφα συνερχομένων· ἃς καὶ κρῖνειν ἄπορον ἦν ἐν ταραχῇ τοσαύτῃ, καὶ περιορᾶν ἐπιβλεπούσας. ἀπέκλειεν ἔν καὶ τέτρες μετὰ τῶν ἐφόρων βελευσάμενος ὁ Ἀγησίλαος ἀκρίτες, ἔδενος δὲ δίχα δίκης τεθανατωμένον πρότερον Σπαρτιατῶν. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τῶν τεταγμένων ¹ εἰς τὰ ὄπλα περιοίκων καὶ εἰλώτων ἀπεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως πρὸς τὰς πολεμίας, καὶ τῆτο πλείσθην ἀθυμίαν παρεῖχεν, ἐδίδαξε τὰς ὑπηρετάς περὶ ὄρθρου ἐπιφοιτᾶν ταῖς εἰβάσι, καὶ τὰ ὄπλα τῶν ἀποκεχωρημένων λαμβάνειν καὶ ἀποκρύπτειν, ὅπως ἀγνωστῆται τὸ πλῆθος. ἀναχωρῆσαι δὲ τὰς Θηβαίους ἐκ τῆς Λακωνικῆς οἱ μὲν ἄλλοι λέγασιν, χειμῶνων γενομένων, καὶ τῶν Ἀριάδων ἀρξαμένων ἀπιέναι καὶ διαβρεῖν ἀτάλῃς· οἱ δὲ τρεῖς μῆνας ἐμμεμενηκότας ὄλως, καὶ τὰ πλείστα τῆς χώρας διαπεπορθηκότας· Θεόπομπος δὲ Φησιν, ἤδη τῶν Βοιωταρχῶν ἐγνωκότων ἀπαίρειν, ἀφιέσθαι πρὸς αὐτὰς Φρίξον, ἄνδρα Σπαρτιάτην, παρ' Ἀγησίλαον δέκα τάλαντα κομίζοντα, τῆς ἀναχωρήσεως μισθόν· ὥς τὰ πάλαι δεδογμένα πράττεσθαι αὐτοῖς ἐφόδιον παρὰ τῶν πολεμίων προσπεριγενέσθαι ².

XXXIII.

1 V. συντεταγμένων.

2 V. προσγενέσθαι.

XXXIII. Τὸ μὲν ἐν ἐκείνῃ οἷα ὅπως ἠγνόησαν οἱ ἄλλοι, μόνος δὲ Θεόπομπος ᾔθετο. τῆ δὲ σωθῆναι τὴν Σπάρτην τότε, πάντες αἴτιον ὁμιλοῦσι γενέσθαι τὸν Ἀγησίλαον, ὅτι τῶν ἐμφύτων αὐτῷ πατρῶν, Φιλονεικίας καὶ Φιλοτιμίας, ἀποσὰς, ἐχρήσατο τοῖς πράγμασιν ἀσφαλῶς. ἔ μέντοι τὴν γε δύναμιν καὶ τὴν δόξαν ἐδυνήθη τῆς πόλεως ἀναλαβεῖν ἐκ τῆ πλώματος ¹. ἀλλ' ὥσπερ σώματος ὑγιεινῆ, λίαν δ' ἀκριβεῖ καὶ κατησκημένη κεχρημένη διαίτη παρὰ ² πάντα τὸν χρόνον, ἀμαρτία μία καὶ ῥοπή τὴν πᾶσαν ἐκλίενε εὐτυχίαν τῆς πόλεως, ἐκ ἀλόγως. πρὸς γὰρ εἰρήνην καὶ ἀρετὴν καὶ ὁμόνοιαν ἄριστα συντεταγμένῳ πολιτεύματι προσάγοντες ³ ἀρχὰς καὶ δυναστείας βιαίως, ὧν ἕδενός ἠγεῖτο δεῖσθαι πόλιν εὐδαιμόνως βιωσομένην ὁ Λυσιάρχος, ἐσφάλησαν. αὐτὸς ⁴ ἐν ὃ Ἀγησίλαος ἤδη πρὸς τὰς στρατείας ἀπειρήκει διὰ τὸ γῆρας. Ἀρχίδαμος δ', ὁ υἱὸς αὐτῆ, τὴν ἐκ Σικελίας ἤκισαν παρὰ τῆ τυράννης βοήθειαν ἔχων, ἐνήκησεν Ἀρκάδας τὴν λεγομένην ἄδαυρον ⁵ μάχην. ἕδεις γὰρ ἐπεσε τῶν μετ' αὐτῆ, συχνὲς δὲ τῶν ἐναντίων ἀνείλεν. αὕτη μάλισα τὴν ἀθένειαν ἠλεγεξεν ἢ νίκη τῆς πόλεως. πρότερον μὲν γὰρ ἄτω σύνηδες ἠγῆντο καὶ προσῆσαν ἔργον αὐτοῖς εἶναι, τὸ νικῆν τὰς πολεμίας, ὥσε μήτε θύειν τοῖς θεοῖς, πλὴν ἀλειψύονα νικητήριον ἐν τῇ πόλει, μήτε μεγαληγορεῖν τὰς ἀγωνιζομένους, μήτε ὑπερχαίρειν τὰς πυθομένους. ἀλλὰ καὶ

H 5

τῆς

1 Scriptum esse in vet. codd. πλῆσματος, testis est H. Steph. Ita quoque dant V. Anon. SG.

2 Hanc praeupos. cum V. & Mur. dari voluit Br. deditque R. Vulgo abest. Junt. eam quidem exhibet, sed omittit πάντα.

3 V. προσάγοντες. Id. lin. seq. ἠγεῖται pro ἠγεῖτο.

4 SG. addit ποτὶ h. v. μὲν.

5 Junt. Ald. Crat. ἄδαυρον. Seq. γὰρ omittit Junt.

τῆς ἐν Μαντινείᾳ ¹ μάχης γινομένης, ἣν Θεουδίδης γέγραφε, τῷ πρώτῳ Φράσαντι τὴν νίκην οἱ ἄρχοντες ἐκ Φιδιτίε κρέας ἔπεμψαν εὐαγγέλιον, ἄλλο δ' ἔδέν. τότε δὲ ² τῆς μάχης ἀγγελθείσης, καὶ τῶ Ἀρχιδάμῃ προσιόντος, ἐδείξ ἐκαρτέρησεν, ἀλλὰ πρῶτός τε ³ ὁ πατὴρ ἀπήντα ⁴ δακρύων ὑπὸ χαρᾶς, καὶ μετ' ἐκείνου τὰ ἀρχεῖα· τῶν δὲ πρεσβυτέρων καὶ τῶν γυναικῶν τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν ποταμὸν κατήει, τὰς τε χεῖρας ὀρεγόντων καὶ Θεοκυλάντων, ὥσπερ ἀπεωσμένης ⁵ τὰ παρ' ἄξιον ὀνειδή τῆς Σπάρτης, καὶ λαμπρὸν αὐδῆς ἐξ ἀρχῆς τὸ Φῶς ὀρώσης. ἐπεὶ πρότερόν γε Φασὶν ἐδὲ ταῖς γυναιξὶν ἀντιβλέπειν ⁶ τὰς ἀνδράς, αἰχουμένους ἐφ' οἷς ἔπαισαν.

XXXIV. Οἰκισομένης δὲ Μεσσήνης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, καὶ τῶν ἀρχαίων πολιτῶν πανταχόθεν εἰς αὐτὴν συμπορευομένων ⁷, διαμάχεσθαι μὲν ἐκ ἐτόλμων, ἐδὲ κωλύειν ἐδύνατο· χαλεπῶς δὲ καὶ βαρέως πρὸς τὸν Ἀγησίλαου εἶχον, ὅτι χώραν, ἕτε πλῆθει τῆς Λακωνικῆς ἐλάσσουσα, ἀλλὰ καὶ πρωτεύουσα ἀρετῇ τῆς Ἑλληνικῆς ἔχοντες, καὶ καρπέμενοι χρόνου
 τοςᾶ-

¹ SG. Μαντινεία. Idem quoque γενομένης pro γιν. Sequentia ἦν Θεουδίδης. adnotat R. dedita opera quasi monitum addidisse Plutarchum, ne quis esset lector paulo imprudentior, qui de pugna Laced. ad Mantineam legens, & victores inde redeuntes Lacedaemonios, miraretur, Plutarchumque erroris accusaret, quem fugisset, Lacedaemonios ad Mantineam a Thebanis caesos fuisse. Hoc loco agitur de antiquiore atque ignobiliore pugna, a Thucydide commemorata.

² Cum pugna esset pugnata illa sic dicta lacrymarum expers. R. Πρὸ ἀγγελθείσης. V. ἀπαγγελθείσης.

³ Ἔ omittunt Junt. Ald. Crat. SG.

⁴ Junt. Ald. Crat. ὑπάντα.

⁵ SG. ἀπωσμένης. Sic & Junt.

⁶ R. post h. v. videtur deesse καρτερῆσαι, vel tale quid.

⁷ Teste H. Steph. in vet. codd. exiit quoque συνοικισμένων. Sic & V.

τοσῶτον, ἐπὶ τῆς ἐκείνης βασιλείας ἀπολωλέκασιν. διὸ καὶ προτεινομένην ὑπὸ τῶν Θηβαίων τὴν εἰρήνην ὁ Ἀγησίλαος ἐκ ἐδέξατο. μὴ βεβλόμενος δὲ τῷ λόγῳ προέδαι τοῖς ἔργοις ¹ κρατῆσι τὴν χάραν, ἀλλὰ Φιλονεϊῶν, ἐκείνην μὲν ἐκ ἀπέλαβε, μικρῶ δὲ τὴν Σπάρτην προσαπέβλε ² κατασρατηγηθεῖς. ἐπεὶ γὰρ οἱ Μαντινεῖς αὐτοῖς ἀπέσθησαν τῶν Θηβαίων, καὶ μετεπέμποντο τὰς Λακεδαιμονίαις, αἰδόμενος ὁ ³ Ἐπαμεινώνδας τὸν Ἀγησίλαον ἐξεσρατευμένον μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ προσίοντα, λαθὼν τὰς Μαντινεῖς ἀνέζευξε νυκτὸς ἐκ Τεγέας, ἄγων ἐπ' αὐτὴν τὴν Λακεδαίμονα τὸ σράτευμα, καὶ μικρὸν ἐδέσσε, παραλλάξας τὸν Ἀγησίλαον, ἔρημον ἐξαίφνης καταλαβεῖν τὴν πόλιν. Εὐθύως ⁴ δὲ Θεσπιάας, ὡς Καλλιθένης Φησίην, ὡς δὲ Ξενοφῶν, Κρητὸς τινος, ἐξαγγελιαντος τῷ Ἀγησίλαῳ, ταχὺ προπέμψας ἵππεά τοῖς ἐν τῇ πόλει Φράσσοντα, μετ' ἐ πολὺ καὶ αὐτὸς παρήλθεν εἰς τὴν Σπάρτην. ὀλίγω δ' ὕπερον οἱ Θηβαῖοι διέβαινον τὸν Εὐρώταν, καὶ προσέβαλλον τῇ πόλει, μάλα ἐρρωμένως τῷ Ἀγησίλαῳ καὶ παρ' ἡλικίαν ἐπαμύνοντος. ἔ γὰρ, ὡς πρότερον, ἀσφαλείας ἑώρα τὸν καιρὸν ὄντα καὶ Φυλακῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπονοίας καὶ τόλμης, οἷς τὸν ἄλλον χρόνον ἐδέποτε πισεύσας, ἐδὲ χρησάμενος, τότε μόνοις ἀπέωσατο τὸν κίνδυνον, ἐκ τῶν χειρῶν τῷ Ἐπαμεινώνδῃ τὴν πόλιν ἐξαρπάσας, καὶ σῆσας τρόπαιον, καὶ τοῖς παισὶ καὶ ταῖς γυναιξίν ἐπιδείξας τὰ κέκλιτα τροφεῖα τῇ πατρίδι τὰς Λακεδαιμονίαις ἀποδιδόντας. ἐν δὲ πρώτοις τὸν Ἀρχίδαμον ἀγωνιζόμενον ὑπερηφάνως, τῇ τε ῥώμῃ τῆς ψυχῆς καὶ τῇ κηφότητι τῷ σώματος ὀξέως ἐπὶ τὰ θλιβόμενα τῆς μάχης διαθέοντα διὰ τῶν σενωπῶν, καὶ

παν-

¹ V. SG. ἔργοις.

² SG. ἀπέβλε.

³ deest articulus Junt. Ald. Crat. & SG.

⁴ Teste H. Steph. etiam legitur Εὐάνης. Sic V.

πανταχῆ μετ' ὀλίγων αντερείδοντα τοῖς πολεμίοις. Ἰσάδαν δὲ ¹, τὸν Φοιβίδεα υἱόν, ἔ τοῖς πολίταις μόνου, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολεμίοις ² θεάμα Φανῆναι καλὸν καὶ ἀγαθόν. ἦν μὲν γὰρ εὐπρεπῆς τὸ εἶδος, καὶ τὸ μέγεθος τῆ σῶματος, ὥραν δ', ἐν ἣ τὸ ἥδισον ἀνδρῶσιν ἀνδρωποι παριόντες εἰς ³ ἄνδρας ἐν παίδων, εἶχε· γυμνὸς δὲ καὶ ὄπλων τῶν σκεπόνων καὶ ἱματίων, λίπα χρυσάμενος ⁴ τὸ σῶμα, καὶ τῇ μὲν ἔχων χειρὶ λόγχην, τῇ δὲ ξίφος, ἐξήλατο τῆς οἰκίας, καὶ διὰ μέσων τῶν μαχομένων ὡσάμενος, ἐν τοῖς πολεμίοις ἀνεσρέφετο, παίων τὸν προστυχόντα καὶ καταβάλλων. ἐτρώθη δ' ὑπ' ἔδενος, εἴτε θεῶ δι' ἀρετὴν φυλάττοντος αὐτὸν, εἴτε μείζον τι καὶ κρείττον ἀνδράπε Φανεῖς τοῖς ἐναυτίοις. ἐπὶ τῆτω δὲ λέγεται τὰς ἐφόρας σεφανώσαντας αὐτὸν, εἴτα χιλίων δραχμῶν ἐπιβαλεῖν ζημίαν, ὅτι χωρὶς ὄπλων διακινδυνεύειν ἐτόλμησεν.

XXXV. Ὀλίγαις δὲ ὕσερον ἡμέραις περὶ τὴν Μαντινείαν ἐμαχέσαντο ⁵, καὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, ἡδη κρατῶντα τῶν πρώτων, ἐτι δ' ἐγχείμενου καὶ κατασπεύδοντα τὴν δίωξιν, Ἀντικράτης Λάκων ὑποσᾶς ἔπαισε δόρατι μὲν, ὡς Διοσκυρίδης ἰσῆρηκε· Λαικεδαίμονιοι δὲ Μαχαιρίωνας ἐτι νῦν τὰς ἀπογόνους τῆ Ἀντικράτης καλεῶσιν, ὡς μαχαίρα πατάξαντος. ἔτω γὰρ ἐθαύμασαν καὶ ὑπερηγάπησαν ⁶ αὐτὸν φόβῳ τῆ Ἐπαμεινώνδα ζῶντος, ἕσε τιμὰς

¹ Haec est Aldinae lectio. Junt. sic dat: Ἰσίδαν δοκῶ γόν. Ita quoque est in SG.

² In ind. var. ἐναντίοις, tacito auctore. Pro seq. καλὸν V. καίνιν, quod & H. Steph. in suis codd. legit.

³ abest εἰς a SG.

⁴ SG. χρυσάμενος. Sic & Junt.

⁵ In Junt. & SG. verba sic structa leguntur: ὀλίγαις δὲ περὶ τὴν μαντ. ὕσερ. ἡμέρ. ἐμαχέσαντο.

⁶ Teste H. Steph. in vetustis codd. sic legitur: ἔτω γὰρ ἡγάπησαν καὶ ὑπερεθαύμασαν αὐτὸν. Ita quoque V.

μάς μὲν ἐκείνω καὶ δωρεὰς ψηφίσαθαι, τῷ ¹ γένει δ' ἀτέλειαν, ἣν ἔτι καὶ καθ' ἡμᾶς ἔχει Καλλιμάχης, εἰς τῶν Ἀντιπράτες ἀπογόνων. μετὰ δὲ τὴν μάχην καὶ θάνατον τῆ Ἐπαμεινώνδα, γενομένης εἰρήνης τοῖς Ἑλλησι πρὸς αὐτὰς, ἀπήλυνον οἱ περὶ τὸν Ἀγησίλαον τῆ ὄρεα ² τὰς Μεσσηνίας, ὡς πόλιν ἢ ἔχοντας. ἐπεὶ δ' οἱ λοιποὶ πάντες ἐδέχοντο, καὶ τὰς ὄρεας ἐλάμβανον παρ' αὐτῶν, ἀπέστησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ μόνοις αὐτοῖς πόλεμος ἦν, ἐλπίζουσι ἀναλήφθαι τὴν Μεσσηνίαν. βίαιος ἔν ἐδόκει καὶ ἀτενῆς ³ καὶ πολέμων ἀπληθὺς ὁ Ἀγησίλαος εἶναι, τὰς μὲν κοινὰς διαλύσεις πάντα τρόπου ὑπορῦττων καὶ ἀναβάλλων ⁴, πάλιν δ' ὑπὸ χρημάτων ἀπορίας ἀναγκαζόμενος ἐνοχλεῖν τοῖς κατὰ πόλιν φίλοις ⁵, καὶ δανείζεσθαι καὶ συνεραυρίζεσθαι, δεῖον ἀπηλλάχθαι κακῶν εἰς τῆτο περιήκοντι τῶν καιρῶν ⁶, καὶ μὴ τὴν ἀπασαν ἀρχὴν τσαυτὴν ⁷ γενομένην ἀφεικότα, καὶ πόλεις καὶ γῆν καὶ θάλατταν, ὑπὲρ τῶν ἐν Μεσσηνίᾳ κτημάτων καὶ προσόδων σφαδάζειν.

XXXVI. Ἐτι δὲ μᾶλλον ἠδόξεσε, Τάχῳ, τῷ Αἰγυπτίων ⁸ στρατηγῷ, ἐπιδοῦς ἑαυτόν. ἔ γὰρ ἤξιον ἀνδρα τῆς Ἑλλάδος ἄριστον κενριμένου, καὶ δόξης ἐμπεπληκότα τὴν οἰκαμένην ⁹, ἀποσάτη βασιλέως, ἀνθρώπῳ

¹ abest ἡ a SG. item a Junt. Ald. Crat. dedit Steph.

² V. e Junt. ἡ ὄρεα.

³ Teste H. Steph. extat quoque ἀπηνῆς; minime tamen vulgatum rejiciendam censet. V. idem exhibet.

⁴ R. susp. καταβάλλων. V. διαβάλλων.

⁵ Mos. Duf. legi vult ἡς — φίλων, cum ἐνοχλεῖν non conjungi solet cum tertio casu.

⁶ Sic R. de suo dedit pro vulg. ἡ καιρῶν. Mos. Duf. voluit ἡ καιρῶν scribi. Pro περιήκ. Junt. Ald. Crat. περιέκοντι.

⁷ SG. Junt. Ald. Crat. τσαυτὴν. Pro ἀφεικ. SG. ἀφεικότα.

⁸ Sic R. de suo dedit pro vulg. Αἰγυπτίῳ.

⁹ Teste H. Steph. in vetustis codd. non τὴν οἰκαμένην, sed duntaxat τὴν πόλιν dicitur δόξης ἐμπεπληκότα.

πω βαρβάρω, χρῆσαι τὸ σῶμα, καὶ τένουα καὶ τὴν δό-
 ξαν ἀποδόδαι χρημάτων, ἔργα μισθοφόρα καὶ ξεναγω-
 γῆ¹ διαπραττόμενον. καὶ γὰρ εἰ ὑπὲρ² ὀγδοήκοντα γε-
 γονῶς ἔτη, καὶ πᾶν ὑπὸ τραυμάτων τὸ σῶμα κατακε-
 κομμένος, ἐπεινήν αὐθις ἀνεδέξατο³ τὴν κελὴν καὶ πε-
 ρίβλεπτον ἡγεμονίαν ὑπὲρ τῆς⁴ Ἑλλάδων ἐλευθερίας,
 ἔ πάμπαν ἀμεμπτον εἶναι τὴν ἄραν⁵ καὶ τὴν Φιλο-
 τιμίαν. τῆ γὰρ καλῆ καὶ καιρὸν δεῖν⁶ οἰκείου εἶναι καὶ
 ἄραν, μᾶλλον δ' ὅλως τὴ καλὰ τῶν αἰσχροῶν τῶ μετρίῳ
 διαφέρειν. ἔ μὴν ἐφρόντιζε τέτων ὁ Ἀγησίλαος, ἐδ'
 ἔπετο παρ' ἀξίαν εἶναι λειτάρρημα δημόσιον ἔδεν, ἀλλὰ
 μᾶλλον ἀνάξιον ἑαυτῆ τὸ ζῆν ἄπρακτος⁷ ἐν τῇ πόλει,
 καὶ κατῆθαι περιμένων τὸν θάνατον. ὅθεν ἀθροίσας⁸
 μισθοφόρους, ἀφ' ὧν ὁ Τάχως αὐτῶ χρημάτων ἐπεμψε,
 καὶ πλοῖα πληρώσας ἀνήχθη, τριάκοντα συμβάλας ἔχων
 μεθ' ἑαυτῆ Σπαρτιάτας, ὡς πρότερον⁹. ἐπεὶ δὲ κατέ-
 πλευσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, εὐθύς οἱ πρῶτοι τῶν βασι-
 λικῶν ἡγεμόνων καὶ διοικητῶν ἐβάδιζον ἐπὶ ναῦν, θερα-
 πεύον-

1 SG. ξεναγῆ.

2 Sic R. dedit partim de suo, partim e Junt. In hac est, uti & in SG. & V. καὶ γὰρ ὑπὲρ; Ald. εἰ γὰρ ὑπὲρ; unde εἰ ex hac, καὶ ex illa fumens, conflavit novam hanc lectionem.

3 V. ἀνεδείξαντο.

4 V. SG. ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑ.

5 R. sup. τὴν ὄρμην, vel τὴν φορὰν, aut εἶναι τὴν ἄωρον Φιλοτιμίαν.

6 Ita sola extat in R. Omnes priores edd. habent δεῖν. Consulto tamen sic dedisse R. censeo, nec esse mendam typographi- cam, quamvis nullam subiciat correctionis notam, ut cohaereat cum praecedenti infinitivo εἶναι, & cum insequenti διαφέρειν. Pro hac ipsa voce Mos. Duf. διαφέρειν dari voluit, uti antea legatur δεῖν.

7 Sic R. dedit pro vulg. ἄπρακτον, cum paulo post recepit lectionem Junt. Ald. & Crat. περιμένων pro vulg. περιμένοντα.

8 Junt. Ald. Crat. SG. ἤθροισα.

9 Cum scilicet in Asiam proficisceretur ad bellandum cum Persis. R.

πεύοντες ¹ αὐτόν. ἦν δὲ καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων σπεδὴ τε μεγάλη καὶ προσδοκία διὰ τὸνομα καὶ τὴν δόξαν τῆ Ἀγησιλάου· καὶ συνετρόχαζον ἅπαντες ἐπὶ τὴν θῆαν. ὡς δ' ἐάρων λαμπρότητα μὲν καὶ κατασκευὴν ἔδεμیان, ἀνδρωπον δὲ πρεσβύτην κατακείμενον ἔν τιμι πόα παρὰ τὴν θάλασσαν, εὐτελῆ καὶ μικρὸν τὸ σῶμα, τραχὺ ² καὶ Φαῦλον ἰμάτιον ἀμπεχόμενον, σκώπλειν αὐτοῖς καὶ γελωτοποιεῖν ἐπήρει· καὶ λέγειν· ὅτι τῆτ' ἦν τὸ μυθολογούμενον· ὠδίνειν ὄρος, εἴτα μὴν ἀποτεκεῖν. ἐτι δὲ μᾶλλον αὐτῆ τὴν ἀτοπίαν ἐθαύμασαν, ὅτε, ξενίων προσιομιθέντων καὶ προσαχθέντων ἄλευρα μὲν καὶ μόχθου καὶ χῆνας ἔλαβε, τραγῆματα δὲ καὶ πέμματα καὶ μύρα διωθεῖτο· καὶ βιαζομένων ³ λαβεῖν καὶ λιπαρέντων, ἐκέλευσε τοῖς εἰλωσι διδόναι κομίζοντας. τῆ μέντοι σεΦανώτριδι ⁴ βίβλω Φησίον αὐτὸν ἠθύντα Θεόφρασος, διὰ τὴν λιτότητα τῶν σεΦάνων, αἰτήσασθαι καὶ λαβεῖν, ὅτ' ἀπέπλει παρὰ τῆ βασιλέως.

XXXVII. Τότε δὲ συμμίξας τῷ Τάχῳ παρασκευαζομένῳ πρὸς τὴν στρατείαν, ἔχ ὡσπερ ἠλπίζεν, ἀπάσης στρατηγὸς ἀπεδείχθη τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ τῶν μισθοφόρων μόνων· τῆ δὲ ναυτικῆ Χαβρίας ὁ Ἀθηναῖος, ἠγεμὼν δὲ ⁵ συμπάντων αὐτὸς ἦν ὁ Τάχως. καὶ τῆτο πρῶτον ἠύλασε τὸν Ἀγησίλαον· ἔπειτα τὴν ἄλλην ἀλαζονείαν καὶ κενόφροσύνην τῆ Αἰγυπτίᾳ βαρυνόμενος ἠναγκάζετο φέρειν· καὶ συνεξέπλευσεν ἐπὶ τὰς Φοίνικας

1 Anon. & Mur. *Ἐμπεύοντες*, quod probat Mos. Duf.

2 Suspecta est haec vox Mosi Duf. cum *Φαῦλον* conjuncta. Suspic. *παχὺ*.

3 V. *προσβιαζομένων*.

4 Sic ex Ald. at in Junt. V. SG. *σεΦανώτριδι*. R. *suspr.* ἢ *σεΦανωτρία* β. cum a *σεΦανωτής* derivari videatur aut *σεΦανωτρία* (in prima declin.) aut *σεΦανωτίς* (in tert.) ut a *πολίτης* non fit *πολίτρις*, sed *πολίτις*.

5 omittit δὲ Juntina. Pro *Τάχως* SG. *Τάχος*.

κας αὐτῶ, παρὰ τὴν ἀξίαν τὴν ἑαυτῆ καὶ τὴν Φύσιν ὑπέκων καὶ καρτερῶν, ἄχρις ¹ ἔ καιρὸν ἔλαβε. Νεκλι-
ναβις γὰρ, ἀνεψιὸς ἂν τῆ ² Τάχῳ, καὶ μέρος ἔχων
ὑφ' ἑαυτῶ τῆς δυνάμεως, ἀπίστη καὶ βασιλεὺς ὑπὸ
τῶν Αἴγυπτιῶν ἀναγορευθεὶς, διεπέμπετο πρὸς τὸν Ἀγη-
σίλαον, ἀξιῶν αὐτῶ βοηθεῖν. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τὸν Χα-
βρίαν παρεκάλει, μεγάλας ὑπικινέμενος ἀυφοτέρους δω-
ρεάς. αἰδομένους δὲ ταῦτα τῆ Τάχῳ, καὶ τραπομένους
πρὸς δέησιν αὐτῶν, ὁ μὲν Χαβρίας ἐπειρᾶτο καὶ τὸν
Ἀγησίλαον ἐν τῇ Φιλίᾳ τῆ Τάχῳ πείθαι καὶ παρα-
μυθόμενος κατέχειν. ὁ δ' Ἀγησίλαος εἶπεν. "Οτι σοὶ
μὲν, ὦ Χαβρία, κατὰ σεαυτὸν ἀφιγμένῳ, χρῆσθαι τοῖς
σεαυτῆ ³ λογισμοῖς ἔξεις. ἐγὼ δ' ὑπὸ τῆς πατρίδος
ἐδόθην Αἴγυπτιοῖς στρατηγός. ἔκκεν ἂν ἔχοι μοι ⁴ κα-
λῶς, οἷς ἐπέμφθην σύμμαχος πολεμεῖν, ἐὰν μὴ πάλιν
ἢ πατρίς κελεύσῃ. ταῦτα δ' εἰπὼν ἐπεμψεν εἰς Σπάρ-
την ⁵ ἄνδρας, οἱ τῆ μὲν Τάχῳ κατηγορεῖν ⁶, ἐπαινε-
σεσθαι δὲ τὸν Νεκλιναβιν ἔμελλον. ἐπεμψαν δὲ κηρεί-
νοι, δεόμενοι τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ μὲν ἄς πάλαι
σύμμαχος γεγονώς καὶ φίλος, ὁ δ' ὡς εὖνεσ καὶ προ-
θυμότερος ⁷ περὶ τὴν πάλιν ἐσόμενος. ἀκέσαντες ἔν οι
Λακεδαιμόνιοι, τοῖς μὲν Αἴγυπτιοῖς ἀπεκρίναντο Φανε-
ρῶς, Ἀγησιλάῳ περὶ τῶτων μελήσειν. ἐκείνῳ δ' ἀπέ-

561-

¹ SG. ἄχρι. Nomen Νεκλιναβις, quod sequitur, varie scri-
ptum invenitur. Junt. Ald. Crat. Νεκλιναβις. Apud Cor-
nel. Νεκτανεβις. Diod. vero Sic. Νεκλιναβῶς.

² R. τῆ e Junt. Ald. Crat. restituit pro vulg. τῶ.

³ SG. ἑαυτῆ.

⁴ Sic Mos. Duf. legendum censuit, deditque R. pro vulg.
ἔχοιμι. Pro ἐπέμφθην SG. & Junt. ἐπέμψθη.

⁵ Duo vocabula εἰς Σπ. defunt Junt. Ald. Crat. In V. dan-
tur post ἄνδρας.

⁶ SG. κατηγορήσαν.

⁷ R. mavult aut εὖνεσ καὶ πρόθυμος; aut εὐνέστος καὶ
προθυμότετος.

σειλαν ¹, ὄρῳ κελεύουτες, ὅπως πράξῃ τὸ τῆ Σπάρτῃ συμφέρον. ἔτω δὴ λαβὼν τὰς μισθοφόρους ὁ Ἀγησίλαος, ἀπὸ τῶ Τάχῳ μετέστη πρὸς τὸν Νεκλιάναβιν, ἀτόπη καὶ ἀλλοιότης πράγματος παρακαλύμματι τῷ συμφέροντι τῆς πατρίδος χρησάμενος. ἐπεὶ, ταύτης γε τῆς προφάσεως ἀφαιρεθείσης, τὸ δικαιοτάτον ὄνομα τῆς πράξεως ἦν προδοσία. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρώτην τῶ καλῆς μερίδα τῷ τῆς πατρίδος συμφέροντι διδόντες, ἕτε μανθάνουσιν, ἔτ' ἐπίστανται δίκαιον ἄλλο, πλὴν ὧ ² τὴν Σπάρτην αὐξεῖν νομίζουσιν.

XXXVIII. Ὁ μὲν ἐν Τάχῳ ἐρημαθεῖς τῶν μισθοφόρων ἔφυγεν, ἐν δὲ Μένδητος ἕτερος ἐπανίσταται τῷ Νεκλιάναβιδι ³, βασιλεὺς ἀναγορευθεῖς· καὶ συναγαγὼν δέκα μυριάδας ⁴, ἐπήει. Θαρσύνοντας δὲ τῶ Νεκλιάναβιδος τὸν Ἀγησίλαον, καὶ λέγοντος, ὅτι πολλοὶ μὲν εἰσιν οἱ πολέμιοι, μιγάδες δὲ καὶ βάνουσοι, καὶ δι' ἀπειρίαν εὐκαταφρόνητοι. Καὶ μὴν ἔ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ὁ Ἀγησίλαος εἶπεν, ἀλλὰ τὴν ἀπειρίαν φοβῆμαι καὶ τὴν ἀμαθίαν, ὡς δυσεξάπτητον. αἱ γὰρ ἀπάται τὸ παράδοξον ⁵ ἐπάγασι τοῖς πρὸς ἄμυναν ὑπονοῶσι καὶ προσδοκῶσι τρεπομένοις· ὁ δὲ μὴ προσδοκῶν, μηδ' ὑπονοῶν

1 SG. ἐπίσειλαν.

2 SG. ὄ.

3 Junt. & SG. Νεκλιάναβι. Pro seq. ἀναγορ. Junt. Ald. Crat. SG. simplex ἀγορευθεῖς.

4 SG. post h. v. addit ἀνθρώπων. Id. paulo post Θαρσύναντος pro Θαρσύνοντας.

5 Mos. Duf. legi vult τὸ παράλογον. Pro seq. ἄμυναν SG. ἀνοίαν; pro ὑπονοῶσι Junt. V. SG. ἀνῆσι. R. sic legendum h. l. susp. αἱ γὰρ ἀπάται τῷ παραδόξῳ (aut si mavis τῷ παραδόξῳ) ἐπαίρσιν τὰς πρὸς ἄμυναν ἀνῆσι καὶ pr. τρεπομένους — fraudes enim ipsa novitate rerum baud expectatarum ad levitatem atque temeritatem impellunt eos, qui sese ad depulsiōnem eorum periculorum comparant, quae suspiciuntur atque expectant —

νοῶν μηδέν, ἔ δίδωσι τῷ παραλογιζομένῳ λαβὴν, ὥσπερ ἔδὲ τῷ παλαιούτῳ ῥοπήν ὁ μὴ κινέμενος. ἐν τῷτά κῆρ ὁ Μενόδησιος ἔπεμπε πειρῶν τὸν Ἀγησίλαον. ἔδεισεν ἔν ὁ Νεκίαναβις, κῆρ κελεύοντος αὐτῆ διαμάχεσθαι τὴν ταχίστην, κῆρ μὴ χρόνῳ πολεμεῖν πρὸς ἑνθρῶπκς ἀπειρὲς ἀγῶνος, πολυχειρῆα δὲ περιελθεῖν κῆρ περιταΦρεῦσαι, κῆρ Φθάσαι ποικὰ κῆρ προλαβεῖν δυναμένκς, ἔτι μᾶλλον ἐν ὑποψῆα κῆρ Φόβῳ γενόμενος πρὸς αὐτὸν, ἀπεχώρησεν εἰς πόλιον εὐερηῆ κῆρ μέγαν ἔχασαν περίβολον. ὁ δ' Ἀγησίλαος ἡγανάκει μὲν ἀπιστέμενος, κῆρ βαρέως ἔΦερεν· αἰχυνόμενος δὲ κῆρ πάλιν ¹ μεταστῆναι πρὸς τὸν ἔτερον κῆρ τελέως ἀπελθεῖν ἄπρακτος, ἡκολάθησε, κῆρ συνεισηλθεν εἰς τὸ τεῖχος.

XXXIX. Ἐπελθόντων δὲ τῶν πολεμίων κῆρ περιταΦρεούτων τὴν πόλιον, αὐτίκς αὐ δείσας τὴν πολιορκίαν ὁ Αἰγύπιος ἐβάλετο μάχεσθαι, κῆρ τὰς Ἑλληνας μάλα συμπροθυμεμένκς εἶχεν. ἔ γὰρ ἦν ἐν τῷ χωρίῳ σῆτος. ὁ δ' Ἀγησίλαος ἔκ ἑᾶν, ἀλλὰ κωλύων, ἦκε μὲν ἔτι μᾶλλον κηκῶς, ἠ πρότερον, ὑπὸ τῶν Αἰγυπίων, κῆρ προδότης ἀπεκαλεῖτο τῆ βασιλέως. ἔΦερε δὲ πρᾶότερον ἠδη τὰς διαβολὰς, κῆρ προσείχε τῷ καιρῷ τῆ στρατηγήματος. ἦν δὲ τοιόνδε. τάΦρον ἔξωθεν ἀνῆγον ² οἱ πολέμιοι περὶ τὸ τεῖχος βαθεῖαν, ὡς παντάπασιν ἀποκλείουσιν αὐτέκς. ὡς ἔν ἐγγυς ἦσαν αἱ τελευταῖ τῆ ὀρύγματος, ἀπαντῶντος αὐτῷ ³ κῆρ περιῖοντος ἐν κύκλῳ τὴν πόλιον, ἐσπέραν ἀναμείνας γενέσθαι, κῆρ ⁴ κελεύσας ἐξοπλίζεσθαι τὰς Ἑλληνας, ἔλεγεν ἐλθῶν πρὸς ⁵ τὸν Αἰγύπιον· Ὁ μὲν τῆς σωτηρίας, ὡ νεανία, κηρὸς

¹ κῆρ omittit Junt. cum Ald. & Crat. Eaedem edd. paulo post pro συνεισηλθεν dant συνηλθεν.

² SG. ἦγον.

³ Br. legendum videtur αὐτῷ; H. Steph. autem αὐτῆ.

⁴ deest κῆρ Junt. Ald. Crat. & SG.

⁵ V. εἰς.

ρὸς ἕτός ἐστιν, ὃν ἐγὼ διαφθεῖραι μὴ βελομένους ¹, ἐκ
 ἐφραζον, πρὶν ἔλθειν. ἐπεὶ δ' ὑμῖν οἱ πολέμιοι τὴν
 ἀσφάλειαν αὐτοὶ διὰ τῆ πλήθους ² τῶν χειρῶν παρεσκευ-
 άκασι, τοσαύτην ὀρυζάμενοι τάφρον, ἧς τὸ μὲν ἐξείρι-
 γασμένον ἐκείνοις ἐμποδῶν ἐστὶ, τὸ δὲ διαλείπον ἡμῖν δι-
 δωσιν ἴσῳ καὶ δικαίῳ μέτρῳ διαμάχεσθαι πρὸς αὐτάς,
 Φέρε, νῦν προθυμηθεὶς ἀνὴρ ἀγαθὸς γενέσθαι, καὶ μεθ'
 ἡμῶν ἐπισπωμένος ³ ὁρόμῳ, σῶζε σεαυτὸν ἅμα καὶ τὴν
 στρατίαν ⁴. ἡμᾶς γὰρ οἱ μὲν κατὰ σῶμα τῶν πολεμίων
 ἐχ ὑπομενῶσιν, οἱ δ' ἄλλοι διὰ τὴν τάφρον ἐ βλέψα-
 σιν. ἐθαύμασεν ἔν ὁ Νειλῆναβις τῆ Ἀγησιλάας τὴν δει-
 νότητα, καὶ ὁδὸς ἑαυτὸν εἰς μέσσα τὰ τῶν Ἑλλήνων
 ὕπλα, καὶ προσπεσῶν, ἐτρέψατο ῥαδίως τὰς ἀντιστάν-
 τας ⁵. ὡς δ' ἅπαξ ἔλαβε πειθόμενον αὐτῷ τὸν Νειλῆ-
 ναβιν ὁ Ἀγησίλαος, αὐτίς ἐπῆγε τὸ αὐτὸ στρατήγημα,
 καθάπερ πάλαισμα, τοῖς πολεμίοις. τὰ μὲν γὰρ ὑπο-
 φεύγων καὶ ὑπάγων, τὰ δ' ἀντιπεριχωρῶν ⁶, ἐμβάλ-
 λει τὸ πλήθος αὐτῶν εἰς τόπον ἔχουλα ⁷ διάρυχα βα-
 δεῖαν ἐξ ἑκατέρας πλευρᾶς παραβρέεσαν ⁸. ἂν τὸ μέ-
 σον ἐμφράξας, καὶ καταλαβὼν τῷ μετώπῳ τῆς Φάλαγγ-
 γος, ἐξίσωσε πρὸς τὰς μαχομένους τῶν πολεμίων τὸ
 πλήθος ⁹, ἐκ ἔχοντας περιδρομῆν καὶ κύκλωσιν. ὁθεν

I 2

ε

1 Teste H. Steph. quidam codd. pro μὴ βελόμ. habent φο-
 βόμενος. Sic & SG.

2 Haec vocabula in vulg. paulo infra post ἐμποδῶν ἐστὶ leguntur.
 R. ea ad ordinem reduxit primigenium.

3 Mos. Duf. cum Mur. legi vult ἐπισπόμενος.

4 SG. στρατίαν. Sic & Junt. Ald. Crat.

5 V. τῶν ἀνδρας.

6 R. susp. ἀντιπροσχωρῶν, ex inverso rursus ad eos adver-
 sus, vel infestus procedens.

7 Junt. Ald. Crat. ἔχου.

8 V. περιέχσαν.

9 R. susp. τὸ ἑαυτῆ πλήθος, quanquam ipsi planius dictum
 videretur πρὸς τὰς παρ' ἑαυτῷ μαχομένους τῶν πολεμίων τὸ ἀρ-
 γόν

ἔ πολὺν χρόνον ἀντιστάντες ἐτράποντο· καὶ πολλοὶ μὲν ἀνῆρέθησαν, οἱ δὲ Φεύγοντες ἐσπεδάθησαν καὶ διεβρύθησαν.

XI. Ἐκ δὲ τότε καλῶς μὲν εἶχε τὰ πράγματα καὶ βεβαίως τῷ Αἴγυπλίῳ πρὸς Ἀσφάλειαν· ἀγαπῶν δὲ καὶ Φιλοφρονέμενος, ἐδεῖτο μείναι καὶ συνδιαχειμάσαι μετ' αὐτῆ τὸν Ἀγησίλαον. ὁ δ' ἄρμητο πρὸς τὸν οὐνοὶ πόλεμον, εἰδὼς χρημάτων δεομένην τὴν πόλιν καὶ ξενοτροφῆσαν. πρῆπεμψεν ἔν αὐτὸν ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἄλλας τε λαβόντα τιμὰς καὶ δωρεὰς, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἀργυρίᾳ διακόσια καὶ τριάκοντα τάλαντα. χειμῶνος δ' ὄντος ἤδη, τῆς γῆς ἐχόμενος ταῖς ναυσὶ, καὶ παρὰ τὴν Λιβύην εἰς χωρίον ἔρημον νομιθεῖς ¹, ὃ καλῶσι Μενελάε λιμένα, ἀποθνήσκει, βιώσας μὲν ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη ², βασιλεύσας δὲ τῆς Σπάρτης, ἐνὶ τῶν τεσσαράκοντα πλέον, καὶ τέτων ὑπὲρ τριάκοντα πάντων μέγιστος καὶ δυνατώτατος γενόμενος, καὶ χεδὸν ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἡγεμὼν καὶ βασιλεὺς νομιθεῖς, ἄχρι τῆς ἐν Λεύκῃ μάχης. ἔθες δ' ὄντος Λακωνικῆ, τῶν μὲν ἄλλων ἐπὶ ξένης ἀποθανόντων, αὐτῆ ³ τὰ σώματα κηδεύειν καὶ ἀπολείπειν, τὰ δὲ τῶν βασιλέων οἶαδε νομίζειν, οἱ παρόντες Σπαρτιάται κηρὸν ἐπιτήξαντες τῷ νεκρῷ, μέλιτος ἔ παρόντος, ἀπήγον εἰς Λακεδαίμονα. τὴν δὲ βασιλείαν Ἀρχίδαμος, ὁ υἱὸς αὐτῆ, παρέλαβε, καὶ διέμενε τῷ γένει μέχρις Ἀγίδος, ὃν ἐπιχειρῶντα τὴν πάτριον ἀναλαβεῖν

πολι-

γὸν πλήθος, effecit, ut paucitati suorum, quos a pugna nihil impediēbat, haud esset praeferenda hostium incredibilis multitudo, sed iners & a facultate pugnandi exclusa. Mavult idem in seq. ἔχον pro ἔχοντας, ut ad πλήθος τῶν πολεμίων referatur, cum non circumveniendus, sed circumvenire contendens, negetur ἔχων κύκλωσιν.

1 abest a SG. Lin. seq. V. θνήσκει pro ἀποθν.

2 V. ἐνιαυτῆς. Id. lin. seq. πλέω pro πλέον.

3 *ibidem loci*, ubi quisque mortuus est. R. Junt. αὐτῶν.

πολιτείαν, ἀπέβηκε Λεωνίδα, πέμπτον ἀπ' Ἀγησί-
λας γεγονότα.

Π Ο Μ Π Η Ι Ο Σ .

Πρὸς δὲ ¹ Πομπήϊον ἔοικε τῷτο παθεῖν ὁ Ῥωμαίων
δῆμος εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ ὁ Αἰχύλα Προ-
μηθεὺς ² πρὸς τὸν Ἡρακλέα, σωθεὶς ὑπ' αὐτῷ, καὶ
λέγων·

Ἐχθρῶ πατρός μοι τῷτο Φιλτατον τέκνον.
ἔτε γὰρ μῖσος ἔτως ἰχυρὸν καὶ ἀγριον ἐπεδείξαντο Ῥω-
μαῖοι πρὸς ἕτερον στρατηγὸν, ὡς τὸν Πομπήϊα πατέρα
Στράβωνα, ζῶντος μὲν αὐτῷ Φοβέμενοι τὴν ἐν ταῖς
ὄπλοις δύναμιν· (ἦν γὰρ ἀνὴρ πολεμικώτατος) ἐπεὶ δ'
ἀπέθανε κεραινωθεὶς, ἐκνομίζόμενον τὸ σῶμα κατασπά-
σαντες ἀπὸ τῷ λέχῳ καὶ κατεβρίσαντες· ἔτε μὲν
εὐνοίαν αὐτῷ πάλιν σφοδρότεραν, ἢ θάσσον ἀρχαμένην, ἢ
μᾶλλον εὐτυχῶντι συνακμάσαντα, ἢ πῆλσαντι ³ παρα-
μείνασκυ βεβαιώτερον, ἄλλος ἔχε Ῥωμαίων, ἢ Πομ-
πήϊος. αἰτία δὲ τῷ μὲν μῖσος ἐκείνω μία, χρημάτων
ἄπληθος ἐπιθυμία· τῷ δὲ πολλαὶ τῷ ἀγαπᾶσθαι, σω-
φροσύνη περὶ δίαιταν, ἀσκησις ἐν ὄπλοις, πιθανότης
λόγῳ, πίσις ἡθῶς, εὐαρμοσία πρὸς ἔντευξιν, ὡς μηδενὸς ⁴

I 3

ἀλυ-

1 *deest Junt. Ald. Crat.*

2 *Deperdita est haec Aeschylī fabula, cui nomen erat Προ-
μηθεὺς λυόμενος.*

3 *Junt. Ald. Crat. παίσαντι.*

4 *R. susp. ὡς μηδὲνα μηδενὸς, ut nemo unquam minore cum
tuedio & molestia quisquam quemquam rogavit, quam qui
Pompejum rogavit, si quae rogarent. Sequens ἀλυπότης. Idem
restituit e Juntina. Vulg. ex Ald. ἀλυπηρότερον, quod ipsi
graecum non videtur. Anon. ὡς μηδενὸς πρότερον. Interim
variant in hoc loco Interpretes, Tudertinus ita: unde absque
tristitia neminem rogavit, absque alacritate nemini obsecutus.*

ἀλυπότερον δεηθῆναι, μηδ' ἥδιον ὑπεργῆσαι δεομένῳ. προσῆν γὰρ αὐτῆ ταῖς χάρισι καὶ τὸ ἀνεπαχθὲς διδούλος, καὶ τὸ σεμνὸν λαμβάνοντος.

II. Ἐν ἀρχῇ δὲ καὶ τὴν θψιν ἔαχεν ἢ μετρίως συνδημαγωγῆσαν καὶ προεντυγχάνουσαν αὐτῆ τῆς Φωνῆς. τὸ γὰρ ἐράσμιον, ἀξιωματικὸν ἦν Φιλανθρώπως, καὶ τῷ νεαρώ¹ καὶ ἀνδρῶν² διέφαινεν εὐθύς ἢ ἀκμῆ³ τὸ γεραρὸν καὶ τὸ βασιλικὸν τῆ ἡθῆς. ἦν δὲ τις καὶ ἀνασολή τῆς κόμης ἀτρέμα³, καὶ τῶν περὶ τὰ ὄμματα ῥυθμῶν ὑγρότης⁴, τῆ προσώπῃ ποιῆσα μᾶλλον λεγομένην, ἢ φαινομένην, ὁμοιότητα πρὸς τὰς Ἀλεξάνδρου τῆ βασιλέως εἰκόνας. ἢ καὶ τὸνομα πολλῶν ἐν ἀρχῇ συνεπιφερόντων ἔκφυγεν ὁ Πομπήιος. ὥσε καὶ χλευάζοντα αὐτὸν ἐνὶς ἤδη καλεῖν Ἀλέξανδρον. διὸ καὶ Λεύκιος Φίλιππος, ἀνὴρ ὑπατικός, συνηγορῶν αὐτῷ, μηδὲν ἔφη ποιεῖν παράλογον⁵, εἰ, Φίλιππος ὦν, Φιλαλέξανδρος ἐσί. Φλώραν δὲ, τὴν ἐταίραν, ἔφασαν ἤδη πρεσβυτέραν ἔσαν ἐπιεικῶς ἀεὶ μνημονεύειν τῆς γενομένης αὐτῇ πρὸς τὸν⁶ Πομπήϊου ὀμιλίας, λέγουσαν,

ὥς

Ad hunc accedit Kind: indem Niemand andern mit Bitten weniger beschwerlich fiel, und Niemand andern ihre Bitte lieber gewährte, als er. Legere videntur hi ὡς μηδένα λυπηρότερον δεηθῆναι, μηδένα &c. Nec fateri dubito, mihi hunc sensum Plutarcheae diditionis probari, cum alter, quem alii secundum vulgatam adstruere solent, & R. sua conjectura illustravit, aliquid tautologiae continere mihi videatur. Etiam in sequenti sermo est non solum de dante, sed & de accipiente.

¹ Ante τῷ νε. R. deesse censet aut ἄμα, aut ὁμῶς, aut σύν.

² Anon. & Mur. ἐν ἀκμῇ, quod probat Mos. Duf.

³ R. quaerit, num ἀτρεμαία, ab adj. ἀτρεμαῖος?

⁴ Docente Xyl. per ῥυθμῶς h. l. intelligendi sunt concinnī motus oculorum; ὑγρότης autem mollitiem facilitatemque motus significat. R. quaerit, num καὶ τῷ π. γ. δ. ῥυθμῶ ὑγρότης τῆ προσώπῃ, ποιῆσα?

⁵ Junt. sola περὶ λόγον.

⁶ abest τὸν a SG.

ὡς ἐκ ἦν ἐκεῖνῳ συναναπαυσαμένην ¹ ἀδήκως ἀπελθεῖν. πρὸς δὲ τέτοις διηγείδαι τὴν Φλάραν, ἐπιθυμῆσαι τὰ ἐκ τῶν Πομπηίε συνήθων αὐτῆς, Γεμίσιον, καὶ πράγματα πολλὰ παρέχειν ² πειρῶντα αὐτῆς δὲ Φαμένης, ἐκ ἂν ἐθελῆσαι διὰ Πομπηίον, ἐκεῖνῳ τὸν Γεμίσιον διαλέγεσθαι. τὸν ἔν Πομπηίον ἐπιτρέψαι μὲν τῷ Γεμίνῳ, μηκέτι δ' αὐτὸν ἄψαθαι τὸ παράπαν, μηδ' ἐντυχεῖν αὐτῇ, καίπερ ἐρῶν δοκῶντα. τῆτο δ' αὐτὴν ἐχ ἑταιρικῶς ἐνεργεῖν, ἀλλὰ πολὺν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου χρόνον νοσῆσαι. καίτοι τὴν Φλάραν ἔτω λέγουσιν ἀνθῆσαι καὶ γενέσθαι περιβόητον, ὡσεὶ Καίλιον ³ Μέτελλον ἀνδριάσι καὶ γραφαῖς κοσμῶντα τὸν νεῶν τῶν Διοσκέρων, καὶ κείνης εἰκόνα γραψάμενον ἀναθεῖναι διὰ τὸ κάλλος. Πομπηίος δὲ καὶ τῇ Δημητρίε τῶ ἀπελευθερῶ γυναικί, πλείστον ἰχθύσαντος παρ' αὐτῶ, καὶ τετρακισχίλων τάλαντων ἀπολιπόντος ἔσιαν, ἐχρήτο, παρὰ τὸν ἑαυτῆ ⁴ τρόπον ἐκ ἐπιεικῶς, ἐδ' ἐλευθερίας, φοβηθεὶς τὴν εὐμορφίαν αὐτῆς, ἅμαχόν τινα καὶ περιβόητον ἔσαν, ὡς μὴ Φανείη κενρατημένος ⁵. ἔτω δὲ πάνυ πόρρωθεν εὐλαβῆς ὢν πρὸς τὰ τοιαῦτα καὶ πεφυλαγμένος, ὅμως εὐδιέφευγε τῶν ἐχθρῶν τὸν ἐπὶ τέτῳ ψόγον, ἀλλ' ἐπίταις γαμεταῖς ἐσυκοφαντεῖτο, πλὴν τῶν κοινῶν παριδεῖν καὶ προέδαι χαριζόμενος ἐκεῖναις. τῆς δὲ περὶ τὴν δίαίταν εὐκολίας καὶ λιτότητος, [ἐν ⁶] ἀπομνημόνευμα

I 4

λέ-

¹ non potuisse ab eo discedere sine morsu, h. e. (ut R. adnotat) dulcedine quadam subamara, cum meminisset suavitatis, quam ab ejus consuetudine percepisset, & rursus cogitaret, ab eo sibi fuisse discedendum, cujus desiderium impatienter ferret.

² R. mavult παραχρῆν.

³ SG. καὶ κίλιον; Id. lin. seq. νεῶν pro νεῶν.

⁴ SG. αὐτῆ. Sic & Junt. — in Ald. & Crat. αὐτῆ, uti & in reliquis. Br. ἑαυτῆ.

⁵ scil. ὑπ' αὐτῆς.

⁶ Pro hac voce Junt. Ald. Crat. exhibent καὶ. Utrumque, in & καὶ, R. e littera ultima vocabuli proximi λιτότητος ortum

λέγεται τοιῦτον. ἰατρὸς αὐτῶ νοσῶντι καὶ κακῶς ἔχον-
τι πρὸς τὰ σιτία κίχλην προσέταξε λαβεῖν. ὡς δὲ
ζητῶντες ἔχ εὖρον ὄνιον, (ἦν γὰρ παρ' ἄραν) ἔφη δέ
τις εὐρεθῆσεται παρὰ Λευκόλλω¹ δι' ἕτας τρεφομένηας·
Εἶτ', εἶπεν, εἰ μὴ Λευκόλλος ἐτύφα, Πομπήϊος ἐν αὐ-
ἔζησε; καὶ χαίρειν ἔασας τὸν ἰατρὸν, ἔλαβέ τι τῶν εὐ-
πορίσων. ταῦτα μὲν ἔν ὕστερον.

III. Ἐτι δὲ μεράκιον ἂν παντάπασι, καὶ τῷ πα-
τρὶ συσρατευόμενος ἀντιτεταγμένω πρὸς Κίωνα, Λευ-
κίῳσι τινα Τερέντιον εἶχεν ἐταῖρον καὶ σύσηνον. ἔτος
ὑπὸ Κίωνα πειθεῖς χρήμασιν, αὐτὸς μὲν ἔμελλε Πομ-
πήϊον ἀποκτείνειν², ἕτεροι δὲ τὴν σινηνὴν ἐμπήρσειεν τῷ
στρατηγῷ. μνηύσεως δὲ τῷ Πομπήϊω περὶ δεῖπνον ὄντι
προσπεσέσης, ἄδεν διατραρχεῖς, ἀλλὰ καὶ πῶν προ-
θυμότερον καὶ Φιλοφρονησάμενος τὸν Τερέντιον, ἅμα
τῷ τραπέδαι πρὸς ἀνέκπασιν ὑπεκρυεῖς τῆς σινηνῆς
ἔλαθε, καὶ τῷ πατρὶ Φρερᾶν περιήσας ἡσύχαζεν. ὁ
δὲ Τερέντιος, ὡς ἐνόμιζε καιρὸν εἶναι, σπασάμενος τὸ
ξίφος ἀνέση, καὶ τῇ σιβάδι τῷ Πομπήϊε προσελθὼν,
ὡς κατακτειμένω, πολλὰς ἐνεφόρει πληγὰς τοῖς σράμα-
σιν. ἐν δὲ τότε γίνεται μέγα κίνημα μίσει τῷ στρατη-
γῷ, καὶ πρὸς ἀπόσασιν ἔρημ τῶν στρατιωτῶν, τὰς τε
σινηὰς ἀνασπώνων, καὶ τὰ ὄπλα λαμβανόντων. ὁ μὲν
ἔν στρατηγὸς ἔ προήει³, δεδιὼς τὸν Θόρυβον· ὁ δὲ
Πομπήϊος ἐν μέσοις ἀνασρεφόμενος καὶ δακρύων ἰκέ-
τευε· τέλος δὲ ῥίψας ἑαυτὸν ἐπὶ σόμα πρὸ τῆς πύλης
τῷ χάραικος, ἐμποδᾶν ἐκείτο κλαίων, καὶ πατεῖν κε-
λεύων τὰς ἐξιόντας· ὡσεῖς ἕκασον ἀναχαρεῖν ὑπ' αἰδέας,
καὶ

tum esse, & delendum censet. Seq. τοῖστον idem cum V. de-
dit. Vulgo τοῖστον.

1 SG. Λευκόλλω. Sic & paulo post id. Λευκόλλος. Ita quo-
que scriptum est in Junt. at in Ald. & Crat. Λεύκολλος.

2 SG. ἀποκτείναν.

3 SG. προήει. Sic & Junt. Ald. Crat.

καὶ πάντας ἔτω, πλὴν οὐλαμοσίων, μεταβαλέσθαι καὶ διαλλαγῆναι πρὸς τὸν στρατηγόν.

IV. Ἄμα δὲ τῷ τελευτῆσαι τὸν Στράβωνα, δίκην κλοπῆς ἔχεν ὑπὲρ αὐτῆ δημοσίων χρημάτων ὁ Πομπήϊος, καὶ τὰ μὲν πλείστα Φωράσας ἕνα τῶν ἀπελευθέρων νεοσφισμένον ὁ Πομπήϊος ¹ Ἀλέξανδρον, ἀπέδειξε τοῖς ἄρχεσιν. αὐτὸς δὲ λίνα θηρευτικὰ ² καὶ βιβλία τῶν ἐν Ἀσιλῷ ληφθέντων ἔχειν κατηγορεῖται. ταῦτα δ' ³ ἔλαβε μὲν παρὰ τῆ πατρὸς ἐλόντος τὸ Ἀσιλον, ἀπώλεσε δὲ, τῶν Κίνα δορυφόρων, ὅτε κατήλθεν, ἄσαμείων εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆ καὶ διαρπασάντων. ἐγίνουτο δὲ τῆς δίκης αὐτῶ πρόαγωνες ἐν ὀλίγοις πρὸς τὸν κατήγορον. ἐν οἷς ὀξὺς ἄμα καὶ παρ' ἡλικίαν εὐσαθῆς ⁴ Φαινόμενος, δόξαν ἔχε μεγάλην καὶ χάριν ὡς Ἀντίσιον στρατηγῶνα, καὶ βραβεύουσα τὴν δίκην ἐπέειπεν ἐραθῆναι τῆ Πομπήϊα, καὶ γυναῖκα δῆναι τὴν ἑαυτῆ θυγατέρα, καὶ περὶ τέττα τοῖς φίλοις διαλέγεσθαι. δεξαμένους δὲ Πομπήϊα, καὶ γενομένων ἐν αὐτοῖς ἀπορρήτων ὁμολογιῶν, ὅμως ἐν ἔλαθε τὰς πολλὰς τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν τῆ Ἀντίσια σταθῆν. τέλος δὲ, τὴν γνώμην ἀναγορεύσας αὐτῆ τῶν δικασῶν ἀπολύσαν, ὡσπερ ἐν παραγγέλματος ὁ δῆμος ἐπιφώνησε τῆτο δὴ τὸ ⁵ τοῖς γαμῶσιν ἐπιφωνόμενον ἐξ ἔδρας παλαιῆ, Τελασίω. τὸ δ' ἔδος ἀρχὴν λαβεῖν ⁶ Φασι τοιαύτην. ὅτε τὰς θυγατέρας τῶν Σαβίνων ἐπὶ θεῶν ἀγῶνος εἰς Ῥώμην παραγενομένας οἱ πρωτεύουσαι ἀρετῇ Ῥωμαίων ἤρπασον ἑαυτοῖς γυναῖκας, ἄδοξοί τινες αἰγελᾶται ⁷ καὶ

I 5

βοτῆ-

1 SG. ὁ Πομπήϊος νεοσφισμένον Ἀλ.

2 SG. θηρευτικὰ.

3 δ' abest a SG.

4 Legi quoque εὐσαθῆς, testis est H. Steph.

5 deest ἵδ Junt. Ald. Crat.

6 deest λαβεῖν SG.

7 Terte H. Steph. legitur etiam ἀπελάται. Ita SG. Eandem quoque affert V. cum alia αἰγελᾶται.

βοτῆρες ἀράμενοι κόρην καλήν καὶ μεγάλην ἐκόμισον. ὅπως ἔν μὴ¹ προστυχῶν τις ἀφέληται τῶν κρειττόνων, ἐβίων θείους ἅμα, Ταλασίω. τῶν δὲ χαριέντων καὶ γνωρίμων τις ἦν ὁ Ταλάσιος· ὡσεὶ τὰς ἀκίσταντας τῆνομα, κροτεῖν καὶ βοᾶν, οἷον συνηδόμενος καὶ συνεπαίνωνας. ἐν τέτῃ Φασί (καὶ γὰρ² εὐτυχῆς ὁ γάμος ἀπέβη τῷ Ταλασίῳ) ταύτην τὴν ἐπιφάνησιν μετὰ παιδιᾶς γενέσθαι τοῖς γαμβροῖς. ἕτος ὁ λόγος πιθανώτατός ἐστι τῶν περὶ τῆ Ταλασίε λεγομένων. ὀλίγαις ἔν³ ὕπερον ἡμέραις ὁ Πομπήσιος ἠγάγετο τὴν Ἀντισίαν.

V. Ἐπεὶ δὲ⁴ πρὸς Κίνναν εἰς τὸ στρατόπεδον πορευθεὶς, ἐξ αἰτίας τινὸς καὶ διαβολῆς ἔδεισε· καὶ ταχὺ λαθῶν ἐκποδῶν ἐποίησεν ἑαυτὸν. ἐν ὄντος δ' ἐμφανῆς αὐτῆ, θρῆς διήλθεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ λόγος, ὡς ἀνηρήκει⁵ τὸν νεανίσκον ὁ Κίννας. ἐκ δὲ τέτῃ οἱ πάλαι βαρυνόμενοι καὶ μισῶντες ὤρμησαν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ⁶ Φεύγων καὶ καταλαμβανόμενος ὑπὸ τινος τῶν λοχαγῶν γυμνῷ τῷ ξίφει διώκοντας, προσέπεσε τοῖς γόνασι⁷, καὶ τὴν σφραγίδα πρῆτεινε πολῦτιμον ἔσαν. ὁ δὲ καὶ μάλα ὑβριστικῶς εἰπὼν· Ἄλλ' ἐν ἐγγύῃ ἐρχομαι σφραγιόμενος, ἀλλ' ἀνόσιον καὶ παράνομον τιμωρησόμενος τύραννον· ἀπέκλειεν αὐτόν. ἔτω δὲ τῆ Κίννα τελευτήσαντος, ἐδέξατο μὲν τὰ πράγματα καὶ συν-
εἶχε

1 deest μὴ Juntinae.

2 V. ὡς γὰρ.

3 V. ὀλίγαις δ' ἔν.

4 H. Steph. monet, aut *ἐπεὶ δὲ* h. l. pro *ἔπειτα δὲ*, uti alibi, sumendum esse, aut particulam *δὲ* post *ὄντος* vacare, & post *ἑαυτὸν* punctum, quod datur, utpote sententia adhuc pendente, non esse ponendum.

5 SG. ἀνηρήκοι.

6 Aliter mortem Cinnæ Liv. LXXXVIII. & Appianus describunt. Xyl.

7 SG. γόνασι.

εἶχε Κάρβων, ἐμπληρώτερος ἐκεῖνε τύραννος. ἐπῆει δὲ Σύλλας τοῖς πλείστοις ποσεινὸς ὑπὸ τῶν παρόντων κακῶν, ἐδὲ δεσπότη μεταβολὴν μικρὸν ἠγαμένοις ἀγαθόν. εἰς τῆτο προήγαγον αἱ συμφοραὶ τῆν πόλιν, ὡς δελεῖαν ἐπιεικεσέραν ζητεῖν, ἀπογνώσει τῆς ¹ ἐλευθερίας.

VI. Τότε ἔν ὁ Πομπήιος ἐν τῇ Πικηνίδι ² τῆς Ἰταλίας διέτριβεν, ἔχων μὲν αὐτόθι καὶ χωρία, τὸ δὲ πλεον ταῖς πόλεσιν ἠδόμενος, οἰκείως καὶ Φιλικῶς πατρόθεν ³ ἐχέσαις πρὸς αὐτόν. ὄρων δὲ τὰς ἐπιφανεστάτας καὶ βελτίστας τῶν πολιτῶν ἀπολιπόντας τὰ οἰκεία, καὶ πανταχόθεν εἰς τὸ Σύλλα στρατόπεδον, ὡσπερ εἰς λιμένα, καταθέοντας, αὐτὸς ἐκ ἠξίωσεν ἀποδράς, ἐδ' ἀσύμβολος, ἐδὲ χρήζων βοηθείας, ἀλλ' ὑπάρξας ⁴ τινὸς χάριτος, ἐνδόξως καὶ μετὰ δυνάμειος ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. ὅθεν ἐκίνει τὰς Πικηνὰς ἀποπειρώμενος. οἱ δ' ὑπήκουον αὐτῷ προθύμως, καὶ τοῖς παρὰ ⁵ Κάρβωνος ἤκισιν ἐ προσεῖχον. Οὐίνδις ⁶ δὲ τινος εἰπόντος, ὅτι δημαγωγὸς αὐτοῖς ἐκ παιδαγωγείας παραπεπῆδηκεν ⁷ ὁ Πομπήιος, ἄτως ἠγανάκησαν, ὡς' εὐθύς ἀνελεῖν προσπεσόντες τὸν Οὐίνδιον. ἐκ τῆτος Πομπήιος ἔτη μὲν τρία καὶ εἴκοσι γεγωνῶς, ὑπ' ἑδενὸς δ' ἀνθρώπων ἀποδεδειγμένος

στρατη-

¹ R. *susp.* ἀπογνωθείσης ἐλευθερίας, *servitutem apertam praestare libertati desperatae*, h. e. ei, quam ita tenes, nomine tenus, ut desperes, eam te diutius tueri posse.

² SG. Πικινίδι. Sic & infra Πικινὸς pro Πικηνῆς.

³ V. πανταχόθεν.

⁴ Junt. Ald. Crat. ὑπάρξαι.

⁵ Junt. *περὶ*.

⁶ V. Οὐίνδις, Οὐήδις; & sic etiam infra Οὐίνδιον, Οὐήδιον; SG. posteriorem exhibet scripturam. R. *susp.* posse de Vinidio cogitari. Junt. altero loco cum vulg. dat Οὐίνδις, altero autem Ἰούδιον. SG. quoque paulo post παιδαγωγείας scribit cum Junt.

⁷ Br. *susp.* παρεκπεπῆδηκεν.

στρατηγός, αὐτὸς ἑαυτὸν δὲς τῷ ἄρχειν ¹, ἐν Αὐξίμῳ πόλει μεγάλη βῆμα θεῖς ἐν ἀγορᾷ, καὶ τὰς πρωτεύοντας αὐτῶν ² ἀδελφὰς δύο Οὐεντιδῆς ὑπὲρ Κάρβωνος ἀντιπράττοντας, διατάγματι μεταστῆναι τῆς πόλεως κελύσας, στρατιώτας κατέλεγε ³, καὶ λοχαγὰς καὶ ταξιάρχους κατὰ κόσμον ἀποδείξας ἐκάστοις, τὰς κύνηλων πόλεις ἐπήγει τὸ αὐτὸ ποιῶν. ἐξανισαμένων δὲ καὶ ὑποχωρῶντων, ὅσοι τὰ Κάρβωνος ἐφρόνου, τῶν δ' ἄλλων ἀσμένως ἐπιδιδόντων ἑαυτὰς, ἔτρω καταναίμας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τρία τάγματα τέλεια, καὶ τροφήν πορίσας καὶ σκευαγωγὰ καὶ ἀμάξας, καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν παρασκευὴν, ἤγε πρὸς Σύλλαν, ἐκ ἐπειγόμενος, ἐδὲ τὸ λαθεῖν ἀγαπῶν, ἀλλὰ διατρίβων καθ' ὁδὸν ἐν τῷ καιῶς ποιεῖν τὰς πολεμίας, καὶ πᾶν ὅσον ἐπήγει τῆς Ἰταλίας πειρώμενος ἀφιστάναι τῷ Κάρβωνος.

VII. Ἀνέστησαν ἕν ἐπ' αὐτὸν τρεῖς ἅμα στρατηγοὶ πολέμιοι, Καρίννας, καὶ Κοίλλιος ⁴, καὶ Βρῆτος, ἐκ ἐναντίοι πάντες, ἐδ' ἑμόθεν, ἀλλὰ κύνηλων τρισὶ στρατοπέδοις περιχωρῶντες, ὡς ἀναρπασόμενοι. ὁ δ' ἐκ ἔδεισεν, ἀλλὰ πᾶσαν εἰς ταῦτὸ τὴν δύναμιν συναγαγὼν, ὥρμηθεν ἐφ' ἐν τὸ τῷ Βρῆτι στρατεύμα, τὰς ἰππεῖς, ἐν οἷς ἦν αὐτὸς, προτάξας. ἐπεὶ δὲ καὶ παρὰ ⁵ τῶν πολεμίων ἀντεξίππασαν οἱ Κελτοί, τὸν πρῶτον αὐτῶν ⁶ καὶ ῥωμαλέωτατον φθάνει παίσας ἐκ χειρὸς δόρατι καὶ καταβαλῶν. οἱ δ' ἄλλοι τραπόμενοι καὶ τὸ πεζὸν συν-
ετάρκα-

¹ Mos. Duf. fufp. ἐαυτῷ δὲς τὸ ἄρχειν. Artic. τὸ ἔχει SG.

² Málím h. l. αὐτῆς, licet haud ignorem, quomodo vulgata fit tuenda. Pro Οὐεντιδ. V. SG. Οὐεντιδῆσι.

³ SG. καταλέγειν. Paulo infra id. αὐτὰς pro ἑαυτὰς.

⁴ SG. Κλοίλιος.

⁵ Junt. περί. Pro ἀντεξίππ. V. SG. ἀντεξίππευσαν. R. fufp. ἀντεξίππᾶσαντο Κελτοί, cum ἰππάζεσθαι tantum in medio usurpetur.

⁶ Sic cum Mur. annot. legi voluit Mos. Duf. & dedit R. pro vulg. αὐτὸν.

επάρξαν, ὡς Φυγὴν γενέσθαι πάντων. ἐν δὲ τότε
 πασιόσσαντες οἱ στρατηγοὶ πρὸς ἀλλήλους ἀνεχώρησαν, ὡς
 ἕκαστος ἔτυχε. Πομπήϊω δὲ προσεχώρουν αἱ πόλεις, ὡς
 διὰ φόβον ἐσπεδασμένων τῶν πολεμίων. αὐτῶν δὲ Σκι-
 πίωνος ¹ ἐπίωνος αὐτῶ, τῷ ὑπάτε, πρὶν ἐν ἐμβολαῖς ²
 ὑσσῶν γενέσθαι τὰς Φάλαγγας, οἱ Σκιπίωνος ἀσπασάμε-
 νοι τὰς Πομπήϊας μετεβάλλοντο. Σκιπίων δ' ἔφυγε. τέ-
 λος δὲ Κάρβωνος αὐτῶ περὶ τὸν Ἄρσιον ποταμὸν ἰππέων
 συχνὰς ἴλας ἀφέντος ³, εὐρώσας ὑποσὰς καὶ τρεψάμενος,
 εἰς χαλεπὰ καὶ ἀφίπκα χωρία πάντας ἐμβάλλει διώ-
 κων. οἱ δὲ τὴν σωτηρίαν ἀνέλπισον ὄρωντες, ἐνεχείρισαν ⁴
 αὐτὰς μετὰ τῶν ὄπλων καὶ τῶν ἵππων.

VIII. Οὕτω δὲ ταῦτα Σύλλας ἐπέπευσε· πρὸς δὲ
 τὰς πρώτας ἀγγελίας καὶ Φήμας ὑπὲρ αὐτῶ δεδοικώς,
 ἐν τοσούτοις καὶ τηλικούτοις ἀνασρεφομένῃ στρατηγοῖς πο-
 λεμίοις, ἔδωκε βοηθήσαν. γνῶς δ' ὁ Πομπήϊος ἐγγύς
 ἦν, προσέταξε τοῖς ἡγεμόσιν ἐξοπλίζεω καὶ διακοσμεῖω
 τὴν δύναμιν, ὡς καλῶς τῷ αὐτοκράτορι καὶ λαμπρο-
 τάτη Φανείῃ. μεγάλας γὰρ ἠλπίζεω παρ' αὐτῶ τιμὰς·
 ἔτυχε δὲ μειζύονων. ὡς γὰρ εἶδεν αὐτὸν ὁ Σύλλας
 προσιόντα, καὶ τὴν στρατίαν ⁵ παρεῶσαν, εὐανδρία τε
 θαυμαστήν, καὶ διὰ τὰς κατορθώσεις ἐπλημένην καὶ ἰλα-
 ρὰν, ἀποπηδήσας τῶ ἵππε, καὶ προσαγορευθεὶς, ὡς εἰ-
 κός, αὐτοκράτωρ, ἀντιπροσηγόρευσεω αὐτοκράτορα τὸν
 Πομπήϊον· ἔδενός ἂν προσδοκῆσαντος ἀνδρὶ νέω καὶ μη-
 δέπω βελῆς μετέχοντι κοινώσαθαι τῆνομα τῆτο Σύλλαν,
 περὶ ἧ Σκιπίωσι καὶ Μαρίοις ἐπολέμει. καὶ τᾶλλα δ'
 ἦν ὁμολογεῖν ταῖς πρώταις Φιλοφροσύναις, ὑπεξανισα-
 μένεω

¹ SG. hic & infra Σκηπίωνος. Sic & Junt. & Ald.

² l. e. συμβολ. R.

³ R. mavult ἐφέντος, scil. in Pompejum.

⁴ SG. ἐνεχείρισαν.

⁵ SG. στρατίαν. V. δύναμιν. In seq. SG. εὐανδρίαν pro εὐ-
 ανδρίᾳ.

μένε τε ¹ προσίῳσι τῶ Πομπηίῳ, καὶ τῆς νεΦαλῆς ἀπαγωγῆς τὸ ἱμάτιον· ἃ πρὸς ἄλλον ἔβαδίως ἐωρᾶτο ποῖων, καίπερ ὄντων πολλῶν καὶ ἀγαθῶν περὶ αὐτόν. ἔ μὴ ἐκφρίθῃ γε τέτοις ὁ Πομπηῖος, ἀλλ' εὐθύς εἰς τὴν Κελτικὴν ² ὑπ' αὐτῆ πεμπόμενος, ἦν ἔχων ὁ Μέτελλος ἐδόκει μηδὲν ἄξιον πράττειν τῆς παρασκευῆς, ἔ καλῶς ἔφη ἔχειν, πρεσβύτερον καὶ πρῶχον/α δόξῃ στρατηγίας ἀφαιρεῖσθαι· βελομένῳ μέντοι τῶ Μετέλλῳ καὶ κελεύον/ι συμπολεμεῖν καὶ βοηθεῖν ἕτοιμος εἶναι. δεξαμένε δὲ τῆ Μετέλλε, καὶ γράψαν/ος ἤκειν, ἐμβαλὼν εἰς τὴν Κελτικὴν, αὐτός τε καθ' αὐτόν ³ ἔργα θυμασὰ διεπράττετο, καὶ τῆ Μετέλλε τὸ μάχιμον καὶ θυρσαλέον ἤδη σβεννύμενον ὑπὸ γῆρας αὐτῆς ἐξερρίπιζε καὶ συνεξεθέρμαινεν, ὥσπερ ὁ βέων καὶ πεπυρωμένους χαλινοὺς τῶ πεπηγότι καὶ ψυχρῶ περιχυθεῖς, λέγεται τῆ πυρὸς μᾶλλον ἀνυγραίνειν καὶ συνανατήκειν. ἀλλὰ γὰρ, ὥσπερ ἀθλητῆ πρωτεύσαν/ος ἐν ἀνδράσι, καὶ τῆς πανταχῆ κατελού/ος ἐνδόξως ἀγῶνας, εἰς ἐδένα λόγον τὰς παιδικὰς τίθενται νίκας, ἐδ' ἀναγράφουσιν· ἕτως ἂς ἔπραξε τότε πράξεις ὁ Πομπηῖος, αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς ὑπερφυεῖς ἔσας, πλήθει τε καὶ μεγέθει τῶν ὑσέρων ἀγῶνων καὶ πολέμων ⁴ κατακεχωσμένας, ἐδεδειν ⁵ κινεῖν, μὴ περὶ τὰ πρῶτα πολλῆς διατριβῆς γενομένης, τῶν μεγίστων καὶ μάλιστ' ἀηλέτων τὸ ἥθος ἔργων καὶ παθημάτων τῆ ἀνδρὸς ἀπολειφθῶμεν.

IX. Ἐπει τοίνυν ἐκράτησε τῆς Ἰταλίας ὁ Σύλλας, καὶ διηλάτωρ ἀνηγορεύθη, τῆς μὲν ἄλλεσ ἡγεμόνας καὶ στρατηγὸς ἡμείβετο, πλεσίεσ ποῖων, καὶ προάγων ἐπ' ἀρχας,

¹ SG. δε.

² Tudert. in *Celtiberiam*, quasi jam tum missus fuisset Pompejus ad bellum Sertorianum, quod multo post evenit.

³ SG. ἐαυτόν. Sic & Junt. — in Ald. αὐτόν; Crat. αὐτόν.

⁴ Voces καὶ πολ. abstant a SG.

⁵ V. δέδια. Seq. κινεῖν abest a SG.

ἀρχὰς, καὶ χαριζόμενος ἀφθόνως καὶ ¹ προθύμως, ὡν
 ἕκαστος ἐδεῖτο. Πομπηίου δὲ θαυμάζων δι' ἀρετὴν, καὶ
 μέγα νομίζων ὄφελος εἶναι τοῖς ἑαυτῶν πράγμασιν, ἐσπέ-
 दाσεν ἀμωσγέπως οἰκειότητι προσθέσθαι. συμβελομένης
 δὲ τῆς γυναῖκος αὐτῶ, τῆς Μετέλλης, πείθεσσι τὸν Πομ-
 πήϊον ἀπαλλαγένῃα τῆς Ἀντισίας, λαβεῖν γυναῖκα τὴν
 Σύλλα πρόγονον ² Αἰμιλίαν, ἐκ Μετέλλης καὶ Σιαύρης
 γεγενημένην, ἀνδρὶ δὲ συνοικῆσαν ἤδη, καὶ κύκασαν τό-
 τε ³. ἦν ἔν τε τυραννικὰ τὰ τῶ γάμῳ ⁴, καὶ τοῖς Σύλ-
 λα καιροῖς μᾶλλον, ἢ τῷ Πομπηίῳ βίῳ ⁵, πρέποντα,
 τῆς μὲν Αἰμιλίας ἀγομένης ἐγκύμονος παρ' ἑτέρας πρὸς
 αὐτὸν, ἐξελευνομένης δὲ τῆς Ἀντισίας ἀτίμως καὶ οἰ-
 κηρῶς, ὅτε δὴ καὶ τῶ πατρὸς ἔναγχος ἐσερημένης διὰ
 τὸν ἄνδρα. κατεσφάγη γὰρ ὁ Ἀντίσιος ἐν τῷ βαλευ-
 τηρίῳ, δοκῶν τὰ Σύλλα τηρεῖν ⁶ διὰ Πομπηίου. ἡ δὲ
 μήτηρ αὐτῆς ἐπιδόσα ταῦτα, προήκατο τὸν βίον ἐκκ-
 σίας. ὥστε καὶ τῶτο τὸ ⁷ πάθος τῆ περι τὸν γάμον ἐκεῖ-
 νον τραγωδίᾳ προσγενέσθαι, καὶ νῆ Δία τὸ τὴν Αἰμι-
 λίαν εὐθὺς διαφθαρήναι παρὰ τῷ Πομπηίῳ τίθησαν.

X. Ἐν τῆσι Σικελίαν ἠγγέλλετο Περπένας αὐ-
 τῷ ⁸ κρατύνεσθαι, καὶ τοῖς περιῶσιν ἔτι τῆς ἐναντίας
 εἰσεως ὀρμητήριον παρέχειν τὴν νῆσον, κίωραμένα καὶ
 Κάρβωνος αὐτόθι ναυτιῶ, καὶ Δομιτίᾳ Λιβύῃ προσπε-
 πλωκίτος, ἄλλων τε πολλῶν ἐπ' ἐκεῖνα ⁹ μεγάλων ὠθεμέ-
 νων

1 καὶ deest Juntinae.

2 SG. τὴν ἄλλα πρωτόγονον.

3 SG. ἤδη τότε καὶ κύκασαν.

4 Sic ex Ms. Dacer. & Mur. legi voluit Br. & dedit R. Sic
 & SG. & jam suavit H. Steph. Vulgo τυραννικὰ τῶ γάμῳ.

5 Teste H. Steph. pro his vocabulis quoque legitur τοῖς Πομ-
 πήϊα ἰσόποις.

6 V. Anon. Steph. & Mur. φρονεῖν, quod probavit Br.

7 τὸ deest Junt.

8 SG. αὐτῷ. Sic & Junt. Ald. Crat.

9 In vulg. ἐπέκεινα. R. dividit in duō vocabula — Subaud,
 μέρη, versus illas partes.

ων Φυγάδων, ὅσοι τὰς προγραφὰς ἔφθησαν ἀποδράν-
 τεσ ¹. ἐπὶ τέττες Πομπήϊος ἀπεσάλη μετὰ πολλῆς ду-
 νάμεως. καὶ Περπένης μὲν εὐθὺς αὐτῷ Σικελίας ἐξ-
 ἔση, τὰς δὲ πόλεις ἀνελάμβανε τετρυχωμένας, καὶ Φιλ-
 ανδρώπως πάσαις ἐχρῆτο, πλὴν Μαμερτίαν ² τῶν ἐν
 Μεσσήνῃ. παραιτημένων γὰρ αὐτῷ τὸ βῆμα καὶ τὴν
 δικαιοδοσίαν, ὡς νόμῳ ³ παλαιῷ Ῥωμαίων ἀπειρημένα-
 Οὐ παύσεθε ⁴, εἶπεν, ἡμῖν ὑπεζωσμένοις ξίφη νόμους
 ἀναγινώσκουσι; ἔδοξε δὲ καὶ ταῖς Κάρβωνος ἐκ ἀνθρω-
 πίνως ἐνυβρίσαι συμφοραῖς. εἰ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον αὐ-
 τὸν, ὡσπερ ἦν ἴσως, ἀνελεῖν, εὐθὺς ἔδει λαβόντα, καὶ
 τῷ κελεύσαντος ἂν ἦν τὸ ἔργον. ὁ δὲ δέσμιοι προαγα-
 γὰν ἄνδρα Ῥωμαῖον ⁵ τρεῖς ὑπατεύσαντα, καὶ πρὸ τῷ
 βήματος σῆσας, καθεζόμενος αὐτὸς ἀνέκρινεν, ἀχθομέ-
 νων καὶ βαρυνομένων τῶν παρόντων. εἶτ' ἐκέλευσεν
 ἀπαγαγόντας ἀνελεῖν. ἀπαχθέντα μέντοι Φασίν αὐτὸν ⁶,
 ὡς εἶδεν ἐλιόμενον ἤδη τὸ ξίφος, δεῖδαι τόπον αὐτῷ
 καὶ χρόνον βραχὺν, ὡς ὑπὸ κοιλίας ἐνοχλαμένῳ, πα-
 ραχεῖν. Γάϊος δὲ Ὀππιος ⁷, ὁ Καίσαρος ἐταῖρος, ἀπ-
 ανδρώ-

¹ SG. ἀποδράσαντος.

² Junt. sola Μαμερτίων.

³ V. SG. Junt. νομίμῳ.

⁴ Junt. Ald. Crat. παύσεσθαι.

⁵ Sic Anon. (huc enim, monente Mose Duf. referenda est varia ejus lectio, non ad id Ῥωμαίων, quod paucis ante ver-
 sibus legitur) & Mur. — & sic cum H. Steph. legi voluit
 Mof. Duf. deditque R. pro vulg. Ῥωμαίων.

⁶ Ita etiam Valer. Max. l. 9. refert. Cicero Lilybaei occi-
 sum tradit; Appianus retrahum ex Cossyra insula, in quam ex
 Sicilia profugerat. Xyl.

⁷ Sic scribendum censuit Dacer. & ita habet SG. deditque
 R. Vulgo Ὀπιος. Est is, cujus librum habemus de bello
 Hispaniensi.

ανθρώπως ¹ Φησὶ καὶ Κοίντῳ Οὐαλερίῳ ² χρήσασθαι τὸν Πομπήϊον. ἐπιστάμενον γὰρ, ὡς ἐστὶ Φιλολόγος ἀνὴρ καὶ Φιλομαθῆς ἐν ὀλίγοις ὁ Οὐαλερίος, ὡς ἤχθη πρὸς αὐτὸν, ἐπισπασάμενον ³ καὶ συμπεριπατήσαντα, καὶ πυνθόμενον ὧν ἐχρηζέ, καὶ μαθήσια, προστάξαι τοῖς ὑπηρέταις εὐθύς ἀνελεῖν ἀπαγαγόντας. ἀλλ' Ὀπίῳ ⁴ μὲν, ὅταν περὶ τῶν Καίσαρος πολεμίων, ἢ Φίλων, διαλέγεται, & ⁵ σφόδρα δεῖ πισεύειν μετ' εὐλαβείας. Πομπήϊος δὲ τὰς μὲν ἐν δόξῃ μάλιστα τῶν Σύλλα πολεμίων, καὶ Φανερώς ἀλισιομένους, ἀναγκαιῶς ἐκόλαζε· τῶν δ' ἄλλων ὅσους ἐξῆν, περιεώρα λανθάνοντας, ἐνίς δὲ καὶ σινεξέπεμψε ⁶. τὴν δ' Ἱμεραίων ⁷ πόλιν ἐγνωκός αὐτῷ κολάζειν, γενομένην μετὰ τῶν πολεμίων, Σθένις, ὁ δημαγωγός, αἰτησάμενος λόγον, ἐκ ἐφ' ὀνόματι ποιήσιν τὸν Πομπήϊον, ἐὰν, τὸν αἴτιον ἀφείς, ἀπολέσῃ τὰς μηδὲν ἀδικήσας. ἐρομένους δ' ἐπεῖνα, τίνα λέγει τὸν

I Teste H. Steph. etiam legitur ἀπανθῶς. Ita & V. — Monet tamen R. ibi forsitan non sic fuisse exaratum, sed lectionem Junt. a V. esse enotatam quae, per compendium scripturae ἀπανθῶς, idem dicat atque ἀπανθρώπως.

2 SG. hic & infra Οὐαλερίῳ. Sic quoque Junt. Ald. Crat. Pro seq. χρήσασθαι V. χρῆσθαι.

3 R. susp. ἀσπασάμενον, cum salutasset eum.

4 V. Ὀπίος.

5 Hanc partic. negativam R. addidit de suo. Equidem eam vix necessariam censeo, cum μετ' εὐλαβείας meo sensu satis exprimat, quae significari vult R., & latinus Interpres, cujus auctoritate quodam modo nititur, exprimit per voces non temere.

6 scilicet e Sicilia, opera sua cum opera amicorum conjuncta, si qui effugientibus alii amici essent. R.

7 Plut. in praec. reip. ger. habet Μαμερτίων. Thermitanos eum intelligere, Himerae habitantes, & forsitan utrobique scribendum esse Θερμιτανῶν, nequaquam vero Μαμερτίων, monent Br. & Mos. Duf. Quod autem addit Br. ibidem pro seq. nomine proprio Σθένις melius dari Σθένιος, equidem non video. In Frst. & apud R. lego Σθένιος.

τὸν αἴτιον ¹, ἑαυτὸν ὁ Σθένεις ἔφη, τὰς μὲν Φίλας κεί-
σαντα τῶν πολιτῶν, τὰς δ' ἐχθρὰς βιασάμενον. ἀγαθεὶς
ἐν τῇ παρρησίᾳ καὶ τὸ φρόνημα τῷ ἀνδρὸς ὁ Πομπηϊὸς,
ἀφῆκε τῆς αἰτίας πρῶτον ἐκείνον, εἶτα καὶ ² τὰς ἄλ-
λας ἅπαντας. ἀνέων δὲ τὰς στρατιώτας ἐν ταῖς ὁδοι-
πορίαις ἀτακτεῖν, σφραγιῶν ταῖς μαχαίραις αὐτῶν ἐπέ-
βαλεν, ἢν ὁ μὴ φυλάξας ἐκολάζετο.

XI. Ταῦτα πράτων ἐν Σικελίᾳ καὶ πολιτευόμε-
νος, ἐδέξατο δόγμα συγκλητῆ, καὶ γράμματα Σύλλα,
κελεύουσα εἰς Λιβύην πλεῖν, καὶ πολεμεῖν Δομιτίῳ κα-
τὰ κράτος ³, ἡθρομότι πολλαπλασίαν δύναμιν, ἧς ἔχων
Μάριος ἐπάλαι διεπέρασεν ἐκ Λιβύης εἰς Ἰταλίαν ⁴,
καὶ συνέχει ⁵ τὰ Ῥωμαίων πράγματα, τύραννος ἐκ
Φυγά-

1 Huic voci R. subjicit sequentem notam: „Miror, ejus-
„modi mendum tot editiones foedare. Recte habent Fl. &
„Ald. ἴον. Vulc. Anon. & Mur. etiam (item SG.) & monue-
„rat jam H. Steph. Vide & Op. Mor. l. c. (Cratandreae pri-
„ma vitium prodidit, quod deinceps in reliquis infecutas di-
„manavit.)“ — Observes velim, L. B. ea, quae in parenthe-
si data hic legas, a R. ipso esse inserta, reliqua autem Bryani
annotationem exhibere. At quanta oscitantia! Primo quidem
Bryani nota plane non ad hoc ἴον αἴτιον, quod in omnibus edd.
perspicue extat, referenda est, sed ad id, quod paulo ante prae-
cessit, ubi in ipsa Bryanea, sicuti vulgo, extat ἴον αἴτιον. De-
inde, minime Br. sua in nota testatur, Aldinam recte habere
ἴον, sed folius Juntinae mentionem facit. Tertio, eodem in
loco non est vitium Cratandreae, sed Aldinae, quam omnes
reliquae male sunt secutae. Denique Bryanus ipse Anonymum
citatur temere pro lectione recipienda. Nulla saltem extat Anon.
nota in Catt. var. sed folius Vulcobii.

2 καὶ R. addidit de suo.

3 SG. uno vocabulo hic, & cum Junt. Ald. Crat. infra
c. 12. κατακράτος.

4 Veterum codd. auctoritate H. Steph. dederat Σικελίαν,
cum priores edd. habuerant Ἰταλίαν. Hanc ipsam lectionem,
quam SG. Anon. & Mur. exhibent, restituendam censuit Br.
deditque R.

5 Br. leg. videtur συνέχει.

Φυγάδος κατασάς. ὀξέως ἔν ἅπαντα παρασκευασόμενος ὁ Πομπήϊος, Σικελίας μὲν ἔρχοντα Μέμμιον ¹ κατέλιπε, τὸν ἄνδρα τῆς ἀδελφῆς· αὐτὸς δ' ἀνήγετο ναυσὶ μὲν μαυραῖς ἑκατὸν εἴησι, Φορτηγοῖς δὲ σίτον καὶ βέλῃ καὶ χρήματα καὶ μηχανὰς νομιζέσαις ὀλιγοσίσαις. καταχόντι δ' αὐτῷ ταῖς μὲν εἰς Ἰτύκην ² ναυσὶ, ταῖς δ' εἰς Καρχηδόνα, τῶν πολεμίων ἀποσάντες ἐπ' Ἰταλικήσι ³ προσεχώρησαν. αὐτὸς δ' ἦγεν ἕξ ἑντελῆ τάγματα. συμβῆναι δ' αὐτῷ πρᾶγμα γελοῖον ἰσορᾶσι. στρατιῶται γάρ τινες, ὡς ἔοικε, Θησαυρῶ περιπεσόντες ἔλαβον συχνὰ χρήματα. τῆ δὲ πράγματος γενομένης Φανερᾶ, ἔδοξε τοῖς ἄλλοις πᾶσι ⁴ χρημάτων μετὸν εἶναι τὸν τόπον, ἐν ταῖς ποτὲ τύχαις τῶν Καρχηδονίων ἀποτιθεμένων. ἔδεν ἔν ὁ Πομπήϊος εἶχε χρῆσθαι τοῖς στρατιώταις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας Θησαυρᾶς ⁵ ζήτησιν, ἀλλὰ περιῆει γελῶν καὶ θεώμενος ὁμῆ μυριάδας τοσαύτας ὀρυσσάσας καὶ σφεθέσας τὸ πεδῖον· ἕως ἀπειπόντες ἐκέλευον αὐτὸς ἄγειν, ὅπη βέλεται τὸν Πομπήϊον, ὡς δίκην ἰκανὴν τῆς ἀβελτερίας δεδωκότας.

XII. Ἀντιτεταγμένους δὲ τῆ Δομίτις, καὶ χαράδραν τινὰ προβεβλημένους χαλεπὴν περάσαι καὶ τραχεῖαν, ὄμβρος ἅμα πνεύματι πολὺς ἔωθεν ἀρξάμενος κατεῖχεν· ὡς ἀπογνόντα τῆς ἡμέρας ἐκείνης μαχέσασθαι τὸν Δομίτιον ἀναζυγὴν παραγγεῖλαι. Πομπήϊος δὲ τᾶτον ἑαυτῆ ⁵ ποιόμενος τὸν καιρὸν, ὀξέως ἐπήει καὶ

K 2

διέ-

¹ Sic Xyl. legi voluit, & exhibent Anon. & Mur. & dedit R. In SG. Junt. Ald. Crat. & Steph. est Μόμμιον. Sola Frst. (non Steph. uti R. voluit) dedit Μέμμιον, quam secutus est Br.

² V. Ἰτυίην.

³ Teste H. Steph. est in antiquis exempl. ὀλιγακίλιοι.

⁴ Teste H. Steph. etiam legitur: δόξα τοῖς ἄλλοις παρέση πᾶσι.

⁵ V. Θησαυρὸν.

⁶ SG. αὐτῆ. Junt. Ald. Crat. αὐτῆ. Steph. ἑαυτῆ.

διέβαινε τὴν χαράδραν. οἱ δ' ἀτάκτως, καὶ θορυβέμενοι, καὶ ἐπάντες, ἕδ' ὁμαλῶς ὑφίσαντο· καὶ τὸ πνεῦμα περιήει, τὴν ζάλην αὐτοῖς προσβάλλον ἐναντίαν. ἔμην ἀλλὰ καὶ τὰς Ῥωμαῖκας ὁ χειμῶν ἐτάραξεν, ἔκαθορῶνας ἀλλήλους ἀκριβῶς· αὐτὸς τε Πομπήϊος ἐκινδύνευσεν ἀγνοηθεὶς ἀποθανεῖν, ἐρωτῶντι στρατιώτῃ τὸ σύνθημα βράδιον ¹ ἀποκρινόμενος. ὠσάμενοι δὲ ² πολλῶ Φόνω τὰς πολεμίας (λέγονται γὰρ ἀπὸ δισμυρίων τριχίλιοι διαφυγεῖν) αὐτοκράτορα τὸν Πομπήϊον ἠσπάσαντο. Φήσαντος δ' ἐκείνου μὴ δέχεσθαι τὴν τιμὴν, ἕως ὁρθὸν ἔσηκε τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, εἰ δ' αὐτὸν ἀξιάσι ταύτης τῆς προσηγορίας, ἐκεῖνο χρῆναι πρότερον καταβαλεῖν, ὥρμησαν εὐθὺς ἐπὶ τὸν χάρακα· καὶ Πομπήϊος ἄνευ κράτους ἠγωνίζετο, δεδοικῶς ³ τὸ πρότερον πάθος. ἀλίσσιεται δὲ τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀποδηήσκει Δομιτίος. τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν εὐθὺς ὑπήκουν, αἱ δὲ κατὰ κράτος ἐλήφθησαν. εἶλε δὲ καὶ τῶν βασιλείων Ἰάροφον ⁴, τὸν συμμαχήσαντα Δομιτίῳ, τὴν δὲ βασιλείαν Ἰάμφα παρέδωκε. χρώμενος δὲ τῇ τύχῃ, καὶ τῇ ῥύμῃ ⁵ τῆς στρατεύματος, εἰς τὴν Νομαδικὴν ἐνέβαλε ⁶. καὶ πολλῶν ὁδὸν ἡμερῶν ἐλάσας, καὶ πάντων κρατήσας, οἷς ἐνέτυχε, καὶ τὸ πρὸς Ῥωμαῖκας δέος ἦδη τῶν βαρβάρων ἐξερρύθηκός, αὐθις ἰχυρὸν καὶ φοβερὸν καταστήσας ⁷, ἕδὲ τὰ θηρία δεῖν ἔφη τὰ τὴν Λιβύην κατοικῶντα τῆς τῶν Ῥωμαίων ἄπειρα ῥώμης καὶ τύχης ⁸

ἀπο-

¹ V. βραδυτέρον.

² abest δὲ a SG.

³ SG. καὶ δεδοικῶς.

⁴ Junt. Ald Crat. Ἰάροφον. Anon. & Mur. Ἰάροβον, quod Br. probat. V. & SG. Ἰάροφον. Sic & in lin. seq. Anon. & Mur. Ἰάμφα, pro Ἰάμφα, idque mavult Br.

⁵ Ita susp. Br. & dedit R. pro vulg. ῥώμῃ.

⁶ Sola Br. quam R. sequitur, ἐνέβαλλε. Hinc non dubitavi, priorem lectionem, quam & SG. exhibet, restituere.

⁷ R. susp. ἐγκαταστήσας.

⁸ V. ἰόλμης καὶ ἰόλμης. SG. ῥώμης καὶ ἰόλμης.

ἀπολιπεῖν. ὅθεν ἐν Θήραις λεόντων καὶ ἐλεφάντων ἡμέρας διέτριψεν ἐ πολλὰς· ταῖς δὲ πάσαις, ὡς Φασί, τεσσαράκοντα, τῆς πολεμίας συνεΐλε, καὶ Λιβύην ἐχειρώσατο, καὶ ἐκήτησε τὰ τῶν βασιλέων, ἔτος ἄγων ἐνεῖνο τέταρτον καὶ εἰκοστὸν.

XIII. Ἐπανελθόντι ¹ δ' εἰς Ἰτύνην αὐτῷ γράμματα νομίζεται Σύλλα, προστάτητος ἀφιέναι μὲν τὴν ἄλλην στρατίαν ², αὐτὸν δὲ μεθ' ἐνὸς τάγματος περιμένειν αὐτόθι τὸν διαδεξόμενον ³ στρατηγόν. ἐπὶ τέτοις ἀδήλως μὲν αὐτὸς ἤχθετο, καὶ βαρέως ἔφερον, ἐμφανῶς δ' ὁ στρατὸς ἠγανάκει· καὶ δεηθέντος τῷ Πομπηίῳ προελθεῖν, τὸν τε Σύλλαν κακῶς ἔλεγον, κακείνον ἐκ ἔφασαν προήσεσθαι χωρὶς αὐτῶν, ἐδ' εἶων πισευεῖν τῷ τυράνῳ. τὸ μὲν ἐν πρῶτον ὁ Πομπηίος ἐπειρᾶτο πρᾶννεῖν καὶ παρηγορεῖν αὐτὰς· ὡς δ' ἐκ ἐπειθε, καταβάς ἀπὸ τῷ βήματος, ἐπὶ τὴν σιγητὴν ἀπήει δεδακρυμένος. οἱ δὲ συλλαβόντες αὐτὸν, αὐδὶς ἐπὶ τῷ βήματος κατέστησαν, καὶ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας ἀνηλώθη, τῶν μὲν μένειν καὶ ἄρχεῖν κελεύοντων, τῷ δὲ πείθεσθαι δεομένας, καὶ μὴ σασιάζειν· ἄχρις ἔ ⁴ προσλιπαρέων καὶ καταβοώντων, ὥμοσεν ἀναιρήσειν ἑαυτὸν, εἰ βιάζοντο· καὶ μόλις ἐπαύσαντο ἔτω. τῷ δὲ Σύλλα πρώτη μὲν ἦλθεν ἀγγελία, τὸν Πομπηίου ἀφесάναι, καὶ πρὸς τῆς φίλης εἶπεν ⁵, ὡς ἄρα πεπραμένον ἦν αὐτῷ γενομένῳ γέροντι παίδων ἀγῶνας ἀγωνίζεσθαι, διὰ τὸ καὶ Μάριον αὐτῷ νέον ὄντα νομιδῆ πλείστα πράγματα παραχεῖν, καὶ εἰς τῆς ἐσχάτης περιεῆσαι κινδύνους. πυθόμενος δὲ τάληθῆ, καὶ πάντας ἀνθρώπους αἰδανόμενος δέ-

K 3

χεσθαι

¹ Junt. Ald. Crat. ἔπανελθόντα.

² Sic legend. fusp. Br. & dedit R. Vulgo στρατιάν.

³ V. διαδεξόμενον.

⁴ SG. ἄχρι ἔ. (Sic & Junt.) Idem cod. paulo post ἔτως pro ἔτω.

⁵ V. SG. εἰπών.

χεῖσαι καὶ παραπέμπειν τὸν Πομπήϊον ὠρμημένους μετ' εὐνοίας, ἔσπευδεν ὑπερβαλέσθαι καὶ προελθὼν ἀπήντησεν αὐτῷ, καὶ δεξιωσάμενος ὡς ἐνῆν προθυμότατα, μεγάλη Φωνῆ Μάγνου ἠσπάσατο, καὶ τὰς παρόντας ἕτως ἐκέλευσε προσαγορευῆσαι. σημαίνει δὲ μέγαν ὁ Μάγνος. ἕτεροι δὲ Φασιν ἐν Λιβύῃ πρῶτον ¹ ἀναΦώνημα τῆτο τῆ στρατῆ παύλος γενέσθαι, κράτος δὲ λαβεῖν καὶ δύναμιν, ὑπὸ Σύλλα βεβαιωθέν. αὐτὸς μέντοι πάντων ² ἕσματος καὶ μετὰ πολὺν χρόνον εἰς Ἰβηρίαν ἀνθύπατος ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ Σερτώριον, ἤρξατο γράφειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς καὶ τοῖς διατάγμασι Μάγνον Πομπήϊον. ἐκ ἔτι γὰρ ἦν ἐπίφθονον τῆνομα, σύνηδες γενόμενον. ὅθεν εἰκότως ἀν ἀγαθείῃ καὶ θαυμάσειεν ἀν τις τὰς πάλαι Ῥωμαῖς, οἱ ταῖς τοιαύταις ἐπικλήσεσι ³ καὶ προσωνυμίαις ἐ τὰς πολεμικὰς ἡμείβουλο καὶ στρατιωτικὰς κατορθώσεις μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς πολιτικὰς πράξεις καὶ ἀρετὰς ἐκόσμεν. δύο γὰρ Μαξίμους, ὅπερ ἐστὶ μεγίστους, ἀνηγόρευσεν ὁ δῆμος. Οὐαλέριον μὲν, ἐπὶ τῷ διαλλάξαι σασιάζουσαν αὐτῷ ⁴ τὴν σύγκλητον. Φάβιον δὲ Ῥῆλλον, ὅτι πλεσίς τινὰς ἐξ ἀπελευθέρων γεγονότας καὶ κατειλεγμένους ⁵ εἰς τὴν σύγκλητον ἐξέβαλεν.

XIV. Ἐκ τέττα θρίαμβον ἤτει Πομπήϊος, ἀντέλεγε δὲ Σύλλας. ὑπάτῳ γὰρ, ἢ στρατηγῷ μόνῳ, ἀλλῶ δ' ἐδενὶ δίδωσιν ὁ νόμος. διὸ καὶ Σικελίων ὁ πρῶτος, ἀπὸ μειζόνων καὶ κρείττόνων ἀγώνων ἐν Ἰβηρίᾳ
Καρ-

¹ R. monente, h. l. non est adjectivum, sed adverbium, *primum*, *primo tempore*, *zum erstenmale*.

² Sic in omnibus edd. Stephanica prioribus extitit, & pro-bante Br. dedit R. pro vulg. πάντως.

³ Junt. Ald. Crat. SG. κλήσεσι.

⁴ Verunt Schirach & Kind: *den Senat, der mit sich selbst unheim gemacht war*. Male. Refert idem Cic. in Bruto.

⁵ V. SG. καταλεγμένους.

Καρχηδονίων κρατήσας, ἐκ ἤγησε Θρίαμβον. ὕπατος γὰρ ἐκ ἦν, ἀδὲ στρατηγός. εἰ δὲ Πομπήϊος ἔπω πάνυ ¹ γενειῶν εἰσελᾶ Θριαμβεύων εἰς τὴν πόλιν, ᾧ βελῆς δια τὴν ἡλικίαν ἔ μέτεσι, παντάπασιν ἐπίΦθονον ἔσεθαι καὶ τὴν ἀρχὴν ἑαυτῶ, καὶ τὴν τιμὴν ἐκείνω. ταῦτα πρὸς Πομπήϊον ὁ Σύλλας ἔλεγεν, ὡς ἐκ ἑάσων, ἀλλ' ἐνσησόμενος αὐτῶ, καὶ κωλύσων ² τὸ Φιλόνειμον ἀπειθῆντος. ὁ δὲ Πομπήϊος ἔχ ὑπέπληξεν, ἀλλ' ἐννοεῖν ἐκέλευε τὸν Σύλλαν, ὅτι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα πλείονες, ἢ δυόμενον, προσκυνοῦσιν· ὡς αὐτῶ μὲν αὐξαναμένης, μεικμένης δὲ καὶ μαραινομένης ἐκείνω τῆς δυνάμεως. ταῦτα ὁ Σύλλας [ἐκ ³] ἀκριβῶς ἀπέσας, ὄρων δὲ τὰς ἀπέσαντας ἀπὸ τῶ προσώπων καὶ τῶ χήματος ἐν θαύματι ποιημένως, ἤρετο, τί τὸ λεχθέν εἴη. πυθόμενος δὲ, καὶ καταπλαγείς τῶ Πομπήϊα τὴν τόλμαν, ἀνεβόησε δις ἐφέξεῖς· Θριαμβευσάτω. πολλῶν δὲ δυσχεραίνοντων καὶ ἀγανακλήκτων, ἔτι μᾶλλον αὐτὰς, ὡς Φασσι, βεβλόμενος ἀνίχῃ ὁ Πομπήϊος, ἐπεχείρησεν ἄρματι ἐλεφάντων ⁴ τετάρων ἐπιβάς εἰσελαίνειν. ἦγαγε γὰρ ἐκ Λιβύης τῶν βασιλικῶν συχνὰς αἰχμαλώτας· ἀλλὰ τῆς πύλης σενωτέρας ἔσης, ἀπέση, καὶ μετῆλθεν ἐπὶ τὰς ἵππους. ἐπεὶ δ' οἱ στρατιῶται μὴ τυχόντες, ἡλικίων προσεδόκησαν, ἐνοχλεῖν ἐβέλοντο καὶ θορυβεῖν, ἐδὲν ἔφη φροντίζειν, ἀλλ' ἀφήσειν μᾶλλον [Φησὶ ⁵]

K 4

τὸν

1 V. σφόδρα. Id. pro Θριαμβεύων dat Θρίαμβον.

2 Mos. Duf. leg. censet κολέσων.

3 Hanc partic. quae Junt. deest, sed ex Ald. in reliquis transiit, R. uncis inclusit, ut sit sententia: Sulla, quamvis Pompeji dictum probe intellexisset, tamen simulabat non audisse, cernens in circumstantium vultu habituque vel gestu admirationem; quapropter interrogabat, ecquid Pompejus dixisset. Schirach vulgatam sequitur. Pro ἀπέσας V. ἔξακέσας; & pro ἤρετο SG. εἴρετο.

4 SG. invertit ἐλεφ. ἄρμ. Id. paulo post σενωτέρας.

5 V. omittit Φησι; quod probat Br. R. uncis inclusit.

τὸν Θριάμβον, ἢ κολακεύσειν ¹ ἐπεινεσ. ὅτε δὴ καὶ Σερσίλιος, ἀνὴρ ἐπιφανής, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Θριάμβον ἐνάσας τῷ Πομπηίῳ, νῦν εἶπε τὸν Πομπηῖον ὄρῳ καὶ μέγαν ἀληθῶς καὶ ἄξιον τῷ Θριάμβῳ. δῆλον δ' ἐστίν, ὅτι καὶ βελῆς ἂν ἐφελήσας τότε βραδύως ἔτυχεν. ἀλλ' ἐκ ἐσπέδασεν, ὡς λέγουσι, τὸ εὐδοξον ἐκ τῷ παρὰ δόξῃ Θηρώμενος. ἔ γὰρ ἦν θαυμαστὸν, εἰ πρὸ ἡλικίας ἐβέλευε Πομπηῖος, ἀλλ' ὑπέρλαμπρον, ὅτι μηδέπω βηλεύων ἐθριάμβευε. τῆτο δ' αὐτῷ καὶ πρὸς εὐνοίαν ὑπῆρχε τῶν πολλῶν ἔ μικρόν. ἔχαιρε γὰρ ὁ δῆμος αὐτῷ μετὰ Θριάμβον ἐν τοῖς ἵππικοῖς ἐξεταζομένῳ.

XV. Σύλλας δ' ἠνιάτο μὲν, ὄρῳ, εἰς ὅσον δόξης πρόεισι καὶ δυνάμει, αἰχυνόμενος δὲ κωλύειν, ἡσυχίαν ἦγε· πλὴν ὅτε ² βία καὶ ἀκοντος αὐτῷ Λέπιδον εἰς ὑπατείαν κατέστησε συναρχαιρείσας, καὶ τὸν δῆμον τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ ἐκείνῳ σπαράζοντα παρασχῶν, θαυμάσιος αὐτὸν ἀπίοντα μετὰ πλήθους δι' ἀγορῆς οὗ Σύλλας· Ὁρῶ σ', εἶπεν, ὦ νεανία, χαίροντα τῇ νίκῃ. πῶς γὰρ ἐχὶ γενναῖα ταῦτα καὶ καλὰ, Κάτλη, τῷ πάντων ἀρίστῃ, Λέπιδον, τὸν πάντων κένισον, ἀποδειχθῆναι πρότερον ὑπατον, σὲ τὸν δῆμον ἔτω παρασκευάσαντος; ὦρα μέντοι σοὶ μὴ καθεύδειν, ἀλλὰ προσέχειν τοῖς πράγμασιν· ἰχυρότερον γὰρ τὸν ἀνταγωνιστὴν σεαυτῷ ³ παρεσκευάσας. ἐδήλωσε δὲ μάλιστα Σύλλας, ὅτι πρὸς Πομπηῖον ἐκ εὐμενῶς εἶχε, ταῖς διαθήκαις, ἃς ἔγραψεν. ἑτέροις γὰρ φίλοις δωρεὰν ⁴ ἀπολιπὼν,

¹ V. κολακεύειν.

² SG. ὅτι. Sic & Junt.

³ In edd. Stephanica prioribus σεαυτῷ, quod ad ἰχυρότερον referendum est. Steph. auctoritate veterum codd. dedit σεαυτῷ, ut intelligatur ἰχυρότερον quam antea. Idem pro παρασκευῷ. legi quoque testatur κατεσκευάσας. Ex V. enotatum est παρασκευάσας, κατεσκευάσας; SG. παρεσκευάσας; Junt. παρασκευάσας; Ald. & Crat. παρεσκευάσας.

⁴ SG. δωρεῖται.

καὶ τῷ παιδὸς ἀποδείξας ἐπιτρόπας, τὸν Πομπήϊον ὅλως παρήλθεν. ἤνεγκε μέντοι τῷτο μετρίως πάνυ καὶ πολιτικῶς ἐκεῖνος· ὥσε Λεπίδα ¹ καὶ τινῶν ἄλλων ἐνισαμένῶν μὴ ταφῆναι τὸν νεκρὸν ἐν τῷ πεδίῳ, μηδὲ δημοσίᾳ τὴν ἐπιφορὰν γενέσθαι, βοηθῆσαι, καὶ παραχεῖν δόξαν ἅμα ταῖς ταφαῖς καὶ ἀσφάλειαν.

XVI. Ἐπεὶ δὲ ² ταχὺ τῷ Σύλλᾳ τελευτήσαντος εἰς Φῶς παρήει τὰ μαντεύματα, καὶ Λέπιδος εἰσποίων ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐκείνῃς δύναμιν, ἢ κύκλῳ περιῶν, ἐδὲ μετὰ χήματος, ἄλλ' εὐθύς ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν, τὰ πάλα νοσῶντα καὶ διαφυγόντα τὸν Σύλλαν ὑπολείμματα τῶν εἰσέσεων αὐτοῖς ἀναικνῶν καὶ περιβαλλόμενος· ὁ δὲ συνάρχων αὐτῷ Κάτλος, ᾧ τὸ καθαρὸν καὶ ὑγιαῖνον μάλις τῆς βελῆς καὶ τῷ δήμῳ προσεῖχεν, ἦν μὲν ἐν ἀξιώματι σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης μέγιστος ³ τῶν τότε Ῥωμαίων, ἐδόκει δὲ πολιτικῆς ἡγεμονίας μᾶλλον, ἢ στρατιωτικῆς, οἰκείος εἶναι τῶν πραγμάτων ⁴ αὐτῶν ποδάντων τὸν Πομπήϊον, ἢ διεμέλλησεν, ὅπῃ τράπηται, προδείς δὲ τοῖς ἀρίστοις ἑαυτὸν, ἀπεδείχθη στρατεύματος ἡγεμῶν ἐπὶ τὸν Λέπιδον, ἥδη πολλὰ τῆς Ἰταλίας νενικηκότα, καὶ τὴν ἐντὸς Ἀλπεων Γαλατίαν κατέχοντα διὰ Βρέττε στρατεύματι. τῶν μὲν ἐν ἄλλων ἐκράτησε βραδίως ἐπελθὼν ὁ Πομπήϊος, ἐν δὲ Μορτίνῃ ⁵ τῆς Γαλατίας ἀντεκάρθητο τῷ Βρέττῳ συχρὸν χρόνον. ἐν ᾧ Λέπιδος ἐπὶ τὴν Ῥώμην ῥυεῖς ⁶ καὶ προσκαθήμενος ἔξωθεν, ὑπα-
K 5
τεῖαν

¹ SG. Λέπιδος. Junt. seq. vocem ἐνισαμένων omittit.

² Steph. monente, hic quoque ἐπεὶ δὲ pro ἔπειτα δὲ accipiendum est; vel periodus usque ad ἢ διεμέλλησεν suspendenda.

³ R. quaerit, num μεγίστης, an μεγίστου? an denique ad genitivos addendum sit δύξῃ?

⁴ Mos. Duf. voluit τῶν ἐν πραγ. Integra autem esse omnia & plena, monet R. Pro διεμέλλ. SG. διεμέλλησεν.

⁵ Junt. Μορτίνη. In SG. Μορρίνη. Sed, teste Br. litera non facile perspicitur, vocabulo omnino fere deleta.

⁶ Junt. ῥυθμῆς.

τείαν ἤτει δευτέραν, ὄχλω πολλῶ δεδιγμένος τὰς ἐν-
 δον. ἔλυσε δὲ τὸν φόβον ἐπισολῇ παρὰ Πομπηίας κο-
 μιθεῖσα, καταρθωκότος ἀνευ μάχης τὸν πόλεμον. ὁ
 γὰρ Βρῆτος, εἴτε παραδὰς τὴν δύναμιν αὐτὸς, εἴτε προ-
 δοθεὶς μεταβαλλομένης ἐκείνης ¹, ἐνεχείρισε τῷ Πομ-
 πηίῳ τὸ σῶμα, καὶ λαβὼν ἵππεις προπομπὰς, ἀπεχώ-
 ρησεν εἰς πολίχνιον τι τῶν περὶ τὸν Πάδον. ὅπερ ²
 μεθ' ἡμέραν μίαν ἐπιπέμφαντος αὐτῷ τῷ Πομπηίῳ Γε-
 μίνιον, ἀνηρέθη· καὶ πολλὴν ἔχευ ἀπὸ τέτα Πομπηίος
 αἰτίαν. γεγραφὼς γὰρ εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς μεταβολῆς
 πρὸς τὴν σύγκλητον, ὡς ἐκὼν αὐτῷ πρόδοιτο Βρῆτος,
 ἐτέρας αὐτίς ἐπεμψεν ἐπισολὰς ἀνηρημένε τῷ ἀνθρώπῳ
 κατηγορέσας. τέτα τῷ ³ Βρῆτος ἦν υἱός, ὁ Καίσαρα
 σὺν Κασσίῳ ⁴ ἡμίνας, ἀνὴρ ὁμοίως τῷ πατρὶ μῆτε πο-
 λεμήσας, μὴτ' ἀποθανὼν, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνη γέ-
 γραπται. Λέπιδος μὲν ἔν εὐθύς ἐκπεσὼν τῆς Ἰταλίας,
 ἀπέδρασεν εἰς Σαρδόνια· κῆκεῖ νοσήσας, ἐτελεύτησε δι'
 ἀθυμίαν, ἐ τῶν πραγμάτων, ὡς Φασιν, ἀλλὰ γραμ-
 ματίῳ περιπεσὼν, ἐξ ⁵ ἕ μοιχείαν τινὰ τῆς γυναικὸς κατ-
 εφώρασε ⁵.

XVII. Λεπίδῳ δ' ἐδὲν ὁμοίος στρατηγὸς Ἰβηρίαν
 κατέχων Σερτώριος, ἐπῆρωρεῖτο Ῥωμαίοις Φοβερὸς, ὡς-
 περ ἔχατον ⁶ νόσημα, τῶν ἐμφυλίων πολεμίων ὡς τῷ-
 του

1 V. αὐτῆς.

2 V. ὅπως.

3 artic. 7^a R. de suo addidit.

4 SG. Κασίῳ. Sic & in Junt. Ald. & Crat. Pro ὁμοίως
 SG. ὁμοίως

5 V. & SG. ἐφώρασε.

6 Vulgo ἐπ' ἔχ. SG. & omnes Stephanica priores edd. hac
 praepositione carent. Eam delevit R. monetque, ἔχατον νόσ.
 esse nominativos non accusativos, & Sertorium appellari *ulti-
 mam labem*. Idem ex iisdem restituit *πολεμίων* pro vulg. *πο-
 λέμων*, quod Steph. dedit. Non civilia bella, sed hostes Ro-
 mae intestini, domestici, ad Sertorium confluerant. Idem pro
 vulg. *eis* de suo dedit *ὡς*.

τον τὸν ἄνδρα συνεβρύχηότων, πολλὰς μὲν ἤδη τῶν ἐλατ-
τόνων στρατηγῶν ἀνηρηκότα, Μετέλλῳ δὲ Πίῳ¹ τότε
συμπεπλεγμένον, ἀνόρῳ λαμπρῷ μὲν καὶ πολεμικῷ, δο-
κῆντι δ' ἀργότερον ὑπὸ γήρωσ ἐπεθεῖται τοῖς καιροῖς τῷ
πολέμῳ, καὶ ἀπολείπεσθαι τῶν πραγμάτων, ἀρπαζόμε-
νων ἐξύτητι καὶ τάχει τῷ Σερτωρίῳ, παραβόλως καὶ
ληστρικώτερον αὐτῷ προσφερομένῳ², καὶ ταράττοντος
ἐνέδραις καὶ περιδρομαῖς ἄνδρα νομίμων³ ἀθλητῆν ἀγώ-
νων, καὶ δυνάμειος εἰσίμῃ καὶ βαρείας ἡγεμόνα. πρὸς
ταῦτα Πομπηῖος ἔχων στρατιάν⁴ ὑφ' ἑαυτῷ, διεπράτ-
τετο Μετέλλῳ πεμφθῆναι βοηθός· καὶ Κάτλιε κελεύου-
τος⁵ ἐ διέλυεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν περὶ τὴν πό-
λιν, ἀεὶ τινας ποιέμενος προφάσεις, ἕως ἐδωκαν αὐτῷ
τὴν ἀρχὴν, Λευκίῳ Φιλίππῳ γνώμην εἰπόντος. ὅτε καὶ
Φασιν, ἐν αὐγλήτῳ πυθομένας τινός, καὶ θαυμάζον-
τος, εἰ Πομπηῖον ἀνθύπατον οἶεται δεῖν ἐπιτεμφθῆναι
Φίλιππος· Οὐκ ἔγωγε, Φάναι τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἀνθ'
ὑπάτων⁶. ἴως ἀμφοτέρως τὰς τότε ὑπατεύοντας ἐδε-
νός ἀξίως ὄντας.

XVIII.

1 Sic cum Xyl. Anon. & Mur. dandum censuit Br. & dedit R. pro vulg. Ἀπίῳ.

2 Junt. Ald. Crat. προσφερομένῳ.

3 Sic cum V. dari voluit Mos Duf. & dedit R. pro vulg. νόμιμον. Anon. & Mur. μονίμων. Cratandreanam jam vitium optime correxisset, & νομίμων dedisset, quod a nemine adhuc observatum sit, miror.

4 Junt. Ald. Crat. στρατεῖαν. SG. τὴν στρατεῖαν.

5 scil. διαλύειν τὴν στρατιάν — tametsi Catulus auctor esset Pompejo, ut copias dimitteret.

6 H. Steph. notante in edit. ea, quam ipse curaverat, prioribus datur ἀνθύπατων. Est ita quidem in Junt. & Ald. — non in Cratandreana, quae, uti postea Steph. dederat, perspicue exhibet ἀθ' ὑπάτων. De versionibus Xylandri & Cruserii Idem prolixius judicans, dubitat, an prius ἀνθύπατον in ἀθ' ὑπάτων mutandum censuerint, cum non *proconsulem*, sed
pro

XVIII. Ἐπει δὲ τῆς Ἰβηρίας ἀψάμενος ὁ Πομπήιος, οἷα Φιλεῖ πρὸς νέε δόξαν ἡγεμόνος, ἐτέρως ταῖς ἐλπίσιν ἐποίησε τὰς ἀνθρώπους, καὶ τὰ μὴ πάνυ βεβαίως τῷ Σερτωρίῳ συνεσῶτα τῶν ἐθνῶν ἐκινεῖτο καὶ μετεβάλλετο, λόγος ὑπερηφάνος ὁ Σερτώριος κατὰ τῆ Πομπηίᾳ διέσπειρε, καὶ σιῶπλων ἔλεγε νάρθηκος ἂν ¹ αὐτῷ δεῆσαι καὶ σιῦτας ἐπὶ τὸν παῖδα τέτον, εἰ μὴ τὴν γραῦν ἐκείνην ἐφοβεῖτο, λέγων τὸν Μέτελλον. ἔργω μέντοι Φυλαττόμενος σφόδρα καὶ δεδοικὸς τὸν Πομπήιον, ἀσφαλέςερου ἐσρατήγει. καὶ γὰρ ὁ Μέτελλος, ὅπερ ἐκ ἂν τις φήσῃ, διετέθρυπτο τῷ βίῳ κομιδῇ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἐνδεδωκίως· καὶ μεγάλη τις εἰς ὄγκον καὶ πολυτέλειαν ἐξαίφνης ἐγεγόνει μεταβολὴ περὶ αὐτόν· ὥσε τῷ Πομπηίῳ καὶ τέτο θαυμαστὴν εὐνοίαν ἅμα τῇ ² δόξῃ φέρειν, ἐπιτείνουντι τὴν εὐτέλειαν τῆς διαίτης ἃ πολλῆς ἐπιτηδεύσεως δεομένην. Φύσει γὰρ ἦν σώφρων καὶ τεταγμένος ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις. τῆ δὲ πολέμῃ πολλὰς ἰδέας ἔχοντας, ἠνίασε μάλις τὸν Πομπηίου ἢ Λαύρωνος ἄλωσις ὑπὸ Σερτωρίᾳ. κυλιᾶσθαι γὰρ αὐτὸν οἰήσεις, καὶ τι μεγαληγορήσας, αὐτὸς ἐξαίφνης ἀνεφάνη περιεχόμενος κύκλῳ· καὶ διὰ τέτο κινεῖσθαι δεδιὼς, ἐπεῖθε καταπιμπραμένην τὴν πόλιν, αὐτῆ παρόντος. Ἐρέννιον ³ δὲ καὶ Περπένηαν, ἀνδρας ἡγεμονικὰς τῶν πρὸς Σερτώριον καταπεφευγόντων καὶ στρατηγάντων ἐκείνω, νικήσας περὶ Οὐαλεντίαν, ὑπὲρ μυρίας ἀπέκλειεν.

XIX.

pro consule verterint, an potius, ut dicti hujus festivitatem apertiore redderent, ita interpretati sint. Equidem utrumque ad Ciceronem pro lege Manil. c. 21. eadem ipsa referentem respexisse puto.

¹ δεεστ ἂν Junt. Ald. Crat. Eaedem paulo post ἔργα pro ἔργω.

² ἡν δεεστ Junt. Ald. Crat. SG.

³ SG. Ἐρέννιον. Junt. sola paulo post καὶ πεφευγ. pro καταπεφ. & Οὐαλεντίαν pro Οὐαλεντίαν.

XIX. Ἐπαρθεῖς δὲ τῇ πράξει ¹ καὶ μέγα Φρο-
νῶν, ἐπ' αὐτὸν ἔσπευδε Σερτώριον, ὡς μὴ μετὰχοι
τῆς νίκης Μέτελλος. περὶ δὲ Σκιρῶνι ποταμῶ, τῆς ἡμέ-
ρας ἤδη τελευτώσης, συνέβαλλον τὰς δυνάμεις, δεδιότες
μετελθεῖν τὸν Μέτελλον, ὁ μὲν ὡς μόνος, ὁ δ' ὡς μό-
νῳ διαγωνίσαιτο. τὸ μὲν ἔν τέλος ἀμφίδοξον ἔρχεν ὁ
ἀγών. ἐκατέρω γὰρ θάτερον κέρας ἐνίκησε. τῶν δὲ
στρατηγῶν πλεόν ἠνέγκατο Σερτώριος· ἐτρέψατο γὰρ τὸ
καθ' αὐτὸν ἐκείνος ἀντιταχθεῖς. Πομπηῖον δ' ἀνὴρ μέγας
ἰππότη ² πεζὸς ἐφόρμησε· συμπεσόντων δ' [αὐτῶν ³]
εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ γενομένων ἐν λαβαῖς, ἀπέσκηψαν αἱ
πληγαὶ τῶν ξιφῶν εἰς τὰς χεῖρας ἀμφοῖν, ἔχ ὁμοίως
ἐτρώθη μὲν γὰρ ὁ Πομπηῖος μόνον, ἐκείνῳ δ' ἀπέκοψε
τὴν χεῖρα. πλειόνων δὲ συνδραμόντων ἐπ' αὐτὸν, ἤδη
τῆς τροπῆς γεγενημένης, ἀνελπίσως διέφυγε, προέμενος
τὸν ἵππον τοῖς πολεμίοις, Φάλαρα χρυσᾶ καὶ κόσμον
ἄξιον πολλῶ περικείμενον. ταῦτα γὰρ διανεμόμενοι,
καὶ περὶ τέτων μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἀπελείφθη-
σαν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ παρετάξαντο μὲν ἀμφοτέροι πάλιν,
ἐμβεβαῖέμενοι τὸ νίκημα. Μετέλλε δὲ προσιόντος, ἀνε-
χώρησεν ⁴ ὁ Σερτώριος σιεδαθέντι τῷ στρατῷ. τοιαῦται
γὰρ ἦσαν αἱ διαλύσεις, καὶ πάλιν συνδρομαὶ τῶν ἀν-
θρώπων, ὡσεὶ πολλῶν μόνον πλανᾶσαι τὸν Σερτώριον,
πολλῶν δ' αὖθις ἐπιέναι μυριάσι ⁵ πεντεκαίδεκα στρατίας,
ὥσπερ

¹ SG. ἦ δόξη.

² In hoc casu cum Mur. dandum censuit Mos. Duf. deditque
R. pro vulg. ἰππότης. Ex Anon. enotatum est ἰππόδη.

³ R. uncis inclusit, ut supervacaneum, & a Junt. Ald. Crat.
& SG. omisium.

⁴ R. susp. συνανεχώρησεν.

⁵ Junt. & SG. μυρίας. R. susp. ἐπίνας μυριάδας ἔχοντες
(vel ἐπαγόμενοι) πεντ. & monet, huic lectioi melius respon-
dere insequentia ὥσπερ χειμάρρων: nam si vulgata servetur, le-
gendum esse aut χειμάρρων & πιμπλαμένῳ, ut a Commodatar
dati-

ὡσπερ χειμάρρην ἐξαίφνης πιμπλάμενον. ὁ δ' ἔν Πομπήϊος, ἐπεὶ μετὰ τὴν μάχην ἀπήντα τῷ Μετέλλῳ, καὶ πλησίον ἀλλήλων ἦσαν, ἐπέλευσεν ὑφεῖναι τὰς ῥάβδους, θεραπεύων ὡς πρᾶχοντα τιμῇ¹ τὸν Μετέλλον. ὁ δὲ καὶ τᾶτο διεκόλυσε, καὶ τᾶλλα χρησὸς ἦν ἀνὴρ περὶ αὐτὸν, ἰδὲν ὡς ὑπατιῶ καὶ πρεσβυτέρῳ νέμῳ ἑαυτῷ πλέον, ἀλλ' ἢ τὸ σύνθημα, κοινῇ στρατοπεδεύοντων, εἰς ἀπανίας ἐξεπέμπετο παρὰ Μετέλλου. τὰ πολλὰ δὲ χωρὶς ἐστρατοπεδεύοντο². διέκοπτε γὰρ αὐτὰς καὶ δίεση ποιμίλος ὢν ὁ πολέμιος, καὶ δεινὸς ἐν βραχεῖ πολλαχῆ περιφανῆσαι, καὶ μεταγαγεῖν ἀπ' ἄλλων εἰς ἄλλας ἀγῶνας. τέλος δὲ, περιούπων³ μὲν ἀγορὰς, ληϊζόμενος δὲ τὴν χώραν, ἐπικρατῶν δὲ τῆς θαλάσσης, ἐξέβαλεν ἀμφοτέρως⁴ τῆς ὑφ' ἑαυτὸν Ἰβηρίας, ἀναγαθέντας εἰς ἀλλοτρίας καταφυγεῖν ἐπαρχίας, ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων.

XX. Πομπήϊος δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἰδίων ἐξανηλυκῶς καὶ κατανεχρημένος εἰς τὸν πόλεμον, ἤτει χρήματα τὴν σύγλητον, ὡς ἀφιξόμενος εἰς Ἰταλίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, εἰ μὴ πέμποιεν. ὑπατεύων δὲ Λεύκολλος⁵ τότε, καὶ Πομπήϊῳ μὲν ὢν διάφορος, μνάμενος δ' ἑαυτῷ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον, ἔσπευσεν ἀποσαλῆσαι τὰ χρήματα. Φοβόμενος αἰτίαν Πομπήϊῳ παρραχεῖν δεομένῳ Σερτώριον ἀφεῖναι, καὶ πρὸς Μιθριδάτην

dativo μυριάσι, aut χειμάρρην & πιμπλάμενη, ut accommodetur genitivo στρατίας. SG. cum Junt. Ald. Crat. στρατίας; Id. cod. χειμάρρην.

1 V. ἡ τιμῇ.

2 SG. ἐστρατεύοντο.

3 scil. Sertorius. Seq. μὲν deest Junt. Ald. Crat.

4 scil. Metellum & Pompejum. V. in seq. ἔς ὑφ' ἑαυτὸν. R. videtur ibi fuisse αὐτὰς ὑφ' ἑαυτὸν, ut indicetur, ita legi in Juntiana. Sed nescio, quid haec sibi velint. ἡτις quidem abest a Junt. quod Ald. recte addidit; sed αὐτὰς nusquam in Junt. cernitur.

5 SG. Λεύκολλος. Sic & Junt.

την τραπέθει, λαμπρὸν μὲν εἰς δόξαν, εὐμεταχείριστον δὲ Φαινόμενον ἀνταγωνιστήν. ἐν τῷ δὲ θνήσκει Σερτῶριος, ὑπὸ τῶν Φίλων δολοφονηθεὶς. ὧν Περπένας ὁ κορυφαϊότατος ἐπεχείρησεν ἐκείνῳ τὰ αὐτὰ ποιεῖν, ἀπὸ ¹ τῶν αὐτῶν μὲν ὀρμώμενος δυνάμεων καὶ παρασκευῶν, τὸν δὲ χρώμενον αὐταῖς ὁμοίως ἐκ ἔχων λογισμόν. εὐθὺς ἔν ὁ Πομπήϊος ἐπεξελεύθη, καὶ βεμβόμενος ἐν τοῖς πράγμασι τὸν Περπέναν καταμαθὼν, δέλεαρ αὐτῷ δέκα σπείρας ὑφῆμεν εἰς τὸ πεδίον, διασπαρῆσαι κελεύσας. τραπομένης δὲ πρὸς ταύτας ἐκείνης ² καὶ διώκοντος, ἄθρας ἐπιφανείς καὶ συνάψας μάχην, ἐκράτησε πάντων. καὶ διεφάρησαν οἱ πλείστοι τῶν ἡγεμόνων ἐν τῇ μάχῃ. τὸν δὲ Περπέναν ἀχθέντα πρὸς αὐτὸν ἀπέκλειεν, ἐκ ἀχάριστος, ἐδ' ἀμνήμων γενόμενος τῶν περὶ Σικελίαν, ὡς ἐγκαλῆσαι ἔνοιοι, μεγάλη δὲ διανοία καὶ σωτηρίῳ τῶν ὄλων γνώμη χρησάμενος. ὁ γὰρ Περπένας τῶν Σερτωρίε γραμματίων γεγρονῶς κύριος, ἐδέκνυεν ἐπισολὰς τῶν ἐν Ῥώμῃ δυνατωτάτων ἀνδρῶν, οἱ τὰ παρόντα κινήσαι βεβλόμενοι πράγματα, καὶ μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν, ἐκάλεν τὸν Σερτῶριον εἰς τὴν Ἰταλίαν. Φοβηθεὶς ἔν ὁ ³ Πομπήϊος ταῦτα, μὴ μείζονας ἀναστήσῃ τῶν πεπαυμένων πολέμων, τὸν τε ⁴ Περπέναν ἀνεῖλε, καὶ τὰς ἐπισολὰς, ἐδ' ἀναγνὼς, κατέκαυσεν.

XXI. Ἐν δὲ τῷ παραμείνας χρόνον ὅσον τὰς μεγάλας κατασβέσαι ταραχὰς, καὶ τὰ Φλεγμαινόντα μάλα καταστῆσαι καὶ διαλύσαι τῶν πραγμάτων, ἀπῆγεν εἰς Ἰταλίαν τὸν στρατὸν, ἀμμάζοντι τῷ δελικῷ πολέμῳ κατὰ τύχην φερόμενος ⁵. διὸ καὶ Κράσσοσ ὁ

στρα-

¹ V. pro ἀπὸ dat ἀλλὰ.

² abest ἐκείνης a SG.

³ Artic. se ex Ald. & Junt. restituisse monet R. At sola ex Br. exciderat. In omnibus rell. datwr.

⁴ Junt. Ald. Crat. τότε.

⁵ R. suspr. συμφερόμενος.

στρατηγός κατήπειξε ¹ παραβόλως τὴν μάχην, καὶ κατετύχησε, διχίλις τριακοσίαις ἐπὶ μυρίοις κλείναις. ἔμην ἄλλα καὶ τέτρω τὸν Πομπήϊον εἰσποίσεως ἀμωσγέπως τῶ κατορθώματι τῆς τύχης, πεντακίχλιοι Φεύγοντες ἐκ τῆς μάχης ἐνέπεσον εἰς ² αὐτὸν, ἕς ἅπαντας διαφθείρας, ἔγραψε πρὸς τὴν σύγκλητον ἰποφθάσας, ὡς Κράστος μὲν ἐκ παρατάξεως νενίκημε τὰς μονομάχους, αὐτὸς δὲ τὸν πόλεμον ἐκ ῥιζῶν παντάπασιν ἀήρησε. καὶ ταῦτα βελομένοις ἦν δι' εὐνοίαν ἀιροῦσθαι καὶ λέγειν τοῖς Ῥωμαίοις. Ἰβηρίαν δὲ καὶ Σερτώριον ἔδὲ παίζων ἂν τις εἶπεν ἑτέροις, καὶ μὴ Πομπήϊα, τὸ πᾶν ἔργον εἶναι. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τιμῇ καὶ προσδοκίᾳ τῷ ἀνδρὶ ὅμως ἐνῆν τις ὑπόψια καὶ δέος, ὡς ἔπροησομένους τὸ σφάτευμα ³, βαδικμένους δὲ δι' ὄπλων καὶ μοναρχίας ἀντιπρὸς ἐπὶ τὴν Σύλλα πολιτείαν. ὅθεν ἐκ ἐλάττωνες ἦσαν τῶν δι' εὐνοίαν τρεχόντων, καὶ Φιλοφρονεμένων καθ' ὁδὸν, οἱ Φόβω ταῦτα ποιῆντες. ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτην ἀνεῖλε τὴν ὑπόνοιαν ὁ Πομπήϊος, προσιπῶν ἀφῆσεν τὸ σφάτευμα μετὰ τὸν Θρίαμβον, ἐν αἰτιάσθαι τοῖς βασκαίνουσι περιῆν ὑπόλοιπον ⁴, ὅτι τῷ δήμῳ προσνέμει μᾶλλον ἑαυτὸν, ἢ τῇ βελῇ, καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ἀξίωμα, Σύλλα καταβαλόντος, ἐγνωκεν αἰετὰς καταχαρίζεσθαι ⁵ τοῖς πολλοῖς, ὅπερ ἦν ἀληθές. ἔγάρ ἐστιν, ἕτινος ἐμμανέσερον ὁ Ῥωμαίων ἡράδης δήμος, καὶ μᾶλλον ἐπόθησεν, ἢ τὴν ἀρχὴν ⁶ αὐτοῖς ἐπιδειν

1 SG. ἠπειξε.

2 SG. πρὸς. Seq. l. V. ὅτι pro ὡς.

3 V. στρατεύματος.

4 V. τὸ ὑπόλοιπον.

5 Locum hunc de suo sic dedit R. qui in vulgatis ita legitur καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ἀξίωμα Σύλ. κατ., ἔγν. ἀνίσταν καὶ χαρίζεσθαι. Junt. pro τῆς δημοκρ. habet τῆς βελῆς. Sic etiam V. & SG. Ex Ald. profecta est lectio τῆς δήμου. Pro αἰετὰς SG. ἀνίστανται.

6 Praemissam partic. ἢ omittunt Junt. & Crat. Tribunitiam pote-

δεῖν ἐκείνην. ὥστε καὶ Πομπήϊον εὐτύχημα ποιῆσθαι μέγα, τὸν τῷ πολιτεύματος καιρὸν· ὡς ἐκ ἂν εὐρόνῃα χάριν ἄλλην, ἢ τὴν εὐνοίαν ἀμείψεται τῶν πολιτῶν, εἰ ταύτην ἕτερος προέλαβε.

XXII. Ψηφισθέντος ἔν αὐτῷ ¹ δευτέρῃ Θριάμβῃ καὶ ὑπατείας, ἔ δια ταῦτα Θαιμασὸς ἐδόκει καὶ μέγας· ἄλλ' ἐκεῖνο τεμῆριον ἐποιῶντο τῆς λαμπρότητος, ὅτι Κράσσος, ἀνὴρ τῶν τότε ² πολιτευομένων πλεσιώτατος, καὶ δεινότατος εἰπεῖν, καὶ μέγιστος, αὐτὸν τε Πομπήϊον ὑπερφρονῶν καὶ τὰς ἄλλας ἅπαντας, ἐκ ἐθάρσησεν ὑπατείαν μετιέναι πρότερον, ἢ Πομπηίῃς δεηθῆναι. καὶ μέντοι Πομπηίῃς ἠγάπησε, πάλαι δεόμενος χρείας τινὸς ὑπάρξαι καὶ Φιλανδραπίας πρὸς αὐτόν· ὥστε καὶ δεξιῶσθαι προθύμως, καὶ παρακαλεῖν τὸν δῆμον, ἐπαγγελλόμενος χάριν ἕξειν ἐκ ἐλάτῃονα ³ τῷ συνάρχοντος, ἢ τῆς ἀρχῆς. ἔ μὴν ἄλλ' ἀποδειχθέντες ὑπατοὶ διεφέροντο πάντα καὶ προσέκρουον ἀλλήλοις· καὶ ἐν μὲν τῇ βεβλήῃ μᾶλλον ἴχεν ὁ Κράσσος, ἐν δὲ τῷ δήμῳ μέγα

potestatem intelligi, quae a Sylla imminuta fuerat, sed non sublata, monet Mos. Duf. & susp. vocem aliquam hic excidisse. In textu jam correctiori nil desiderabis.

¹ V. σὺν αὐτῷ.

² Teste H. Steph. etiam legitur τῶν πῶποτε πολιτευ. Quae mutatio si cui accipienda videtur, eo monente, dandum est πολιτευσαμένων vel πεπολιτευμένων. A SG. πολιτευομένων abest, sed post ἴσπεῖν superscripta est haec nota: Fortasse librarius hoc verbum in corpore, seu contextu, praetermissum, in margine apponere omisit. Ego (addit Collector Lect. var. cod. SG.) a Plutarcho non esse profectum censeo. In seq. V. πλεσιώτατος εἰπεῖν: an omissis καὶ δεινότ. haud liquet. Id. paulo post cum SG. ἐθάρσησεν pro ἐθάρσ.

³ R. sic dedit de suo — se populo gratiam collegae baud minorem, quam magistratus, esse habiturum, h. e. non minore in beneficio esse habiturum, atque populo in acceptis relaturum, quod Crassum sibi collegam consulatus dedisset, quam quod se consulem creasset. Vulgo ἐκ ἐλάτῃον αὐτῷ συνάρχοντες.

γα τὸ Πομπηίε κράτος ἦν. καὶ γὰρ ἀπέδωκε τὴν δη-
μαρχίαν αὐτῷ, καὶ τὰς δίκας περιεῖδεν αὐτῷ εἰς τὰς
ἰππέας νόμῳ μεταφερομένης. ἦδισον δὲ θάμα τῷ δή-
μῳ παρέχεν αὐτὸς ἑαυτὸν, τὴν στρατείαν ¹ παραιτέμε-
νος. ἔθος γὰρ ἐστὶ Ῥωμαίων τοῖς ἰππεῦσιν, ὅταν στρα-
τεύσονται τὸν νόμιμον χρόνον, ἄγειν εἰς ἀγορὰν τὸν
ἵππον ἐπὶ τὰς δύο ἀνδρας, ἕς τιμητὰς καλεῖσι. καὶ κα-
ταριθμησαμένους ² τῶν στρατηγῶν καὶ αὐτοκρατόρων ἕκα-
σον, ὑφ' οἷς ἐστρατεύσαντο, καὶ διδόντας εὐθύνας τῆς
στρατείας, ἀφίεθαι. νέμεται δὲ καὶ τιμὴ καὶ ἀτιμία
προσήμισα τοῖς βίοις ἐκείνων. τότε δὴ προεκήθητο μὲν
οἱ τιμηταί, Γέλλιος καὶ ³ Λέντλος, ἐν κόσμῳ, καὶ
πάροδος ἦν τῶν ἰππέων ἐξεταζομένων. ὤφθη δὲ Πομ-
πήϊος ἀνωθεν ἐπ' ἀγορὰν κατερχόμενος, τὰ μὲν ἄλλα
παράσημα τῆς ἀρχῆς ἔχων, αὐτὸς δὲ διὰ χειρὸς ἄγων ⁴
τὸν ἵππον. ὡς δ' ἐγγύς ἦν καὶ καταφανῆς ἐγεγόνει,
κελεύσας διαχεῖν τὰς ῥαβδοφόρας, τῷ βήματι προσήγαγε
τὸν ἵππον. ἦν δὲ τῷ δήμῳ θαῦμα καὶ σιωπὴ πᾶσα ⁵,
τὲς τ' ἀρχοντας αἰδῶς ἄμα καὶ χαρὰ πρὸς τὴν ὄψιν
ἔχεν. εἶτα ὁ μὲν πρεσβύτερος ἠρώτησε ⁶. Πουθάνο-
μαί σε, ὦ Πομπηίε Μάγνε, εἰ πάσας ἐστράτευσαι τὰς
κατὰ νόμον στρατείας; Πομπηῖος δὲ μεγάλη φωνῇ. Πά-
σας, εἶπεν, ἐστράτευμαι καὶ πάσας ὑπ' ἐμαυτῷ αὐτο-
κράτορι. Τῶτ' ἀκέσας ὁ δῆμος ἐξέκραγε, καὶ καταχεῖν
ἐκ ἔτι τὴν βοήν ὑπὸ χαρᾶς ἦν ⁷. ἀλλ' ἀνασάντες οἱ
τιμηταί προέπεμπον αὐτὸν οἴκαδε, χαριζόμενοι τοῖς πο-
λίταις ἐπομένοις καὶ προτῆσιν.

XXIII.

1 V. στρατηγίαν. Id. paulo post στρατεύσασσι pro στρατεύσωντας.

2 V καταριθμησαμένων.

3 Hanc copulam omittit Jant.

4 Legi hoc etiam loco ἔχων, testis est H. Steph.

5 Br. legi vult πᾶσι.

6 SG. ἐρώτησεν.

7 R. & Mos. Duf. fasp. ὑπὸ χαρᾶς οἷος ᾧ ἦν.

XXIII. Ἦδη δὲ τῆς ἀρχῆς περαινομένης τῷ Πομπηίῳ, τῆς δὲ πρὸς Κράσσου ἀξιομένης διαφορᾶς, Γάϊος ἱ τις Αὐρήλιος, ἀξίωμα μὲν ἵππικὸν ἔχων, βίῳ δ' ἀπράγμονι κεχηρημένος, ἐκκλησίας ἕσης, ἀναβάς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ προσελθὼν, ἔφη κατὰ τὰς ὑπνεκς αὐτῷ τὸν Δία Φάναι², κελεύοντα τοῖς ὑπάτοις Φράσαι, μὴ πρότερον ἀποδέδαι τὴν ἀρχὴν, ἢ Φίλας ἀλλήλοις γενέδαι. βηθέντων δὲ τέτων, ὁ μὲν Πομπηίος ἡσυχίαν ἤγευ ἐσῶς· ο δὲ Κράσσος ἀρξάμενος δεξιῶδαι καὶ προσαγορεύειν αὐτὸν· Οὐδὲν οἶμαι ποιεῖν ἀγεννὲς, εἶπεν³, ἔδὲ ταπεινὸν, ὧ πολῖται, Πομπηίῳ πρότερος ἐνδιδᾶς, ὃν ὑμεῖς, μήπω μὲν γενειῶντα, μέγαν ἡξιώσατε καλεῖν, μήπω δὲ μετέχοντι βελῆς ἐψηφίσασθε δύο θριῆμβες. ἐν τῆς διαλλαγέτες, ἀπέδεντο τὴν ἀρχὴν. καὶ Κράσσος μὲν ὄνπερ ἐξ ἀρχῆς εἴλετο τρόπον τῶ βίᾳ διεφύλαττε· Πομπηίος δὲ τὰς τε πολλὰς ἀνεδύετο συνηγορίας, καὶ τὴν ἀγορὰν κατὰ μικρὸν ἀπέλειπε⁴, καὶ προῆει σπαυίως εἰς τὸ δημόσιον, αἰεὶ δὲ μετὰ πλήθους. ἔ γὰρ ἦν ἔτι ῥᾶδιον ὄχλε χωρὶς ἐντυχεῖν, ἔδ' ἰδεῖν αὐτὸν· ἀλλ' ἡδιστος ὁμᾶ⁵ πολλοῖς καὶ ἀθροῖς ἐφαίνετο, σεμνότητα περιβαλλόμενος ἐκ τῆς τῆ ὄψει καὶ ὄγκου, ταῖς δὲ τῶν πολλῶν ἐντεύξεσι καὶ συνηθείαις ἀδικῶν οἴομενος δεῖν τὸ ἀξίωμα διατηρεῖν. ὁ γὰρ ἐν ἱματίῳ βίος ἐπισφαλῆς ἐστὶ πρὸς ἀδοξίαν τοῖς ἐκ τῶν ὑπλων μεγάλοις, καὶ πρὸς ἰσότητα δημοτικὴν ἀσυμμέτροις⁶. αὐτοὶ μὲν

L 2

γὰρ

1 In Crasso dicitur Ὀνάτιος. Cf. T. III. p. 420.

2 Mos. Duf. cum Anon. & Mur. scribi vult Φανῆναι.

3 SG. hoc ordine, ἔδὲν, εἶπεν, οἶμαι ποιεῖν ἀγεννὲς. Id. paulo post πρότερον pro πρότερος.

4 SG. ἀπέλειπε. Sic & Junt. Pro προῆει V. προσῆει.

5 Mos. Duf. susp. ὁμῶς, ut sit sensus: jucundissime tamen conspiciabatur in frequentī populo, indeque &c. R. autem: ἡδιστὰ πως ὁμᾶ, quam libentissime conspiciendum se dabat in globo conferto clientium. Pro ἀθροῖς V. ἀνθρώποις.

6 Teste H. Steph. scriptum quoque invenitur ἀσύμμετρος. Sic V. SG. & ipsa Junt.

γὰρ καὶ ἑνταῦθα ¹ πρωτεύειν, ὡς ἐκεῖ, δικαίῃσι τοῖς δ' ἐκεῖ φερομένοις ἔλαττον, ἑνταῦθα γὰρ μὴ πλέον ἔχειν, ἐκ ἀνεκτόν ἐστι. διὸ τὸν ἐν στρατοπέδοις καὶ θριάμβοις λαμπρὸν, ὅταν ἐν ἀγορᾷ λάβωσιν, ὑπὸ χεῖρα ποιῶνται καὶ καταβάλλωσι. τῷ δ' ² ἀπολεγόμενῳ καὶ ὑποχωρῶντι τὴν ἐκεῖ τιμὴν καὶ δύναμιν ἀνεπίφθονον φυλάττωσιν. ἐδήλωσε δ' αὐτὰ τὰ πράγματα μετ' ὀλίγου χρόνον.

XXIV. Ἡ γὰρ πειρατικὴ δύναμις ὠρμήθη μὲν ἐκ Κιλικίας τὸ πρῶτον, ἀρχὴν παράβολον ³ λαβῶσα καὶ λαυθάνασαν, φρόνημα δὲ καὶ τόλμαν ἔχεν ἐν τῷ Μιδριδατικῷ πολέμῳ, χρῆσασα ταῖς βασιλικαῖς ὑπηρεσίαις ἑαυτήν. εἶτα Ῥωμαίων ἐν τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις περὶ θύρας τῆς Ῥώμης συμπεσόντων, ἔρημος ἴσα φρερᾶς ἢ θάλασσα κατὰ μικρὸν αὐτὰς ἀφείλιετο ⁴ καὶ προῆγεν, ἐκ ἑτι τοῖς πλέεσι μόνον ἐπιτιθεμένως, ἀλλὰ

καὶ

1 i. e. in foro vel in toga. Ἐκεῖ, quod sequitur, in castris vel in sago. R. Idem ad seqq. τοῖς δ' ἐκ. φερ. ἔλ. — plebejis autem, quibus necesse est in castris cedere atque obsecundare imperatoribus, hic saltim, in foro Romano, in illos imperatores suos, exercere volunt imperium atque majestatem; indignumque censent & non ferendum, si hoc sibi denegetur.

2 R. susp. τῷ δ' ἐκ ἀπολ. — qui autem dignitatem non ejurat, neque ultro concedit, sed in pace perinde, atque in bello, majestatem servat (ut fecisse Pompejum paulo ante dicebat Plutarchus) ei in foro quoque conservant cives intemertatum & ab invidia haud carptum honorem eundem, quo in castris eum fuerant profecuti.

3 Br. susp. παράλογον. R. tuetur vulgatam, tamen si duriter dictum sit pro κατ' ἀρχὴν παρεβάλλοντο μόνον λησιύοντες καὶ παραβόλως καὶ λάθρα ἴετο ἐποίων, magnis cum periculis & clam exercebant piraticam. Differunt, monere R. pergit, σατραβάλλεδαγ & τολμᾶν; (Plutarchus certe h. l. ea discrevit) illud est *audere temere*, nulla, aut exigua cum spe boni successus; hoc vero, *confidere*, fidenter & secure aliquid facitare.

4 V. Mur. SG. ἀφείλιετο; quod Br. probat. R. vulgatam defendi posse censet — *abstraherat eos*, a Sicilia puta, & ab oris Asiae, versus mare Jonium & Libycum atque Italicum.

καὶ νῆες καὶ πόλεις παραλίαι ἐκκόπτοντας. ἤδη δὲ καὶ χρήμασι δυνατοί, καὶ γένεσι ¹ λαμπροί, καὶ τῷ Φρονεῖν ἀξιέμενοι διαφέρειν ἄνδρες, ἐνέβαινον εἰς τὰ ληστρικά, καὶ μετεῖχον ὡς καὶ δόξαν τιὰ καὶ Φιλοτιμίαν τῶ ἔργῳ Φέροντος. ἦν δὲ καὶ ναύσταθμα πολλᾶχόθι πειρατικά, καὶ Φρυγῳρία τετειχισμένα, καὶ σόλοι προσέπιπτον, ἔ πληρωμάτων μόνον εὐανδρίαις, ἐδὲ τέχναις κυβερνητῶν, ἐδὲ τάχεσι νεῶν καὶ κηφότησι ἐξησηκήμενοι πρὸς τὸ οἰκεῖον ἔργον· ἀλλὰ τῶ Φοβερῶ μάλλον αὐτῶν τὸ ἐπίφθονον ἐλύπει καὶ ὑπερήφανον, συλίσι ² χρυσαῖς, καὶ παραπετάσμασι ἀλεργοῖς, καὶ πλάταις ὑπαργύροις, ὡσπερ ἐντροφῶντων τῷ κικηργεῖν καὶ καλλωπίζομένων. αὐλοὶ δὲ καὶ ψαλμοὶ καὶ μέθαι παρὰ πᾶσαν ἀκλῆν ³, καὶ σωμάτων ἡγεμονικῶν ἀρπαγαί, καὶ πόλεων αἰχμαλώτων ἀπολυτρώσεις, ὄνειδος ἦσαν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας. ἐγένοντο δ' ἔν, αἱ μὲν ληστρίδες νῆες, ὑπὲρ χιλίας, αἱ δ' ἀλῆσαι πόλεις ὑπ' αὐτῶν, τετρακόσσιαι. τῶν δ' ἀσύλων καὶ ἀβάτων πρότερον ἱερῶν ἐξέκοψαν ἐπίοντες τὸ Κλάριον, τὸ Διδυμαῖον, τὸ Σαμοθράκιον, τὸν ἐν Ἐρμιόνη τῆς Χθονίας νεῶν, καὶ τὸν ἐν Ἐπίδαυρῳ τῶ Ἀσυληπιῶ, καὶ τὸν Ἰθμοῖ ⁴ καὶ Ταυνάρῳ καὶ Καλαυρίῳ τῶ Ποσειδῶνος, τῶ δ' Ἀπόλλωνος τὸν ἐν Ἀκλίῳ, καὶ Λευκάδι, τῆς δ' Ἦρας τὸν ἐν Σάμῳ, τὸν ἐν Ἀργεῖ, τὸν ἐπὶ Λακινίῳ ⁵. ξένας δὲ θυ-

L 3

σίας

¹ SG. γένεσαι. Id. γὸ pro seq. γῶ (cum Junt.) & paulo post ἐνέβαινον pro ἀνέβ. & infra νηῶν pro νεῶν.

² V. πέλσαι. Idem γὸ κικηργ. pro seq. γῶ κικ.

³ In ind. Frst. ἀκλίνα absque nota auctoris.

⁴ Sic est in Mur. & sic H. Steph. & Br. legi voluerunt, deditque R. pro vulg. γὸ Ἰθμοῖ — scilicet νεῶν, constantiae ergo ob praemissa & insequentia, tamen ad γὸ Ἰ. possit ἱερὸν subaudiri. Br. quoque in seq. vult καὶ ἐν Ταυν.

⁵ Sic Xyl. dari voluit, & exhibent Anon. & Mur. & probante Mose Duf. dedit R. pro vulg. Λευκανίῳ. Intelligitur antiquissimum Junonis Lacinae templum in Lucania. Quod autem

σίας ἐξυνοῦν αὐτοὶ τὰς ἐν Ὀλύμπῳ ¹, καὶ τελετάς τινὰς ἀπορρήτους ἐτέλεον, ὧν ἡ τῆ Μίθρα καὶ μέχρι δεῦρο διασώζεται, καταδειχθεῖσα πρότερον ² ὑπ' ἐκείνων. πλείεσσα δὲ Ῥωμαίοις ³ ἐνυβρίσαντες, ἔτι καὶ τὰς ὁδὸς αὐτῶν, ἀναβαίνοντες ἀπὸ θαλάσσης, ἐλήθίζοντο, καὶ τὰς ἐγγυὸς ἐπαύλεις ἐξέκοπιον. ἤρπασαν δὲ ποτε καὶ στρατηγὰς δύο, Σεξτίλιον καὶ Βελλῆνον ⁴, ἐν ταῖς περιπορφύροις, καὶ τὰς ὑπηρέτας ἅμα καὶ ῥαβδοφόρους ὥχοντο σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις ἔχοντες. ἤλω δὲ καὶ θυγάτηρ Ἀντωνία, Θριαμβικὴ ἀνδρὸς, εἰς ἀγρὸν βαδίζουσα, καὶ πολλῶν χρημάτων ἀπελυτράθη. ἐκείνο δ' ἦν ὑβριστικώτατον. ὅποτε γὰρ τις ἐαλωμένως ἀναβοήσειε Ῥωμαῖος εἶναι, καὶ τῆνομα φράσειεν, ἐπιπεπλήχθαι προσποιούμενοι καὶ δεδιέναι, τὲς τε μὴρὸς ἐπαίοντο καὶ προσέπιπτον αὐτῷ, συγγνώμην ἔχειν ἀντιβολῆντες. ὁ δ' ἐπέλειπετο, ταπεινὸς ὄραν καὶ δεομένους. ἐκ τέτα δ' οἱ μὲν ὑπέδαν τοῖς καλτίοις ⁵ αὐτὸν, οἱ δὲ τήβεννον περιέβαλλον, ὡς δὴ μὴ πάλιν ἀγνοηθεῖη. πολὺν δὲ χρόνον ἔτω κατειρω-

νευσά-

autem ἐπὶ Λακ. non ἐν Λ. uti de caeteris, dicatur, ideo factum arbitratur Mos. Duf. quia in sinus litore situm erat, quī & ipse Λακίονον dicebatur.

¹ Et γὰρ & Ὀλύμπῳ suspecta sunt R. Quærit, num ἐν Ὀλυμπίῳ, ut de ludis Olympicis agatur, & pro γὰρ legatur σύντες — an Olympos, mons Phrygiæ designetur. Pro γελουτάς Anon. γελουτάς.

² R. susp. πρώτων, ab illis primis demonstrata & in usum immissa.

³ R. susp. Ῥωμαίοις ἐν τῇ θαλάττῃ ἐνυβρίσαντες. Opponit mari continentem. Pro seq. ὁδὸς, Mos. Duf. notante, Anon. (in ind. Frst. est προσόδου) & Mur. προσόδου. Sic & susp. Xyl. ut sit: diripiebant ea, quæ ex reditibus ad eos afferebantur; aut scriptum fuisse ἐλόχιζον pro ἐλήθίζοντο, insidiabantur eis iter facientibus, uti Amiotum legisse putat. Ad γὰρ ἐγγυὸς subaud. ἕσας τῇ θαλάσῃ. R.

⁴ SG. Σεξτίλιον & Βελλῆνον.

⁵ V. καλλικίοις, καλικίοις. Posterior lectio e Junt. est hausa, & R. dubitat, an in ea lateat vocab. caliyæ. SG. καλικίοις. Ita & Ald. & Crat.

νευσάμενοι καὶ ἀπολαύσαντες τῆ ἀνθρώπων, τέλος ἐν μέσῳ πελάγει κλίμακα προσβαλόντες ¹, ἐκέλευον ἐμβαίνειν, καὶ ἀπιέναι ² χαίροντα· τὸν δὲ μὴ βεβλόμενον ὠθῆντες αὐτοὶ κατέδδον.

XXV. Ἐπενείματο δ' ἡ δύναμις αὐτῆ πᾶσαν ὁμῆτι τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν ³, ὡς ἄπλεν καὶ ἄβατον ἐμπορεῖα πάσῃ γενέσθαι. τῆτο δὴ μάλις Ῥωμαῖοις ἐπέτρεψε ⁴, θλιβομένης τῆ ἀγορᾶ, καὶ σπάνιῳ μεγάλῃ προσδοκῶντας, ἐπέμψαι Πομπηίου ἀφαιρησόμενον τῶν πειρατῶν τὴν θάλασσαν. ἔγραψε δὲ Γαβίνιος, εἰς τῶν ⁵ Πομπηίως συνήθων, νόμον, ἔ ναυαρχίαν, ἀντικρυς δὲ μοναρχίαν αὐτῷ δίδόντα, καὶ δύναμιν ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους ἀνυπεύθυνον. ἐδίδο γὰρ ἄρχειν ὁ νόμος ρύτῳ τῆς ἐντὸς Ἑρακλείων τηλῶν θαλάσσης, ἠπεῖρος δὲ πάσης ἐπὶ σαδίας τετρακοσίας ἀπὸ θαλάσσης. τῆτο δ' ἔ πάνυ πολλὰ χωρία τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων οἰκημένης τὸ μέτρον ἐξέφυγεν, ἀλλὰ τὰ μέγιστα τῶν ἐδῶν καὶ τῶν βασιλέων οἱ δυνατώτατοι περιλαμβάνουσι ⁶. πρὸς δὲ τέ-

L 4

τεις

¹ scil. πρὸς τὸν τοῖχον τῆς νεῶς. In Junt. προβαλ.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. ἀπιέναι.

³ Hanc lectionem e Junt. Ald. Crat. restituit R. pro vulg. τὴν κατὰ θάλασσαν. Quam corruptam esse, facile quivis sentit. Dacer. eam recipiendam censuit, quae nunc legitur. Mos. Duf & Br. susp. quod in Anon. & Mur. cernitur, τὴν κάτω θάλασσαν, Latinorum *mare inferum*, quod & Τυρρηνικὸν πέλαγος infra vocetur c. 26. In SG. ita legitur: ὁμῆσι γιμὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν. Id. in seq. ἐμπορεῖα; Junt. ἐμπορεῖα.

⁴ Revocavit hanc vocem R. ex edd. Stephanica vetustioribus, pro qua H. Steph. dederat ἐπέτρεψε. Plutarchus, R. momente, v. ἐπιτρέπειν eo sensu h. l. usurpat, quo aetate ista frequentabatur, scil. *adhortandi, impellendi, instigandi*. Consul tamen, velim, L. B., quae *Schweighauserus in suis emendat. & observat. in Suidam* pag. 39. de verbis ἐπιτρέπειν, ἐπιτρέφειν, ἐπιτρέβειν profert. Tuo ipsius iudicio sit relictum, an malis ἐπέτρεψε.

⁵ Junt. Ald. Crat. τῶν. Steph. τῶν.

⁶ R. subaudiendum monet αὐτῷ, aut potius addi mavult.

τοῖς ἐλέσθαι πεντεκαίδεκα πρεσβευτὰς αὐτὸν ἐκ βελῆς ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας· χρήματα δὲ λαμβάνειν ἐκ τῶν ταμείων καὶ παρὰ τῶν τελωνῶν, ὅσα βέλοιο, καὶ ναῦς διακοσίας, κύριον ὄντα πλήθους καὶ καταλόγου στρατίας ¹ καὶ πληρωμάτων ἐρετικῶν. ἀναγνωθέντων δὲ τῶν, ὁ μὲν δῆμος ὑπερφυῶς ἐδέξατο, τῆς δὲ συγκλήτης τοῖς μεγίστοις καὶ δυνατωτάτοις ἔδοξε μείζον μὲν Φθόνου, Φόβου δ' ἄξιον εἶναι τὸ τῆς ἐξουσίας ἀπερληπτον καὶ ἀόριστον. ὅθεν ἐνίστατο τῷ νόμῳ, πλὴν Καίσαρος· ἔτος δὲ συνηγόρει τῷ νόμῳ, Πομπηίᾳ μὲν ἐλάχισα Φροντίζων, ὑποδύμενος δὲ τὸν δῆμον ἐξ ἀρχῆς ἑαυτῷ καὶ κλιόμενος ². οἱ δ' ἄλλοι τῆ Πομπηίᾳ σφοδρῶς καθήκοντο, καὶ τῶν μὲν ³ ὑπάτων ἄτερος εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, ὅτι Ῥωμύλον ζηλῶν ἐ Φεύξεται ταῦτόν ἐκείνῳ τέλος, ἐκινδύνευσεν ὑπὸ τῆ πλήθους διασφαρῆναι. Κάτλις δὲ κητὰ τῆ νόμου προσελθόντος ⁴, πολλὴν μὲν αἰδέμενος ὁ δῆμος ἡσυχίαν παρεῖχεν ⁵. ἐπεὶ δὲ πολλὰ μετὰ τιμῆς ἀνεπιφθόνως ὑπὲρ τῆ Πομπηίᾳ διελθὼν, συνεβέβησε Φεῖδεσθαι, καὶ μὴ προβάλλειν τὸν ⁶ τοῦτον ἀνδρα κινδύνοις ἐπακλήλοις καὶ πολέμοις· Ἡ τίνα, εἶπεν, ἔξετε ἄλλον, ἂν ἀπολέσητε τῶτον; ἐκ μιᾶς γνώμης ὑπεφάνησαν ἅπαντες· Σεαυτόν. ὁ μὲν ἔν Κάτλις, ὡς ἐκ ἐπειθεν, ἀπέστη· Ῥωσίᾳ δὲ προσελθόντος ἄδεις ἤμασεν· ὁ δὲ τοῖς δακτύλοις διεσήμαινε, μὴ μόνον, ἀλλὰ δεύτερον αἰρεῖσθαι Πομπηίον. ἐπὶ τῶτω λέγεται δυσχερέ-
ναυτα

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. στρατίας.

² R. susp. ἐξ ἀρχ. καὶ ἑαυτῷ κλιώμ. Distio ὑποδύεσθαι γιννα, eo monente, est a calceis ducta — ita sibi obsequentem reddere aliquem ad quaecunque velis officia, ut calceus est pedis.

³ Sic R. dedit de suo pro vulg. τῶν γε.

⁴ scil. πρὸς τὸν δῆμον. R. — προσελθόντος malle videtur Mof. Duf.

⁵ Junt. Ald. Crat. παρήγεν. Hinc R. susp. in quibusdam libris fuisse ἤγεν.

⁶ abest τὸν a SG.

νανηα τὸν δῆμον τηλικῆτον ἀνακραγεῖν ¹, ὡσε ὑπερε-
τόμενον κόρακα τῆς ἀγορᾶς τυφωθῆναι ² καὶ καταπεσεῖν
εἰς τὸν ὄχλον. ὅθεν ἔδοκεῖ ρῆξει τῆ ἀέρος καὶ δια-
σπασμῶ κλόνον πολὺν ³ λαμβάνουτος ἐνολιθαίνειν τὰ πί-
πλοντα τῶν ὀρνέων, ἀλλὰ τυπόμενα τῇ πληγῇ τῆς φω-
νῆς, ὅταν ἐν τῷ ἀέρι σάλον καὶ κῦμα ποιῆση πολλῇ
καὶ ἰχυρὰ φερομένη.

XXVI. Τότε μὲν ἔν διελύθησαν. ἡ δ' ἡμέρα τὴν
ψῆφον ἐποίησεν ἐμελλον, ὑπεξῆλθεν ὁ Πομπήσιος εἰς
ἀγρόν. ἀκῆσας δὲ κενυῶθαι τὸν νόμον ⁴, εἰσῆλθε νυ-
κλιωρ εἰς τὴν πόλιν, ὡς ἐπιφθόνος τῆς πρὸς αὐτὸν ἀπαι-
τήσεως καὶ συνδρομῆς ἐσομένης. ἅμα δ' ἡμέρα προελ-
θὼν ἔθυσσε, καὶ γενομένης ἐκκλησίας αὐτῷ, διεπράξα-
το προσλαβεῖν ἕτερα πολλὰ τοῖς ἐψηφισμένοις ἤδη, μι-
κρῆ διπλασιάσας τὴν παρασκευήν. πεντακίσκι μὲν γὰρ
αὐτῷ νῆες ἐπληρώθησαν, ὀπλιτῶν δὲ μυριάδες δώδεκα,
καὶ πεντακίχλιοι ἰκπεῖς ἠθροίσθησαν. ἡγεμονικοὶ δὲ
καὶ στρατηγικοὶ κατελέγησαν ἀπὸ βελῆς ἄνδρες εἰμοσι-
τέσσαρες ὑπ' αὐτῆ, δύο δὲ ταμίαι παρῆσαν. αἱ δὲ τι-
μαὶ τῶν ἀνίων εὐθύς πεσῶσαι λόγον ἡδομένῳ τῷ δήμῳ
παρεῖχον, ὡς αὐτὸ τένομα τῆ Πομπήσιος λέλυκε τὸν πό-
λεμον. ἔ μὴν ἀλλὰ διελὼν τὰ πελάγη, καὶ τὸ διάση-
μα

L 5

μα

1 V. καὶ κραγεῖν.

2 Sic susp. est Mos. Duf. & dedit R. — *dementari, ex-
sternari* — pro vulg. τυφλωθῆναι, voce, jam Xylandro
suspecta.

3 Cum. Junt. locum hunc sic exhibeat: διασπασμῶ ἴσως κλό-
νον κενόν πολὺν λαμβ. colligit Reiske, illo in codice, unde
excusa fuit Juntina, lectorem quendam super voc. κλόνον emen-
dationis ergo superscripsisse ἴσως κενόν — Quodsi probetur,
etiam πολὺ in neutr. leg. centet, & totum locum sic exaran-
dum: διασπασμῶ κενόν πολὺ λαμβ. — Et hanc lectionem in-
vult, quam vulgatam, quae ab Ald. profecta est. V. τῆ ἀέρος
καὶ κλόνον & κενόν πολὺν ἴσως κλόνον; Anon. κενόν πολὺ;
SG. κλόνον κενόν πολὺν.

4 Cum artic. dedit SG. eumque recepit R. Vulgo deest.

μα τῆς ἔντος θαλάσσης εἰς μέρη τρισκαίδεκα, καὶ νεῶν ἑριθμὸν ἐφ' ἐκάστῳ καὶ ἄρχοντα τάξας, ἅμα πανταχῶς τῇ δυνάμει σκεδαθείση τὰ μὲν ἐμπίπτοντα τῶν πειρατικῶν ἀθρόα περιλαμβάνων, εὐθὺς ἐξεδηρᾶτο καὶ κατήγγεν· οἱ δὲ Φάσαντες διαλυθῆναι¹ καὶ διεκπεσόντες, ὥσπερ εἰς σμῆνος ἰδούνηο πανταχόθεν καταφερόμενοι² τὴν Κιλικίαν· ἐφ' ἧς αὐτὸς ἐσέλλετο ναῦς ἔχων ἐξήκοντα τὰς ἀρίσας· ἔ μὴν πρότερον ἐπ' ἐκείνης ἐξέπλευσεν, ἢ παντάπασι καθῆραι τῶν αὐτόθι ληστῆριαν τὸ Τυρρῆνικὸν πέλαγος, τὸ Λιβυκὸν, τὸ περὶ Σαρδόνια καὶ Κύρνον καὶ Σικελίαν, ἡμέραις³ τεσσαράκοντα ταῖς πάσαις, αὐτῷ τε χρώμενος ἀτρύτῳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς προθύμοις.

XXVII. Ἐν δὲ Ῥώμῃ τῷ ὑπάτῳ Πείσωνος ὀργῇ καὶ Φθόνῳ λυμαιομένῃ τὴν παρασκευὴν, καὶ διαλύοντος τὰ πληρώματα, τὸ μὲν ναυτικὸν εἰς Βρεντέσιον περιέπεμψεν, αὐτὸς δὲ διὰ Τυρρηνίας εἰς Ῥώμην ἀνέβαινεν. αἰδόμενοι δὲ πάντες ἐξεχύθησαν εἰς τὴν ὁδόν, ὥσπερ ἔ πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων ἐπέπεμψαντες αὐτόν. ἐποίησε δὲ τὴν χαρὰν τὸ παρ' ἐλπίδα⁴ τῆς μεταβολῆς τάχος, ὑπερβάλλουσαν ἀφθονίαν τῆς ἀγορᾶς ἐχέσης. ὅθεν ὁ Πείσων ἐκινδύνευσεν τὴν ὑπατείαν ἀφαιρεθῆναι, Γαβινίῳ νόμον ἔχοντος ἤδη συγγεγραμμένον. ἀλλὰ καὶ τῷτο διεκάλυψεν ὁ Πομπήϊος, καὶ τὰλλα χρηματίσας ἐπιεικῶς, καὶ διαπραξάμενος ὧν ἐδεῖτο, καταβάς εἰς Βρεντέσιον ἐξέπλευσεν. ἐπειγόμενος δὲ τῷ καιρῷ, καὶ παραπλέων

1 R. mavult διαδύναμ — per medios hostes fuga evadere, clam elabi.

2 In Junt. legitur καὶ καταφερ. Hinc R. quaerit, an hoc καὶ rejiciendum, ut perperam e proximo κατὰ iteratum? an servandum, & locus ita supplendus sit: πανταχόθεν ἐν καὶ ταῦτο καταφερόμενοι?

3 Sic cum V. & SG. dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ἡμέραις. Pro seq. αὐτῷ Br. susp. αὐτῷ.

4 SG. uno vocabulo παρελπίδα. Sic & infra ἐπελπίδος.

πλέον τὰς πόλεις ὑπὸ σπαδῆς, ὅμως ἠ παρῆλθε τὰς Ἀθήνας. ἀναβάς δὲ, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, καὶ προσαγορεύσας τὸν δῆμον, εὐθὺς ἀπῶν ἀνεγίνωσκεν εἰς αὐτὸν ἐπιγεγραμμένα μονόσιχα· τὸ μὲν ἐντὸς τῆς πύλης·

Ἐφ' ὅσον ὦν ἄνθρωπος οἶδας, ἐπὶ τούτῳ εἶ θεός.

τὸ δ' ἐκτὸς·

Προσδοκῶμεν, προσευκνῶμεν· εἶδομεν, πρό-
πέμπομεν.

ἐπεὶ δὲ τῶν συνεσῶτων ἔτι ¹ καὶ πλανωμένων ἕξω πειρατηρίων ἐνόησεν ἐπιεικῶς ἐχρήσατο, καὶ παραλαβὼν τὰ πλοῖα καὶ τὰ σώματα, κακὸν ἔδεν ἐποίησεν, ἐπ' ἐλπίδος χρηστῆς οἱ λοιποὶ γενόμενοι, τὰς μὲν ἄλλας διέφευγον ἡγεμόνας, Πομπηίῳ δὲ φέροντες αὐτὰς ² μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐνεχειρίζον. ὁ δὲ πάντων ἐφείδετο, καὶ μάλις διὰ τῶν τὰς ἔτι λανθάνοντας ἐξιχνεύων καὶ λαμβάνων ἐνόμιζεν ³, ὡς αὐτὰς ἑαυτοῖς ἀνήκεσα συνειδότας.

XXVIII. Οἱ δὲ πλεῖστοι καὶ δυνατώτατοι γενεᾶς μὲν αὐτῶν καὶ χρήματα, καὶ τὸν ἄχρηστον ὄχλον, ἐν Φρυγίῳ καὶ πολισίμασι καρτεροῖς περὶ τὸν Ταῦρον εἶχον ἀποκείμενα· τὰς δὲ ναῦς πληρώσαντες αὐτοὶ περὶ τὸ Κοραϊήσιον τῆς Κιλικίας ἐπιπλέοντα τὸν Πομπηίου ἐδέξαντο· καὶ μάχης γενομένης, νικηθέντες ἐπολιορκῶντο. τέλος δὲ, πέμψαντες ἱκετηρίας, παρέδωκαν ἑαυτὰς καὶ πόλεις καὶ νῆσους, ὧν ἐπευράταν ἐντειχισάμενοι, χαλεπὰς βιασθῆναι καὶ δυσπροσπελάσας. κατελύθη μὲν ἐν ὁ πόλεμος, καὶ τὰ πανταχῆ λησῆρια τῆς θαλάσσης ἐξέπεσεν ἐκ ἐν πλείονι χρόνῳ τριῶν μηνῶν. ναῦς
δὲ

¹ V. ἤδη. SG. post ἔτι inferit διαί.

² V. SG. ἑαυτὰς. Junt. αὐτὰς.

³ R. sup. ἐκόλαζεν. Seqq. ὡς αὐτὰς — συνειδότας malim dari post λανθάνοντας. Junt. Ald. Crat. αὐτὰς.

δὲ πολλὰς μὲν ἄλλας, ἐνενήμοντα δὲ χαλιεμβόλους παρελάβεν. αὐτὰς δὲ ¹, δισμυρίων πλείονας γενομένης, ἀνελεῖν μὲν ἐδ' ἐβλεύσατο, μεθεῖναι δὲ καὶ περιιδεῖν σκεδαθέντας, ἢ συσάντας αὐτῆς, ἀπόρου καὶ πολεμικὰς τὰς πολλὰς ² ὄντας, ἐν ᾧ καλῶς ἔχειν. ἐννοήσας ἔν, ὅτι φύσει μὲν ἀνθρώπος ἔτε γέγονεν, ἔτ' ἔστιν ἀνήμερον ζῶον, ἐδ' ἀμικλον ³, ἀλλ' ἐξίσταται, τῇ κακίᾳ παρὰ φύσιν χρώμενος, ἔθεσι δὲ καὶ τόπων καὶ βίᾳ ⁴ μεταβολαῖς ἐξημερῶνται καὶ θηρία, διαίτης κοινωνῶντα προτιέρας, ἐκδύεται τὸ ἀγριον καὶ χαλεπὸν. ἐγνωτὰς ἀνδρας εἰς γῆν μεταφέρειν ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ βίᾳ γευεῖν ἐπιεικῆς συνεθιδέντας ἐν πόλεσιν οἰκεῖν καὶ γεωργεῖν. ἐνίς μὲν ἔν αἱ μικραὶ καὶ ὑπέρημοι τῶν Κιλικίων πόλεις ἐδέξαντο, καὶ κατέμιξαν ἑαυταῖς χώραν ⁵ προσλαβῆσαι. τὴν δὲ Σολίαν ἠρημαμένην ἐναγχος ὑπὸ Τιγράνε, τῷ Ἀρμενίων βασιλέως, ἀναλαβὼν, ἴδρυσε πολλὰς ἐν αὐτῇ. τοῖς δὲ πολλοῖς οἰκητήριον δέδωκε ⁶ Δύμην τὴν Ἀχαΐδα, χηρεύσαν ἀνδρῶν τότε, γῆν δὲ πολλὴν καὶ ἀγαθὴν ἔχουσαν.

XXIX. Ταῦτα μὲν ἔν ἐδ' ⁷ οἱ βασικαίνουτες ἔφεγον.

¹ δὲ abest a Junt.

² Cum artic. dari voluit H. Steph. & dedit R. Vulgo abest. SG. praefigit accus. πολλὰς copulam καὶ, quod & in quibusdam suorum codd. legit H. Steph. — non tamen probans, cum jam multitudinem antea declararit.

³ Cum in edd. Stephanica prioribus legatur ἀμικλον, R. susp. legendum ἀθικλον — impraerabile, intrastabile.

⁴ SG. βίῳν.

⁵ Junt. post h. v. addit καὶ. Hinc R. susp. aut nomen substantivum, e. c. κώμας, aut οἰκίας, aut tale quid, aut adjectivum, ut praedicatum vocabuli χώραν, e. c. ἀγαθὴν, addendum esse.

⁶ SG. ἔδωκε.

⁷ R. de suo ἐδ' addidit — ne inimici quidem Pompeji haec poterant carpere, at cum Metello ejus acta ne amici quidem probare.

γον· τοῖς δὲ περὶ Κρήτην πραχθεῖσι πρὸς Μέτελλον
 εἰδ' οἱ πάνυ Φιλῆνες αὐτὸν ἔχαιρον. ὁ γὰρ Μέτελ-
 λος, οἰκείος ὢν ἐκείνῃ τῷ συνάρχαντος ἐν Ἰβηρίᾳ τῷ
 Πομπηίῳ, στρατηγὸς εἰς Κρήτην ἐπέμφθη πρότερον, ἢ
 τὸν Πομπηῖον αἰρεθῆναι ¹. δευτέρα γὰρ τις ἦν αὐτῆ
 τῶν πειρατηρίων πηγὴ, μετὰ τὴν ἐν Κιλικίᾳ· καὶ πολ-
 λὰς ἐγκαταλαβὼν ὁ Μέτελλος ἐξήρει καὶ διέφθειρεν. οἱ
 δὲ περιόντες ἔτι καὶ πολιορκούμενοι, πέμψαντες ἱκετη-
 ρίαν ², ἐπεκαλεῖτο τὸν Πομπηῖον εἰς τὴν νῆσον, ὡς
 τῆς ἐκείνῃ μέρος ἔσαν ἀρχῆς, καὶ πανταχόθεν ἐμπί-
 πτεσαν εἰς τὸ μέτρον τὸ ἀπὸ θαλάσσης. ὁ δὲ δεξι-
 μενος ἔγραφε τῷ Μετέλλῳ, κωλύων τὸν πόλεμον.
 ἔγραφε δὲ καὶ ταῖς πόλεσι, μὴ προσέχειν Μετέλλῳ,
 καὶ στρατηγὸν ἐπεμψε τῶν ὑφ' ἑαυτὸν ἀρχόντων ἕνα,
 Λεύκιον Ὀυλιανόν· ὃς συνεισελθὼν εἰς τὰ τεῖχη τοῖς
 πολιορκουμένοις, καὶ μαχόμενος μετ' αὐτῶν, ἔ μόνον
 ἐπαχθῆ καὶ βαρὺν, ἀλλὰ καὶ καταγέλαστος ἐποίησε τὸν
 Πομπηῖον, ἀνθρώποις ἀνοσίους καὶ ἀθέοις τῆνομα κίχραν-
 τα, καὶ περιάπτοντα τὴν αὐτῆ ³ δόξαν, ὡσπερ ἄλεξι-
 φάρμακον, ὑπὸ φθόνας καὶ φιλοτιμίας τῆς πρὸς Μέτελ-
 λον. εἰδὲ γὰρ τὸν Ἀχιλλεῖα ποιεῖν ἀνδρὸς ἔργον, ἀλ-
 λά μειρακίῃ παντάπασιν ἐμπλήμει καὶ σεσοβημένε πρὸς
 δόξαν, ἀνανεύοντα τοῖς ἄλλοις καὶ διακωλύοντα βάλλειν
 Ἐνίβορα,

Μῆ τις κῦδος ἄροίτο βαλὼν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθοι ⁴.

Πομ-

¹ R. *supr.* Πομπηῖον ἐπὶ τὸν πειρατικὸν πόλεμον αἰρεθῆνα.

² R. hanc lectionem e Junt. & Ald. se revocasse monet pro vulg. *ἱκετηρίας*, in plur. cum haec piratarum Cretenfium supplicatio per literas, ad Pompejum missas, una fuerit supplicatio. Mihi mendum videtur esse typographicum in Bryanea, cum omnes priores edd. habent singularem. Idem paulo post accidisse video in voce ἔγραφε posteriori, pro quo Br. male dederat ἔγραψε.

³ SG. αὐτῆ. Sic & Junt. Ald. Crat.

⁴ Iliad. XXII, 207.

Πομπήϊον δὲ καὶ σώζειν ὑπερμαχῶν]α τῶν κοινῶν πολεμίων, ἐπὶ τῷ¹ τὸν Θριάμβον ἀφελέθαι στρατηγῶ πολλὰ πεπονημένος. ἔ μὴν ἐνέδωκεν ὁ Μέτελλος, ἀλλὰ τὰς τε πειρατὰς ἐξελὰν ἐτιμωρήσατο, καὶ τὸν Ὀυίαεῖον ἐν τῷ στρατοπέδῳ καθύβρισας καὶ λοιδορήσας ἀφῆκεν.

XXX. Ἀπαγγελθέντος δ' εἰς Ῥώμην πέρας ἔχει τὸν πειρατικὸν πόλεμον, καὶ χολὴν ἄγου]α τὸν Πομπήϊον ἐπέρχεσθαι² τὰς πόλεις, γράφει νόμον εἰς τῶν δημάρχων, Μανίλιος³, ὅσης Λεύκελλος ἀρχεὶ χώρας καὶ δυνάμεως, Πομπήϊον παραλαβόν]α πᾶσαν, προσλαβόν]α δὲ καὶ Βιθυνίαν, ἣν ἔχει Γλαβρίων, πολεμεῖν Μιθριδάτῃ καὶ Τιγράνῃ, τοῖς βασιλεῦσιν, ἔχου]α καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν, καὶ τὸ κράτος τῆς θαλάσσης, ἐφ' οἷς⁴ ἔλαβεν ἐξ ἀρχῆς. τῆτο δ' ἦν ἐφ' ἐνὶ⁵ συλλήβδην γενέσθαι τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. ὧν γὰρ ἐδόκει μόνων ἐπαρχίῶν μὴ ἐφικνεῖσθαι⁶ τῷ προτέρῳ νόμῳ, Φρυγίας, Λυκαονίας, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Κιλικίας, τῆς ἄνω Κολχίδος, Ἀρμενίας, αὗται προσετίθεντο μετὰ στρατοπέδων καὶ δυνάμεων, αἷς Λεύκελλος κατεπολέμησε Μιθριδάτῃν καὶ Τιγράνῃν. ἀλλὰ Λευκέλλος μὲν ἀποσερεμένε τὴν δόξαν ὧν κατειργάσατο, καὶ Θριάμβος μᾶλλον, ἢ πολέμος διάδοχον⁷ λαμβάνου]τος, ἦτ]ων λόγος ἦν τοῖς ἀριστοκρατικοῖς, καθ' ὅσον οἰόμενοις ἄδικα καὶ ἀχάριστα πάχειν τὸν ἄνδρα. τὴν δὲ δύναμιν τῆ Πομπήϊε βαρέως φέροντες, ὡς τυραννίδα καθισταμένην, ἰδίᾳ παρενάλην

καὶ

1 γῶ deest Junt. Ald. Crat. In SG. pro eo est γῶ.

2 Junt. sola ἀπέρχεσθαι.

3 Sic cum Anon. Mur. & Interpp. scribendum censuit Br. deditque R. pro vulg. Μάλλιος. In seq. SG. Λεύκελλος cum Junt. hic & infra.

4 i. e. ἐπὶ γένοις τοῖς δικαίοις, ἐφ' οἷς ἔλ. αὐτὸ ἐξ ἀρ. R.

5 Junt. Ald. Crat. ὑφ' ἐνὶ.

6 Sic Mos. Duf. cum V. Anon. Mur. & Steph. scribendum censuit, deditque R. pro vulg. ἀφικν.

7 Sic Mos. Duf. susp. & dedit R. Vulgo διαδοχὴν.

καὶ παρεθάρρυνον αὐτὰς ¹ ἐπιλαβέσθαι τῷ νόμῳ, καὶ μὴ προέσθαι τὴν ἐλευθερίαν. εὐσάντος δὲ τῷ καιρῷ, τον δῆμον Φοβηθέντες, ἐξέλιπον καὶ κατεσιώπησαν οἱ λοιποί. Κάτλος δὲ τῷ νόμῳ πολλὰ κατηγορήσας, καὶ τῷ δήμῳ ² μηδένα πείθων, ἐκέλευε τὴν βελήν, ἀπὸ τῷ βήματος κειραγῶς πολλάκις, ὄρος ζητεῖν, ὡσπερ οἱ πρόγονοι, καὶ κρημνὸν, ὅποι ³ καταφυγῆσα διασώσει τὴν ἐλευθερίαν. ἐκυρώθη δ' ἐν ᾧ νόμος πάσαις, ὡς λέγεται, ταῖς Φυλαῖς ⁴, καὶ κύριος ἀποδέδεικτο μὴ παρὼν ὁ Πλομπήσιος ἀπάντων χεδὸν, ὧν ὁ Σύλλας, ὄπλοις καὶ πολέμῳ τῆς πόλεως κρατήσας. αὐτὸς δὲ δεξιόμενος τὰ γράμματα, καὶ πυθόμενος τὰ δεδογμένα, τῶν Φίλων παρόντων καὶ συνηθόμενων, τὰς ὀφρῦς λέγεται συναγαγεῖν, καὶ τὸν μηρὸν πατάξαι, καὶ εἰπεῖν, ὡς ἂν βαρυνόμενος ἤδη καὶ δυσχεραίνων τὸ ἄρχεῖν. Φεῦ τῶν ἀνηνύτων ἄθλων, ὡς ἔρα κρεῖττον ἦν ἕνα τῶν ἀδόξαν γενέσθαι, εἰ μηδέποτε παύσομαι στρατευόμενος, μηδὲ τὸν Φθόνου τῆτον ἐκδύς, ἐν ἀγρῷ διαιτήσομαι μετὰ γυναικός ⁵. ἐφ' οἷς λεγομένοις ἂδ' οἱ πάντ' συνήθεις ἔφερον αὐτῷ τὴν εἰρωνεῖαν, γινώσκουτες, ὅτι τῆς ἐμφύτης Φιλοτιμίας καὶ Φιλαρχίας ὑπέπικαυμα τὴν πρὸς Λεύκελλον ἔχων διαφορὰν, μειζόνως ἔχαιρεν.

XXXI. Ἀμέλει δὲ καὶ τὰ ἔργα ταχέως αὐτὸν ἀπεκάλυπτε. πανταχῶ γὰρ ἐκτιθεῖς διαγράμματα, τὰς
 στρα-

¹ SG. αὐτὰς. Sic & Junt.

² Cum artic. dari voluit H. Steph. & dedit R. Vulgo deest. Aliam quoque citat H. Steph. Iestionem κατηγορήσας καὶ τῷ δημάρχῳ μηδένα καὶ πείθων. SG. consentit, [solam partic. καὶ post μηδ. cum δὲ mutans.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. ὅποι. Dacer. hunc locum de sacro monte vult intelligi. Mos. Duf. Plutarchum alludere putat ad senatus populique rom. in Capitolium ruperique Tarpejam, Gallis adventantibus, fecessum.

⁴ SG. ὁ νόμος, ὡς λέγεται, πάσαις ταῖς Φυλαῖς.

⁵ SG. μετὰ τῆς γυναικός.

στρατιώτας ἀνεκαλείτο, καὶ μετεπέμπετο τὰς ὑψηλὰς
 δυνάστας καὶ βασιλεῖς ὡς ἑαυτόν. ἐπιών τε τὴν χώραν,
 ἰδὼν ἀκίνητον εἶα τῶν ὑπὸ τῷ Λευκῆλλε γεγονότων·
 ἀλλὰ καὶ κολάσεις ἀνῆκε πολλοῖς, καὶ δωρεὰς ἀφείλε-
 το, καὶ πάντα ὅλως ἐπραττειν, ἐπιδείξαι τὸν ἄνδρα Φι-
 λονεικῶν τοῖς Θαυμάζεσιν ἕδενός ὄντα κύριον. ἐγκαλῶν-
 τος δ' ἐκείνου διὰ τῶν Φίλων, ἔδοξε συνελθεῖν εἰς ταύ-
 τό· καὶ συνηλθον περὶ τὴν Γαλατίαν. οἷα δὲ μεγί-
 στων στρατηγῶν καὶ μέγιστα καταρθαυόντων, δάφναις ἀνε-
 σεμμένας ¹ ἔχοντες ὁμᾶ καὶ τὰς ῥάβδους οἱ ὑπηρέται
 ἀπήνταν. ἀλλὰ Λευκῆλλος μὲν ἐν τόπων χλοερῶν καὶ
 κατασκίων προσήει ², Πομπηῖος δὲ πολλὴν ἀδενδρον καὶ
 κατεφυγμένην ³ ἔτυχε διεληλυθώς. ἰδόντες ἔν οἱ τῷ Λευ-
 κῆλλε ῥαβδοφόροι τῷ Πομπηῖε τὰς δάφνας ἀθαλεῖς ⁴
 καὶ μεμαραμμένας παντάπασιν, ἐν τῶν ἰδίων προσφά-
 των ἑσῶν μεταδιδόντες, ἐπεκόσμησαν καὶ κατέσεψαν τὰς
 ἐκείνου ῥάβδους. ὃ σημεῖον ἔδοξεν εἶναι, τὰ τῷ ⁵ Λευ-
 κῆλλε νικητήρια καὶ τὴν δόξαν οἰσόμενον ⁶ ἔρχεσθαι Πομ-
 πηῖον. ἦν δὲ Λευκῆλλος μὲν ἐν ὑπατείας τε τάξει, καὶ
 καθ' ἡλιθίαν πρεσβύτερος, τὸ δὲ τῷ Πομπηῖε μείζον
 ἀξίωμα τοῖς δυσὶ Θριάμβοις. ἔ μὴν ἀλλὰ ⁷ τὴν πρώτην
 ἔντευ-

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. δάφνας ἀνεσαμμένας. Junt. ἀνεσαμμένας. Unde jam Br. & Mos. Duf. de verbo ἀνεσέφειν suspicati sunt. Sed ob infrequens ὁμᾶ R. adhuc vult inferi ἵοτε κελύκεισι — *lictores habentes laureis fertis redimitas, una cum securibus, virgas quoque, aut ὁμᾶ ἵασι κεφαλαῖς, una cum capitiibus suis.* Tudertin. vertit: *lictores laureas & erectos fascos utrinque ferentes, alteri alteris occurrerunt.*

² Junt. sola προσήει.

³ R. mavult κατεφυγμένην, vel καταπεφυγμένην, *ambrosam*, cum illa pars Phrygiae, quam peragraverat Pompejus, olim ἢ κατακεκαυμένη sepellari sit solita.

⁴ Sic R. de suo dedit. Vulgo ἀθαλεῖς.

⁵ SG. ἦ τῷ Λευκῆλλε.

⁶ R. susp. οἰοσόμενον.

⁷ V. post h. v. inserit καὶ.

ἐνθουσι ὡς ἐνῆν μάλις πολιτικῶς καὶ Φιλοφρόνως ἐποιήσαντο, μεγαλύνοντες ἀλλήλων τὰ ἔργα, καὶ συνηδόμενοι τοῖς κατορθώμασιν. ἐν δὲ τοῖς λόγοις πρὸς ἐδὲν ἐπικῆς, δὲ μέτριον συμβάντες, ἀλλὰ καὶ λοιδορήσαντες, ὃ μὲν εἰς Φιλαργυρίαν τὸν Λεύκελλον, ὃ δ' εἰς Φιλαρχίαν ἐπέεινον, ὑπὸ τῶν Φίλων μόλις διελύθησαν. καὶ Λεύκελλος μὲν ἐν Γαλατία διέγραψε χώρας τῆς αἰχμαλώτης καὶ δωρεὰς ἄλλας, οἷς ἐβέλετο. Πομπήϊος δὲ μικρὸν ἀπωτέρω στρατοπεδεύσας, ἐνώλυε προσέχειν αὐτῷ, καὶ τὰς στρατιώτας ἅπαντας ἀφείλετο, πλὴν χιλίων ἑξακισίων· ἕς ἐνόμιζεν ὑπ' αὐθαδείας ἀχρήστους μὲν ἑαυτῷ, τῷ Λευκέλλῳ δὲ δυσμενεῖς εἶναι. πρὸς δὲ τάτοις, διασύρων τὰ ἔργα ἐμφανῶς, ἔλεγε τραγωδίαις καὶ σκιαγραφαῖς πεπολεμημέναι βασιλικαῖς τὸν Λεύκελλον, αὐτῷ δὲ πρὸς ἀληθινήν καὶ σεσωφρονισμένην τὸν ἀγῶνα λείπεσθαι δύναμιν, εἰς θυρεὸς καὶ ξίφη καὶ ἵππους Μιθριδάτη καταφεύγοντος. ἀμυνόμενος δὲ ὁ Λεύκελλος, εἰδὼς καὶ σιῶ πολέμα τὸν Πομπήϊον ἔφη μαχόμενον βαδίζειν, εἰδισμένον ἀλλοτρίοις νεκροῖς, ὥσπερ ὄρνιν ἀργὸν, ἐπιναταίρειν, καὶ λείψανα πολέμων σπαράσσειν. ἔτω γὰρ αὐτὸν ἐπιγράψαι Σερτωρίῳ, Λεπίδῳ, τοῖς Σπαρτακίοις, τὰ μὲν Κράσσης, τὰ δὲ Μετέλλου, τὰ δὲ Κάτλου κατορθωτός. ὅθεν ἔθαυμάζειν, εἰ τῶν Ἀρμενιανῶν καὶ Ποντικῶν πολέμων ὑποβάλλεται τὴν δόξαν, ἀνδρωπος ἑαυτὸν εἰς δραπετικὸν θρίαμβον ἀμωσγέπως ἐμβαλεῖν μηχανησάμενος.

XXXII. Ἐν τῆς Λεύκελλος μὲν ἀπῆρε, Πομπήϊος δὲ τῷ στόλῳ παντὶ τὴν μεταξὺ Φοινίκης καὶ Βοσπόρου θάλασσαν ἐπὶ Φραγᾶ διαλαβὼν, αὐτὸς ἐβάδιζεν ἐπὶ Μιθριδάτην ἔχουσα τρισμυρίας πεζῶς ἐν Φάλαγγι, καὶ διχιλίαις ἵπποις, μάχεσθαι δὲ μὴ θαρρῆναι. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῆ καρτερόν ὄρος καὶ δύσμαχον, ἐν ᾧ στρατοπεδεύων ἔτυχεν, ὡς ἀνδρὸν ἐκλιπόντος, αὐτὸ

τῆτο καταχῶν ὁ Πομπήϊος, καὶ τῇ φύσει τῶν βλασπασμῶν, καὶ ταῖς συγκλιναῖς τῶν τόπων τεκμαιρόμενος ἔχειν πηγὰς τὸ χωρίον, ἐκέλευσεν ἔμβαλεῖν πανταχῶς Φρέατα. καὶ μετὸν ἦν εὐθὺς ὕδατος ἀφ' οὗ τὸ στρατόπεδον, ὡσεὶ θαυμάζειν, εἰ τῷ παντὶ χρόνῳ τῆτο Μιθριδάτης ἠγνόησεν. ἔπειτα περιστρατοπεδεύσας ¹ περιετείχιζεν αὐτόν. ὁ δὲ πέντε καὶ τετραράκοντα πολιορκηθεὶς ἡμέρας, ἔλαθεν ἀποδράς μετὰ τῆς ἐρρωμενεσάτης δυνάμεως, κλείνας τὰς ἀκρῆς καὶ νοσῶντας. εἶτα μέντοι περὶ τὸν Εὐφράτην καταλαβὼν αὐτὸν ὁ Πομπήϊος παρεστρατοπέδευσε· καὶ δεδιὼς, μὴ φθάσειν περάσας τὸν Εὐφράτην, ἐν μέσῳ νυκτῶν ἐπήγευ ὠπλισμένην τὴν στρατίαν ². καθ' ὃν χρόνον λέγεται τὸν Μιθριδάτην ὄψιν ἐν ὕπνοις ἰδεῖν ³ τὰ μέλλοντα προδηλῶσαν. ἐδόκει γὰρ ἐρίῳ πνεύματι πλέων το Πουτικὸν πέλαγος, ἤδη Βόσπορον καθορᾶν, καὶ Φιλοφρονεῖσαι τὰς συμπλέοντας, ὡς ἂν τις ἐπὶ σωτηρίᾳ σαφεῖ καὶ βεβαίῳ χαίρων· ἀφ' οὗ δ' ἀναφανῆσαι πάντων ἔρημος, ἐπὶ λεπτῶς ναυαγίᾳ διαφερόμενος. ἐν τοιαῖτοις δ' αὐτὸν ἔβλεπε πάθει καὶ φάσμασιν ἐπισάντες ἀνέστησαν οἱ Φίλοι, φράζοντες ἐπιέναι ⁴ Πομπήϊον. ἦν ἂν ἐξ ἀνάγκης μαχητέον ὑπὲρ ⁵ τῶν χάραιος, καὶ προαγαγόντες οἱ στρατηγοὶ τὴν δύναμιν ἔταξαν. αἰδόμενος δὲ τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ὁ Πομπήϊος, ὥνκει κατὰ σιότος εἰς κίνδυνον ἐλθεῖν, καὶ κύκλῳ μόνον ᾤετο δεῖν περιελαύνειν, ὅπως μὴ Φεύγοιεν, ἡμέρας δὲ, κρείττερος οὖτος, ἐπιχειρεῖν. οἱ δὲ πρεσβύτατοι τῶν ταξιαρχῶν δεόμενοι

¹ R. mavult παραστρατοπεδεύσας.

² SG. στρατίαν. Sic & Junt. Ald. Crat.

³ V. ὄραν.

⁴ Sic H. Steph. scribendum censuit, deditque R. pro vulg. ἀπαῖνα.

⁵ R. monet, se restituisse hanc praepos. e Junt. & Ald. In omnibus legitur edd. Sola Bry. habet *περὶ*.

καὶ παρακολοῦθες ¹ ἐξώρμησαν αὐτόν. ἔδὲ γὰρ σκό-
τος ἦν παντάπασιν, ἀλλ' ἡ σελήνη καταφερομένη παρ-
εἶχεν ἐτι τῶν σωμάτων ἰκανὴν ἐποψιν. καὶ τῆτο μά-
λισα τὰς βασιλικὰς ἔσφηλεν. ἐπήσαν μὲν γὰρ οἱ Ῥω-
μαῖοι κατὰ νότον τὴν σελήνην ἔχουτες. πεπεισμένε ²
δὲ περὶ τὰς δύσεις τῆ Φωτὸς, αἱ σκιαὶ πολὺ τῶν σω-
μάτων ἔμπροσθεν προῖσσαι ³, τοῖς πολεμίοις ἐπέβαλλον
ἔ δυνάμενοι τὸ δίασημα συνιδεῖν ἀριβῶς. ἀλλ', ὡς
ἐν χερσὶν ἤδη γεγυότων, τὰς ὑσσὸς ἀφέντες μάτην,
ἔδενδς ἐφίνοτο. τῆτο συνιδόντες οἱ Ῥωμαῖοι, μετὰ
κραυγῆς ἐπέδραμον, καὶ μηκέτι μένειν τολμῶντας, ἀλλ'
ἐκπεπληγμένους καὶ Φεύγουτας ἐβίειον, ὡσε πολὺ πλείο-
νας μυρίων ἀποθανεῖν, ἀλῶναι δὲ τὸ στρατόπεδον. αὐ-
τὸς δὲ Μιθριδάτης ἐν ἀρχῇ μὲν οὐλοκοσίοις ἰππεῦσι
διέκοψε καὶ διεξήλασε τὰς Ῥωμαίους. ταχὺ δὲ τῶν
ἄλλων σιεθαθέντων, ἀπελείφθη μετὰ τριῶν. ἐν οἷς ἦν
Ῥωμαῖοὶ παλαιῖς, αἰ μὲν ἀνδράδης τις ἔσα καὶ
παράτολμος. Ῥωμαῖοὶ γὰρ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐκά-
λει τότε δ' ἀνδρὸς ἔχεσα Πέρσε σολὴν καὶ ἵππον,
ἔτε τῶ σώματι πρὸς τὰ μῆνη τῶν δρόμων ἀπηγόρευ-
σεν, ἔτε Θεραπεύεσα τὸ σῶμα τῆ βασιλέως ⁴ καὶ τὸν
ἵππον ἐξέκαμεν, ἄχρισ ἦνον εἰς χωρίον Ἰνύρα ⁵ χρη-
μάτων

M 2

¹ Dacer. cum SG. legi vult παρακαλῶντες. R. defendit
vulgatam, quae eos designet, qui, quem primis exorare pre-
cibus non valuerunt, eum prosequuntur, fatigant rogantes, ne-
que prius missam faciunt, quam invito extorserint rogata.

² R. hanc vocem se non intelligere fatetur. Quaerit, num
πεπλαγιασµ. cum lunae ad occasum vergentis lumen non an-
gulo recto, sed admodum obliquo, vel obtuso, in terram in-
cideret, eoque facto umbrae corporum hoc fierent productio-
res?

³ V. προσπεριῆσα.

⁴ SG. hoc ordine: τῆ βασιλέως τὸ σῶμα. Paulo post ἄχρισ
cum Junt.

⁵ Monente apud Dacer. Lubino, legendum est Σινωρία, cu-
jus

μάτων καὶ κειμηλίων βασιλικῶν μεσόν. ἐξ ἧ λαβῶν δὲ Μιθριδάτης ἐδῆτας πολυτελεῖς, διένειμε τοῖς συνδεδραμηκόσι πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Φυγῆς. ἔδωκε δὲ καὶ τῶν Φίλων ἐκάσῳ Φορεῖν θανάσιμον Φάρμακον, ὅπως ἄκων μηδεὶς ὑποχείριος γένοιτο τοῖς πολεμίοις. ἐντεῦθεν ὤρμητο μὲν ἐπ' Ἀρμενίας πρὸς Τιγράνην. ἐκεῖνος δ' ἀπαγορεύουλος, καὶ τάλαντα ἐνατὸν ἐπιηκρῦξαντος αὐτῷ, παραμειψάμενος τὰς πηγὰς τῆ Εὐφράτης, διὰ τῆς Κολχίδος ἔφυγε.

XXXIII. Πομπήϊος δ' εἰς Ἀρμενίαν ἐπέβαλε, τῆ νέε Τιγράνε καλεῦντος αὐτόν. ἤδη γὰρ ἀφεισήκει τῆ πατρὸς, καὶ συνήντησε τῷ Πομπηίῳ περὶ τὸν Ἀραξιν ¹ ποταμὸν, ὃς ἀνίχει μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν τῷ Εὐφράτῃ τόπων, ἀποτρεπόμενος δὲ πρὸς τὰς ἀνατολάς, εἰς τὸ Κάσπιον ² ἐμβάλλει πέλαγος. ἔτοι μὲν ἔν προῆγον ἅμα τὰς πόλεις παραλαμβάνουσαι· ὁ δὲ βασιλεὺς Τιγράνης ἐναγχος μὲν ὑπὸ Λευκέλλης συντετριμμένος, ἡμερον δὲ τινα τῷ τρόπῳ καὶ πρῶτον εἶναι πυθόμενος ³ τὸν Πομπηῖον, ἐδέξατο μὲν εἰς τὰ βασίλεια Φερράν ⁴, ἀναλαβῶν δὲ τὰς Φίλης καὶ συγγενεῖς, αὐτὸς ⁵ ἐπορεύετο παραδώσων ἑαυτόν. ὡς δ' ἦλθεν ἰππότης ἐπὶ τὸν χάρανα, ῥαβδῶχοι δύο τῆ Πομπηῖε προσελθόντες ἐκέλευσαν ἀποβῆναι τῆ ἵππε, καὶ πεζὸν εἰλθεῖν. ἔδενα γὰρ ἀνθρώπων ἐφ' ἵππε καθεζόμενον ἐν Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ πῶποτ' ὀφθῆναι. καὶ ταῦτα μὲν ἔν Τιγράνης ⁶

ἐπέ-

jus castelli inter alia, in quibus Mithridates gazam habebat reconditam, meminit Strabo. E. V. enotatum est ὁ ἑώρα.

¹ Junt. Ald. Crat. SG. Ἀράξην; Steph. & Frft. Ἀραξίν, quod, me judice, mendose datum fuit pro Ἀράξην. Br. quam R. sequitur, Ἀραξίν.

² SG. Κάππιον.

³ SG. invertit πυθόμενος εἶναι.

⁴ Praesidium Romanum, a Pompejo impositum, R.

⁵ Vulgo post h. v. datur δὲ, quod Mos. Duf. post ἀναλαβῶν ponendum censuit, & R. posuit.

⁶ SG. καὶ ταῦτα ἔν ὁ Τιγρ.

ἔπειθετο, καὶ τὸ ξίφος αὐτοῖς ἀπολυσάμενος ¹ παρεδί-
 δα. καὶ τέλος, ὡς πρὸς αὐτὸν ἦλθε τὸν Πομπήϊον,
 ἀφελόμενος τὴν κίταριν, ὥρμησε πρὸ τῶν ποδῶν θεῖναι,
 καὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν, αἶχιστα δὴ πάντων, προσπεσεῖν
 αὐτῆ τοῖς γόνασιν. ἀλλ' ὁ Πομπήϊος ἔφθη, τῆς δεξιᾶς
 αὐτῆ λαβόμενος, προσαγαγέσθαι, καὶ πλησίον ἰδρύσα-
 δαι ² ἑαυτῆ; τὸν δ' υἱὸν ἐπὶ θάτερα. τῶν μὲν ἄλλων
 ἔφησε δεῖν αἰτιάσθαι Λεύκῆλλον, ὑπ' ἐκείνου γὰρ ἀφη-
 ρῆσθαι ³ Συρίαν, Φοινίκην, Κιλικίαν, Γαλατίαν, Σο-
 Φήνην. ἃ δ' ἄχρις ἑαυτῆ ⁴ διατετήρηκεν, ἕξεν, ἐκ-
 τίσαντα ποινὴν ἑξακισχίλια τάλαντα Ῥωμαίοις τῆς ἀδι-
 κίας. Σοφῆνης δὲ βασιλεύσειν ⁵ τὸν υἱόν. ἐπὶ τέτοις
 ὁ μὲν Τιγράνης ἠγάπησε, καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀσπασαμέ-
 νων αὐτὸν βασιλέα, περιχαρῆς γενόμενος, ἐπηγγείλατο
 στρατιῶτη μὲν ἡμίμναιον ⁶ ἀργυρία δάσειν, ἑκατοντάρχη
 δὲ μνᾶς δέκα, χιλιάρχῳ δὲ τάλαντον. ὁ δ' υἱὸς ἐδυσ-
 φόρει, καὶ κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον, ἐν ἔφῃ Πομπήϊε δεῖ-
 θαι τοιαῦτα τιμῶντος. καὶ γὰρ αὐτὸς ἄλλον εὐρήσειν
 Ῥωμαίων. ἐν τέττε δεθεὶς εἰς τὸν ⁷ θρίαμβον ἐφυλάτ-
 τετο. καὶ μετ' ἑ πολὺν χρόνον ἔπεμψε Φραάτης ὁ
 Πέρσης, ἀπαιτῶν μὲν τὸν νεανίσκον, ὡς αὐτῆ γαμ-
 βρόν. ἀξίων δὲ τῶν ἡγεμονιῶν ὄρω χρῆσθαι τῷ Εὐ-

M 3

Φράτη.

1 Sic R. dedit de suo pro vulg. ἀποδυσάμενος. Eadem signi-
 ficatione hujus verbi utitur Plut. in Camil. cf. T. I. pag. 355.
 ἀπολυσάμενος τὴν μάχαιραν.

2 R. mavult partic. ἰδρυσάμενος.

3 Sic R. correxisse videtur, quod in Junt. & Br. datur ἀφη-
 ρησθαι; in Ald. Crat. Steph. Frst. ἀφῆρησε; in Anon. ἀφῆρησε.

4 Mos. Duf. mavult ἄχρι τῆς. R. vulgatam tuetur —
 usque ad eum temporis articulum, quo ipse, Pompejus, illuc
 locorum in Armeniam & orientem interiorē venisset.

5 Sic cum Anon. & Mur. dandum censuit Mos. Duf. dedit-
 que R. pro vulg. βασιλεύσαν.

6 SG. ἡμίμνεον.

7 Ita se restituisse e Junt. & Ald. monet R. pro vulg. τῶν.
 Sic sola in Bry. vitiose extat; in omnibus reliquis τὸν.

Φράτη. Πομπήϊος δ' ἀπεκρίνατο, τὸν μὲν Τιγρῶνιν τῷ πατρὶ μάλλον, ἢ τῷ πενθερῷ, προσήκειν ὄρω δὲ χρήσεσθαι τῷ δικαίῳ.

XXXIV. Καταλιπὼν δὲ Φερρόν ¹ Ἀρμενίας Ἀφράνιον, αὐτὸς ἐβάδιζε διὰ τῶν περιοικούντων τὸν Καύκασον Ἐθνῶν ἀναγκαιῶς ἐπὶ Μιθριδάτην. μέγιστα δ' αὐτῶν ἔσιν ἔθνη, Ἀλβανοὶ καὶ Ἰβηρες. Ἰβηρες μὲν, ἐπὶ τὰ Μοχικὰ ² ὄρη καὶ τὸν ³ Πόντον κατήκοντες, Ἀλβανοὶ δ' ἐπὶ τὴν ἕω καὶ τὴν Κασπίαν πευλιμένοι θάλασσαν. ἔτοι πρῶτον μὲν αἰτῆντι Πομπήϊῳ δίοδον ἔδοσαν. χειμῶνος δὲ τὴν στρατίαν ⁴ ἐν τῇ χώρᾳ καταλαβόντος, καὶ τῆς Κρονικῆς ἐορτῆς τοῖς Ῥωμαίοις κατήκοντες, γενόμενοι τετρακισμυρίων ⁵ ἐκ ἐλάττης, ἐπεχείρησαν αὐτοῖς διαβάντες τὸν Κύρνον ⁶ ποταμὸν, ὃς ἐν τῶν Ἰβηρικῶν ὄρων ἀνισάμενος καὶ δεχόμενος κατιόντα τὸν Ἀραξιν ⁷ ἀπ' Ἀρμενίας, ἐξίησι δώδεκα σόμασιν εἰς τὸ Κάσπιον, οἱ δ' ἔφασι τέτρω συμφέρεσθαι τὸν Ἀραξιν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸν, ἐγγυὸς δὲ, ποιεῖσθαι τὴν ἐκβολὴν ⁸ εἰς ταῦτὸ πέλαγος. Πομπήϊος δὲ, καίπερ ἐνσηῆαι δυνάμενος πρὸς τὴν διάβασιν τοῖς πολεμίοις, περιεῖδε διαβάντας καθ' ἡσυχίαν. εἴτ' ἐπαγαγὼν ἐτρέψατο, καὶ διέφθειρε πανπληθεῖς. τῷ δὲ βασιλεῖ δεηθέντι καὶ πέμψαντι πρέσβεις ἀφείδ τὴν ἀδικίαν, καὶ σπείσάμενος, ἐπὶ τὰς Ἰβηρας ἐβά-

¹ Junt. sola Φράριον.

² V. μαχικά.

³ Hunc artic. quem SG. quoque exhibet, se addidisse monet R. e Junt. & Ald. adnotans, a vulgatis eum abesse. Sola autem ex Bryana exciderat. Omnes reliquae eum dant.

⁴ Sic Br. scribi voluit, deditque R. pro vulg. στρατίαν.

⁵ Teste H. Steph. est in quibusdam Τετρακισμυρίων. Sic V.

⁶ Ptolemaeus & Strabo Κύρνον vocant.

⁷ Junt. h. l. & paulo post Ἀράξαν. Anon. Mur. SG. Ἀράξην, quod Mos. Duf. probavit. Lin. seq. SG. Κάσπιον pro Κάσπιον.

⁸ V. μεταβολὴν.

ἔβάδισε ¹, πλήθει μὲν ἢ ἐλάττωνας, μαχιμωτέρως δὲ τῶν ἑτέρων ἔντας, ἰχυρῶς δὲ βελομένους τῷ Μιθριδάτῃ χαρίζεσθαι, καὶ διωθεῖσθαι τὸν Πομπήϊον. ἔτε γὰρ Μηδοίς, ἔτε Πέρσαις ἐπήκισαν Ἴβηρες· διέφυγον δὲ καὶ τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, Ἀλεξάνδρου διὰ ταχέων ἐν τῆς Ἰρμανίας ἀπάραντος. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ τέττες μάχῃ μεγάλῃ τρεψάμενος ὁ Πομπήϊος, ὡς ἀποθανεῖν μὲν ἐναντιοχιλίς ², ἀλῶναι δὲ πλείους μυρίων, εἰς τὴν Κολχικὴν ἐνάβαλε· καὶ πρὸς τὸν Φάσιον αὐτῷ Σερεῖλιος ἀπήντησε, τὰς ναῦς ἔχων, αἷς ἐφρέρει τὸν Πόντον.

XXXV. Ἡ μὲν ἐν Μιθριδάτῃ δίωξις ἐνεδυκόςτος εἰς τὰ περὶ Βόσπορον ἔθνη καὶ τὴν Μαυῖτιν, ἀπορίας εἶχε μεγάλας. Ἄλβανοὶ δ' αὖθις ἀφεσῶτες αὐτῷ προσηγέληθησαν. πρὸς ἃς ὑπ' ὀργῆς καὶ Φιλονεικίας ἐπισρέψας, τὸν τε Κύρνον μόλις καὶ παραβόλως πάλιν διεπέρασεν, ἐπὶ πολὺ σαυροῖς ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀπονεχαραινόμενον· καὶ μακρὰς αὐτὸν ἐπέδοχομένης ἀνύδρου καὶ ἀργαλέας ὁδῆς, μυρίας ἀσπὰς ὕδατος ἐμπλησάμενος, ἤλαυνεν ἐπὶ τῆς πολεμίας, καὶ ³ κατέλαβε πρὸς Ἄβαντι ποταμῷ παρατεταγμένους, ἐξακισμυρίας πεζῆς, καὶ διχιλίς ἵππεῖς ἐπὶ μυρίοις, ὑπλισμένους δὲ Φαύλας καὶ δέρμασι θηρίων τὰς πολλὰς. ἠγεῖτο δ' αὐτῶν βασιλέως ἀδελφός, ὄνομα Κῶσις. ἔτος, ἐν χειρὶ τῆς μάχης γενομένης, ἐπὶ τὸν Πομπήϊον ὀρμήσας, αὐτὸν ἔβαλεν ⁴ ἐπὶ τὴν τῆ θάρακος ἐπιπύχην ἀκοντίσματοι, Πομπήϊος δ' ἐπεῖθον ἐν χειρὸς διελάσας ἀνεῖλεν. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ λέγονται καὶ Ἀμαζόνες συναγωνίσασθαι τοῖς βαρβάροις, ἀπὸ τῶν περὶ τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν ὄρων καταβάσαι. μετὰ γὰρ τὴν μάχην συυλεύοντες οἱ Ῥωμαῖοι

M 4

¹ Notante R. in Junt. Ald. SG. ἔβάδιζε. At sic quoque in reliquis legitur edit. Sola Br. ἔβάδισε.

² SG. ἐναντιοχιλίς.

³ abest haec partic. copul. a Junt.

⁴ V. ἔβαλεν. Cat. Frst.

μαῖοι τὰς βαρβάρους, πέλταις Ἀμαζονικαῖς καὶ ποθόρ-
νοις ἐνετύγχανον, σῶμα δ' ἔδεν ᾠφθη γυναικείον. νέ-
μουσαι δὲ τῆ Καυκάσῃ τὰ κατῆκοντα πρὸς τὴν Ὑρκα-
νίαν θάλασσαν, ἐχ ὁμορῶσαι τοῖς Ἀλβανοῖς, ἀλλὰ Γέ-
λαι καὶ Λῆγες¹ οἰκῶσι διὰ μέσας· καὶ τέτοις ἔτας
ἐκάσας δύο μῆνας εἰς ταῦτό Φοιτῶσαι περὶ τὸν Θερωά-
δοντα ποταμὸν ὁμιλῶσιν, εἶτα καθ' αὐτὰς ἀπαλλαγεῖσαι
βιοτεύουσιν.

XXXVI. Ὀρμήσας δὲ μετὰ τὴν μάχην ὁ Πομ-
πήιος ἐλάυνειν ἐπὶ τὴν Ὑρκανίαν καὶ Κασπίαν θάλασ-
σαν, ὑπὸ πλήθους ἐρπετῶν θανασίμων ἀπετράπη², τριῶν
ὁδὸν ἡμερῶν ἀποχών. εἰς δὲ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν ἀνε-
χώρησε, καὶ τῷ μὲν Ἐλυμαίων καὶ Μήδων βασιλεῖ πέμ-
ψασι πρέσβεις ἀντέγραψε Φιλιπῶς· τὸν δὲ Πάρθον, εἰς
τὴν Ἰορδουηνὴν ἐμβεβληκότεα καὶ περιεκόπροντα τὰς ὑπὸ
Τιγρᾶν, πέμψας μετ' Ἀφρανίς δύναμιν, ἐξήλασε
διαχθέντα μέχρι τῆς Ἀρβηλίτιδος³. ὅσαι δὲ τῶν Μι-
θριδάτε παλλακίδων ἀνήχθησαν, ἐδεμίαν ἔγνω, πάσας
δὲ τοῖς γονεῦσι καὶ οἰκείοις ἀνέπεμπεν. ἦσαν γὰρ αἱ
πολλαί, θυγατέρες καὶ γυναῖκες στρατηγῶν καὶ δυναστῶν.
Στρατονίκη δ', ἣ μέγιστον εἶχεν ἀξίωμα, καὶ τὸ πολυ-
χρυσότατον τῶν Φρερίων ἐφύλαττεν, ἦν μὲν, ὡς εἶοικε,
ψαλτε τινός, ἐν εὐτυχῆς⁴ τᾶλλα, πρεσβύτεα δὲ θυγα-
τηρ. ἔτω δ' εὐθὺς εἶλε παρὰ πάτον⁵ ψήλασα τὸν
Μιθρι-

¹ Plutarchum haec ex historia Theophrastis hausisse videri, qui Pompejo in ea expeditione comitem se praebuerat, monet Dacer. Apud Strabon. Γῆλαι pro Γέλαι.

² Sola Junt. ἐπετράπη.

³ Sic Br. scribi voluit, deditque R. pro vulg. Ἀρβηλίτιδος. SG. Ἀρβίτιδος.

⁴ Mof. Duf. fusp. ἀτυχῆς. R. tuetur vulgatam — ob fortunarum mediocritatem contemnendi, veruntamen ob senium quodammodo venerandi.

⁵ Sic cum V. Anon. SG. legi voluit Mof. Duf. deditque R. pro vulg. περὶ πάτον. Mur. παρὰ τόπον.

Μιθριδάτην, ὡς ἐπέλυεν μὲν ἔχων ἀνεπαυετο, τὸν δὲ πρεσβύτην ἀπέπεμψε δυσφορᾶντα τῷ μηδὲ προσρήσεως τυχεῖν ἐπιεικῆς. ὡς μέντοι περὶ ὄρθρον ἐγερθεὶς εἶδεν εὐδου ἐκπαυμάτων μὲν ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ¹ τραπέζας, ὄχλον δὲ Θεραπείας πολὺν, εὐνέχας δὲ καὶ παιδας ἰμάτια τῶν πολυτελῶν προσφέροντας αὐτῷ, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἵππον ἐσῶτα κεκοσμημένον, ὥσπερ οἱ τῶν Φίλων ² τῆ βασιλέως, χλευασμὸν εἶναι τὸ χρῆμα καὶ παιδιὰν ἠγόμενος, ὤρμησε Φεύγειν διὰ θυρῶν. τῶν δὲ Θεραπόνων ἀντιλαμβανομένων, καὶ λεγόντων, ὅτι πλεσιτεθνηκότος ἐνανχος οἴκου αὐτῷ μέγαν ὁ βασιλεὺς δεδωρηται, καὶ ταῦτα μικραὶ τινες ἀπαρχαὶ καὶ δείγματα τῶν ἄλλων χρημάτων καὶ κημάτων εἰσίν· ἔτω πισεύτας μόλις, καὶ τὴν πορφύραν ἀναλαβὼν, καὶ ἀναπιθῆσας ἐπὶ τὸν ἵππον, ἤλαυνε διὰ τῆς πόλεως, βοῶν· Ἐμὰ ταῦτα πάντα ἐσί. πρὸς δὲ τὰς καταγελῶντας, ἔ τῆτ' ἔλεγεν εἶναι θαυμαστὸν, ἀλλ' ὅτι μὴ λίθοις βάλλῃ ³ τὰς ἀπαντῶντας, ὅφ' ἠδονῆς μαινόμενος. ταύτης μὲν ⁴ ἦν καὶ γενεᾶς καὶ αἵματος ἡ Στρατονίκη. τῷ δὲ Πομπηίῳ καὶ τὸ χωρίον ⁵ παρεδίδα τῆτο, καὶ δῶρα πολλὰ προσήνεγκεν· ὧν ἐνεῖνος ὅσα κόσμον ἱεροῖς καὶ λαμπρότητα τῷ θριάμβῳ παρέξεν ἐφαίνετο, λαβὼν μόνον, τὰ λοιπὰ τὴν Στρατονίκην ἐκέλευε κενῆθαι χαίρσαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῆ βασιλέως τῶν Ἰβήρων κλίην

M 5

τε

¹ R. bene monet, post h. v. videri deesse μεσῶς.

² R. supr. ὡς πρὸ τῶν Φ. i. e. ὡς πρὸ τῶν θυρῶν τῶν Φ. quem admodum stare solerent ejusmodi equi ornati ante fores amicorum regis.

³ Junt. sola βάλλῃ.

⁴ Post μὲν R. videtur ἔν deesse. Idem dubitat, num ταύτης recte habeat, an τῆ αὐτῆς leg. sit? Palmer. adnotat, Plutarchum infra Monimes tanquam alterius pellicis Mithridatis mentionem facere; Appianum autem unam eandemque facere, cum Μονίμην Στρατονικίδα vocet.

⁵ Anon. & Mur. Φρέριον; quod probat Mos. Duf.

τε καὶ τράπεζαν καὶ θρόνον, ἅπαντα χρυσᾶ ¹, πέμψαντος αὐτῷ καὶ δεηθέντος λαβεῖν, καὶ ταῦτα τοῖς ταμίαις παρέδωκεν εἰς τὸ δημόσιον.

XXXVII. Ἐν δὲ τῷ Καινῷ Φερρίῳ καὶ γράμμασιν ἀπορρήτοις ὁ Πομπήϊος ἐνέτυχε τῷ Μιθριδάτῃ, καὶ διήλθεν ἐκ ἀηδῶς αὐτὰ πολλὴν ἔχοντα τῷ ἤθει κατανόησιν. ὑπομνήματα γὰρ ἦν ἐξ ἧν ἐΦωράθη Φαρμάκοις ἄλλας τε πολλὰς καὶ τὸν υἱὸν Ἀριαράθην ἀνηρηκῶς, καὶ τὸν Σαρδιανὸν Ἀλικαῖον, ὅτι παρεουδιμήσεν αὐτὸν ἵππος ἀγωνιστὴς ἐλαύνων. ἦσαν δ' ἀναγεγραμμέναι κρίσεις ἐνυπνίων, ἧν τὰ μὲν αὐτὸς ἐωράκει, τὰ δ' ἔναι τῶν γυναικῶν. ἐπισολαί τε Μονίμης ² πρὸς αὐτὸν ἀκόλαστοι, καὶ πάλιν ἐκείνη πρὸς αὐτήν. Θεοφάνης δὲ καὶ Ῥετίλιε λόγον εὔρεθῆναι Φησὶ παροξυντικὸν ἐπὶ τῇ ἀναίρεσιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ῥωμαίων. ὃ καλῶς εἰκάζουσιν οἱ πλείστοι κακοήθευμα τῷ Θεοφάνει εἶναι τάχα μὲν ἑδὲν αὐτῷ τὸν Ῥετίλιον εἰκότα μισῶντος ³, εἰδὸς δὲ καὶ διὰ Πομπήϊον, ἔ τὸν πατέρα παμπόνηρον ἀπέδειξεν ὁ Ῥετίλιος ἐν ταῖς ἰσορίαις.

XXXVIII. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀμισον ἐλθὼν ὁ Πομπήϊος, πάθος νεμεσητὸν ὑπὸ Φιλοτιμίας ἔπαθε. πολλὰ γὰρ τὸν Δεύνελλον ἐπιπερομήσας, ὅτι, τῷ πολέμῳ ζῶντος ⁴, ἔγραφε διατάξεις, καὶ δωρεὰς ἐνεμε καὶ
τιμὰς,

¹ V. χρυσῶ.

² SG. Μονίμης.

³ V. μισῶντες. Κακοήθευμα, quod paulo ante legitur, Xyl. monente, est malignum mendacium, non astus, uti Tudert. verterat. R. ad eundem locum adnotat, se nescire, an distio haec etiam sic reddi possit: propterea quod ipse Theophanem privato profeceretur odio, ut hominem nullo pacto sibi ardentem. Obscure sunt haec dicta, nisi Theophanem vitiose pro Ruzilio positum censeas.

⁴ Mos. Duf. susp. πολέμῳ ζῶντος. R. vulgatam bene habere monet, cum διατάξεις hic loci idem valeat. atque διαθήκας — quod Lucullus, quanquam vivo adhuc & superstite Mithri-

τιμᾶς, & ^I συνηρημένε πολέμῳ καὶ πέρας ἔχοντος, εἰώθασι ποιεῖν οἱ νενικηκότες, αὐτὸς ἐν Βοσπόρῳ Μιθριδάτῃ κρατῆντος καὶ συνειληχότος ἀξιόμαχου δυνάμιν, ὡς δὴ συντετελεσμένων ἀπάντων, ἔπραττε ταῦτα ², διακοσμῶν τὰς ἐπαρχίας, καὶ διανέμων δωρεὰς, ποικίλων μὲν ἡγεμόνων καὶ δυναστῶν ³, βασιλέων δὲ δῶδεκα βαρβάρων ἀφίγμένων πρὸς αὐτόν. ὅθεν ἐδ' ἤξιωσε τὸν Πάρθον, ἀντιγράφων, ὥσπερ οἱ λοιποὶ, βασιλέα βασιλέων προσαγορευῆσαι, τοῖς ἄλλοις χαριζόμενος. αὐτὸν δὲ τις ἐρως καὶ ζήλος εἶχε Συρίαν ἀναλαβεῖν, καὶ διὰ τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν ἐλάσαι θάλασσαν, ὡς τῷ περιόντι ⁴ τὴν οἰκημένην πανταχόθεν Ὀλυκεῶν προσμίξειε νικῶν. καὶ γὰρ ἐν Λιβύῃ πρῶτος ἄχρι τῆς ἐκλῆς θαλάσσης κρατῶν προῆλθε, καὶ τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ πάλιν ἀρχὴν ἠρίσατο Ῥωμαίοις τῷ Ἀτλαντικῷ πελάγει, καὶ τρίτον ἐναγχος Ἀλβανὸς διώκων, ὀλίγον ἐδέησεν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἰρμανίαν θάλασσαν. ὡς ἔν συνάψαν τῇ ἐρυθρῇ τὴν περίοδον τῆς στρατείας, ἀνίστατο. καὶ γὰρ ἄλλως τὸν Μιθριδάτην ἐώρα δυσθήρατον ὄντα τοῖς ὅπλοις, καὶ Φεύγοντᾶ χαλεπώτερον, ἢ μαχόμενον.

XXXIX.

thruidate, tamen testamentum ejus a se conscriptum evulgasset. Meo quidem sensu prior conjectura anteferenda videtur subtiliori huic explicationi, cum mox de bello confecto, non de duce, sit sermo. Malim γὰρ πολέμῳ ἐτι ὄντος (aut ἐτι ζήοντος, si in hoc verbo persistere placet,) haud negans, vulgatam minus alienam fore, si eam sic struas, ὅτι, ὡς γὰρ πολέμῳ ἐκτετι ζώντος — quasi hoste non amplius vivo, adeoque bello jam confecto, uti infra ὡς δὴ συντετ. ἀπ.

¹ Dari sic voluit Mos. Duf. ut elegantius, & dedit R. pro vulg. ἄς. Subintell. vel addend. est καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐποίησεν, ἂ. SG. in seq. συνηρημένεσ pro συνηρ.

² Sic Mos. Duf. dari voluit, & dedit R. Vulgo ταῦτα. V. πάντα.

³ Sic Br. leg. censuit, & dedit R. pro vulg. δυναστῶν.

⁴ SG. περιόντι. Sequens πανταχόθεν Br. omisit, R. restituit.

XXXIX. Διὸ τέτρω¹ μὲν εἰπὼν ἰχυρότερον θαυ-
 τῆ πολέμιον τὸν λιμὸν ἀπολείψειν, ἐπέστησε Φύλακας²
 τῶν νεῶν ἐπὶ τῆς πλέουρας εἰς Βόσπορον ἐμπόρους· καὶ
 θάνατος ἦν ἡ ζημία τοῖς ἀλισκομένοις. ἀναλαβὰν δὲ
 τῆς στρατίας³ τὴν πληθύν, συχνὴν προῆγε, καὶ τῶν
 μετὰ Τριαρίε πρὸς Μιθριδάτην ἀτυχῶς ἀγωνισαμένων
 καὶ πεσόντων, ἐντυχῶν ἀτάφοις ἔτι τοῖς νεκροῖς, ἔθα-
 ψε λαμπρῶς καὶ Φιλοτίμως ἅπαντας. ὃ δοκεῖ παραλει-
 φθῆναι, ἐχ' ἤμισα Λευκῶ μίσος αἴτιον γενέσθαι. χει-
 ρωσάμενος δὲ δι' Ἀφρανίε τὰς περὶ Ἀμανὸν Ἀραβας,
 καὶ καταβὰς αὐτὸς εἰς Συρίαν, ταύτην μὲν, ὡς ἐκ ἔχου-
 σαν γνησίε βασιλείε⁴, ἐπαρχίαν ἀπέφηνε, καὶ κληῖμα
 τῆ δῆμα Ῥωμαίων· τὴν δ' Ἰουδαίαν κατεσρέψατο, καὶ
 συνέλαβεν Ἀρισόβελον τὸν βασιλέα. πόλειε δὲ τὰε μὲν
 ἐκίριξε, τὰε δ' ἠλευθέρηε, κολάζων τὰε ἐν αὐταῖε⁵ τυ-
 ράννουε. τὴν δὲ πλείετην διατριβὴν ἐν τῷ δικάζειν ἐποι-
 εῖτο, πόλειων καὶ βασιλέων ἀμφισβητήματα διαιτῶν·
 ἐφ' ἃ δ' αὐτὸε ἐκ ἐξικνεῖτο, πέμπων τὰε Φίλων· ὡε-
 περ Ἀρμενίοιε καὶ Πάρθοιε, περὶ ἧε διεφέρουτο χῶραε
 τὴν κρίετην ποιησαμένοιε ἐπ' αὐτῷ, τρεῖε ἀπέσειε κρι-
 τὰε καὶ διαλλακίε. μέγα μὲν γὰρ ἦν ὄνομα τῆε δυ-
 νάμειωε, ἐκ ἔλαττον δὲ τῆε ἀρετῆε καὶ πραότηε. ὧ
 καὶ τὰ πλείετα τῶν περὶ αὐτὸν ἀμαρτήματα Φίλων καὶ
 συνη-

1 Mithridati puta. In hoc casu cum Anon. & Mur. Cari vo-
 luit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ἴατο. Haec quidem lectio
 ex Ald. est profecta. In Junt. bene legitur ἴατω.

2 V. Φυλακίε, quod probatur Mosi Duf.

3 SG. στρατίας. Sic & Junt. Ald. Crat. Ad seq. συχνὴν
 R. subaudiendum monet ὁδὸν — *multum processit, vastum
 iter est exsecutus*. In Junt. Ald. Crat. συχνὴν cohaeret cum
 πληθύν. Interpp. quoque latini utrumque junxerunt.

4 Alias rationes afferunt alii scriptores, inter quas hanc non
 comparere, adnotat Mos. Duf.

5 R. adnotat, deesse αὐταῖε Junt. & Ald. item SG. Nom
 ita. Edd. istae cum Crat. & SG. habent ταῖε. Steph. de-
 dit αὐταῖε.

συνήθων ἀπέυρυπτε, κωλύειν μὲν, ἢ κολάζειν τὰς πο-
νηρευομένους ἔπεφυκώς, αὐτὸν δὲ παρέχων τοῖς ἐντυ-
χάνουσι τοῖτον, ὥστε καὶ τὰ ἐκείνων πλεονεξίας καὶ βα-
ρύτητας εὐκόλως ὑπομένειν.

XL. Ὁ δὲ μέγιστον δυνάμενος παρ' αὐτῶν, Δημή-
τριος ἦν ἀπελεύθερος, ἐν Ἄφρων εἰς τὰλλα νεανίας, ἄγαν
δὲ τύχη¹ χρώμενος. περὶ ἔ καὶ τοιούδε τι λέγεται·
Κάτων ὁ Φιλόσοφος, ἔτι μὲν ἂν νέος, ἤδη δὲ μεγάλην
ἔχων δόξαν καὶ μέγα Φρονῶν, ἀνέβαινεν εἰς Ἀντιό-
χειαν, ἐν ὄντος αὐτόφι Πομπηίης, βεβλόμενος ἰσορῆσαι
τὴν πόλιν. αὐτὸς μὲν ἔν, ὥσπερ αἶψα, πεζὸς ἐβάδι-
ζεν, οἱ δὲ Φίλοι συνάδευον ἵπποις χρώμενοι. κατιδὼν
δὲ πρὸ τῆς πύλης ὄχλον ἀνδρῶν ἐν ἐδῆσι λευκαῖς, καὶ
παρὰ τὴν ὁδὸν ἔνθεν μὲν ἐΦήβης², ἔνθεν δὲ τὰς παι-
δας διακεκριμένους, ἐδυσχέraitεν, οἴομενος εἰς τιμὴν τι-
να καὶ Θεραπείαν ἑαυτῆ μηδὲν δεομένους ταῦτα γενέσθαι³.
τὰς μέντοι Φίλους ἐκέλευσε καταβῆναι καὶ πορεύεσθαι
μετ' αὐτῆ· γενομένοις δὲ πλησίον ὁ πάντα διακοσμῶν
ἐκεῖνα καὶ κατισὰς, ἔχων σέφανον καὶ ῥάβδον, ἀπήν-
τησε πυρρανόμενος παρ' αὐτῶν, πῆ Δημήτριον ἀπολε-
λοίπασι, καὶ πότε ἀφίξεται. τὰς μὲν ἔν Φίλους τῆ
Κάτωνος γέλωτος ἔλαβεν· ὁ δὲ Κάτων εἰπὼν· Ὡ τῆς
ἀθλίας πόλεως· παρῆλθεν, ἔδὲν ἕτερον ἀποκρινάμενος.
ἔ μὴν ἄλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τῆτον τὸν Δημήτριον ἦτλον
ἐπίφθορον ἐποίησε αὐτὸς ὁ Πομπηίης, ἐντροφώμενος ὑπ'
αὐτῆ, καὶ μὴ δυσκολαίων. λέγεται γὰρ, ὅτι πολλὰ-
νικ ἐν ταῖς ὑποδοχαῖς τῆ Πομπηίης προσμένοντος καὶ
δεχομένου τὰς ἄλλους, ἐκεῖνος ἤδη κατέκειτο σοβαρῶς⁴
ἔχων

1 SG. ἦν τύχη. Pro χρώμ. R. fufp. παραχρώμενος, ab-
utens.

2 SG. τὰς ἐΦήβης.

3 V. SG. γίνεσθαι.

4 SG. σοβαρὸς. Seqq. δὲ ὧτων R. fufp. in unum vocabu-
lum διῶτων esse contrahenda — *almuzium super capite gerens*,
ἀμμι-

ἔχων δι' ὠτων κατὰ τῆς κεφαλῆς τὸ ἰμάτιον. ἔπω δ' εἰς Ἰταλίαν ἐπανελθὼς, ἐπένητο τῆς Ῥώμης τὰ ἡδίστα προάσεια, καὶ τῶν ἠβητηρίων ¹ τὰ κάλλινα· καὶ κῆποι πολυτελεῖς ἦσαν ὀνομαζόμενοι Δημητρίε· καίτοι Πομπήιος αὐτὸς ἄχρι τῆ τρίτε θριάμβε μετρίως καὶ ἀφελῶς ᾤκησεν. Ἔσπερον δὲ Ῥωμαίοις τῆτο δὴ τὸ κελὸν καὶ περιβόητον ἀνισὰς θεάτρον, ὥσπερ ἐφόλκιόν τι, παρετελήθητο λαμπροτέραν οἰκίαν ἐκείνης ², ἀνεπίφθονον δὲ καὶ ταύτην· ὥσε τὸν γενόμενον δεσπότην αὐτῆς μετὰ Πομπήιον, εἰσελθόντα θαυμάζειν καὶ πυρθᾶναι, πᾶ Πομπήιος Μάγνος ἐδείπνει. ταῦτα μὲν ἔν ἔτω λέγεται.

XLI. Τῆ δὲ βασιλέως τῶν περὶ τὴν Πέτραν Ἀράβων πρότερον μὲν ἐν ἔδονι λόγῳ τὰ Ῥωμαίων τιθεμένων, τότε δὲ δεισαντος ἰχυρῶς, καὶ γράψαντος, ὅτι πάντα πείθεσθαι καὶ ποιεῖν ἔγνωκεν, ἐκβεβαιώσασθαι βα-
λόμε-

duabus auribus instructum, h. e. duabus ansis, seu cujus gemini velut lobi super aures ad maxillas usque descenderent, eine Mütze mit zweeen Klappen, die ihm über beide Ohren tief heruntergiengen. Steph. adnotat, vel post, vel ante σοβαρῶς posse interpungi; unum Interpretum pro κατὰ κεφ. legisse videri καὶ κεφαλῆς — *aurēs ἔσ carui habentem tota obiecta vertentem*; ἰμάτιον denique h. l. non esse *tegum*, sed *capitis tegmen*.

1 R. notante, Graeci appellant hoc nomine villas & alia aedificia, deliciis, hilaritatibus, comotationibus consecrata. Apud Hesych. ἠβητήρια, ἐσιατήρια, (al. susp. ἐσιατόρια, loca, in quibus convivia celebrantur. cf. Suid.) κατὰλυσις. Per vocem κατὰλυσις explicat Suid. ἠβήτριον, uti ἠβητήριον per παιδευτήριον. Sunt tamen, qui dubitant, annon quoque ἠβήτριον corrupte apud eum legatur pro ἠβητήριον. Suidae auctoritate dudus vertit Xyl. *Gymnasia*, licet ipse adnotat ex Athen. L. X. ἠβητήρια dici συμπόσια, & ex Eustath. in Il. XX. aliquando hoc vocabulo designari ἄσμενον συναγωγὴν, parum grave aut *severum concilium*. Tudert. vertit *diversoria*.

2 i. e. τῆς παλαιᾶς vel τῆς προτέρας. R. — V. e. Junt. ἑκείνης.

λόμενος αὐτῆ τὴν διάνοιαν ὁ Πομπήϊος, ἐσράτευσεν ἐπὶ τὴν Πέτραν ἔκ παντοῦ τοῖς πολλοῖς ἀμεμπῶν στρατεῖαν. ἀπόδρασιν γὰρ ᾤοντο τῆς Μιθριδάτε διαώξεως εἶναι, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἤξιεν ¹ τρέπεσθαι τὸν ἀρχαῖον ἀνταγωνιστὴν, αὐτῶν ἀναζωπυρεῦντα καὶ παρασκευαζόμενον, ὡς ἀπηγγέλλετο, διὰ Σινυδῶν καὶ Παιούων ² στρατὸν ἐλαύνειν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν. ὁ δὲ ῥᾶον ³ οἰόμενος αὐτῆ καταλύσειν τὴν δύναμιν πολεμῆντος, ἢ τὸ σῶμα λήψεσθαι Φεύγοντος, ἐκ ἐβέλετο τρίβεσθαι μάτην ἐπὶ τὴν διώξιν. ⁴ ἑτέρας δὲ τῆς πολέμου παρενθήκας ἐποιεῖτο, καὶ τὸν χρόνον εἴλιεν. ἢ δὲ τύχη τὴν ἀπορίαν ἔλυσεν. ἐνέτι γὰρ αὐτῆ τῆς Πέτρας πολλὴν ὁδὸν ἀπέχοντος, ἤδη δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης βεβλημένε χάρακα, καὶ γυμνάζοντος ἑαυτὸν ἵππῳ περὶ τὸ στρατόπεδον, γραμματῆφόροι προσήλαυνον ἐκ Πόντε νομιζόντες εὐαγγέλια. δῆλοι δ' εὐθὺς εἰσὶ ⁵ ταῖς αἰχμαῖς τῶν δοράτων· δάφναις γὰρ ἀνασέφονται. τέτες ἰδόντες οἱ στρατῶται συνετρόχαζον πρὸς τὸν Πομπήϊον. ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἐβέλετο τὰ γυμνάσια συντελεῖν, βοῶντων δὲ καὶ δεομένων, καταπηδήσας ἀπὸ τῆς ἵππου, καὶ λαβὼν τὰ γράμματα προῆει. βήματος δ' ἐκ ὄντος, ἐδὲ τῆς στρατιωτικῆς γενέσθαι Φθάσαντος, ὃ ποιῶσιν αὐτοί, τῆς γῆς ἐκτομὰς βαθεῖας λαμβάνοντες, καὶ κατ' ἀλλήλων ⁶ συντιθέν-

1 Junt. Ald. Crat. ἤξιε.

2 Mutandum recte censuisse Interpp. & Παννονίαν legendum, adnotat Br.

3 Sic Mof. Duf. cum Anon. & Mur. legi voluit, deditque R. pro vulg. ῥᾶδιον.

4 R. sup. ἐπὶ τῆς διώξεως, aut in ἐπὶ latere censet aliquod participium, ex. c. ἐπείγοντα.

5 scil. οἱ νομιζ. εὐαγγ. quicunque in castra veniunt, de rebus laetis & prospere gestis perferentes significationes, hi ipso statim habitu demonstrant, quid rerum secum afferant: Laureis enim redimitos praeferunt hastarum mucrones. R.

6 Sic scribi placuit Mofi Duf. & dedit R. cum SG. pro vulg. καταδίλων.

τιθέντες ὑπὸ τῆς τότε σπεδῆς καὶ προθυμίας τὰ σώγματα τῶν ὑποζυγίων συμφορήσαντες ἐς ἕψος ἐξῆραν. ἐπὶ τῷτο προβάς ὁ Πομπήσιος, ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι Μιθριδάτης τέθνηκε, εὐσιάσαντος Φαρνάκε τῆ υἱῆ, διαχρησάμενος ἑαυτόν. τὰ δ' ἐκεῖ πάντα πράγματα Φαρνάκης κατεκληρώσατο, καὶ ἑαυτῷ καὶ Ῥωμαίοις γέγραφε ποιόμενος ².

XLII. Ἐπὶ τῷτε τὸ μὲν στρατεύμα τῇ χαρᾷ χρώμενον ³, ὡς εἰκός, ἐν θυσίαις καὶ συνεσίαις διῆγεν, ὡς ἐν τῷ Μιθριδάτε σώματι μυρίων τεθνηκότων πολεμίων. Πομπήσιος δὲ ταῖς πράξεσιν αὐτῆ ⁴ καὶ ταῖς στρατείαις κεφαλὴν ⁵ ἐπιτεθεικώς ἐ πάνυ ῥῥδίως ἔτω προσδοκηθεῖσαν, εὐθύς ἀνέζηυξεν ἐν τῆς Ἀραβίας καὶ ταχύ τὰς ἐν μέσῳ διεξελθὼν ἐπαρχίας, εἰς Ἀμιστὸν ἀφίκετο, καὶ κατέλαβε πολλὰ μὲν δῶρα παρὰ Φαρνάκε κειοσμημένα ⁶, πολλὰ δὲ σώματα τῶν βασιλικῶν. αὐτὸν δὲ

τὸν

1 Praepos. hanc addendam censuit Mos. Duf. & addidit R. Vulgo deest. Pro seq. προβάς SG. προσβάς. Id. paulo post αὐτόν pro ἑαυτόν. Junt. αὐτόν.

2 Obscura sunt haec visa Mofii Duf. suspicanti, ἐφ' ἑαυτῷ esse scribendum. R. autem post Ῥωμ. videtur deesse ὑποχείρια — res Michridatis omnes filium, velut hereditate, suscepisse, & in literis ad se populumque Rom. datis significare, imperio atque potestati eas suae populi que Rom. permittere. γέγρα. ποιέμ. ὑποχείρια idem esse monet, atque γέγραφεν, ὅτι ποιήσται ὑποχείρια.

3 R. susp. τῇ χ. διαχρόμενον.

4 SG. αὐτῆ. Sic & Junt. Ald. Crat.

5 Mos. Duf. mavult κεφάλαιον — προσδοκηθῆν. R. κεφαλὴν, bene si habet, usurpasse Pl. monet pro κορωνίδα aut κορυφῆν.

6 Sic R. dedit, lectione Junt. quae habet κειοσμημένα, datus, pro vulg. κειομισμένα. κοσμεῖν δῶρα, eo docente, est instruere, ornare, non modo cultu exquisito, sed etiam scite disponere. Eī quoque haec vox convenientior videtur ad inferens σώματα, quae dici possint κοσμεῖσθαι, non κομίζεσθαι. Consentit Tudertin. vertens: munera multa — splendidius ornata.

τὸν Μιθριδάτε νεκρὸν, ἔ πάνυ γνώριμον ἀπὸ τῆ προσ-
 ῶπτε, (τὸν γὰρ ἐγκέφαλον ἔλαθεν ἐκλήξαι τὸς θερά-
 ποντας ¹) ἀλλὰ ταῖς ἐλαῖς ἐπεγίνωσκον οἱ δεόμενοι τῆ
 θεάματος. ἔ γὰρ αὐτὸς Πομπήιος ἰδεῖν ὑπέμεινε, ἀλλ'
 ἀφοσιωσάμενος τὸ νεμσητὸν ², εἰς Σινώπην ἀπέπεμψε.
 τῆς δ' ἐδήτος, ἦν ἐφόρει, καὶ τῶν ὕπλων τὸ μέγεθος
 καὶ τὴν λαμπρότητα ἐθαύμασε. καίτοι τὸν μὲν ξιφι-
 σῆρα ³ πεποιημένον ἀπὸ τετρακοσίων ταλάντων Πόπλιος
 κλέψας ἐπώλησεν Ἀριαράθῃ. τὴν δὲ κίδαριν ⁴ Γάιος,
 ὃ τῆ Μιθριδάτε σύντροφος, ἔδωκε κρύφα δεηθέντι Φάυ-
 σω, τῷ Σύλλῃ παιδί, θαυμαστῆς ἔσαν ἐργασίας. ὃ τό-
 τε τὸν Πομπήιον διέλαθε. Φαρνάκης ⁵ δὲ γνῆς ὕσε-
 ρον, ἐτιμωρήσατο τὸς ὑφελόμενος. διοιήσας δὲ τὰ
 ἐνεὶ καὶ κατασησάμενος, ἔτις ἤδη πανηγυρικώτερον ἐχρή-
 το τῆ πορεία. καὶ γὰρ εἰς Μιτυλήνην ἀφικόμενος, τὴν
 τε πόλιν ἠλευθέρωσε διὰ Θεοφάνη, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν
 πάτριον ἐθεάσατο τῶν ποιητῶν, ὑπὸ θεσιν μίαν ἔχοντα
 τὰς ἐπεικὸς πράξεις. ἠθελὸς δὲ τῷ θεάτρῳ, περιεγράψα-
 το τὸ εἶδος αὐτῆ καὶ τὸν τύπον, ὡς ὅμοιον ἀπεργα-
 σομε-

1 Sic R. dedit de suo pro vulg. θεραπειόντας, quod alias, si Pl. eos voluisset indicare, qui corpus mortuū curassent, debuisset dici θεραπειούσαντας.

2 Quid haec distio valeat, nescio. Ne interpp. quidem eam satis perspicuam fuisse, patet ex diversitate versionum. Crusser. — verum avertens deorum invidiam, Sinopen amandavit. Xyl. — invidiamque fortunae amolitus, Sinopen remisit. Tunder. — scelus abominans, defunctam ad Sinopen misit. Kind: Pompejus selbst wollte ihn nicht sehen, um sich nicht dadurch Götter und Menschen zu Feinden zu machen, sondern schickte ihn nach Sinope. Schirach: sondern verabscheute den Anblick, und schickte den Körper nach Sinope.

3 SG. ξιφισῆρα. Sic & Junt. Ald. Crat.

4 Junt. γόν δ. κίταριν. V. γόν. Omnes edd. cum SG. Br. excerpta κίταριν. Seq. artic. ὃ omisit Br. Eum R. restituit,

5 V. ὁ Φαρν.

σόμενος τὸ ¹ ἐν Ῥώμῃ, μεῖζον δὲ καὶ σεμνότερον. ἐν δὲ ² Ῥόδῳ γενόμενος, πάντων ³ μὲν ἠκροάσατο τῶν σοφιστῶν, καὶ ὠρεῖν ἐνάσῃ τάλαντον ἔδωκε. Ποσειδώνιος δὲ καὶ τὴν ἀκροασίαν ἀνέγραψεν, ἣν ἔχειν ἐπ' αὐτῆς ⁴, πρὸς Ἑρμαγόραν τὸν ῥήτορα περὶ τῆς καθ' ὅλας ζητήσεως ἀντιταξάμενος. ἐν δ' Ἀθήναις, τὰ μὲν πρὸς τὰς Φιλοσόφους ὅμοια τῆ Πομπηίᾳ· τῇ πόλει δ' ἐπιδὸς εἰς ἐπισκευὴν πεντήκοντα ⁵ τάλαντα, λαμπρότατος ἀνδρώπων ἠλπίζεν ἐπιβῆσθαι τῆς Ἰταλίας καὶ ποδῶν ὀφθῆσθαι τοῖς οἴκοι ποδῆσιν. ᾧ ⁶ δ' ἄρα πρὸς τὰ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀγαθῶν ἀεὶ τινα κεραινύναι κακῆ μοῖραν ἐπιμελές ἐστὶ δαιμονίῳ, τῆτο ὑποικέρι ⁷ πάσαι παρασκευάζον αὐτῷ λυπηροτέραν τὴν ἐπάνοδον. ἐξέβρισε γὰρ ἡ Μενία παρὰ τὴν ἀποδημίαν αὐτῆς. καὶ πόρρω μὲν ὢν ὁ Πομπηῖος κατεφρόνει τῆ λόγῃ, πλησίον δ' Ἰταλίας γενόμενος, καὶ χολάζοντι τῷ λογισμῷ μᾶλλον, ὡς εἶοικε, τῆς αἰτίας ἀψάμενος, ἐπεμψεν αὐτῇ τὴν ἄφῃσιν· ἔτε τότε γράψας, ἔθ' ὕπερον, ἐφ' οἷς ἀφῆκεν, ἐξειπῶν. ἐν δ' ἐπισολαῖς Κικέρωνος ἡ αἰτία γέγραπται.

XLIII. Λόγοι δὲ παντοδαποὶ περὶ τῆ Πομπηίᾳ προκατέπιπτον εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ Δόρυβος ἦν πολὺς, ὡς εὐθὺς ἄξοντος ἐπὶ τὴν πόλιν τὸ εῤῥάτευμα, καὶ μοναρχίας

¹ Junt. sola ἧ. An forte fuit αὐτῷ ἧ ἔ. 'P.

² δὲ omittit Junt. & V. Vocem Ῥόδῳ omittit Ald. Utrumque exhibet Crat.

³ Junt. post h. v. addit ἧ.

⁴ Junt. Ald. Crat. SG. ἀπ' αὐτῆς. SG. paulo post καθ' ὅλα uno vocabulo.

⁵ Nimis minuta R. haec summa videtur. Quaerit, num πεντακῶσια ἧ. Addi malim post ἧ τάλαντα, ἀπὸν ἔχετο aut tale quid, & in seqq. ἠλπίζων pro ἠλπίζεν. Junt. Ald. Crat. ἐπιβῆσεται pro ἐπιβῆσθαι.

⁶ SG. pro ᾧ dat ὡς.

⁷ V. ὑποκρέα. Id. pro ἡ Μεν. dat ἡ κανία, pro μὲν ὢν uno vocabulo μένων; & infra ἔθ' ἕτερον pro ἔθ' ὕπερον.

αρχίας βεβαίας ἐσομένης. Κράστος δὲ τὰς παῖδας καὶ τὰ χρήματα λαβὼν ὑπεξῆλθεν, εἴτε δείσας ἀληθῶς, εἴτε μάλλον, ὡς ἐδόκει, πίσιν ἀπολείπων τῇ διαβολῇ, καὶ τὸν Φόνον ποῖων τραχύτερον. εὐθὺς ἔν ἐπιβάς Ἰταλίας ὁ Πομπήϊος, καὶ συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τὰς στρατιώτας, καὶ τὰ πρόποντα διαλεχθεὶς καὶ Φιλοφρονησάμενος, ἐκέλευσε διαλύεσθαι κατὰ πόλιν ἐκάστας, καὶ τρέπεσθαι πρὸς τὰ οἰκεία, μεμνημένους αὐτοῖς ἐπὶ τὸν θρίαμβον αὐτῷ συνελθεῖν. ἔτω δὲ τῆς στρατίας ¹ σκεδαθείσης, καὶ πυθανομένων πάντων, πρῶγμα συνέβη θουμασόν. ὁρῶσαι γὰρ αἱ πόλεις Πομπήϊον Μάγνον ἀνοπλον, καὶ μετ' ὀλίγων τῶν συνήθων ὡσπερ ἐξ ἄλλης ἀποδημίας διαπορευόμενον, ἐκχεόμεναι δι' εὐνοίαν, καὶ πρόπεμψαι μετὰ μείζονος δυνάμεως συγκατῆγον εἰς τὴν Ῥώμην, εἴ τι κινεῖν διανοεῖτο καὶ νεωτερίζειν τότε, μηδὲν ἐκείνους δεόμενον τῆ στρατεύματος.

XLIV. Ἐπεὶ δὲ ὁ νόμος ἐν εἰᾶ πρὸ τῆ θριαμβε παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἔπεμψεν ἀξίων εἰς τὴν βελήν ² ἀναβαλέσθαι τὰς τῶν ὑπάτων ἀρχαιρεσίας, καὶ δῆναι ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν, ὅπως παρὼν Πείσωνι συναρχαιρεσιάσῃ. Κάτωνος δὲ πρὸς τὴν ἀξίωσιν ἐνσάντος, ἐν ἔτυχε τῆ βελεύματος. θουμάσας δὲ τὴν παρρησίαν αὐτῆ καὶ τὸν ³ τόνον, ᾧ μόνος ἐχρήτο φανερώς ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐπεθύμησεν ἀμωσγέπως ⁴ κήσασθαι τὸν ἄνδρα. καὶ δεῖν ἐσῶν ἀδελφιδῶν τῷ Κάτωνι, τὴν μὲν αὐτὸς ἐβλεύετο ⁵ λαβεῖν γυναῖκα, τὴν δὲ τῷ παιδί συνομιῆσαι. τῆ δὲ Κάτωνος ὑπειδομένης τὴν πεῖραν, ὡς διαφθορὰν ἔσαν αὐτῆ, τρόπον τινὰ δεκαζόμενος

N 2

1 SG. στρατείας. Sic & Junt. Ald. Crat.

2 Suspecta Mofii Duf. sunt haec verba, cum non εἰς sed πρὸς fuerit dicendum, & ἀξίων, sic positum, requirere videatur, ut tempus aliquod definiatur, pro quo βελήν icreperit.

3 Artic. τὸν deest Junt.

4 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἄλλως γέ πως.

5 SG. ἐβάλετο.

μένε δια τῆς οἰκειότητος, ἢ τ' ἀδελφῆ καὶ γυνῆ ¹ χαλεπῶς ἔφερον, εἰ Πομπηίου Μάγνου ἀποτρέψεται ² κηδεσῆν. ἐν τῷ δὲ βελόμενος ὑπατου ἀποδείξει Πομπηίου Ἀφράνιον, ἀργύριον εἰς τὰς Φυλάς ἀνήλισκεν ὑπὲρ αὐτῶ, καὶ τῷ κατιόντες εἰς τὰς Πομπηίας κήπευ ἐλάμβανον. ὥστε τὸ πρῶγμα περιβόητον εἶναι, καὶ τὸν Πομπηίου ἀκείναι κακῶς, ἧς αὐτὸς ἀρχῆς, ἐφ' οἷς κατάρθασεν, ὡς μεγίστης ἔτυχεν, ταύτην ὄντιον ποιῶντα τοῖς δι' ἀρετῆς κλήσασθαι μὴ δυναμένοις. τῶν μὲντοι πρὸς τὰς γυναῖκας ὁ Κάτων ἔφησε τῶν ὄνειδῶν κοινωνητέον, οἰκείους Πομπηίας γενομένοις. αἱ δ' ἀνέσασαι, συνέγνωσαν βέλτιον αὐτῶν ἐκεῖνον λογίζεσθαι περὶ τῶ πρέποντος.

XLV. Τῶ δὲ θριάμβῳ τῷ μεγέθει ³, καίπερ εἰς ἡμέρας δύο μεριθύνος, ὁ χρόνος ἐκ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ τῶν παρεσκευασμένων πολλὰ τῆς θύρας ἐξέπεσεν, ἐτέρας ἀποχρῶντα πομπῆς ἀξίωμα καὶ κόσμος εἶναι. γραμμασι δὲ προηγεμένοις ἐδήλωτο τὰ γένη, καθ' ὧν ἐθριάμβευεν. ἦν δὲ τάδε· Πόντος, Ἀρμενία, Καππαδοκία, Παφλαγονία, Μηδία, Κολχίς, Ἰβηρες, Ἀλβανοί, Συρία, Κιλικία, Μεσοποταμία, τὰ περὶ Φοινίκην καὶ Παλαισίην, Ἰεδαία, Ἀραβία, τὸ πειρατικὸν ἅπαν ἐν γῆ καὶ θαλάσση καταπεπολεμημένον. ἐν δὲ τέτοις Φρέρια μὲν ἡλωπότα, χιλίων ἐκ ἐλάττονα, πόλεις δ' ἐ πολὺ τῶν εὐκαιοσίων ἀποδέσσαι. πειρατικαὶ δὲ νῆες ἀκαιοσίου, κατοικίαι δὲ πόλεων μίαν δέσσαι τετραράκοντα. πρὸς δὲ τέτοις ἔφραζε διὰ τῶν γραμμάτων, ὅτι πεντακίχλια μὲν μυριάδες ἐκ τῶν τελῶν ὑπῆρχον, ἐκ δ' ὧν αὐτὸς προσεκήλησάτο ⁴ τῇ πόλει, μυριάδας

ὀκτα-

¹ SG. ἢ γυνῆ. R. mavult ἢ μὲν ἀδελφῆ καὶ ἢ γυνῆ.

² Junt. sola ἀποτρέψαι. SG. ἀποτρέψεται.

³ In quodam exemplari non legi τῷ μεγέθει, testis H. Steph. Idem θύας ἐκπέπταν, quod sequitur, idem dicere monnet, ac τῶ τῆς θύας χρόνον, vel κωρῶ.

⁴ V. ἐπεκλήσάτο.

διπλασιχιλίας πεντακοσίας λαμβάνουσιν. ἀναφέρεται δ' εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐν νομίσματι καὶ κατασκευαῖς, ἀργυρίαι καὶ χρυσῆ δισμύρια τάλαντα, πάρεξ τῶν εἰς τὰς στρατιώτας δεδομένων. ὧν ὁ τελάχισον αἴρων κατὰ λόγον δραχμὰς εἴληφε χιλίας πεντακοσίας. αἰχμάλωτοι δ' ἐπομπεύθησαν, ἀνευ τῶν ἀρχιπειρατῶν, υἱὸς Τιγράνης τῷ Ἀρμενίαι μετὰ γυναῖκός καὶ θυγατρὸς, αὐτῆ τε Τιγράνης τῷ βασιλέως γυνή, Ζωσίμη, καὶ βασιλεὺς Ἰεδαίων, Ἀρισόβελος, Μιθριδάτης δ' ἀδελφὴ καὶ πέντε τέκνα, καὶ Σκυθίδες γυναῖκες. Ἀλβανῶν δὲ καὶ Ἰβήρων ὄμηροι, καὶ τῷ Κομμαγητῶν βασιλέως καὶ τρόπαια πάμπολλα, ταῖς ¹ μάχαις ἰσάρισμα πάσαις, ἃς ἢ αὐτὸς, ἢ διὰ τῶν στρατηγῶν ἐνίκησε. μέγισον δ' ὑπέρχε πρὸς δόξαν καὶ μηδενὶ τῶν πρότερον Ῥωμαίων γεγονὸς, ὅτι τὸν τρίτον θρίαμβον ἀπὸ τῆς τρίτης ἠπεῖρα κατήγαγεν. ἐπεὶ τρίς γε ² καὶ πρότερον ἦσαν ἕτεροι τεθριαμβευνότες. ἐκεῖνος δὲ τὸν μὲν πρῶτον ἐν Λιβύης, τὸν δὲ δεύτερον ἐξ Εὐρώπης, τῆτον δὲ τὸν τελευταίου ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰσαγαγὼν, τρόπον τινὰ τῆν οἰκισμένην ἐδόκει τοῖς τρισὶν ἐπῆχθαι ³ θρίαμβοις.

XLVI. Ἡλικία δὲ τότε ἦν, ὡς μὲν οἱ κατὰ πάντα τῷ Ἀλεξάνδρῳ παραβάλλοντες αὐτὸν καὶ προσβιβάζοντες ἀξιῶσι, νεώτερος τῶν τριάκοντα καὶ τετάρτων ἐτῶν, ἀληθεῖα δὲ τοῖς τετάρτακοντα προσῆγεν ⁴. ὡς ὠνατό ⁵

N 3

γ'

1 Junt. & SG. πάμπολλα καὶ ταῖς μ.

2 Sic R. de suo dedit pro valg. τρεῖς γε. SG. post ἐπεὶ addit καί.

3 R. susp. ὑπέχθαι, aut εἰσῆχθαι, subegisse, aut in urbem introduxisse.

4 Hunc locum corruptum esse, Xyl. vidit, & collatis pluribus ad rem facientibus momentis, conjiciendum censuit, pro *τρισσαρ.* legendum *πεντήκοντα*. Sic & R. susp. — *accedebat ad L. annum*. Petav. ante *τρισσαρ.* εἰ inserit. Dacerio monente, Pompejus tum attingebat non XL, sed XLVI. annum.

5 V. ὠνητο, ὠνοίτο. Prius quoque Junt. & SG. & pro seq. γ' ἂν SG. γ' ἔν.

γ' ἂν ἐνταῦθα τῆ βίᾳ παυσάμενος, ἄχρις ἔ¹ τὴν Ἀλεξ-
 ἄνδρῃ τύχην ἔχεν· ὁ δ' ἐπέκεινα χρόνος αὐτῷ τὰς
 μὲν εὐτυχίας ἠνεγκεν ἐπιφθόνος, ἀνημέτας δὲ τὰς δυσ-
 τυχίας. ἦν γὰρ ἐκ προσηκούων αὐτὸς ἐπήγατο δύνα-
 μιν ἐν τῇ πόλει, ταύτῃ χρώμενος ὑπὲρ ἄλλων ἔ δι-
 καίως, ὅσον ἐκείνοις ἰχϋός προσετίθει, τῆς αὐτῆ² δέ-
 ξης ἀφαιρῶν, ἔλαθε βίωμα καὶ μεγέθει τῆς αὐτῆς δυνά-
 μεως καταλυθεῖς· καὶ καθάπερ τὰ καρτερώτατα μέρη
 καὶ χωρία τῶν πόλεων, ὅταν δέξηται πολεμικῆς, ἐκεί-
 νοις προσίθῃσι τὴν αὐτῶν ἰχϋόν, ἔτω διὰ τῆς Πομπηίης
 δυνάμεως Καῖσαρ ἐξαρθεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν, ὡ κατὰ τῶν
 ἄλλων ἰχϋσε, τῆτον ἀνέτρεψε καὶ κατέβαλεν. ἐπράχθη
 δ' ἔτω. Λεύκωνος ὡς ἐπαυήλθεν ἐξ Ἀσίας, ὑπὸ Πομ-
 πηίης περιῦβρισμένος, αὐτίκα τε λαμπρῶς ἢ σύγκλητος
 ἐδέξατο³, καὶ μᾶλλον ἔτι Πομπηίης παραγενομένης κε-
 λεύσασα τὴν δόξαν ἠγειρεν ἐπὶ τὴν πολιτείαν⁴. ὁ δὲ
 τᾶλλα μὲν ἀμβλὺς ἦν ἤδη, καὶ κατέψυκτο τὸ πρακτι-
 κόν, ἠδονῇ χαλῆς καὶ ταῖς περὶ τὸν πλεῖτον διατριβαῖς
 ἑαυτὸν ἐνδεδωκώς· ἐπὶ δὲ Πομπηίου εὐθὺς αἰξίας καὶ
 λαβόμενος ἐντόνως αὐτῆ, περὶ τε τῶν διατάξεων, ἃς
 ἔλυσεν, ἐκράτει, καὶ πλέον εἶχεν ἐν τῇ βελῆ, συναγω-
 νιζομένης Κάτωνος. ἐκτίπλων δὲ καὶ περιωδόμενος ὁ
 Πομπηίης, ἠναγκάζετο δημαρχῆσι προσφεύγειν καὶ προ-
 αρτᾶσθαι μεिरακίοις. ὧν ὁ βδελυρώτατος καὶ θρασύτα-
 τος,

1 SG. ἄχρις ἔ. Sic & Junt.

2 SG. ἐαυτῆ. Id. infra ἔτω pro ἔτω.

3 Br. cum H. Steph. voluit Λεύκωνος, quod est in Mur. ut rogarur hic casus a verbo ἐδέξατο. Pro σύγκλ. V. σύγκλησις.

4 R. probat cum Br. lectionem Anon. & Mur. κολύσσα pro κελύσσα, & susp. leg. ἐπὶ τὴν ἀντιπολιτείαν, & magis ad-
 buc Pompeji in urbem reversi gloriam carpens, instigabat Lu-
 cullum ad studendum in vsp. partibus Pompejo adversis.
 Schirach ita vertit: Lukullus — wurde, da Pompejus wieder
 zu Rom war, aufgemuntert, dass er sein Ansehen in Staats-
 geschäften wider den Pompejus brauchen möchte,

τος, Κλώδιος, ἀναλαβὼν αὐτὸν ὑπέβριψε τῷ δήμῳ· καὶ παρ' ἀξίαν κυλινδόμενον ἐν ἀγορᾷ ἔχων καὶ περιφέρων, ἐχρήτο τῶν πρὸς χάριν ἔχλε, καὶ κολακείαν γραφομένων καὶ λεγομένων βεβαιωτῆ, καὶ προσέτι μισθόν, ὃν ¹ ἦτει, ὡσπερ ἐ καταιχύνων, ἀλλ' εὐεργετῶν, ὕπερον ἔλαβε παρὰ Πομπηίης, προέδοι Κικέρωνα, Φίλον ὄντα, καὶ πλείσα δὴ πεπολιτευμένον ὑπὲρ αὐτῆ. κινδυνεύοντι γὰρ αὐτῶ, καὶ δεομένῳ βοηθείας, ἐδ' εἰς ὄψιν προήλθεν, ἀλλὰ τοῖς ἦκισιν ἀποκλείσας τὴν αὐλειον ², ἐτέραις θύραις ὥχετο ἀπίων. Κικέρων δὲ φοβηθεὶς τὴν κρίσιν, ὑπεξῆλθε τῆς Ῥώμης.

XLVII. Τότε δὲ Καῖσαρ ἐλθὼν ἀπὸ στρατείας, ἤφατο πολιτεύματος, ὃ πλείσῃ μὲν αὐτῶ χάριν ἐν τῷ παρόντι καὶ δύναμιν εἰσαυθίς ἠνεγκε, μέγιστα δὲ Πομπηίου ἐβλαψε καὶ τὴν πόλιν. ὑπατείαν μὲν γὰρ μετήει πρώτην· ὁρῶν δ', ὅτι, Κράσσε πρὸς Πομπηίου διαφερομένη, θάτέρῳ προσθέμενος, ἐχθρῶ χρήσεται τῶ ἐτέρῳ, τρέπεται πρὸς διαλλαχὰς ἀμφοῖν, πρᾶγμα καλὸν μὲν ἄλλως καὶ πολιτικόν, αἰτία δὲ Φαύλη, καὶ μετὰ δεινότητος ὑπ' ἐκείνῃσιν ἐπιβέβλως. ἡ γὰρ, ὡσπερ ἐν σιάφει, τὰς ἀποκλίσεις ἐπανισᾶσα τῆς πόλεως ³ ἰσχὺς, εἰς ἓν συνελθῆσα καὶ γενομένη μία, τὴν πάντῃα πράγματα κατασασιάσασαν ⁴ καὶ καταβαλῆσαν, ἀνανταγώνισον βροπὴν ἐποίησεν. ὁ γὰρ Κάταν τὰς λέγουσας ὑπὸ τῆς ὕπερον γενομένης πρὸς Καῖσαρα Πομπηίῳ διαφορᾶς ἀνατραπήναι τὴν πόλιν, ἀμαρτάνειν ἔλεγεν, αἰτιωμένῃς τὸ τελευταῖον· ἐ γὰρ τὴν εἴασιν, ἐδὲ τὴν ἐχθραν, ἀλλὰ τὴν σύστασιν καὶ τὴν ὁμόνοιαν αὐτῶν τῇ

N 4

πόλει

¹ Sic R. dedit de suo. Vulgo datur μισθόν ἦτει. — ὃν autem legitur secundum Ald. paulo post, ante ὕπερον, in Jant. & SG. profusus deest.

² SG. αὐλιον.

³ non cohaerere cum ἰσχὺς, sed cum ἀποκλίσει, monet R.

⁴ Mos. Dnf. mavult κατασασιάσασαν. Sic in Br. & R. ed. Quid sit, nescio. An voluit in Fut. I. κατασασιάσασαν?

πόλει πρῶτον καιὸν ¹ γενέσθαι καὶ μέγισον. ἤρεθῃ μὲν γὰρ ὑπατος Καῖσαρ· εὐθὺς δὲ θεραπεύων τὸν ἄπορον καὶ πένητα ², κατοικίας πόλεων καὶ νομᾶς ἀγρῶν ἐγράφεν, ἐκβαίνων ³ τὸ τῆς ἀρχῆς ἀξίωμα, καὶ τρόπον τινα δημαρχίαν τὴν ὑπατείαν καδίσας. ἐναντιωμένους δὲ τῷ συνάρχοντι αὐτῷ, Βίβλα ⁴, καὶ Κάτωνος ἐββωμένεσσι τῷ Βίβλῳ παρεσκευασμένους βοηθεῖν, προσαγαγῶν ⁵ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τῷ βήματι Πομπηίου ἐμφανῆ καὶ προσαγορεύσας, ἠρώτησεν, εἰ τὰς νόμους ἐπαινοῖη· τῷ δὲ συμφησαντῶ ⁶. Οὐκᾶν, εἶπεν, ἂν τις τὰς νόμους βιάζηται ⁷, εἰς τὸν δῆμον ἀφίξῃ βοηθῶν; Πάνυ μὲν ἔν, ἔφη ὁ Πομπηῖος, ἀφίξομαι, πρὸς τὰς ἀπεικῶνας τὰ ξίφη, μετὰ ξίφους καὶ θυρεὸν ⁸ κομίζων. τότε Πομπηῖος ἑδὲν, ἔτ' εἰπεῖν, ἅτε ποιῆσαι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης φορτικώτερον ἔδοξεν· ὥστε καὶ τὰς φίλους ἀπολογεῖσθαι, Φάσιουλας ἐκφυγεῖν αὐτὸν ἐπὶ καιρῷ τὸ ῥῆμα. τοῖς μέντοι μετὰ ταῦτα πραττομένοις φανερὸς ἦν ἤδη παντάπασιν ἑαυτὸν τῷ Καίσαρι χρήσασθαι παραδεδωκῶς. Ἰελίαν γὰρ, τὴν ⁹ Καίσαρος θυγατέρα, Και-
πίω-

1 SG. invertit has duas voces και. πρ.

2 Mofl Dnf. deesse videtur vox δῆμον; R. vult ὄχλον. Hic idem pro seq. κατοικίας mavult κατοικίσεις, deductiones in colonias, assignationes habitationum.

3 V. προεκβαίνων.

4 SG. Βύβλα. Sic & paulo post Βύβλω fine artic. 7ῷ. Junt. utroque loco & infra eandem observat scripturam; Ald. & Crat. priori loco Βίβλα, posteriori Βύβλω.

5 R. mavult προαγαγ. licet non profus rejiciat vulgatam, subaudiendo πρὸς τὸν δῆμον. Paulo post V. cum artic. 7ῷ Πομπ.

6 V. συμφωνήσαντος.

7 R. sup. βιάζηται μὴ εἰσάγειν εἰς τὸν δ. contendat vi & pertinacia hoc efficere, quotinus hae leges in plebem, vel consensionem, inferantur.

8 SG. θυρεῶν.

9 Restituit hunc artic. R. ex edd. Bryanea prioribus. In hac enim sola excederat.

πίωνι ¹ καθωμολογημένην καὶ γαμείδαι μέλλουσαν, ὀλίγων ἡμερῶν, ἔδενός ἂν προσδοκῆσαντος, ἔγημε Πομπήϊος, μείλιγμα Καιπίωνι τῆς ὀργῆς τὴν ἑαυτῆ ἑυγατέρα καταινέσας, Φαύσω, τῷ παιδί Σύλλᾳ, πρότερον ἐγγεγυημένην. αὐτὸς δὲ Καῖσαρ ἔγημε Καλπερνίαν, τὴν Πείσωνος.

XLVIII. Ἐν δὲ τῷ Πομπήϊος ἐμπλήσας στρατιωτῶν τὴν πόλιν, ἅπαντα τὰ πράγματα βίᾳ κατεῖχε. Βίβλω τε γὰρ εἰς ἀγορὰν τῷ ὑπάτῳ κατιόντι μετὰ Λευκέλλῃ καὶ Κάτωνος, ἄφνω προσπεσούτες κατέκλεισαν τὰς ῥάβδους· αὐτῆ δὲ τις νοπρίων νόφινον ἐν κεφαλῆς ² τῆ Βίβλω κατεσεκέδασε. δύο δὲ δήμαρχοι τῶν συμπροπεμπόντων ἐτρώθησαν. ἔτω δὲ τῶν ἐνισταμένων τὴν ἀγορὰν ἐρημώσαντες, ἐπεύρωσαν τὸν περὶ τῆς διανομῆς τῶν χωρίων νόμον· ἧ δελεαθεῖς ὁ δῆμος, εἰς πᾶσαν ³ ἤδη τιθάσος αὐτοῖς ἐγεγόνει, καὶ κατ' ἀντίσπραξιν ⁴ ἔδεν

N 5

πολυ-

¹ Junt. Ald. Crat. SG. hic & paulo post Σκιπίωνι. Saepius haec nomina inter se mutari, pluribus ex locis constat.

² Anon. & Mur. κατὰ κεφαλῆς; quod probat Mos. Duf. R. autem tuetur vulgatam, subaudiendo εἰς πόδας, e capite ad calcem defudit.

³ Anon. & Mur. εἰς πάντα, quod probat Mos. Duf. Vigerus de eadem hac dictione c. III. fest. 10. §. 4. differens, idem valere eam ait ac πάντως. L. Bos agnoscit ellipsin substantivi χρείαν, ad omnem usum.

⁴ H. Steph. pro καὶ scribere suadet κακίαν, ut ad πᾶσαν, quod praecessit, referatur. Sed quid sit κατ' ἀντίσπραξιν, de hoc varie sentiunt. In SG. est uno vocabulo καταντίσπραξιν. In V. est ἀντίπραξις. Hinc Schirach probat κατ' ἀντίπραξιν. Mos. Duf. legendum censet Κάτωνος ἀντίπραξιν, utpote qui, fugato Consule, negotium aliquamdiu Caesaris factioni in Comitio solus facessivit. R. susp. ἐγεγόνει αἰσχρὰν (vel παράβολον) καὶ κατάντη πρᾶξιν, ἔδεν πολυπρ. Quid prohibet, quo minus meam qualemcunque subjungam conjecturam? Syllabam εἰς in voce ἀντίσπραξιν ex lin. praeced. male iteratam censeo, & vocem πρᾶξιν suo loco motam, ita ut haec referenda

fit

πολυπραγμονῶν, ἀλλ' ἐπιφέρων σιωπῇ τοῖς γραφομένοις τὴν ψῆφον. ἐκυρώθησαν ἔν Πομπηίῳ ¹ μὲν αἱ διατάξεις, ὑπὲρ ἧν Λεύκιλλος ἤριζε. Καίσαρι δὲ τὴν ἐν ἴδῳ Ἄλπειον καὶ τὴν ἐν ἴδῳ ἔχειν Γαλατίαν, καὶ Ἰλλυρίας, εἰς πενταετίαν, καὶ τέσσαρα τάγματα τέλεια στρατιωτῶν· ὑπάτους δ' εἰς τὸ μέλλον εἶναι Πείσωνα, τὸν Καίσαρος πεντηετῶν, καὶ Γαβίνιον ², ἄνδρα τῶν Πομπηίως κολάκων ὑπερφυσάτων. πραττομένων δὲ τούτων, Βίβλος μὲν εἰς τὴν οὐρίαν κατακλεισάμενος, οὐκ ἔφη μνηῶν ἐπροηλθεν ὑπατεύων, ἀλλ' ἐξέπεμψε διαγράμματα, βλασφημίας ἀμφοῖν ἔχουσα καὶ κατηγορίας. Κάτων δ', ὡς περ ἐπίπνευς καὶ Φοιβόληπτος, ἐν τῇ βελῇ τὰ μέλλοντα τῇ πόλει καὶ τῷ Πομπηίῳ προηγόρευε. Λεύκιλλος δ' ἀπειπὼν ἡσυχίαν ἤγεν, ὡς ἐν ἐτι πρὸς πολιτείαν ἰσχυρῶς· ὅτε δὴ καὶ Πομπηίως ἔφη ³, γέροντι τὸ τρυφᾶν ἀσφρότερον εἶναι τῆ πολιτεύεσθαι. ταχὺ μόντοι καὶ αὐτὸς ἐμαλάσσετο τῷ τῆς κόρης ⁴ ἔρωτι, καὶ προσεῖχεν ἐκεῖνη τὰ πολλὰ καὶ συνδιημέρευεν ἐν ἀγοραῖς καὶ κήποις, ἡμέλει δὲ τῶν κατ' ἀγορὰν πραττομένων· ὡς καὶ Κλώδιον αὐτῆ καταφρονῆσαι δημαρχεῖν τότε, καὶ θρασυτάτων ἄψαδαι πραγμάτων. ἐπεὶ γὰρ ἐξέβαλε Κικέρωνα, καὶ Κάτωνα προφάσει στρατηγίας εἰς Κύπρον ἀπέπειλε ⁵, Καίσαρος εἰς Γαλατίαν ἐξεληλακίτος, αὐτῷ ⁶

fit ad πᾶσαν — εἰς πᾶσαν ἢ. αὐτῆ. ἐγ. πρᾶξιν. Sequentia sic struo: καὶ προσάντως εἰδὲν πολυπρ. neque quicquam infeste, inimico animo, contrarie, moliens; sive κατ' αὐτῶν ἢ. π. neque contra eos quicquam intentius agens.

¹ In hoc casu ex Junt. & Ald. se revocasse monet R. ob insequens Καίσαρι δὲ pro vulg. Πομπηίως. In genit. casu non nisi Bryanea exhibet.

² V. Γαμίνιον.

³ Post h. v. V. inferit ὅτι.

⁴ Filiae C. Julii Caesaris.

⁵ SG. ἀπέπεμψε.

⁶ Clodius puta. In hoc casu cum V. & Mur. suadente etiam H. Steph. dari voluit Br. deditque R. Vulgo αὐτῆ.

δὲ προσέχοντα τὸν δῆμον ἑώρα πάντα πράττοντι καὶ πολιτευομένω πρὸς ¹ χάριν, εὐθὺς ἐπεχειρεῖ τῶν Πομπηΐς διατάξεων ἑνίας ἀναιρεῖν, καὶ Τιγράνην τὸν αἰχμάλωτον ἀΦαρπάσας εἶχε σὺν αὐτῷ, καὶ τοῖς Φίλοις δίκας ἐπῆγε, πείραν ἐν ἐκείνοις τῆς Πομπηΐς λαμβάνων δυνάμεως. τέλος δὲ, προελθόντος αὐτῆ πρὸς τινα δίκην, ἔχων ὑφ' αὐτῷ πλήθος ἀνθρώπων ἀσελγείας καὶ ὀλιγωρίας μεσόν, αὐτὸς μὲν εἰς ἐπιφανῆ τόπον καταστὰς, ἐρωτήματα τοιαῦτα πρῆβαλλε ². Τίς ἐσιν αὐτοκράτωρ ἀκόλαστος; τίς ἀνὴρ ἀνδρα ζητεῖ; τίς ἐνὶ δακτύλῳ κινᾶται τὴν κεφαλὴν; οἱ δ', ὥσπερ χορὸς εἰς ἀμοιβαῖα συγκεκροτημένος, ἐκεῖνος τὴν τήβεννον ἀνασειόντος, ἐφ' ἐκάστῳ μέγα βοῶντες ἀπεκρίναντο. Πομπηΐος.

XLIX. Ἦνία μὲν ἔν καὶ ταῦτα Πομπηΐον, ἀθήη τῆ κακῶς ἀκείν ὄντα, καὶ μάχης τοιαύτης ἀπειρου. ἤχθετο δὲ μᾶλλον, αἰδανόμενος τὴν βαλὴν ἐπιχαίρουσαν αὐτῷ προπηλακισμένω, καὶ διδόντι δίκην τῆς Κικέρωνος προδοσίας. ἐπεὶ δὲ καὶ πληγὰς ἐν ἀγορᾷ μέγχι τραυμάτων συνέβη γενέσθαι, καὶ Κλωδία τις οὐδέτης παραδύομενος ἐν ὄχλῳ διὰ τῶν περιεσώτων πρὸς ³ τὸν Πομπηΐον ἠλέγχθη ξίφος ἔχειν, ταῦτα ποιόμενος πρὸφασιν, ἄλλως δὲ τῆ Κλωδία τὴν ἀσελγείαν καὶ τὰς βλασφημίας δεδιὼς, ἔτι ἐτι προῆλθεν εἰς ἀγορὰν, ὅσον ἐκεῖνος ἤρχε χρόνον, ἀλλ' οὐκ ἐρᾶν διετελεῖ καὶ σκεπτόμενος μετὰ τῶν Φίλων, ὅπως ἂν ἐξαιέσαιτο τῆς βαλῆς καὶ τῶν ἀρίστων τὴν πρὸς αὐτὸν ὀργήν. Καλλέωνι μὲν ἔν ⁴ κελεύοντι τὴν Ἰαλίαν ἀφείναι, καὶ μεταβαλέσθαι

¹ R. *insp.* πρὸς ἐκεῖνα χάριν. Annon Genitivi Καίσα. — ἐξ-εληλ. huc reponendi videntur? Etiam paulo post ad τοῖς Φίλοις desiderari posse videtur ἐκεῖνα.

² SG. πρῆβαλλε. Sic & Junt. Ald. Crat.

³ R. *in*avult *περὶ* — per circumstantes circa Pompejum.

⁴ 4 abest ἔν a SG.

λέσθαι πρὸς τὴν σύγκλητον ἀπὸ τῆς Καίσαρος Φιλίας, ἔ προσέχε. τοῖς δὲ Κικέρωνα καταγαγεῖν ἀξιῶσιν, ἀνδρα καὶ Κλωδίω πολειιώτατον, καὶ τῇ βελῆ προσφιλέσατον, ἐπείδη καὶ προαγαγῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ δεόμενον σὺν χειρὶ πολλῇ, τραυμάτων ἐν ἀγορᾷ γενομένων, καὶ τινων ἀναιρεθέντων, ἐκράτησε τῆ Κλωδία. καὶ νόμῳ κατελθὼν ὁ Κικέρων, τὴν τε βελῆν εὐθὺς τῷ Πομπηίῳ διήλλαττε, καὶ τῷ σιτικῷ νόμῳ συνηγορῶν, τρόπῳ τινὶ πάλιν γῆς καὶ θαλάττης, ὅσῃν ἐπέκηνητο Ἰ Ρωμαῖοι, κύριον ἐποίησε Πομπηίου. ἐπ' αὐτῷ γὰρ ἐγένοντο λιμένες, ἐμπόρια, καρπῶν διαθέσεις· ἐνὶ λόγῳ, τὰ τῶν πλεόντων πράγματα, τὰ τῶν γεωργῶντων. Κλωδίου δ' ἠτιάτο μὴ γεγράφθαι τὸν νόμον διὰ τὴν σιτοδείαν, ἀλλ' ὅπως ὁ νόμος γραφείη, γεγονέναι τὴν σιτοδείαν, ὥσπερ ἐκ λειποθυμίας αὐτῆ μαρκανομένην τὴν δύναμιν ἀρχῆν νέεα πάλιν ἀναζωπυρῶντος καὶ ἀναλαβόντος ¹. ἕτεροι δὲ τῆ ὑπάτε Σπινθῆρος ἀποφαίνεσι τῆτο σόφισμα, κατακλείσαντος εἰς ἀρχὴν μείζονα Πομπηίου, ὅπως αὐτὸς ἐπιεμφθῆ Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ βοηθῶν. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ Κανίδιος εἰσήνεγκε δημαρχῶν νόμον, ἀνευ στρατείας Πομπηίου ἔχοντα βαβδέχους δύο, διαλλάττειν Ἀλεξανδρεῦσι τὸν βασιλέα. καὶ Πομπηίος μὲν ἐδόκει τῷ νόμῳ μὴ δυσχεραίνειν· ἡ δὲ σύγκλητος ἐξέβαλεν εὐπρεπῶς σιγησαμένη ² δεδιέναι περὶ τανδρός. ἦν δὲ γράμμασιν ἐντυχεῖν διερῶμιμένοις κατ' ἀγορὰν καὶ παρὰ τὸ βουλευτήριον, ὡς δὴ ³ Πτολεμαίε δεόμενος Πομπηίου αὐτῷ στρατηγὸν ἀντὶ τῆ Σπινθῆρος δοθῆναι. Τιμαγένης δὲ καὶ ἄλλως τὸν Πτολεμαίου ἐκ ἔσης ἀνάγκης ἀπελθεῖν Φησι, καὶ καταλιπεῖν Αἴγυπτον ὑπὸ Θεοφάνους πειθέντα, πρᾶττοντος Πομπηίου χρηματισμῶς ⁴

1 R. mavult ἀναλαμβάνοντος, in prae. ut ἀναζῶπ.

2 V. e Junt. item SG. σιγησαμένη.

3 Junt. ὡς δέ.

4 Mos. Duf. mavult χρηματισμῶ.

καὶ στρατηγίας καινῆς ὑπόθεσιν. ἀλλὰ τῆτο μὲν ἔχ' ἔτιωσ ἢ Θεοφάνης μοχθηρία πεποίημε ¹ πιθανόν, ὡς ἄπισον ἢ Πομπηία Φύσις, ἐκ ἔχουσα κακίηθες, ἐδ' ἀνελεύθερον ἔτω τὸ Φιλότιμον.

L. Ἐπισαθεὶς δὲ τῇ περὶ τὸ σιτικὸν οἰκονομίᾳ καὶ πραγματείᾳ, πολλαχῶ μὲν ἀπέσειλε πρεσβευτὰς καὶ Φίλους, αὐτὸς δὲ πλεύσας εἰς Σικελίαν καὶ Σαρδῶνα καὶ Λιβύην, ἤθροιζε σῖτον. ἀνάγεσθαι δὲ μέλων, πνεύματος μεγάλα κατὰ θάλατταν ὄντος, καὶ τῶν κυβερνητῶν ὀνύλων, πρῶτος ἐμβὰς καὶ κελεύσας τὴν ἄγκυραν αἶρειν, ἀνεβόησε· Πλεῖν ἀνάγκη, ζῆν ἐκ ἀνάγκη. τοιαύτη δὲ τόλμη καὶ προθυμία χρώμενος μετὰ τύχης ἀγαθῆς, ἐνέπλησε σίτε τὰ ἐμπόρια, καὶ πλοίων τὴν θάλασσαν· ὡσεὶ καὶ τοῖς ἐκτὸς ² ἀνθρώποις ἐπαρῆσαι τὴν περισσίαν ἐκείνης τῆς παρασιευῆς, καὶ γενέσθαι κατὰπερ ἐκ πηγῆς ἀφθονον ἐπιρροὴν ³ εἰς πάντας.

LI. Ἐν τῆτω δὲ τῶ χρόνῳ μέγαν ἦσαν οἱ Κελτικοὶ πόλεμοι Καίσαρα· καὶ δοκῶν πορρωτάτω τῆς Ῥώμης ἀπεῖναι, καὶ συνηρτηῖσθαι ⁴ Βέλγαις καὶ Σηήβοις καὶ Βρεττανοῖς, ἐλάνθανεν ὑπὸ δεινότητος ἐν μέσῳ τῶ δήμῳ καὶ τοῖς κυριωτάτοις πράγμασι καταπολιτευόμενος τὸν ⁵ Πομπηίον. αὐτὸς μὲν γὰρ, ὡς σῶμα, τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν περιεείμενος, ἐκ ἐπὶ τὰς βαρβάρους, ἀλλ' ὡσπερ ἐν θήραις καὶ κυνηγεσίαις, τοῖς πρὸς ἐκείνας ἀγῶσι γυμνάζων διεπόνει ⁶, καὶ κατεσκευάζεν ἄμα-
χον

¹ SG. pro hac voce ποιῶ, positum paulo post inter Πομπ. & Φύσις.

² extra mare mediterraneum futa habitantibus. R.

³ SG. ἀπορροήν.

⁴ SG. συνηρτεῖσθαι.

⁵ abest ἴον a SG.

⁶ V. διετίλοι. Sic enotatum est. Voluisse autem videtur V. διετίλα.

χον καὶ Φοβερῶν. χρυσὸν δὲ καὶ ¹ ἄργυρον καὶ τὰ ἄλλα
 λάφυρα καὶ τὸν ἄλλον πλῆτον τὸν ἐκ πολεμίων τοσού-
 του ² περιγεγόμενον εἰς τὴν Ῥώμην ἀποσέλλων, καὶ
 διαπειρῶν ταῖς δωροδοκίαις καὶ συγχωρηγῶν ³ ἀγορανό-
 μοις καὶ στρατηγοῖς καὶ ὑπάτοις, καὶ γυναιξὶν αὐτῶν,
 ὠκειᾶτο πολλὰς. ὥστε ὑπερβαλόντος ⁴ αὐτῆ τὰς Ἄλ-
 πεις, καὶ διαχειμάζοντος ἐν Λέκη, τῶν μὲν ἄλλων ἀν-
 δρῶν καὶ γυναικῶν ἀμιλλωμένων καὶ Φερομένων ⁵ πολὺ
 πλῆθος γενέσθαι, συγλητικὰς δὲ διακοσίας, ἐν οἷς καὶ
 Πομπήϊος ἦν καὶ Κράσσος, ἀνθυπάτων δὲ καὶ στρατη-
 γῶν ἑκατὸν εἴκοσι ῥάβδους ἐπὶ ταῖς Καίσαρος θύραις
 ὀφθῆναι. τὰς μὲν ἔτι ἄλλας ἅπαντας ἐμπλήσας ἐλπί-
 δων καὶ χρημάτων ἀπέπεσθε. Κράσσω ⁶ δὲ καὶ Πομ-
 πήϊῳ πρὸς αὐτὸν ἐγένουτο συνθήμαι· μετιέναι ⁷ μὲν
 ὑπατείας ἐκείνας, καὶ Καίσαρα συλλαμβάνειν αὐτοῖς
 πέμπουσα τῶν στρατιωτῶν συχνὰς ἐπὶ τὴν ψῆφον· ἐπὶ
 δ' αἰρεθῶσι τάχιςα πράττειν μὲν ἑαυτοῖς ἐπαρχιῶν καὶ
 στρατοπέδων ἡγεμονίας, Καίσαρι δὲ καὶ τὰς ἕσας βε-
 βαιῶν ⁸ εἰς ἄλλην πενταετίαν. ἐπὶ τέτοις ἐξενεχθεῖ-
 σιν εἰς τὰς πολλὰς, χαλεπῶς ἔφερον οἱ πρῶτοι καὶ ⁹
 Μαρ-

1 abest καὶ a Junt.

2 In V. Mur. & SG. τοσούτων, quod placet Mosi Duf.

3 SG. συχωρῶν.

4 R. sic se dedisse de suo monet pro vulg. ὑπερβάλλοντος, cum Caesar non eodem tempore, quo Alpes trajiciebat, in Italia quoque hiemaverit. Crat. tamen eandem jam exhibet lectiorem. Ald. & Junt. accentu mendose posito ὑπερβάλλοντος. Steph. ὑπερβάλλοντος. R. partic. καὶ pone Ἄλπεις abesse mavult.

5 R. post h. v. deesse videtur ἰδεῖν, ruenctium Caesarem videre,

6 V. praemittit ante h. v. καὶ.

7 Sic legendum jam monuit Steph. & Mos. Duf. dari voluit cum Mur. deditque R. pro vulg. μετιέναι — ἐκείνοις. V. & SG. quoque exhibent ἐκείνας.

8 V. βεβαιῶσαι.

9 abest καὶ a SG.

Μαρκελλῖνος ἐν τῷ δήμῳ κατασὰς, ἀμφοῖν ἐναντίον ἠρώ-
τησεν, εἰ μετίασιν ὑπατεῖαν. [ὁ ¹] καὶ τῶν πολλῶν
ἀποκρίνεσθαι ² κελουύτων, πρῶτος Πομπήϊος εἶπεν, ὡς
τάχα μὲν δὴ μετέλθοι, τάχα δ' ἐκ ἂν μετέλθοι. Κράσ-
σος δὲ πολιτικώτερον ἔτω γὰρ ἔφη πράξειν, ὁποτέ-
ρως ἂν οἴηται τῷ κοινῷ συνοίσειν. ἐπιφουόμενος δὲ Πομ-
πήϊῳ Μαρκελλῖνος, καὶ σφοδρῶς λέγειν δοκῶντος, ὁ Πομ-
πήϊος ἔφη, πάντων ἀδικιώτατον εἶναι τὸν Μαρκελλῖνον,
ὅς χάριν ἐκ ἔχει, λόγιος μὲν ἐξ ἀφῶνος δι' αὐτὸν, ἐμε-
τικὸς δ' ἐκ πεινατικῆς γενόμενος.

III. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ἄλλων ἀποσάντων τῆ πα-
ραγγέλλειν ὑπατεῖαν, Λεύκιον Δομίτιον Κάτων ἐπεισε
καὶ παρεθάρρυνε μὴ ἀπειπεῖν. ἔτι γὰρ ὑπὲρ ἀρχῆς,
ἀλλ' ὑπὲρ ἐλευθερίας εἶναι τὸν ἀγῶνα πρὸς τὰς τυράν-
νας. οἱ δὲ περὶ τὸν Πομπήϊον Φοβηθέντες τὸν τότε τῆ
Κάτωνος, μὴ τὴν βελὴν ἔχων ἄπασαν, ἀποσπάσῃ καὶ
μεταβάλλῃ ³ τῆ δήμου τὸ ὑγιαῖνον, ἐκ εἶασαν εἰς ἀγο-
ρὴν κατελθεῖν τὸν Δομίτιον, ἀλλ' ἐπιπέμψαντες ἐν
ὄπλοις ⁴ ἄνδρας, ἀπέπειναν μὲν τὸν ⁵ προηγέμενον
λυχνόφορον, ἐτρέψαντο δὲ τὰς ἄλλας. ἕκατος δὲ Κά-
των ἀνεχώρησε, τραφεῖς τὸν δεξιὸν πῆχυν, ἀμυνόμε-
νος πρὸ τῆ Δομίτιε. τοιαύτη δ' ὁδῶ παρελθόντες ἐπὶ
τὴν ἀρχὴν, ἐδὲ τέλλα κοσμώτερον ἔπραττον. ἀλλὰ
πρῶτον μὲν τὸν Κάτωνα τῆ δήμου στρατηγὸν αἰραμένον,
καὶ τὴν ψῆφον ἐπιφέρουτος, Πομπήϊος ἔλυσε τὴν ἐκ-
κλησίαν, οἰωνὸς αἰτιώμενος. Ἀντίαν ⁶ δὲ καὶ Βατί-

νιον

¹ R. ut vitiose redundans, uncis inclusit ὁ. Anon. & Mur. φ καὶ, quod Mos. Duf. probavit. Fuisse olim in libris dupli-
cem lectionem, adnotat R. alteram, καὶ τῶν πολλῶν sine ὁ,
alteram πρὸς ὁ τῶν π.

² SG. ἀποκρίνασθαι.

³ SG. μεταβάλλειν.

⁴ V. Anon. Mur. ἐνόπλιες, quod Br. probat. *

⁵ Sic Xyl. legendum monet, & exhibet Anon. deditque R.
pro vulg. Μέλιτον. Mur. mendose μετὰ τῶν.

⁶ Mendosum censet hoc nomen Xylander. Mur. Οὐάτιαν.

νιον ἀνηγόρευσαν, ἀργυρίῳ τὰς Φυλάς διαφθείραντες. ἔπειτα νόμους διὰ Τρεβωνίᾳ δημαρχῆντος εἰσέφερον, Καίσαρι μὲν, ὡς περ ἠμολόγητο, δευτέραν ἐπιμετρεῦντας πενταετίαν, Κράσσῳ δὲ Συρίαν καὶ τὴν ἐπὶ Πάρθους στρατείαν διδύνας ¹. αὐτῷ δὲ Πομπηίῳ Λιβύην ἄπασαν, καὶ Ἰβηρίαν ἑκατέραν, καὶ τέσσαρα τάγματα στρατιωτῶν, ὧν ἐπέχρησε δύο Καίσαρι δευτέρῳ πρὸς τὸν ἐν Γαλατίᾳ πόλεμον. ἀλλὰ Κράσσος μὲν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἀπαλλαγείς τῆς ὑπατείας ², Πομπηῖος δὲ τὸ θάνατον ἀναδείξας, ἀγωνίας ἤγε γυμνίους καὶ μισκίους ἐπὶ τῇ καθιερωσει, καὶ Θηρῶν ³ ἀμιλλας, ἐν οἷς πεντακίσσιοι λέοντες ἀνῆρέθησαν. ἐπὶ πᾶσι δὲ τὴν ἐλεφαντομαχίαν, ἐμπληρησιώτατον θάμα, παρέχευ.

LIII. Ἐπὶ τέτοις δὲ θανατωθεῖς καὶ ἀγαπηθεῖς, αὐτοῖς ἐν ἐλάττονα Φθόνον ἔχεν, ὅτι πρεσβευταῖς Φίλοις παραδὸς τὰ στρατεύματα καὶ τὰς ἐπαρχίας, αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἰταλίαν ἠβητηρίοις, μετιῶν ἄλλοτε ἀλλαχόσε, μετὰ τῆς γυναικὸς διῆγεν, εἴτ' ἐρῶν αὐτῆς, εἴτ' ἐρῶσαν ἔχ ὑπομένων ἀπολιπεῖν. καὶ γὰρ καὶ τῆτο λέγεται, καὶ περιβόητον ἦν τῆς κόρης τὸ Φιλανδρον, ἔ καθ' ἑραν ποθέσης τὸν Πομπηῖον. ἀλλ' αἴτιον ἔοικεν ἢ τε σωφροσύνη τῆ ἀνδρὸς εἶναι, μόνην γινώσκοντος τὴν γεγαμημένην, ἢ τε σεμνότης, ἐκ ἄκριτον ⁴, ἀλλ' εὐχαριν ἔχουσα τὴν ὀμιλίαν, καὶ μάλις γυναικῶν ἀγωγὸν, εἰ δεῖ μηδὲ Φλῶραν ἀλῶναι τὴν ἐταίραν ψευδομαρτυριῶν. ἐν δ' ἐν ἀγορανομικοῖς ἀρχαιρεσίοις εἰς χειρὸς τινῶν ἐλθόντων, καὶ Φονευθέντων περὶ αὐτὸν ἐκ
ὄλι-

¹ V. διδύτος.

² Xyl. vertit *omisso consulatu*, cum *consul* in provinciam fit profectus.

³ Sic R. e Junt. & Ald. se restituisse monet pro vulg. Θερῶν. Haec *καθ' ἑρα* sola est in Br. In Crat. quoque & Steph. est Θηρῶν. In Frst. autem Θυρῶν.

⁴ Mur. & SG. ἄκρατον, quod legi voluit Mos. Duf.

δλίγων, ἀνακληθεὶς αἵματος ἤλλαξε τὰ ἱμάτια. πολ-
 λᾶ δὲ θορύβῃ καὶ δρόμῃ πρὸς τὴν οἰκίαν γενομένη τῶν
 νομιζόντων τὰ ἱμάτια θραπέων, ἔτυχε μὲν ἡ κόρη
 κύσσα, θρασυμένη δὲ καθημαγμένην τὴν τήβεννον ¹,
 ἐξέλιπε, καὶ μάλισ ἀνήνεγκεν· ἐν δὲ τῆς ταραχῆς ἐπέι-
 νης καὶ τᾶ πάθος ἀπήμβλωσεν. ὅθεν ἐδ' οἱ μάλισα
 μεμφόμενοι τὴν πρὸς Καίσαρα τᾶ ² Πομπηίᾳ Φιλίαν,
 ἠτιῶντο τὸν ἔρωτα τῆς γυναικός. αὐτῶν μὲνοι κυήσα-
 σα, καὶ τεκῆσα θῆλυ παιδίον, ἐν τῶν ὠδίνων ἐτελεύ-
 τησε, καὶ τὸ παιδίον ἔπολλας ἡμέρας ἐπέζησε. παρε-
 σκευασμένη δὲ Πομπηίᾳ ³ τὸ σῶμα θάπτειν ἐν Ἄλβα-
 νῶ, βιασάμενος ὁ δῆμος εἰς τὸ Ἄρειον πεδῖον κατή-
 νεγκεν ⁴, οἴκῳ τῆς κόρης μᾶλλον, ἢ Πομπηίῳ καὶ Καί-
 σαρι χαριζόμενος. αὐτῶν δ' ἐκείνων μεῖζον ἐδόκει μέ-
 ρος ἀπύνη Καίσαρι νέμειν ὁ δῆμος, ἢ Πομπηίῳ παρόν-
 τι τῆς τιμῆς. εὐθύς γὰρ ἐνύμαινευ ἡ πόλις, καὶ πάν-
 τα τὰ πράγματα σάλου εἶχε καὶ λόγος διασατιῆς, ὡς
 ἡ πρότερον παρακαλύπτεσα μᾶλλον, ἢ κατείργεσα τῶν
 ἀνδρῶν τὴν Φιλαρχίαν οἰκειότης ἀνήρηται. μετ' ἔπο-
 λυ δὲ καὶ Κράσσοσ ἐν Πάρθοις ἀπολωλὰς ἠγγέλλετο·
 καὶ τᾶτο κώλυμα ὄν ⁵ μέγα τᾶ συμπεσεῖν τὸν ἐμφύλιον
 πόλεμον, ἐμποδῶν ἐγεγόναι. δεδιότεσ γὰρ ἐκείνου ἀμφό-
 τεροι, τοῖσ πρὸς ἀλλήλεσ ἀμωστέπως ἐνέμενον δικαίοισ.
 ἐπεὶ δ' ἀνεῖλεν ἡ τύχη τὸν ἔφεδρον τᾶ ἀγῶνος, εὐθύσ
 ἦν εἰπεῖν τὸ κωμικόν·

Ὡσ ἄτεροσ πρὸσ τὸν ἕτερον ὑπαλείφεται,

Τὸ χεῖρέ τε ὑποκονίεται ⁶.

ἔτωσ

1 V. καθειμένην τὴν τήβενναν.

2 abest τᾶ a SG.

3 SG. τᾶ Π.

4 SG. ἀνήνεγκεν.

5 Anon. & Mur. καὶ ἔτωσ κ. ὦν, quod non spernendum cen-
 set Mos. Duf.

6 SG. ὑποκρίνεται.

ἕτως ἢ τύχη μικρὸν ἐσι πρὸς τὴν Φύσιν. ἔ γὰρ ἀπο-
 πίμπλησιν αὐτῆς τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπερ τοσῶτον βάρους ¹
 ἡγεμονίας καὶ μέγεθος εὐρυχωρίας δυοῖν ἀνδροῖν ² ἐκ
 ἐπέχεν, ἀλλ' ἀκούεις καὶ ἀναγινώσκουσιν, ὅτι τριχθὰ
 δὲ πάντα δέδασαι τοῖς θεοῖς ³, ἕκαστος δ' ἔμμορε τι-
 μῆς, ἑαυτοῖς ἐκ ἐνόμιζον ἀρκεῖν δυσὶν ἕσι τὴν Ῥω-
 μαίων ἀρχὴν.

LIV. Καίτοι Πομπήϊος εἶπε τότε ⁴ δημηγορῶν,
 ὅτι πᾶσαν ἀρχὴν λάβοι πρότερον, ἢ προσεδόκησε, καὶ
 κατάδοιτο θάττον, ἢ προσεδοκήθη. καὶ νῆ Δία μαρ-
 τυρέσας εἶχεν αἰεὶ τὰς διαλύσεις τῶν στρατοπέδων. τό-
 τε δὲ τὸν Καίσαρα δοκῶν ἔ προήσεται τὴν δύναμιν,
 ἐζήτει ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς ὀχυρὰς εἶναι πρὸς αὐτὸν,
 ἀλλ' οὐδ' ἐδὲν ἐνεωτέριζεν, ἐδ' ἐβέλετο δοκεῖν ἀπιτεῖν,
 ἀλλ' ὑπερορᾶν μᾶλλον καὶ καταφρονεῖν. ἐπεὶ δὲ τὰς
 ἀρχὰς ἔ κατὰ γνώμην ἑώρα βραβευομένας, δευαζομέ-
 νων τῶν πολιτῶν, ἀναρχίαν ἐν τῇ πόλει περιεῖθε γενο-
 μένην· καὶ λόγος εὐθύς ἐχώρει πολὺς ὑπὲρ δικλάτωρος ⁵,
 ὃν πρῶτος εἰς μέσον ἐξευεγκεῖν ἐτόλμησε Λεκιλλίος ὁ δή-
 μαρχος, τῷ δήμῳ παραινῶν ἐλέθει δικλάτωρα Πομ-
 πῆϊον. ἐπιλαβομένας δὲ Κάτωνος, ἕτος μὲν ἐκινδύνευ-
 σε τὴν δημαρχίαν ἀποβαλεῖν· ὑπὲρ δὲ Πομπήϊε πολ-
 λοὶ τῶν Φιλων ἀπελογεῖτο παριούτες, ὡς ἔ δεομένας τῆς
 ἀρχῆς ἐκείνης, ἐδὲ βελομένας. Κάτωνος δὲ Πομπῆϊον
 ἐπαινέσαντος, καὶ προτρεψαμένας τῆς εὐμοσσίας ἐπιμελη-
 θῆναι,

¹ Observari vult Mof. Duf. hunc usum vocis βάρους, ei si-
 millimum, quem usurpavit Paul. Rom. XI, 33.

² Deesse post h. v. Φιλοτιμίαν, aut Φιλονεκίαν, aut ἔριν,
 monet R. Idem sentit Mof. Duf. aliam tamen subjungens con-
 jecturam εὐρυχωρίας δυοῖν ἀνδροῖν ἐκ ἐπήρσει.

³ Verba Neptunū, ob Imperata Jovis indignantis, Homer.
 Iliad. XV, 189.

⁴ Mof. Duf. susp. πότε (potius ποτὸ) cum sequatur τότε δὲ.

⁵ SG. hic & infra δικλάτωρος.

Θῆναι, τότε μὲν αἰδεσθεὶς ἐπεμελήθη, καὶ κατεσάθησαν ὑπατοὶ Δομίτιος καὶ Μεσσάλας ¹. ὕστερον δὲ πάλιν ἀναρχίας γινομένης, καὶ πλείονων ἤδη τὸν περὶ τῆς δικλιώτατος λόγον ἐγειρόντων ἰταμώτερον, Φαβηδένης οἱ περὶ Κάτωνα, μὴ βιασθῶσιν, ἐγνωσαν ἀρχὴν τινα τῷ Πομπηίῳ προέμενοι νόμιμον ἀποτρέψαι τῆς ἀκράτης καὶ τυραννικῆς ἐκείνης. καὶ Βίβλος ἐχθρὸς ὢν Πομπηίῳ, πρῶτος ἀπεφώνησε γνώμην ἐν συγυλήτῳ, Πομπηίου μόνου ἐλέσθαι ὑπατον· ἢ γὰρ ἀπαλλαγῆσθαι τῆς παρέσης τὴν πόλιν ἀνοσμίας, ἢ δελεῦσεν τῷ κρατίστῳ. Φαβηδένης δὲ παραδόξως τῶ λόγῳ διὰ τὸν εἰπόντα, Κάτων ἀνασας, καὶ παρασχὼν δόκησιν, ὡς ἀντιλέξοι, γενομένης σιωπῆς, εἶπε, τὴν προκειμένην γνώμην αὐτὸς μὲν οὐκ ἂν εἰσενεγκεῖν, εἰσενηγεγμένην δ' ὑφ' ἑτέρου, πειθεσθαι κελεύειν· πᾶσαν μὲν ἀρχὴν μᾶλλον αἰρέμενος ἀναρχίας, Πομπηίῳ δὲ μηδένα βέλτιον ἄρξειν ἐν τραχαῖς τηλικαύταις νομίζων. δεξαμένης δὲ τῆς βελῆς, καὶ ψηφισαμένης, ὅπως ὑπατος αἰρεθείς ὁ Πομπηίος ἔρχοι μόνος, εἰ δ' αὐτὸς συνάρχουλος δεηθείη, μὴ θᾶττον δυοῖν μηνοῖν δοιμάσας ἔλοιτο· κατασάθεις ἕτως καὶ ἀποδειχθείς διὰ Σελπικίᾳ μεσοβασιλέως ὑπατος, ἠσπάζετο Φιλοφρόνως τὸν Κάτωνα, πολλὰν ὁμολογῶν χάριν ἔχειν, καὶ παρακαλῶν γίνεσθαι σύμβουλον ἰδίᾳ τῆς ἀρχῆς. Κάτων δὲ χάριν μὲν ἔχειν αὐτῷ τὸν Πομπηίου οὐκ ἠξίει· δι' ἐκείνου γὰρ ὢν εἶπεν ἐδὲν εἰπεῖν, διὰ δὲ τὴν πόλιν· ἔσεσθαι δὲ σύμβουλος ἰδίᾳ παρακαλλέμενος· ἐν δὲ μὴ παρακαλῆται, δημοσίᾳ φράσειν ² τὸ φαινόμενον. τοιαῦτος μὲν ἔν Κάτων ἐν πᾶσι.

LV. Πομπηίος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, ἐγγημε Κορνηλίαν, θυγατέρα Μετέλλου Σκιπίωνος ³, ἔπαρθενον, ἀλλὰ χήραν ἀπολελειμμένην νεωσὶ Ποπλίᾳ, τῆ

Ο 2

Κράσο-

¹ SG. Μεσσάλας; Id. lin. seq. ἄν περὶ pro τὸν π.

² Junt. Ald. Crat. SG. φράζειν.

³ SG. Σκιπίωνος. Sic & infra.

Κράσσε παιδός, ᾧ συνώκησεν ἐκ παρθενίας, ἐν Παρθοῖς τεθνηώς. ἐνῆν δὲ τῇ κόρῃ πολλὰ Φίλτρα δίχα τῶν ἀφ' ὥρας. καὶ γὰρ περὶ γράμματα καλῶς ἤσκητο, καὶ περὶ λύραν καὶ γεωμετρίαν· καὶ λόγων Φιλοσόφων εἶβαιο χρησίμως ἀκίειν. καὶ προσῆν τέτοις ἦθος ἀηδίας καὶ περιεργίας κατάρτον, ἃ δὴ νέαις προστρίβεται γυναιξὶ τὰ τοιαῦτα μαθήματα· πατήρ δὲ καὶ γένος ἕνεκα καὶ δόξης ἀμεμπτος. ἀλλ' ὅμως τῆ γάμει τοῖς μὲν ἐκ ἤρεσκε τὸ μὴ καθ' ἡλικίαν· οὐ γὰρ αὐτῆ συνοικεῖν ὥραν εἶχεν ἢ Κορνηλία μᾶλλον. οἱ δὲ κομψότεροι τὸ τῆς πόλεως ἡγῆντο παρεωρακέναι τὸν Πομπήϊον, ἐν τύχαις ἔσης, ὧν ἐκεῖνον ἰατρὸν ἤρηται, καὶ μόνῳ παραδέδωκεν αὐτήν. ὁ δὲ τεφανῆται καὶ θύει γάμους, αὐτὴν τὴν ὑπατείαν ἐφείλων ἡγεῖσθαι συμφορῶν, ἐκ ἃν ἔτω παρανόμως δοθεῖσαν εὐτυχέσης τῆς πατρίδος. ἐπεὶ δὲ ταῖς δίκαις τῶν δωροδοκῶν καὶ δεκασμῶν ἐπιστὰς, καὶ νόμους γράψας, καθ' ἑς αἱ κρίσεις ἐγίνοντο, τὰ μὲν ἄλλα σεμνῶς ἐβράβευε καὶ κατάρως, ἀσφάλειαν ἅμα καὶ κόσμον καὶ ἡσυχίαν, αὐτῆ προκαθημένη ¹ μεθ' ὄπλων, τοῖς δικαστηρίοις παρέχων· Σιπιώνος δὲ τῆ πενθερῆ κρινομένης, μεταπεμφόμενος οἴκαδε τὰς ἐξήκοντα καὶ τὰς τριακοσίας δικαστὰς, ἐνέτυχε βοηθεῖν· ὁ δὲ κατήγορος ἀπέστη τῆς δίχης, ἰδὼν τὸν Σιπιώνα προπεμπόμενον ἐξ ἀγορᾶς ὑπὸ τῶν δικαστῶν. πάλιν ἔνῆκε κακῶς· ἔτι δὲ μᾶλλον, ὅτι λύσας νόμῳ τὰς γινομένης ² περὶ τῶν κρινομένων ἐπαίνους, αὐτὸς εἰσῆλθε Πλάγκον ³ ἐπαινεσόμενος. καὶ Κάτων (ἔτυχε γὰρ κρινῶν) ἐπιχόμενος τὰ ὅσα ταῖς χερσίν, ἐκ ἔφη καλῶς ἔχειν αὐτῷ παρὰ τὸν νόμον ἀκίειν τῶν ἐπαίνων. ὅθεν ὁ μὲν Κάτων ἀπεβλήθη πρὸ τῆ Φέρειν τὴν ψῆφον· ἐάλω δὲ ταῖς ἄλλαις ὁ Πλάγκος, σὺν αἰσχύνῃ τῆ

Πομ-

¹ SG. προκαθημένης.

² Hanc lectionem R. restituit. Br. dedit γινομένης.

³ SG, hic & infra Πλάγκον. Sic & Junt.

Πομπήϊε. καὶ γὰρ ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις Ὑψαῖος, ἀνὴρ ὑπατικός, δίκην Φεύγων, καὶ παραφυλάξας τὸν Πομπήϊου ἐπὶ δεῖπνον ἀπίοντα λεληκμένον, ἰκέτευε τῶν γονάτων λαβόμενος. ὁ δὲ παρήλθεν ὑπεροκλιμῶς, εἰπὼν διαφθεῖρειν τὸ δεῖπνον αὐτῷ, ἄλλο δὲ μηδὲν περαίνειν. ἔτως ἔν ἄνισος εἶναι δοκῶν αἰτίας εἶχε. τὰ δ' ἄλλα καλῶς ἄπαντα κατέστησεν εἰς τάξιν, καὶ προεἶλετο ¹ συνάρχοντα τὸν πενθερόν εἰς τὰς ὑπολοίπας πέντε μῆνας. ἐψηφίσθη δ' αὐτῷ τὰς ἐπαρχίας ἔχειν εἰς ἄλλην τετραετίαν, καὶ χίλια τάλαντα λαμβάνειν καθ' ἕνασον ἐνιαυτὸν, ἀφ' ὧν θρέψει καὶ διοικήσει τὸ στρατιωτικόν.

LVI. Οἱ δὲ Καίσαρος Φίλοι ταύτην ἀρχὴν λαβόντες, ἤξιον τιὰ γενέσθαι καὶ Καίσαρος λόγον, ἀγαυιζόμενος τασάτες ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ². ἡ γὰρ ὑπατείας ἀξιον εἶναι τυχεῖν ἐτέρας, ἢ προσλαβεῖν τῇ στρατείᾳ χρόνον, ἐν ᾧ ³ τῶν πεπονημένων ἐκ ἄλλος ἐπελθὼν ἀφαιρήσεται τὴν δόξαν, ἀλλ' αὐτὸς ἀρξεί καὶ τιμῆσεται καθ' ἡσυχίαν ὁ κατεργασάμενος. ἔσης δὲ περὶ τέτων ἀμίλλης, ὡς δὴ παραιτέμενος ὑπὲρ τῆς Καίσαρος ἐπ' εὐνοίᾳ τὸν Φθόνου ὁ Πομπήϊος, ἔφη γράμματα Καίσαρος ἔχειν, βελομένε λαβεῖν διάδοχον, καὶ παύσασθαι τῆς στρατείας. ὑπατείας μένοι καὶ μὴ παρόντι καλῶς ἔχειν αἰτησιν αὐτῷ δοθῆναι. πρὸς ταῦτα ἐνισαμένων τῶν περὶ Κάτωνα, καὶ κελουόντων ἰδιώτην γενόμενον καὶ τὰ ὅπλα καταδέμενον εὐρίσκεσθαι τι παρὰ ⁴ τῶν πολιτῶν ἀγαθόν, ἐκ ἐξερίσας, ἀλλ' οἷον ἠτήθεις ὁ Πομπήϊος, ὑποπτος ἦν μᾶλλον ὧν ἐφρόνει περὶ Καίσαρος. ἔπεμψε δὲ καὶ τὰς δυνάμεις ἀπαιτῶν, ὡς

Ο 3 .

ἔχρη-

¹ SG. προσεἶλετο.

² SG. ἐλευθερίας, quod placuit Dacero, causam afferenti, quod nunquam observarit, ἡγεμονίαν rempubl. significare.

³ Anon. & Mur. ἐφ' ᾧ.

⁴ Junt. Ald. Crat. περὶ.

ἔχρησεν αὐτῷ, τὰ Παρθητὰ ποιόμενος πρόφασιν. ὁ δὲ, καίπερ εἰδὼς, ἐφ' οἷς ἀπηγείτο τὰς στρατιώτας, ἀπέπεμψε καλῶς δωρησάμενος.

LVII. Ἐν τότε δὲ Πομπήϊος ἐν Νεαπόλει νοσήσας ἐπισφαλῶς ἀνέβησεν. Πραξαγόρα δὲ πείσαντος τὰς Νεαπολίτας, ἔθυσαν ὑπὲρ αὐτῆς σωτήρια. μιμημένων δὲ τέττας τῶν προσοίκων, καὶ τῆς πράγματος ἔτω περιήντος τὴν Ἰταλίαν πᾶσαν, καὶ μικρὰ καὶ μεγάλη πόλις ἐφ' ἡμέρας πολλὰς ἐώρταζε. τὰς δ' ἀπαντῶντας πανταχόθεν ἐδείξ ἔχῳρει τόπος, ἀλλ' ὁδοί τε κατεπίμπλαντο, καὶ κῶμαι καὶ λιμένες εὐωχήμενων καὶ θυόντων. πολλοὶ δὲ καὶ τεφανηφορῶντες ὑπὸ λαμπάδων ἐδέχοντο καὶ παρέπεμπον ἀνδοβολάμενοι· ὥστε τὴν νομιδὴν αὐτῆ καὶ πορείαν, θέαμα κάλλιστον εἶναι καὶ λαμπρότατον. ἔθενδός μέντοι τῆτο λέγεται τῶν ἀπεργασαμένων τὸν πόλεμον αἰτιῶν ἔλαττον γενέσθαι. Φρόνημα γὰρ εἰσῆλθεν ὑπεραῖρον ἅμα τῷ μεγέθει τῆς χαρᾶς τὰς ἀπὸ τῶν πραγμάτων λογισμῆς· καὶ τὴν εἰς ἀσφαλῆς αἰεὶ τὰ εὐτυχήματα καὶ τὰς πράξεις αὐτῆς Θεμένην εὐλάβειαν προέμενος, εἰς ἄκρατον ἐξέπεσε θράσος καὶ περιφρόνησιν τῆς Καίσαρος δυνάμεως, ὡς ἔτε ὅπλων ἐπ' αὐτὸν, ἔτε τινὸς ἐργώδους πραγματείας δεησόμενος, ἀλλὰ πολὺ ῥῆον¹ καθαιρήσων, ἢ πρότερον ἠῦξισε τὸν ἄνδρα. πρὸς δὲ τέτοις Ἄππιος ἀφίκετο νομίζων ἐν Γαλατίας ἦν ἔχρησε Πομπήϊος Καίσαρι στρατιάν². καὶ πολλὰ μὲν ἐξεφλαύρισε τὰς ἐκεῖ πράξεις, καὶ λόγους ἐξέφερε βλασφήμους περὶ Καίσαρος, αὐτὸν δὲ Πομπήϊου ἀπείρως ἔχειν ἔλεγε τῆς αὐτῆς δυνάμεως καὶ δόξης, ἐτέροις ὅπλοις πρὸς Καίσαρα Φραγνύμενον, ὃν αὐτοῖς κατεργάσεται τοῖς ἐκείνους στρατεύμασιν, ὅταν πρῶτον ὀφθῆτοσῶτον καὶ μίσους πρὸς Καίσαρα, καὶ πόθος πρὸς Πομπήϊου

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. ῥάδιον.

² SG. στρατείαν, & paulo post ἐξεφλαύρισε pro ἐξεφλαύρισε.

πήϊον ἐνυπάρχειν αὐτοῖς. ἔτω δ' ἔν ὁ Πομπήϊος ἐπήρθη, καὶ τοιαύτης καὶ τοσαύτης ὀλιγαρίας διὰ τὸ θάρρειν ἐγένετο μεσὸς, ὥστε καὶ τῶν δεδιότων τὸν πόλεμον κατεγέλα, καὶ τὰς λέγοντας, ἂν ἐλαύνῃ Καῖσαρ ἐπὶ τὴν πόλιν, ἔχ' ἄρ' ἂν δυνάμεις, αἷς αὐτὸν ἀμυνῆναι, μειδιῶν τῷ προσώπῳ καὶ διακεχυμένος¹ ἀμελεῖν ἐπέλευσεν. "Ὅπε γὰρ ἂν, ἔφη, τῆς Ἰταλίας ἐγὼ κρῶσω τῷ ποδὶ τὴν γῆν, ἀναδύσονται καὶ πεζικαὶ καὶ ἰππικαὶ δυνάμεις.

LVIII. Ἦδη δὲ καὶ Καῖσαρ ἐπεφύετο τοῖς πράγμασι ἐρῶμενεστέρον, αὐτὸς μὲν ἐκ ἔτι μακρὰν τῆς Ἰταλίας ἀπαίρων, εἰς δὲ τὴν πόλιν αἰετὰς στρατιώτας ἀποσέλλων ἄρχαιρεσιάζοντας, χρήμασι δὲ πολλὰς ὑποικερῶν καὶ διαφθειρῶν ἄρχοντας. ἦν καὶ Παῦλος ἦν ὁ ὑπάτος, ἐπὶ χιλίοις καὶ πεντακοσίοις ταλάντοισι μεταβαλλόμενος. καὶ Κερῖαν ὁ δήμαρχος, ἀμηχάνῳ πλήθει δανειῶν ἐλευθερωθεὶς ὑπ' αὐτῶ. καὶ Μάρκος Ἀντώνιος, διὰ Φιλίαν Κερῖανος, ἦν ὠφείλετο μετέχων. ἐλέχθη² μὲν ἔν, ὅτι τῶν ἀφιγμένων τις ἀπὸ Καίσαρος ταξιαρχῶν ἐσὼς παρὰ τὸ βουλευτήριον, καὶ πυθόμενος, ὡς ἔ δίδωσιν ἢ βελή Καίσαρι χρόνον τῆς ἀρχῆς, εἶπεν ἐπιτρέων τῇ χειρὶ τὸ ξίφος. Ἄλλὰ τῆτο δάσει. καὶ τὰ πραττόμενα καὶ τὰ παρασκευαζόμενα ταύτην εἶχε τὴν διάνοιαν. αἱ μέντοι Κερῖανος ἀξιώσεις καὶ παρκαλήσεις ὑπὲρ Καίσαρος ἐφαίνοντο δημοτικώτεραι. δυεῖν γὰρ ἤξιε θάτερον, ἢ καὶ Πομπήϊου ἀπαιτεῖν, ἢ μηδὲ Καίσαρος ἀφαιρεῖσθαι τὸ στρατιωτικόν. ἢ γὰρ ιδιότηας γενομένης, ἐπὶ τοῖς δικαίοις, ἢ μένουσας ἀντιπάλης, ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἀτρεμήσειν. ὁ δὲ τὸν ἕτερον ἀθευῆ ποιῶν, ἦν φοβεῖται³ δύναμιν διπλασιάζει. πρὸς ταῦτα Μαρκέλλος τῶ ὑπάτε λησὴν ἀποκαλῆντος τὸν Καίσαρα, καὶ

Ο 4

ψηφί-

¹ R. *supr.* μειδιῶν καὶ τῷ προσώπῳ διακεχυμένος. *Seq.* ἀμειδῶν deest foli Juntinae.

² Junt. Ald. Crat. ἐλέχθη.

³ scil. alter, cujus opes sunt minuendae.

ψηφίζεσθαι πολέμιον κελεύοντος, εἰ μὴ καταθήσεται τὰ ὄπλα, Κερίων ὅμως ἔχουσε μετ' Ἀντωνία καὶ Πείσωνος ἐξελέγεσθαι τὴν σύγκλητον. ἐκέλευσε γὰρ μετασῆναι τὰς Καισαρά μόνον ¹ τὰ ὄπλα καταθέσθαι κελεύουσας, Πομπήιον δ' ἄρχειν· καὶ μετέστησαν οἱ πλείους. αὐτοὶ δὲ μετασῆναι κελεύσαντος ὅσοις ² ἀμφοτέρως ἀρέσκει τὰ ὄπλα καταθέσθαι, καὶ μηδέτερον ἄρχειν, Πομπήϊω μὲν εἴκοσι καὶ δύο μόνον ³, Κερίωνι δὲ πάντες οἱ λοιποὶ προσέθεντο. κἀκεῖνος μὲν ὡς νενικημένος, λαμπρὸς ὑπὸ χαρᾶς εἰς τὸν δῆμον ἐξήλατο, κρότῳ καὶ βοαῖς σεφάνων καὶ ἀνδῶν δεξαμένων ⁴ αὐτόν. ἐν δὲ τῇ βελῇ Πομπήϊος ἔπαρῆν· οἱ γὰρ ἄρχοντες στρατοπέδων εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰσίασι. Μάρκελλος δ' ἀνασᾶς, ἐν ἔφῃ λόγων ἀπροάσσεσθαι καθήμενος, ἀλλ' ὄρων ὑπερφαινόμενα τῶν Ἀλπεων ἤδη δέμα τάγματα βαδίζειν, καὶ αὐτὸς ἐκπέμψειν τὸν ἀντιταξόμενον αὐτοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

LIX. Ἐκ τότε τὰς ἐδοῆτας ὡς ἐπὶ πένθει μεταβάλλοντο ⁵. Μάρκελλος δὲ πρὸς Πομπήϊον δι' ἀγορᾶς ἐβάδιζε, τῆς βελῆς ἐπομένης, καὶ κατασᾶς ἐναντίος· Κελεύω σε, εἶπεν, ὦ Πομπήϊε, βοηθεῖν τῇ πατρίδι, καὶ χρῆσθαι ταῖς παρεσκευασμέναις δυνάμεσι, καὶ καταλέγειν ἐτέρας. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα καὶ Λέντλος ἔλεγε, τῶν ἀποδοδειγμένων εἰς τὸ μέλλον ὑπάτων ἄτερος. ἐρξαμένους δὲ τῷ Πομπήϊε καταλέγειν, οἱ μὲν ἐχ' ὑπήκειον, ὀλίγοι δὲ γλίχρως καὶ ἀπροθύμως συνήεσαν, οἱ δὲ ⁶ πλείους

¹ SG. μόνα.

² V. ὅσοι.

³ R. post h. v. deesse videtur παρέμειναν, manserunt in partibus Pompeji, cum minus huc quadret προσέθεντο.

⁴ Pro ἀνδῶν V. ἀνδίων. R. susp. δεξιόμενον, ut ad δῆμον referatur, quemadmodum αὐτόν ad Curionem redit. Mos. Duf. de δεξιόμενον cogitavit, nisi Plut. toties in vocibus collectivis ita loqui solet.

⁵ Sic R. cum SG. dedit pro vulg. μεταβάλλοντο.

⁶ SG. αἱ δὲ.

πλείεσ διαλύσεις ἐβόων. καὶ γὰρ ἀνέγνω τινὰ Καίσαρος ἐπιστολὴν Ἀντώνιος ἐν τῷ δήμῳ, βιασάμενος τὴν βελήν, ἔχασαν ἐπαγωγὰς ἔχλε προκλήσεις. ἤξιε ¹ γὰρ ἀμφοτέρως ἐκβάοντας τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις ἀφέντας, ἐπὶ τῷ δήμῳ γενέσθαι, καὶ τῶν πεπραγμένων εὐθύναις ὑποχεῖν. οἱ δὲ περὶ Λέντλον ὑπατεύοντες ἤδη, βελήν ἐ συνῆγον. ἄρτι δ' ἐν Κιλιμίας ἀφιγμένος Κικέρων, ἐπραττε διαλλαγὰς, ὅπως Καίσαρ ἐξελεθῶν Γαλατίας, καὶ τὴν ἄλλην στρατείαν ἀφείη πᾶσαν, ἐπὶ δυοῖ τάγμασι καὶ τῷ Ἰλλυριῷ τὴν δευτέραν ὑπατείαν περιμένη. Πομπήιος δὲ δυσκολαίνοντος, ἐπειθήσαν οἱ Καίσαρος Φίλοι θάτερον ² ἀφείναι. Λέντλε δ' ἀντιπρέσαντος, καὶ Κάτωνος αὐτῷ ἀμαρτάνειν τὸν Πομπήϊον ἐξαπατῶμενον βοῶντος, ἐκ ἔχον αἱ διαλύσεις πέρασ.

IX. Ἐν τῷ δ' ἀπηγγέλλετο ³ Καίσαρ Ἀρίμιον, πόλιν μεγάλην τῆς Ἰταλίας, κατειληφῶς, καὶ βαδίζων ἀντιπρος ἐπὶ τὴν Ῥώμην μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. τῷ δ' ἦν ψεῦδος. ἐβάδιζε γὰρ ἐ πλείουσι ἔχων ἰππέων τριακοσίων, καὶ πεντακιχλίων ὀπλιτῶν τὴν δ' ἄλλην δύναμιν ἐπέκεινα τῶν Ἄλπεων ἔσαν ἐ περιέμενεν, ἐμπειροῦν ἄφνω τεταραγμένοις καὶ μὴ προσδοκῶσι βελομένοσ μᾶλλον, ἢ χρόνον δὰς ἐκ παρασκευῆς μάχεσθαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τὸν Ῥεβικῶνα ποταμὸν ἐλθὼν, ὃς ἀφώριζεν αὐτῷ τὴν δεδομένην ἐπαρχίαν, ἔσησιν πῆ, καὶ διεμέλλησεν αὐτὸς ἄρα πρὸς ἑαυτὸν συλλογισόμενος τὸ μέγεθος τῆ τολμήματος. εἶτα ὡσπερ οἱ πρὸς βάθος ἀφιέντες ἀχανὲς ἀπὸ κρημνῶ τινος ἑαυτῆς, μυσας τῷ λογισμῷ, καὶ παρακαλυψάμενος πρὸς τὸ δεινὸν, καὶ τοσῶτον μόνον Ἑλλημισὶ πρὸς τὰς παρόντας

O 5

ἐκ-

1 V. ἤξιεν.

2 Sic cum Anon. & Mur. dari voluit Br. deditque R. pro vulg. θάτερον.

3 SG. ἀπαγγέλλεται.

ἐμβοήσας· Ἀνερέβιδω κύβος· διεβίβαζε ¹ τὸν στρατὸν· ὡς δὲ πρῶτον ἢ Φήμη προσέπεσε, καὶ κατέχευεν τὴν Ῥώμην μετ' ἐκπλήξεως θόρυβος καὶ φόβος, οἷος ἔπαυ πρέτερον, εὐθὺς μὲν ἢ βελή φερομένη πρὸς τὸν Πομπηϊὸν συνέτρεχε ², καὶ παρήσαν αἱ ἀρχαί· πυθομένη δὲ τῷ Τύλλῳ ³ περὶ στρατείας καὶ δυνάμεως, καὶ τῷ Πομπηίῳ μετὰ τινος μελλήσεως ἀδαρῶς εἰπόντος, ὅτι τὰς παρὰ Καίσαρος ἡκοντας ἐτοίμας ἔχει, νομίζει δὲ τὰς ⁴ κατειλεγμένας πρότερον ἐν τάχει συνάξειν, τρισμυρίας δυνάμεως, ὃ μὲν Τύλλος ἀναβοήσας· Ἐξηπάτηκας ἡμᾶς, ὦ Πομπηίε· συνεβέλευεν ⁵ ὡς Καίσαρα πρέσβεις ἀποσέλλειν. Φαώνιος δὲ τις, ἀνὴρ τᾶλλα μὲν ἐπουρηδός, αὐταδεία δὲ καὶ ὕβρει πολυάκις τὴν Κάτωνος οἴομενος ἀπομιμῆσαι παρόρησιαν, ἐκέλευε τὸν Πομπηϊὸν τῷ ποδί τύπειν τὴν γῆν, ὡς ὑπιχνεῖτο δυνάμεις ἀνακαλέμενον ⁶. ὃ δὲ ταύτην μὲν ἠνεγκε τὴν ἀκαιρίαν πρῶτος· τῷ δὲ Κάτωνος ὑπομιμνήσκοντος, ὡν ἐν ἀρχῇ περὶ Καίσαρος αὐτῷ προεῖπεν, ἀπεκρίνατο, μαντινιώτερα μὲν εἶναι τὰ Κάτωνι λεχθέντα, Φιλικώτερα δ' ὑπ' αὐτῷ πεπραχθέντα.

LXI. Κάτων δὲ συνεβέλευεν αἰρεῖσθαι στρατηγὸν αὐτοκράτορα, Πομπηϊὸν, ἐπειπὼν, ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστὶ καὶ ποιεῖν τὰ μεγάλα κακὰ καὶ παύειν. ἔστος μὲν ἔν ⁷ εὐθὺς ἐξῆλθεν εἰς Σικελίαν (ἔλαχε γὰρ αὐτὴν τῶν ἐπαρχιῶν) καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος, ὡς ἐκλήρωθη. τῆς δ' Ἰταλίας σχεδὸν ὅλης ἀνισαμένης, ἀπορίαν εἶχε τὸ γινόμε-

¹ Junt. sola διεβίβαζε.

² Junt. Ald. Crat. SG. συνέτρεχον.

³ L. Volcatius Tullus, vir consularis, non M. Tullius Cicero. Mof. Duf. E V. enotatum est πόλις.

⁴ V. δὲ καὶ 7ῆς.

⁵ V. καὶ συνεβ. Id. pro seq. ἀποσέλλειν habet πέμπειν.

⁶ Sic cum V. Anon. & Mur. dari voluit Mof. Duf. deditque R. pro vulg. ἀνακαλέμενος.

⁷ deest ἔν Juntinae foli.

νόμενον ¹. οἱ μὲν γὰρ ἔξωθεν Φερόμενοι Φυγῆ παντα-
 χόθεν, εἰς τὴν Ῥώμην ἐνέπιπτον· οἱ δὲ τὴν Ῥώμην
 οἰκῶντες, ἐξέπιπτον αὐτοὶ καὶ ἀπέλιπον τὴν πόλιν, ἐν
 χειμῶνι καὶ ταραχῶ τοσάτω τὸ μὲν χρήσιμον ἀδενὲς
 ἔχουσαν, τὸ δ' ἀπειθές, ἰχυρὸν καὶ δυσμεταχειρίσειον ἄρ-
 χουσι ². ἔτι γὰρ ἦν παῦσαι τὸν φόβον, ἐδ' εἶασέ τις
 χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶ λογισμοῖς Πομπηίου· ἀλλ' ὡς τις
 ἐνετύγχανε πάθει, Φοβηθεῖς, ἢ λυπηθεῖς, ἢ διαπορή-
 σας, τῆτι Φέρων ἐνεῖνον ἐνεπίμπλη ³. καὶ τάναντία
 τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐκράτει βελεύματα, καὶ πυθέσθαι
 περὶ τῶν πολεμίων ἐδὲν ἦν ἀληθές αὐτῶ, διὰ τὸ πολ-
 λές ἀπαγγέλλειν, ὅ τι τύχοιεν, εἴτ' ἀπισκῆντι χαλε-
 παίνειν. ἔτι δὲ ψηφισάμενος ταραχὴν ὄρεν, καὶ κε-
 λεύσας ἅπαντας ἐπεδοῖ αὐτῶ τὰς ἀπὸ βελῆς, καὶ προ-
 ειπῶν, ὅτι Καίσαρος ἠγήσεται τὸν ἀπολειφθέντα ⁴, πε-
 ρὶ δέλιον ὄψιαν ἀπέλιπε τὴν πόλιν. οἱ δ' ὑπατοὶ, μη-
 δὲ θύσαντες ἂ νομίζεται πρὸ πολέμων, ἔφυγον. ἦν δὲ
 καὶ παρ' αὐτὰ τὰ δεινὰ ⁵ ζήλωτος ὁ ἀνὴρ τῆς πρὸς
 αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι, πολλῶν τὴν στρατη-
 γίαν μεμφομένων, ἐδείς ἦν ὁ μισῶν τὸν στρατηγόν. ἀλ-
 λά πλείονας ἂν τις εὔρε τῶν διὰ τὴν ἐλευθερίαν Φευ-
 γόντων, τὰς ἀπολιπεῖν Πομπηίου μὴ δυναμένους.

LXII. Ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις Καίσαρ εἰσελά-
 σας, καὶ κατασχὼν τὴν Ῥώμην, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐπι-
 κινῶς ἐνέτυχε καὶ κατεπράυνε· τῶν δὲ δημάρχων ⁶
 ἐνί

¹ Sola Br. *γενόμενον*. R. restituit *lectionem priorem*.

² V. & Mur. *τοῖς ἄρχουσι*, quod probat Mos. Duf.

³ SG. *ἀνεπίμπλη*.

⁴ Sic R. cum SG. *dedit pro vulg. ἀποληφθέντα*. V. *δει-
 νοληφίαν pro δέλιον ὄψιαν*.

⁵ Cum artic. *dedit* Mur. & SG. *darique voluit* H. Steph. &
dedit R. Vulgo *deest*. Artic. *ὁ* ante *ἀνὴρ* *ahest* a SG.

⁶ Sic Mur. & SG. *probatque* Mos. Duf. & *restituiffe se monet*
 R. e Junt. & Ald. Est quoque *Cratandreae lectio*. Steph. *au-
 tem mendose δημάρχῳ*, ex quo Frst. *effecit δημάρχῳ*.

ἐνὶ Μετέλλῳ κωλύοντι χρήματα λαβεῖν αὐτὸν ἐκ τῶ ταμείῳ, θάνατον ἠπειλήσε, καὶ προσέδηκε τῇ ἀπειλῇ τραχύτερον λόγον. ἔφη γὰρ, ὡς ἐ τὸ ¹ Φῆσαι χαλεπὸν ἦν αὐτῷ μάλλον, ἢ πράξει ². τρεψάμενος δὲ τὸν Μέτελλον ἔτω, καὶ λαβὼν ὧν ἔχρησεν, ἐδίωκε Πομπήϊον, ἐμβαλεῖν σπεύδων ἐκ τῆς Ἰταλίας, πρὶν ἀΦικέσθαι ³ τὴν ἐξ Ἰβηρίας αὐτῷ δύναμιν. ὁ δὲ τὸ Βρεντήσιον καταχῶν, καὶ πλοίων εὐπορήσας ⁴, τὰς μὲν ὑπάτας εὐθύς ἐμβιβάσας, καὶ μετ' αὐτῶν σπείρας τριάκοντα, προεξέπεμψεν εἰς Δυρράχιον. Σικιπῶνα δὲ τὸν πενθερὸν, καὶ Γναῖον τὸν υἱὸν εἰς Συρίαν ἀπέσειλε, ναυτικὸν κατασκευάσοντας. αὐτὸς δὲ Φραξάμενος τὰς πύλας, καὶ τοῖς τείχεσι τὰς ἐλαφροτάτας στρατιώτας ἐπισήσας, τὰς δὲ Βρεντεσινὰς ἀτρεμεῖν κατ' οἰκίαν κελεύσας, ὅλην ἐντὸς ἀνέσκαψε τὴν πόλιν ⁵ καὶ διετάφρευσε ⁶, καὶ σκολόπων ἐνέπλησε τὰς σενωπὰς, πλὴν δυεῖν, δι' ὧν ἐπὶ θάλατταν αὐτὸς κατήλθεν. ἡμέρα δὲ τρίτη τὸν μὲν ἄλλον ὄχλον ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχεν ἤδη καθ' ἡσυχίαν ἐμβεβηκότα ⁷, τοῖς δὲ τὰ τείχη φυλάττεσιν ἐξαίφνης σημεῖον ἄρας, καὶ καταδραμόντας ὀξέως ἀναλαβὼν, ἀπέπερασεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ὡς εἶδεν ἐκλελειμμένα τὰ τείχη, τὴν Φυγὴν αἰθόμενος, μικρὰ μὲν ἐδέησε διώων τοῖς σαυροῖς καὶ τοῖς ὀρύγμασι περιπετῆς γενέσθαι τῶν δὲ Βρεντεσινῶν Φρασάντων ⁸, φυλαττόμενος τὴν πόλιν

καὶ

1 Sic Junt. & SG. & dedit R. Vulgo ὡς τὸ — non magis molestum sibi fuisse, sic minari, quam futurum sit, minas & ipsa exsequi.

2 Mur. ἢ τὸ πράξει, quod probat Mos. Duf.

3 SG. ἀφικέσθαι.

4 Junt. sola ἀπορήσας.

5 SG. τὴν πόλιν ἀνέσκαψε. Junt. omittit τὴν πόλιν.

6 Sic cum V. dedit R. Vulgo διετάφρευσε.

7 Sic R. cum Junt. Ald. Crat. dedit. Vulgo ex Stepk. ἐμβεβηκότα.

8 SG. φρασάντων.

καὶ κύκλω περιῶν, ἀνηγμένους εὔρε πάντας, πλὴν δυεῖν πλοίων, στρατιώτας τινὰς ἔ πολλὰς ἐχούσων.

LXIII. Οἱ μὲν ἐν ἄλλοι τῷ Πομπηίῳ τὸν ἀπόπλευ ἐν τοῖς ἀρίστοις τίθενται στρατηγήμασιν· αὐτὸς δὲ Καῖσαρ ἐθαύμαζεν, ὅτι καὶ πόλιν ἔχων ὀχυρὰν, καὶ προσδοκῶν τὰς ἐξ Ἰβηρίας δυνάμεις, καὶ θαλασσοκρατῶν, ἐξέλιπε καὶ προήγατο τὴν Ἰταλίαν. αἰτιάται δὲ ¹ καὶ Κικέρων, ὅτι τὴν Θεμισουλέας ἐμιμήσατο στρατηγίαν μᾶλλον, ἢ τὴν Περιουλέας, τῶν πραγμάτων τέτοις ὁμοίων ὄντων, ἐκ ἐπεινοῖς. ἐδήλωσε δὲ Καῖσαρ ἔργῳ ² σφόδρα φοβόμενος τὸν χρόνον. ἐλὼν γὰρ Νεμέριον Πομπηίῳ φίλον, ἀπέσειλεν εἰς Βρεντέσιον, ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἀξιών διαλλαγήναι. Νεμέριος δὲ Πομπηίῳ συνεξέπλευσεν. ἐντεῦθεν ὁ μὲν ἡμέραις ³ ἐξήκοντα κύριος γεγυνώς ἀναιμωτὶ τῆς Ἰταλίας ὅλης, ἐβλετο μὲν εὐθὺς Πομπηίῳ διώκειν· πλοίων δὲ μὴ παρόντων, ἀποσρέψας εἰς Ἰβηρίαν ἤλαυσε, τὰς ἐκεῖ δυνάμεις προσαγαγέθαι βεβλόμενος.

LXIV. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τῷ μεγάλῃ συνέση Πομπηίῳ δύναμις, ἢ μὲν ναυτικὴ καὶ παντελῶς ἀνανταγώνιστος· ἦσαν γὰρ αἱ μάχιμοι ⁴ πεντακῶσαιοι, λιβυρνίδων δὲ καὶ κατασιόπων ὑπερβάλλων ἀριθμὸς· ἰππεῖς δὲ, Ῥωμαίων καὶ Ἰταλῶν τὸ ἀνθῆν, ἐπτακισχίλιοι, γένεσι καὶ πλῆτῳ καὶ φρονήμασι διαφέροντες. τὴν δὲ πεζὴν, σύμμικτον ἔσαν, καὶ μελέτης δεομένην, ἐγύμναζεν ἐν Βερούα κατῆμενος, ἐκ ἀργός, ἀλλ' ὥσπερ ἀκμάζοντι χρώμενος αὐτῷ πρὸς τὰ γυμνάσια. μεγάλη γὰρ ἦν ῥοπή πρὸς τὸ θαρρεῖν, τοῖς ὀρθοῖσι Πομπηίῳ Μάγνον, ἐξήκουσα μὲν ἔτη δυεῖν λείποντα γεγενημένον, ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐμιλλώμενον πεζόν, εἶτα ἰππότην αὐτίς, ἐλκόμενον τε

τὸ

¹ Part. δὲ R. de suo addidit. Cf. Cic. ad Att. VII, XI.

² V. e Junt. ἔργα.

³ Mur. ἐν ἡμέραις, quod probat Mos. Duf.

⁴ R. fufp. αἱ μὲν μάχιμοι.

τὸ ξίφος ἀπραγμόνως θέοντι τῶ ἵππῳ ¹, καὶ κατακτείνοντα πάλιν εὐχερῶς· ἐν δὲ τοῖς ἀκοντισμοῖς ἔ μόνον ἀκρίβειαν, ἀλλὰ καὶ βίωμην ἐπιδεικνύμενον εἰς μῆκος, ὃ πολλοὶ τῶν νέων ἔχ ὑπερέβαλλον. ἐπεφοίτων δὲ καὶ βασιλεῖς ἑθνῶν καὶ δυνάσαι, καὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἡγεμονικῶν ἀριθμὸς ἦν ἐντελεῖς βελῆς περὶ αὐτόν. ἦλθε δὲ καὶ Λαβιηνὸς ² ἀπολιπῶν Καίσαρα, Φίλος γεγωνῶς, καὶ συνεσρατευμένος ἐν Γαλατῖα· καὶ Βρότος, υἱὸς ἂν Βρόττε τῆ περὶ Γαλατίαν σφαγῆς, ἀνὴρ μεγάλοφρων, καὶ μηδέποτε Πομπήϊον προσειπῶν, μηδ' ἀσπασάμενος πρότερον, ὡς Φονέα τῆ πατρὸς, τότε δ', ὡς ἐλευθερῶντι τὴν Ῥώμην, ὑπέταξεν ἑαυτόν. Κικέρων δὲ, καίπερ ἄλλα γεγραφῶς καὶ βεβηλευμένος, ὅμως κατηδέσθη μὴ γενέσθαι τῆ προκινδυνεύοντος ἀριθμῷ τῆς πατρίδος. ἦλθε δὲ καὶ Τίδιος Σέξτιος, ἐχατόγηρος ³ ἀνὴρ, θάτερον πεπηρωμένος σκέλος, εἰς Μακεδονίαν· ὃν, τῶν ἄλλων γελῶντων καὶ χλευαζόντων, ὃ Πομπήϊος ἰδὼν ἐξάνεση καὶ προσέδραμε, μέγα νομίζων μαρτύριον εἶναι, καὶ τὰς παρ' ἡλικίαν καὶ δύναμιν ⁴ αἰραμένους τὸν μετ' αὐτῆ κίνδυνον ἀντὶ τῆς ἀσφαλείας.

LXV. Ἐπεὶ δὲ, βελῆς γενομένης, καὶ γνώμην Κάτωνος εἰπόντος, ἐψηφίσαντο μηδένα Ῥωμαίων ἀνευ παρατάξεως ἀναιρεῖν, μηδὲ διαρπάξαι πόλιν ὑπήμοον Ῥωμαίοις, ἔτι μᾶλλον ἢ Πομπήϊα μερὶς ἡγαπήθη· καὶ γὰρ οἷς μηδὲν ἦν πρᾶγμα τῆ πολέμου, πόρρω κατοικῆσαι, ἢ δι' ἀθένηαν ἀμελεμένους, τῶ γε βέλεσθαι συγκατ-

¹ V. Anon. & Mur. θέοντος τῆ ἵππε. Sic scribi voluit Br. At R. tuetur vulgatam, cum etiam Graeci, praesertim recentiores, e consuetudine cum latinismo, dativum pro genitivo absoluto usurparint.

² Sic Anon. & Mur. & ita cum Xyl. dari voluit Br. de ditque R. pro vulg. Λαβειῶν.

³ Sic e Junt. se restituisse monet R. pro vulg. ἐχατόγηρος. At ita non nisi in Br. vitiose extat.

⁴ SG. καὶ παρὰ δύναμιν.

κατετίθεντο, καὶ τῷ λόγῳ συνεμάχην ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἠγάμενοι θεοῖς εἶναι καὶ ἀνθρώποις ἐχθρὸν, ἧ μὴ καθ' ἡδονὴν ἐσι νικῶν Πομπηίου. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ Καῖσαρ εὐγνώμονα παρείχεν ἑαυτὸν ἐν τῷ κρατεῖν· ὅς καὶ τὰς ἐν Ἰβηρίᾳ τῆ Πομπηίᾳ δυνάμεις ἐλὼν, καὶ καταπολεμήσας, ἀφῆκε τὰς στρατηγὰς, τοῖς δὲ στρατιώταις ἐχρῆτο. καὶ πάλιν ὑπερβαλὼν τὰς Ἄλπεις, καὶ διαδραμῶν τὴν Ἰταλίαν, εἰς Βρεντέσιον ¹ ἦεν, ἐν τριπαῖς ἤδη τῆ χειμῶνος ὄψους· καὶ διαπεράσας τὸ πέλαγος, αὐτὸς μὲν εἰς Ὀρικον ² παρενέβαλεν, Ἰέβιον ³ δὲ, τὸν Πομπηίᾳ φίλον, αἰχμάλωτον ἔχων σὺν ἑαυτῷ, πρὸς Πομπηῖον ἀπέσειλε, προκκλόμενος, εἰς ἐν συνελθόντας ἀμφοτέρως ἡμέρᾳ τρίτῃ ⁴ πάντα διαλυῖσαι τὰ στρατεύματα, καὶ γενομένης φίλης καὶ ὁμόμουνας, ἐπανελθεῖν εἰς Ἰταλίαν. ταῦτα Πομπηίος αὐτίς ἐνέδραν ἠγεῖτο· καὶ καταβάς ὀξείως ἐπὶ θάλατταν, κατέλαβε χωρία καὶ τόπους ἕδρας τε τοῖς περὶ τὸν ποταμὸν ὑπερ-αλιεῖς ἔχοντας ⁵, καὶ ναύλοχα, καὶ κατάρσεις ἐπιφόρας τοῖς ἐπιφοιτῶσι διὰ θαλάττης· ὥστε πάντα πνεῖν ἄνεμον Πομπηίῳ, σίτον, ἢ στρατιὰν ⁶, ἢ χρήματα κομίζοντα· Καῖσαρ δὲ δυσχωρίαις κατὰ γῆν ὁμῆ καὶ κατὰ θάλατταν περιεχόμενον, ἐξ ἀνάγκης φιλομαχεῖν, καὶ προσβάλλουσα τοῖς ἐρύμασι, καὶ προκαλέμενον ἐκίστοτε, τὰ μὲν πλεῖστα νικῶν καὶ κρατεῖν τοῖς ἀκροβολισμοῖς, ἅπαξ δὲ μικρῶ συντριβῆναι, καὶ τὴν στρατιὰν ἀποβαλεῖν, τῆ Πομπηίᾳ λαμπρῶς ἀγωνισαμένη μέχρι τροπῆς ἀπάντων, καὶ φόνος διχιλίαν, βιάσα-

δαί

¹ V. Βρεντήσιον.

² V. SG. Νώρικον. Junt. Ἡρικον.

³ Mur. Οὐιβηλίον, quod Br. probat. Ita Caesar appellat, & ita Xyl. verterat.

⁴ Br. susp. ἡμέρᾳ ῥητῆ.

⁵ Sic cum Mur. dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ἔχοντα.

⁶ SG. στρατεῖαν. Ita & id. paulo infra.

θαι δὲ ¹ καὶ συνεισπεσεῖν μὴ δυνηθέντος, ἢ Φοβηθέντος. ὡς εἶπεῖν Καίσαρα πρὸς τὰς Φίλας, ὅτι σήμερον ἂν ἡ νίκη παρὰ τοῖς πολεμίοις ἦν, εἰ τὸν νικῶντα εἶχον.

LXVI. Ἐπὶ τῷ μέγα Φρονήσαντες οἱ Πομπηῖοι, διὰ μάχης ἔσπευδον κριθῆναι. Πομπηῖος δὲ τοῖς μὲν ἔξω βασιλεῦσι καὶ στρατηγοῖς καὶ πόλεσιν ὡς νενικηώς ἔγραφε, τὸν δὲ τῆς μάχης κίνδυνον ὠρῶσθαι, τῷ χρόνῳ καὶ ταῖς ἀπορίαις καταπολεμήσειν νομίζων ἄνδρας ἀμάχους μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ συνειθισμένους νικῶν ² μετ' ἀλλήλων πολὺν ἤδη χρόνον· πρὸς δὲ τὴν ἄλλην στρατείαν, καὶ πλάνους, καὶ μεταβάσεις, καὶ τάφρων ὀρύξεις, καὶ τειχῶν οἰκοδομίας ἀπαγορεύοντας ὑπὸ γήρωσ, καὶ διὰ τῶτο ταῖς χερσὶν ἐμφῦναι τάχιστα καὶ συμπλακῆναι σπεύδοντας. ἔ μὴν ἄλλὰ πρότερον ἀμωσγέπως παρήγε πείθων τὰς περὶ αὐτὸν ἀτρεμεῖν ὁ Πομπηῖος· ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν μάχην ὁ Καίσαρ ὑπὸ τῶν ἀποριῶν ἀνασὰς ἐβάδιζε δι' Ἀθαμάνων ³ εἰς Θετταλίαν, ἐκίετι καθεῖλον ἦν τὸ Φρόνημα τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ Φεύγειν Καίσαρα βοῶντες, οἱ μὲν ἀκολοθεῖν καὶ δῶκεν ἐκέλευον, οἱ δὲ διαβαίνειν εἰς Ἰταλίαν· οἱ δὲ Σεράποντας εἰς Ῥώμην καὶ Φίλας ἔπεμπον, οἰκίας προκαταληψομένους ἐγγὺς ἀγορᾶς, ὡς αὐτίκα μετιόντες ἀρχάς. ἐστελονταὶ δὲ πολλοὶ πρὸς Κορινθίαν ἔπλεον εἰς Λέσβον, εὐαγγελιζόμενοι πέρας ἔχειν τὸν πόλεμον· ἐκεῖ γὰρ αὐτὴν ὑπεξέπεμψεν ὁ Πομπηῖος. ἀθροισθείσης δὲ βελῆς, Ἀφράνιος μὲν ἀπεφαίνετο γνώμην, ἔχεσθαι τῆς Ἰταλίας· ταύτην γὰρ εἶναι τὴν πολέμου τὸ μέγιστον ἄθλον· προστιθέναι δὲ τοῖς κρατῶσιν εὐθύς Σικελίαν, Σαρδῶνα, Κύρνον, Ἰβηρίαν, Γαλατίαν ἅπασαν· ἧς τε δὴ πλείστος ὁ λόγος Πομπηῖῳ, πατρίδος ὀρεγᾶσης χει-
ρας

¹ Part. δι' ἀβελτ' a Junt. Ald. Crat.

² R. sup. νικῶν πάντας μετ' ἀλλήλων.

³ V. διὰ Θαμανῶν.

ρας ἐγγύθεν, ἔ καλῶς ἔχειν περιορῶν ¹ προπηλακίζο-
μένην, καὶ δελευεσαν οἰέταις καὶ κόλαξι τυράννων.
αὐτὸς δὲ Πομπήϊος ἔτε πρὸς δόξαν ἠγεῖτο καλὸν αὐ-
τῷ δευτέραν Φυγὴν Φεύγειν Καίσαρα, καὶ διώκεσθαι,
τῆς τύχης διώκειν διδασχ, ἔτε ὅσιον ἐγναταλιπεῖν
Σικιπίωνα, καὶ τὲς περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Θετταλίαν
ἄνδρας ὑπατικῶς, εὐθὺς ὑπὸ Καίσαρι γενησομένους με-
τὰ χρημάτων καὶ δυνάμεων μεγάλων· τῆς δὲ Ῥώμης
μάλις κήδεσθαι τῶν ἀπωτάτω πολεμῶντα ² περὶ αὐ-
τῆς, ὅπως ἀπαθῆς καπῶν ἕσα καὶ ἀνήκοος περιμένη
τῶν κρατῶντα.

LXVII. Ταῦτα ψηφισάμενος ἐδίωκε Καίσαρα, μά-
χης μὲν ἐγνωκῶς ἀπέχεσθαι, πολιορκεῖν δὲ καὶ τρίβειν
ταῖς ἀπορίαις, ἐγγύθεν ἐπακολοθῶν. καὶ γὰρ ἄλλως
ταῦτα συμφέρειν ἠγεῖτο, καὶ λόγος τις εἰς αὐτὸν ἦεν
ἐν τοῖς ἰππεῦσι Φερόμενος, ὡς χρὴ τάχιςα τρεψαμέ-
νης Καίσαρα, συγκαταλίειν κηκείνον αὐτόν. ἐνιοι δὲ
Φασι, διὰ τῆτο καὶ Κάτωνι πρὸς μηδὲν ³ ἄξιον σπαθῆς
χρήσασθαι Πομπήϊον· ἀλλὰ καὶ πορευόμενον ἐπὶ Καί-
σαρα, πρὸς Θαλάσση καταλιπεῖν ἐπὶ τῆς ἀποσιευῆς,
Φοβηθέντα, μὴ, Καίσαρος ἀναιρεθέντος, ἀναγιάση κη-
κείνον εὐθὺς ἀποθέσθαι τὴν ἀρχήν. ἔτω δὲ παρακολε-
θῶν ἀτρέμα τοῖς πολεμίοις, ἐν αἰτίαις ἦν καὶ καταβοή-
σσειν, ὡς ἔ Καίσαρα κατασρατηγῶν, ἀλλὰ τὴν πατρίδα
καὶ τὴν βελήν, ὅπως διὰ παντὸς ἀρχη, καὶ μηδέποτε
παύσθαι τοῖς ἀξιῶσι τῆς οἰκσμένης ἀρχειν χρώμενος
ὑπηρεταῖς καὶ δορυφόροις. Δομῆτιος δ' αὐτὸν ἀεὶ ὁ Αἰ-
νόβαρβος ⁴ Αγαμέμνονα καλῶν, καὶ βασιλέα βασιλέων,
ἐπί-

1 V. ὄρῶν.

2 Sic R. cum Mur. dedit pro vulg. τῶν ἀπωτάτω πολεμῶν-
ταν. Elegantius vilum est Mof. Duf. in plur. τῆς ἀπ. πολ-
μῶντας.

3 R. praepos. πρὸς cum Mur. addidit. Vulgo deest.

4 V. βάρβαρος, βάρβος; SG. βάρβαρῆς; Junt. βάρβος.

ἐπίφθονον ἐποίει. καὶ Φαώνιος ἐχ ἤτλον ἦν ἀηδὴς τῶν παρρησιαζομένων ἀναίρως, ἐν τῷ σκόπτειν. Ἄνθρωποι, βοῶν, ἐδὲ τῆτες ¹ ἔσαι τῶν ἐν Τροιλάνῳ σύκων μεταλαβεῖν. Δεύκιος δ' Ἀφράνιος ², ὁ τὰς ἐν Ἰβηρίᾳ δυνάμεις ἀποβαλὼν, ἐν αἰτία προδοσίας γεγονῶς, τότε δὲ τὸν Πομπήϊον ὄρων Φυγομαχῶντα, θαυμάζειν ἔλεγε τὰς κατηγορηθείας αὐτῆ, πῶς πρὸς τὸν ἔμπορον τῶν ἐπαρχῶν ἐμάχονται προελθόντες. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πολλὰ λέγουσιν, ἀνδρα δόξης ἤτλονα καὶ τῆς πρὸς τὰς Φίλιππος αἰδῶς τὸν Πομπήϊον ἐξεβιάσαντο ³ ταῖς ἑαυτῶν ἐλπῖσι καὶ ὄρμαϊς ἐπακολοθεῖσαι, προέμενον τὰς ἀρίστας λογισμῶς. ὅπερ ἐδὲ ⁴ πλοῖς κυβερνήτη, μήτιγε τοσούτων ἐθνῶν καὶ δυνάμεων αὐτοκράτορι στρατηγῷ παθεῖν ἦν προσῆκον. ὁ δὲ τῶν μὲν ἰατρῶν μηδέποτε τὰς ⁵ χαριζόμενας ταῖς ἐπιθυμίαις ἐπήνεσεν, αὐτὸς δὲ τῷ νοσῶντι τῆς στρατηγίας ⁶ ἐνέδωκε, δεισας ἐπὶ σωτηρίᾳ λυπηρὸς γενέσθαι. πῶς γὰρ ἂν τις φήσειεν ὑγιαίνειν ἐκείνης τὰς ἀνδρας, ὧν οἱ μὲν ὑπατείας ἤδη καὶ στρατηγίας ἐν τῷ στρατοπέδῳ περινοσῶντες ἐμῶντο; Σπινθῆρι δὲ καὶ Δομιτίῳ καὶ Σικίπῳ περὶ τῆς Καίσαρος ἀρχιερωσύνης ἐριδες ἦσαν καὶ Φιλονεικίαι καὶ δεξιώσεις, ὥσπερ αὐτοῖς Τιγράνους τῆ Ἀρμενίας παραστρατοπεδεύοντος, ἢ τῆ Ναβαταίων ⁷ βασιλέως. ἀλλ' ἐ Καίσαρος ἐκείνης, καὶ τῆς δυνάμεως, ἢ ⁸ χιλίας μὲν ἠρήκει πόλεις κατὰ κράτος, ἔθνη δὲ πλείονα τριακοσίων ὑπῆντο. Γερμανοῖς δὲ καὶ

Γαλά-

1 V. ἴστω ἴψ ἔται; scholium vocabuli ἴητες.

2 SG. Ἀφάνιος.

3 SG. addit καὶ συναπεσπύσαντο.

4 SG. ἔτα.

5 Ordinem vocabulorum sic dedit R. Vulgo ἴης μηδέποτε. Pro seq. αὐτὸς reponendum censuit H. Steph. αὐτόν.

6 Br. susp. στρατιῶς.

7 SG. Ναβατιῶν.

8 Sic Anon. & Mor. & sic probante Mos. Duf. dedit R. pro vulg. ἢ, ob insequentia μεμαχημένους ἔλαβεν.

Γαλάταις μεμαχημένος ἀήτλητος ὅσας ἐκ ἂν τις ἀριθμήσαι μάχας, ἑκατὸν μυριάδας αἰχμαλώτων ἔλαβεν, ἑκατὸν δὲ ἀπέκλεινε τρεψάμενος ἐν παρατάξεως.

LXVIII. Ἀλλ' ὅμως ἐγνεύμενοι καὶ Θουρυβῆντες, ἐπεὶ κατέβησαν εἰς τὸ Φαρσάλιον πεδῖον, ἠνάγκασαν βελὴν προθεῖναι τὸν Πομπηίου, ἐν ἧ Λαβιηνός, ὁ τῶν ἰππέων ἀρχων, πρῶτος ἀναστὰς ὤμοσε μὴ ἀναχωρήσειν ἐκ τῆς μάχης, εἰ μὴ τρέψαιτο τὰς πολεμίας· τὰ δ' αὐτὰ καὶ πάντες ὤμυσαν. τῆς δὲ νυκτὸς ἔδοξε κατὰ τὰς ὕπνας Πομπηίας, εἰς τὸ θεάτρον εἰσιόντος αὐτῆ, κροτεῖν τὸν δῆμον, αὐτὸς δὲ κοσμεῖν ἱερὸν ¹ Ἀφροδίτης νικηφόρον πολλοῖς λαφύροις. καὶ τὰ μὲν ἐδάρρει, τὰ δ' ὑπέθραπτεν ² αὐτὸν ἢ ὄψις, δεδοικότα, μὴ τῷ γένει τῷ Καίσαρος εἰς Ἀφροδίτην ἀνήκοντι δόξα καὶ λαμπρότης ἀπ' αὐτῆ γένηται· καὶ πανικοί τινες Θουρυβοὶ διάτλοντες ἐξανέστησαν αὐτόν. ἐωθινής δὲ Φυλακῆς, ὑπὲρ τῆ Καίσαρος στρατοπέδου, πολλὴν ἡσυχίαν ἄγοντος, ἐξέλαμψε μέγα Φῶς, ἐκ δὲ τέτα λαμπρὰς ἀφθεῖσα Φλογοειδὴς ἐπὶ τὸ ³ Πομπηίᾳ κατέσειηψε· καὶ τῆτ' ἰδεῖν Φησι Καίσαρ ⁴ αὐτὸς, ἐπιὼν τὰς Φυλακῆς. ἅμα δ' ἡμέρα μέλλοντος αὐτῆ πρὸς Σκοτῆσαν ⁵ ἀναζευγνύειν, καὶ τὰς σιηνὰς τῶν στρατιωτῶν καθαιρέντων, καὶ προπεμπόντων ὑποζύγια καὶ θερμάποντας, ἦγον οἱ σκοποὶ, φράζοντες ὅπλα πολλὰ καθορᾶν ἐν τῷ χά-
P 2 ραι

¹ Sic cum Mur. V. Anon. scribi voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ἱερῶ.

² V. ὑπέθραπτεν.

³ Artic. de suo addidit R.

⁴ Mos. Duf. susp. καὶ ἴστο ἰδεῖν Φησι Καίσαρα αὐτὸν ἐπιόντα ἴσας Φ.

⁵ Vulgo legitur πρὸ σκότας. Corruptam hanc vocem censuit Mos. Duf. praetulitque id, quod in Anon. & Mur. datur πρὸς Σκοτῆσαν. R. dedit Σκότῆσαν. Erat *Scotysa* urbs Thessaliae, versus quam Caesar exercitum erat a Pharsalo ducturus. V. πρὸ σκότας.

ρακι τῶν πολεμίων διαφερόμενα, καὶ κίνησιν εἶναι καὶ
 Δόρυβον ἀνδρῶν ἐπὶ μάχην ἐξιούλων. μετὰ δὲ τάτας
 ἕτεροι παρήσαν, εἰς τάξιν ἤδη καθίσταται τὰς πρώτας
 λέγοντες. ὁ μὲν ἔν Καίσαρ, εἰπὼν, τὴν προσδοκωμέ-
 νην ἤκειν ἡμέραν, ἐν ἣ πρὸς ἀνδρας, ἔ πρὸς λιμὸν,
 ἔδὲ πενίαν μαχῶνται, κατὰ τάχος πρὸ τῆς σηκνῆς
 ἐκέλευσε προθεῖναι τὸν Φοινικῶν χιτῶνα. τῆτο γὰρ
 μάχης Ῥωμαίοις ἐστὶ σύμβολον. οἱ δὲ στρατιῶται θεα-
 σάμενοι, μετὰ βοῆς καὶ χαρᾶς τὰς σηκνὰς ἰσφέντες,
 ἐφέροντο πρὸς τὰ ὄπλα. καὶ τῶν ταξιαρχῶν ἀγόν-
 των εἰς ἡν ἔδει τάξιν, ἕκαστος ὡσπερ χορὸς ἕνευ
 Δορύβε μεμελετημένως εἰς τάξιν καὶ πρῶτος καθίστατο.

LXIX. Πομπήιος δὲ τὸ μὲν δεξιὸν αὐτὸς ἔχων,
 ἐμελλεν ἀνθίστασθαι πρὸς Ἀντώνιον. ἐν δὲ τῷ μέσῳ
 Σκιπίωνα τὸν πενθερὸν ἀντέταξε Καλβίνω² Λευκίω.
 τὸ δ' εὐώνυμον εἶχε μὲν Λεύκιος Δομίτιος, ἐρρώθη δὲ
 τῷ πλήθει τῶν ἰππέων. ἐνταῦθα γὰρ ὀλίγη δεινὴ ἀπαν-
 τες ἐρρώησαν, ὡς Καίσαρα βιασόμενοι, καὶ τὸ δέκατον
 σάγμα διακόψουτες, ἔ πλεῖτος ἦν ὁ λόγος ὡς μαχιμω-
 τάτε, καὶ Καίσαρ ἐν ἐκείνῳ τατῶμενος εἰώθει μάχε-
 σθαι. κατιδὼν δὲ πεφραγμένον³ ἰππῶ τοσαύτη τῶν
 πολεμίων τὸ εὐώνυμον, καὶ φοβηθεὶς τὴν λαμπρότητα
 τῆ ὀπλισμῆ, μετεπέμψατο σπεύρας ἕξ ἀπὸ τῶν ἐπι-
 ταγμάτων, καὶ κατέστησεν ὀπίθεν τῆ δεκάτε, κελεύ-
 σὰς ἡσυχίαν ἔγειν, ἀδήλας τοῖς πολεμίοις ὄντας. ὅταν
 δὲ προσελαύνωσιν οἱ ἰππεῖς, διὰ τῶν προμάχων ἐκδρα-
 μύνας⁴, μὴ προέδαι τὰς ὑσῆς, ὡσπερ εἰώθασιν οἱ
 κρά-

¹ R. monet, proprie dicendum fuisse λόχος, aut sic: ἕκαστος λόχος, ὡσπερ χορὸς. Pro seq. μεμελετ. SG. μεμελετημένους; & pro καθίστατο V. καθίσταντο, quod probat Mos. Duf.

² Crusier. *Albinum* facit, uti & Tudertinus. Caesar *Cn. Domitium* ait mediae acie praepositum, & differt a Nostro in describenda utraque acie.

³ abest haec vox a Junt. In Ald. & Crat. *πεφρατμ*.

⁴ V. *ἐκδραμόντων*.

κράτιστοι, σπεύδοντες ἐπὶ τῆς Ξιφελικίας, ἀλλὰ παύειν ἄνω ¹, συντιτράσειοντας ὄμματα καὶ πρόσωπα τῶν πολεμίων· ἔ γάρ μενεῖν τὴν καλὴν τέχνην καὶ ἀνθηρὰς πυρρῆχιδας διὰ τὸν ἰσθμὸν, ἐδ' ἀντιβλέψειν πρὸς τὸν σίδηρον ἐν ὀφθαλμοῖς γινόμενον. ἐν τέτοις μὲν ἔν ο Καῖσαρ ἦν· ὁ δὲ Πομπηῖος ἀφ' ἵππων τὴν παράταξιν ἐπισιοπῶν, ὡς ἑώρα τὴν μὲν ἀντιπάχην μεθ' ἡσυχίας τὸν καιρὸν ἐν τάξει προσμένουσας, τῆς δ' ² ὀφ' αὐτῷ στρατῶν τὸ πλεῖστον ἐκ ἀτρεμεῦν, ἀλλὰ κυμαῖνον ἀπειρία καὶ θορυβόμενον, ἔδεισε, μὴ διασπαδῆ παντάπασιν ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης· καὶ παράγγελμα τοῖς πρατεταγμένοις ἔδωκεν, ἐσῶτας ἐν προβολῇ καὶ μένουσας ἀραρότως ³, δέχεσθαι τὰς πολεμίας. ὁ δὲ Καῖσαρ αἰτιάται τὸ στρατήγημα τῆτο· τῶν τε γὰρ πληγῶν τὸν ἐξ ἐπίδρομης τόνου ἀμαυρῶσαι, καὶ τὴν μάχην τὰς πολλὰς ἐν τῷ συμφέρεσθαι τοῖς πολεμίοις πληρῆσαν ἐγθασιασμῶ καὶ φορᾶς ἀντεξόρμησιν, ἅμα κραυγῇ καὶ δρόμῳ τὸν θυμὸν αὐξέσαν, ἀφελόντα ⁴, πῆξαι καὶ καταψύξαι τὰς ἀνδρας. ἦσαν δ' οἱ μὲν μετὰ Καῖσαρος, δισχιλίοι πρὸς δισμυρία· οἱ δὲ μετὰ Πομπηῖου βραχεῖ πλείονες, ἢ διπλάσιοι τέτων.

LXX. Ἡδὴ δὲ συνδήματος διδομένα παρ' ἀμφοτέρων, καὶ τῆς σάλπιγγος ἀρχομένης ἐγνελεύεσθαι πρὸς τὴν σύσασιν, τῶν μὲν πολλῶν ἐσποπεῖτο ἕκαστος τὸ ⁵ καθ' αὐτὸν, ὀλίγοι δὲ Ῥωμαίων, οἱ βέλτιοι, καὶ τινες Ἑλλήνων, παρόντες ἔξω τῆς μάχης ⁶, ὡς ἐγγυὸς ἦν τὸ δεινόν, ἐλογίζοντο τὴν πλεονεξίαν καὶ Φιλονεικίαν,

P 3

ἵππ

¹ R. susp. παύειν τὰ ἄνω, vel παύειν εἰς τὰ ἄνω.

² δ' abest a SG. Pro seq. στρατῶν Id. nec non Junt. Ald. Crat. στρατείας.

³ V. ἀραρότας.

⁴ R. mavult ἀφελὸν in neutro, ut ad στρατῶν referatur.

⁵ Artic. R. de suo addidit — rem quisque suam curabat.

⁶ R. docente, sunt aut voluntarii, aut alii extra militia fungentes, ut medici e. c.

ὅπερ Φέρουσα τὴν ἡγεμονίαν ἐξέβηκεν ¹. ὅπλα γὰρ συγγενικά, καὶ τάξεις ἀδελφαί, καὶ κοινὰ σημεῖα, καὶ μῖα πόλεως εὐανδρία τοσαύτη καὶ δύναμις, αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν συνέπιπτεν· ἐπιδεικνυμένη τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὡς ἐν πάδει γενομένη τυφλὸν ἐσι καὶ μανιῶδες· ἦν μὲν γὰρ ἤδη, καθ' ἡσυχίαν χρήζεσιν ἄρχειν καὶ ἀπελαύειν τῶν κατειργασμένων, τὸ πλεῖστον καὶ κρᾶτισον ἀρετῆ γῆς καὶ θαλάσσης ὑπήκουον· ἦν δέ τι ² τροπαίων καὶ θριάμβων ἔρωτι βελομένους χαρίζεσθαι, καὶ διαψῶντας ἐμπίπλασθαι Παρθικῶν πολέμων, ἢ Γερμανικῶν. πολὺ δὲ καὶ Σινδία λειπόμενον ἔργον, καὶ Ἰνδοὶ πρόφασιν ³ ἐν ἄδοξος ἐπὶ ταῦτα τῆς πλεονεξίας, ἡμερῶσαι τὰ βαρβαρικά. τίς δ' ἂν ἢ Σινδῶν ἵππος, ἢ τοξεύματα Πάρθων, ἢ πλεῖστος Ἰνδῶν ἐπέχεε μυριάδας ἐπὶ Ῥωμαίων ἐν ὅπλοις ἐπερχομένας, Πομπηεὶ καὶ Καίσαρος ἡγευμένων, ὧν ὄνομα πολὺ πρότερον ἦκεσαν,

¹ Suspecta fuit haec vox Mosi Duf. nescienti tamen, quid pro ea reponendum sit. R. quaerit, num ἐξώθηκεν? an vulgata bene habeat, simili ducto de iis, qui e navi in continentem expositi, ibi deferuntur?

² Anon. & Mur. ἦν δ' ἔτι. Totum locum Mos. Duf. sic fingendum censet: ἦν δ' ἔτι . . . βελομένοις χαρίζεσθαι, καὶ διαψῶντας ἐμπίπλασθαι. R. tuetur vulgatam, ita adnotans: „ἵε cohaeret cum χαρίζ. licebat, nonnihil indulgere ardori triumphantium — βελομένους in accus. perinde probum est, atque in dativo. Ut dativus respiceret ad ἦν, ita accus. refertur ad χαρίζεσθαι & tantundem valet, atque si dixisset εἰ ἐβύλοντο τῶν ἵππων ἔρωτι χαρίζεσθαι.“

³ Vulgo locus hic ita extat: Ἰνδοὶ, καὶ πρόφ. ut ad Ἰνδ. etiam referatur ἔργ. λειπ. R. sublata interpunctione post Ἰνδ. subaudiri vult ἦσαν — etiam Indi fuissent praetereunt non inglorius. Secutus est R. in hac correctione lectionem Junt. Ald. Crat. Post ἄδοξος R. deesse censet Τραπομηνίης, ευριδίτατις, si sese converteisset illuc — aut sic legendum: ἐν ἄδοξος ἐπιθιμένης ταῦτα τ. πλ. ἡμ. τὰ βαρβ. ut τὰ βαρβαρικά scil. ἔβηκεν cohaereat cum ταῦτα.

σαν, ἢ τὸ Ῥωμαίων; ἕτας ¹ ἄμιλλα καὶ ποιμίλα καὶ
 θηριώδη Φῦλα νικῶντες ἐπῆλθον. τότε δ' ἀλλήλοις μα-
 χόμενοι συνῆσαν ², εἰδὲ τὴν δόξου αὐτῶν, δι' ἣν τῆς
 πατρίδος ἠφείδαν, οἰκτεῖραντες, ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐπει-
 νης ἀνικῆτων προσαγορευομένων. ἡ μὲν γὰρ γενομένη
 συγγένεια, καὶ τὰ Ἰελίας Φίλτρα, καὶ γάμος ἐπει-
 νος, εὐθὺς ³ ἦν ἀπατηλὰ καὶ ὑποπία κοινωνίας ἐπὶ
 χρεῖα συνισαμένης ὁμηρεύματα, Φιλίας δ' ἀληθινῆς ἔ-
 μετέχεν.

LXXI. Ὡς δ' ἐν τὸ Φαρσάλιον πεδίον ἀνδρῶν καὶ
 ἵππων καὶ ὄπλων ἀνεπέπλησο, καὶ μάχης ἤρθη παρ'
 ἀμφοτέρων σημειῖα, πρῶτος ἐν τῆς Καίσαρος Φάλαγγος
 ἐξέδραμε Γάιος Κρασσιανὸς ⁴ ἀνδρῶν ἑκατὸν εἴκοσι λο-
 χαγῶν, μεγάλην ἀποδοιδὸς ὑπόχεσιν Καίσαρι. πρῶτου
 γὰρ αὐτὸν ἐξῶν τῆ χάρακος εἶδε, καὶ προσαγορεύσας,
 ἤρετο, πῶς Φρονοίη περὶ τῆς μάχης. ὁ δὲ τὴν δεξιάν
 προτείνας ἀνεβόησε· Νικήσεις λαμπρῶς, ὦ Καίσαρ· ἐμὲ
 δ' ἢ ζῶντα τήμερον, ἢ νεκρὸν ἐπαινέσεις. τέταν τῶν
 λόγων μεμνημένος, ἐξώρμησε καὶ συνεπεσπάσατο πολ-
 λὰς, καὶ προσέβαλε κατὰ μέσας τὰς πολεμίας· γενο-
 μένους δὲ τῆ ἀγῶνος εὐθὺς ἐν ξίφεσι, καὶ πολλῶν Φανεο-
 μένων, βιαζόμενον πρόσω καὶ διακίπτοντα τὰς πρώτας
 ὑπὸσάς τις ὠθεῖ διὰ τῆ σόματος τὸ ξίφος, ὥστε τὴν
 αἰχμὴν περᾶσασαν ἐνχεῖν ⁵ κατὰ τὸ ἰνίον. πεσόντος

P 4

δὲ

¹ R. monet, sententiam postulare ἕτω δὲ ποιῶντες σὺν δίκη
 γε καὶ δόξῃ ἄμιλλα; — ποιμίλα autem addit ad significandum,
 in tanta multitudine & varietate gentium devincenda satis &
 super negotiis futurum fuisse, si juvisset illuc animum atque ar-
 ma vertere.

² R. mavult συνίεσαν, intelligebant, se ne suae quidem glo-
 riae commiseratione ductos fuisse.

³ absunt εὐθὺς ἦν a SG.

⁴ Anon. ad h. v. ita — *Crastinum* Caesar vocat, *Appia-*
nus Crastinum. Mox seq. ἑκατὸν deest Junt.

⁵ R. mavult ἐνχεθῆναι.

ὁ δὲ τῷ Κρασσιανῷ, κατὰ τῆτο μὲν ἦν ἰσόρροπος ἢ μά-
 χη· τὸ δὲ δεξιὸν ὁ Πομπήϊος ἐ ταχέως ἐπήγευ, ἀλ-
 λά παπλαιῖνον ἐπὶ θάτερα, καὶ τὸ τῶν ἰππέων ἀναμέ-
 νων ἔργον ἐνδιέτριβεν. ἤδη δ' ἐνεῖνοι τὰς ἑλαμὰς ¹ ἀν-
 ἦγον, ὡς κυκλωσόμενοι τὸν Καίσαρα, καὶ τὰς προτετα-
 γμένους ἰππεῖς ὀλίγας δύλας ἐμβαλόντες ² εἰς τὴν Φά-
 λαγγα. Καίσαρας δὲ τὸ ³ σημεῖον ἄρανος, οἱ μὲν ἰπ-
 πεῖς ἐξανεχώρησαν, αἱ δ' ἐπιτεταγμένοι σπεῖραι πρὸς
 τὴν κύκλωσιν ἐκδραμῆσαι, τριχιλίοι ἄνδρες, ὑπαντιάζου-
 σι τὰς πολεμίας, καὶ παριστάμενοι καθ' ἰππέων ⁴, ὡς
 ἐδιδάχθησαν, ὑψηλοῖς ἐχρῶντο τοῖς ὑσσοῖς, ἐφίεμενοι
 τῶν προσώπων. οἱ δ', ἅτε μάχης πάσης ἀπειροί, τοι-
 αύτην δὲ μηδὲ ⁵ προσδοκῆσαντες, μηδὲ προμαθόντες, ἐκ
 ἐτόλμων, ἐδ' ἠνεύχοντο τὰς πληγὰς ἐν ὄμμασι καὶ εὐ-
 μασιν ἕσας, ἀλλ' ἀποσρεφόμενοι καὶ προϊχόμενοι τῶν
 ὄψεων τὰς χεῖρας, ἀκλεῶς ἐτράποντο. Φευγόντων δὲ
 τέτων ἀμελήσαντες οἱ Καίσαρος, ἐχώρην ἐπὶ τὰς πε-
 ζῆς, ἢ μάλισα τῶν ἰππέων τὸ κέρας ἐψιλωμένον πε-
 ριδρομὴν ⁶ ἐδίδα καὶ κύκλωσιν. ἅμα δὲ τέτων ἐκ πλα-
 γῆ προσπεσόντων, καὶ κατὰ εἶμα τῷ δεκάτε προσμί-
 ξαντος, ἐκ ὑπέμειναν, ἐδὲ συνέστησαν, ὁρῶντες ἐν ᾧ
 κυκλώσεσθαι τὰς πολεμίας ἤλπιζον, αὐτὰς τῆτο πά-
 χοντας.

LXXII. Τραπομένων δὲ τέτων, ὡς κατεῖδε τὸν
 νονιοργόν ὁ Πομπήϊος, καὶ τὸ περὶ τὰς ἰππέας πάθος
 εἶκασεν, ᾧ μὲν ἐχρήσατο λογισμῷ χαλεπὸν εἰπεῖν, μάλ-
 λισα δ' ὅμοιος παρὰφρονι καὶ παραπλήγι τὴν διάνοιαν,
 καὶ

1 V. ἑλαμὰς.

2 Br. mavult ἐμβαλόντες; R. autem ἐπέβαλον εἰς τὴν Φ.

3 Artic. de suo addidit R.

4 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἰππέων, cum res universa
 doceat. non de equis hic agi, sed de equitibus.

5 SG. μὴ.

6 SG. ἐπιδρομὴν.

καὶ μὴδ' ὅτι Μάγνος ἐστὶ Πομπήϊος ἐνοῦντι, μηδένα προσ-
εἰπὼν, ἀπῆει βιάδην εἰς τὸν χάραινα, πάνυ τοῖς ἔπεισι
πρέπων ἐνεῖνοις.

Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν Φόβον Ἰ ὤρσε.

Στῆ δὲ ταΦᾶν, ὅπιθεν δὲ σάνος βάλεν ἐπλαβόειον,

Τρέσσε δὲ παπλήνας ἀΦ² ὀμίλα.

τοιῶτος εἰς τὴν σιγηνὴν παρελθὼν, ἀΦθογγος καθῆτο,
μέχρις³ ἔ τοῖς Φεύγεσι πολλοὶ διάνοιτες συνέπιπτον·
τότε δὲ Φωνὴν μίαν ἀΦείς ταύτην· Οὐκῆν καὶ ἐπὶ
τὴν παρεμβολήν; ἄλλο δὲ μηδὲν εἰπὼν, ἀνασὰς, καὶ
λαβὼν ἐδῆτα τῇ παρῶση τύχη πρέπεσαν, ὑπεξῆλθεν.
ἔΦυγε δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα, καὶ Φόνος ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ πολὺς ἐγένετο σινηοφυλάκιων καὶ θρακόντων·
εἰς αἰῶτας δὲ μόνος ἑξακχιλίεσ Φησὶ πεσεῖν⁴ Ἀσίνοιος
Πολίων, μεραχήμενος ἐνεῖνην τὴν μάχην μετὰ Κάλσα-
ρος. αἰρεῖτες δὲ τὸ στρατόπεδον, ἐθεῶντο τὴν ἀνοιαν καὶ
καΦότητα τῶν πολεμίων. πᾶσα γὰρ⁵ σιγηὴ μυρσί-
ναις κατέσεπτο, καὶ στρατομαῖς ἀνθιναῖς ἤσκητο, καὶ τρα-
πέζαις ἐκπωμάτων μεσαῖς· καὶ κρατῆρες οἶνε πρηνει-
το, καὶ παρασκευὴ καὶ κόσμος ἦν τεθυκότων καὶ πανη-
γυριζόντων μᾶλλον, ἢ πρὸς μάχην ἐξοπλιζομένων. ἔτι
ταῖς ἐλπίσι διεΦθαρμένοι, καὶ γέμοντες ἀνοήτε θράσος,
ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐχάρων.

LXXIII. Πομπήϊος δὲ, μικρὸν ἔξω τῷ χάραινος προ-
ελθὼν, τὸν μὲν ἵππον ἀΦῆκεν, ὀλίγων δὲ κομιδῆ πε-
ρὶ αὐτὸν ὄντων, ὡς ἕδεις ἐδίωκεν, ἀπῆει καθ' ἡσυχίαν,
ἐν διαλογισμοῖς ὄν, οἷος εἰδὸς λαμβάνειν ἀνδρωπον ἔτη
τέτταρα καὶ τριάκοντα νικᾶν καὶ κρατεῖν ἀπάντων εἰ-
δικασμένων, ἡτῆος δὲ καὶ Φυγῆς τότε πρῶτον ἐν γῆρα

Ρ 5

λαμ-

1 V. Φόβος. SG. ἔμφοβον pro ἐν Φόβ.

2 SG. ἐφ'. — Cf. Hom. Il. XI. 543. sq.

3 SG. μέχρι. Sic & Junt. Pari modo ἄχρι cap. seq.

4 SG. πεσεῖν Φησι.

5 abest γὰρ a SG.

λαμβάνουσα πείραν· ἐννοκόμενον δ', ἐξ ὧσων ἀγώνων καὶ πολέμων ἠΐξήμενην ἀποβαλὼν ἄρα μὲν δόξαν καὶ δύναμιν, ἢ ¹ πρὸ μικρῶ τούτοις ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ σόλοις δορυφορέμενος, ἀπέρχεται μικρὸς ἔτιω γεγονώς καὶ συνεσαλμένος, ὥστε λαυθάνειν ζήτῳνας τὰς πολεμίας. παραμειψάμενος δὲ Λάρισσαν, ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὰ Τέμπη, καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐπὶ σόμα ² δεδιψηώς, ἔπιπε τῆ ποταμῷ, καὶ πάλιν ἀναστὰς ἐβάδιζε διὰ τῶν Τεμπῶν, ἄχρις ἔ κατηλθεν ἐπὶ τὴν ³ θάλατταν. ἐκεῖ δὲ τῆς νυκτὸς τὸ λοιπὸν ἀναπαυσάμενος ἐν καλυβίῳ τινὶ σαγηνέων, καὶ περὶ τὸν ὄρθρον ἐπιβάς ποταμὸν πλοῖα, καὶ τῶν ἐπομένων τὰς ἐλευθέρως ἀναλαβῶν, τὰς δὲ θερράπουλας ἀπιέναι ⁴ πρὸς Καίσαρα κελεύσας, καὶ μὴ δεδιέναι· παρὰ γῆν κομιζόμενος, εἶδεν εὐμεγέθη ⁵ Φορτηγὸν ἀνάγεσθαι μέλλεσθαι, ἧς ἐναυιλήρει Ῥωμαῖος ἀνὴρ, ἔ πάνυ Πομπηίῳ συνήθης, γινώσκων δὲ τὴν ὄψιν αὐτῆ. Πετίκιος ἐκαλεῖτο ⁶. τέτω συνεβεβήκει τῆς παρωχημένης νυκτὸς ἰδεῖν κατὰ τὰς ὕπνας Πομπηίου, ἔχ ὄν ἐώρακε πολλάνεις, ἀλλὰ ταπεινὸν καὶ κατηφῆ, προσδιλεγόμενον αὐτῷ. καὶ ταῦτα τοῖς συμπλέεσιν ἐτύγχανε διηγόμενος, ὡς δὴ Φιλεῖ περὶ τῶν ⁷ πραγμάτων τηλικέτων λόγον ἔχειν ἀνδρώπης χολὴν ἀγούλας. ἐξαίφνης δὲ τις τῶν ναυτῶν ἔφρασε κατιδῶν, ὅτι πλοῖον ποταμῖον ἀπὸ τῆς γῆς ἐρέσεται, καὶ κατασεισῆσι τινὲς ἀνδρωποὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγῃσι πρὸς αὐτὰς. ἐπιστὰς ἔν Πετίκιος ⁸, εὐθὺς ἔγνω τὸν Πομπηίου,

οἶον

¹ R. mavult ὁ, nisi si quid desit e. c. ἢ πρὸ μικρῶ ἐφαίνοτο τούτοις —

² SG. ἐπὶ τὸ σόμα.

³ γῆν abest a SG.

⁴ Sic cum H. Steph. legi voluit Br. deditque R. Vulgo ἀπεινοί.

⁵ V. ἐν μεγέθει.

⁶ V. ὑπεκαλεῖτο. SG. ἐπεκαλεῖτο.

⁷ R. mavult sine artic. uti & l. f. λόγος pro λόγῳ.

⁸ SG. cum artic. ὁ Πετίκιος.

οἶον ὄναρ εἶδε· καὶ πληξάμενός τὴν κεφαλὴν, ἐκέλευσε τὰς ναύτας τὸ ἐφόλιον παραβαλεῖν, καὶ τὴν δεξιὰν ἐξέτεινε, καὶ προσεικάλει τὸν Πομπήϊον, ἤδη συμφρονῶν τῷ χήματι τὴν τύχην καὶ μεταβολὴν τῆ ἀνδρός. ὄθεν ἔτε παράκλησιν ἀναμείνας, ἔτε λόγον, ἀλλ' ἀναλαβὼν ὅσας ἐκέλευσε μετ' αὐτῆ (Λέντεςλοι δ' ἦσαν ἀμφοτέροι, καὶ Φαώνιος) ἀνήχθη· καὶ μικρὸν ὕπερον ἰδόντες ἀπὸ γῆς ἀμιλλώμενον Δηϊόταρον ¹ τὸν βασιλέα προσαναλαμβάνεσιν. ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἦν δεῖπνε, καὶ παρεσκεύασεν ὁ ναύκληρος ἐν τῶν παρόντων, ἰδὼν ὁ Φαώνιος αἰνετῶν ἀπορία τὸν Πομπήϊον ἀρχόμενον αὐτὸν ὑπολύειν, προσέδραμε καὶ ὑπέλυσε ² καὶ συνήλειψε. καὶ τὸ λοιπὸν ἐν τέττε περιέπων καὶ θεραπεύων, ὅσα δεσπότας δῆλοι, μέχρι νίψεως ποδῶν, καὶ δεῖπνε παρασκευῆς διετετέλεσεν· ὥσε τὴν ἐλευθεριότητα τῆς ὑπεργίας ἐκείνης θεασάμενον ἂν τινα ³ καὶ τὸ ἀφελές καὶ ἀπλασον, εἰπεῖν·

Φεῦ ⁴ τοῖσι γενναίοισιν ὡς ἅπαν καλόν.

LXXIV. Οὕτω δὲ παραπλεύσας ἐπ' Ἀμφιπόλεως, ἐκεῖθεν εἰς Μιτυλήνην ἐπέρα, ἔτω ⁵ βελόμενος Κορνηλίαν ἀναλαβεῖν καὶ τὸν υἱόν. ἐπεὶ δὲ προσέχε τῇ νήσῳ κατ' αἰγιαλόν, ἔπεμψεν εἰς πόλιν ἄγγελον, ἔχ ὡς ⁶ ἡ Κορνηλία προσεδόνα, τοῖς πρὸς χάριν ἀπαγγελλομένοις καὶ γραφομένοις ἐλπίζεσα τῆ πολέμῃ κεραιμένῃ περὶ

¹ V. Δικόταρον. Seq. προσαναλ. Mos. Duf. cum SG. Anon. Mur. & edd. Stephanica prioribus dandum censuit, deditque R. pro vulg. ἀναλαμβάνεσιν.

² Sic Junt. & SG. uti antea ὑπολύειν. Restituit hanc lectionem R. pro ἀπολύειν, ὑπέλυσε, quod ex Ald. in reliquis edd. manavit.

³ Partic. ἂν R. de suo addidit.

⁴ Euripidis sunt haec. Pro τοῖσι Junt. Ald. Crat. τῶσι.

⁵ R. fusp. ἔτω, nondum. Ante Κορνηλ. V. & SG. artic. γῆν.

⁶ Locus Mosi Duf non videtur sanus, paulo melius autem habiturus, si pro ὡς legatur οἶον.

ρὶ Δυρράχιον ἔτι λοιπὸν ἔργον εἶναι Πομπηίῳ τὴν Καίσαρος δῖωξιν. ἐν τέτοις ἔσαν αὐτὴν καταλαβὼν ὁ ἀγγελος, ἀσπάσασθαι μὲν ἔχ' ὑπέμεινε, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ μέγιστα τῶν καιῶν τοῖς δάκρυσι μᾶλλον, ἢ τῇ Φωνῇ, Φράσας, σπεύδειν ἐκέλευσεν, εἰ βέλεται πῶς Πομπηίου ἰδεῖν ἐπὶ νεῶς μιᾶς καὶ ἄλλοτρίας. ἢ δ' ἀκῆσασα προήκατο μὲν αὐτὴν χαμᾶζε, καὶ πολὺν χρόνον ἐμφρων καὶ ἄναυδος ἔπειτο· μόλις δὲ πῶς ἐμφρων γενομένη, καὶ συννοήσασα τὸν καιρὸν ἐκ ὄντα θρήνων καὶ δακρύων, ἐξέδραμε διὰ τῆς πόλεως ἐπὶ θάλατταν. ἀπαντήσας δὲ τῷ Πομπηίῳ, καὶ δεξαμένη ταῖς ἀγκύλαις αὐτὴν ὑπερειπομένην καὶ περιπίπτεισαν. Ὅρῳ σε, εἶπεν, ἄνερ, ἐ τῆς σῆς τύχης ἔργον, ἀλλὰ τῆς ἐμῆς, προσεῤῥιμμένον ἐνὶ σιάφει, τὸν πρὸ τῶν Κορνηλίας γάμων πεντακοσίαις ναυσὶ ταύτην παραπλεύσαντα τὴν θάλασσαν. τί μ' ἤλθες ἰδεῖν, καὶ ἐκ ἀπέλιπες τῷ βαρεῖ δαίμονι τὴν καὶ σὲ δυστυχίας ἀναπλήσασαν τῶσαυτης; ὡς εὐτυχῆς μὲν ἂν ἤμην γυνὴ, πρὸ τῷ Πόπλιον ἐν Πάρθοις ἀκῆσαι τὸν παρθένιον ¹ ἄνδρα κείμενον ἀποθανῆσά φρων δὲ, μετ' ἐνεῖνον, ὥσπερ ὄρμησα, τὸν ἐμαυτῆς προεμένη βίον; ἐσωζόμην δ' ἄρα καὶ Πομπηίῳ Μάγνῳ συμφορὰ γενέσθαι.

LXXV. Ταῦτ' εἰπεῖν τὴν Κορνηλίαν λέγουσι τὸν δὲ Πομπηίου ἀποκρίνασθαι. Μίαν ἄρα, Κορνηλία, τύχην ἴδεις τὴν ἀμείνονα, ἢ καὶ σε ἴσως ἐξηπάτησεν, ὅτι μοι χρόνον πλείονα τῷ συνήθως παρέμεινεν. ἀλλὰ καὶ ταῦτα δεῖ Φέρειν, γενομένης ἀνθρώπου, καὶ τῆς τύχης ἔτι κειρατέον. ἐ γὰρ ἀνέλπισον ἐκ τέτων ἀναλαβεῖν ἐπειῖνα, τὸν ἐξ ἐνεῖνων ἐν τέτοις γενόμενον. ἢ μὲν ἔν γυνὴ μετεπέμπετο χρήματα καὶ θεράπουρας ἐκ τῆς ² πόλεως· τῶν δὲ Μιτυληναίων τὸν Πομπηίου ἀσπασμένων, καὶ παραναλόντων εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἐκ
ἠθέλη-

¹ V. παρθενικόν.

² Artic. de suo addidit R.

ἤθελήτεν, ἀλλὰ κἀκεῖνος ἐπέλευσε τῷ κρατῆντι κείθε-
 δαι καὶ διαρρῆϊν· εὐγνώμονα γὰρ εἶναι Καίσαρα καὶ
 χρησόν. αὐτὸς δὲ πρὸς Κρατίππου, τραπόμενος τὸν
 Φιλόσοφον (κατέβη γὰρ ἐν τῆς πόλεως ὀψόμενος αὐτὸν)
 ἐμέμψατο καὶ συνδιηπόρησε βραχέα περὶ τῆς προνοίας,
 ὑποκατακλινομένης τῆ Κρατίππου, καὶ παράγοντος αὐτὸν
 ἐπὶ τὰς ἀμείνονας ἐλπίδας, ὅπως μὴ λυπηρὸς, μηδ'
 ἄκαιρος ἀντιλέγων εἴη. ἐπεὶ τὸ μὲν ¹ ἐρέσθαι τὸν Πομ-
 πῆϊον ἦν ὑπὲρ τῆς προνοίας, τὸν δ' ἀποφαίνεσθαι, ὅτι
 τοῖς πράγμασιν ἤδη μοναρχίας ἔδει διὰ τὴν κακοπολι-
 τείαν· ἐρέσθαι δὲ ². Πῶς, ὦ Πομπῆϊε, καὶ τίνοι τεκ-
 μηρίῳ πειδῶμεν, ὅτι βέλτιον ἂν σὺ τῇ τύχῃ Καίσαρος
 ἐχρήσω κρατήσας; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑατέον ὥσπερ ἔχει
 τὰ τῶν θεῶν.

LXXVI. Ἀναλαβὼν δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς Φί-
 λας, ἐνομιζέτο, προσίχων ὄρμοις ἀναγκαίοις ὕδωρ, ἢ
 ἀγορὰν, ἔχουσιν. εἰς δὲ πόλιν εἰσῆλθε πρώτην Ἀττά-
 λειαν ³ τῆς Παμφυλίας. ἐνταῦθα δ' αὐτῷ καὶ τριήρεις
 τινές

¹ R. mavult τὸν μὲν, ut insequens τὸν Πομ. hujus τὸν μὲν
 fit interpretatio — alterum quidem, Pompejum puto, dece-
 bat de providentia quaerere. Mosi Duf. dictio ὑπὲρ τῆς προ-
 νοίας idem valere videtur, ac providentiae nomine interro-
 gare; paulo post autem pro τὸν δ' mavult τὸ δ', ita ut fit sen-
 tentia Plutarchi: potuisse Cratippum, cum providentiae nomi-
 ne a Pompejo quaerere, quo tandem argumento constiterit,
 usurum fuisse melius fortuna, si vicisset, quam Caesarem: cum
 ostendere &c. H. Steph. nota prolixiori hunc locum suspectum
 habet, tanquam omissa quaepiam aut perturbata, aut etiam
 perperam scripta habentem. Ita tandem eum vult explicari,
 Cratippum potuisse (nisi timuisset, ne λυπηρὸς utque ἄκαιρος
 esset) multa in defensionem τῆς προνοίας afferre; & Pompejo
 inter alia dicenti remp. in tam malo statu fuisse, ut monarchia
 opus haberet, objecisse: sed si ad te monarchia illa venisset &c.

² R. susp. ἀντερέσθαι δὲ ἄκαιρον ἦν, Cratippum autem vi-
 cissim e Pompejo quaerere — — id vero utique erat impor-
 tunum.

³ SG. Ἀττάλειαν. Seq. art. τῆς δεστ Junz.

τινές ἀπήντησαν ἐν Κιλικίας, καὶ στρατιῶται συνελέγοντο, καὶ τῶν συγκλητικῶν πάλιν ἐξήμοντα περὶ αὐτὸν ἦσαν. ἀκούων δὲ καὶ τὸ ναυτικὸν ἐτι συνεσάναι, καὶ Κάτωνα πολλὰς στρατιῶτας ἀνείληφότα περαιοῦν εἰς Λιβύην, ᾧδύρετο πρὸς τὰς Φίλας καταμεμφόμενος ἑαυτὸν ἐκβιασθέντα περὶ ¹ συμβαλεῖν, τῇ δὲ κρείττονι ἀδριτίως δυνάμει πρὸς μηδὲν ἀποχρήσασθαι, μηδὲ περιορμίσαι ² τὸ ναυτικὸν, ὅπερ κατὰ γῆν σφαλεῖς, εὐθὺς ἂν εἶχεν ἀντίπαλον ἐν Θαλάττης παρεῶσαν ἀλικήν καὶ δύναμιν τοσαύτην. ἐδὲ γὰρ ³ ἀμάρτημα Πομπηΐας μείζον, ἐδὲ δεινότερον στρατήγημα Καίσαρος, ἢ τὸ τὴν μάχην ἔτω μακρὰν ἀποσπάσασθαι τῆς ναυτικῆς βοήθειας. ἔ μὴν ⁴ ἐκ τῶν παρόντων κινεῖν ⁵ τι καὶ πράττειν ἀναγκασόμενος, ἐπὶ τὰς πόλεις παρέπεμπε ⁶. τὰς δ' αὐτὸς περιπλέων ἤτει χρήματα, καὶ ναῦς ἐπλήρη. τὴν δ' ὀξύτητα τῆς πολεμίας καὶ τὸ τάχος δεδοικώς, μὴ προαναρπάσῃ τῆς παρασιευῆς αὐτὸν ἐπελθὼν, ἐσκόπει καταφυγὴν ⁷ ἐπὶ τῷ παρόντι καὶ ἀναχώρησιν. ἐπαρχία μὲν ἔνδεμία Φυλάξιμος ⁸ ἐφαίνετο βεβουλομένοις αὐτοῖς. τῶν δὲ βασιλείων αὐτὸς μὲν ἀπέφαινε τὴν Πάρθων ἰκανωτάτην ἔσσαν ἐν τε τῷ παρόντι δέξασθαι καὶ περιβαλεῖν σφᾶς ἀδυνεῖς ὄντας, αὐτίς τε ῥῶσαι καὶ προπέμψαι μετὰ πλείους δυνάμειος. τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν εἰς Λιβύην καὶ Ἰόβαν ἔτρεπον τὴν γνώμην. Θεοφάνει δὲ τῷ Λεσβίῳ μανικὸν ἐδόκει τριῶν ἡμερῶν πλεῖν ἀπέχασαν Αἴγυπτον ἀπολιπόντας, καὶ Πτολεμαῖον, ἡλικίαν

μὲν

¹ Br. cum V. & Mur. legi voluit τῷ περὶ.

² SG. περιορμῆσαι. Sic & Junt. Aid. Crat. exhibit. — Br. suspr. παρορμίσαι. Pro seq. ὅπερ H. Steph. suspr. ὅπως.

³ V. SG. ἐδὲν γὰρ.

⁴ SG. κρινεῖν. Sic & Junt.

⁵ Mos. Duf. cum V. Anon. & Mur. dari voluit περιπέμπε.

⁶ Junt. καταφυγεῖν, & paulo post ἀναχωρήσαν.

⁷ V. Anon. Mur. & Steph. codd. φύξιμος, quam vocem praeferebant centuerunt H. Steph. Br. & Mos. Duf.

μὲν ἀντίπαιδα ¹, Φίλιας δὲ καὶ χάριτος πατρώας ὑπό-
 χρεων, Πάρθοις ὑποβαλεῖν ἑαυτὸν, ἀπιστοτάτῳ γένει-
 καὶ Ῥωμαίῳ μὲν ἀνδρὶ, κηδεσῆ γενομένῳ, τὰ δεύτερα
 λέγοντα ², πρῶτον εἶναι τῶν ἄλλων μὴ θέλειν, μηδὲ
 πειρᾶσθαι τῆς ἐκείνου μετριότητος. Ἀρσάκην ³ δὲ ποιεί-
 θαι κύριον ἑαυτῶ, τὸν μηδὲ Κράσσε δυνηθέντα ζῶντος
 καὶ γυναῖκα νέαν, οἷκε τῷ Σικυϊῶνος, εἰς⁴ βαρβάρους
 κομίζειν ἴβρει καὶ ἀκολασίᾳ τὴν ἐξουσίαν μετρῶντας.
 ἧ ⁴, καὶ μὴ πάθῃ, δόξῃ δὲ παθεῖν, δεινὸν ἐστὶν ἐπὶ
 τοῖς ποιῆσαι δυναμένοις γενομένη. τῆτο μόνον, ὡς Φα-
 σιν, ἀπέτρεψε ⁵ τῆς ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ὁδῷ Πομπηίου-
 εἰ δὲ τις ἐστὶ ⁶ Πομπηίε λογισμὸς, ἀλλ' ἐχὶ δαίμων
 ἐκείνην ὑφηγεῖτο τὴν ὁδόν.

LXXVII. Ὡς δ' ἐν ἑνίκα Φεύγειν εἰς τὴν Αἴγυ-
 πλον, ἀναχθεῖς ἀπὸ Κύπρου Σελευκίδι τριήρει μετὰ τῆς
 γυναικὸς, (τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἐν μακραις ὁμοίως ναυ-
 σίν, οἱ δ' ἐν ὀλιγίσιν ἅμα συμπαρέπλευον) τὸ μὲν πέ-
 λαγος διεπέρασεν ἀσφαλῶς· πυθόμενος δὲ, τὸν Πτο-
 λεμαῖον ἐν Πηλεσίῳ καθῆσθαι μετὰ στρατίας ⁷, πολε-
 μῶντα πρὸς τὴν ἀδελφὴν, ἐκεῖ κατέχευε, προπέμψας
 τὸν Φράσσοντα τῷ βασιλεῖ καὶ δεησόμενον. ὁ μὲν ἔν
 Πτολεμαῖος ἦν κομιδῆ νέος· ὁ δὲ πάντα διέπων τὰ πρά-
 γματα

¹ V. ἀντίποδα.

² Anon. & Mur. νέμοντα. Moses Duf. si a λέγοντα receden-
 dum sit, mavult λαχόντα.

³ *Arsacem* nullum his temporibus Parthorum regem fuisse,
 & *Arsacidem* dicere voluisse aut Theophanem, aut Plutarchum,
 monet Dacerius.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. ἧ, uti & postea γενομένη
 pro vulg. γενομένην, quod ex Ald. manavit. Junt. γενομένην.
 Valet pro infinit. γενέσθαι. Mur. ἦν καὶ μὴ πάθῃ, δόξῃ τῶ
 παθεῖν δεινὸν ἐστὶν ἰδεῖν ἐπὶ τοῖς. Junt. Ald. Crat. δόξα pro δόξῃ.

⁵ V. ἀπίστωσε.

⁶ Junt. sola ἐστὶ.

⁷ SG. στραταῖς. Sic & Junt. Ald. Crat.

γματο Ποσειδὸς ¹ ἤθροισε βαλὴν τῶν δεινοτάτων. ἐδυναύθη δὲ μέγιστον ἕς ἐκεῖνος ἐβάλετο, καὶ λέγειν ἐκέλευσεν ἢν ἔχει γνάμην ἕκαστος. ἦν ἔν δεινὸν περὶ Πομπηίης Μάγνη βλαύεσθαι Ποσειδῶν τὸν εὐνῶχον, καὶ Θεόδωτον τὸν Χῖον, ἐπὶ μισθῶ ῥητορικῶν λόγων διδάσκαλον ἀνειλημμένον, καὶ τὸν Αἰγύπλιον Ἀχιλλᾶν. κορυφαϊότατοι γὰρ ἦσαν ἐν κατευνασαῖς καὶ τιθηνοῖς τοῖς ἄλλοις ἔτσι σύμβυχοι. καὶ τοιάτῃ δικαστηρίῃ ψῆφον Πομπηῖος ἐπ' ἀγυρῶν πρόσω τῆς χώρας ἀποσαλεύων περιέμενευ, ὃν ² Καίσαρι σωτηρίας χάριν ἂν ἦν ἀξίου ὀφείλειν. τῶν μὲν ἔν ἄλλων τοσῶτον αἰ γνάμμι διεσησαν, ὅσον οἱ μὲν ἀπελαύνειν ἐκέλευον, οἱ δὲ καλεῖν καὶ δέχεσθαι τὸν ἄνδρα. Θεόδωτος δὲ, δεινότητά λίγα καὶ ῥητορεῖαν ἐπιδεικνύμενος, ἠδέτερον ἀπέφηνεν ἀσφαλὲς, ἀλλὰ δεξαμένως μὲν, ἔξειν Καίσαρα πολέμιον, καὶ δεσπότην Πομπηῖον. ἀπωπαμένως δὲ, καὶ Πομπηῖῳ τῆς ἐκβολῆς ὑπαιτίως ἔσεσθαι, καὶ Καίσαρι τῆς διώξεως ³. κράτιστον ἔν εἶναι μεταπεμφαμένως ἀνελεῖν τὸν ἄνδρα. καὶ γὰρ ἐπεινῶ χαριεῖσθαι, καὶ τῶτον ἔ φοβῆσθαι. προσεπέειπε ⁴ δὲ δικημειδιάσας, ὡς Φασιν, ὅτι νεκρὸς ἔ δάνει.

LXXVIII Ταῦτα κυρώσαντες, ἐπ' Ἀχιλλᾶ ποιῶνται τὴν πράξιν. ὁ δὲ Σεπίμιόν τινα πάλαι γεγυότα Πομπηῖα ταξίαρχον παραλαβὼν, καὶ Σάλβιον ἕτερον ἐκατοντάρχην, καὶ τρεῖς, ἢ τέτταρας ὑπηρέτας, ἀνήχθη πρὸς τὴν Πομπηῖα ναῦν. ἔτυχον δὲ πάντες εἰς αὐτὴν ⁵

οἱ

¹ Anon. & Mur. Φωτῖνος. Pro seq. δεινοτάτων Anon. δυνατωτάτην. SG. δυνατωτάτων.

² Mofl Duf. legendum videtur ᾧ, ut Graeca id significant, quod volunt.

³ Junt. & Ald. διώσεως. Crat. διώξεως.

⁴ Junt. sola προσέειπε, unde R. dubitat, an efficiendum sit προσεπέβριπε.

⁵ Junt. Ald. Crat. αἰτίς.

οἱ δοκιμώτατοι τῶν συμπλεόντων ἐμβεβηγότες, ὅπως εἰ-
 δεῖν τὸ πραττόμενον. ὡς ἔν ειδον ἔ βασιλικὴν, ἐδὲ
 λαμπρὰν, ἐδὲ ταῖς Θεοφάνους ἐλπίσιν ὁμοίαν ὑποδοχὴν,
 ἀλλ' ἐπὶ μιᾷς ἀλιάδος προσπλέοντας ὀλίγας ἀνδράγας,
 ὑπείδουλο τὴν ὀλιγορίαν· καὶ τῷ Πομπηίῳ παρήνυσεν εἰς
 πέλαγος ἀνακρέσθαι τὴν ναῦν, ἕως ἔξω βέλεος εἰσίν.
 ἐν τῷ δὲ πελαζέσῃ τῆς ἀλιάδος, Φθίσας ὁ Σεπλί-
 μιός ἐξάνεση, καὶ Ῥωμαῖσι τὸν Πομπηίου αὐτοκράτορα
 προσηγόρευσεν. ὁ δ' Ἀχιλλῆας, ἀσπασάμενος αὐτὸν Ἑλ-
 λημισί, παρειάλει μετελθεῖν εἰς τὴν ἀλιάδα· τέναγος
 γὰρ εἶναι πολὺ, καὶ βέθος ἢν ἔχειν πλοῖμον τριήρει¹
 τὴν θάλατταν, ὑπόψαμμον ἔσαν. ἄμα δὲ καὶ νῆες τι-
 νες ἐωρῶντο τῶν βασιλικῶν πληράμεναι, καὶ τὸν αἰγι-
 λὸν ὀπλίται κατεῖχον. ὡς' ἀφύκτα καὶ μεταβαλλομέ-
 νοις ἐφαίνετο, καὶ προσῆν τὸ δίδουσι τοῖς Φοιεύσι τὴν
 ἀπισίαν αὐτὴν τῆς ἀδικίας ἀπολογίαν. ἀσπασάμενος ἔν
 τὴν Κορινθίαν προαποθνήσκουσαν αὐτῆ τὸ τέλος, καὶ δύο
 ἑκατοντάρχας προεμβῆναι κελεύσας, καὶ τῶν ἀπελευθέ-
 ρων ἕνα, Φίλιππον, καὶ Θεράπουλα, Σκύνην² ὄνομα,
 δεξιόμενων αὐτὸν ἤδη τῶν περὶ Ἀχιλλῆαν, ἐκ τῆς ἀλιά-
 δος μετασραφεῖς πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν, εἶπε
 Σοφοκλέας ἰαμβεῖα·

Ὅσις δὲ πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται³,

Κεῖνα ἔτι δῆλος, καὶν ἐλεύθερος μόλη.

LXXIX. Ταῦτα δ' ἔχατα πρὸς τὰς ἐκυτὰ Φθει-
 γάμενος ἐνέβη· καὶ συχνῶ διαστήματος ὄντος ἐπὶ τὴν
 γῆν ἀπὸ τῆς τριήρας, ὡς ἔδειξεν παρὰ⁴ τῶν συμπλεόν-
 των ἐγένετο λόγος Φιλάνθρωπος πρὸς αὐτὸν, ἀποβλέ-
 ψας

¹ SG. *τριήρη*. Sic & *lin. seq.* cum *Junt.* ναῦς pro νῆες.

² *Junt.* (non *Σκύνην*, ut est in nota R. ed.) cum *Ald.* & *Crat.* σκύνην. V. *Σκύθη*, *Σκύνη*. SG. *Σκύθη*.

³ V. *ἐμπορεύεται*.

⁴ *Junt.* *Ald.* *Crat.* *περὶ*.

ψας εἰς τὸν Σεπλίμιον. Οὐ δὴ παρ' αὐτῶν, εἶπεν, ἐγὼ γε-
 γαιότα συσρατιώτην ἐμὸν ἀμφιγνοῶ; κηκεῖνος ἐπένευσε
 τῇ κεφαλῇ μόνον, ἀδὲν προσειπὼν, ἀδὲ ΦιλοΦρονηθεῖς.
 πολλῆς ἔν πάλιν ἔσης σιωπῆς, ὁ Πομπήϊος ἔχων ἐν βί-
 βλίῳ μικρῷ γεγραμμένον ὑπ' αὐτῶν λόγον Ἑλληνικόν,
 ᾧ παρεσκευάσθη χρῆσθαι πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ἀνεγίνω-
 σκεν. ὡς δὲ τῇ γῆ προσεπέλαζον, ἡ μὲν Κορνηλία
 μετὰ τῶν Φίλων ἐκ τῆς τριήρης περιπαθῆς ἔσα τὸ μέλ-
 λον ἐπεσκοπεῖτο ¹, καὶ Ἰαρεῖν ἤρχετο, πολλὰς ὄρω-
 σα πρὸς τὴν ἀπόβασιν τῶν βασιλικῶν, οἷον ἐπὶ τιμῇ
 καὶ δεξιῶσι, συερχομένως. ἐν τῷ δὲ τὸν Πομ-
 πῆϊον, τῆς τῶν Φιλίππου λαμβανόμενου χειρὸς, ὅπως
 ῥᾶον ἐξανασαιή ², Σεπλίμιος ὀπίθεν τῷ ξίφει διελαύνει
 πρῶτον, εἶτα Σάλβιος μετ' ἐκεῖνον, εἶτ' ³ Ἀχιλλᾶς,
 ἐσπάσαντο ⁴ τὰς μαχαίρας. ὁ δὲ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέ-
 ραις τὴν τῆβεννον ἐφελκυσάμενος κατὰ ⁵ τῶν προσώπων,
 μηδὲν εἰπὼν ἀνάξιον ἑαυτῶν, μηδὲ ποιήσας, ἀλλὰ σενά-
 ξας μόνον, ἐνεκαρτέρησε ταῖς πληγαῖς. ἐξήκοσα μὲν
 ἑνὸς δέοντος ⁶ βεβιωτικῶς ἔτη, μᾶ δ' ὕπερον [ἡμέρας] τῆς
 γενεθλίας τελευτήσας τὸν βίον.

LXXX. Οἱ δ' ἀπὸ τῶν νεῶν, ὡς ἐθεάσαντο τὸν
 Φόνον, οἰμαγῆν ἐξάνκυσον ἄχρι τῆς γῆς ἐκχέαντες,
 ἔφυγον ἀράμενοι τὰς ἀγκύρας κατὰ τάχος. καὶ πνεῦ-
 μα λαμπρὸν ἐβρόθήθη πελαγίοις ⁷ ὑπεκθέσειν. ὡσεὶ βε-
 λομένως δῶκεν ἀποτραπέσθαι τὰς Αἰγυπτίους. τῶν δὲ

Πομ-

¹ SG. ἀπεσκοπεῖτο. Seq. ἤρχετο cum Anon. & Mur. dedit R. Sic & H. Steph. legi voluit, aut ἐπῆρτο, pro vulg. ἤρετο.

² SG. ἐξανάση. Pro seq. πρῶτον Mos. Duf. scribi voluit cum V. πρῶτος, suadente etiam H. Steph.

³ Mosi Duf. legendum videtur καὶ pro εἶτ'.

⁴ SG. ἐσπάσαντο. Id. paulo post τῆβεννον pro τῆβ.

⁵ V. μέχρι.

⁶ Vixisse Pompejum non plures LVIII, monet Dacerius. Seq. ἡμέρας, quod a Junt. Ald. Crat. abest, uncis inclusit R.

⁷ Mos. Duf. legi vult πλαγίως.

Πομπήϊε τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποτέμνεσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα γυμνὸν ἐμβαλόντες ἀπὸ τῆς ἀλιάδος, τοῖς δεομένοις τοῖς τε θεάματος ἀπέλιπον. παρέμεινε δ' αὐτῷ Φίλιππος, ἕως ἐγένοντο μεσοὶ τῆς ὄψεως· εἶτα περιλέσας τῇ θαλάσῃ τὸ σῶμα, καὶ χιτωνίῳ τινὶ τῶν ἐαυτῆ περισεύλας, ἄλλο δ' ἐδὲν ἔχων, ἀλλὰ περισιοπῶν τὸν αἰγιαλὸν, εὔρε μικρὰς ἀλιάδας λείψανα, παλαιὰ μὲν, ἀρκεῦντα δὲ νευρῶ γυμνῶ, καὶ ἐδὲ ὄλω, πυρκαϊῶν ἀναγκαίαν παραχεῖν. ταῦτα συγκομιζόντος αὐτῆ καὶ συντιθέοντος, ἐπισὰς ἀνὴρ Ῥωμαῖος ἤδη γέρας, τὰς δὲ πρώτας στρατείας ἐτι νέος Πομπήϊῳ συνεστρατευμένος· Τίς ὦν, ὦ ἀνδρῶπε, ἔφη, θάπτεϊν διανεῆ Μάγνον Πομπήϊον; ἐκείνους δὲ Φήσαντος, ὡς ἀπελεύθερος· Ἄλλ' ἐ μὲν σοι, ἔφη, τῆτο τὸ καλὸν ὑπάρξει· κἄμῃ δὲ ὡσπερ εὐρήματος εὐσεβῆς δέξαι¹ καινῶν, ὡς μὴ κατὰ πάντα μέμφομαι² τὴν ἀποξένωσιν, ἀντὶ πολλῶν ἀνιερῶν τῆτο γὰρ εὐράμενος, ἄψαθαι καὶ περισεῖλαι ταῖς ἐμαῖς χερσὶ τὸν μέγιστον αὐτοκράτορα Ῥωμαίων. ἔτω μὲν ἐκηδεύετο Πομπήϊος. τῇ δ' ὑπεραία Λεύκιος Λέντλος, ἐκ εἰδῶς τὰ πεπραγμένα, πλέων ἀπὸ Κύπρου καὶ παρὰ γῆν νομιζόμενος, ὡς εἶδε νευρῶ πυρᾶν, καὶ παρεστῶτα τὸν Φίλιππον ἔπω καθορώμενος³. Τίς ἄρα, ἔφη, τὸ τεπραγμένον ἐνταῦθα τελέσας ἀναπέπαυται; καὶ μικρὸν διαλιπὼν καὶ σενάξας· Τάχα δ', εἶπε, σὺ, Πομπήϊε Μάγνε. καὶ μετὰ μικρὸν ἀποβὰς, καὶ συλληφθεὶς ἀπέθανε. τῆτο Πομπήϊε τέλος. ἐ πηλαῶ δ' ὑπερον Καῖσαρ ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον⁴ ἔτω καταπεπληγμένην, τὸν μὲν προσφέροντα τὴν κεφαλὴν, ὡς παλομαῖον, ἀπεσερέφη· τὴν δὲ σφραγίδα τῆ Πομπήϊε δεξάμενος ἐδάκρυσεν· ἦν δὲ γλυφὴ λέων⁵ ξιφῆρης. Ἀχιλλῶν

Q 2

- 1 H. Steph. rectius scribi censuit διῆρ.
- 2 SG. μέμφομαι.
- 3 Sic R. de suo pro vulg. καθορώμενος.
- 4 addunt post h. v. Junt. & SG. Αὔγιστος.
- 5 Junt. λέων sola.

δὲ καὶ Ποσειδὸν ἀπέσφαξεν, αὐτὸς δὲ μάχῃ λειψθεὶς ¹
ὁ βασιλεὺς περὶ τὸν ποταμὸν ἠΦανίδῃ. Θεόδοτον δὲ
τὸν σοφιστὴν ἢ μὲν ἐκ Καίσαρος δίκη παρήλθε. Φυ-
γῶν γὰρ Αἴγυπτον ², ἐπλανᾶτο ταπεινὰ πράτων καὶ μι-
σόμενος. Βρᾶτος δὲ Μάρκος, ὅτε Καίσαρα κλεῖνας ἐκρά-
τησεν, ἐξευρῶν αὐτὸν ἐν Ἀσίᾳ, καὶ πᾶσαν αἰκίαν αἰ-
κισάμενος ἀπέκλεινε. τὰ δὲ λείψανα τῆς Πομπηίας Κορ-
νηλία δεξαμένη κομιθέντα, περὶ τὸν ³ Ἀλβανὸν ἔθημεν.

COMPARATIO AGESILAI CVM POMPEIO.

Εκκειμένων ἔν τῶν βίῳ, ἐπιδράμωμεν τῶ λόγῳ τα-
χέως τὰ ποιῶντα τὰς διαφορὰς, παράλληλα συν-
άγοντες. ἔσι δὲ ταῦτα· πρῶτον, ὅτι Πομπηῖος ἐκ τῆς
δικαιοτάτης τρόπῃ παρήλθεν εἰς δύναμιν καὶ δόξαν, αὐ-
τὸς ὀρηθεὶς ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα Σύλ-
λα τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῶν τυράννων ἐλευθερῶντι συγ-
κατεργασάμενος. Ἀγησλλας δὲ τὴν βασιλείαν ἔδοξε
λαβεῖν, ἔτε τὰ πρὸς θεὸς ἀμεμπτος ⁴, ἔτε τὸ πρὸς
ἀνθρώπους, κρίνας νοθείας Λέωτυχίδην, ὃν υἷον αὐτῆς
ἀπέδειξεν ὁ ἀδελφὸς γνήσιον· τὸν δὲ χρησμὸν κατει-
ρωνευσάμενος τὸν περὶ τῆς χωλότητος. δεύτερον, ὅτι
Πομπηῖος Σύλλα καὶ ζῶντα τιμῶν διετετέλεσε, καὶ τε-
θνηκότος ⁵ ἐκήδευσε, βιασάμενος Λέπιδον, τὸ σῶμα,
καὶ

¹ Sic legī voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ληψθεὶς.
SG. hunc habet ordinem verborum: αὐτὸς δὲ ὁ βασ. μαχ.
ληψθ. περὶ.

² H. Steph. voluit εἰς Αἴγυπτον.

³ H. Steph. scribi voluit περὶ γῶ. R. pro ἐθ. susp. ἀνέθην-
κεν, urnam dedicavit.

⁴ Elegantius dictum videtur Mosi Duf. ἀμειμπτος.

⁵ V. γεθνηκότα.

καὶ τῷ παιδί Φαύτῳ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα συνώμιεν ¹. Ἀγησίλαος δὲ Λύσανδρον ἐν τῆς τυχέσης προφάσει ὑπεξέβριψε καὶ καθύβρισε. καίτοι Σύλλας μὲν ἐν ἐλαττόνων ἔτυχεν, ἢ Πομπηίῳ παρέχεν. Ἀγησίλαον δὲ Λύσανδρος καὶ τῆς Σπάρτης βασιλέα, καὶ τῆς Ἑλλάδος στρατηγὸν ἐποίησε. τρίτου δ', αἱ περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τῶν δικαίων παραβάσεις, Πομπηίῳ μὲν δι' οἰκειότητος ² ἐγένοντο. τὰ γὰρ πλεῖστα Καίσαρι καὶ Σιπίωνι συνεξήμαρτε, κηδεσχεῖς ἔσιν. Ἀγησίλαος δὲ, Σφοδρίαν μὲν, ἐφ' οἷς Ἀθηναίους ἠδίκησεν ἀποθανεῖν ὀφειλόντα, τῷ τῆ παιδὸς ἔρωτι χαριζόμενος ἐξήρπασε. Φοιβίδα δὲ Θηβαίους ³ παρασπονδήσαντι δῆλος ἦν δι' αὐτὸ τὸ ἀδίκημα προθύμως βοηθᾶν. καθόλα δ', ὅσα Ῥωμαίους δι' αἰδῶ Πομπηίους, ἢ κηνοῖαν, αἰτίαν ἔχε βλάψαι, ταῦτα θυμῶ καὶ φιλονεικία Λακεδαιμονίους Ἀγησίλαος ἔβλαψε, τὸν Βοιωτίου ἐκκαύσας πόλεμον.

II. Εἰ δὲ καὶ τύχην τιὰ τῶν ἀνδρῶν ἐκατέρω τοῖς σφάλμασι προσοισέον, ἀνέλπιτος μὲν ἢ Πομπηίος Ῥωμαίοις. Ἀγησίλαος ⁴ δὲ Λακεδαιμονίους ἀκόουλας καὶ πρεϊδοτας ἐν εἴασε φυλάξασθαι τὴν χαλὴν βασιλείαν. καὶ γὰρ εἰ μυριάσις ἠλέγχθη Λαετυχίδης ἀλλότριος εἶναι καὶ νόθος, ἐν ἃν ἠπέρησαν Εὐρυτιωντίαι γνήσιον καὶ ἀρτίποδα τῇ Σπάρτῃ βασιλέα παρέχειν ⁵, εἰ μὴ δι'

Q 3

Ἀγη-

¹ Sic ex Junt. Ald. Crat. Steph. Frst. restituere haud dubitavi pro συνώμιζεν, quod est in Br. & R. — Praeaefferunt διετέλεσε, & ἐνήδευσε.

² Hanc lectionem R. restituit, pro ea, quae est in Br. sola, δι' οἰκειότητος.

³ Junt. Ald. Crat. Θηβαίοις.

⁴ Sic R. dedit de suo, subaudiendo τύχην. Vulgo Ἀγησίλαος.

⁵ Vulgo locus hic ita extitit: ἠπόρητεν, Εὐρυτίωντι δὲ γν. κ. α. γ. Σ. β. παρτόχεν. Corrupta haec cum Anon. & Mur. Xyl. & H. Steph. sic restitui voluerunt, uti jam R. dedit, Br. & Mos. Duf. — E V. enotatum est Εὐρυτίωνι; ex Anon. in utroque ind. Var. datur παρτόχεν, quod ipso in textu fuit, haud

Ἄγησίλαον ἐπεσιόκησε τῷ χρησμῷ Λύσανδρος. οἶον μὲν ¹ τῇ περὶ τῶν τρεσάντων ἀπορία προσήγαγεν ὁ ² Ἄγησίλαος ἴαμα μετὰ τὴν ἐν Λεύκιροις ἀτυχίαν, κελείσας τὰς νόμους ἐκείνην τὴν ἡμέραν καθεύδειν, ἔγγονεν ἄλλο σόφισμα πολιτικῶν ³, ἐδ' ἔχομέν τι τῷ Πομπηίῳ παραπλήσιον· ἀλλὰ τὸναντίον, ἐδ' οἷς αὐτὸς ἐτίθει νόμοις ἦτο δεῖν ἐμμένειν ⁴, τὸ δύνασθαι μέγα τοῖς Φίλοις ἐνδεικνύμενος. ὁ δ' εἰς ἀνάγκην κατασὰς τῷ λῦσαι τὰς νόμους ἐπὶ τῷ ⁵ σῶσαι τὰς πολιτας, ἐξεῦρε τρόπον, ᾧ μὴτ' ἐκείνους βλάβῃσι, μὴτ', ὅπως ἔβλάβῃσι, λυθῆσονται. τίθεμαι δὲ κἀκεῖνο τὸ ἀμίμητον ἔργον εἰς πολιτικὴν ἀρετὴν τῷ Ἄγησίλαῳ, τὸ δεξάμενον τὴν σκυτάλην ἀπολιπεῖν τὰς ἐν Ἀσίᾳ πράξεις. ἔ γάρ, ὡς Πομπηίος, ἀφ' ἧν ἑαυτὸν ἐποίησε μέγαν, ἀφέλει τὸ κοινόν, ἀλλὰ τὸ τῆς πατρίδος σκοπῶν, τηλικαύτην ἄφῃκε δύναμιν καὶ δόξαν, ἡλικίην ἄδεις πρότερον, ἐδ' ὕπερον, πλὴν Ἀλέξανδρος, ἔχεν.

III. Ἄπ' ἄλλης τοῖνυν ἀρχῆς ⁶, ἐν ταῖς στρατηγίαις καὶ τοῖς πολεμικοῖς, ἄριθμῶ μὲν τροπαίων, καὶ μεγάλῃ δυνάμει, ἃς ἐπηγάγετο Πομπηίος, καὶ πλήθει παρατάξεων, ἃς ἐνίκησεν, ἐδ' ἂν ὁ Ξενοφῶν μοι δο-
κῆ

haud dubie vitiose pro παρέχων aut παραχαῖ. Junt. ἀρτίπαι-
δα pro ἀρτίποδα.

¹ R. fufp. οἶον μέντοι 7ῆ.

² abest hic artic. a SG. Sequens ἴαμα cum Anon. & Mur. dandum censuit Br. pro vulg. ἴαμα, & R. dedit.

³ Br. fufp. πολιτικώτερον, quod R. probat, hanc quoque conjecturam addens: ἔ γέγονεν ἄλλῳ παραπλήσιον σόφισμα πολιτικόν. Idem pro seq. 7ι 7ε II. fufp. 7ι 7ων II.

⁴ Verba haec sic constituta dedit Ald. in Junt. leguntur hoc modo perturbata: δεῖν μέγα τὸ δύνασθαι ἐμμένειν τοῖς Φίλοις.

⁵ SG. ἐπὶ 7δ.

⁶ R. fufp. ἀπ' ἄλλης τοῖνυν ἀρχῆς σκοπῶντι (dat. hic referatur ad seq. μοι) 7ε ἀνδρας (Agesilaum & Pompejum) 7ης ἐν ταῖς στρατηγίαις καὶ τοῖς πολεμικοῖς (subaud. ἐξεταζομένης) ἀριθμῶ μὲν τροπαίων, ἃ ἔθηκε (Pompejus) καὶ μεγάλα &c.

κῆ παραβαλεῖν τὰς Ἀγησιλάς νίκας· ὡς διὰ τὰλλα κα-
 λὰ, καθάπερ γέρας ἑξαίρετον, δέδοται καὶ γράφειν, ὃ
 βέλτερο καὶ λέγειν περὶ τῆς ἀνδρός. οἶμαι δὲ καὶ τῇ
 πρὸς τὰς πολεμίους ἐπιεικείᾳ διαφέρειν ¹ τὸν ἄνδρα τῆς
 ἀνδρός. ὃ μὲν γὰρ ἀνδραποδίσασθαι Θήβας καὶ Μεσσή-
 νην ἐξοικίσασθαι βεβλόμενος, ἦν μὲν, ὀλόκληρον τῆς πα-
 τρίδος, ἦν δὲ, μητρόπολιν τῆς γένους ², παρ' ἐδὲν ἤλ-
 θε τὴν Σπάρτην ἀποβαλεῖν. ἀπέβαλε δὲ τὴν ἡγεμο-
 νίαν. ὃ δὲ καὶ τῶν πειρατῶν τοῖς μεταβαλλομένοις
 πόλεις ἔδωκε, καὶ Τυγγίνην, τῶν Ἀρμενίων βασιλέα,
 γενόμενον ἐφ' ἑαυτῷ θριαμβεῦσαι, σύμμαχον ἐποίησα-
 το, καὶ ³ Φήσας ἡμέρας μίᾳς αἰῶνα προτιμᾶν. εἰ ⁴
 μέντοι τοῖς μεγίστοις καὶ κυριωτάτοις εἰς τὰ ὄπλα πρά-
 γμασι καὶ λογισμοῖς προτίθεται πρωτεῖον, ἀρετῇ ἀνδρός
 ἡγεμόνος ἔ μικρὸν ⁵ ὁ Λάκων τὸν Ῥωμαῖον ἀπολέλοι-
 πε. πρῶτον μὲν γὰρ ἔ προήματο τὴν πόλιν, ἐδ' ἐξέ-
 λιπεν, ἐπ' αὐτῇ μυριάσι στρατῶ τῶν πολεμίων ἐμβαλόντων,
 ὀλίγους ἔχων ὀπλίτας, καὶ προνενημημένους ἐν Δεύκτροις·

Q 4

Πομ-

1 praestare, τὸν ἄνδρα, Pompejum, τῆς ἀνδρός, Agesilao. R.

2 Per μητρόπολιν τῆς γένους designat Thebas, unde Hercules oriundus, a quo Heraclidae. Messene, Heraclidarum etiam colonia, uti Lacedaemon, atque adeo haereditaris quasi cum ea particeps. Hinc Mos. Duf. pro ὀλόκλ. leg. fulp. ἐμόκληρος, quod & R. probat.

3 R. aut tollendum censet καὶ, aut seq. καὶ Φίλων, Φήσας — facium & amicum Romanorum faciebat Tig autem, gloriam unius diei ajens a se gloriae universi aevi posthabeti.

4 Junt. habet ἐν.

5 Sic distinctum & correctum locum hunc dedit R. suo arbitrato. Vulgo ita legebatur προστίθεται πρωτεῖον ἀρετῆς ἀνδρός ἡγεμόνος, ἔ μικρὸν — si facinoribus atque consiliis maxime & palmaris in bellis proponitur prima palma, dicendum est, ratione virtutis imperatoriae magis spatium Romanum a Spartano relictum esse. Pro ἀρετῇ Anon. & Mur. ἀρετῇ. Ille dativus idem valet: ac κατ' ἀρετῆν; μικρὸν autem accipiendum est adverbialiter pro μικρῶς, aut παρὰ μικρὸν.

Πομπήϊος δὲ, πεντακισχίλοις μόνοις καὶ τριαποσίοις μίαν Καίσαρος πόλιν Ἰταλικὴν καταλαβόντος, ἐξέπεσε τῆς Ῥώμης ὑπὸ δέεσ, ἢ τοσάτοις εἴξας ἀγενεῖας, ἢ πλείονας ψευδῶς εἰκάσας. καὶ συσκευασάμενος τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, τὰς δὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἐρήμιας ἀπολιπῶν, ἔφυγε ¹. δέον ἢ κρατεῖν μαχόμενον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἢ δέχεσθαι διαλύσεις παρὰ τῆ κρείττονος· ἦν γὰρ πολίτης καὶ οἰκειός. νῦν δ' ἢ στρατηγίας χρένου ἐπιμετρηῆσαι καὶ ὑπατεῖαν ψηφίσασθαι δεινὸν ἡγεῖτο, τῷ τῷ παρέχε λαβόντι τὴν πόλιν εἰπεῖν πρὸς Μέτελλον, ὅτι κρείνιον αἰχμάλωτον αὐτῆ νομίζει, καὶ τὰς ἄλλας ἅπαντας.

IV. Ὁ τοίνυν ἔργον ἐστὶν ἀγαθῶ στρατηγῶ μάλισα, κρείττονα μὲν ἄντα ² βιάσασθαι τὰς πολεμίας μάχεσθαι, λειπόμενον ³ δὲ δυνάμει, μὴ βιασθῆναι, τῷ τοῦ Ἀγησίλαος, αἰεὶ διεφύλαξεν ἑαυτὸν ἀνίκητον. Πομπήϊον δὲ Καίσαρ, ὃ μὲν ἦν ἐλάττω, διέφυγε μὴ βλαβῆναι· καθὸ δὲ κρείττω ἦν, ἠνάγκασεν ἀγωνισάμενον τῷ περὶ πάντων σφαλῆναι, καὶ κύριος εὐθύς ἦν χρημάτων καὶ ἀγορᾶς καὶ θαλάττης ἀφ' ἧν διεπέπρακτο· ἂν ⁴ ἄνευ μάχης, ἐκείνοις ⁵ προσόντων. τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ἀπολόγημα μέγισον ⁶, μέγιστόν ἐστιν ἐγκλημα στρατηγῶ τηλικῶτε. νέον μὲν γὰρ ἀρχοντα θορύβοις καὶ καταβοήσεσιν εἰς μαλακίαν καὶ δειλίαν ἐπιταραχθέντα, τῶν ἀσφαλεσάτων ἐπεσεῖν λογισμῶν εἰκός ἐστι καὶ συγγνωστόν. Πομπήϊον δὲ Μάγνον, ὃ Ῥωμαῖοι τὸ μὲν στρατόπεδον, πατρίδα, σύγκλητον δὲ τὴν σιγήνην,

¹ V. e Junt. & SG. ἐρήμιας ἔφυγε absque ἀπολιπῶν.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. τὸ — cum sit superior, cum cogere adversarios ad dimicandum.

³ SG. λειπόμενον.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. διεπέπρακτο ἄνευ.

⁵ SG. ἐκείνης.

⁶ Prius hoc μέγιστον R. de suo addidit.

νήν, ἀποσάτας δὲ καὶ προδότας, τὰς ἐν Ῥώμῃ πολιτευομένους καὶ στρατηγῶντας καὶ ὑπατεύοντας ἐκάλει, ἀρχόμενον δ' ὑπ' ἑδενὸς ἐγνώσαν, πάσας δ' αὐτοκράτορα στρατευσάμενον ἄριστα τὰς στρατείας, τίς ἀνάχοιτο τοῖς Φαωνίαισι σιδήμασι καὶ Δομιτίαισι, καὶ ἵνα μὴ Ἀγαμέμνων λέγηται, παρ' ἐλάχισον ¹ ἐκβιασθέντα τὸν περὶ τῆς ἡγεμονίας καὶ ἐλευθερίας ἀναρρῆσαι κίνδυνον; ὅς εἰ μόνον ἐσκόπει τὸ παρ' ἡμέραν ἄδοξον, ἄφειλεν ἀντιπᾶς ἐν ἀρχῇ διαγωνίσασθαι περὶ τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ μὴ, τὴν Φυγὴν ἐκείνην ἀποφαίνων στρατήγημα Θεμισοκλειον, ὕστερον ἐν αἰχρῶ τίθεσθαι τὴν ἐν Θετταλίᾳ πρὸ μάχης διατριβήν. ἔ γὰρ ἐκείνῳ γε εὐδίου αὐτοῖς καὶ θάτρον ἐναγωνίσασθαι περὶ τῆς ἡγεμονίας ὁ θεὸς ἀπέδειξε τὸ Φαρσάλιον πεδίου, ἑδ' ὑπὸ κήρυκος ἐπαλεῖτο μάχεσθαι κατῶν, ἢ λιπεῖν ἐγέρῳ τὸν σέφανον. ἀλλὰ πολλὰ μὲν πεδία, μυρίας δὲ ² πόλεις καὶ γῆν ἅπασαν ἢ κατὰ θάλατταν εὐπορία παρέχε, βελομένῳ μιμεῖσθαι Μάξιμον, καὶ Μάριον καὶ Λευκᾶλλον, καὶ αὐτὸν Ἀγησίλαον, ὅς ἐκ ἐλάττους μὲν ἐν Σπάρτῃ θορόβας ὑπέμεινε, βελομένων Θηβαίων ³ ὑπὲρ τῆς χώρας μάχεσθαι, πολλὰς δ' ἐν Αἰγύπτῳ διαβολὰς καὶ κατηγορίας ὑπ' ἀνοίας ⁴ τῶ

Q 5

βασι-

¹ Suspecta videtur R. haec dictio, obscura certe. Quærit, num leg. παρ' ἐλάχιστων ἀνδράπων; quo Agamemnon a contemptissimis hominibus ne appellaretur.

² abest δὲ a SG. & Junt. Paulo post SG. ἅπλετον pro ἅπασαν.

³ Mos. Duf. legi voluit Θηβαίους, cum Thebani hic non pro suis agris, sed in alienis pugnent. R. autem videtur, post h. v. deesse ἀναγκάζαν, vel ἀναγκάζαν αὐτὸν, conantibus Thebanis eum, urbe extractum, cogere ad dimicandum pro agro Spartano, quem Agesilaus Thebanis devastandum permittebat, dummodo urbem salvam servaret.

⁴ Steph. quidam codd. & Mur. καὶ ὑπονοίας, quod Mos. Duf. genuinam arbitratur. Huc etiam referenda est eadem Anonymi lectio in Cat. Frst. male ad Caesaris vitam transposita, in Br. ind. autem omissa.

βασιλέως ἤνεγκεν, ἡσυχίαν ἄγειν κελεύων. χρησάμενος δὲ τοῖς ἀρίστοις ὧν ἐβέλετο ¹ λογισμοῖς, ἔ μόνον Αἰγυπτίους ἀκοντας ἔσωσεν, ἔδὲ τὴν Σπάρτην ἐν τοσούτω σεισμῷ μόνος ² ὄρθην αἰεὶ διεφύλαξεν, ἀλλὰ καὶ τρόπαιον ἔστησε κατὰ Θηβαίων ἐν τῇ πόλει, τὸ νικῆσαι παραχῶν αὐτοῖς, ἐκ τῆ τότε μὴ προαπολέσθαι ³ βιασαμένους. ὅθεν Ἀγηςίλαος μὲν ὑπὸ τῶν βιαθέντων ⁴ ὕπερον ἐπηρεῖτο σωθέντων, Πομπήϊος δὲ δι' ἄλλους ἀμαρτῶν, αὐτὸς ⁵, οἷς ἐπέβη, κατηγόρους εἶχε. καίτοι Φασί τινες, ὡς ὑπὸ τῆ πενθερῆ Σκιπίωνος ἐξηπατήθη· τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν χρημάτων, ὧν ἐκόμιζεν ⁶ ἐξ Ἀσίας, βεβλόμενον αὐτὸν νοσφισαθαι καὶ ⁷ ἀποκρύψαντα κατεπεῖσαι τὴν μάχην, ὡς ἐκ ἐτι χρημάτων ὄντων. ὃ καὶ ἀληθὲς ἦν, ἐκ ὧφειλε παθεῖν ⁸ ὁ στρατηγὸς ἄδεις, ἔδὲ ῥαδίως ἔτω παραλογισθεὶς ἀποκινδυνεῦσαι περὶ τῶν μεγίστων. ἐν μὲν ἔν τέτοις ἔτως ἐκάτερον ἀποθεωρῆμεν.

V.

¹ Sic R. de suo dedit. Vulgo αἷς ἐβέλ. utens rationibus sapientissime excogitatis ad efficiendum & consequendum destinata sua.

² R. se ambigere fatetur inter vulg. μόνος, & inter μόνον, quod nisi iterare velis, subaudire oporteat saltim e praemissis.

³ Sic dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. προαπολέσθαι. Monet tamen adhuc R. deesse ἔαν, ut sit προαπολέσθαι ἔαν βιασαμένους, ex eo, quod tum non fillet, cives suos in pestem suam nitentes, prius perire, quam a Thebanis tam praeclaram victoriam referrent.

⁴ R. mavult βιασαμένων — ab iis, qui vim ipsi conati fuissent afferre, invitumque adigere ad pugnandum.

⁵ Sic dari voluit Mos. Duf. deditque R. Vulgo αὐτὸς.

⁶ Scipio ad Pompejum. R.

⁷ R. mavult ἀβέσαι καὶ, quod occultasset Scipio illas opes & clam haberet, quippe qui vellet eas intervertere, sui que juris facere.

⁸ SG. παθεῖν ἐκ ὧφειλεν. Seq. ἄδεις post στρατ. R. de suo addidit — non decebat Pompejum dedecus ad se admittre, quod imperator alius nullus fuisset admissurus.

V. Εἰς Αἴγυπτον δ' ὁ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐπλευσε Φεύγων, ὁ δ' ἔτε καλῶς, ἔτ' ἀναγκαίως ἐπὶ χρήμασιν, ὅπως ἔχοι ¹ ταῖς Ἑλλησι πολεμεῖν, ἀφ' ὧν τοῖς βαρβάροις ἐστρατήγησεν. εἶτα ἅ διὰ Πομπηίου Αἴγυπτοῖσι ἐγκαλῶμεν, ταῦτ' Αἴγυπτοῖσι κατηγορεῖσιν Ἀγυσιλάω. ὁ μὲν γὰρ ἠδικήθη πιεύσας· ὁ δὲ πιευθεὶς ἐγκατέλιπε, καὶ μετέση πρὸς τὲς πολεμῶντας, οἷς ἐπλευσε συμμαχήσων.

Α Λ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ο Σ.

Τὸν Ἀλεξάνδρου τὸ βασιλέως βίον, καὶ τὸ Καίσαρος ², ὑφ' ᾧ κατελύθη Πομπηίος, ἐν τέτρῳ τῶ βιβλίῳ γράφοντες, διὰ τὸ πλήθος τῶν ὑποκειμένων πράξεων ἐδὲν ἄλλο προεῖμεν, ἢ παραιτησόμεθα τὲς ἀναγινώσκοντες, ἐὰν μὴ πάντα, μηδὲ καθ' ἕνασιν ἐξεργασμένως ³ τι τῶν περιβοήτων ἀπαγγέλωμεν, ἀλλ' ἐπιτέμνοντες τὰ πλεῖστα, μὴ συκοφαντεῖν. ἔτε γὰρ ἰστορίας γράφομεν, ἀλλὰ βίαις, ἔτε ταῖς ἐπιφανεσάταις πράξεσι πάντως ἐνεσι δῆλωσις ἀρετῆς, ἢ κακίας, ἀλλὰ πρᾶγμα βραχὺ πολλὰκις καὶ ῥῆμα, καὶ παιδιὰ τις, ἐμφασιν ἤθεος ἐποίησε μᾶλλον, ἢ μάχαι μυριόνεκροι, καὶ παρατάξεις αἱ μέγισται, καὶ πολιορκίαι ⁴ πόλεων. ὥσπερ ἔν οἱ ζωγράφοι τὰς ὁμοιότητας ἀπὸ τῶ προσώπων, καὶ τῶν περὶ τὴν ὄψιν εἰδῶν, οἷς ἐμφαίνεται τὸ ἦθος, ἀναλαμβάνουσιν, ἐλάχιστα τῶν λοιπῶν μερῶν φροντίζοντες· ἔτως ἡμῖν δοτέου εἰς τὰ τῆς ψυχῆς σημεῖα μᾶλλον ἐνδύεσθαι, καὶ διὰ τέτρων εἰδοποιεῖν τὸν

¹ SG. ἔχοι. Ald. Junt. Crat. ἔχει.

² Anon. καὶ τὸν Καίσαρος βίον.

³ V. ἐπεξεργασμένως.

⁴ Sic Br. dari voluit, deditque R. pro vulg. πολιορκία. Ita & exhibere voluisse videtur Anon. e quo enotatum est [πολιορκίας.

τὸν ἐκάστω βίον, ἑάσαντας ἑτέροις τὰ μεγέθη καὶ τὰς ἀγῶνας.

II. Ἀλέξανδρος, ὅτι τῷ γένει πρὸς πατρὸς μὲν ἦν Ἡρακλειδῆς ἀπὸ Καραύης, πρὸς δὲ μητρὸς Αἰακίδης ἀπὸ Νεοπολέμου, τῶν πάντων πεπιστευμένων ἐστίν. λέγεται δὲ Φίλιππος, ἐν Σαμοθράκῃ τῇ Ὀλυμπιάδι συμμηθεὶς, αὐτὸς τε μεῖράκιον ὢν ἔτι, κλεινῆς παιδὸς, ὄρφανῆς γονέων, ἑραθῆναι, καὶ τὸν γάμον ἕτως ἀρμόσαι, πείσας τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, Ἀρύμβαν ¹. ἡ μὲν ἔν νύμφῃ, πρὸ τῆς νυκτὸς, ἢ συνείρχθησαν εἰς τὸνθάλαμον, ἔδοξε, βροντῆς γενομένης, ἐμπεισεῖν αὐτῆς τῇ γαστρὶ κεραινὴν. ἐκ δὲ τῆς πληγῆς, πολὺ πῦρ ἀναφθῆναι, εἰτα ῥηγνύμενον εἰς Φλόγας πάντη φερομένης, διαλυθῆναι. ὁ δὲ Φίλιππος ὑσέρῳ χρόνῳ μετὰ τὸν γάμον εἶδεν ὄναρ αὐτὸν ἐπιβάλλοντα σφραγίδα τῇ γαστρὶ τῆς γυναικὸς. ἡ δὲ γλυφὴ τῆς σφραγίδος, ὡς ἦετο, λέοντος εἶχεν εἰκόνα. τῶν δ' ἄλλων μύθων ὑφορευμένων τὴν ὄψιν, ὡς ἀκριβεσέρας Φυλακῆς δεομένων ² τῷ Φιλίππῳ τῶν περὶ τὸν γάμον, Ἀρίσανδρος ὁ Τελμισσεύς ³ κύνειν εἶπεν τὴν ἀνδρωπον, (ἔδεν γὰρ ἀποσφραγίζεσθαι τῶν κενῶν) καὶ κύνειν παῖδα θυμοειδῆ καὶ λεοντώδη τὴν φύσιν. ἄφθῃ δὲ ποτε καὶ δράκων, ποιμνμένης τῆς Ὀλυμπιάδος, παρεπιεταμένος τῷ σώματι. καὶ τῷτο μάλιστα τῶ Φιλίππῳ τὸν ἔρατα καὶ τὰς Φιλοφροσύνας ⁴ ἀμαυρῶσαι λέγουσιν, ὡς μηδὲ Φοιτῶν ἔτι πωδῆαις παρ' αὐτὴν ἀναπαυσόμενον· εἴτε δείσαντα τινὰς μαγείας ἐπ' αὐτῷ καὶ Φάρμακα τῆς γυναικὸς, εἴτε

¹ Sic nomen hoc dedit Steph. cum Diod. Sic. & Just. — in Junt. Ald. Crat. Ἀρύμβαν; Xyl. voluit τὸν ἀδελφὸν τῆ πατρὸς αὐτῆς. Anon. quoque τὸν πατράδελφον.

² Sic R. cum V. dedit. Vulgo δεομένων.

³ Sic scribendum cum Luciano censuerunt Br. & Mos. Duf. deditque R. a Τελμισσοῦς, urbe Lyciae, quae, Herodoto & Ciceroque testibus, haruspicum disciplina maxime floruit. Vulgo Τελμησεύς. Aristandro hoc potissimum vate utebatur Alexander.

⁴ Legi quoque τὴν Φιλοφροσύνην, testis est H. Steph.

εἶτε τὴν ὀμιλίαν, ὡς κρείττονι συνέσης ¹, ἀφοσιέμενον. ἕτερος δὲ περὶ τέτων ἐστὶ λόγος, ὡς πᾶσαι μὲν αἰ τῆδε γυναικες ² ἔνοχοι τοῖς Ὀρφικοῖς ἔσαι καὶ τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον ὀργιασμοῖς ἐν τῷ πάνυ παλαιῷ. Κλώδιαι τε καὶ Μιμαλδόνες ἐπανυμίαν ἔχουσαι, πολλὰ ταῖς Ἡδανίσι καὶ ταῖς περὶ τὸν Αἴμον Ὀρήσσαις ὅμοια δρῶσιν. ἀφ' ἧν δοκεῖ καὶ τὸ Ὄρησιεύειν ὄνομα ταῖς κατακόροις ³ γενέσθαι καὶ περιέρχοις ἱερουργίαις. ἢ δ' Ὀλυμπιάς, μᾶλλον ἐτέρων ζηλώσασα τὰς κατοχὰς, καὶ τὰς ἐνθεσιασμὰς ἐξάγασσα βαρβαρικώτερον, ὄφεις ⁴ μεγάλας χειροθήσεις ἐφείληκετο τοῖς Διάσοις, οἱ πολλάκις ἐν τῷ κίτῳ καὶ τῶν μυστικῶν λίνων παραναδύμενοι, καὶ περιελιτῖμένοι τοῖς θυρσοῖς τῶν γυναικῶν καὶ τοῖς σεφάνοις, ἐξέπληττον τὰς ἀνδρας.

III. Οὐ μὴν ἀλλὰ Φιλίππῳ μὲν μετὰ τὸ Φάσμα πέμψαντι Χαίρωνα τὸν Μεγαλοπολίτην εἰς Δελφὰς, χρησμὸν κομιθῆναι λέγουσι παρὰ τῷ θεῷ, κελεύοντος Ἄμμωνι θύειν καὶ σέβεσθαι μάλιστα τῶτον τὸν θεόν. ἀποβαλεῖν δὲ τῶν ὄψεων αὐτὸν τὴν ἑτέραν, ἣν τῷ τῆς θύρας ἀρμῷ προσβαλὼν, κατώπιευσεν ἐν μορφῇ δράκοντος συνευναζόμενον τῇ γυναικὶ τὸν θεόν. ἢ δ' Ὀλυμπιάς, ὡς Ἐρατοθένης Φησί, προπέμπασα τὸν Ἀλέξανδρον ἐπὶ ⁵ τὴν στρατείαν, καὶ φράσασα μόνῳ τὸ περὶ τὴν τέκνωσιν ἀπόρρητον, ἐκέλευεν ἄξια φρονεῖν τῆς γενέσεως. ἕτεροι δὲ φασιν, αὐτὴν ἀφοσιῶσαι καὶ λέγειν. Οὐ πάύσεται με διαβάλλων Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν Ἥραν ⁶; Ἐγεννήθη δ' ἔν Ἀλέξανδρος ἰσαμένεω μη-
νός

1 Sic cum Anon. scribi voluit Br. deditque R. Vulgo συνάτη.

2 Quasiam intelligantur mulieres, Molossiaene an Macedoniae, Xyl. quaerit, posterius tamen probare mavult ob vicinitatem cum Thracia.

3 Anon. Γαῖς κατακόροις. In seq. R. quaerit, num προσγενέσθαι pro γενέσθαι.

4 Vide, Mose Duf. monente, Lucian. in Alex. c. 7. hac de re.

5 V. εἰς τὴν.

6 Interrogationis notam post h. v. monente jam H. Steph. addidit R.

νὸς Ἐκατομβαιῶνος, ὃν Μακεδόνες Λῶον καλεῶσιν, ἔκη¹, κατ' ἣν ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσσίας Ἀρτέμιδος ἐνεπρήθη νεῶς. ὧ² Ἡγησίας ὁ Μάγνης ἐπιπεφάνηκεν ἐπιφάνημα, κατασβέσαι τὴν πυρκαϊάν ἐπέειπεν ὑπὸ ψυχρίας δυνάμενον· εἰκότως γὰρ ἔφη καταφλεχθῆναι τὸν νεῶν, τῆς Ἀρτέμιδος ἀχολακμένης περὶ τὴν Ἀλεξάνδρου μαιώσιν. ὅσοι δὲ τῶν μάγων ἐν Ἐφέσῳ διατρίβοντες ἔτυχον, τὸ περὶ τὸν νεῶν πάθος ἠγγέμενοι πάσδες ἑτέρες σημεῖον εἶναι, διέθεον τὰ πρόσωπα τυπλόμενοι, καὶ βοῶντες, ἀτὴν ἅμα καὶ συμφορὰν μεγάλην τῇ Ἀσίᾳ τὴν ἡμέραν ἐπέειπεν τετοπέναι. Φιλίππῳ δ' ἄρτι Ποτίδαιαν ἠρηκότε τρεῖς ἦγον ἀγγελίαι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον· ἡ μὲν, Ἰλλυριῶς ἠτλᾶσαι μάχην μεγάλην διὰ Παρμενίωνος· ἡ δ', Ὀλυμπιάσιν ἔπῳ κέλητι νενικημέναι τρίτη δὲ, περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γενέσεως. ἐφ' οἷς ἠδόμενον, ὡς εἰδὸς, ἔτι μᾶλλον οἱ μάντις ἐπῆραν, ἀποφανόμενοι τὸν παῖδα τρισὶ³ νύκταις συγγεγεννημένον, ἀνίκητον ἔσεσθαι.

IV. Τὴν μὲν δὴ ἰδέαν τῆ σῶματος οἱ Λυσίππειοι μάλιστα τῶν ἀνδριάντων ἐμφαίνουσιν, ὅφ' ἔ μόνος καὶ αὐτὸς ἤξει πλάττεσθαι. καὶ γὰρ ἅ⁴ μάλιστα πολλοὶ τῶν διαδόχων ὕπερον καὶ τῶν φίλων ἀπεμιμῆντο, τὴν τ' ἀνάτασιν τῆ ἀνχένος εἰς εὐάνθυμον ἡσυχῇ κεκλιμένους, καὶ τὴν ὑγρότητα τῶν ὀμμάτων, διατετήρηκεν ἀκριβῶς ὁ τεχνίτης. Ἀπελλῆς δὲ, γράφων τὸν κεραινοσφόρον,

ἐκ

I V. ἔκλησι.

2 Sic cum Anon. dare haud dubitavi, Br. Mose Duf. & R. fuadentibus, pro vulg. ὡς. Cf. de Hegeſiae dicto Cicer. de nat. Deor. l. II.

3 Anon. δυσι, cujus Iestionis auctorem censet Mos. Duf. sciolum quendam, captae Potidaeae immemorem.

4 Addi voluit ἅ Mos. Duf. & dedit R. Vulgo deest. Anon. ἅ paulo post inserit ante voc. διατετήρηκεν. Pro μάλιστα Mos. Duf. voluit μάλα, aut id prorsus delendum censuit, ut ex l. praeced. repetitum.

ἐκ ἐμιμήσατο τὴν χρόαν, ἀλλὰ Φαιότερον καὶ πεπιν-
 μένον ἐποίησεν. ἦν δὲ λευκός, ὡς Φασιν, ἡ δὲ λευκά-
 της ἐπεφοίνισσεν αὐτῆ περι τὸ εἶδος μάλιχα καὶ τὸ
 πρόσωπον. ὅτι δὲ τῆ χρωτὸς ἡδισον ἀπέπνει, καὶ τὸ
 σῶμα κατεῖχεν εὐωδία καὶ τὴν σάρμα πᾶσαν, ὡσε πλη-
 ρῶσαι τὰς χιτανίσκας, ἀνέγνωμεν ἐν ὑπομνήμασιν Ἀρι-
 στοξενείοις. αἰτία δ' ἴσως ἡ τῆ σώματος κρᾶσις, πολύ-
 θερμος ἔσα καὶ πυρώδης. ἡ γὰρ εὐωδία γίνεται πέψει
 τῶν ὑγρῶν ὑπὸ θερμότητος, ὡς οἶεται Θεόφραστος· ὅθεν
 οἱ ξηροὶ καὶ διάπυροι τόποι τῆς οἰκισμένης τὰ πλείστα καὶ
 κάλλιστα τῶν ἀρωμάτων φέρουσιν. ἔξαιρεῖ¹ γὰρ ὁ ἥλιος
 τὸ ὑγρὸν, ὡσπερ ὕλην σηπεδόνος, ἐπιπολάζον² τοῖς
 σώμασιν. Ἀλέξανδρον δ' ἡ θερμότης τῆ σώματος, ὡς
 εἶπε, καὶ ποτικὸν καὶ θυμοειδῆ παρεῖχεν. ἔτι δ' ὄν-
 τος αὐτῆ παιδός, ἡ τε σωφροσύνη διεφαίνετο τῶ³
 πρὸς τᾶλλα βαγδαῖον ὄντα καὶ φερόμενον σφοδρῶς, ἐν
 ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περι τὸ σῶμα δυσκίνητον εἶναι, καὶ
 μετὰ πολλῆς πρότητος ἀπλεθαι τῶν τοιούτων. ἡ τε
 φιλοτιμία παρ' ἡλικίαν ἐμβριδὲς εἶχε φρόνημα⁴ καὶ με-
 γαλόψυχον. ἐδὲ γὰρ ἀπὸ παντός, ἐδὲ πᾶσαν ἡγά-
 πα δόξαν, ὡς Φίλιππος, λόγῃ τε δεινότητι σοφιστικῶς
 καλλωπιζόμενος, καὶ τὰς ἐν Ὀλυμπία νίκας τῶν ἀρ-
 μάτων ἐγχαράτλων τοῖς νομίμασιν· ἀλλὰ καὶ τῶν πε-
 ρὶ αὐτὸν ἀποπειρωμένων, εἰ βάλοιτ' ἂν Ὀλυμπιασιν
 ἀγωνίσαθαι σάδιον (ἦν γὰρ ποδάκης) εἴ γ', εἶφη, βα-
 σιλεῖς ἐμελλεν⁵ ἔξειν ἀνταγωνισίας. φαίνεται δὲ καὶ
 κατῶ-

1 Sic R. dedit. In omnibus edd. prioribus ἔξαιρα.

2 Xyl. vertit: in summis corporibus existentiem. V. ἐπιπο-
 λάζοντος in ind. Br. — at in first. absque nota auctoris.

3 Praemittit voluit hunc artic. Mos Duf. cum V. & Anon.
 deditque R. Vulgo abest.

4 Vulgo secundum Steph. τὸ φρόνημα. R. artic. omisit au-
 thoritate Junt. Ald. & Crat.

5 Ita R. dedit cum Junt. Ald. Crat. Vulgo secundum Steph.
 ἐμελλεν.

καθόλα πρὸς τὸ τῶν ἀθλητῶν γένος ἀλλοτρίως ἔχων· πλείους γὰρ τοὶ θεοὶ ἀγῶνας ἔμνονον τραγωδιῶν καὶ ἀθλητῶν καὶ κωμωδιῶν, ἀλλὰ καὶ ῥαψωδιῶν¹, θήρας τε παντοδαπῆς καὶ ῥαβδομαχίας, ἢ τε πυγμαῖς, ἔτε παγυρατίαι, μετὰ τινος σπαρδῆς ἔβηκεν ἄθλον.

V. Τὰς δὲ παρὰ τῶν Περσῶν βασιλέως πρέσβεις ἦγοντας, ἀποδημῆντος Φιλίππου, ξενίζων, καὶ γενόμενος συνήθης, ἔτως ἐχειρώσατο τῇ Φιλοφροσύνῃ, καὶ τῶν μηδὲν ἐρώτημα παιδικῶν ἐρωτῆσαι, μηδὲ μικρὸν, ἀλλ' ὁδῶν τε μήκη, καὶ πορείας τῆς ἀνω τρόπου ἐκτυπυθέναι, καὶ περὶ αὐτῶν βασιλέως, ὁποῖος εἴη πρὸς τὰς πολέμους², καὶ τίς ἢ Περσῶν ἀλιη καὶ δύναμις· ὡσεὶ θαυμάζειν ἐπέειπε, καὶ τὴν λεγομένην Φιλίππου δεινότητα μηδὲν ἠγείδαι πρὸς τὴν τῶν παιδῶν ὀρμὴν καὶ μεγαλοπραγμοσύνην. ὅσάκις γὰρ ἀπαγγελάθει Φίλιππος ἢ πῶς ἐνδοξὸν ἤρηκας, ἢ μάχην τινὰ περιβόητον νενικηκώς, ἢ πάνυ Φαιδρὸς ἦν ἀπέων, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἡλικιώτας ἔλεγεν· Ὡ παῖδες, πάντα προλήψεται ὁ πατήρ· ἐμοὶ δ' ἄβεν ἀπολείψει μεθ' ὑμῶν ἔργον ἀποδείξασθαι μέγα καὶ λαμπρὸν. ἔγὰρ ἠδονὴν ζήλων, ἔδὲ πλεόντων, ἀλλ' ἀρετὴν καὶ δόξαν, ἐνόμιζεν, ὅσω πλείονα λήψεται παρὰ τῶν πατρῶν, ἐλάττωκε κατορθώσεων δι' ἑαυτῶν. διὸ τοῖς πράγμασι αὐξομένοις καταναλίσκεσθαι τὰς πράξεις εἰς ἐπειθὸν ἠγόμενος, ἐβέλετο μὴ χρήματα, μηδὲ τρυφὰς καὶ ἀπολαύσεις, ἀλλ' ἀγῶνας καὶ πολέμους καὶ Φιλοτιμίας ἔχουσαν ἀρχὴν παραλαβεῖν. πολλοὶ μὲν ἔν περὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὡς εἰκός, ἦσαν αὐτῶν³, τροφεῖς καὶ παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι λεγόμενοι· πᾶσι δ' ἐφείσθηκε Λεωνίδας, ἀνὴρ τὸ τ' ἦθος αὐστηρὸς, καὶ συγγενῆς

Ἄλυμ-

1 Erant Rhapsodi, Xyl. monente, qui aliena carmina poetarum in solemnibus conventibus recitarent, poetarumque essent quasi interpretes.

2 Sic R. de suo dedit pro vulg. πολέμους.

3 Mos. Duf. maluit αὐτῶν, si per Codd. liceret.

᾽Ολυμπιάδος· αὐτὸς μὲν ἔν Φεύγων ¹ τὸ τῆς παιδαγωγίας ὄνομα, καλὸν ἔργον ἐχέσης καὶ λαμπρὸν, ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων διὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν οἰκειότητα τροφεὺς Ἀλεξάνδρου καὶ καθηγητῆς καλούμενος. ὁ δὲ τὸ χῆμα τῆ παιδαγωγῆ καὶ τὴν προσηγαρίαν ὑποποιούμενος, ἦν Λυσίμαχος, τῷ γένει Ἀκαριαν, ἄλλο μὲν ἔδεν ἔχων ἀσεῖον, ὅτι δ' ἑαυτὸν μὲν ὠνόμαζε Φοίνικα, τὸν δ' Ἀλέξανδρον Ἀχιλλέα, Πηλέα δὲ τὸν Φίλιππον, ἠγαπᾶτο, καὶ δευτέραν εἶχε χώραν.

VI. Ἐπεὶ δὲ, Φιλοεῖς τῆ Θεσσαλῆ τὸν Βενέφαλον ἀγαγόντος ὄνιον τῷ Φιλίππῳ τρισκαίδεκα ταλάντων, κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον δοιμάσουτες τὸν ἵππον· ἐδόκει τε χαλεπὸς εἶναι καὶ νομιδῆ δύσχρηστος, ἔτ' ἀναβάτην προσιέμενος, ἔτε Φωνῆν ὑπομένων τινὸς τῶν περὶ τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἀπάντων κατεξανιστάμενος· δυσχεραίνουτος δὲ τῆ Φιλίππε, καὶ κελεύοντος ἀπάγειν, ὡς παντάπασιν ἀγριὸν καὶ ἀκόλαστον· παρὼν Ἀλέξανδρος εἶπεν· Οἷον ἵππον ἀπολλύεσι, δι' ἀπειρίαν καὶ μαλακίαν χρῆσασθαι μὴ δυνάμενοι. τὸ μὲν ἔν πρῶτον ὁ Φίλιππος ἐσιώπησε· πολλὰ μὲν δ' αὐτῆ παραφθεγγόμενος καὶ περιπαθῆντος· Ἐπιτιμᾶς σὺ, ἔφη, πρεσβυτέροις, ὡς τι πλέον αὐτὸς εἰδὼς, ἢ μᾶλλον ἵππῳ χρῆσασθαι δυνάμενος; Τέτρω γὰρ, ἔφη, χρῆσαίμην ἂν ἑτέρω ² βέλτιον. ἂν δὲ μὴ χρῆση, τίνα δίκην τῆς πραπετείας ὑφέξεις; Ἐγὼ, νῆ Δί', εἶπεν, ἀποτίσω τῆ ἵππε τὴν τιμὴν. γενομένης δὲ γέλωτος, εἶτα ὄρισμῶ ³ πρὸς

¹ Br. & Mos. Duf. susp. ἔ Φεύγων, quasi diceret: non forebat ipsi nomen Paedagogi — sed ab aliis. &c. R. susp. αὐτὸς μὲν ἔν ἂν Φεύγων, qui ipse quidem haud videtur de re claturus fuisse appellationem paedagogi.

² V. ἑτεροι.

³ ut inter se deciderant de multa Alexandro, si certamine caderet. Anon. ἔρισμῶ; Junt. ὄρισμῶς.

πρὸς ἀλλήλους εἰς τὸ ἀργύριον, εὐθύς ¹ προσδραμῶν τῶ ἵππῳ, καὶ παραλαβὼν τὴν ἡνίαν, ἐπέσρεψε πρὸς τὸν ἥλιον, ὡς εἴποιεν, ἐνόησας, ὅτι τὴν σκιάν προσπίπτουσαν καὶ σαλευομένην ὄρων πρὸ αὐτῆ, διαταράττοιο. μικρὰ δὲ ἔτω παρακαλπάσας ² καὶ καταψήσας, ὡς εἴωρα πληρέμενον θυμῷ καὶ πνεύματος, ἀπορρίψας ἤσυχῆ τὴν χλαμύδα, καὶ μετεωρίσας αὐτὸν, ἀσφαλῶς περιέβη. καὶ μικρὰ μὲν περιλαβὼν ταῖς ἡνίαις τὸν χαλινὸν ἄνευ πληγῆς καὶ σπαραγμῷ προσανέσειλεν ³. ὡς δ' εἴωρα τὸν ἵππον ἀφειμότερα τὴν ἀπειλήν, ὀργῶντα δὲ πρὸς τὸν δρόμον, ἀφείεις ἐδίωκεν ⁴, ἤδη Φωνῆ θρασυτέρῳ καὶ ποδὸς κρέσει χρώμενος. τῶν δὲ περὶ τὸν Φίλιππον ἦν ἀγωνία καὶ σιγὴ τὸ πρῶτον. ὡς δὲ καμψας ἐπέσρεψε ἱρῶς, σοβαρὸς καὶ γεγηθῶς, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἠλάλαξαν, ὁ δὲ πατήρ καὶ δακρῦσαι τι ⁵ λέγεται πρὸς τὴν χαρὰν, καὶ καταβάντος αὐτῆ τὴν κεφαλὴν Φιλήσας. Ω παῖ, Φάναι, ζήτει σεαυτῷ βασιλείαν ἴσθην. Μακεδονία γάρ σε ἔχωρει.

VII. Καθορῶν δὲ τὴν φύσιν αὐτῆ δυσκίνητον ⁶ μὲν ἔσαν

¹ V. ἔτοι.

² Palmerius, Mose Duf. notante, pro hac voce voluit παρακαλπάσας, uti pro seq. πληρέμενον, χηρέμενον vel σερέμενον, pro περιέβη, περιανέβη. Postremam hanc vocem, pro qua Anon. ανέβη habet, emendatione non indigere, alibi satis hoc sensu obviam, censet Mos. Duf. Idem pro παρακαλπ. suscip. παρακροτήσας. R. fatetur, sibi hoc in loco nonnulla esse obscura, quae propterea tacitus praetereat.

³ V. προσέσειλε.

⁴ Anon. ἐνέδιωκεν. R. probat vulgatam, adnotans, Plutarchum haud raro usurpare pro *urgere cursum*, *laxatis frenis equum in cursum effundere*, *zuzagen*, *darauf losreiten*, & in eo Homerum imitari.

⁵ Mos. Duf. maluit *τε*, ob insequens καί. Tum vero R. monente, delendum esset καί ante δακρ.

⁶ Sic R. de suo dedit — *aegerrime patientem se vinceri*, pro vulg. *δυσκίνητον*. Distio sequens *ἐρίζαν μὴ βιασθῆσαν*, eo monente

ἔσαν, ἐρίσαντος μὴ βιασθῆναι, ῥαδίως δ' ἀγομένην ἐπὶ λόγῳ πρὸς τὸ δέον, αὐτὸς τε πείθειν ἐπειράτο μᾶλλον, ἢ προστάττειν, καὶ τοῖς περὶ μυσικὴν καὶ τὰ ἐγνύκλια παιδευταῖς ἐ πάνυ τι πισεύων τὴν ἐπιστάσαν αὐτῷ καὶ κατάρτισιν, ὡς μείζονος ἔσαν πραγματείας, καὶ κατὰ τὸν Σοφοκλέα.

Πολλῶν χαλινῶν ἔργον οἰάκων θ' ἄμα.

μετεπέμψατο τῶν Φιλοσόφων τὸν ἐνδοξότατον καὶ λογιώτατον, Ἀριστοτέλην, καλὰ καὶ πρέποντα διδασκάλια τελέσας αὐτῷ. τὴν γὰρ Σταγειριτῶν πόλιν, ἐξ ἧς ἦν Ἀριστοτέλης, ἀνάστατον ὑπ' αὐτῷ γεγενημένην, συνώκισε πάλιν, καὶ τὰς διαφυγόντας, ἢ δαλεύοντας τὰ πολιτῶν ἀποκατέστησε. χολὴν μὲν ἐν αὐτοῖς καὶ διατριβὴν τὸ περὶ Μίεζαν νυμφαῖον¹ ἀπέδειξεν, ἕως μέχρι νῦν Ἀριστοτέλης ἔδρας τε λιθίνας², καὶ ὑποσκήκας περιπάτας δεικνύσασιν. ἔοικε δ' Ἀλέξανδρος ἐ μόνον τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν παραλαβεῖν λόγον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπορρήτων καὶ βαρυτέρων διδασκαλιῶν, ἃς οἱ ἄνδρες ἰδίως ἀκροαματικὰς καὶ ἐποπλικὰς προσαγορεύουσι, ἐκ ἐξέθερον εἰς πολλὰς, μεταχεῖν. ἤδη γὰρ εἰς Ἀσίαν διαβηβηκώς, καὶ πυθόμενος, λόγους τινας ἐν βιβλίαις περὶ τέτων ὑπ' Ἀριστοτέλους ἐνδεδόσθαι, γράφει πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ Φιλοσοφίας παρρησιαζόμενος ἐπιστολὴν, ἧς ἀντίγραφόν ἐσιν. Ἀλέξανδρος Ἀριστοτέλει εὖ πράττειν. ἐκ ὁρῶς ἐποίησας, ἐκδὲς τὰς ἀκροαματικὰς τῶν λόγων. τινι γὰρ δὴ διοίσομεν ἡμεῖς τῶν ἄλλων, εἰ, καθ' ἃς ἐπαιδεύθημεν λόγους, ἔτοι πάντων ἔσονται κοινοί; ἐγὼ

R 2

δὲ

nente, est, contendere, prohibere, quo minus invitus cogate; & ad ἐρίσ. subauditur αὐτῷ, ubi Alexander pertinaciter contenderet, ut ab alio invitus ad aliquid, quod nolle, ne adigeretur.

¹ Νυμφαῖον sacrum locum & dedicatum Nymphis intelligi posse, putat Xyl. si non sit proprium loci nomen. Miezam, eodem teste, quidam per y scribunt.

² V. λιθίνες.

δὲ βελοίμην ἂν ταῖς περὶ τὰ ἄριστα ἐμπειρίαις, ἢ ταῖς δυνάμεισι, διαφέρειν. ἔρωσο. Ταύτην μὲν ἐν τῇ Φιλοτιμίᾳ αὐτῆ παραμυθόμενος Ἀριστοτέλης, ἀπολογεῖται περὶ τῶν λόγων ἐκείνων, ὡς ἐνδεδομένων καὶ μὴ ἐνδεδομένων. ἀληθῶς γὰρ ἢ μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματεία, πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν ἄδεν ἔχαστα χρῆσιμον, ὑπόδειγμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἀπ' ἀρχῆς γέγραπται.

VIII. Δουεῖ δέ μοι καὶ τὸ Φιλιατρεῖν Ἀλεξάνδρῳ προστρίψασθαι ¹ μᾶλλον ἐτέρων Ἀριστοτέλης. ἔ γὰρ μόνον τὴν θεωρίαν ἠγάπησεν, ἀλλὰ καὶ νοσῆσιν ἐβοήθει τοῖς φίλοις, καὶ συνέταττε θεραπείας τινὰς καὶ διαίτας, ὡς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν λαβεῖν ἐστιν. ἦν δὲ καὶ Φύσει Φιλόλογος καὶ Φιλομαθῆς ² καὶ Φιλοαναγνώστης καὶ τὴν μὲν Ἰλιάδα τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐφόδιον καὶ νομίζων καὶ ὀνομάζων, ἔλαβε μὲν Ἀριστοτέλης διορθώσαντος, ἦν ἐκ τῆ νάρθηκος καλῆσιν ³. εἶχε δ' αἰεὶ μετὰ τῆ ἐγχειρίδις κειμένην ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὡς Ὀνησίκριτος ⁴ ἰσόρηκε. τῶν δ' ἄλλων βιβλίων ἐκ εὐπερῶν ἐν τοῖς ἄνω τόποις, Ἄρπαλον ἐκέλευσε πέμψαι. ἠφιεῖνος ἔπεσεν αὐτῷ τὰς τε Φίλιππος βίβλους, καὶ τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους καὶ Αἰχύλου τραγωδιῶν συχναῖς, καὶ Τελέου καὶ Φιλοξένου διθυράμβους. Ἀριστοτέλη δὲ θαυμάζων ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀγαπῶν ἔχ ἦτον, ὡς αὐτὸς ἔλεγε, τῆ πατρὸς, ὡς δὲ ἐκείνου ⁵ μὲν ζῶν, διὰ τῆτον ἰδὲ καλῶς ζῶν, ὕπερον ὑποπτότερον ἔχεν, ἔχ ὡσε ποιεῖσθαι τι κακόν, ἀλλ' αἱ Φιλοφροσύναι

¹ V. προτρίψασθαι.

² Duo haec verba καὶ Φιλομ. desunt Junt. Ald. Crat. Ea ex vetustis codd. adjecit H. Steph.

³ Conf. Plin. H. N. L. VI. c. 19.

⁴ Sic scribi voluit Mos. Duf. deditque R. Vulgo Ὀνησηκράτης.

⁵ reedit ad patrem, uti sequens γῆτον ad Aristotelem.

και τὸ σφοδρὸν ¹ ἐκεῖνο καὶ σερήμιον ἐκ ἔχασαι πρὸς αὐτὸν, ἀλλοτριότητος ἐγένοντο τεκμήριον. ὁ μὲντοι πρὸς Φιλοσοφίαν ἐμπεφυκὸς καὶ συντετραμμένος ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ ζῆλος καὶ πόθος ἐκ ἐξεργήσεως τῆς ψυχῆς, ὡς ἡ περὶ ² Ἀνάξαρχόν τε τιμῆ, καὶ τὰ πεμφθέντα Ξενοκράτει πεντήκοντα τάλαντα, καὶ Δάνδαμιν καὶ Κάλανος ³ ἔτω σπαδαδένηες μαρτυροῦσιν.

IX. Φιλίππου δὲ στρατεύουτος ἐπὶ Βυζαντίας, ἦν μὲν ἐκκαϊδεκῆτης ὁ Ἀλέξανδρος. ἀπολειφθεὶς δὲ κύριος ἐν Μακεδονίᾳ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς σφραγίδος, Μεδάρων ⁴ τε τὰς ἀφεσῶτας κατεσρέφατο, καὶ πόλιν ἐλὼν αὐτῶν, τὰς μὲν βαρβάρους ἐξαπήλασε ⁵, συμμίχας δὲ κατοικίσας, Ἀλεξανδρόπολιν προσηγόρευσεν. ἐν δὲ Χαιρωνείᾳ τῆς πρὸς τὰς Ἑλληνας μάχης παρῶν μετέχε, καὶ λέγεται πρῶτος ἐνσεῖσαι τῷ ⁶ ἱερῷ λόχῳ τῶν Θηβαίων. ἐτι δὲ καὶ καθ' ἡμᾶς ἐδείκνυτο παλαιὰ παρὰ τὸν Κηφισὸν ⁷ Ἀλεξάνδρου καλεμένη δρυς, πρὸς ἣν τότε κατεσκήνωσε, καὶ τὸ πολυάνδριον ἐπὶ πόρῳ τῶν Μακεδόνων ἐστίν. ἐν μὲν ἔν τεταυ, ὡς εἶπός, Φιλίππος ὑπερηγάπα τὸν υἱὸν, ὥστε καὶ χαίρειν, τῶν Μακεδόνων Ἀλέξανδρον μὲν βασιλέα, Φιλίππον δὲ στρατηγὸν

K 3

καλέν-

1 Legi quoque σερῶν, testis est H. Steph.

2 R. susp. ὡς ἡ τῶν περὶ Ἀν.

3 V. Δάρδαμιν καὶ Κάλαμοι.

4 Medaros Xyl. non novit. Hinc scripsit Medos, gentem Thracicam, Macedoniae vicinam. V. Μέδρων. Mos. Duf. scribi vult Μαιδῶν, Cellarii auctoritatem sequens. Guarinus male dedit Megarenfes.

5 Mos. Duf. ex V. reponi vult ἐξήλασεν. R. aut ἐξήλασε, aut ἀπήλασε tenendum censet.

6 Mos. Duf. adnotat, non sic construi solere hoc verbum, sed cum praepos. εἰς. V. ἐνδύσασιν, uti paulo ante παραχῶν pro παρῶν, & paulo post λόγῳ pro λόχῳ.

7 Non Junt. scela, uti est in R. nota, sed & Ald. Crat. & Steph. Κησιφόν. Frst. Κηφισόν. In ej. Var. ind. haec notantur: Anon. pro τὸν Κηφισόν legi non vult τὸν Κησιφόν.

καλύψαν. αἱ δὲ περὶ τὴν οἰκίαν ταραχαί, διὰ τὰς γάμους καὶ τὰς ἔρωτας αὐτῶν τρόπον τινὰ τῆς βασιλείας τῆ γυναικωνίτιδι συννοσέσης, πολλὰς αἰτίας καὶ μεγάλας διαφορὰς παρεῖχον· ἅς ἢ τῆς Ὀλυμπιάδος χαλεπότης, δυσζήλια καὶ βαρυθύμια γυναικός, ἔτι μείζονας ἐποίει, παροξυνέσης τὸν Ἀλέξανδρον. ἐμφανεσάτην δ' Ἀτταλος παρέχευ ἐν τοῖς Κλεοπάτρας γάμοις, ἦν ὁ Φίλιππος ἠγάγετο παρθένον, ἔραθεις παρ' ἡλικίαν τῆς κόρης. θεῖος γὰρ ἦν αὐτῆς ὁ Ἀτταλος, ἐν τῷ πότῳ μεθύων, παρενάλει τὰς Μακεδόνας αἰτεῖσθαι παρὰ θεῶν γνήσιον ἐν Φιλίππῃ καὶ Κλεοπάτρας γενέσθαι διάδοχον τῆς βασιλείας. ἐπὶ τῷ παροξυνθεῖς ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ εἶπεν· Ἡμεῖς δέ σοι, κακὴ κεφαλὴ, νόθοι δοκῶμεν; ἔραθε σκύφον ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ Φίλιππος ἐπ' ἐκείνον ἐξάνεση, σπασάμενος τὸ ξίφος. εὐτυχίᾳ δ' ἑκατέρω, διὰ τὸν θυμὸν καὶ τὸν οἶνον ἔπεσε σφαλεῖς. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐφυβρίζων· Οὗτος μέντοι, εἶπεν, ἄνδρες, εἰς Ἀσίαν ἐξ Εὐρώπης παρεσκευάζετο διαβαίνειν, ὅς ἐπὶ κλίνην ἀπὸ κλίνης διαβαίνων ἀνατέτραπται. μετὰ ταύτην τὴν παρουσίαν, ἀναλαβὼν τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ καταστήσας εἰς Ἡπειρον, αὐτὸς ἐν Ἰλυριοῖς ἰ διέτριβεν. ἐν τῷ δὲ Δημάρατος ὁ Κορίνθιος, ξένος ἦν τῆς οἰκίας, καὶ παρθένιας μετέχων, ἀφίετο πρὸς Φίλιππον, μετὰ δὲ τὰς πρώτας δεξιώσεις καὶ φιλοφροσύνας, ἐπερωτῶντος τῷ Φιλίππῃ, πῶς ἔχουσιν ὁμονοίας πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἕλληνες· Πάνυ γὰρ, ἔφη, σοι προσήμει, Φίλιππε, κήδεσθαι τῆς Ἑλλάδος, ὅς τὸν οἶκον τὸν σεαυτῶν σάσεως τοσαύτης καὶ κακῶν ἐμπέπληκας. ἔτω δὴ συμφρονήσας ὁ Φίλιππος, ἔπεμψε καὶ κατήγαγε, πείσας διὰ τῷ Δημαράτῃ τὸν Ἀλέξανδρον.

X.

† Sic Mos. Duf. cum Anon. voluit scribi, & dedit R. pro vulg. Ἰλυριοῖς. Haec vox ex Ald. est profecta. In Crat. est Ἰλυριοῖς, uti in Junt.

Χ. Ἐπεὶ δὲ Πηξόδαρος ¹, ὁ Καρίας σατράπης, ὑποδύμενος δι' οἰκειότητος εἰς τὴν Φιλίππε συμμαχίαν, ἐβάλετο τὴν πρεσβυτάτην τῶν θυγατέρων Ἀρρίδαίω τῷ Φιλίππε γυναῖκα δῆναι, καὶ περὶ τῶν Ἀριστοκριτου εἰς Μακεδονίαν ἀπέσειλεν, αὐθις ἐγένοντο λόγοι καὶ διαβολαὶ παρὰ τῶν φίλων καὶ τῆς μητρὸς πρὸς Ἀλέξανδρον, ὡς Ἀρρίδαϊόν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ Φιλίππε γαμοῖς λαμπροῖς καὶ πράγμασι μεγάλοις εἰσοικεῖντος. Ἐφ' ἧν διαταραχθεὶς, πέμπει Θεσσαλὸν εἰς Καρίαν, τὸν τῶν τραγωιδῶν ὑποκριτὴν, Πηξοδώρῳ διαλεξόμενον, ὡς χρὴ τὸν νότον εἶσαντα, καὶ ἐ Φρενήρη, μεθαρμόσασθαι τὴν κῆδος εἰς Ἀλέξανδρον. καὶ Πηξοδώρῳ μὲν ἐ παρὰ μικρὸν ἤρесе ταῦτα τῶν προτέρων μᾶλλον. ὁ δὲ Φιλίππος, αἰδόμενος ὄντα ² τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸ δωμάτιον, παραλαβὼν τῶν φίλων αὐτῆ καὶ συνήθων ἕνα, Φιλώταν τὸν Παρμενίωνος, ἐπετίμησεν ἰχυρῶς, καὶ πικρῶς ἐλοιόρησεν ὡς ἀγενῆ καὶ τῶν ὑπαρχόντων περὶ αὐτὸν ἀγαθῶν ἀνάξιον, εἰ Καρὸς ἀνθρώπε, καὶ βαρβάρῳ βασιλεῖ δελεούτῳ, ἀγαπᾷ γαμβρὸς γενέσθαι. τὸν δὲ Θετταλὸν ἔγραψε Κορινθίοις ὅπως ἀναπέμφωσιν ἐπὶ ³, πέδαις δεδεμένον. τῶν δ' ἄλλων ἐταίρων Ἄρπαλον καὶ Νέαρχον, ἐτι δὲ Φρύγιον καὶ Πτολεμαῖον, ἐν Μακεδονίᾳ μετέστησεν. ὅς ὑπερον Ἀλέξανδρος καταγαγὼν.

R 4

ἐν

¹ Post datur per ἰῶτα in Junt. Ald. & Crat. quod reprobatur Xyl. In Arriano Πηξόδαρον.

² H. Steph. scribi voluit ἰόντα. Anon. ἰὼν εἰς τὸ Ἀλέξανδρος δωμάτιον. Probat hanc lectionem Br. & Dacer. Accedit eorum sententiae Mof. Duf. modo post παραλαβὼν inseratur γε. R. sup. ὄντα τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸ τῆς Ὀλυμπιάδης δωμάτιον, sentiens, Alexandrum apud Olympiadem in diaeta ejus esse — (Eodem docente, εἶναι εἰς δωμάτ. idem est, ac εἶναι ἐν δωματίῳ) ibat Philippus illuc assumto Philota, & Alexandrum coram matre atque Philota acerbe objurgabat.

³ Sic R. distinxit post h. v. alias cum seq. v. conjunctam, interponendum censens Γεμωρία, quo roenas meritas det. V. ἐν πέδαις, quod probavit Mof. Dus.

ἐν ταῖς μεγίσταις ἔχε τιμαῖς. ἐπεὶ δὲ Πausανίας, Ἀττάλε γνάμη καὶ Κλεοπάτρας ὑβριδεῖς, καὶ μὴ τυχαῖν δίνης, ἀνεῖλε Φίλιππον, τὸ μὲν πλείον εἰς Ὀλυμπιάδα τῆς αἰτίας περιῆλθεν, ὡς Συμμεμένω τῷ νεανίσκῳ προσεγκλευσταμένην ¹ καὶ παροξύνασαν. ἔθιγε δὲ τις καὶ Ἀλέξανδρον διαβολή. λέγεται γὰρ, ἐντυχόντος αὐτῷ τῷ Πausανίᾳ μετὰ τὴν ὑβριν ἐκεῖνην, καὶ ἀποδυρομένου, προενέγκασθαι τὸ τῆς Μηδείας ἰαμβεῖον ².

Τὸν δόντα καὶ γήμαντα καὶ γαμμένην. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς συναιτίους τῆς ἐπιβλητῆς ἀναζητήσας ἐπόλασε, καὶ τὴν Κλεοπάτραν, ἀποδημῆντος αὐτῆς, τῆς Ὀλυμπιάδος ὡμῶς μεταχειρισταμένης ἠγανάκησεν.

XI. Παρέλαβε μὲν ἔν ἑτη γεγονῶς εἰκοσι τὴν βασιλείαν, Φθόνους μεγάλους καὶ δεινὰ μίση καὶ κινδύνους πανταχόθεν ἔχουσαν. ἔτε γὰρ τὰ βάρβαρα καὶ πρόσοικα γένη τὴν δέλωσιν ἔφερε, πορθήσασα τὰς πατρίδας βασιλείας. ἔτε τὴν Ἑλλάδα κρατήσας τοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος, οἷον καταζεύξαι καὶ τιθασεῦσαι χρόνον ἔχεν, ἀλλὰ μόνον μεταβαλὼν καὶ ταράξας τὰ πράγματα, πολλὸν σάλον ἔχουσα καὶ κίνησιν ὑπ' ἀηθείας, ἀπέλιπε. Φοβημένων δὲ τῶν Μακεδόνων τὸν καιρὸν, καὶ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πάντως ἀφεῖναι, καὶ μὴ προσβιάζεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον οἰομένων δεῖν, τὰς δ' ἀφισταμένους τῶν βαρβάρων ἀνακαλεῖσθαι πρῶτος, καὶ θεραπεύειν τὰς ἀρχὰς τῶν νεωτερισμῶν, αὐτὸς ἀπ' ἐναντίων λογισμῶν ὤρμησε τόλμη καὶ μεγαλοφροσύνη ἠῶσθαι τὴν ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν τοῖς πράγμασιν. ὡς, καὶ ὅτι αὐτὸς ὑφείμενος ὀφθῆ τῷ Φρονήματος, ἐπιβησομένων ³ ἀπάντων.

¹ V. προσεγκαλεσάμενην.

² Eurip. Medea, v. 288. Per δόντα h. l. intellige Attalum, per γήμαντα Philippum, per γαμμένην Cleopatram, uti in Eurip. verba sunt Medae de Iasone, focerique & uxore novis ejus, Creonte & Glauca, necandis deliberantis.

³ Mos. Duf. maluit ἐπιβησομένων.

των. τὰ μὲν ἔν βαρβαρικῶν κινήματα καὶ ¹ τὰς ἐκεῖ
πολέμους κατέπαυσεν ὄξέως ἐπιδραμῶν στρατῶν μέχρι πρὸς
τὸν Ἴστρον. καὶ Σύρμον ἐνίκησε μάχῃ μεγάλῃ, τὸν
βασιλέα τῶν Τριβαλλῶν. Θηβαίους δ' ἀφείνανι πυθό-
μενος, καὶ συμφρονεῖν αὐτοῖς ² Ἀθηναίους, ἐθέλων ἀνὴρ
Φανῆται, εὐθὺς ἦγε διὰ Πυλῶν τὴν δύναμιν, εἰπὼν,
ὅτι Δημοθέτει, παῖδα μὲν αὐτὸν, ἕως ἦν ἐν Ἰλλυριοῖς
καὶ Τριβαλλοῖς, ἀποκαλῶντι, μειράκιον δὲ περὶ Θεττα-
λίαν γενόμενον, βέλεται πρὸς τοῖς Ἀθηναίω τείχε-
σιν ἀνὴρ Φανῆται. προσμίζας δὲ ταῖς Θήβαις, καὶ δι-
δάς ἔτι τῶν πεπραγμένων μετόνοιαν, ἐξήτει Φόινικα
καὶ Προθύτην. καὶ τοῖς μεταβαλλομένοις πρὸς αὐτὸν
ἄδειαν εἰρήρτηε. τῶν δὲ Θηβαίων ἀντεξαιτέλων μὲν
παρ' αὐτῶ Φιλώταν καὶ Ἀντίπατρον, κηρυττόντων δὲ,
τὰς τὴν Ἑλλάδα βελομένους συνελευθεῖν, τάττεσθαι μετ'
αὐτῶν, ἕτως ἔτρεψε ³ τὰς Μακεδόνας πρὸς πόλεμον.
ἠγωνίσθη μὲν ἔν ὑπὲρ δύναμιν ἀρετῇ καὶ προθυμίᾳ τὰ ⁴
παρὰ τῶν Θηβαίων πολλαπλασίοις ἔσι τοῖς πολεμίοις
ἀντικαχθέντων. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν Καδμείαν ἀφείλες οἱ
Φρεροὶ τῶν Μακεδόνων ἐπέπιπτον αὐτοῖς ἐξ' ὀπίθεν, κυ-
κλωθέντες οἱ πλείοσι κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν ἔπεσον.
ἢ δὲ πῆλιν ἦλω, καὶ διαρπαθεῖσα κατεσπίαθη. τὸ μὲν
ὄλον, προσδοκήσαντος αὐτῶ τὰς Ἑλλήνας ἐκπλαγέντας
πάθει τηλικαύτω καὶ πλήξαντας ἀτρεμήσειν, ἄλλως δὲ
καλλωπισαμένους χαρίζεσθαι τοῖς τῶν συμμάχων ἐγγλή-
μασι. καὶ γὰρ Φωνεῖς καὶ Πλαταιεῖς τῶν Θηβαίων
κατηγόρησαν. ὑπεξελόμενος δὲ τὰς ἱερεῖς, καὶ τὰς
ξένους τῶν Μακεδόνων ἅπαντας, καὶ τὰς ἀπὸ Πιν-

R 5

δάρε

1 Ante καὶ vulgo datur ἦ, quod suo arbitratu deleuit R.

2 Sic scribi voluit Mos. Duf. & dedit R. pro vulg. αὐτῶν.
Voces Ἰθίλ. ἀν. Φαν, delendas censuit Duf. quia fatis in ipsis,
quae sequantur, Alexandri verbis contineantur.

3 V. ἔταξε, ἔτραψε.

4 R. γὰρ mavult abesse.

δάρκ γεγονότας, καὶ τὰς ὑπεναντιωθέντας τοῖς ψηφισαμένοις τὴν ἀπόσασιν, ἀπέδοτο τὰς ἄλλας, περὶ τρισμυρίας γενομένους· οἱ δ' ἀποθανόντες ὑπὲρ ἑξακισχίλις ἦσαν.

XII. Ἐν δὲ τοῖς πολλοῖς πάθεσι καὶ χαλεποῖς ἐκείνοις, ἃ τὴν πόλιν κατεῖχε, Θραῖκός τις ἐκκόψαντες οἰκίαν Τιμοκλείας, γυναικὸς ἐνδόξου καὶ σώφρονος, αὐτοὶ μὲν τὰ χρήματα διήρπαζον, ὁ δ' ἡγεμὼν τῇ γυναικὶ πρὸς βίαν συγγενόμενος καὶ κατακίχνας, ἀνέκρινεν, εἴ περ χρυσοῖον ἔχοι κεικρυμμένον, ἢ ἀργύριον. ἢ δ' ἔχειν ὠμολόγησε, καὶ μόνον εἰς τὸν κῆπον ἀγαγῆσα, καὶ δείξασα Φρέαρ, ἐνταῦθα ἔφη, τῆς πόλεως ἀλισιομένης, καταβαλεῖν αὐτῇ¹ τὰ τιμιώτατα τῶν χρημάτων. ἐγκύπτοντος δὲ τῷ Θρακῷ, καὶ κατασνεπτομένῳ τὸν τόπον, ἔωσεν αὐτὸν ἐξόπιθον γενομένη, καὶ τῶν λίθων ἐπεμβαλῆσα πολλὰς, ἀπέκλειεν. ὡς δ' ἀνήχθη πρὸς² Ἀλέξανδρον ὑπὸ τῶν Θρακῶν δεδεμένη, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ τῆς βαδίσσεως ἐφάνη τις ἀξιοματιῆ καὶ μεγαλόφρων, ἀνεπλήρως καὶ ἀδεῶς ἐπομένη τοῖς ἄγασιν. ἔπειτα τῷ βασιλέως ἐρωτήσαυτος, ἦτις εἴη γυναικῶν, ἀπεκρίνατο Θεαγένους ἀδελφῆ γεγονέναι, τῷ παραταξαμένῳ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, καὶ πεσόντος ἐν Χαιρωνείᾳ στρατηγῆτος. θαυμάσας ἔν ὃ Ἀλέξανδρος αὐτῆς καὶ τὴν ἀποκρίσιν καὶ τὴν πρᾶξιν, ἐκέλευσεν ἐλευθέραν ἀπιέναι μετὰ τῶν τέκνων.

XII. Ἀθηναίοις δὲ διηλλάγη, καίπερ ἔμετρως ἐνεγκῆσαι τὸ περὶ Θήβας δυσύχημα. καὶ γὰρ τὴν τῶν μυσηρίων ἑορτὴν ἐν χεροῖν ἔχουτες, ὑπὸ πένθους ἀφῆσαν,

¹ V. αὐτῆν. In Junt. Ald. Crat. αὐτῆ. De Timoclea hac cf. Plut. de virtutibus mulierum.

² Vulgo secundum Steph. additur artic. τὸν. Eum omisit R. cum Junt. Ald. & Crat.

ναν, καὶ τοῖς καταφυγῶσιν ἐπὶ ¹ τὴν πόλιν ἀπάντων μετεδίδοσαν τῶν Φιλανθρώπων. ἀλλ' εἴτε μετὸς ἂν ἤδη τὸν θυμὸν, ὡσπερ οἱ λέοντες, εἴτ' ἐπιεικὲς ἔργον ὠμοτάτῳ καὶ σκυθρωποτάτῳ παραβαλεῖν βεβλόμενος, ἢ μόνον ἀφῆκεν αἰτίας πάσης, ἀλλὰ καὶ προσέχευεν ἐπέλευσε τοῖς πράγμασι τὸν νῦν τὴν πόλιν, ὡς, εἴ τι συμβαίῃ περὶ αὐτὸν, ἄρξεν τῆς Ἑλλάδος. ὕπερον μὲν τοι πολλάνικε αὐτὸν ἢ Θηβαίων ἀνάσαι συμφορὰ λέγεται, καὶ πρότερον ἢ ὀλίγοις παραχεῖν. ὅλως δὲ καὶ τὸ περὶ Κλεῖτον ἔργον ἐν οἴῳ γενόμενον, καὶ τὴν πρὸς Ἰνδοῖς ² τῶν Μακεδόνων ἀποδειλίαν, ὡσπερ ἀτελῆ τὴν στρατείαν καὶ τὴν δόξαν ³ αὐτῆ προεμένων, εἰς μῆνιν ἀνήγε Διούσε ⁴ καὶ νέμεσιν. ἦν δὲ Θηβαίων ἔδειξ τῶν περιγενομένων, ὃς ἐντυχῶν τι ⁵ καὶ δεηθεῖς ὕπερον ἢ διεπράξατο παρ' αὐτῆ. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Θήβας.

XIV. Εἰς δὲ τὸν Ἴθμὸν τῶν Ἑλλήνων συλλεγέντων, καὶ ψηφισαμένων ἐπὶ Πέρσας μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύειν, ἡγεμὸν ἀνηγορεύθη. πολλῶν δὲ καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ φιλοσόφων ἀπηνητησιότων αὐτῷ, καὶ συνηδομένων, ἠλπίζε καὶ Διογένη τὸν Σινοπέα ταῦτὸ ⁶ ποιήσειν, διατρίβουσα περὶ Κόρινθον. ὡς δ' ἐπεινος, ἐλάχισον Ἀλεξάνδρου λόγον ἔχων, ἐν τῷ Κρανείῳ χολῆν ἤγεν, αὐτὸς ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. ἔτυχε δὲ κατακείμενος ἐν ἡλίῳ, καὶ μικρὸν μὲν ἀνεκάντισεν, ἀνθρώπων τούτων ἐπερχομένων, καὶ διέβλεψεν εἰς τὸν Ἀλέξ-

¹ V. *sic*.

² R. monet, Latinum Interpretem ita reddidisse, ac si legisset πρὸς Ἰνδῆς, ac se non meminisse fatetur, quaequam sit illa adversus Indos, aut ἐν Ἰνδοῖς trepidatio, vel ignavia. Quaerit, num πρὸς Γάγγην — quod nollent Gangem transire?

³ Articulum e Junt. R. restituit. Vulgo δόξαν absque eo.

⁴ Dei tutelarīs Thebarum.

⁵ Mos. Duf. aut delendum censet *τι*, aut pro eo *τι* scribendum. Post ὕπερον Junt. vitiose & omittit.

⁶ V. ταῦτὸν.

Ἀλέξανδρον ὡς δ' ἐκεῖνος ἀσπασάμενος καὶ προσει-
 πῶν αὐτὸν ἠρώτησεν, εἴ τινας τυγχάνει δεόμενος· Μι-
 κρόν, εἶπεν, ἀπὸ τῶ ἡλίκ μετὰσηθι. πρὸς τῆτο λέγε-
 ται τὸν Ἀλέξανδρον ἕτω διατεθῆναι καὶ θαυμάσαι κα-
 ταΦρονηθέντα τὴν ὑπεροψίαν καὶ τὸ μέγεθος τῶ ἀνδρὸς,
 ὡσε τῶν περὶ αὐτὸν, ἅς ἀπήεσαν, διαγελάντων καὶ σιω-
 πλόντων· Ἀλλὰ μὴν ἐγὼ, εἰπεῖν ¹, εἴ μὴ Ἀλέξαν-
 δρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. βεβλόμενος δὲ τῶ θεῶ
 χρῆσασθαι περὶ τῆς στρατείας, ἤλθεν εἰς Δελφούς· καὶ
 κατὰ τύχην ἡμερῶν ἀποφράδων ἐσῶν, ἐν αἷς ἐ νεό-
 μισαι θεμιστεύειν, πρῶτον μὲν ἔπεμπε παρακαλῶν τὴν
 πρόμαντιν ὡς δ' ἀρνημένης, καὶ προϊχομένης τὸν νό-
 μον, αὐτὸς ἀναβάς βία πρὸς τὸν ναὸν εἰλκεν αὐτήν·
 ἢ δ', ὡσπερ ἐξητημένη τῆς σπεδῆς, εἶπεν· Ἀνίκητος
 εἶ, ὦ παῖ. τῆτ' ἀκέσας Ἀλέξανδρος, ἐν ἔτ' ἔφη χρῆ-
 ζειν ² ἐτέρη μαυτεύματος, ἀλλ' ἔχειν, ὃν ἐβάλετο παρ'
 αὐτῆς, χρησμόν. ἐπεὶ δ' ὤρμησε πρὸς τὴν στρατείαν,
 ἄλλα τε δοκεῖ σημεῖα παρὰ τῶ δαιμονίᾳ γενέσθαι, καὶ
 τὸ περὶ Λειβηθρα ³ τῶ Ὀρφέως ἕοικον (ἦν δὲ κυπα-
 ρίτινον) ἰδρῶτα πολὺν ὑπὸ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀφῆκε.
 Φοβημένων ⁴ δὲ πάντων τὸ σημεῖον, Ἀρίστανδρος ἐκέ-
 λευε θαρρεῖν, ὡς ἀοιδίμης καὶ περιβοήτης κατεργασόμε-
 νον πράξεις, αἱ πολὺν ἰδρῶτα καὶ πόνον ὑμῶσι ποιη-
 ταῖς καὶ μισμοῖς παρέξασι.

XV. Τῆς δὲ στρατιᾶς τὸ πλῆθος, οἱ μὲν ἐλάχι-
 στον λέγουσιν, τρισμυρίας πεζῶς, καὶ πεντακισχιλίους ἵπ-
 πεῖς· οἱ δὲ πλείον, πεζῶς μὲν τετρακισχιλίους καὶ τρισ-
 μυρίας,

¹ Sic ob praecedens ὡσε dari voluit Br. & dedit R. pro vulg. εἶπεν.

² Sic se restituisse e Junt. monet R. pro vulg. χρῆσαν. Sola in Br. est χρῆσαν: In omnibus rel. χρῆζαν.

³ Arrian. pro his habet τὸ ἐν Πιερίδι.

⁴ V. βεβλομένων, in ind. Frft.

μυριάς ¹, ἰππέας δὲ τετρακισχιλίας ἀναγραφεῖσιν. ἐφθ-
 διον δὲ τέτοις ἔ πλέον ἑβδομήκοντα τάλαντων ἔχειν αὐ-
 τὸν Ἀριστόβελος ἰσχυρεῖ. Δάρρις δὲ, τριάκοντα μόνον ἡμε-
 ρῶν διατροφήν. Ὀνησίκριτος δὲ, καὶ διακόσια τάλαν-
 τα προσοφείλειν. ἀλλὰ καίπερ ἀπὸ μικρῶν καὶ σενῶν
 ἔτις ὀρμώμενος, ἔ πρότερον ἐπέβη τῆς νεῶς, ἢ τὰ τῶν
 ἐταίρων πράγματα σπεψάμενος, ἀπονεύμαι τῷ μὲν ἀγρὸν,
 τῷ δὲ κώμην, τῷ δὲ συνοικίας πρόσδοον, ἢ λιμένος.
 ἤδη δὲ κατηνηλωμένων καὶ διαγεγραμμένων ² χεδὸν
 ἀπάντων τῶν βασιλικῶν, ὁ Περδίκκας. Σεαυτῷ δ',
 εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, τί καταλείπεις; τῷ δὲ Φήσαντος, ὅτι
 τὰς ἐλπίδας. Οὐκ ἔν, ἔφη, καὶ ἡμεῖς τέτων κοινωγή-
 σομεν, οἱ μετὰ σὺ στρατεύομενοι; παραιτησάμενος δὲ τῷ
 Περδίκκῃ τὴν διαγεγραμμένην κλήσιν αὐτῷ, καὶ τῶν ἄλ-
 λων φίλων ἔνιοι τὸ αὐτὸ ἐποίησαν. τοῖς δὲ λαμβάνου-
 σι καὶ δεομένοις προθύμως ἐχαρίζετο, καὶ τὰ πλείστα τῶν
 ἐν Μακεδονίᾳ διανεμῶν ἔτω κατηνάλωσε. τοιαύτη μὲν ³
 ὀρμῇ καὶ παρασκευῇ διανοίας τὸν Ἑλλησποντον διεπέ-
 ρασεν. ἀναβὰς δ' εἰς Ἴλιον, ἔβησε τῇ Ἀθηναῖ, καὶ
 τοῖς Ἡρωσιν ἐσπέισε. τὴν δ' Ἀχιλλέως σῆλην ἀλει-
 ψάμενος λίπα, καὶ μετὰ τῶν ἐταίρων συναναδραμῶν γυμ-
 νὸς, ὥσπερ ἔθος ἐστίν, ἐσεφάνωσε, μακκρίσας αὐτὸν,
 ὅτι καὶ ζῶν φίλος πιστῆ, καὶ τελευτήσας μεγάλα κήρυ-
 νος ἔτυχεν. ἐν δὲ τῷ περιῖεναι καὶ θεᾶσαι τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν, ἐρομένους τινὸς αὐτὸν, εἰ βέλεται τὴν Ἀλεξ-
 ἀνδρῃ λύραν ἰδεῖν, ἐλάχισα φροντίζειν ἐκείνης ἔφη. τὴν

δ'

¹ V. Τετρακισμυριάς καὶ Τριοχιλίας. Sodem sequentis vocabu-
 li Τετρακισχιλίας mutandam censet R. cum πεντακισχιλίας, quod
 paulo ante legitur, cum alias non constet, quod de minimo &
 maximo numero ait.

² Cum διαγράφειν alias sit aes alienum diluere, nomen con-
 tractum dispungere, die gemachte Schuld abstoßen, abtragen:
 quaerit R. annon h. l. quoque conveniat: durch schriftliche
 Anweisungen verpfändet oder veräußert?

³ R. susp. καὶ τοιαύτη μὲν.

δ' Ἀχιλλέως ζητεῖν, ἢ τὰ κλέα καὶ τὰς πράξεις ὕμνει τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνος ¹.

XVI. Ἐν δὲ τῷ τῶν Δαρείων στρατηγῶν μεγάλην δύναμιν ἠθροισάντων, καὶ παρατεταγμένων ἐπὶ τῇ διαβάσει τῆς Γρανικῆς, μάχεσθαι μὲν ἴσως ἀναγκαῖον ἦν, ὡσπερ ἐν πύλαις τῆς Ἀσίας, περὶ τῆς εἰσόδου καὶ ἀρχῆς ². τῆ δὲ ποταμῷ τὸ βάθος, καὶ τὴν ἀναμαχίαν καὶ τραχύτητα τῶν πέραν ὄχθων ³, πρὸς ἑς ἕδει γίνεσθαι τὴν ἀπόβασιν μετὰ μάχης, τῶν πλείων δεδιότων, ἐνίαν δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν μῆνα νενομισμένων οἰομένων δεῖν φυλάξασθαι. Διαισῆς γὰρ ἐκ εἰώθεισαν οἱ βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων ἐξάγειν τὴν στρατίαν. τῆτο μὲν ἐπηναρδύσατο, κελεύσας δεύτερον Ἀρτεμίσιον ἄγειν. τῆ δὲ Παρμενίωνος, ὡς ὀψὲ τῆς ἄρας ἔσης, ἐκ ἐώντος ἀποκρινδυνεύειν, εἰπὼν αἰχύνεσθαι τὸν Ἑλλάσποντον, εἰ Φοβήσεται τὸν Γρανικὸν, διαβεβητικῶς ἐκεῖνον, ἐμβάλλει τῷ ρεύματι σὺν ἴλαις ἰππέων τρισκαίδεκα· καὶ πρὸς ἐναντία βέλη καὶ τόπαις ἀπορρώγας, ὅπλοις καταπεφραγμένους καὶ ἵπποις ⁴, ἐλαύνων καὶ διὰ ρεύματος παραφέροντος ⁵ καὶ περικλύζοντος, ἔδοξε μαντικῶς καὶ πρὸς ἀπόνοιαν μᾶλλον, ἢ γνώμῃ, στρατηγεῖν. ἔ μὴν ἄλλ' ἐμφὺς τῇ διαβάσει, καὶ κρατήσας τῶν τόπων χαλεπῶς καὶ μόλις, ὑγρῶν καὶ περισφαλῶν γενομένων διὰ τὸν πηλὸν, εὐθὺς ἠαυγιάζετο Φύρδην μάχεσθαι, καὶ κατ' ἀνδρα συμπλέκεσθαι τοῖς ἐπιφερομένοις, πρὶν εἰς τάξιν τινα κατασῆμαι τὰς διαβαίνουσας. ἐνέκειντο γὰρ κρυγῆ, καὶ τὰς ἵππους παραβάλλοντες τοῖς ἵπποις, ἐχρῶν-

το

1 Iliad. I. 189.

2 R. quaerit, num περὶ τῆς εἰσόδου τῆς ἀρχῆς, de ostio imperii? an περὶ τῆς εἰσόδου καὶ αὐλῆς, de aula velut imperii, dem Vorbofe.

3 V. ὄχθων, & paulo post γενέσθαι pro γίνεσθαι.

4 Sic cum V. Anon. & Junt. dandum censuit Mos. Duf. de ditque R. pro vulg. ἵππους.

5 V. παραβάλλοντες.

το δόρασι, καὶ ξίφεσι, τῶν δοράτων συντριβέτων.
 ὠσαμένων δὲ πολλῶν ἐπ' αὐτὸν, (ἦν δὲ τῇ πέλτῃ ¹ καὶ
 τῷ κράνῃ τῇ χαίτῃ διαπρεπῆς, ἧς ἐκατέρωθεν εἰσήκει
 πλερὸν λευκότητι καὶ μεγέθει θαυμασὸν) ἀκουτιθεὶς μὲν
 ὑπὸ τὴν ὑποπλευχίδα ² τῷ θώρακος ἐν ἐτρώθῃ ³. Ῥοι-
 σάκῃ δὲ καὶ Σπιθριδάτῃ ⁴, τῶν στρατηγῶν, προσφερο-
 μένων ἅμα, τὸν μὲν ἐκκλίνας, Ῥοισάκῃ δὲ προεμβαλὼν
 τεθωρακισμένῳ τὸ δόρυ, καὶ κατακλάσας τῷτο, ἐπὶ τὸ
 ἐγχειρίδιον ὤρμησε. συμπεπληωκότων δ' αὐτῶν, ὁ Σπι-
 θριδάτης ὑποσήσας ⁵ ἐν πλαγίῳ τὸν ἵππον, καὶ μετὰ
 σπεδῆς συνεξανασᾶς ⁶, κοπίδι βαρβαρικῇ κατήγευκε.
 καὶ

1 R. fusp. post τῇ πέλτῃ deesse χρυσῆ ἄση, cum inter mil-
 le alios peltatos necesse fuerit, ut pelta ejus insignis aliqua
 nota esset.

2 R. ὑποπλευχίς loricae videtur ille locus esse, ubi in con-
 cursu thoracis cum humero extremae orae loricae cum extre-
 mis oris humeralium concurrentes inter se complicantur, ut
 superiores altae veluti squamae tegant alias subjacentes; & sic
 quoque circa inguina, ubi necesse est loricae esse flexilem —
*der Schoos an der Weiche des Leibes, und der Zwickel über
 und unter den Schultern.*

3 quod ferri laminae ibi geminatae essent. R.

4 Diod. Σπιθροβάτην appellat, & alterum Ῥωσάκην. All-
 ter haec omnia apud Arrianum narrari, ac apud Nostrum,
 monet Br.

5 Br. fusp. ἐπισήσας. R. ὑποσησῶν vel ὑφιστάειν ἵππον vi-
 detur esse calcari compunctum equum adigere, ut in crura po-
 stica nonnihil assurgat, eoque equitem ultra alterum equitem,
 quem prior aggreditur, attollat, quo posterior in caput prioris
 hoc gravius atque altius ensim adigere possit; praesertim si
 eques feriens super equo sic jam sublato adhuc altius assurgat:
 id quod Plutarchus Spithridatem ait se isse. Idem addit, ὑπὸ
 in compositis saepe minuere significatum; & σησῶν equum esse
 eum adigere, ut quantam potest maximam ad proceritatem,
 paene perpendicularem sese attollat.

6 una cum equo assurgente, & in eo, assurgere, &, postea-
 quam in equo sedisses, jam stare, pedibus in stapede nixis. R.

Ad

καὶ τὸν μὲν λόφον ἀπήρῃαξε μετὰ πατέρων πλεῖν, τὸ δὲ κρᾶνος πρὸς τὴν πληγὴν ἀκριβῶς καὶ μόλις ἀντέχευ, ὥστε τῶν πρώτων ψαῦσαι τριχῶν ¹ τὴν πτέρυγα τῆς κοπίδος. ἑτέραν δὲ τὸν Σπιθριδάτην πάλιν ἐπαιρόμενον ² ἔφθασε Κλείτος ὁ μέλας ³, τῷ Ξυφῶ διελάσας μέσον. ὁμῶς δὲ καὶ Ῥοισάκης ἔπεσε, ὑπ' Ἀλεξάνδρου ξίφει πληγείς. ἐν τέτρω δὲ κινδύνας καὶ ἀγῶνος ἔσης τῆς ἵππομαχίας, ἣ τε Φάλαγγξ διέβαινε τῶν Μακεδόνων, καὶ συνηγον αἱ περὶ αἰ δυνάμεις ⁴. ἔ μὴν ὑπέστησαν εὐρώσως, ἐδὲ πολὺν χρόνον, ἀλλ' ἔφυγον τραπόμενοι, πλην τῶν μισοφόρων Ἑλλήνων. ἔτοι δὲ πρὸς τινι λόφῳ συστάντες, ἦταν τὰ πρὸς ⁵ τὸν Ἀλεξάνδρον. ὁ δὲ θυμῶ μακρῶν, ἢ λογισμῶ, πρῶτος ἐμβαλὼν, τὸν τε ἵππον ἀποβάλλει, ξίφει πληγέντα διὰ τῶν πλευρῶν (ἦν δ' ἑτερος, ἐχ' ὁ Βασιλεύς ⁶) καὶ τὰς πλείους τῶν ἀποθανόντων καὶ τραυματιζόντων ἐκεῖ συνέβη κινδυνεῦσαι καὶ πεσεῖν, πρὸς ἀνδρώπας ἀπεγνωκότας καὶ μαχίμους

συμ-

Ad seq. κατήγευγε sabaud. eodem inonente, aut πληγὴν aut τραυμα; & λόφος est clavus ille ligneus e galea eminent, cui infixa & alligata est crista. Avulso igitur illo clavo, cum necesse esset ambas pinnas cadere, non intelligere se R. fatetur, qui dicat Plutarchus, alteram modo pinnam concidisse.

1 V. πλεῖν.

2 Br. susp. ante ἑτέραν excidisse eis. Defendit autem Mos. Duf. vulgatum ex usu aliorum.

3 Sic Blancardus ad Arrian. legere iussit, & dedit R. pro vulg. μέλας. Diodor. Κλείτος ὁ μέλας habet. Et Athenaeo alius est Clitus ὁ λευκὸς καλέμενος.

4 Br. susp. αἱ Περσικαί, vel αἱ περὶ Περσῶν δυν. Intelligendas esse Persarum copias, facile quisvis observabit, uti ad sequens ὑπέστησαν, non sustinebant phalangem Macedonicam.

5 R. interprete, beghrten Quartiere, postulabant sibi fidem dari de noxa abstinenda, & de discessu salvo atque libero.

6 V. Βασιλεύς. Id quoque legi, testis est H. Steph. addens, esse quoque usitatum hoc in illa terminatione.

συμπλεκομένους. λέγονται δὲ πεζοὶ μὲν δισμύριοι ¹ τῶν βαρβάρων, ἵππεῖς δὲ διαχίλιοι πεντακόσιοι πεσεῖν. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον Ἀρισόβελος ἦν τῆς τεσσαρας καὶ τριάκοντα νεκρῶς γενέσθαι τὰς πάντας, ἧν ἐννέα πεζῶς εἶναι. τῶν μὲν ἔν ἐκέλευσεν εἰκόνας ἀναστῆσαι χαλκῶς, ὡς Λύσιππος εἰργάσατο. κοινόμενος δὲ τὴν νίκην τοῖς Ἑλλήσιν, ἰδίᾳ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις ἔπεμψε τῶν αἰχμαλώτων τριακασίας ἀσπίδας, κρινῆ δὲ τοῖς ἄλλοις λαφύροις ἐκέλευσεν ἐπιγράψαι Φιλοτιμοτάτην ἐπιγραφὴν. Ἀλέξανδρος ὁ ² Φιλίππου καὶ οἱ Ἑλληνες, πλὴν Λακεδαιμονίων, ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων. ἐκπώματα δὲ, καὶ πορφύρας, καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν Περσικῶν ἔλαβε, πάντα τῇ μητρὶ, πλὴν ὀλίγων, ἔπεμψεν.

XVII. Οὗτος ὁ ἀγὼν μεγάλην εὐθύς ἐποίησε τῶν πραγμάτων μεταβολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον. ὡς καὶ Σάρδεις, τὸ πρόχρημα ³ τῆς ἐπὶ θαλάσῃ τῶν βαρβάρων ἡγεμονίας, παραλαβεῖν ⁴, καὶ τὰ ἄλλα προστίθεσθαι. μόνῃ δ' Ἀλιαρνασσὸς ἀντέστη καὶ Μίλητος, ὡς ἔλῶν κατὰ κράτος, καὶ τὰ περὶ αὐτὰς πάντα χειρωτά-

1 Teste H. Steph. quidam codd. habent tantum αὐρίων. Hic numerus est quoque apud Diod. qui & haud plures duobus millibus equites cecidisse tradit: Arrian. εἰς χίλις. — Dicitur idem hic in numero caesorum ex parte Alexandri — τῶν ἑταίρων ἀμφὶ ἑξήκοντα καὶ πέντε — τῶν δ' ἄλλων ἵππεων ὑπὲρ ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ ἐς ἑξήκοντα. Statuas ἑταίρων tantum efficitas fuisse, non omnium, qui in eo proelio ceciderant, inonet Br.

2 Articulum omisit Arrianus, quod probat Br.

3 R. docente, est *cultus*, *mundus*, *decus*, quod quisque prae se tenet, gloriabundus & exultans, aut τὸ ἐν ἐνάσῳ πρόχρον, *flos rei*. — Pro seq. θαλάσῃ Junt. Ald. Crat. θαλάσσης.

4 scil. αὐτῶν. Seq. προστίθ. est R. docente, *ad imperium, arbitrium suum adigere*. Sin autem significet, *alicui sese submittere*, subsudiendum αὐτῶ.

ρωσάμενος, ἀμφίβολος ἦν πρὸς τὰ λοιπὰ τῆ γνώμη. καὶ πολλάνις μὲν ἔσπευδε Δαρείῳ συμπεσῶν ἀποικινδυνεῦσαι περὶ τῶν ὅλων, πολλάνις δὲ τοῖς ἐπὶ θαλάσση πράγμασι καὶ χρήμασι διενοεῖτο πρῶτον οἶον ἐνασκήσας καὶ ῥώσας αὐτὸν, ἕτως ἀναβαίνειν ἐπ' ἐκεῖνον. ἔσι δὲ τῆς Λυκίας κρήνη περὶ ¹ τὴν Ξανθίῳ πόλιν, ἧς τότε λέγασιν αὐτομάτως περιτραπίσης καὶ ὑπερβαλῆσης, ἐν βυθῷ δέλτον ἐπέσεῖν χαλκῆν, τύπες ἔχασαν ἀρχαίων γραμμάτων, ἐν οἷς ἐδηλῶτο παύσεσθαι ² τὴν Περσῶν ἀρχὴν ὑπὸ Ἑλλήνων καταλυθεῖσαν. τῆτοις ἐπαρθεῖς, ἠπέγειτο τὴν παραλίαν ἀνακαθ' ἰράσθαι μέχρι τῆς Φοινίκης καὶ Κιλικίας. ἡ δὲ τῆς Παμφυλίας παραδρομὴ πολλοῖς γέγονε τῶν ἰσορικῶν ὑπόθεσις γραφικὴ πρὸς ἐκπληξιν καὶ ὄγκον, ὡς θεῖα τινὶ τύχῃ παραχωρήσασαν Ἀλεξάνδρῳ τὴν θαλάσσαν, ἄλλως αἰεὶ τραχεῖαν ἐν πελάγῃ προσφερομένην, σπανίως δὲ λεπτῆς καὶ προσεχεῖς ³ ὑπὸ τὰ κρημνώδη καὶ παρερῶγότα τῆς ὀρεινῆς πάγῃς διακαλύπτεσαν ⁴. δηλοῖ δὲ καὶ Μένανδρος, ἐν κωμῳδίᾳ παίζων πρὸς τὸ παράδοξον·

Ὡς Ἀλεξανδρῶδες ἦδη τῆτο. καὶν ζήτῳ τινα,
 Αὐτόματος ἔτος παρέσαι. καὶν διελθεῖν δηλαδὴ
 Διὰ θαλάσσης δέη τόπου τιν', ἔτος ἔσαι μοι βατός.
 αὐτὸς δ' Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ἄδεν τοῖστων τερατευσάμενος, ἰδοποιῆσαι φησὶ τὴν λεγομένην Κλίμακα, καὶ διελθεῖν, ὀρμήσας ἐν Φασηλίδος ⁵. διὸ καὶ πλείονας ἡμέρας ἐν τῇ πόλει διέτριψεν· ἐν αἷς καὶ Θεοδέλῃς τεθνηκότος (ἦν δὲ Φασηλίτης) ἰδὼν εἰκόνα ἀνακειμένην ἐν ἀγορᾷ, μετὰ δεῖπνον ἐπενώμασε μεθύων, καὶ
 τῶν

1 Mos. Duf. *supr.* παρὰ.

2 Junt. *παύσασθαι*. Sic & Alā. & Crat.

3 Sic cum Anon. R. *dedit pro vulg. προσηχεῖς*.

4 Anon. *ἀνακαλύπτεσαν*, quod mavult Mos. Duf.

5 V. Βασηλίδας. Junt. Φασηλίδος.

τῶν σεφάνων ἐπέρριψε πολλάς· ἐν ἄχαριν ἐν παιδιᾷ ἀποδιδὸς τιμῆν τῇ γενομένῃ δι' Ἀριστοτέλην καὶ Φιλοσοφίαν ὁμιλίᾳ πρὸς τὸν ἄνδρα.

XVIII. Μετὰ ταῦτα Πισιδῶν τε τὰς ἀντιστάνας ἤρει, καὶ Φρυγίαν ἐχειρῶτο· καὶ Γόρδιον πόλιν, ἐσίαν Μίδε τῆ παλαιᾷ γενέδαι λεγομένην, παραλαβὼν, τὴν θρυλλεμένην ¹ ἄμαξαν εἶδε Φλοιῶν κραιφνας ἐνδεδεμένην, καὶ λόγον ἐπ' αὐτῇ πισειόμενον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἤκασεν, ὡς τῶν λύσαντι τὸν δεσμὸν εἴμαρται βασιλεῖ γενέδαι τῆς οἰκισμένης. οἱ μὲν ἔν πολλοί Φασι., τῶν δεσμῶν τυφλὰς ἐχούσων τὰς ἀρχὰς καὶ δι' ἀλλήλων πολλάνικισ σκολιοῖς ἐλιγμοῖς ὑπεφερομένων, τὸν Ἀλέξανδρον ἀμηχανῶντα λύσαι, διατεμεῖν τῇ μαχαίρᾳ τὸ σύναμμα, καὶ πολλὰς ἐξ αὐτῆ κοπέντος ἀρχὰς Φανῆσαι. Ἀριστόβελος δὲ καὶ πάνυ λέγει ῥαδίαν αὐτῶ τὴν λύσιν γενέδαι ἐξελόντι τῆ ῥυμῆ τὸν ἔσορα ² καλέμενον, ὃς συνείχε τὸ ζυγὸδεσμον, εἴθ' ἔτως ὑφελκύσαντι ³ τὸν ζυγόν. ἐντεῦθεν Παφλαγόνας τε καὶ Καππαδόκας προσαγαγόμενος, καὶ τὴν Μέμνονος ⁴ ἀκίσσας τελευτήν, ὃς τῶν ἐπὶ Θαλάτῃ Δαρείας στρατηγῶν ἐπίδοξος ἦν Ἀλέξανδρῳ πολλὰ πράγματα καὶ μυρίας ἀντιλήψεις καὶ ἀχολίας παρέξειν, ἐπεβρώθη πρὸς τὴν ἄνω στρατείαν μᾶλλον. ἤδη δὲ καὶ Δαρεῖος ἐν Σάσων ⁵ κατέβαινεν, ἐπαιρόμενος τε τῶ πλήθει τῆς δυνάμεως, ἐξήκοντα γὰρ ἦγε μυριάδας στρατῶν) καὶ τινος οὐκ εἶρα θαρρύνουτος αὐτὸν, ὃν οἱ μάχοι πρὸς χάριν ἐξηγῶντο μᾶλλον, ἢ κατὰ τὸ εἰπός. ἔδοξε γὰρ πυρὶ νέμεσθαι πολλῶν τὴν Μακεδόνων

S 2

Φά-

¹ Quidam H. Steph. codd. καλεμένην.

² V. τὸν Νέσορα. Seq. ὃς R. dedit de suo pro ὃ, quod vulgarem esse dicit lectionem. Sola autem est in Br. editione vitiose ὃ. Omnes priores edd. exhibent ῥ.

³ V. ἐφελκύσαντι.

⁴ Junt. Ald. Crat. Μέμονος. Steph. & Frst. Μέμνωνος.

⁵ Diod. ἐκ Βαβυλωνος.

Φάλαγγα· τὸν δ' Ἀλέξανδρον ¹ ἔχοντα σολήν, ἣν αὐτὸς ἐφόρει πρότερον, ἀσγάνδης ² ὡν βασιλέως, ὑπηρετεῖν αὐτῷ· παρελθόντα δ' εἰς τὸ τῷ Βήλε τέμενος, ἀφανῆ γενέθαι. διὰ τέτων, ὡς ἔοικεν, ὑπεδηλῆτο παρὰ τῷ Θεῷ, λαμπρὰ γενέθαι ³ καὶ περιφανῆ τὰ τῶν Μακεδόνων· Ἀλέξανδρον δὲ τῆς μὲν Ἀσίας κρατήσσειν, ὡσπερ ἐκράτησε Δαρεῖος, ἐξ ἀσγάνδης βασιλεύς γενόμενος, ταχὺ δὲ σὺν δόξῃ τὸν βίον ἀπολείψειν.

XIX. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἐθάρρησε, καταγνὸς δειλίαν Ἀλεξάνδρα πολλὸν χρόνον ἐν Κιλικίᾳ διατρίψαντος. ἦν δ' ἡ διατριβὴ διὰ νόσον, ἣν οἱ μὲν ἐκ κόπων, οἱ δὲ λασαμένῳ ἐν τῷ τῷ Κύδουα βέεματι καταπαγένῃ ⁴ προσπεσεῖν λέγασσι. τῶν μὲν ἔν ἄλλων ἰατρῶν ἐδεῖς ἐθάρρει βοηθήσειν ⁵, ἀλλὰ τὸν κίνδυνον οἴομενοι

¹ V. Ἀλέξανδρος.

² Varie hanc vocem scriptam volunt Eruditi, varie eam interpretantur. Xyl. eam a voce ἀσκάντης, quae lecticam aut grabbatum significat, derivandam censet, ut denotet *unum e regis cubiculariis*. Crufer. aut legi vult *ascandes*, i. e. nuncius, aut *ascantes*, i. e. cubicularius. H. Steph. reponi vult ἀσάνδης, quae vox, Hesychio teste, idem valet ac ἡμερόδρομος. Suidas: Ἀσάνδης, αἰτ, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι. οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ Ἄγγαροι. τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά. Conferantur iidem, & praesertim ea legantur, quae in nota ad Hesychium copiosius varias Eruditorum sententias exponunt. Br. item mavult Ἀσάνδης. In Anon. cod. idem legitur, uti mox ἀσάνδης. Schirach vertit: *als königlicher Courier*. Gua. in. *regi serviens*.

³ H. Steph. scribi vult *γενήσεσθαι*.

⁴ R. dubitat, utrum ad Alexandrum, an ad Cydnum referat. Si ad Cydnum, denotari monet *congelato, gelu concreto*; sin ad Alexandrum — *prae frigore rigidato, rigore artus immobiles reddente & sensu privante, erstarrer*.

⁵ H. Steph. ut futuro infinitivi sit locus, ita interpretatur: *cum caeterorum medicorum nemo remedium se allaturum esse consideret*. Si ἐθάρρει pro *audeat* accipiamus, *βοηθήσειν* mutandum videri cum *βοηθεῖν* monet.

μενοι πάσης ἰχυρότερον εἶναι βοηθείας, ἐφοβήθη τὴν ἐκ τῆ σφαλῆναι διαβολὴν πρὸς τὰς Μακεδόνας· Φίλιππος δ' ὁ Ἀναρρᾶν μοχθηρὰ μὲν ἑώρα τὰ περὶ αὐτὸν ὄντα, τῇ δὲ Φιλίᾳ πισεύων, καὶ δεινὸν ἠγάμενος, εἰ κινδυνεύουσι μὴ συγινδυνεύσει, μέχρι τῆς ἐχάτης πείρας βοηθῶν καὶ παραβαλλόμενος, ἐπεχείρησε Φαρμακείᾳ καὶ συνέπεισεν αὐτὸν ὑπομεῖναι καὶ πειεῖν, σπεύδουσα ῥωθῆναι πρὸς τὸν πόλεμον. ἐν τῷ τῷ Παρμενίων ἐπεμφεν ἐπισολὴν ἀπὸ στρατοπέδου, διακελευόμενος αὐτῷ φυλάττειν τὸν Φίλιππον, ὡς ὑπὸ Δαρείου πεπεισμένον ἐπὶ δαρεαῖς μεγάλας καὶ γάμῳ θυγατρὸς ἀνελεῖν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ, τὴν ἐπισολὴν ἀναγνὼς, καὶ μηδενὶ δείξας τῶν Φίλων, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηκεν. ὡς δὲ, τῆ καιρῶ παρόντος, εἰσῆλθε μετὰ τῶν ἐταίρων ὁ Φίλιππος τὸ Φάρμακον ἐν κίλικι κομίζων, ἐπειρῶ μὲν ἐπέδωκε τὴν ἐπισολὴν, αὐτὸς δὲ τὸ Φάρμακον ἐδέξατο προθύμως καὶ ἀνυπόπλιος· ὥστε θαυμαστὴν καὶ θαυμάσιον τὴν ὄψιν εἶναι, τῆ μὲν ἀναγινώσκοντος, τῆ δὲ πίνοντος· εἶτα ἅμα πρὸς ἀλλήλους ἀποβλεπόντων ἔχ ὁμοίως, ἀλλὰ τῆ μὲν Ἀλέξανδρος Φαιδρῶ τῷ προσώπῳ καὶ διακεχυμένῳ τὴν πρὸς τὸν Φίλιππον εὐμένειαν καὶ πίσιν ἀποφαίνοντος· ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν διαβολὴν ἐξισταμένε, καὶ ποτὲ μὲν θεοκλυτᾶντος καὶ πρὸς τὸν ἕρανὸν ἀνατείνοντος τὰς χεῖρας, ποτὲ δὲ τῇ κλίμῃ περιπίπτουτος, καὶ παρακαλῶντος τὸν Ἀλέξανδρον εὐθυμεῖν καὶ προσέχειν αὐτῷ. τὸ γὰρ Φάρμακον ἐν ἀρχῇ κρατῆσαν τῆ σώματος, οἷον ἀπέωσε καὶ κατέδυσεν εἰς βάθος τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ Φωνὴν ἐπίλειπεν καὶ τὰ περὶ τὴν αἰθῆσιν ἀσαφῆ καὶ μικρὰ κομιδῆ γενέσθαι, λειποθυμίας ἐπιπεσέσης. ἔμην ἀλλὰ ταχέως ἀναληφθεὶς ὑπὸ τῆ Φιλίππου, καὶ ῥῶσας αὐτὸν ἐπέδειξε τοῖς Μακεδόσιν. ἔ γὰρ ἐπαύοντο, πρὶν ἰδεῖν τὸν Ἀλέξανδρον, ἀθυμῶντες.

XX. Ἦν δέ τις ἐν τῷ Δαρείῳ στρατῷ πεφευγώς ἐκ Μακεδονίας, ἀνὴρ Μακεδῶν, Ἀμύντας, ἐκ ἀπειρος τῆς Ἀλεξάνδρου Φύσεως. ἄτος ἀρμημένον ἰδὼν Δαρείου εἶσω τῶν σενῶν βαδίζειν ἐπ' Ἀλέξανδρον, εἶδετο κατὰ χώραν ὑπομένειν, ἐν πλάτος ἔχουσι πεδίοις καὶ ἀναπεπλημένοις πρὸς ἐλάττονας πλήθει τοσάτω διαμαχόμενον. ἀποκρινάμενος δὲ Δαρεῖς δεδιέναι, μὴ Φθάσωσιν αὐτὸν ἀποδράντες οἱ πολέμιοι, καὶ διαφυγὰν Ἀλέξανδρος. Ἀλλὰ τότε γ', εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, χάριν, θάρρει· βαδιεῖται γὰρ ἐκεῖνος ἐπὶ σε, καὶ χεδὸν ἤδη βαδίζει. Ταῦτα λέγων Ἀμύντας ἐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀναστὰς ἐπορεύετο Δαρείος εἰς Κιλικίαν, ἅμα δ' Ἀλέξανδρος εἰς Συρίαν ἐπ' ἐκεῖνον. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ διαμαρτόντες ἀλλήλων, αὐτοῖς ἀνέσρεφον. Ἀλέξανδρος μὲν ἠδόμενός τε τῇ συντυχίᾳ, καὶ σπεύδων ἀπαντῆσαι περὶ τὰ σενὰ, Δαρείος δὲ, τὴν προτέραν ἀναλαβεῖν στρατοπεδεῖν, καὶ τῶν σενῶν ἐξελιξαι τὴν δύναμιν. ἤδη γὰρ ἐγνώκει παρὰ τὸ συμφέρον ἐμβεβλημῶς ἑαυτὸν εἰς χωρία θαλάττη καὶ ὄρεσι καὶ ποταμῶν διὰ μέσση ῥέοντι τῷ Πινάρῳ¹ δύσιππα, καὶ διεσπασμένα πολλαχῶ, καὶ πρὸς τῆς ὀλιγότητος τῶν πολεμίων ἔχουσα [τὴν²] θέσιν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τὸν μὲν τόπον ἢ τύχη παρέχευ· ἐστρατήγησε δὲ τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ὑπαρχόντων πρὸς τὸ νικῆσαι βέλτιον. ὅς γε τοσάτω πλήθει τῶν βαρβάρων λειπόμενος, ἐκείνοις μὲν ἔπαρέχευ κτύλωσιν, αὐτὸς δὲ τῷ δεξιῷ τὸ εὐάνυμον ὑπερβαλὼν, καὶ γενόμενος κατὰ κέρασ, Φυγὴν ἐποίησε τῶν καθ' αὐτὸν βαρβάρων, ἐν πρώτοις ἀγωνιζόμενος ὥσε τρωθῆναι ξίφει τὸν μηρὸν, ὡς μὲν Χάρης Φησὶν, ὑπὸ Δαρείῳ, (συμπεσεῖν γὰρ αὐ-

τὰς

¹ Sic hoc nomen auctoritate Strabonis XIV, & Cellarii scribi voluerunt Mos. Duf. & Br. deditque R. pro vulg. Πινάρῳ. Anon. Πινάρῳ, additis his: Idem vocatur alio nomine Pyramus. H. Steph. scribi voluit Πίνδῳ.

² R. uncis inclusit: deest Junt. Ald. Crat.

τὰς εἰς χεῖρας) Ἀλέξανδρος δὲ περὶ τῆς μάχης ἐπι-
 σέλλων τοῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον, ἐν εἰρηκέν, ὅσις ἦν
 ὁ τρώσας, ὅτι δὲ τρωθεῖν τὸν μηρὸν ἐγχειριδίῳ, δυσ-
 χερὲς δ' ἄδεν ἀπὸ τῆ τραύματος συμβαίη, γέγραφε.
 νικήσας δὲ λαμπρῶς, καὶ καταβαλὼν ὑπὲρ ἑνδεκα¹
 μυριάδας τῶν πολεμίων, Δαρειὸν μὲν ἐχ εἶλε, τέτρα-
 ρας σαδίας, ἢ πέντε, προλαβόντα· τῇ Φυγῇ, τὸ δ'
 ἄρμα καὶ τὸ τόξον αὐτῆ λαβὼν ἐπανήλθε· καὶ κατ-
 ἔλαβε τὰς Μακεδόνας τὸν μὲν ἄλλον πλεῖτον ἐν τῆ
 βαρβαρικῆ στρατοπέδῳ Φέρουσας καὶ ἄγουσας ὑπερβάλ-
 λουσα πλήθει, καίπερ εὐζάνων πρὸς τὴν μάχην παρα-
 γενομένων, καὶ τὰ πλεῖστα τῆς ἀποσκευῆς ἐν Δαμασκῶ
 καταλιπόντων, τὴν δὲ Δαρεῖα σιηνὴν ἐξηρηρότας ἐκεί-
 νῳ, Θεραπειῆς τε λαμπρῶς καὶ παρασκευῆς καὶ χρημά-
 των πολλῶν γέμεσαν. εὐθύς ἔν ἀποδυσάμενος τὰ ὄπλα,
 πρὸς τὸ λετρὸν ἐβάδιζεν, εἰπὼν. Ἴαμεν ἀπολεσόμε-
 νοι τὸν ἀπὸ τῆς μάχης ἰδρῶτα τῶ Δαρεῖα λετρῶ. καὶ
 τις τῶν ἐταίρων· Μὰ τὸν Δί', εἶπεν, ἀλλὰ τῷ Ἀλεξ-
 ἀνδρῶ· τὰ γὰρ τῶν ἠτῶμένων εἶναι τε δεῖ καὶ πρῖστον ὀ-
 ρεῦεσθαι τῆ κρατῆνος. ὡς δ' εἶδε μὲν ὄλκια² καὶ
 κρωσσῶς καὶ πύελος καὶ ἀλαβάστρος, πάντα χρυσοῦ
 ἠτυχημένα περιτῶς, ᾠδάδει δὲ Θεσπέσιον, οἷον ὑπ'³
 ἄρωμάτων καὶ μύρων, ὁ οἶκος· ἐν δὲ τέττε παρήλθεν
 εἰς σιηνὴν ὕψει τε καὶ μεγέθει, καὶ τῷ⁴ περὶ τὴν

S 4

σρωμ-

¹ Diodor. habet *tredecim*.

² Sic duobus vocabulis dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro ὄπλο, quod vulgo legitur *μενόλκια*. V. in ind. Frft. εἶδε μὲν ὄλαια καὶ κωσσοῦς (in Br. καὶ κρωσσῶς) addita alia le-
 ctione absque cod. nota: εἶδε μὲν ὄλκια.

³ V. ἀπὸ, quod probat Mos. Duf.

⁴ Sic R. Mos. Duf. probante, dedit pro vulg. τῶν. Ex-
 tat ea lectio in indic. Var. Frft. nulla codicis nota; in Br.
 ind. tribuitur Anonymo. Idem R. paulo post dedit αὐτὸ pro
 αὐτῆ, quod vulgo legitur — *circa dapes ipsas* — & ἀξίαν
 pro vulg. ἄξια, ut referatur ad σιηνὴν. Pro ἐταίρους Junt.
 ἐτέραι.

ερώμην καὶ τραπέζας καὶ τὸ δεῖπνον αὐτὸ κόσμῳ θαύ-
ματος ἀξίαν, διαφλέψας πρὸς τὰς ἐταίρας: Τὰτ' ἦν,
ὡς ἔοικεν, ἔφη, τὸ βασιλεύειν¹.

XXI. Τρεπομένῳ δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον αὐτῷ Φρά-
ζει τις ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἀγομένας μητέρα καὶ γυ-
ναῖκα Δαρεῖς, καὶ θυγατέρας δύο παρθένους, ἰδέσας τὸ
ἄρμα καὶ τὰ τόξα κἀπλῆσαι καὶ θρηγεῖν, ὡς ἀπολω-
λότος ἐμείνῃ. συχνὸν ἐν ἐπιχών χρόνον Ἀλέξανδρος,
καὶ ταῖς ἐκείνων τύχαις μᾶλλον, ἢ ταῖς ἑαυτῆ, ἐμπα-
θῆς² γενόμενος, πέμπει Λεονάτου, ἀπαγγεῖλαι κε-
λεύσας, ὡς ἔτε Δαρεῖος τέδιμηεν, ἕτ' Ἀλέξανδρον δε-
διεναι χρή. Δαρεῖω γὰρ ὑπὲρ ἡγεμονίας πολεμεῖν,
ἐμείνα πάντα ὑπάρξει, ὧν καὶ Δαρεῖς βασιλεύουτος
ἤξ.εντο. Τῆ δὲ λόγῃ ταῖς γυναῖξιν ἡμέρα καὶ χρηστῆ
Φαειῖτος, ἐτι μᾶλλον³ γενομέναις αἰχμαλώτοις τὰ ἀπὸ
τῶν ἔργων ἀπήνηα Φιλάνθρωπα. Δάψι γὰρ, ὅσας ἐβά-
λουο Περσῶν, ἔδωκεν, ἔδθητι καὶ κόσμῳ χρῆσαμέναις
ἐκ τῶν λαφύρων. θραυκείας τε καὶ τιμῆς, ἣν εἶχον,
ἔδ' ὄγειν ἀφείλε, συντάξεις δὲ⁴ μείζονας ἐναρπῆντο
τῶν προτέρων. ἣ δὲ καλλίστη καὶ βασιλικωτάτη χάρις
ἦν παρ' αὐτῆ, γυναῖξί γενναίαις γενομέναις αἰχμαλώ-
τοις καὶ σώφροσι, μήτ' ἀκῆσαι τι, μήτε ὑπονοῆσαι,
μήτε προσδοῆσαι τῶν αἰχρῶν, ἀλλ', ὥστερ ἂν ἐν στρα-
τοπέδῳ πολεμίων, ἀλλ' ἐν ἱεροῖς καὶ ἀγίοις φυλαττο-
μένας παρθεῖνῶσιν, ἀπόρρητον ἔχειν καὶ ἀόρατον ἐτέ-
ροις δίαιταν. καίτοι λέγεται γε, τὴν Δαρεῖς γυναῖκα

πο-

1 Verba haec, monente Mose Dufoul, ita sunt interpretan-
da: *Hocine ergo erat, quod regnare homines putant?*

2 R. *manuit συμπαθῆς.*

3 R. *post h. v. excidisse videtur προσφιλή, aut simile quid.*
Mihī nondum locus hac medela sanus esse videtur. Malim
γενομ. αἰχμ. ad priora ταῖς γυν. transponi, & reliqua sic
strui: ἔτι μᾶλλον ἐφάνη τὰ ἀπὸ τ. ἔρ. ἀπαντῶντα αὐτῷ (distio
respondentia) Φιλάνθρωπα.

4 R. *sup. δὲ καί.*

πολὸν πασῶν τῶν βασιλίδων εὐπρεπესάτην γενέσθαι, καὶ ἀπερ καὶ αὐτὸς Δαρειῶς ἀνδρῶν κάλλιστος καὶ μέγιστος· τὰς δὲ παῖδας εἰσέναι τοῖς γονεῦσιν. ἀλλ' Ἀλέξανδρος, ὡς εἶπαι, τὰ νηῶν τὰς πολεμίας, τὸ κρατεῖν ἐαυτῶ βασιλικώτερον ἠγάμενος, ἔτε τέτων ἔδωκεν, ἔτ' ἄλλην ἐγνω γυναῖκα πρὸ γάμου, πλὴν Βαρσίνης ¹. αὕτη δὲ, μετὰ τὴν Μέμνονος τελευτὴν χήρα γενομένη, περὶ Δαμασιῶν ἐλήφθη. πεπαιδευμένη δὲ παιδείαν Ἑλληνικὴν, καὶ τὸν τρόπον ἐπιεικῆς ἔσα, καὶ πατὴρ Ἄρταβάζου, γενοτός ἐν βασιλείᾳ θυγατὴρ, ἐγνώθη, Περμενίανος προτρεψάμενος τὸν Ἀλέξανδρον, ὡς Φησὶν Ἀριστόβελος, καλῆς καὶ γενναίας καὶ τὸ κάλλος ² ἀψαδαὶ γυναικός. τὰς δ' ἄλλας αἰχμαλώτους ὄραν ὁ Ἀλέξανδρος κάλλει καὶ μεγέθει διαφερόσας ἔλεγε παίζαν, ὡς εἰσὶν ἀλγηδόνες ὀμμάτων αἱ Περσίδες. ἀντεπιδεικνύμενος δὲ πρὸς τὴν ἰδέαν τὴν ἐκείνων τὸ τῆς ἰδίας ἐγκρατείας καὶ σαφροσύνης κάλλος, ὡσπερ ἀψύχου εἰκόνας ἀγαλλμάτων παρέπεμπεν ³.

XXII. Ἐπεὶ δὲ Φιλόξενος ⁴, ὁ τῶν ἐπὶ Θαλάτ-

S 5

της

¹ Sic scribi voluit Br. deditque R. Vulgo Βαρσίνης.

² Corruptum esse hunc locum, nemo non videt. Steph. tolli mavult copulam καὶ, aut saltim mutari in κατὰ. Crusier. interpretatur, ac si scriptum esset καὶ παρὰ τὸ κάλλος — elegantem mulierem & praeter formam generosam. Moses Duf. aliquot verba excidisse statuit. R. si bene habeat vulgata, hanc supponit sententiam: ipsum adeo numen Decoris haud esse recusaturum, vel detrectaturum, matronam formosam & bene natam contingere — ut sit τὸ κάλλος numen persona indutum; aut mavult legi, καὶ τὸν καλὸν — virum, qui ipse formosus sit, haud dedecere, mulieri consuescere formosae & nobili loco natae. Schirach tandem καὶ γ. κάλλ. prorsus vult deleri, ceu vocabula librarii negligentia per antecedens καλῆς male textui intrusa. Facile ea deliderari posse salva sententia, nemo negabit.

³ V. παρέπεμπεν.

⁴ Allis hoc munus tribuit Arrianus, & Nicanori & Helocho.

της στρατηγός, ἔγραψεν εἶναι παρ' αὐτῷ Θεόδωρόν τινα Ταραντῖνον, ἔχοντα παῖδας ὄντας ¹ δύο, τὴν ὄψιν ὑπερφυεῖς, καὶ πυθανόμενος, εἰ πρήται, χαλεπῶς ἐνεγνῶν, ἐβόα πολλάκις πρὸς τὰς Φίλας ἐρωτῶν, τί πάποτε Φιλόξενος αἰχρὸν αὐτῷ συνεγνακῶς, τοιαῦτα ὄνειδη προξενῶν κἀθῆται. τὸν δὲ Φιλόξενον αὐτὸν ἐν ἐπισολῇ πολλὰ λοιδορήσας, ἐκέλευεν αὐτοῖς Φορτίσις τὸν Θεόδωρον εἰς τὸν ὄλεθρον ἀποσέλλειν. ἐπέπληξε δὲ καὶ Ἄγνωνι νεανίσκῳ ², γράψαντι πρὸς αὐτὸν, ὅτι Κρωβύλον, εὐδοκιμῶντα ἐν Κορίνθῳ, βέλεται πριάμενος ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν. πυθανόμενος δὲ, μισθοφόρων τινῶν γυναῖκα διεφθαρκέσαι Δάμωνα καὶ Τιμόθεον Μακεδόνας τῶν ὑπὸ Παρμενίῳν στρατευομένων, ἔγραψε Παρμενίῳνι, κελεύων, εἰ ἐλεγχθῶσι, ὡς θῆρια ἐπὶ καταφθορᾷ τῶν ἀνθρώπων γεγονότα τιμωρησάμενον ³ ἀποκτεῖναι. καὶ περὶ ἑαυτῶν κατὰ λέξιν ἐν ταύτῃ τῇ ἐπισολῇ γέγραπεν. Ἐγὼ γὰρ ἔχ' ὅτι ἑωρακῶς ἂν εὐρεθεῖην ⁴ τὴν Δαρεία γυναῖκα, ἣ βεβηλευμένος ἰδεῖν, ἀλλ' ἔτε τῶν λεγόντων περὶ τῆς εὐμορφίας αὐτῆς προσδεδεγμένος τὸν λόγον. ἔλεγε δὲ, μάλιστα συνιέναι θνητὸς ἂν, ἐκ τῶν καθεύδειν καὶ συνεχιάζειν. ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐγγινόμενον ἀθηνείας τῇ φύσει καὶ τὸ πονεῖν καὶ το ἠδόμενον. ἦν δὲ καὶ γασρὸς ἐγκρατέστατος, ὡς καὶ τῶν ἄλλοις τε πολλοῖς ἐδήλωσεν, καὶ τοῖς πρὸς Ἄδαν λεχθεῖσιν, ἣν ἐποίησατο μητέρα, καὶ Καρίας βασίλισσαν ἀπέδειξεν. ὡς γὰρ ἐκείνη Φιλοφρονεμένη πολλὰ μὲν ὄψα καθ' ἡμέραν ἀπέσελλεν αὐτῷ καὶ πέμματα, τέλος δὲ τὰς δοκῶντας εἶναι δεινοτάτας ὀψοποιῶς καὶ ἀρ-

τοποι-

¹ V. Ἰωνίας.

² Delendam hanc vocem Br. censuit. Mos. Duf. susp. νεανικῶς, ut dicatur Alexander strenue increpuisse; aut νεανίσκῳ scribendum, & post Κρωβύλον ponendum.

³ Junt. τιμωρησόμενον.

⁴ Sic ex Junt. se restituisse monet R. pro vulg. εὐρεθεῖν. At sola in Br. extat. V. εἶην.

τοποιῶς, ἔφη τέτων μηδὲν δεῖσθαι· βελτίονας γὰρ ὀψοποιῶς ἔχειν ὑπὸ τῷ παιδαγωγῷ Λεωνίδῃ δεδομένους αὐτῷ, πρὸς μὲν τὸ ἄριστον, νυκτοπορίαν, πρὸς δὲ τὸ δεῖπνον, ὀλιγαρχίαν ¹. Ὁ δ' αὐτὸς ἄτος ἀνὴρ, ἔφη, καὶ τῶν στραμάτων ἐπιτῶν τὰ ἀγγεῖα καὶ τῶν ἱματίων ἔλυσεν, ἐπισκοπῶν, μὴ τι μοι τρυφερὸν, ἢ περισσὸν, ἢ μήτηρ συντέθειμεν.

XXIII. Ἦν δὲ καὶ πρὸς οἶνον ἤτλον, ἢ ἐδόκει ², καταφερέης. ἔδοξε δὲ, διὰ τὸν χρόνον, ἐν ἧ πίνων μᾶλλον, ἢ λαλῶν, εἴλιεν, ἐφ' ἐκάστης κύλικος ἀεὶ μακρόν τινα λόγον διατιθέμενος, καὶ ταῦτα, πολλῆς χολῆς ἕσης. ἐπεὶ πρὸς γε τὰς πράξεις, ἢ οἶνος ἐκεῖνον, ἢ ὕπνος, ἢ παιδιὰ τις, ἢ γάμος, ἢ θῆρα, κηδῆπερ ἄλλας στρατηγὰς, ἐπέχε. δηλοῖ δὲ ὁ βίος, ὅν βιώσας βραχὺν παντάπασι, πλείων καὶ μεγίστων πράξεων ἐνέπλησεν. ἐν δὲ ταῖς χολαῖς, πρῶτον μὲν ἀνασὰς καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, εὐθύς ἤρῖσα κηδήμενος, ἔπειτα διήμερευσεν κυνηγῶν, ἢ συντάτλων ³, ἢ δικάζων τι τῶν πολεμικῶν, ἢ ἀναγινώσκων. εἰ δ' ὁδὸν βαδίζοι μὴ λίαν ἐπείχεσσαν, ἐμάνθανεν ἅμα πορευόμενος ἢ τοξεύειν, ἢ ἐπιβαίνειν ἄρματος ἐλαυνομένῃ καὶ ἀποβαίνειν. πολλὰς δὲ παιζων καὶ ἀλάπειας ἐθήρευσεν, καὶ ὄρνιθας, ὡς ἐσι λαβεῖν ἐκ τῶν ἑφημερίδων. καταλύσας δὲ καὶ τρεπόμενος πρὸς λατρὸν, ἢ ἄλειμμα, τὰς ἐπὶ τῶν σιτοποιῶν καὶ μαγειρῶν ἀνέκρινεν, εἰ τὰ πρὸς τὸ δεῖπνον εὐτρεπῶς ⁴ ἔχουσι· καὶ δειπνεῖν μὲν ὀψὲ καὶ σιότας ἤδη κατακλινόμενος ἤρχετο. *Θαυμαστὴ δ' ἦν ἡ ἐπιμέ-*
λεια

¹ V. ὀλιγαρχίαν.

² V. ἔδειξε.

³ Haec vox, ab interpp. aut neglecta, aut prave reddita, Mose Duf. & R. docentibus, idem valet ac *militariibus imperiis operam datus, imperans aliquid ad disciplinam castrensem pertinens, Ordres gebend, oder stellend.*

⁴ Sic cum V. Mose Duf. probante, dedit R. pro vulg. εὐ-
 κρεπῶς. *Mavult tamen εὐπρεπῆ.*

λεια καὶ περίβλεψις ἐπὶ ¹ τῆς τραπέζης, ὅπως μηδὲν ἀνίσως, μηδ' ὀλιγώρως διανέμοιτο· τὸν δὲ πότον, ὡσπερ εἶρηται, μακρὸν ὑπ' ἀδολεχίας ἐξέτεινε. καὶ τάλ-
λα πάντων ἡδιστος ἂν βασιλέων συνεῖναι, καὶ χάριτος ἐδεμῖας ἀμοιρῶν, τότε ταῖς μεγαλαυχίαις ἀηδῆς ἐγίνε-
το, καὶ λίαν στρατιωτικὸς, αὐτὸς τε πρὸς τὸ κομπῶδες ὑποφερόμενος, καὶ τοῖς κόλαξιν ἑαυτὸν ἀνεικῶς ἱππά-
σιμον, ὑφ' ὧν οἱ χαριέστατοι ² τῶν παρόντων ἐπετριβοντο, μῆτε ἀμιλλᾶσθαι τοῖς κόλαξι, μῆτε λείπεσθαι βεβλόμενοι τῶν αὐτῶν ἐπαίνων. τὸ μὲν γὰρ αἰχρὸν ἐδόκει, τὸ δὲ κίνδυνον ἔφερε. μετὰ δὲ τὸν πότον λισσάμενος ἐκάθευδε πολλὰς μὲχρι μέσης ἡμέρας· ἐσι δ' ὅτε καὶ διημέρευεν ³ ἐν τῷ καθεύδειν. αὐτὸς μὲν ἔν καὶ ὄψων ἐγκρατῆς ἦν, ὡσε καὶ τὰ σπανιώτατα πολλὰς τῶν ἀπὸ θαλάττης αὐτῶ κομιζομένων ἀεροδρῶν καὶ ἰχθύων, ἐκάσῳ διαπεμπό-
μενος τῶν ἐταίρων, πολλὰς ἑαυτῷ μόνῳ μηδὲν κατα-
λιπεῖν. τὸ μέντοι δεῖπνον ἦν αἰετὸν μεγαλοπρεπές, καὶ τοῖς εὐτυχήμασι ⁴ τῆς δαπάνης ἅμα συναυξανομένης, τέ-
λος εἰς μυρίας δραχμὰς προῆλθεν. ἐνταῦθα δ' ἔση, καὶ τοσούτου ὠρίθη τελεῖν τοῖς ὑποδεχομένοις Ἀλέξ-
ανδρον.

XXIV. Μετὰ δὲ τὴν μάχην τὴν ἐν Ἰσσοῦ, πέμ-
ψας εἰς Δαμασκὸν, ἔλαβε τὰ χρήματα καὶ τὰς ἀπο-
σειυὰς, καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας τῶν Περσῶν·
καὶ πλεῖστα μὲν ὠφελήθησαν οἱ τῶν Θεσσαλῶν ἱππεῖς.
τέρας γὰρ, ἀνδρας ἀγαθὰς διαφερόντως ἐν τῇ μάχῃ γε-
νομένους, ἔπεμψεν ἐπίτηδες ὠφελήθησθαι βεβλόμενος. ἐν-
επλήθη δὲ καὶ τὸ λοιπὸν εὐπορίας στρατόπεδον· καὶ
γευσά-

¹ Omisit hanc praepositionem R. Eam restituere haud dubitavi.

² V. χαριέστεροι.

³ Sic, Mose Duf. probante, cum V. & Anon. dedit R. pro vulg. διημερεύει.

⁴ V. χήμασι.

γευσάμενοι τότε πρῶτον οἱ Μακεδόνες χρυσᾶ καὶ ἀργύ-
ρα καὶ γυναικῶν καὶ διαίτης βαρβαρικῆς, ὡσπερ κύνες,
ἔσπευδον ἀψάμενοι εἰς βε διώκειν καὶ ἀνιχνεύειν τὸν Περ-
σῶν πλῆτον. ἔ μὴν ἄλλ' Ἀλεξάνδρῳ πρῶτον ἐδόκει κρα-
τύνεσθαι τὰ πρὸς Θαλάσση. Κύπρον μὲν ἔν εὐθύς οἱ
βασιλεῖς ἦγον ἐγχειρίζουτες αὐτῷ, καὶ Φοινίην, πλὴν
Τύρου. Τύρον δὲ πολιορκῶν ἐπ' ἅ μῆνας χῶμασι καὶ
μηχαναῖς καὶ τριήρεσι διακοσίαις ἐν Θαλάτῃς, ὄναρ εἶ-
δε τὸν Ἡρακλέα δεξιόμενον αὐτὸν ἀπὸ τῆ τείχους καὶ
καλῆντα. τῶν δὲ Τυρίων πολλοῖς κατὰ τὰς ὕπνας ἔδο-
ξεν ὁ Ἀπόλλων λέγειν, ὡς ἄπεισι πρὸς Ἀλέξανδρον.
ἔ γὰρ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ πρασσάμενα κατὰ τὴν πόλιν.
ἄλλ' αὐτοὶ μὲν, ὡσπερ ἀνδρωποῦν αὐτομολῆντα πρὸς τὰς
πολεμίας, ἐπ' αὐτοφῶρῳ τὸν θεὸν εἰληφότες, σειράς
τε τῷ κολοσσῷ περιέβαλλον ¹ αὐτῶ, καὶ κατήλκεν πρὸς
τὴν βᾶσιν, Ἀλεξανδρισην ² καλῆντες. ἐτέραν δ' ὄψιν
Ἀλέξανδρος εἶδε κατὰ τὰς ὕπνας. Σάτυρος αὐτῷ φα-
νεῖς ἐδόκει προσπαίξειν πόρρωθεν, εἶτα βελομένε λαβεῖν,
ὑπεξέφυγε· τέλος δὲ, πολλὰ λιπαρήσαντος καὶ περι-
δραμόντος, ἤλθεν εἰς χεῖρας. οἱ δὲ μάντιες τένομα δι-
αιρῆντες, ἐν ἀπιθάνως ἔφασαν αὐτῷ· Σὴ ³ γενήσεται
Τύρος. καὶ κρήνην δὲ τινα δεικνύουσι, πρὸς ἣν κατὰ
τὰς ὕπνας ἰδεῖν ἔδοξε τὸν Σάτυρον. διὰ μέσε δὲ τῆς
πολιορκίας, ἐπὶ τὰς Ἀραβας τὰς προσοικῆντας τῷ Ἀν-
τιλιβάνῳ στρατεύσας, ἐκινδύνευσε διὰ τὸν παιδαγωγὸν
Λυσίμαχον· ἐξηκολόγησε γὰρ αὐτῷ, λέγων τῷ Φοίνι-
κος ἐν εἶναι χείρων, ἐδὲ πρεσβύτερος. ἐπεὶ δὲ πλη-
σίσσας τοῖς ὄρειοις, καὶ τὰς ἵππους ἀπολιπὼν ⁴, πεζὸς
ἔβα-

1 Sic in imperf. ex omnibus Bryanea prioribus edd. resti-
tuere necesse videbatur ob seq. κατήλκεν pro περιέβαλον, quod
est in Br. & R.

2 Legi quoque Ἀλεξανδρίτην, testatur H. Steph. Ita V.

3 Mos. Duf. cum Anon. dari vult Σά.

4 Junt. sola καταλαβάν.

ἐβάδιζεν, οἱ μὲν ἄλλοι πολὺ προῆλθον, αὐτὸς δὲ τὸν Λυσίμαχον, ἐσπέρας ἤδη καταλαμβάνεσης, καὶ τῶν πολεμίων ἐγγὺς ὄντων, ἀπαγορεύουσα καὶ βαρυνόμενον ἐχ ὑπομένων ἀπολιπεῖν, ἀλλ' ἀνακαλέμενος καὶ παρακομίζων, ἔλαθε τῷ στρατεύματος ἀποσπαθεῖς μετ' ὀλίγων, καὶ σκόπας ἅμα καὶ ῥίγας σφοδρῶς νυκτερέων ἐν χωρίοις χαλεποῖς. εἶδεν ἔν πόρῳ πυρὰ πολλὰ κειόμενα σποράδην τῶν πολεμίων. θαρρῶν δὲ τῷ σώματος τῇ κηφότητι, καὶ τῷ πονεῖν αὐτὸς αἰεὶ, παραμυθεμένος τὴν ἀπορίαν τῶν Μακεδόνων, προσέδραμε τοῖς ἐγγιστα πῦρ καίσει καὶ περικαθημένους τῇ πυρᾷ δύο βαρβάρους πατάξας τῷ ἐγχειριδίῳ, καὶ δαλὸν ἀρπάσας, ἤκε πρὸς τὰς ἑαυτῆ κομίζων. ἐγκαύσαντες ^I δὲ πῦρ πολὺ, τὰς μὲν εὐθὺς ἐφόβησαν, ὥσε φυγεῖν, τὰς δ' ἐπίοντας ἐτρέψαντο, καὶ κατηυλίθησαν ἀκινδύνως. ταῦτα μὲν ἔν Χάρης ἰσέρηκεν.

XXV. Ἡ δὲ πολιορκία τοῖστων ἔχε πέρας. Ἀλεξάνδρῳ τὴν μὲν πολλὴν τῆς δυνάμεως ἀναπαύοντος ἀπὸ πολλῶν ἀγῶνων τῶν ἐμπροσθεν, ὀλίγας δὲ τινας, ὡς μὴ χολάζοιεν ² οἱ πολέμιοι, τοῖς τείχεσι προσάγοντος, Ἀρίσανδρος ὁ μάλιστα ἐσφαγιάζετο. καὶ τὰ σημεῖα κατιδὼν, θρασύτερον διαρίσατο πρὸς τὰς παρόντας, ἐν ἐκείνῳ τῷ μηνὶ πάντως ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν. γενομένης δὲ χλευασμῶ καὶ γέλωτος, (ἦν γὰρ ἡ τελευταία τῶ μηνὸς ἡμέρα) διηπορημένον αὐτὸν ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ συμφιλοτιμήμενος ³ αἰεὶ τοῖς μαντεύμασιν, ἐκέλευε μηκέτι τριακάδα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ τρίτην φθίνοντος ἀριθμεῖν. καὶ τῇ σάλπιγγι σημήνας, ἀπεπειράτο τῶν τειχῶν ἐρῶμενέστερον, ἥπερ ἐξ ἀρχῆς διανοήθη.

γενο-

¹ Br. scribendum videtur ἐναύσαντες.

² V. χολάζοι, F. χολάζοι.

³ Sic cum Junt. Ald. & Crat. dandum censuit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. συμφιλοτιμήμενον.

γενομένης δὲ λαμπρῶς ἐπιβολῆς, καὶ μηδὲ τῶν ἐπὶ ¹ στραποπέδω καρτερέων, ἀλλὰ συντρεχόντων καὶ προσβοηθέντων, ἀπεῖπον οἱ Τύριοι. καὶ τὴν πόλιν εἴλε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. μετὰ δὲ ταῦτα πολιορκεῖ Γάζαν αὐτῷ, τῆς Συρίας μεγίστην πόλιν, ἐμπίπτει βῶλος εἰς τὸν ὤμον, ἀφεθεῖσα ² ἄνωθεν ὑπ' ὄρνιθος. ὁ δ' ὄρνις ὑφ' ἐν τῶν μηχανημάτων καθίσας, ἔλαθεν ἐνχεθεῖς τοῖς νευρίοις κευρυφάλοις, οἷς πρὸς τὰς ἐπιστροφὰς τῶν χοινίων ἐχρῶντο. καὶ τὸ σημεῖον ἀπέβη κατὰ τὴν Ἄριστονδρον πρόρρησιν. ἐτρώθη μὲν γὰρ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν ὤμον, ἔλαβε δὲ τὴν πόλιν. ἀποσέλλων δὲ πολλὰ τῶν λαφύρων Ὀλυμπιάδι καὶ Κλεοπάτρῃ ³ καὶ τοῖς φίλοις, κατέπεμψε καὶ Λεωνίδῃ τῷ παιδαγωγῷ ⁴ τάλαντα λιβανωτῆ πεντακῆσια, καὶ σμύρνης ἑκατὸν, ἀναμνηθεῖς παιδιῆς ἐλπίδος. ὁ γὰρ Λεωνίδης, ὡς εἶπεν, ἐν θυσιᾷ ποτὲ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐπιδραξάμενος ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ καὶ καθάγιστα τῆ θυμιάματος. "Ὅταν, ἔφη, τῆς ἀρωματοφόρου κρατήσης, Ἀλέξανδρε, πλεσίως ἔτως ἐπιθυμιάσεις. νῦν δὲ φειδομένως χρῶ τοῖς παρῆσι. Τότε ἔν Ἀλέξανδρος ἔγραψε πρὸς αὐτὸν. Ἀπεθάλαμμέν σοι λιβανωτὸν ἄφθονον καὶ σμύρναν, ὅπως παύσῃ πρὸς τὰς θεὰς μικρολογέμενος.

XXVI. Κιβωτὶς δὲ τινος αὐτῷ προσενεχθέντος, ἔ πολυτελέστερον ἔδεν ἐφάνη τοῖς τὰ Δαρεῖς χρήματα καὶ τὰς ἀποσκευὰς παραλαμβάνουσιν, ἡρώτα τὰς Φίλας, ὅ τι δοκοῖ μάλις τῶν ἀξίων σπαθῆς εἰς αὐτὸ καταθέσθαι. πολλὰ δὲ πολλῶν λεγόντων, αὐτὸς ἔφη τὴν Ἰλιά-

δκ

1 Sic R. de suo dedit pro vulg. τῶν ἀπὸ.

2 Sic R. dedit in foem. pro vulg. ἀφεθεῖς, cum βῶλος sit foem. gen.

3 R. Plutarchus sibi ipse contradicere videtur, cum supra dixerit, Alexandrum gravissime tulisse, cum ex itinere redux factus intelligeret, ipso absente a matre Olympiade Cleopatrain esse turpissimis modis enecatam.

4 V. Κλεωνίδῃ τῷ δημαγωγῷ.

δα Φραρήσαι ενταῦθα καταθέμενος. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ ὀλίγοι τῶν ἄξιόπιστων μεμαρτυρήκασιν. εἰ δ', ὅπερ Ἀλεξανδρεῖς λέγουσιν, Ἡρακλείδη πιτεύοντες, ἀληθές ἐστιν, ἕκην ἐκ ἀργός, ἐδ' ἀσύμβολος ¹ αὐτῷ συστρατεύειν ἔοικεν Ὅμηρος. λέγουσι γάρ, ὅτι, τῆς Αἰγύπτου κρατήσας, ἐβέλετο ² πόλιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον Ἑλληνίδα συνοικίσας, ἐπάνυμον ἑαυτῆ καταλιπεῖν· καὶ τινὰ τόπον γνώμη τῶν ἀρχιτεχνόντων ὅσον ἐδέπω διεμετρεῖτο καὶ περιέβαλλεν ³. εἶτα νύκτωρ ποιμώμενος, ἔψιν εἶδε θαυμασθῆν· ἀνὴρ πολιὸς εὖ μάλα τὴν κόμην, καὶ γεραρός τὸ εἶδος, ἔδοξεν αὐτῷ παρασὰς λέγειν τὰ ἔπη τάδε·

Νῆσος ⁴ ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύσω ἐνὶ πόντῳ,
 Αἰγύπτου προπάροισε· Φάρον δὲ ἐκικλήσκασιν.
 εὐθύς ἔν ἐξανασὰς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὴν Φάρον, ἢ τότε μὲν ἐτι νῆσος ἦν, τῆ Καναβιῆ μικρὸν ἀνωτέρω στόματος, νῦν δὲ διὰ χώματος ⁵ ἀνειληπταὶ πρὸς τὴν ἠπειρον. ὡς ἔν εἶδε τόπον εὐφύια διαφέρουσα, (ταυνία ⁶ γάρ ἐστιν ἰθμῷ πλάτος ἔχουσι σύμμετρον ἐπιεικῶς διεργασα λίμνην τε πολλήν καὶ θάλασσαν ἐν λιμένι μεγάλῳ τελευτῶσαν) εἰπὼν, ὡς Ὅμηρος ἦν ἄρα τά τ' ἄλλα θαυμασὸς, καὶ σοφώτατος ἀρχιτέκτων, ἐκέλευσε διαγρά-

¹ Anon. ἀσύμβολος, quod Mos. Duf. genuinam censuit lectionem. R. cur vulgata mutetur, nullam causam se videre fatetur. Idem quoque susp. ἀληθές ἐστιν, ἔ κενόν, si, quod Alexandrini ajunt, Heraclidis auctoritate ducti, verum est, ποιο ταυτι, ἐκ ἀργός —

² In quibusdam legi εὐβέλετο, testis est H. Steph. Idem ex ἐβαλεῦτο depravatam hoc censet.

³ E. Junt. se restituisse hoc verbi tempus monet R. pro περιέβαλεν, quod vulgo legatur. Sic sola habuit Br.

⁴ Hom. Odys. IV. 354. ἴη.

⁵ V. πλάματος.

⁶ Quod taenia hic dicatur, id explicare aliorum verba, qui pro his νησίον περιμήκεις habent, Xyl. monet.

γράφαι τὸ χῆμα τῆς πόλεως τῶ τόπῳ συναρμόττον-
 τας ¹. καὶ γῆ μὲν ἔπαρῆν λευκῆ τῶν δ' ἀλφίτων
 λαμβάνοντες ἐν πεδίῳ μελαγγεῖῳ κυλιτοτερῇ κόλπου
 ἦγον, ἔ τὴν ἐντὸς περιφέρειαν εὐδεῖαι βάσεις, ὡσπερ
 ἀπὸ κρασπέδων εἰς χῆμα χλαμύδος ὑπελάμβανον, ἐξ
 ἴσα συνάγεσαι τὸ μέγεθος. ἠθέντος δὲ τῆ διαδέσει τῆ
 βασιλέως, αἰφνίδιον ὄρνιθες ἀπὸ τῆ ποταμῆ καὶ τῆς
 λίμνης, πλήθει τ' ἄπειροι, καὶ κατὰ γένος παντοδαποὶ
 καὶ μεγάλοι ², ἐπὶ τὸν τόπον καταίρουτες, νέφεισι ἐοι-
 κότες, ἐδὲ μικρὸν ὑπελίπου ³ τῶν ἀλφίτων. ὡσε καὶ
 τὸν Ἀλέξανδρον διαταραχθῆναι πρὸς τὸν οἰωνόν. ἔ μὴν
 ἀλλὰ καὶ τῶν μάντεων θαρβεῖν παραινήτων, (πολυαρ-
 κεσάτην γὰρ οἰκίζεσθαι πόλιν ὑπ' αὐτῆ, καὶ παντοδαπῶν
 ἀνθρώπων ἐσομένην τροφὸν) ἔργα κελεύσας ἔχεσθαι τὰς
 ἐπιμελητὰς ⁴, αὐτὸς ὤρμησεν εἰς Ἀμμωνος, ὁδὸν μα-
 κρὰν, καὶ πολλὰ μὲν ἔχεσαν ἐργώδη καὶ ταλαιπώρα,
 κινδύνας δὲ δύο, τὸν μὲν ἀνυδρίας, δι' ἣν ἔρημός ἐστιν
 ἐν ὀλίγων ἡμερῶν τὸν δὲ, εἰ λάβρος ἐν ἄμμῳ βαθεῖα
 καὶ ἀχανεῖ πορευομένοις ἐπιπέσοι νότος. ὅς πε ⁵ καὶ
 πάλαι λέγεται περὶ τὸν Καμβύσας στρατὸν, ἀνασήσας θί-
 να μεγάλην, καὶ κυματώσας τὸ πεδίον, μυριάδας ἀν-
 θρώπων πέντε καταχῶσαι καὶ διαφθεῖραι. ταῦτα πάν-
 τα χεδὸν πάντες ἐλογίζοντο, χαλεπὸν δ' ἦν Ἀλέξαν-
 δρον ἀποσρέψαι πρὸς ὅτιον ὠρμημένον. ἦ τε γὰρ τύχη
 ταῖς ἐπιβολαῖς ὑπέκισα τὴν γνώμην ἰχυρὰν ἐποίηι, καὶ
 τὸ θυμοειδὲς ἀχρι τῶν πραγμάτων ἐπέξεφερε τὴν Φι-
 λονει-

¹ Cum Anon. ita dedit R. probante Mose Duf. pro vulg. συναρμόττοντα. Legi quoque posse συναρμοσττόντως, monet. Br. maluit συναρμάττον.

² R. susp. καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι.

³ Br. susp. ὑπέλιπον.

⁴ Junt. Ald. Crat. τοῖς ἐπιμεληταῖς — non ἐμμεληταῖς, uti est in nota ed. R.

⁵ Sic R. de suo dedit pro vulg. ὡς πε.

λουεικίαν ἀήτλητον ¹, ἔ μόνον πολεμίας, ἀλλὰ καὶ τό-
πας καὶ καιρὸς καταβιαζομένην ².

XXVII. Ἐν γὰρ τῇ τότε πορείᾳ τὰ συντυχόν-
τα ταῖς ἀπορίαις παρὰ τῷ Θεῷ βοηθήματα τῶν ὑσέρων
χρησμῶν ἐπισεύθη μᾶλλον ³. τρόπου δέ τινα καὶ τοῖς
χρησμοῖς ἢ πίσις ἐν τέτων ὑπῆρξεν. πρῶτον μὲν γὰρ
ἐν Διὸς ὕδαρ πολὺ καὶ διαρκεῖς ὑετοὶ γενόμενοι τὸν τε
τῆς δάψης Φόβου ἔλυσαν, καὶ τὴν ξηρότητα κατασβέ-
σαντες τῆς ἄμμου ⁴, νοτερᾶς γενομένης, καὶ πρὸς αὐ-
τὴν ⁵ ξυμπεσάσης, εὐπυκν τὸν ἀέρα καὶ καθαρώτερον
παρέχον. ἔπειτα τῶν ὄρων, οἵπερ ἦσαν τοῖς ἰδηγοῖς,
συγχυθέντων, καὶ πλάνης ἕσης καὶ διασπασμῶ τῶν βα-
διζόντων διὰ τὴν ἀγνοίαν, νόρακες ἐκφανέντες ὑπελάμ-
βανον τὴν ἡγεμονίαν τῆς πορείας, ἐπομένων μὲν, ἔμ-
προθεν πετόμενοι καὶ σπεύδοντες, ὑσερῆντας δὲ καὶ βρα-
δύνουλας ἀναμένοντες. ὁ δ' ἦν Θαυμασιώτατον, ὡς
Καλλιθένης Φησί, ταῖς Φωναῖς ἀνακαλέμενοι τὰς πλα-
νωμένους νύκτωρ, καὶ κλάζοντες, εἰς ἴχνος καθίσασαν
τῆς πορείας. ἐπεὶ δὲ διεξελθὼν τὴν ἐρημον ἦκεν εἰς
τὸν τόπον ⁶, ὁ μὲν προφήτης αὐτὸν ὁ Ἄμμωνος, ἀπὸ
τῷ Θεῷ χαίρειν, ὡς ἀπὸ πατρὸς, προσεῖπεν. ὁ δ'
ἐπήρετο, μὴ τις αὐτὸν εἴη διαπεφευγὸς τῶν τῷ πατρὸς
Φονέων. εὐφημεῖν δὲ τῷ προφήτῃ κελεύσαντος, ἔ γὰρ
εἶναι πατέρα θυητὸν αὐτῷ, μεταβαλὼν ἐπυνθάνετο, τὰς

Φιλίπ-

¹ R. *supr.* ἄχρι τῶν ἀητλήτων πραγμάτων ὑπεξίφισε τὴν
Φιλονεικίαν.

² V. *καταβιαζομένων.*

³ Loci hujus sensus, Mos. Duf. docente, hic est: Quae in
hoc itinere Alexandro evenerunt, a diis opem ferentibus esse
missa, facilius creditum vulgo est, quam ab iisdem profecta
esse, quae infecuta sunt, oracula.

⁴ V. Ἄμμωνος.

⁵ Restitutum hoc voluit ex prioribus edd. Mos. Duf. dedit.
que R. pro αὐτὴν, quod ex Frft. in Br. transit.

⁶ Sic R. cum Junt. Ald. Crat. dedit, pro τὴν πόλιν, quod
ex Steph. manavit. Anon. τὸν νεῶν.

Φιλίππε Φονεῖς εἰ πάντας εἴη τιμηωρημένος· εἶτα περὶ τῆς ἀρχῆς, εἰ πάντων αὐτῷ δίδωσιν ἀνθρώπων κυρίῳ γενέσθαι. χρῆσαντος δὲ τῷ θεῷ καὶ τῷτο δίδουαι, καὶ Φίλιππον ἀπέχειν ἔκπλεω τὴν δίκην, ἐδωρεῖτο τὸν θεὸν ἀναθήμασι λαμπροῖς, καὶ χρήμασι τὰς ἀνθρώπους. ταῦτα περὶ τῶν χρησμῶν οἱ πλείοι γράφουσιν· αὐτὸς δ' Ἀλέξανδρος ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὴν μητέρα Φησὶ γεγονέναι τινὰς αὐτῷ μαντείας ἀπορρήτους, ἃς αὐτὸς ἐπανελθὼν φράσει πρὸς μὴν ἐκείνην. ἔνιοι δὲ φασί, τὴν μὲν προφήτην, Ἑλληνισὶ βεβλόμενον προσεῖπεῖν μετὰ τίνος Φιλοφροσύνης, ὃ παιδίον, ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν Φτόγγων ὑπὸ βωρβαρισμῷ πρὸς τὸ σίγμα ἐξενεχθῆναι, καὶ εἰπεῖν, ὃ παιδίος, ἀντὶ τῶ ν τῷ σ χρησάμενον. ἀσμένῳ δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σφάλμα τῆς Φωνῆς γενέσθαι, καὶ διαδοθῆναι λόγον, ὡς παῖδα Διὸς αὐτὸν τῷ θεῷ προσεῖπόντος. λέγεται δὲ καὶ Ψάμμωνος ἐν Αἰγύπτῳ τῷ Φιλοσόφῳ διακῆσας, ἀποδέξασθαι μάλινα τῶν λεχθέντων, ὅτι πάντες ἀνθρώποι βασιλεύουσι ὑπὸ θεῶν· τὸ γὰρ ἄρχον ἐν ἐκάστῳ καὶ κρατῶν, θεῖόν ἐστιν. ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτὸς περὶ τέτων Φιλοσοφώτερον δοξάζειν, καὶ λέγειν, ὡς πάντων μὲν ὄντα κοινὸν ἀνθρώπων πατέρα, τὸν θεὸν, ἰδίως δὲ ποιόμενον ἑαυτῷ, τὰς ἀρίστας.

XXVIII. Καθόλου δὲ πρὸς μὲν τὰς βαρβάρους σοβαρὸς ἦν, καὶ σφόδρα πεπεισμένῳ περὶ τῆς ἐν θεῷ γενέσεως καὶ τεκνώσεως ὁμοίως ¹, τοῖς δ' Ἑλλήσι μετρίως καὶ ὑποφειδομένως ἑαυτὸν ἐξεθείαζε· πλὴν, περὶ Σάμης γράφων Ἀθηναίοις· Ἐγὼ μὲν ἐκ ἂν, Φησί, ἐμὴν ἐλευθέραν πόλιν ἔδωκα καὶ ἔνδοξον· ἔχετε δ' αὐτὴν λαβόντες παρὰ τῷ τότε κυρίῳ καὶ πατρὸς ἐμῷ προσαγορευομένῳ, λέγων τὸν Φίλιππον. Ὑστερον δὲ πληγῆ

T 2

γῆ

¹ Hanc lectionem R. e Junt. revocavit, pro ὁμοίως, quod Ald. dedit, ut sit constructio: ἐξεθείαζεν ἑαυτὸν πρὸς μὲν τὰς βαρβ. ὁμοίως — τοῖς δὲ Ἑλλήσι (h. e. πρὸς τὰς Ἑλληνας) μετρίως. Idem dedit ὑποφειδομένως, quod Mos. Duf. cum H. Steph. dari voluit pro vulg. ὑποφειδόμενος.

γῆ περιπεσῶν ὑπὸ τοξεύματος, καὶ περιαλγῆς γενόμενος· Τῆτο μὲν, εἶπεν, ὦ Φίλοι, τὸ ῥέον, αἷμα καὶ ἐκ ἰχθῶρ¹,

— οὓς πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν.

ἐπεὶ δὲ, μεγάλης ποτὲ βροντῆς γενομένης, καὶ πάντων ἐκπλαγέντων, Ἀνάξαρχος ὁ σοφιστὴς παρὼν ἔφη πρὸς αὐτὸν, μὴ τι σὺ τοιῶτον ὁ τῷ Διός; γελάσας ἐκείνος· Οὐ βέλομαι γὰρ, εἶπε, φοβερὸς εἶναι τοῖς φίλοις, ὥσπερ σὺ με κελεύεις, ὁ καταφουλίζων με τὸ δεῖπνον, ὅτι ταῖς τραπέζαις ἰχθύας ὄρας ἐπιειμένους, ἔσρατων κεφαλὰς. Τῷ γὰρ² ὄντι λέγεται τὸν Ἀνάξαρχον, ἰχθυδίων Ἡφαισίωνι πεμφθέντων ὑπὸ τῷ βασιλέως, τὸν προειρημένον ἐπιφθέγγεσθαι λόγον, οἷον ἐξευτελίζοντα καὶ κατειρωνευόμενον τὰς τὰ περιβλεπτὰ μεγάλοις πόνοις καὶ κινδύνοις διώκοντας, ὡς ἐδὲν, ἢ μικρὸν, ἐν ἡδοναῖς καὶ ἀπολαύσεσι πλέον ἔχοντας τῶν ἄλλων. ὁ γ' ἐν³ Ἀλέξανδρος καὶ ἀπὸ τῶν εἰρημέων δῆλός ἐστιν αὐτὸς ἐδὲν πεπονθῶς, ἐδὲ τετυφωμένος, ἀλλὰ τὰς ἄλλας καταδεδήμενος τῇ δόξῃ τῆς θειότητος.

XXIX. Εἰς δὲ Φοινίκην ἐπανελθὼν ἐξ Αἰγύπτου, θυσίας τοῖς θεοῖς καὶ πομπὰς ἐπέτελει, καὶ χορῶν ἐγκυκλίων καὶ τραγικῶν ἀγῶνας, ἔ μόνον ταῖς παρασκευαῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀμίλλαις λαμπρὰς γενομένας. ἐχορήγηεν γὰρ οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων, ὥσπερ Ἀθήνησιν οἱ κληρέμενοι τὰς Φυλάς· καὶ ἠγωνίζοντο θαυμαστῇ φιλοτιμίᾳ πρὸς ἀλλήλους. μάλιστα δὲ Νικοιρέων ὁ Σαλαμίνιος καὶ Πασσιράτης ὁ Σόλιος διεφιλονείκησαν. ἔτσι γὰρ ἔλαχον τοῖς ἐνδοξοτάτοις ὑπουργοῖς χορηγεῖν, Πασσιράτης μὲν Ἀθηνοδόρω, Νικοιρέων δὲ Θεσσαλῷ,

περὶ

¹ Πλατ. V, 340.

² Cf. Diog. Laërt.

³ V. ἐκάν. Id. paulo post θειότητος e Junt. pto vulg. θειότητος.

περὶ οὐν ἐσπαδάκει καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος. ἔ μὴν διέ-
 Φησε τὴν σπεδὴν πρότερον ¹, ἢ ταῖς ψήφοις ἀναγο-
 ρευθῆναι νικῶντα τὸν Ἀθηνόδαρον. τότε δ', ὡς εἴοικεν,
 ἀπιῶν, ἔφη τὲς μὲν κριτὰς ἐπαινεῖν, αὐτὸς μέντοι μέρος
 αὐτῷ ἠδέως προέδαι τῆς βασιλείας ἐπὶ τῷ ² μὴ Θεσσαλὸν
 ἰδεῖν νενικημένον. ἐπεὶ δ' Ἀθηνόδαρος ὑπὸ τῶν Ἀθη-
 ναίων ζημιωθείς, ὅτι πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν Διουσιῶν ἐκ
 ἀπήντησεν, ἤξις γράψαι περὶ αὐτῷ τὸν βασιλέα, τῷ
 το μὲν ἐκ ἐποίησε, τὴν δὲ ζημίαν ἀπέσειλε παρ' ἑαυ-
 τῷ. Λύκωνος δὲ τῷ Σιαρφέως εὐημερῆντος ἐν τῷ θεά-
 τρω, καὶ εἶχον εἰς τὴν κωμωδίαν ἐμβαλόντος αἴτησιν
 περιέχοντα δέκα ταλάντων, γελάσας ἔδωκε. Δαρεῖς δὲ
 πέμψαντος ἐπισολὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ Φίλως δεομένου ³
 μύρια μὲν ὑπὲρ τῶν ἐαλωκότων λαβεῖν τάλαντα, τὴν
 δ' ἐντὸς Εὐφράτης ⁴ πᾶσαν ἔχοντα, καὶ γῆμαντα μίαν
 τῶν θυγατέρων, Φίλου εἶναι καὶ σύμμαχον, ἐποιεῖτο
 τοῖς ἐταίροις· καὶ Παρμενίωνος εἰπόντος. Ἐγὼ μὲν,
 εἰ Ἀλέξανδρος ἤμην, ἔλαβον αὐτὰ ταῦτα. Καγὰρ, νῆ
 Δί', εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰ Παρμενίων. πρὸς δὲ τὸν
 Δαρεῖου ἔγραψεν, ὡς ἔδενός αὐτυχῆσει τῶν Φιλανδρά-
 πων ἐλθῶν πρὸς αὐτὸν, εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς ἐπ' ἐκείνον
 ἤδη πορεύεσθαι.

XXX. Ταχὺ μέντοι μετεμελήθη, τῆς ⁵ Δαρεῖς
 γυναικὸς ἀποθανέσης ἐν ᾧδισι· καὶ Φανερός ἦν ἀνιῶ-
 μενος, ὡς ἐπίδειξιν ἔ μικρὰν ἀφρημένος χρησότη-
 τος. ἔθαψεν ἔν τῇ ἀνδρωπον, ἐδεμιάς πολυτελείας

T 3

Φει-

¹ Sic R. restituit ex edd. prioribus pro πρότερος, quod Br. sola dedit.

² Junt. Ald. Crat. ἐπὶ 70.

³ Comma, quod Junt. post h. v. interponit, probat Br. Est idem in Ald. & Crat.

⁴ Apud Diodor. est ἐντὸς Ἄλως.

⁵ Vulgo 7ης 7ῆ Δ. secundum Steph. Expunxit 7ῆ R. au-
 thoritate Junt. Ald. Crat.

Φειδόμενος. τῶν δὲ Θαλαμηπόλων τις εὐνέχων, οἱ συνεαλώκεισαν ταῖς γυναῖξιν, ἀποδράς ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πρὸς Δαρεῖον ἀφιππασάμενος, Τίρως ὄνομα, φράζει τὸν Ἰάνατον αὐτῷ τῆς γυναίκος. ὡς δὲ πληξάμενος τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνακλαύσας· Φεῦ τῷ Περσῶν, ἔφη, δαίμονος, εἰ τὴν βασιλέως γυναῖκα καὶ ἀδελφὴν, εἰ μόνον αἰχμάλωτον γενέσθαι¹ ζῶσαν, ἀλλὰ καὶ τελευτήσασαν, ἄμοιρον κεῖσθαι ταφῆς βασιλικῆς· ὑπολαβὼν ὁ Θαλαμηπόλος· Ἄλλὰ ταφῆς γε χάριν, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, καὶ τιμῆς ἀπάσης καὶ τῷ πρέποντος, ἐδὲν ἔχεις αἰτιάσασθαι τὸν πονηρὸν δαίμονα Περσῶν. ἔτε γὰρ ζῶσῃ τῇ δεσποίνῃ Στατείρᾳ, καὶ μητρὶ σῆ, καὶ τέκνοις, ἐνέδει² τῶν πρόθεν ἀγαθῶν καὶ καλῶν, ἢ τὸ σὸν ἔργον³ Φῶς, ὃ πάλιν ἀναλάμψει λαμπρὸν ὁ κύριος Ὀρομάσδης· ἔτ' ἀποθανῆσα κόσμῳ τινὸς ἄμοιρος γέγονεν, ἀλλὰ καὶ πολεμίων τετρίμηται δάκρυσιν. ἔτω γὰρ ἔσι χρηστὸς κρατήσας Ἀλέξανδρος, ὡς δεινὸς μαχόμενος. ταῦτ' ἀκέσκιτα Δαρεῖον ἢ ταραχὴ καὶ τὸ πάθος ἐξέφερε⁴ πρὸς ὑποψίας ἀτόπας· καὶ τὸν εὐνέχον ἐνδοτέρω τῆς σπηνῆς ἀπαγαγὼν· Εἰ μὴ καὶ σὺ μετὰ τῆς Περσῶν, ἔφη, τύχης μακεδονίζεις, ἀλλ' ἔτι σοὶ δεσπότης ἐγὼ Δαρεῖος, εἶπέ μοι, σεβόμενος Μίθρα τε Φῶς μέγα, καὶ δεξιῶν Βασίλειον, ἄρα μὴ τὰ μικρότατα τῶν Στατείρας κλαῖω κακῶν, οὐκ ἤρότερα δὲ ζώσης ἐπίχομεν, καὶ μᾶλλον ἂν, ἢ⁵ κατ' ἀξίαν ἐδυσυχῶμεν, ὡμῶ καὶ σκυθρωπῶ

1 Post h. v. deesse censet R. διτ' vel ἔθα.

2 Ita dandum censuit H. Steph. deditque R. pro vulg. ἐν ἔθα. Anon. consentit. Junt. Ald. Crat. ἐν ἔθα. Praefigendum vel subaudiendum esse monet Steph. ἐδὲν, aut ἄλλο.

3 In ind. Frst. absque nota codicis ἢ Ἰοσῆτον ἔργον. In ind. Br. tribuitur haec lectio Anonymo. Idem ἀναλάμψοι, pro seq. ἀναλάμψαι.

4 Sic R. dedit cum Junt. Ald. Crat. pro vulg. ἐξέφερον.

5 R. de suo ἢ addidit — indigniora passi somus, quam pro meritis.

πῶ περιπεσόντες ἐχθρῶ; τί γὰρ εὐπρεπὲς ἀνδρὶ νέῳ πρὸς ἐχθρῆ γυναῖκα μέχρι τιμῆς τοσαύτης συμβόλαιον¹; Ἔτι λέγοντος αὐτῆ, καταβαλὼν ἐπὶ τὰς πόδας Τελλεως² αὐτὸν, ἰκέτευεν εὐφημεῖν, καὶ μὴτ' Ἀλέξανδρον ἀδικεῖν, μῆτε τὴν τεθνεῶσαν ἀδελφὴν καὶ γυναῖκα καταχύναι· μὴδ' αὐτῆ³ τὴν μεγίστην, ἣν ἐπλάθειεν, ἀφαιρεῖσθαι παραμυθίαν, τὸ δοκεῖν ὑπ' ἀνδρὸς ἠτήσθαι κρείττονος, ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· ἀλλὰ καὶ θαυμάζειν Ἀλέξανδρον, ὡς πλείονα ταῖς Περσῶν γυναξὶ σωφροσύνην, ἢ Πέρσαις ἀνδρείαν, ἐπίδεδειγμένον. ἅμα δ' ὄρκους τε Φριγῶδεις τῆ θαλαμηπόλε κινῆντος ὑπὲρ τέτων, καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἐγγρατείας καὶ μεγαλοψυχίας τῆς Ἀλεξάνδρου λέγοντος, ἐξελθὼν πρὸς τὰς ἐταίρους ὁ Δαρεῖος, καὶ χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν ἕρανὸν ἐπέυξατο· Θεοὶ γενέθλιοι καὶ βασιλῆιοι, μάλισμα μὲν ἐμοὶ διδοίητε τὴν Περσῶν τύχην εἰς ὄρθον αὐδῆς σαθεῖσαν, ἐφ' οἷς ἐδεξάμην ἀγαθοῖς, ἀπολιπεῖν⁴, ἵνα κρατήσας ἀμείψωμαι τὰς Ἀλεξάνδρου χάριτας, ἣν εἰς τὰ φίλτατα πλάσας ἔτυχον· εἰ δ' ἄρα τις ἔτος εἰμαρτὸς ἤκει χρόνος ὀφειλόμενος νεμέσει, καὶ μεταβολῇ παύσασθαι⁵ τὰ Περσῶν, μηδεὶς ἄλλος ἀνθρώπων καθίσσειεν εἰς τὸν Κύρου θρόνον, πλην Ἀλεξάνδρου. Ταῦτα μὲν ἔτω γενέσθαι τε καὶ λεχθῆναι Φασίν οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων.

T 4

XXXI.

1 R. docente, sententia est: Ecqua enim motus necessitudine, honesta quidem atque probabili, existimari queat vir aetate florens ad istud honoris processisse uxori hostis sui habendi.

2 Supra Τίλλεως, quod & hic scribi voluit Mos. Duf.

3 Sic R. dedit pro αὐτῆ, quod est in Br. Ipse Bryanus adnotat, recte dari in Fl. ed. αὐτῆ Nequaquam tamen sic in ea legitur, sed uti in Ald. & Crat. αὐτῆ. Steph. & Frst. αὐτῆ.

4 R. suspr. ἀπολαβεῖν, recuperare.

5 R. suspr. ὡς παύσασθαι.

XXXI. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν ἐντὸς τῆς Εὐφράτης πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἤλαυνεν ἐπὶ Δαρεῖον ἐκκτὸν μυριάσι στρατῶν καταβαίνουσα. καὶ τις αὐτῷ¹ φράζει τῶν ἐταίρων, ὡς δὴ γέλωτος ἀξίου πρῶγμα, τὰς ἀπολέθους παίζοντας εἰς δύο μέρη διηρημέναι² σφᾶς αὐτὰς. ὧν ἑκατέρη στρατηγὸν εἶναι καὶ ἡγεμίνα, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον, τὸν δὲ Δαρεῖον ὑπ' αὐτῶν προσαγορευόμενον. ἀρξαμένους δὲ βύλοισι ἀκροβολίζεσθαι πρὸς ἀλλήλους, εἴτα πυγμαῖς, τέλος ἐκνεκρῶσαι τῇ φιλονεικίᾳ, καὶ μέχρι λίθων καὶ ξύλων πολλὰς καὶ³ δυσκαταπαύτας γεγονότας. ταῦτ' ἀκήσας ἐκέλευσεν αὐτὰς μονομαχῆσαι τὰς ἡγεμίνας, καὶ τὸν μὲν Ἀλέξανδρον αὐτὸς ὤπλισε, τὸν δὲ Δαρεῖον Φιλώτας. ἐθεῶτο δ' ὁ στρατὸς ἐν οἰανῶ τιμὴ τῶ μέλλοντος τιθέμενος τὸ γιγνώμενον. ἰχυρας δὲ τῆς μάχης γενομένης, ἐνίκησεν ὁ καλέμενος Ἀλέξανδρος, καὶ δωρεᾶν ἔλαβε δάδεκα κώμας, καὶ σολῆ Περσικῇ χρῆσθαι. ταῦτα μὲν ἔν Ἐρατοδότης ἰσόρηκε. τὴν δὲ μεγάλην μάχην πρὸς Δαρεῖον ἐκ ἐν Ἀρβήλοισι, ὡσπερ οἱ πολλοὶ γράφουσιν, ἀλλ' ἐν Γαυγαμήλοισι⁴ γενέσθαι συνέπεσε. σημαίνειν δὲ Φασιν οἰκον καμήλας τὴν διάλεκτον, ἐπεὶ τῶν πάλαι τις βασιλέων ἐκφυγῶν παλεμῖς ἐπὶ καμήλας ἑρομάδος, ἐν ταῦτα καθίδρυσεν αὐτήν, ἀποτάξας τινὰς κώμας καὶ προσόδους εἰς τὴν ἐπιμέλειαν. ἢ μὲν ἔν σελήνῃ τῆ Βοηδρομιῶνος ἐξέλιπε, περὶ τὴν τῶν μυσηρίων τῶν Ἀθηνησιν ἀρχήν. ἐνδεκάτῃ δ' ἀπὸ τῆς ἐκλείψεως νυκτὶ, τῶν στρατοπέδων ἐν ὄψει γεγονότων, Δαρεῖος μὲν ἐν⁵

ὄπλοισι

1 Ad Alexandrum referas, uti & postea ἐκέλευσεν.

2 Sic R. de suo dedit pro vulg. διηρημέναις, quod in forma rassisti significationem medii obtineret, redundantibus σφᾶς αὐτὰς. Junt. διηρημένα, quo valente, deesse monet γάλαυ aut κατατίξαι ante aut post σφᾶς αὐτὰς.

3 Restituit R. καὶ ex Junt. In reliquis abest.

4 Sic cum Anon. auctoritate Strabonis aliorumque scriptorum scribi voluit Br. deditque R. pro vulg. Γαυγαμήλοισι.

5 Praepos. ἐν Junt. Ald. Crat. deest. Steph. dedit eam.

ὄπλοις συνεῖχε τὴν δύναμιν, ὑπὸ λαμπάδων ἐπιπορευόμενος τὰς τάξεις. Ἀλέξανδρος δὲ, τῶν Μακεδόνων ἀναπαυομένων, αὐτὸς πρὸ τῆς σιγῆς μετὰ τῆ μάντευς Ἄρισάνδρου διέτριβεν, ἱερουργίας τινας ἀπορήτης ἱερουργόμενος, καὶ τῷ Φόβῳ ¹ σφαγιαζόμενος. οἱ δὲ πρεσβύτεροι τῶν ἐταίρων, καὶ μάλιστα Παρμενίων, ὡς τὸ μὲν πεδίον τὸ μεταξύ τῆ Νιφάτης καὶ τῶν ὄρων τῶν Γορδυναίων ², ἅπαν ἑωρᾶτο καταλαμπόμενον τοῖς βαρβαρικοῖς Φέγγεσιν, ἀτένμαρτος δὲ τις Φαιή συμμεριγμένη καὶ Θέρυβος καὶ Φόβος ἐν τῆ στρατοπέδῳ, κατὰ περ ἐξ ἀχαιῶς προσήκει πελάγους, θαυμάσαιτες τὸ πλήθος, καὶ πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, ὡς μέγα καὶ χαλεπὸν ἔργον εἶη, συμπεσόντας ἐν προφανῶς τοσαύτου ὤσαναι πόλεμον, ἀπὸ τῶν ἱερῶν γενομένου τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, ἔπειθον αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι νύκτωρ τοῖς πολεμίοις, καὶ τῷ σκότῳ τὸ Φοβερῶτατον συγκαλύψαι τῆ μέλλοντος ἀγῶνος. ὁ δὲ τὸ μνημονευόμενον εἰπὼν· Οὐ κλέψω τὴν νύκην· ἐνίοις μὲν ἔδοξε μεिरαινώδη καὶ κενὴν ἀπόκρισιν πεποιῆσθαι, παίζον πρὸς τοσαύτον κίνδυνον· ἐνίοις δὲ, καὶ τῷ παρόντι θαρρεῖν, καὶ εὐχάζεσθαι τῆ μέλλοντος ὀρθῶς, μὴ διδῶς πρόφασιν ἡτήθεν· τι Δαρείῳ πρὸς ἄλλην αὐτίς ἀναθάρρησαι πείραν, αἰτιωμένῳ τέτων νύκτα καὶ σκότος, ὡς ὄρη καὶ στενὰ καὶ θάλασσαν τῶν προτέρων. ἔ γὰρ ὄπλων, ἔδὲ σωμάτων ἀπορία παύσεσθαι πολεμῆντα Δαρεῖον ἀπὸ τηλικαύτης δυνάμεως, καὶ χώρας τοσαύτης, ἀλλ' ὅταν ἀφῆ τὸ Φρόνη-

T 5

μα

¹ Hanc vocem Xyl. H. Steph. Dacer. & Amiot. reponendam censuerunt, deditque R. pro vulg. Φοῖβῳ — *Pavori*, numini terrores panicos hostibus immittenti. Ejusmodi numinibus abstrusis sacra fiebant, cum sacra fierent ἀπόρητα, occulta, remotis arbitris peragenda.

² Anon. Γορδάκιων. Br. susp. Γορδυαίων. Mos. Duf. se non satis assequi fatetur, cur *Niphates & montes Gordyuei* ex Armenia ad Gaugamela adducantur.

μα καὶ τὴν ἐλπίδα, δι' ἐμφανῆς ἤτης κατὰ κράτος ἐξελεγχθεῖς.

XXXII. Ἀπελθόντων δὲ τάτων, κατακλιθεῖς ὑπὸ σκηνῆν, λέγεται τὸ λοιπὸν μέρος τῆς νυκτὸς ὑπὸν βασιλεῖ κρατηθῆναι παρὰ τὸ εἰώθος· ὡσεὶ θαυμάζειν ἐπελθόντας ¹ ὄρθρα καὶ ἡγεμόνας, καὶ παρ' αὐτῶν ἐξευγεῖν παράγγελμα πρῶτον, ἀριστοποιεῖσθαι τὰς ερωτιώτας· ἔπειτα τῶ καιρῷ κατεπεύγουσιν, εἰσελθόντα Παρμενίωνα, καὶ παρασάντα τῇ κλίνῃ, δὶς, ἢ τρίς, αὐτῷ φθέρξασθαι τῆνομα· καὶ δὴ ἐγεγυθέντος ², ἔτως ἐρωτᾶν, ὅτι δὴ πεπονθῶς ὕπνου καθεύδοι νενηκίωτος, ἐχὶ μέλλουσι ἀγωνιεῖσθαι τὸν μέγιστον τῶν ἀγῶνων· τὸν γὰρ Ἀλέξανδρον εἰπεῖν διαμειδιάσαντα· Τί γὰρ ἐκ ἤδη σοὶ νενηκίωται δοκῶμεν, ἀπηλλαγμένοι τῷ πλανᾶσθαι καὶ δῶκειν ἐν πολλῇ καὶ κατεφθαρμένῃ Φυγομαχεύοντι χώρῃ Δαρείου; Οὐ μόνον δὲ πρὸ τῆς μάχης, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸν κίνδυνον αὐτὸν ἐπεδείξατο μέγαν καὶ συνεσηκῶτα τῷ λογίζεσθαι καὶ θαρρῆναι ἑαυτὸν. ἔχε γὰρ ὁ ἀγὼν ἀποτροπῆν ³ καὶ σάλον ἐν τῷ εὐδυνίῳ κέρατι κατὰ Παρμενίωνα, τῆς Βαβυλωνίαν ἵππεσσι ῥόθῳ πολλῷ καὶ μετὰ βίας παρεμπεισέσης εἰς τὰς Μακεδόνας, Μαζαίε δὲ περιπέμφαντος ἔξω τῆς Φάλαγγος ἵππεῖς τοῖς σιευοφυλακῆσι προσβαλόντας ⁴. διὸ καὶ θορυβέμενος ὑπ' ἀμφοτέρων ὁ Παρμενίων, ἀπέσειλε πρὸς Ἀλέξανδρον ἀγγέλους φράζοντες οἴχεσθαι τὸν χάρακα καὶ τὰς ἀποσιευὰς, εἰ μὴ κατὰ τάχος βοήθειαν ὀχυρὰν ἀπὸ τῶ σώματος πέμψειε τοῖς ὀπίθεν. ἔτυχε μὲν ἔν κατ' ἐκεῖνο καιρῷ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐφόδῳ διδῶς σημεῖον. ὡς

δ'

1 Junt. ἀπελθ. uti & paulo post παρ' αὐτὸν pro παρ' αὐτῶν.

2 Sic R. dedit de suo pro vulg. καὶ διεγεγυθέντος. Comma post ἐρωτᾶν idem dedit, quod dari voluit Mos. Duf.

3 R. quaerit, num ἔχε γὰρ ὁ ἀγὼν ἀπ' ἀρχῆς τροπῆν?

4 Sic R. dedit cum Junt. Ald. Crat. Steph. pro προσβαλόντας, quod ex Frst. in Br. transit.

δ' ἤμισσε τὰ παρὰ τῷ Παρμενίανος, ἐκ ἔφθ σωφρονεῖν αὐτὸν, ἐδ' ἐνός εἶναι τῶν λογισμῶν, ἀλλ' ἐπιελήθει ταραττόμενον, ὅτι νικῶντες μὲν προσκλήσονται καὶ τὰ τῶν πολεμίων. ἠτῶμένοις δὲ Φροντισέον, ἔ χρημάτων, ἐδ' ἀνδραπόδων, ἀλλ' ὅπως ἀποθανεῖναι καλῶς καὶ λαμπρῶς ἀγωνιζόμενοι. Ταῦτ' ἐπισειλάς Παρμενίανι, τὸ κρᾶνος περιέδετο, τὸν δ' ἄλλον ὄπλισμόν εὐθύς ἀπὸ σιγηῆς εἶχεν, ἐπέδυμα τῶν Σικελικῶν ¹ ζῶσόν. ἐπὶ δὲ τέτρω θύρακι διπλῆν λινῆν, ἐν τῶν ληφθέντων ἐν Ἰσσω. τὸ δὲ κρᾶνος ἦν μὲν σιδηρῆν. ἔσλιβε δ' ἄσπερ ἄργυρος καθαρός, ἔργον Θεοφίλε. συνήρμοσο δ' αὐτῶ περιτραχήλιον ὁμοίως σιδηρῆν, λιθοκόλλητον, μάχαιραν δὲ θαυμαστὴν βαφῆ καὶ κεφότητι, δωρησαμένε τῷ Κιτιέων βασιλέως, ἦν εἶχεν ἠσημημένος τὰ πολλὰ χρῆσθαι μαχαίρα παρὰ τὰς μάχας. ἐπιπόρπαμα ² δ' ἐφόρει, τῇ μὲν ἐργασίᾳ σοβαρώτερον, ἢ κατὰ τὸν ἄλλον ὄπλισμόν. ἦν γὰρ ἔργον Ἑλιπῶνος τῷ παλαιῷ, τιμὴ δὲ τῆς Ῥοδίων πόλεως, ὑφ' ἧς ἐδόθη δῶρον. ἐχρηῆτο δὲ καὶ τέτρω πρὸς τὰς ἀγῶνας. ἄχρι μὲν ἔν συντάτῳ τι τῆς Φάλαγγος, ἢ παρακελευόμενος, ἢ διδάστων, ἢ ἐφορῶν παρεξήλαυεν, ἄλλον ἵππον εἶχε, τῷ Βακεφάλα ³ Φειδόμενος, ἥδη παρήλικος ὄντος. χωρῶντι δὲ πρὸς ἔργον ἐκείνος προσήγετο, καὶ μεταβάς εὐθύς ἤρχεν ἐφόδε.

XXXIII. Τότε δὲ τοῖς Θετταλοῖς πλεῖστα διαλεχθεῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν, ὡς ἐπέβρωσαν αὐτὸν, βῶντες ἀγειν ἐπὶ τὰς βαρβάρους, τὸ ζυγὸν εἰς τῇν

¹ V. Δικελικῶν. Pro ζῶσόν R. *supr.* ζωωτῶν, i. e. ἔχοντα ζῶα, seu εἰκόνας, *coloratum, pictum*, seu coloribus rerum flatim a principio intextis, seu acu postmodum insatis. Pro seq. γέτρω V. e Junt. γέτων.

² V. πόρπαμα. Xyl. *vertit sagum*; Amiot. *cincturam*; Guarin. *balteum*.

³ V. Βακεφάλα. Sic & infra c. 44. & 61.

τὴν ἀρισερὰν μεταβαλὼν, τῇ δεξιᾷ παρεκάλει τὰς θεάς, ὡς Καλλιθένης Φησὶν, ἐπευχόμενος, εἶπερ ὄντως Δίοθεν ἐστὶ ¹ γεγονώς, ἀμῦναι καὶ συνεπιρρῶσαι τὰς Ἑλληνας. ὁ δὲ μάντις Ἀρίσανδρος, χλαυίδα λευκὴν ἔχων καὶ χρυσὸν σέφανον, ἐπεδείκνυτο παρικπεύων ² ἀετὸν ὑπὲρ κεφαλῆς Ἀλεξάνδρου συνεπαιωρέμενον ³, καὶ κατευθύνοντα τῇ πῆσει ὄρδιον ἐπὶ τὰς πολεμίας. ὥστε πολὺ μὲν θάρσος ἐγγενέσθαι τοῖς ὀρώσιν, ἐν δὲ τῷ θαρρεῖν καὶ παρακαλεῖν ἀλλήλους, δρόμῳ τοῖς ἵππευσιν ἰεμένοις ἐπὶ τὰς πολεμίας ἐπικυμαίνειν τὴν Φάλαγγα. πρὶν δὲ συμμίξαι τὰς πρώτας, ἐξέκλιναν οἱ βάρβαροι, καὶ διωγμὸς ἦν πολὺς, εἰς τὰ μέσα συνελαύνοντος Ἀλεξάνδρου τὸ νικώμενον, ὅπως Δαρειῶς ἦν. πόρρωθεν γὰρ αὐτὸν κατεῖδε διὰ τῶν προτεταγμένων ἐν βάθει τῆς βασιλικῆς ἴλης ἐκφανέντα, καλὸν ἄνδρα καὶ μέγαν ἐφ' ἄρματος ὑψηλῆ βεβῶτα, πολλοῖς ἵππευσι καὶ λαμπροῖς καταπεφραγμένον, εὖ μάλα συνεσπειραμένοις περὶ τὸ ἄρμα, καὶ παρατεταγμένοις ⁴ δέχεσθαι τὰς πολεμίας. ἀλλὰ δεινὸς ὀφθελὶς ἐγγύθεν Ἀλέξανδρος, καὶ τὰς Φεύγοντας ἐμβαλὼν εἰς τὰς μένοντας ⁵, ἐξέπληξε καὶ διεσκέδασε τὸ πλεῖστον. οἱ δ' ἄριστοι καὶ γενναῖότατοι πρὸ τῆ βασιλέως Φονευόμενοι, καὶ κατ' ἀλλήλων πίπτοντες, ἐμποδῶν τῆς διώξεως ἦσαν, ἐμπλειόμενοι καὶ περισπαίροντες ⁶ αὐτοῖς καὶ ἵπποις. Δαρειῶς δὲ, τῶν δεινῶν ἀπάντων ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντων, καὶ τῶν προτεταγμένων δυνά-

1 Ex Junt. se ἐστὶ addidisse monet R. At sola ex Br. exciderat.

2 Alexandro puta. R.

3 qua iret Alexander, illac eum comitantem, libratum in auris super ejus capite sublimen. R.

4 R. mavult παρατεταμένοις, a παρατείνω, intensis, ex-spectantibus.

5 Teste H. Steph. legitur etiam μένοντας.

6 Mos. Duf. & Br. malunt περισπειρώντες, uti & cum Anou. αὐτοῖς γε καὶ τοῖς ἵππ. V. αὐτοῖς ἵπποις.

δυνάμεων ἔρειπομένων εἰς αὐτὸν, ὡς ἐν ἦν ἀποσρέψαι τὸ ἄρμα καὶ διεξελάσαι ῥάδιον, ἀλλ' οἱ τε τροχοὶ συνείχοντο πλώμασι πεφυρμένοι τσάτοις, οἱ τε ἵπποι καταλαμβάνομενοι καὶ ἀποκρυπτόμενοι τῷ πλήθει τῶν νεκρῶν ἐξήλωντο καὶ συνετάραττον τὸν ἠνίοχον, ἀπολείπει μὲν τὸ ἄρμα καὶ τὰ ὄπλα, θήλειαν δ', ὡς Φασί, νεοτόκον ἵππον περιβάς ἔφυγεν. ἔ μὴν τότε γ' ἂν ἔδοκει διαφεύγειν, εἰ μὴ πάλιν ἦγον ἕτεροι παρὰ τῆ Παρμενίωνος ἰππεῖς, μετακυλῶντες Ἀλέξανδρον, ὡς συνεσώσης ἔτι πολλῆς δυνάμεως ἐκεῖ, καὶ τῶν πολεμίων ἐν ἐνδιδόντων. ὅπως γὰρ αἰτιῶνται Παρμενίωνα κατ' εἰρήνην τὴν μάχην νεκρὸν γενέσθαι καὶ δύσεργον· εἶτε τῆ γήρωσ ἤδη τι παραλύοντος τῆς τόλμης, εἴτε τὴν ἐξασίαν καὶ τὸν ὄγκον, ὡς Καλλιθένης Φησί, τῆς Ἀλεξάνδρου δυνάμεως βαρυνόμενον καὶ προσφθονῶντα. τότε δ' ἔν ὁ βασιλεὺς ἀνιαιθεὶς τῇ μεταπέμψει, τοῖς μὲν στρατιώταις ἐν ἔφρασε τάληθές, ἀλλ' ὡς ἀνέχων τῆ Φοιεύειν, καὶ σιότας ὄντος, ἀνάκλησιν ἐσήμαγεν. ἐλαύνων δὲ πρὸς τὸ κινδυνεῦον μέρος, ἤνευσε κατ' ὄδον ἠτῆσθαι παντάπασιν καὶ Φεύγειν τὰς πολεμίας.

XXXIV. Τῆτο τῆς μάχης ἐπειρήης λαβῆσης τὸ πέρας, ἡ μὲν ἀρχὴ παντάπασιν ἡ Περσῶν ἐδόκει καταλελύθαι· βασιλεὺς δὲ τῆς Ἀσίας Ἀλέξανδρος ἀνηγορευμένος, ἔθηκε τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς, καὶ τοῖς φίλοις ἐδωρεῖτο πλάτας καὶ οἴκας καὶ ἡγεμονίας. Φιλοτιμέμενος δὲ πρὸς τὰς Ἑλλήνας, ἔγραψε τὰς τυραννίδας πάσας καταλυθῆναι, καὶ πολιτεύειν αὐτονόμους· ἰδίᾳ δὲ Πλαταιεῦσι, τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν, ὅτι τὴν χώραν οἱ πατέρες αὐτῶν ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἑλλήσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας παρέχον. ἐπεμψε δὲ καὶ Κροτωνιάταις εἰς Ἰταλίαν μέρος τῶν λαφύρων, τὴν
Φαῦλ-

Φαῦλα ¹ τῆ ἀθλητῆ τιμῶν προσημῖνον καὶ ἀρετὴν, ὃς περὶ τὰ Μηδικὰ τῶν ἄλλων Ἰταλιωτῶν ἀπεργακίτων τὰς Ἑλληνας, ἰδίόσολον ἔχων ναῦν ἐπλευσεν εἰς Σαλαμῖνα, τῆ κινδύνα τι μεθέξων. ἕτω τις εὐμενῆς ἦν πρὸς ἄπασαν ἀρετὴν, καὶ καλῶν ἔργων Φύλαξ καὶ οἰκείος.

XXXV. Ἐπιῶν δὲ τὴν Βαβυλωνίαν, ἄπασαν εὐθὺς ἐπ' αὐτῷ γενομένην, ἐθαύμασε μάλις ² τὸ τε χάσμα τῆ πυρὸς ἐν Ἐκβατάνοισ ³, ὡς περ ἐκ πηγῆς συνεχῶς ἀναφερομένους, καὶ τὸ ρεῦμα τῆ νάφθα λιμνάζοντος ⁴ διὰ τὸ πλήθος, ἐ πόρρω τῆ χάσματος. ὃς τάλλα μὲν ἀσφάλτῳ προσέοικεν, ἕτω δ' εὐπαθῆς πρὸς τὸ πῦρ ἔστιν, ὡς, πρὶν ἢ θίγειν τὴν Φλόγα, δι' αὐτῆς τῆς περὶ τὸ Φῶς ἐξαπτόμενος ⁵ αὐγῆς, τὸν μεταξὺ πολλῶν ἀέρα συνεκκαιοί. ἐπιδεικνυμένοι δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆ καὶ Φύσιν οἱ βάρβαροι, τὸν ἄγοντα πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆ βασιλέως σεναπὲν ἐλαφρῶς ⁶ τῷ Φαρμάκῳ κατεψέφασαν· εἶτα πάντες ἐπ' ἄκρῳ τὰς λαμπτήρας τοῖς βεβρεγμένοις προσέθησαν· ἤδη γὰρ συνεσκόταζε. τῶν δὲ πρώτων εὐθὺς ἀψαμένων, ἐκ ἔχεν ἡ νομῆ ⁷ χρόνον αἰδητὸν, ἀλλ' ἅμα νοήματι διήητο πρὸς

Ἰά-

¹ Sic dedit R. uti in Herodoto L. VIII. scribitur. Vulgo Φαῦλα. Ab aliis, Pausania, Dionys. Halic. & Diod. Sic. vocatur Astyalus.

² deest μάλις Junt. Ald. Crat. dedit Steph.

³ V. Ἐκβατάνων. Cum haec urbs in Media sit sita, hiatus autem ille prope Arbelas in Artacene, suspecta est omnino haec lectio. Dacerio cum Scaligero ἐν Ἀρακλήνῃ legendum videtur. R. susp. χάσμα τῆ πυρὸς, ὁμοιον τῷ ἐν Ἐκβατάνοισ, fontes Naphthae, qui sunt in Babylonia, similes sunt illis in Media.

⁴ R. mavult λιμνάζον, accus. neutr. gen.

⁵ Sic R. de suo dedit, ad ὃ νάφθας, pro vulg. ἐξαπτόμενης.

⁶ Sic R. de suo dedit. Vulgo ἐλαφρῶ. Ad ἐπ' ἄκρῳ, quod sequitur, subintell. angiportus.

⁷ R. susp. ἡ ἐπινομή, uti infra occurrit haec vox.

θάτερον πέρας, καὶ πῦρ ἐγεγόνει συνεχές ¹ ὁ σενωπός. ἦν δέ τις Ἀθηνοφάνης Ἀθηναῖος, τῶν περὶ ἀλειμμα καὶ λητρῶν εἰωθότων τὸ σῶμα θεραπεύειν τῆ βασιλείας, καὶ τὴν διάνοιαν ἐμμελῶς ἀπάγειν ἐπὶ τὸ ῥῆθμον. ἔτος ἐν τῷ λητρῶνι, τότε παιδαρίς τῷ Ἀλεξάνδρῳ παρεσῶτος εὐτελεῖς σφόδρα ² καὶ γελοῖς τὴν ὄψιν, ἕδοντος δὲ χαριέντως, ὁ Στέφανος ἐκαλεῖτο. Βέλει, Φησὶν, ὦ βασιλεῦ, διάπειραν ἐν Στεφάνῳ τῆ Φαρμάκῃ λάβωμεν; ἂν γὰρ ἄψηται τέττε καὶ μὴ κατασβεθῆ, παντάπασις ἂν φαίην ἄμαχον καὶ δεινὴν αὐτῆ τὴν δύναμιν εἶναι ³. προθύμως δὲ πως καὶ τῆ παιδαρίς διδόντος ἑαυτὸν πρὸς τὴν πείραν, ἅμα τῷ περιλαεῖψαι καὶ δίγειν ἐξήνθησε φλόγα τοσαύτην τὸ σῶμα, καὶ πυρὶ κατεχέθη πᾶν, ὥσε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς πᾶν ἀπορίας καὶ δέεος ἔλθειν. εἰ δὲ μὴ κατὰ τύχην πολλοὶ ⁴ παρήσαν ἀγγεῖα πρὸς τὸ λητρῶν ὕδατος διὰ χειρῶν ἔχοντες, ἂν ἂν ἐφθασεν ἢ βοήθεια τὴν ἐπινομήν. ἀλλὰ καὶ τότε μόγις κατέσβεσαν τὸ σῶμα τῆ παιδὸς δίολες πῦρ γενόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα χαλεπῶς ἔχεν. εἰκότως ἔν ἐνιοὶ τὸν μῦθον ἀνασώζοντες ⁵ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῆτο φασὶν εἶναι τὸ τῆς Μηδείας φάρμακον, ὦ τὸν τραγωδόμενον ἐφάνον καὶ τὸν πέπλου ἔχρισεν. ἔ γὰρ ἐξ αὐτῶν ἐκείνων, ἐδ' ἀπ' αὐτομάτε λάμψαι τὸ πῦρ,

1 Sic Mos. Duf. cum Anon. scribi voluit pro vulg. συνεχῆς, quod ex Steph. prodiit, ut ad πῦρ referatur, & sic R. dedit. Junt. & Ald. συνεχῆς. Miror tamen, quod nemo observarit, in Cratandreana jam recte dari συνεχῆς.

2 Desunt haec duo vocabula εὐτ. σφ. Junt. Ald. Crat. Ad-didit ea H. Steph. bene monens, particulam καί, quam eae-dem tamen ante γελοῖς habent, omissionis verborum, five horum, five aliorum, esse indicem.

3 V. τὴν δύναμιν αὐτῆ εἶναι.

4 Sic cum V. dari voluit Mos. Duf. deditque R. Vulgo πολλά.

5 Br. suspr. ἀναρμόζοντες vel ἐναρμόζοντες. Mos. Duf. ma-vult ἀναφῆροντες.

πῦρ, ἀλλὰ Φλογὸς ἐγγύθεν ¹ παρατεθείσης, ὀξεῖαν ὀλκὴν καὶ συναφὴν ἀδηλοῦ αἰδήσει γενέσθαι. τὰς γὰρ ἀκτῖνας καὶ τὰ ρεύματα τῆ πυρὸς ἀπώθεν ἐπερχόμενα, τοῖς μὲν ἄλλοις σώμασι Φῶς καὶ θερμότητα προσβάλλειν μόνον, ἐν δὲ τοῖς ² ξηρότητα πνευματικὴν καὶ νοτίδα λιπαρὰν καὶ διαριῆ ³ κευημένοις ἀθροισόμενα καὶ πυριμανθῦλα ⁴ μεταβάλλειν ὀξέως τὴν ὕλην. παρεῖχε δ' ἀπορίαν ἢ γένεσις, εἴτε ⁵ μᾶλλον ὑπέκκυμα τῆς Φλογὸς ὑπορρεῖ τὸ ὑγρὸν ἐκ τῆς γῆς φύσιν λιπαρὰν καὶ πυριγόνου ἐκέσης. καὶ γὰρ ἐσιν ἡ Βαβυλωνία σφόδρα πυρώδης, ὥστε τὰς μὲν κριθὰς χαμόθεν ἐκπηδᾶν καὶ ἀποπάλλεσθαι πολλῶν, οἷον ὑπὸ Φλεγμονῆς τῶν τόπων σφυγμὰς ἐχόντων. τὰς δ' ἀνθρώπους ἐν τοῖς καύμασιν ἐπ' ἀσιῶν πεπληρωμένων ὕδατος καθεύδειν. Ἄρπαλος δὲ, τῆς χώρας ἀπολειφθεὶς ἐπιμελητῆς, καὶ Φιλοκαλῶν Ἑλληνικαῖς φυτεῖαις διακοσμηῆσαι τὰ βασίλεια καὶ τὰς περιπάτους, τῶν μὲν ἄλλων ἐκράτησε ⁶, τὸν δὲ κίττον ἐκ ἔσεξεν ἢ γῆ μόνον, ἀλλ' αἰεὶ διέφθειρεν, & φέρουσα τὴν κρᾶσιν. ἢ μὲν γὰρ πυρώδης, ὁ δὲ Φιλόψυχρος. τῶν μὲν ἔν τοιαύτων παρεμβάσεων, ἂν μέτρον ἔχωσιν, ἤτ' ἰσως οἱ δύσκολοι κατηγορεῖσιν.

XXXVI.

1 Sic ex Br. conjectura R. dedit pro vulg. ἐκεῖθεν.

2 Vulgo additur ἄλλοις, quod R. ut ex praeced. lin. male iteratum, delevit. Pro seq. καὶ νοτ. V. ἢ νοτίδα, quod probat Mos. Duf.

3 Br. susp. διαυγῆ.

4 Mos. Duf. susp. παραμένοντα. R. videtur vulgata bene habere, qua Plutarchus ea corpora denotet, quae gestiunt ardere, quae furiose velut atque incitatissime minima quacunquae de causa ignem corripunt.

5 Deesse h. l. aliquid, cum alterum tantum εἴτε detur, jam monuerunt Xyl. & Amiot.

6 der übrigen aller ist er Herr geworden, h. e. reliquas omnes plantas coëgit in solo Babylonico radices agere, atque bene provenire. R. Ex Theophrasto haec hausisse Plutarchum, monent Br. & Mos. Duf.

XXXVI. Ἀλέξανδρος δὲ, Σάτων κυριεύσας, παρέλαβεν ἐν τοῖς βασιλείοις τετρακισμύρια τάλαντα νομισματος, τὴν δ' ἄλλην κατασκευὴν καὶ πολυτέλειαν ἀδήγητον. ὅπερ Φησὶ καὶ πορφύρας Ἑρμιονικῆς εὐρεθῆναι τάλαντα πεντακισχίλια, συγκειμένης μὲν ἐξ ἐτῶν δέκα δέοντων διακοσίων, πρόσφατον δὲ τὸ ἄνθος ἔτι καὶ νεαρὸν Φυλατῆσης. αἴτιον δὲ τέττα Φασὶν εἶναι, τὸ τὴν βαφῆν ¹ διὰ μέλιτος γίνεσθαι τῶν ἀλαργῶν, δι' ἐλαίας δὲ λευκῆς, τῶν λευκῶν· καὶ γὰρ τέταν τὸν ἴσον χρόνον ἐχούσων τὴν λαμπρότητα καθάρην καὶ εἰλβησαν ὀρθῶσαι. Δίνων δὲ Φησι καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς Νελλε καὶ τῆς Ἰσρα μετὰ τῶν ἄλλων μεταπεμπομένης εἰς τὴν γάζαν ἀποτίθεσθαι τὰς βασιλεῖς, οἷον ἐμβεβαιωμένως τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ κυριεῦειν ἀπάντων.

XXXVII. Τῆς δὲ Περσίδος ἕσης διὰ τραχύτητα δυσεμβόλας, καὶ Φυλατῆσμένης ὑπὸ γενναιοτάτων Περσῶν, (Δαρείος μὲν γὰρ ἐπεφεύγει ²) γίνεσθαι τινὸς περιόδα κύκλου ἐσχέσης ἐ παλὺν ἡγεμῶν αὐτῶ δὲ γλωσσος ἄνθρωπος, ἐκ πατρὸς Λυκίς, μητρὸς δὲ Περσίδος γεγονώς· ὃν Φασὶν, ἔτι παιδὸς ὄντος Ἀλεξάνδρου, τὴν Πυθίαν προειπεῖν, ὡς Λύκιος ἔσται καθ' ἡγεμῶν Ἀλεξάνδρου τῆς ἐπὶ Πέρσας πορείας. Φόνον μὲν ἔν ἐνταῦθα πολὺν τῶν ἀλισκομένων γενέσθαι συνέπεσε. γράφει ³ γὰρ αὐτὸς, ὡς, νομίζων αὐτῶ τῆτο λυσίτελεῖν, ἐκέλευεν ἀποσφάττεσθαι τὰς ἀνθρώπους· νομισματος δ' εὐρεῖν πλήθους, ὅσον ἐν Σάσοις, τὴν δ' ἄλλην κατασκευὴν καὶ τὸν πλεῖτον ἐκκομιθῆναι Φασὶ ⁴ μυρίοις ὀρκοῖς ζεύγεσι καὶ πεντακισχιλίαις ⁵ καμήλοισι. Ξέρξης δ' ἀνδρι-

¹ V. βαφικὴν.

² Mof. Duf. maluit ἀπεφεύγει. At cujus temporis forma haec fit, fateor me nescire. An voluit ἀπεπεφεύγει?

³ V. γραφῶν.

⁴ Br. susp. Φησι, ut cohaereat cum γράφα γὰρ —.

⁵ Diod. tria tantum millia habet. Br.

ἀνδριάντα μέγαν θεασάμενος ὑπὸ πλήθους τῶν ὠθεμέ-
νων εἰς τὰ βασίλεια πλημμελῶς ἀνατετραμμένον, ἐπέ-
ση, καὶ κατὰπερ ἔμφυχον προσαγορεύσας· Πότερόν
σε, εἶπεν, διὰ τὴν ἐπὶ τὰς Ἑλλήνας στρατείαν κείμε-
νον παρέλθωμεν, ἢ διὰ τὴν ἄλλην μεγαλοφροσύνην καὶ
ἀρετὴν ἐγείρωμεν; τέλος δὲ, πολὺν χρόνον πρὸς ἑαυ-
τῷ γενόμενος καὶ σιωπήσας, παρήλθε. βεβλόμενος δὲ
τὰς στρατιώτας ἀναλαβεῖν (καὶ γὰρ ἦν χειμῶνος ὥρα)
τέσσαρας μῆνας αὐτότι διήγαγε ¹. λέγεται δὲ, κατὰ
σαύτος αὐτὰ τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν χρυσῆν ἑρανόσιον ἐν
τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, τὸν Κορίνθιον Δημάρατον, εὐνεκ
ὄντα ἄνδρα καὶ πατρῶον Φίλου Ἀλεξάνδρου, πρεσβυτι-
κῶς ἐπιδακρύσαι, καὶ εἰπεῖν, ὡς μεγάλης ἡδονῆς σε-
ροῦντο τῶν Ἑλλήνων οἱ τεθνηκότες, πρὶν ἰδεῖν Ἀλέξ-
ανδρον ἐν τῷ Δαρείῳ θρόνῳ καθήμενον.

XXXVIII. Ἐν τῷ τέττα μὲλλων ἐξελαύνειν ἐπὶ Δα-
ρεῖον, ἔτυχε μὲν εἰς μέσσην τινὰ καὶ παιδίαν τοῖς
ἐταίροις ἑαυτὸν δεδωκῶς, ὥσε καὶ γυναῖκα συμπίνειν
ἐπὶ κῶμον ἡμιούλα πρὸς τὰς ἑραςάς. ἐν δὲ τέτοις εὐ-
δοκιμῆσα μάλισα Θαῖς, ἡ Πτολεμαίς, τῆ βασιλεύσαν-
τος ὕπερον, ἑταῖρα, γένος Ἀττικῆ, τὰ μὲν ἐμμελῶς
ἐπαινῆσα, τὰ δὲ παίζεσα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἅμα
τῇ μέσση λόγον εἰπεῖν προήχθη, τῷ μὲν τῆς πατρίδος
ἦθει πρόποντα, μείζονα δ', ἢ κατ' αὐτήν. ἔφη γὰρ,
ὧν πεπόνηκε πεπλανημένη ² τὴν Ἀσίαν, ἀπολαμβά-
νειν χάριν ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας, ἐντροφῶσα τοῖς ὑπερη-
φάνοις Περσῶν βασιλείοις· ἔτι δ' ἂν ἠδίου ὑποπρῆσαι ³
κωμάσασα τὸν Ξέρξε τῆ καταναύσαντος τὰς Ἀθήνας
οἶκον, αὐτὴ τὸ πῦρ ἄψασα, τῆ βασιλέως ὀρῶντος· ὡς
ἂν

¹ V. ἡγαγε.

² V. post h. v. inferit περι; uti & pro ἀπολαμβάνειαν habet
ἀπολαβών; pro seq. ἔτι dat ἔστι.

³ Sic a R. datum, est optativus. Vulgo ὑποπρῆσαι.

ἐν λόγον¹ ἔχη πρὸς ἀνθρώπους, ὅτι τῶν ναυμάχων καὶ πεζομάχων ἐκείνων στρατηγῶν τὰ μετ' Ἀλέξανδρον γύναια μείζονα δίκην ἐπέθηκε Πέρσαις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. ἅμα δὲ τῷ λόγῳ τέτρω κρότη καὶ θορύβη γενομένη, καὶ παρακλεύσεως τῶν ἐταίρων καὶ Φιλοτιμίας, ἐπισπαθεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναπηδήσας, ἔχων σέφανον καὶ λαμπάδα προῆγεν· οἱ δ' ἐπόμενοι κώμῃ καὶ βοῇ περιέσαντο τὰ βασίλεια· καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων οἱ πυνθανόμενοι συνέτρεχον μετὰ λαμπάδων χαίρουσες. ἤλιπζον γὰρ, ὅτι τοῖς οἴοι προσέχοντος ἐπὶ τὸν νῦν, καὶ μὴ μέλλοντος ἐν βαρβάροις οἰκεῖν, τὸ πιμπράναι τὰ βασίλεια καὶ διαφθεῖρειν. οἱ μὲν ἔτω² ταῦτα γενέσθαι φασίν, οἱ δ' ἀπὸ γνώμης· ὅτι δ' ἔν μετενόησε ταχὺ καὶ κατασβέσαι προσέταξεν, ὁμολογεῖται.

XXXIX. Φύσει δ' ὦν μεγαλοδωρότατος, ἔτι μᾶλλον ἐπέδωκεν εἰς τῆτο τῶν πραγμάτων αὐξανομένων. καὶ προσῆν ἡ Φιλοφροσύνη, μεθ' ἧς μόνης ὡς ἀληθῶς οἱ διδόντες χαρίζονται. μνηθῆσομαι δ' ὀλίγων. Ἀρίστων, ὁ³ τῶν Παιόνων ἠγέμενος, ἀποκίβεινας πολέμιον ἄνδρα, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπίδειξάμενος αὐτῷ· Τῆτ', εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, παρ' ἡμῖν ἐκπάματος χρυσῆ τιμᾶται τὸ δῶρον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος γελάσας· Κενῆ γ', εἶπεν, ἐγὼ δέ σοι μετὸν ἀκράτη προπίομαι⁴. τῶν δὲ πολλῶν τις Μακεδόνων ἤλαυνεν ἡμίονον, βασιλικὸν χρυσίον κομίζοντα· κάμνοντος δὲ τῆ κῆνης, αὐτὸς ἐράμενος ἐκόμιζε τὸ Φορτίον. ἰδὼν ἔν ὁ βασιλεὺς θλιβόμενον αὐτὸν σφύδρα, καὶ πυθόμενος τὸ πρᾶγμα, μέλλοντος κατατίθεσθαι· Μὴ κάμης, εἶπεν, ἀλλὰ πρόθεε

V 2

ἔτι

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. λόγος — quo sibi liceat ad familiares haec jactare. Br. supr. λόγος ἦκη.

² i. e. ἀπὸ τύχης, καὶ παρὰ τὴν αὐτῆ γνώμην, ἄκοντος αὐτῆ καὶ λεληθότως ἐπισπαθέντος. R.

³ Sic R. dedit cum Anon. & Crufer. Vulgo legitur ὀλίγων ἀρίστων. ὁ τῶν —

⁴ V. προπίωμα.

ἔτι τὴν λοιπὴν ὁδὸν, ἐπὶ τὴν σινηνὴν σεαυτῷ τῆτο κομίσας ¹. ὅλως δ' ἤχθετο τοῖς μὴ λαμβάνεσι μᾶλλον, ἢ τοῖς αἰτῆσι. καὶ Φωκίῳ μὲν ἔγραψεν ἐπιστολὴν, ὡς ἔ χρησόμενος αὐτῷ Φίλῳ τὸ λοιπὸν, εἰ διαδοῖτο τὰς χάριτας. Σεραπίῳ δὲ τῶν ἀπὸ σφαιράς τινι νεανίσκῳ ἕδεν εἰδὼς, διὰ τὸ μηδὲν αἰτεῖν. ὡς ἔν εἰς τὸ σφαιρίζειν παραγενόμενος Σεραπίῳ, ἄλλοις ἔβαλε τὴν σφαιραν· εἰπόντος δὲ τῷ βασιλέως· Ἐμοὶ δ' ἔδιδως; Οὐ γὰρ αἰτεῖς, εἶπε. τῆτῳ μὲν δὴ γελάσας ² πολλὰ δέδωκεν. Πρωτῆα δὲ τινι τῶν περὶ σιῶμματα καὶ πότον ἐν ἀμέσῳν ἔδοξε δι' ὀργῆς γεγονέναι. τῶν δὲ Φίλων δεομένων, κῆκεῖνε δακρύουλος, ἔφη διαλλάττεσθαι κῆκεῖνος· Οὐκῆν, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, δός τι μοι πιστὸν πρῶτον. ἐκέλευσεν ἔν αὐτῷ πέντε τάλαντα δοθῆναι. περὶ δὲ τῶν τοῖς Φίλοις καὶ τοῖς σωματοφύλαξι νεομένων πλέτων, ἡλίκον εἶχεν ὄγκον, ἐμφαίνει δι' ἐπιστολῆς Ὀλυμπιάς, ἣν ἔγραψε πρὸς αὐτόν. Ἄλλως, Φησίν, εὖ ἐποίησ τὰς Φίλους καὶ ἐνδοξος ἐγένε ³. νῦν δ' ἰσοβασιλέας πάντας ποιεῖς, καὶ πολυφιλίας παρασκευάζεις αὐτοῖς, σεαυτὸν δ' ἐρημοῖς. πολλάνις δὲ τοιαῦτα τῆς Ὀλυμπιάδος γραφῆσης, ἐφύλαττεν ἀπόρρητα τὰ γράμματα. πλὴν ἅπαξ Ἡφαισίῳνος, ὡσπερ εἰώθει, λυδοῖσαν ἐπιστολὴν αὐτῷ συναναγνώσιονλος, ἐν ἐνάλυσεν, ἀλλὰ τὸν δακτύλιον ἀφελόμενος τὸν αὐτῆ, προσέθηκε τῷ ἐνεῖνε σῶματι τὴν σφραγίδα. Μαζαῖς δὲ, τῆ μεγίστη παρὰ Δαρεῖῳ γενόμενα, παιδί, σατραπείαν ἔχοντι,

1 R. *fufp. κομίσεις, portabilis.*

2 Br. *manvult pro his διαγελάσας.*

3 R. *hunc locum de suo sic dedit — olim amicos tu beneficis ornare solebas, ex enque inclarescebas.* Junt. Ald. Crat. & Br. *εὖ ποία — ἄγο.* Ex Steph. in Br. *transiit ἔ ποία.* Quare in Cat. Var. ex Anon. *enotatur εὖ ποία.* Pari modo Junt. Ald. Crat. Anon. *ἐνδόξως.* Reliquae edd. *ἐνδοξος.* V. *ἐνδόξει.* Paulo post Junt. *εἰς βασιλέας;* Ald. *ἰσοβασ.* Crat. autem & reliquae edd. *ἰσοβασιλέας.*

τι, δευτέραν προσετίθει μείζονα. παραιτέμενος δ' ἐνεῖ-
νος εἶπεν· Ὡ βασιλεῦ, τότε μὲν ἦν εἰς Δαρείος, νῦν
δὲ σὺ πολλὰς πεποιήκας Ἀλεξάνδρους. Παρμενίωνι μὲν
ἦν τὸν Βαγῶς ἔδωκεν οἶνον, ἐν ᾧ λέγεται [τῶν περὶ
Σάτων ¹,] χιλίων ταλάντων εὐρεθῆναι ἱματισμόν. πρὸς
δ' Ἀντίπατρον ἔγραφε κελεύων ἔχειν Φύλακας τῷ σώ-
ματος, ὡς ἐπιβηλευόμενον ². τῇ δὲ μητρὶ πολλὰ μὲν
ἔδωρεῖτο καὶ κατέπεμπεν, ἐν εἴᾳ δὲ πολυπραγμοιεῖν,
ἐδὲ παραστρατηγεῖν· ἐγκαλῆσθαι δὲ, πρῶτος ἔφερε τὴν
χαλεπότητα. πλην ἅπαξ ποτὲ μακρὰν Ἀντιπάτρα κατ'
αὐτῆς γράψαντος ἐπισολὴν ἀναγνῶς, ἀγνοεῖν εἶπεν Ἀν-
τίπατρον, ὅτι μυρίας ἐπισολὰς ἐν δάκρυον ἀπαλείψει
μητρός.

XI. Ἐπεὶ δὲ τὰς περὶ αὐτὸν ἑώρα παντάπασιν
ἐκλετρυφηκότας ³, καὶ Φορτικὰς ταῖς διαίταις καὶ πολυ-
τελείαις ὄντας, ὡς Ἀγνώνα μὲν τὸν Τήϊον ἀργυρῶς ἐν
ταῖς κρηπίσιν ἤλας Φορεῖν, Λεονάτω δὲ πολλὰς καμή-
λοις ἀπ' Αἰγύπτου κύνιν εἰς τὰ γυμνάσια παρακομίζεσθαι,
Φιλῶτα δὲ πρὸς θήρας σαδίων ἑκατὸν αὐλαίας γεγενέ-
ναι, μύρω δὲ χρωμένους ἵεναι ⁴ πρὸς ἄλειμμα καὶ λυ-
τρὸν, ὅσους ἐδ' ἐλαίω, τρίπλῆς δὲ καὶ κατευνασὰς περι-
αγομένους, ἐπετίμησε πρῶτος καὶ Φιλοσόφως, θαυμάζειν

V 3

Φάμε-

¹ R. has voces uncis inclusit. Crusier. vertit: ad cul-
tum pertinentium, quasi legisset τῶν περισσῶν. V. τῶν περὶ
Σῶτα, quod Br. probat. Guarin. in quo rex Susiorum ma-
nubiis — Interpres Angl. *Susiana talenia*. Nostrates *Susiani-
sche Kleider*.

² V. ἐπιβηλευόμενος.

³ V. ἐκλετρυφηκότας.

⁴ Mos. Duf. haec vox aut delenda videtur, aut in οἶνω
vertenda, ut πρὸς ἄλ. κ. λ. ad χρωμένους pertineat, & sensus
sit, unguento plures, quam oleo, uti ad balneum & exerci-
tationes gymnasticas, non ad lavationes & unctiones. R. post
ἐλαίω deesse videtur προτῆ aut πρότερον, scil. χρωμένους ἦδε
πρὸς λυτρὸν ἵεναι, quibus olim ne oleum quidem surrexisse
novat, ad balneum euntibus.

Φάμενος, εἰ τοσάυτας ἠγωνισμένοι καὶ τηλικύτους ἀγῶνας, ἔμνημονεύουσιν, ὅτι τῶν καταπονηθέντων ¹ οἱ καταπονήσαντες ἤδιον καθεύδουσιν· ἐδ' ὀράσι, τοῖς ² Περσῶν βίοις τὰς ἑαυτῶν παραβάλλοντες, ὅτι δαλικιώτατον μὲν ἐστὶ τὸ τρυφᾶν, βασιλικιώτατον δὲ ³ τὸ πονεῖν. Καίτοι πῶς ἂν τις, ἔφη, δι' ἑαυτῆς θεραπεύσειεν ἵππον, ἢ λόγχην ἀσκήσειεν, ἢ κρᾶνος, ἀπειθικῶς τῆς Φιλτάτης σώματος ἀπ' ἕδαι τὰς χεῖρας; Οὐκ ἴξε, εἶπεν, ὅτι τῆς κρατεῖν πέρας ⁴ ἐστὶ τὸ μὴ ταυτὰ ποιεῖν τοῖς κενρατημένοις; Ἐπέτεινεν ἂν ἔτι μᾶλλον αὐτὸς ἑαυτὸν ἐν ταῖς στρατείαις καὶ ταῖς κυνηγεσίαις, κακοπαθῶν καὶ παραβαλλόμενος· ὡσεὶ καὶ Λακωνά πρεσβευτὴν παραγευόμενον αὐτῷ λέοντα καταβάλλοντι μέγα εἰπεῖν· Καλῶς γ', Ἀλέξανδρε, πρὸς τὸν λέοντα ἠγῶνισαι περὶ τῆς ⁵ βασιλείας. Τῆτο τὸ κυνήγιον Κρατερός εἰς Δελφῶς ἀνέβηκεν, εἰδὼνας χαλκῶς ποιησάμενος τῆς λέοντος καὶ τῶν κυνῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῷ λέοντι συνεῶτος, καὶ αὐτῆς προσβηθέντος· ὧν τὰ μὲν Λύσιππος ἐπλασε, τὰ δὲ Λεωχάρης.

XLI. Ἀλέξανδρος μὲν ἂν ἑαυτὸν ἀσκιῶν ἅμα καὶ τὰς ἄλλας παροξύνων πρὸς ἀρετὴν ἐκινδύνευεν· οἱ δὲ φίλοι διὰ πλῆθους καὶ ὄγκου ἤδη τρυφᾶν βεβλόμενοι καὶ χολάζειν, ἐβαρύνοντο τὰς πλάνας καὶ τὰς στρατείας, καὶ κατὰ μικρὸν ἔτιω προῆλθον εἰς τὸ βλασφημεῖν καὶ
κακῶς

¹ Palmer. legi voluit ἀποκονηθέντων, — iis, qui a labore cessarunt, laborantes melius dormiunt. Mos. Duf. tuetur vulgatam, recte opponi, adnotans, *conficientes confectis*, ut gnavi ignavis, recteque dici melius dormire, qui consecerunt adversarium, quam qui ab adversario sunt confecti. Junt. Ald. Crat. καταπονηθέντων.

² V. ὅτι τοῖς.

³ V. καὶ τὸ.

⁴ Vulgo secundum Ald. post h. v. additur ἡμῖν. R. expunit auctoritate Juninae. De voce πέρας, an hoc sensu adhibeatur, dubius est Mos. Duf.

⁵ V. παρὰ τοῖς.

καίως λέγειν αὐτόν. ὁ δὲ καὶ πάνυ πρόως ἐν ἀρχῇ πρὸς ταῦτα διέκειτο, Φάσιων βασιλεῖον εἶναι τὸ καίως ἀκέειν εὖ ποιῆντα. καίτοι τὰ μὲν ¹ μικρότατα τῶν γενομένων τοῖς συνήθεσι παρ' αὐτῶν σημεῖα μεγάλης ὑπῆρχεν εὐνοίας καὶ τιμῆς· ἂν ὀλίγα παραθήσομαι. Πευκέσα μὲν ἔγραψε ², μεμφόμενος, ὅτι δηχθεῖς ³ ὑπ' ἄρχης, τοῖς μὲν ἄλλοις ἔγραψεν, αὐτῷ δ' ἐκ ἐδήλωσεν. Ἄλλὰ νῦν γε, Φησί, γράψον [τὸ ⁴] πῶς ἔχεις, καὶ μὴ τίνες σε τῶν συγκυνηγετῶν ἐγκατέλιπον, ἵνα δίκην δῶσι. Τοῖς δὲ περὶ Ἡφαισίωνα διὰ πράξεις τινὰς ἀπᾶσιν ἔγραψεν, ὅτι, παιζόντων αὐτῶν ⁵ πρὸς ἰχνεύμονα, τῷ Περδίικῃ δορατίῳ περιπεσὼν Κρατερός τὴν μηρὸν ἐτρώθη. Πευκέσα δὲ σωθέντος ἐν τινος ἀδενείας, ἔγραψε πρὸς Ἀλέξιππον τὸν ἰατρὸν εὐχαριστῶν. Κρατερὸν δὲ νοσῆντος, ὅψιν ἰδὼν καθ' ὑπνον, αὐτὸς τε τινὰς θυσίας ἔθυεν ὑπὲρ αὐτῶν, κακείνῳ θῦσαι ἐκέλευσεν. ἔγραψε δὲ καὶ Πausanίᾳ τῷ ἰατρῷ, βελομένῳ τὸν Κρατερὸν ἐλλεβορίσαι, τὰ μὲν ἀγωνίων, τὰ δὲ παραινῶν, ὅπως χρῆσθαι τῇ Φαρμακείᾳ. τὰς δὲ πρώτας τὴν Ἀρπάλῃ Φυγῆν καὶ ἀπόδρασιν ἀπαγγείλαντας ἔδησεν, Ἐφιάλτην καὶ Κίσσον, ὡς καταψευδομένους τῷ ἀνδρός. ἐπεὶ δὲ τὰς ἀδενῶνας αὐτῶν καὶ γέροντας εἰς οἶκον ἀπο-

V 4

σέλ-

¹ Huic μὲν respondere δὲ, quod longo post intervallo init. cap. seq. legitur, monet R. Idem post συνήθεσι deesse censet γνωριθέντα vel δηλωθέντα. — Quod Alexander amicos certiores facere soleret per epistolas de rebus vel minimis, si quae aliis amicorum suorum evenissent, erat in eo magnae erga eos voluntatis honorisque delati significatio. — Quod autem ad ejusmodi quoque minutias in epistolis commemorandas descenderit, id vero mirandum est.

² V. ἔπεμψε.

³ Peucestem puta — αὐτῷ lin. seq. i. e. Alexandro.

⁴ R. uncis inclusit. Anon. habet γε, quod probat Br. At R. scribendum potius fuisse monet: γράψον, ὅπως τ' ἔχεις.

⁵ se, Alexandro, & amicis reliquis, ut Perdicca, Cratero &c.

ἐπέλοις, Εὐρύλοχος Αἰγαῖος ¹ ἀνέγραψεν ἑαυτὸν εἰς τὰς νοσᾶντας, εἶτα Φωραθεῖς ἔχων ἐδὲν κικόν, ἀμολόγησε Τελεσίππας ἐρᾶν, καὶ συνεπακολαθεῖν ἐπὶ Θάλασσαν ἀπίεσης ἐκείνης, ἠρώτησε, τίτων ἀνθρώπων ἐσὶ τὸ γύναιον. ἀνέσας δ', ὅτι τῶν ἐλευθέρων ἐταιρῶν. Ἡμᾶς μὲν, εἶπεν, ὦ Εὐρύλοχε, συνερῶντας ἔχεις· ὄρα δ', ὅπως πείθωμεν ἢ δώροις, ἢ λόγοις ², τὴν Τελεσίππαν, ἐπειδήπερ ἐξ ἐλευθέρων ³ ἐσὶ.

XLII. Θαυμάσαι δὲ αὐτὸν ἐσιν, ὅτι καὶ μέχρι τοιαύτων ἐπισέλλων ⁴ τοῖς Φίλοις ἐχίλασεν, οἷα γράφει, παῖδα Σελεύκῃ εἰς Κιλικίαν ἀποδοδρακίοντα κελεύων ἀναζητῆσαι, καὶ Πευκέσαν ἐπαινᾶν, ὅτι Νίκωνα, Κρατερῶ δ᾽ ἄλλον, συνέλαβε· καὶ Μεγαβύζῳ περὶ τῆς θεράποντος τῆς ἐν τῷ ἱερῷ καθεζομένης, κελεύων αὐτὸν, ἀνδύνηται, συλλαβεῖν ἔξω τῆς ἱερᾶς προσηλασεύμενος, ἐν δὲ τῷ ἱερῷ μὴ προσάπτειν. λέγεται δὲ καὶ τὰς δίκας διακρίνων ἐν ἀρχῇ τὰς θανατικὰς, τὴν χεῖρα τῶν ὄτων τῷ ἐτέρῳ προστιθέναι τῆς κατηγορίας λέγοντος, ὅπως τῶν κινδυνεύουσι καθαρὸν φυλάττηται καὶ ἀδιάβλητον. ἀλλ' ὑπερόν γ' αὐτὸν ἐξετράχυναν αἱ πολλαὶ διαβολαί, διὰ τῶν ἀληθῶν παρόδων πίσι ⁵ ἐπὶ τὰ ψευδῆ λαβεῖν. καὶ μάλιστα κακῶς ἀκίων, ἐξίστατο τῆς φρονεῖν, καὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ἀπαρκαίτητος, ἅτε δὴ τὴν δόξαν ἀντὶ τῆς

ἴην

1 V. Ἐγχαῖος. Sic quoque legi, testator H. Steph.

2 Legi quoque ἢ λόγοις, ἢ ἔργοις, testis est H. Steph. praeferens tamen vulgatam. V. in cat. var. ed. Frft. ἢ ἔργοις, ἢ λόγοις, ed. Br. ἢ ἔργοις, ἢ λόγοις.

3 Sic R. cum Anon. dedit pro vulg. ἐλευθέρων.

4 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἐπιστολῶν, cum quo insequens οἷα constare nequiret. Pro seq. ἐχίλασεν non solum Junt. uti est in nota R. sed omnes Bryanea priores habent ἐχόλαζεν.

5 R. legi vult aut διὰ τῶν ἀληθῶν παρόδων ἐπὶ τὰ ψευδῆ (i. e. ἐπὶ τῷ πιστεύεσθαι τὰ ψευδῆ) aut διὰ τῶν ἀληθῶν πίσι. — Vulgatam ex duabus lectionibus colliquatis natam esse censet, cum in aliis libris fuerit παρόδων, in aliis πίσι.

ζῆν καὶ τῆς βασιλείας ἡγαπητῶς. Τότε δὴ ¹ ἐξήλαυεν ἐπὶ Δαρεῖον, ὡς πάλιν μαχόμενος· ἀνέσας δὲ τὴν ὑπὸ Βήσσα γενομένην αὐτῆ σύλληψιν, ἀπέλυσε τὰς Θεσσαλὰς οἰκάδε, διχίλια τάλαντα δωρεὰν ἐπιμετρήσας ταῖς μισθοφοραῖς. πρὸς δὲ τὴν δίωξιν ἀργαλέην καὶ μακρὰν γενομένην ² (ἔνδεκα γὰρ ἡμέραις ἰππάσατο τριχιλίαις καὶ τριακοσίαις σαδίαις) ἀπηγόρευσαν μὲν οἱ πλείστοι, καὶ μάλιχα κατὰ ³ τὴν ἀνυδρίαν. ἔνθα δὴ Μακεδόνες τινὲς ἀπήντησαν αὐτῷ, ὕδαρ ἐν ἀσχοῖς ἐφ' ἡμιόνων νομίζοντες ἀπὸ τῆ ποταμῆ· καὶ θεασάμενοι τὸν Ἀλέξανδρον, ἤδη μεσημβρίας ἕσης, κακῶς ὑπὸ δίψης ἔχοντα; ταχὺ πλησάμενοι κρᾶνος προσήνεγκαν. πυθόμενα δ' αὐτῆ, τίσι νομίζοιεν. Τίοις, ἔφασαν, ἰδοῖς· ἀλλὰ σὲ ζῶντος, ἐτέρας ποιησόμεθα, καὶ ἐκείνης ἀπολέσωμεν. Ταῦτ' ἀνέσας, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ κρᾶνος· περιβλέψας δὲ καὶ θεασάμενος τὰς περὶ αὐτὸν ἰππεῖς ἀπαντας ἐγενεκλιότας ταῖς κεφαλαῖς, καὶ πρὸς ποτὸν βλέπουσας, ἀπέδωκεν ⁴, ἐ πίων, ἀλλ' ἐπαινέσας τὰς ἀνδρώπας. Ἄν γὰρ αὐτὸς, ἔφη, πῶ μόνος, ἀθυμήσασιν ἔτοι. θεασάμενοι δὲ τὴν ἐγυράτειαν αὐτῆ καὶ μεγαλοψυχίαν οἱ ἰππεῖς, ἀγειν ἀνείραγον θάρσενον, καὶ τὰς ἰππας ἐμάσιζον· ἔτε γὰρ κάμνειν, ἔτε διψᾶν, καὶ ὅθ' ὅλως θνητὰς εἶναι νομίζειν αὐτὰς, ἕως ἂν ἔχωσι βασιλέα τοιῶτον.

XLIII. Ἡ μὲν ἔν προθυμία πάντων ἦν ὁμοία, μόνος δὲ φασιν ἐξήκουσα συνεκπεσεῖν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων. ἔνθα δὴ πολὺν μὲν ἀργυρον καὶ χρυσὸν ἐρριμμένον ὑπερβαίνουσας, πολλὰς δὲ παίδων καὶ γυναικῶν ἀρμαμάξας ἠνιόχων ἐρήμης διαφερομένης παρερχόμενοι,

V 5

1 Haec non satis cohaerere cum praemissis, monet R.

2 In omnibus Bryanea prioribus edd. *γυνομένην*.

3 R. mavult διὰ αὐτὴ παρά.

4 Sic cum V. Anon. & Junt. dari voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. *ἐπέδωκεν*, quod ex Ald. in reliquis transit.

μενοι, τὸς πρώτας ἐδίωκον, ὡς ἐν ἐπεινοῖς Δαρείον ἔν-
τα. μόλις δ' εὐρίσκειται πολλῶν ἀκουτισμάτων κατὰ-
πλεως τὸ σῶμα, κείμενος ἐν ἄρμαμάξῃ, μικρὸν ἀπο-
λείπων τῆ τελευτῶν. ὅμως δὲ καὶ πιεῖν ἤτησε ¹, καὶ
πιὼν ὕδωρ ψυχρὸν, εἶπε πρὸς τὸν δόνηα Πολύστρατον·
ὦ ἄνθρωπε, τῆτό μοι πέρας γέγονε δυστυχίας ἀπά-
σης, εὖ παθεῖν, ἀμείψασθαι μὴ δυνάμενος· ἀλλ' Ἀλέξ-
άνδρος ἀποδώσει σοι τὴν χάριν· Ἀλεξάνδρω δ' οἱ θεοὶ,
τῆς εἰς μητέρα καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας τὸς ἐμὰς ἐπι-
εικείας, ὧ ταύτην δίδωμι τὴν δεξιάν διὰ σῆ. Ταῦτ'
εἰπὼν καὶ λαβόμενος τῆς τῆ Πολυστράτη χειρὸς ἐξέλι-
πεν. Ἀλεξάνδρος δ' ὡς ἐπῆλθεν, ἀλγῶν τε τῷ πάθει
Φανερός ἦν, καὶ τὴν ἑαυτῆ χλαμύδα λύσας ἐπέβαλε
τῷ σώματι, καὶ περιέειλε. καὶ Βῆσσον μὲν ὑπερου
εὐρὰν διεσφενδόνησεν, ἕρπιδων δένδρων εἰς ταῦτὸ καμ-
φθέντων ἐκατέρω μέρος ² προσαρτήσας τὸ σώματος· εἶ-
τα μεθεῖς ἐκάτερον, ὡς ἄρμητο ῥύμη φερόμενον, τὸ
προσῆκον αὐτῷ μέρος νείμασθαι. τότε δὲ τῆ Δαρείη τὸ
μὲν σῶμα κεισοσμημένον βασιλικῶς πρὸς τὴν μητέρα
ἀπέσειλε, τὸν δ' ἀδελφὸν Ἐξάδρην ³ εἰς τὸς ἐταίρους
ἀνέλαβεν.

XLIV. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἀκμαιοτάτης δυνάμεως
εἰς Ἰνδικὴν κατέβηκε ⁴. καὶ πελάγους ἰδὼν κόλπον,
ἐν ἐλάττονα μὲν τῆ Πόντις Φανένια, γλυκύτερον δὲ τῆς
ἄλλης θαλάττης, σαφὲς μὲν ἕδεν ἔχε πυθέσθαι περὶ
αὐτῆ, μάστιγα δ' εἴασε, τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἀνακο-
πὴν εἶναι. καίτοι τὸς γε φυσικὸς ἄνδρας ἐν ἐλαθε
τάληθες, ἀλλὰ πολλοῖς ἔτεσιν ἔμπροσθεν τῆς Ἀλεξάν-
δρου στρατείας ἰσορήκασιν, ὅτι τεσσάρων κόλπων εἰσεχόν-
των

1 V. ἤπαγε.

2 V. μέρι.

3 Apud Curt. & Diodor. dicitur Ὁξάδρης.

4 Junt. κατέλαβεν, quod ferri posse monet R. in sensu ve-
niendi, quo posteriori Graecitati in usu fuerit.

των ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάσσης βορειότατος ἔτος ἐστὶ, τὸ Ἑρκάνιον πέλαγος καὶ Κάσπιον ὁμῶς προσαγορευόμενον. ἐνταῦθα τῶν βαρβάρων τινὲς ἀπροσδοκῆτως περιτυχόντες τοῖς ἄγεσι τὸν ἵππον αὐτῶ, τὸν Βακεφάλαν, λαμβάνουσιν. ὁ δ' ἠνεγκεν ἐ μετρίως, ἀλλὰ κήρυκα πέμψας, ἠπειλήσθη πάντας ἀποκτενεῖν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, εἰ τὸν ἵππον αὐτῶ μὴ ἀναπέμψειαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν ἵππον αὐτῶ ἀγούτες ἦγον, καὶ τὰς πόλεις ἐγχειρίζοντες, ἐχρήσατο Φιλανθρώπως πᾶσι, καὶ τῷ ἵππῳ λύτρα τοῖς λαβῶσιν ἔδωκεν.

XLV. Ἐντεῦθεν εἰς τὴν Παρθηκὴν ἀναζεύξας καὶ χολάζων, πρῶτον ἐνεδύσατο τὴν βαρβαρικὴν σολήν, εἶτε βαλλόμενος αὐτὸν συνοικεῖν¹ τοῖς ἐπιχωρίοις νόμοις, ὡς μέγα πρὸς ἐξημέρωσιν ἀνθρώπων τὸ σύνηδες καὶ ὁμόφυλον· εἴτ' ἀπόπειρά τις ὑφεῖτο τῆς προσκυνήσεως αὐτῇ τοῖς Μακεδόσι, κατὰ μικρὸν ἀνασκέδαι τὴν ἐνδιαίτησιν αὐτῶ καὶ μεταβολὴν ἐπιζόμενος. ἐ μὴν τὴν γε Μηδικὴν προσήκατο παντάπασι, βαρβαρικὴν καὶ ἀλλόκοτον ἔσαν, ἐδ' ἀναξυρίδας, ἐδὲ ἀνδρῶν, ἐδὲ τῶν ἑλλαν ἔλαβεν, ἀλλ' ἐν μέσῳ τινὰ τῆς Περσικῆς καὶ τῆς Μηδικῆς μιξάμενος εὔ πως, ἀτυφοτέρων μὲν ἐκείνης², ταύτης δὲ σοβαρωτέρων ἔσαν. ἐχρηῖτο δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐντυγχάνων τοῖς βαρβάροις καὶ τοῖς ἑταίροις κατ' οἶκον, εἶτα τοῖς πολλοῖς ἕτας ἐξελαύνων καὶ χρηματίζων ἐωρᾶτο. καὶ λυπηρὸν μὲν ἦν τοῖς Μακεδόσι τὸ θεῶμα· τὴν δ' ἄλλην αὐτῶ θαυμάζοντες ἀρετὴν, βουλοθεῖν ἕνια τῶν πρὸς ἡδονὴν αὐτῶ καὶ δόξαν ἐπιχωρεῖν. ὅς γε πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλλοις, ἐναγχος τόξουμα μὲν εἰς τὴν κνήμην λαβῶν, ὑφ' ἧς τῆς κερπίδος ὀσέον ἀποδραυθὲν ἐξέπεσε, λίθῳ δὲ πληγεὶς πάλιν εἰς τὸν τράχηλον, ὡσε καὶ ταῖς ὄψεσιν ἀχλὺν ὑπόδραμεῖν, παρραμείναςαν ἐν ὀλίγον χρόνον, ὅμως ἐν ἐπαύετο χρώμενος

¹ V. συνοικεῖν.

² ἐκείνης redit ad Medieam vestem, ταύτης ad Persicam, R.

νος ἑαυτῶ πρὸς τὰς κινδύνους ἀφειδῶς, ἀλλὰ καὶ τὸν Ὀρεξάρτην διαβάς ποταμὸν, ὃν αὐτὸς ᾤετο Τάναϊν εἶναι, καὶ τὰς Σκύθας τρεψάμενος, ἐδίωξεν ἐπὶ σαδίας ἑκατὸν, ἐνοχλῆμενος ὑπὸ διαρροίας.

XLVI. Ἐνταῦθα δὲ πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι τὴν Ἀμαζόνα οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ὧν καὶ Κλείταρχος ἐστὶ καὶ Πολύκριτος, καὶ Ὀνησίριτος, καὶ Ἀντιγένης, καὶ Ἴσρος. Ἀρισόβελος δὲ, καὶ Χάρης ὁ εἰσαγγελεὺς ¹, καὶ Πτολεμαῖος, καὶ Ἀντικλείδης, καὶ Φίλων ὁ Θηβαῖος, καὶ Φίλιππος ὁ εἰσαγγελεὺς· πρὸς δὲ τέτοις Ἐκαταῖος ὁ Ἐρετριεὺς, καὶ Φίλιππος ὁ Χαλκιδεὺς, καὶ Δῆρις ὁ Σάμιος, πλάσμα Φασί γεγονέναι τῆτο. καὶ μαρτυρεῖν αὐτοῖς ἔοικεν Ἀλέξανδρος. Ἀντιπάτρω γὰρ ἅπαντα γράφων ἀκριβῶς, τὸν μὲν Σκύθην Φησὶν αὐτῶ δίδουσι τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον, Ἀμαζόνος δ' ἐμνημονεύει. λέγεται δὲ πολλοῖς χρόνοις Ὀνησίριτος ὑπερον ἤδη βασιλεύοντι Λυσιμάχῳ τῶν βιβλίων τὸ τέταρτον ἀναγινώσκειν, ἐν ᾧ γέγραπται περὶ τῆς Ἀμαζόνος· τὰν ἔν Λυσιμάχον ἀτρέμα μειδιάσαντα, καὶ πῆ, Φάναι, τότ' ἤμην ἐγώ; ταῦτα μὲν ἔν ἄν τις ἔτ' ἀπιστῶν, ἤτηλον, ἔτε πισεύων, μᾶλλον Ἀλέξανδρον θαυμάσειε.

XLVII. Φοβέμενος δὲ τὰς Μακεδόνας, μὴ εἰς τὰ ὑπόλοιπα τῆς στρατείας ἀπαγορεύσασι, τὸ μὲν ἄλλο πλήθος εἴασε κατὰ χώραν. τὰς δ' ἀρίστας ἔχων ἐν Ἰρκανία μεθ' ἑαυτῶ, δισμυρίας πεζῆς καὶ τριχιλίας ἵππεις, προσέβαλε, λέγων ², ὡς νῦν μὲν αὐτὰς ἐνύπνιον τῶν βαρβάρων ὀρώων. ἂν δὲ μόνον ταράξαντες τὴν Ἀσίαν

¹ Dacer. h. l. & paulo post Θεαγγελεὺς legit, Holstenii & Reinesii emendationem secutus. Sic & vertunt Nostrates — aus Theangela.

² Non placet haec distinctio Mosi Duf. Mavult προσέβαλε λόγον. R. tuetur vulgatam, ut bene habentem — adortus eos est hac oratione. Anon. προσέλαβε. Junt. ἐλαβε.

Ἀσίαν ἀπίωσιν, ἐπιθησομένων εὐθὺς ὥσπερ γυναίξιν. ἔ μὴν ἄλλ' ἀπιέναι γε ¹ τὸς βελομένους. ἔφη, καὶ μαρτυράμενος ², ὅτι τὴν οἰκωμένην τοῖς Μακεδόσι κηλώμενος ἐγκαταλέλειπται μετὰ τῶν Φίλων καὶ τῶν ἐθελόντων ³ στρατεύειν. ταῦτα σχεδὸν αὐτοῖς ὀνόμασιν ἐν τῇ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπισολῇ γέγραπται, καὶ ὅτι, ταῦτ εἰπόντος αὐτῆ, πάντες ἐξέκραγον, ὅπως βέλεται τῆς οἰκωμένης ἄγειν. δεξαμένων δὲ τέτων τὴν πείραν, ἐκ ἔτ' ἦν χαλεπὸν προαχθῆναι τὸ πλῆθος ⁴, ἀλλὰ βραδίας ἐπηκολέθησεν. ἔτω δὴ καὶ τὴν δίαίταν ἔτι μᾶλλον ὡμοίως τε ⁵ τοῖς ἐπιχωρίοις ἑαυτὸν, ἐκεῖνά τε προσῆγε τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθεσιν, ἀνακράσει καὶ κοινωνίᾳ μῆλλον δι' εὐνοίας καταστήσεται τὰ πράγματα νομίζων, ἢ βία, μακρὰν ἀπαίροντος αὐτῆ. διὸ καὶ τρισυρῆς παιδῶν ἐπιλεξάμενος ⁶, ἐκέλευσε γράμματά τε μανθάνειν Ἑλληνικὰ, καὶ Μακεδονικοῖς ὅπλοις ἐντρέφεσθαι, πολλὰς ἐπιστάτας καταστήσας ⁷. καὶ τὰ περὶ Ῥωξάνην ἔρωτι μὲν ἐπράχθη, καλὴν καὶ ὠραίαν ἐν τινὶ χρόνῳ ⁸ παρὰ

1 Anon. ἀφείνά γε. V. ἀπιόναί γε in ind. Frst. — ἀπιέναι ἔφη R. docente idem est ac ἐκέλευεν ἀπιέναι, aut ad ἀπιέναι subauditur δύνασθαι, δεῖν ἔσθαι.

2 Br. fusp. καταμαρτυράμενος pro καὶ μαρτ. Anon. ἐπιμαρτυράμενος omittis ἔφη καὶ. R. nihil mutandum censet — volentibus abeundi copiam se facere ajebat, καὶ — item hoc ajebat (subaudiendo ἔφη) μαρτυράμενος, ἀεὶς συνεστῆτος.

3 Br. melius scribi censet ἐθελόντων.

4 R. fusp. καὶ τὸ πλ.

5 Sic R. de suo dedit pro vulg. ὡμοίως τε. In seq. V. ἐκεῖνά καὶ γε pro ἐκεῖνά γε.

6 Junt. Ald. Crat. ἐπιλεξάμενος.

7 καταστήσας deest Junt. In seq. H. Steph. monet, nisi Plut. saepe particulas initio periodi omitteret, dicendum fuisse, ἀλλὰ καὶ τὰ π. Ῥ. vel ὁμοίως δὲ καὶ τὰ &c. vel καὶ τὰ π. Ῥ. δὲ ἔρ.

8 Anon. ἐν χορτάνω. Br. & Mos. Duf. fusp. hanc lectionem alludere ad Χορτανάνα πόλιν, de qua apud Diodor. vel ad Ἀρτασάνα Ammiani, nisi hic inavis legere ἐν Ἀρτικίῃ.

παρὰ πότον ὀφθειῖσαν· ἔδοξε δ' ἄν ἀνάρμοσα τοῖς ὑποκειμένοις εἶναι πράγμασιν. ἐδάριψαν γὰρ οἱ βάρβαροι τῇ κοινωνίᾳ τῶ γάμου, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὑπερηγάπησαν, ὅτι σαφρονέσατος περὶ ταῦτα γεγονώς, ἔδ' ἦς μόνῃς ἠτήρηθη γυναικὸς ἀνευ νόμου θίγειν ὑπέμεινεν. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν Φίλων ἑώρα τῶν μεγίστων Ἡφαισίωνα μὲν ἐπαινεῖν καὶ συμμετανοσμέμενον αὐτῷ, Κρατερον δὲ τοῖς πατρίοις ἐμμένοντα· δι' ἐκείνους μὲν ἐχρημάτιζε τοῖς βαρβάροις, διὰ τῆς δὲ τοῖς Ἑλλήσι καὶ τοῖς Μακεδόσι· καὶ ὅλως, τὸν μὲν ἐφίλει μάλιστα, τὸν δ' ἐτίμα· νομίζων καὶ λέγων αἰεὶ, τὸν μὲν Ἡφαισίωνα Φιλαλέξανδρον εἶναι, τὸν δὲ Κρατερον Φιλοβασιλέα. διὸ καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπέκλως ἔχουλες συνέκρουον πολλάνκις. ἅπαξ δὲ περὶ τὴν Ἰνδικὴν καὶ εἰς χεῖρας ἦλθον, σπασάμενοι τὰ ξίφη· καὶ τῶν Φίλων ἑκατέρω παραβοηθέντων, προσελάσας Ἀλέξανδρος ἐλοιδόρει τὸν Ἡφαισίωνα Φαυερῶς, ἐμπληρῶν καλῶν καὶ μαινόμενον, εἰ μὴ συνήσιν, ὡς, εἴαν τις αὐτῶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀφέλῃται, μηδὲν ἐσιν. ἰδίᾳ δὲ καὶ τῶ Κρατερῷ πιπρῶς καθήψατο καὶ συναγαγὼν αὐτὰς καὶ διαλλάξας, ἐπάμωστε τὸν Ἀμμωνα καὶ τὰς ἄλλας θεὰς, ἢ μὴν μάλιστα Φιλεῖν ἀνθρώπων ἀπάντων ἐπεινας. ἂν δὲ πάλιν αἰθῆται διαφερομένους, ἀποκλεινεῖν ἀμφοτέρους, ἢ τὸν ἀρχάμενον. ὅθεν ὕστερον ἔδὲ παίζοντες εἰπεῖν τι, ἔδὲ πράξαι πρὸς ἀλλήλους λέγουσθαι.

XLVIII. Φιλώτας δ' ὁ Παρμενίωνος ἀξίωμα μὲν εἶχεν ἐν τοῖς Μακεδόσι μέγα. καὶ γὰρ ἀνδρείος ἐδόκει καὶ καρτερικὸς εἶναι· Φιλόδαρος δ' ἔτω¹ καὶ Φιλέταιρος μετ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἕδεις. λέγεται δ' ἔν, ὅτι, τῶν συνήθων τινὸς αἰτεῖντος ἀργύριον, ἐκέλευσε δῶναι· Φήσαντος δὲ τῶ διοικητῆ μὴ ἔχειν· Τί λέγεις; εἶπεν, ἔδὲ ποτήριον ἔχεις, ἔδ' ἰμάτιον; ὄγκω δὲ φρονήματος καὶ

¹ deest ἔτω Junct. Quodsi probetur, R. pone Φιλέταιρος addendum censet ὡς.

καὶ βάρει πλάττῃ, καὶ τῇ περὶ τὸ σῶμα Θεραπείᾳ καὶ διαίτῃ χρώμενος ἐπαχθέσερον, ἢ κατ' ἰδιώτην, καὶ τότε δὴ τὸ σεμνὸν καὶ ὑψηλὸν ἐκ ἐμμελῶς, ἀλλ' ἄνευ χαρίτων τῷ σολοίκῳ καὶ παρασήμῳ μιμήμενος, ὑποψίαν καὶ Φόνον ἔχεν. ὥσε καὶ Παρμενίωνα ποτ' εἰπεῖν πρὸς αὐτόν. Ὡ παῖ, χείρων μοι γίνε. πρὸς δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐκ πάντων πολλῶν χρόνων ἐτύγχανε διαβεβλημένος. ὅτε γὰρ τὰ περὶ Δαμασκόων ἐάλω χρήματα, Δαρεῖς νικηθέντος ἐν Κιλικίᾳ, πολλῶν σωματῶν νομιθέντων εἰς τὸ στρατόπεδον, εὐρέθη γύναιον ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, τῷ μὲν γένει Πυδναῖον, εὐπρεπὲς δὲ τὴν ὄψιν. ἐκαλεῖτο δ' Ἀντιγόνη. τῆτ' ἔχεν ὁ Φιλώτας οἷα δὲ νέος πρὸς ἔρωμένην, καὶ σὺν οἴνῳ πολλὰ Φιλιτιμα καὶ στρατιωτικὰ παρρησιαζόμενος, ἑαυτὴ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων ἀπέφαινε καὶ τῆ πατρός. Ἀλέξανδρον δὲ μεϊράκιον ἀπεκάλει, δι' αὐτὴς τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα καρπέμενον. ταῦτα τῆς γυναικὸς ἐκφερέσης πρὸς τινα τῶν συνήθων, ἐκείνη δ', ὡς εἰκὸς, πρὸς ἕτερον, περιῆλθεν εἰς Κρατερὸν ὁ λόγος. καὶ λαβὼν τὸ γύναιον, εἰσήγαγε κρύφα πρὸς Ἀλέξανδρον. ἀκίσας δ' ἐνεῖνος, ἐκέλευσε Φοιτᾶν εἰς ταῦτ' οὗ Φιλώτα, καὶ πάν, ὅ τι ἂν ἐκπύθῃται, τῆτο πρὸς αὐτόν ἀπαγγέλλειν βαδίζσαν.

XLIX. Ὁ μὲν ἔν Φιλώτας ἐπιβελευόμενος ἕτως ἡγνόμεν, καὶ συνῆν τῇ Ἀντιγόνῃ, πολλὰ καὶ ἰ πρὸς ὀργὴν καὶ μεγαλαυχίαν κατὰ τῆ βασιλέως ῥήματα καὶ λόγους ἀνεπιτηδεῖς προιέμενος. ὁ δ' Ἀλέξανδρος, καίπερ καρτερῶς ἐνδείξεως κατὰ τῆ Φιλώτα προσπεσῆσης, ἐναρτέρησε σιωπῇ καὶ κατέχευ, εἴτε θαρρῶν τῇ Παρμενίανος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτόν, εἴτε δεδιὼς τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν. ἐν δὲ τῷ τότε χρόνῳ Μακεδῶν, ὄνομα

† R. aut hoc καὶ delendum cenfet, aut ad seq. καὶ addendum πρὸς.

μα Λίμνος ¹, ἐν Χαλαίςρας ², [χαλεπῶς] ἐπιβλεθῶν Ἀλεξάνδρῳ, Νικόμαχόν τινα τῶν νέων, πρὸς ὃν αὐτὸς ἐρωτικῶς εἶχεν, ἐπὶ τὴν κοιωνίαν τῆς πράξεως παρειάλει. τῷ δὲ μὴ δεξαμένῃ, Φράσαντος δὲ τὰδελφῶν Βαλείνω ³ τὴν πείραν, ἐλθὼν ἐκεῖνος πρὸς Φιλώταν, ἐκέλευσεν εἰσάγειν αὐτὰς ⁴ πρὸς Ἀλέξανδρον, ὡς περὶ ἀναγκάϊου ἔχοντος ἐντυχεῖν καὶ μεγάλων. ὁ δὲ ⁵ ὅτι δὴ παθὼν (ἀδῆλον γὰρ εἶναι) ἐπαρῆγεν αὐτὰς, ὡς πρὸς ἄλλοις μείζοντι γιγνομένῃ τῷ βασιλέως. καὶ τῷτο δις ἐποίησεν ⁶. οἱ δὲ καθ' ὑποψίαν ⁷ ἤδη τῷ Φιλώτῃ τράπομενοι πρὸς ἕτερον ⁸, καὶ δι' ἐκεῖνος τῷ Ἀλεξάνδρῳ προσαχθέντες, πρῶτον μὲν τὸ τῷ Λίμνῃ κατεῖπον, ἔπειτα παρεδήλωσαν ἡσυχῇ τὸν Φιλώταν, ὡς ἀμελήσειεν αὐτῶν δις ἐντυχόντων. καὶ τῷτο δὴ σφόδρα παρῶξυνε τὸν Ἀλέξανδρον. καὶ τῷ πεμφθέντος ἐπὶ τὸν Λίμνον, ὡς ἡμύνετο ⁹ συλλαμβανόμενος, ἀποκλεινάντος αὐτὸν, ἔτι μᾶλλον διεταράχθη, τὸν ἑλεγχον ἐπεφευγῆναι τῆς ἐπιβλήτης νομίζων. καὶ πικρῶς ἔχων πρὸς τὸν Φιλώταν, ἐπεσπάσατο ¹⁰ τὴν πάλαι μισῆντας αὐτὸν, ἤδη Φανερωῶς λέγουσας, ὡς ῥαθυμία τῷ βασιλέως εἶη, Λίμνον οἰομένῃ, Χαλαϊστραῖον ἀνδραπον, ἐπιχειρῆσαι τολμήματι τὸσάτω καθ' αὐτόν. ἀλλὰ τῷτον μὲν ὑπηρέτην εἶναι, μᾶλλον δ' ὄργανον ἀπὸ μείζονος ἀρχῆς

ἀφι-

1 apud Curt. & Diodor. *Dymnus*.

2 V. *καλίςρας*. Seq. *χαλεπῶς* R. unciis inclusit, ut delendum & vitiose iteratum ex voce praecedente. Mofes Duf. suspicabatur, aliquid excidisse.

3 Curt. & Diodor. *Cebalinum* vocant. Anon. *Κεβαλίνω*.

4 Quae sequuntur πρὸς Ἀλ. usque ad ὁ δὲ ὅτι omisit Junt.

5 V. ὁ δὲ Φιλώτας.

6 Sic ex H. Steph. conjectura R. dedit. Vulgo *ἐποίησαν*.

7 Sic ex Br. conjectura R. dedit. Vulgo *ὑποψίαν*.

8 V. *Μέτριον*. Anon. *Μέτρανα*. Nomen proprium desiderari, susp. Br. & Mof. Duf. — *Μετρον* habet Curtius.

9 V. *ἡμύνετο*.

10 Post h. v. V. inserit πρὸς.

αφικόμενον ¹. ἐν ἐκείνοις δὲ τὴν ἐπιβελῆν ζητητέον, οἷς μάλιστα ταῦτα λανθάνειν συνέφερε. τοιούτοις λόγοις καὶ ὑπονοίαις ἀναπετάσαντος ² τὰ ἄλλα τῷ βασιλέως, ἐπῆγον ἤδη μυρίας κατὰ τῷ Φιλώτῃ διαβολάς. ἐν τέτῃ δὲ συλληφθεὶς ἀνεκρίνετο, τῶν ἐταίρων ³ ἐφ' ἐσώτων ταῖς βασάνοις, Ἀλεξάνδρῃ δὲ κατακείμενος ἔξωθεν, αὐλαίας παρατεταμένης· ὅτε δὴ καὶ Φασιν αὐτὸν εἰπεῖν, οὐκ ἄρα καὶ ταπεινὰς τῷ Φιλώτῃ φωνὰς καὶ δεήσεις τοῖς περὶ τὸν Ἡφαισίωνα προσφέρουτος. Οὕτω δὲ μαλακὸς ἦν, ὃ Φιλώτα, καὶ ἄναξ, ἐπεχειρεῖς πράγμασι τηλικούτοις; ἀποθανόντος δὲ τῷ Φιλώτῃ, καὶ Παρμενίωνα, πέμψας εὐθὺς εἰς Μηδίαν, ἀνείλεν, ἀνδρὰ πολλὰ μὲν Φιλίππῳ συγκατεργασάμενον, μόνου δ', ἢ μάλιστα τῶν πρεσβυτέρων Φίλων, Ἀλέξανδρον εἰς Ἀσίαν ἐξορμήσαντα διαβῆναι· τριῶν δ' υἱῶν, ἃς ἔχεν, ἐπὶ τῆς στρατίας ⁴ δύο μὲν ἐπιδόνηα πρότερον ἀποθανόντας, τῷ δὲ τρίτῳ συναναίρεθέντα. ταῦτα ⁵ πραχθέντα πολλοῖς τῶν Φίλων φοβερὸν ἐποίησε τὸν Ἀλέξανδρον, μάλιστα δ' Ἀντιπάτρῳ· καὶ πρὸς Αἰτωλῶς ἐπέμψε κρύφα, πίσεις διδῶς καὶ λαμβάνων. ἐφοβῆντο γὰρ Ἀλέξανδρον Αἰτωλοὶ διὰ τὴν Οἰνιάδων ἀνάστασιν, ἣν πυθόμενος, ἐκ Οἰνιάδων ἔφη παῖδας, ἀλλ' αὐτὸν ἐπιθήσειν δίην Αἰτωλοῖς.

L. Οὐ πολλῶν δ' ὕπερον συνημέθη καὶ τὸ περὶ Κλεῖτον, ἔτω μὲν ἀπλῶς πυθόμενοις τῶν κατὰ Φιλώτα ἀγριώτερα, λόγῳ μὲντοι συντιθέντες ἅμα καὶ τὴν αἰτίαν

¹ Teste H. Steph. legitur etiam ἀφικόμενον. Sic & V.

² Sic Mos. Duf. cum Anon. scribi voluit, deditque R. pro vulg. ἀναπετάσαντες.

³ Anon. ἐχθρῶν.

⁴ R. mavult ἐπὶ ταῖς στρατίαις, in diversis conflictibus. Idem mutavit distinctionem, cum vulgo sic datur ἃς ἔχεν ἐπὶ τῆς στρατίας.

⁵ R. quaerit, num ταῦτα ἔτω πραχθέντα?

αίτιαν καὶ τὸν καιρὸν, ἐν ἀπὸ γνώμης, ἀλλὰ δυσυχία
 τινὶ ταῦτα εὐρίσκουτες ¹ πεπραγμένα τῷ βασιλέως, ὀρ-
 γὴν καὶ μέθην πρόφασιν τῷ Κλείτῃ δαίμονι ² παρα-
 χόλος. ἐπράχθη δὲ ἕτως. ἦκόν τινες ὀπώραν Ἑλλη-
 νικὴν ἀπὸ Θαλάσσης τῷ βασιλεῖ νομίζουτες. ὁ δὲ Θου-
 μάσας τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ κάλλος ἐκάλει τὸν Κλεῖτον,
 ἐπιδείξαι καὶ μεταδῆναι βεβλόμενος. ὁ δὲ Θύων μὲν
 ἐτύγχανεν, ἀφείδεν δὲ τὴν θυσίαν ἐβάδιζε, καὶ τρία τῶν
 κατεσπεισμένων προβάτων ἐπηκολόθησεν αὐτῷ. πυθό-
 μειος δ' ὁ βασιλεὺς, ἀνεκοιῶτο τοῖς μάντεσιν, Ἄρις-
 ἀνδρῶ καὶ Κλεομάντει τῷ Λάκωνι. Φησάντων δὲ, πο-
 νηρὸν εἶναι τὸ σημεῖον, ἐκέλευσεν ἐκθύσασθαι κατὰ τά-
 χος ὑπὲρ τῷ Κλείτῃ. καὶ γὰρ αὐτὸς ἡμέρᾳ τρίτῃ κα-
 τὰ τὰς ὕπνας εἶδεν ὄψιν ἀτοπον. δόξαι γὰρ αὐτῷ τὸν
 Κλεῖτον μετὰ τῶν Παρμενίωνος υἱῶν ἐν μέλασιν ἰμα-
 τίοις καθέζεσθαι, τεθνηκότων ἀπάντων. ἔμην ἔφθασεν
 ὁ Κλεῖτος ἐκθύσάμενος, ἀλλ' εὐθύς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἦκε,
 τεθνηκός τῷ βασιλέως Διοσκόροις. πότε δὲ νεανικῶ
 συρραγέντος, ἤδετο ποιήματα Πραυίχης τινός, ὡς δὲ Φα-
 σιν ἔνιοι, Πιερίωνος, εἰς τὰς στρατηγὰς πεποιημένα τὰς
 ἐναγχοῦς ἡττημένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπ' αἰχύνῃ καὶ
 γέλωτι. τῶν δὲ πρεσβυτέρων δυσχεραίνόντων, καὶ λοι-
 πορῶν τὸν τε ποιητὴν καὶ τὸν ἔδοντα, τῷ δ' Ἀλεξ-
 ἀνδρῃ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἡδέως ἀκρωμένων, καὶ λέ-
 γειν κελευόντων, ὁ Κλεῖτος ἤδη μεθύων, καὶ Φύσει
 τραχὺς ὢν καὶ ³ αὐθάδης, ἠγανάκει μάλισα, Φάσκων,
 ἔ

¹ Anon. εὐρίσκομεν. Br. susp. εὐρίσκοιεν. R. observat, si fervetur vulgata, necesse esse suspicari, post βασιλέως deesse συγγνώμην ἔξασιν — veniam habunt Alexandro, quod iracundiam a vino inflammata praebuerit excusationem, qua placari possit Cliti genius — aut quod Cliti iracundiam & remulentiā praebuerit genio ejusdem materiam in ipsum sacriandi, diritatemque suae malevolentiae in ipso exferendi.

² Anon. θανάτῳ δαίμονος pro δαίμονι.

³ V. ἂν ἰργὴν καί.

ἢ καλῶς ἐν βαρβάροις καὶ πολεμοῖς ὑβρίζεσθαι Μακεδόνας πολὺ βελτίονας τῶν γελώνων, εἰ καὶ δυσυχία κέχρηται. Φήσαντος δὲ τῷ Ἀλέξανδρῳ, τὸν Κλεΐτου αὐτῷ συνηγορεῖν, δυσυχίαν ἀποφαίνουσα τὴν δειλίαν, ἐπανασὰς ὁ Κλεΐτος· Αὐτῆ μένοι σε, εἶπεν, ἡ δειλία, τὸν ἐν θεῶν, ἤδη τῷ Σπιθριδάτῃ ξίθει τὸ νῦτον ἐκρήπουσα¹ περιεποίησε· καὶ τῷ Μακεδόνων αἵματι καὶ τοῖς τραύμασι τέτοις ἐγένεε τηλικῆτος, ὡς Ἀμμωνι σαυτὸν εἰσποιεῖν ἀπειπάμενος Φίλιππον.

LI. Παροξυνθεὶς ἔν ὃ Ἀλέξανδρος· Ἦ ταῦτ', εἶπεν, ὦ κακὴ κεφαλὴ, σὺ περὶ ἡμῶν ἐκάστοτε λέγων, καὶ διασασιάζων Μακεδόνας, χαίρησιν νομίζεις; Ἄλλ' ἐδὲ νῦν, ἔφη, χαίρομεν, Ἀλέξανδρε, τοιαῦτα τέλη τῶν πόνων νομίζόμενοι· μακαρίζομεν δὲ τὰς ἤδη τεθνηκυίας, πρὶν ἐπίδειν Μηδικαῖς ῥάβδοις ξαινομινες Μακεδόνας, καὶ Περσῶν δεομένους, ἵνα τῷ βασιλεῖ προσέλθωμεν. Τοιαῦτα τῷ Κλεΐτῃ παρρησιαζόμενος, καὶ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἀντανισαμένων καὶ λοιδορούντων αὐτὸν, οἱ πρεσβύτεροι κατέχειν ἐπειρῶντο τὸν Θόρυβον· ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀποστροφεὶς πρὸς Ξενόδοχον τὸν Καρδιανὸν καὶ τὸν Κολωνίου Ἀρτέμιον· Οὐ δοκῶσιν, εἶπεν, ὑμῖν οἱ Ἕλληνες ἐν τοῖς Μακεδόσιν, ὡσπερ ἐν θηρίοις, ἡμίθεοι περιπατεῖν; Τὸ δὲ Κλεΐτε μὴ εἰκόλος, ἀλλ' εἰς μέσον, ἃ βέλεται, λέγειν τὸν Ἀλέξανδρον κελεύουλος, ἢ μὴ καλεῖν ἐπὶ δεῖπνον ἄνδρας ἐλευθέρους, καὶ παρρησίαν ἔχοντας, ἀλλὰ μετὰ βαρβάρων ζῆν καὶ ἀδραπέδων, οἱ τὴν Περσικὴν ζῶνην καὶ τὸν διάλευνον αὐτῷ χιτῶνα προστυνήσασιν, ἂν ἔτι φέρων τὴν ὀργὴν Ἀλέξανδρος, μῆλων παρακειμένων ἐνὶ βελῶν ἔπαισεν αὐτὸν, καὶ τὸ ἐγχειρίδιον ἐζήτει· τῶν δὲ σωματοφυλάκων ἑνὸς, Ἀρισφάνους², φθάσαντος ὑφελέσθαι, καὶ τῶν ἄλλων

X 2

περι-

1 R. quaerit, num ἰπιτρέποντα? Pro Spithridate in Junt. & Ald. Mithridates appellatur. Crat. habet vulgatam.

2 Palmer. mavult Ἀρισόνα. Sic a Curtio & Arriano vocatur.

περιεχόντων καὶ δεομένων, ἀνακηδήσας ἀνεβόα Μακεδονισὶ καλῶν τὰς ὑπασπισὰς, (τῷτο δ' ἦν σύμβολον Δορύβη μεγάλη) καὶ τὸν σαλπιγικήην ἐκέλευε σημαίνειν, καὶ πύξ ἔπαισεν, ὡς διατριβούσα καὶ μὴ βεβλόμενον. ἔτος μὲν ἔν ὕσερον εὐδοίμησεν, ὡς τῷ μὴ συνταραχθῆναι τὸ στρατόπεδον αἰτιώτατος γενόμενος. τὸν δὲ Κλεῖτον ἔχ ὑφιέμενον οἱ Φίλοι μόλις ἐξέωσαν τῷ ἀνδρῶνος. ὁ δὲ κατ' ἄλλας θύρας αὐτῶν εἰσῆει, μάλα ὀλιγώρως καὶ θρασέως Εὐριπίδης τὰ ἐξ Ἀνδρομάχης ἰαμβεῖα ταῦτα περαίνων.

Οἶμοι καθ' Ἑλλάδ' ὡς κικῶς νομίζεται ¹.

ἔτω δὴ λαβὼν παρά τινος τῶν δορυφόρων Ἀλέξανδρος αἰχμὴν, ἀπαντῶνσα τὸν Κλεῖτον αὐτῷ, καὶ παράγουσα τὸ πρὸ τῆς θύρας παρακάλυμμα, διελαύνει. πεσόντος δὲ μετὰ σεναγμῶ καὶ βρυχήματος, εὐθὺς ἀφῆκεν ὁ θυμὸς αὐτόν. καὶ γενόμενος παρ' ἑαυτῷ, καὶ τὰς Φίλους ἰδὼν ἀφῶντος ἐσῶτας, ἐλύσσαθαι μὲν ἐν τῷ νεκρῷ τὴν αἰχμὴν ἔφθασε, παῖσαι δ' ἑαυτὸν ὀρμήσας παρὰ τὸν τράχηλον ἐπεχέστη, τῶν ² σωματοφυλάκων τὰς χεῖρας αὐτῷ λαβούσων, καὶ τὸ σῶμα βίᾳ παρενεγούσων εἰς τὸν θάλαμον.

LII. Ἐπει δὲ τὴν τε νύκτα κικῶς κλαίων διήνεγκε, καὶ τὴν ἐπιῆσαν ἡμέραν, ἤδη τῷ βοᾶν καὶ θρηνεῖν ἀπειρηκῶς, ἄναυδος ἔπειτο, βαρεῖς ἀναφέρων σεναγμῶς, δεισαντες οἱ Φίλοι τὴν ἀποσιώπησιν, εἰσῆλθον βίᾳ. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἐπροσίετο τὰς λόγους. Ἄριστῳ δὲ τῷ μάντιος ὑπομιμνήσκουτος ³ αὐτὸν τὴν τ' ὄψιν, ἣν
εἶδε

¹ Eurip. in Androm. v. 693. & seqq. quorum initium tantum, ut notorum, posuit Plutarchus. Iis Peleus queritur, rei a Graecis apud Trojam gestae Atridas gloriam sibi vindicare, cum ipsorum minima fuisset opera. Ita hic Clitus objiciebat Alexandro, eum superbire gloria rerum a Macedonibus gestarum.

² Hunc articulum, qui sola ex Br. excidit, R. restituit.

³ Sic R. restituit pro ἐπιμν. quod sola est in Br.

εἶδε περί τῆ Κλείτῃ, καὶ τὸ σημεῖον, ὡς δὴ πάλαι καθεμαρμένων τέτων, ἔδοξεν ἐνδιδόναί. διὸ Καλλιθένη τε τὸν Φιλόσοφον παρεισήγαγον, Ἄριστοτέλες οἰκεῖον ὄντα, καὶ τὸν Ἀβδηρίτην Ἀνάξαρχον. ὧν Καλλιθένης μὲν ἠδικῶς ἐπειρᾶτο καὶ πρῶτος, ὑποδύμενος τῷ λόγῳ καὶ περιῶν ἀλύπως λαβέσθαι τῶν πένδης ¹. ὁ δ' Ἀνάξαρχος, ἰδίαν τινα πορευόμενος ἐξ ἀρχῆς ὁδὸν ἐν Φιλοσοφίᾳ, καὶ δόξαν εἰληφῶς ὑπεροψίας καὶ ὀλιγαρίας τῶν συνήθων, εὐθύς εἰσελθὼν ἀνεβόησεν. Οὐτός ἐστιν Ἀλέξανδρος, εἰς ὃν ἡ οἰκωμένη νῦν ἀποβλέπει. ὁ δ' ἐρίπτοι κλαίων, ὥσπερ ἀνδράποδον, ἀνθρώπων νόμον καὶ ψόγον δεδαικῶς, οἷς αὐτὸν προσήκει νόμον εἶναι, καὶ ὄρον τῶν δικαίων, ἐπεὶπερ ἄρχειν καὶ κρατεῖν νευίκηκεν, ἀλλὰ μὴ δελεύειν ὑπὸ κενῆς δόξης κευρατημένον. Οὐκ οἶδα, εἶπεν, ὅτι τὴν Δίην ἔχει πάρεδρον ὁ Ζεὺς, καὶ τὴν Θέμιν, ἵνα πᾶν τὸ πραχθὲν ὑπὸ τῆ κρατῶντος θεμιτὸν ᾗ καὶ δίκαιον; Τοιούτοις τισὶ λόγοις χρησάμενος ὁ Ἀνάξαρχος, τὸ μὲν πάθος ἐκέφισε τῆ βασιλέως, τὸ δ' ἦθος εἰς πολλὰ χαυρότερον καὶ παρανομώτερον ἐποίησεν. αὐτὸν δὲ δαιμονίως ἐνήρμοσε, καὶ τῆ Καλλιθένης τὴν ὀμιλίαν, ἐδ' ἄλλως ἐπίχαριν διὰ τὸ αὐσηρὸν ἔσαν, προσδιέβαλε ². λέγεται δὲ ποτε παρὰ δεῖπνον ὑπὲρ ἠρῶν καὶ κρᾶσεως τῆ περιέχουλος λόγων ὄντων, τὸν Καλλιθένη ³ μετέχουλα δόξης τοῖς λέγουσι ⁴, τάνει μᾶλλον εἶναι ψυχρὰ καὶ δυσχείμερα τῶν Ἑλληνικῶν, ἐναντικμένε τῆ

X 3

Ἄναξ-

1 Quidam Steph. codd. & V. πᾶθας, quod probat Mos. Duf.

2 Sic in aor. 2. restitui pro προσδιέβαλε, quod sola in Br. extat, quam R. sequitur.

3 V. τὸν Καλλιθένης.

4 Sic Mos. Duf. dari voluit, deditque R. pro vulg. δόξης τοῖς δὲ λέγουσι. Pro δὲ Br. maluit δῆ. Per seq. γὰρ καὶ inteligitur coelum solumque Hyrcanum & Parthicum, quod & significat mox insequens γὰρ ταῦτα, uti ἐκείνων ibidem ad coelum Graecum redit.

Ἀναξάρχου καὶ Φιλονεικῆτος, εἰπεῖν· Ἀλλὰ μὴ ἀνάγκη σοι ταῦτ' ἐκείνων ὁμολογεῖν ψυχρότερα· σὺ γὰρ ἐνεῖ μὲν ἐν τρίβωνι διεχειμάζεις, εὐταῦθα δὲ τρεῖς ἐπιβεβλημένος δάπιδας κατάκεισαι. τὸν μὲν ἔν Ἀναξάρχου καὶ τῶτο προσπαρώξουε.

LIII. Τὰς δ' ἄλλας σοφιστὰς καὶ νόλακας ὁ Καλλιθένης ἐλύπει, σπεδαζόμενος μὲν ὑπὸ τῶν νέων διὰ τὸν λόγον, ἔχ ἦτον δὲ τοῖς πρεσβυτέροις ἀρέσκων διὰ τὸν βίον, εὐτακίῳ ὄντα καὶ σεμνὸν καὶ αὐτάρκη, καὶ βεβαιῆνα τὴν λεγομένην τῆς ἀποδημίας πρόφασιν· ὅτι τὰς πολίτας καταγαγεῖν καὶ κατοικίσαι πάλιν τὴν πατρίδα ¹ Φιλοτιμέμενος, ἀνέβη πρὸς Ἀλέξανδρον. Φθονέμενος δὲ διὰ τὴν δόξαν, ἔσιν ἔ καὶ καθ' αὐτῆ τοῖς διαβάλλεσι παρεῖχε, τὰς τε κλήσεις τὰ πολλὰ διωξέμενος, ἐν δὲ τῷ συνεῖναι, βαρύτητι καὶ σιωπῇ δοκῶν ἐκ ἐπαινεῖν, ἐδ' ἀρέσκειναι τοῖς γινομένοις ². ὥστε καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν ἐπ' αὐτῷ·

Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις ἐδ' αὐτῷ σοφός ³.

λέγεται δὲ ποτε, πολλῶν παρακεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐπαινεῖσαι κελευθεῖς ἐπὶ τῆ ποτηρῆς Μακεδόνας ὁ Καλλιθένης, ἕτως εὐροῆσαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἀνισαμένους κροτεῖν καὶ βάλλειν τὰς σεφάνους ἐπ' αὐτόν· εἰπεῖν ἔν τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι, κατ' Εὐριπίδην, τὸν λαβόντα τῶν λόγων

Καλὰς ἀφορμὰς, ἔ μέγ' ἔργον εὐλογεῖν ⁴.

ἀλλ' ἐνδειξαι, φάναι, τὴν σαυτῆ δύναμιν ἡμῖν, κατηγορήσας Μακεδόνων, ἵνα καὶ βελτίους γένωνται μαθόντες,

¹ Callisthenis patria fuit Olynthus, a Philippo everfa. An affecutus fuerit, quae voluit, incertum. Ciceronis aetate rebus omnibus aucta & ornata floruit haec urbs.

² V. βεβλημένοις.

³ Ex Eurip. Medea. Alibi pro ἐδ' αὐτῷ legitur ἔχ αὐτῷ, quod probat Mos. Duf.

⁴ in Bacch. v. 266. 267. ubi pro εὐλογεῖν legitur εὐ λέγειν, quod & in quibusdam Steph. codd. datur.

τες, ἃ πλημελεῖσιν. ἔτω δὴ τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν παλινοῦσαν τραπόμενον, πολλὰ παρρησιάσασθαι κατὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν εἰσίν, αἰτίαν ἀποφύγαντα τῆς γενομένης περὶ Φίλιππον αὐξήσεως καὶ δυσάμεως, εἰπεῖν.

Ἐν δὲ διχουασίῃ¹ καὶ ὁ πάγκρατος ἔλλαχε τιμῆς. ἐφ' ᾧ πικρὸν καὶ βαρὺ ἐγγενέσθαι μῖσος τοῖς Μακεδόσι· καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν, ὡς ἐ τῆς δεινότητος ὁ Καλλιθένης, ἀλλὰ τῆς δυσμενείας, Μακεοῦσιν ἀπόδειξιν δέδωκε.

LIV. Ταῦτα μὲν ἔν ὁ Ἑρμιππὸς Φησι τὸν ἀναγνώσῃν τῷ Καλλιθένης, Στρώβιον, Ἀριστοτέλει διηγεῖσθαι· τὸν δὲ Καλλιθένην συνέντα τὴν ἀλλοτριότητα τῷ βασιλέως, δὲς, ἢ τρεῖς, ἐπανιόντα πρὸς αὐτὸν² εἰπεῖν.

Κάτθανε καὶ Πάτρουλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.

ἢ Φαύλως ἔν εἰπεῖν ἔοικεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι Καλλιθένης λέγων³ μὲν ἦν δυνατὸς καὶ μέγας, νῦν δ' ἐκ εἶχεν. ἀλλὰ τὴν γε προσκύνῃσιν ἰχυρῶς ἀπώσάμενος καὶ Φιλοσόφως, καὶ μόνος ἐν Φανερωῖ διεληθὼν, ἢ κρύφα πάντες οἱ βέλτιστοι καὶ πρεσβύτατοι τῶν Μακεδόνων ἠγανάκτεον, τὸς μὲν Ἑλληνας αἰχμηγῆς ἀπήλλαξε μεγάλης, καὶ μείζονος Ἀλέξανδρον, ἀποτρέψας τὴν προσκύνῃσιν, αὐτὸν δ' ἀπάλεσεν, ἐμβιάσασθαι δοκῶν μάλλον, ἢ πείσαι τὸν βασιλέα. Χάρης δ' ὁ Μιτυληναῖος Φησι, τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ συμποσίῳ πίνοντα Φιάλην προτεῖναι τιμὴ τῶν Φίλων· τὸν δὲ δεξάμενον, πρὸς ἐσίαν ἀνασῆναι, καὶ πίνοντα προσκυνῆσαι πρῶτον,

X 4

εἶτα

¹ V. διχουασίης.

² Crufer. male vertit ad se ipsum. Versus est Iliad. L. XXI, 107.

³ Quidam Steph. codd. & V. λόγῳ. Anon. λίγαν. Pro seq. νῦν V. νῦν.

εἶτα Φιλήσαι τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ συμποσίῳ, καὶ κατακλιθῆναι. παύλων δὲ τῆτο ποιόντων ἐφεξῆς, τὸν Καλλιθέην λαβόντα τὴν Φιάλην, ἔ προσέχουλος τῆ βασιλέως, ἀλλ' Ἡφαισίῳ προσδιαλεγόμενα, πiónτα προσίεναι Φιλήσουτα. Δημητρίσ δὲ, τῆ προσονομαζομένε Φεΐδανος, εἰπόντος· Ὡ βασιλεῦ, μὴ Φιλήσης· ἔτος γάρ σε μόνος ἔ προσκεύνημε ¹. διακλίνας τὸ Φιλήμα τὸν Ἀλέξανδρον· τὸν δὲ Καλλιθέην μέγα φθεγξάμενον εἰπεῖν· Φιλήματι τοίνυν ἔλασσον ἔχων ἄπειμι.

LV. Τοιαύτης ὑπογινόμενης ἀλλοτριότητος, πρῶτον μὲν Ἡφαισίῳ ἐπισεύετο, λέγων, ὅτι συνδέμενος πρὸς αὐτὸν ὁ Καλλιθέης προσκυνῆσαι, ψεύσαιτο τὴν ὁμολογίαν· ἔπειτα Λυσίμαχοι καὶ Ἄγωνες ἐπεφύοντο, Φάσκουτες περιέεναι τὸν σοφιστὴν, ὡς ἐπὶ καταλύσει τυραννίδος μέγα φραῦντα, καὶ συντρέχειν πρὸς αὐτὸν τὰ μειράκια, καὶ περιέπειν, ὡς μόνον ἐλεύθερον ἐν τοσαύταις μυριάσι. διὸ καὶ τῶν περὶ Ἐρμόλαον ἐπιβλευσάντων τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ φανερῶν γενομένων, ἔδοξαν ἀληθέσιν ὅμοια κατηγορεῖν οἱ διαβάλλοντες, ὡς τῷ μὲν προβάλλοντι ², πῶς ἂν ἐνδοξότατος γένοιτο ἄνθρωπος, εἶπεν, ἂν ἀποκρίσειν τὸν ἐνδοξότατον. τὸν δ' Ἐρμόλαον ἐπὶ τὴν πρᾶξιν παροξύνων, ἐκέλευε μὴ δεδιέναι τὴν χρυσὴν κλίην, ἀλλὰ μνημανεύειν, ὅτι καὶ νοσῶντι καὶ τιτρωσιμένῳ ³ πρόσσειν ἀνθρώπῳ. καίτοι τῶν περὶ Ἐρμόλαον ἑδείς, ἑδέε διὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης, τῆ Καλλιθέης κατεῖπεν. ἀλλὰ καὶ Ἀλέξανδρος αὐτὸς εὐθὺς Κρατερῶ γράφων καὶ Ἀττάλῳ καὶ Ἄλ-

¹ V. προσκεύνησε.

² R. dubius est, servandum ne sit, an cum προβαλόντι mutandum. Refertur ad Hermolaum, uti sequens εἶπεν ad Callisthenem. Idem dedit hoc εἶπεν de suo pro vulg. εἰπεῖν ob anteced. ὡς, & insequens ἐκέλευε.

³ idem est, R. monente, atque ἐπιτηδείῳ πεφυκότε νοσῶντι καὶ τιτρωσκειδῶ.

Ἀλιέτα, Φησί, τὰς παῖδας ¹ βασανιζόμενας ὁμολογεῖν, ὡς αὐτοὶ ταῦτα πράξειαν, ἄλλος δ' ἕδειξεν συνειδέειν. ὕπερον δὲ γράφει πρὸς Ἀντίπατρον, καὶ τὸν ² Καλλιθέην συνεπαιτιασάμενος. Οἱ μὲν παῖδες, Φησὶν, ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατελεύθησαν. τὸν δὲ σοφιστὴν ἐγὼ κολάσω, καὶ τὰς ἐκπέμψαντας αὐτὸν, καὶ τὰς ὑποδεχομένας ταῖς πόλεσι τὰς ἐμοὶ ἐπιβλεπούσας. ἀντικρυς ἐν γε τέτοις ἀποκαλυπτόμενος πρὸς Ἀριστοτέλην. καὶ γὰρ ἐτέθραπτο Καλλιθέης παρ' αὐτῷ διὰ τὴν συγγένειαν, ἐξ Ἡρῶς γεγωνῶς, ἀνεψιάς Ἀριστοτέλους. ἀποθανεῖν δ' αὐτὸν οἱ μὲν ὑπ' Ἀλέξανδρον κρεμαθέντα λέγουσιν, οἱ δ' ἐν πέδαις δεδεμένον καὶ νοσήσαντα. Χάρης δὲ, μετὰ τὴν σύλληψιν ἐπὶ μῆνας Φυλάττεσθαι δεδεμένον, ὡς ἐν τῷ συνεδρίῳ κριθεῖη, παρόντος Ἀριστοτέλους. ἐν αἷς δ' ἡμέραις Ἀλέξανδρος ἐν Μαλλοῖς Ὀξυδράκκισ ἐτράφη, περὶ τὴν Ἰνδίαν ἀποθανεῖν ὑπέρπαχυν γενόμενον καὶ Φθειριάσσεια.

LVI. Ταῦτα μὲν ἂν ὕπερον ἐπράχθη. Δημάρατος δ' ὁ Κορίνθιος, ἤδη πρεσβύτερος ἂν, ἐφιλοτιμήθη πρὸς Ἀλέξανδρον ἀναβῆναι. καὶ θεασάμενος αὐτὸν, εἶπε, μεγάλης ἡδονῆς ἐσερῆσθαι τὰς Ἑλλήνας, ὅσοι τεθνήκασιν, πρὶν ἰδεῖν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ Δαρείῳ θρόνῳ καθήμενον. ἔκ μὴν ἐπὶ πλέον γε τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας τῆ βασιλείᾳς ἀπέλαυσεν. ἀλλ' ἐξ ἀρρώστιας ἀποθανὼν ἐκηδέυθη μεγαλπρεπῶς, καὶ τάφον ἐχώσεν ὁ στρατὸς ἐπ' αὐτῷ, τῆ περιμέτρῳ μέγαν, ὕψος δὲ πηχῶν ὀγδοήκοντα. τὰ δὲ λείψανα τέθριππον κεκκοσμημένον λαμπρῶς ἐπὶ θάλασσαν κατενόμισε.

LVII. Μέλλων δ' ὑπερβαλεῖν ³ εἰς τὴν Ἰνδιάν, ὡς ἑώρα πλήθει λαφύρων τὴν στρατιάν ἤδη βαρεῖαν καὶ δυσ-

X 5

κίνη-

¹ Hermolai pnta servos. R.

² defunt καὶ τὸν Junt. Ald. Crat.

³ Sic R. dedit de suo absque correctionis nota. In omnibus aliis edd. ὑπερβάλλειν.

κίνητον ἔσαν, ἅμ' ἡμέρα συνεσπενουασμένων τῶν ἁμαξῶν, πρώτας μὲν ὑπέπρησε τὰς αὐτὰς καὶ τῶν ἐταίρων· μετὰ δὲ ταύτας ἐπέλευσε καὶ ταῖς τῶν Μακεδόνων ἐνεῖναι πῦρ. καὶ τὴν πράγματος τὸ βέλευμα μείζον ἐφάνη καὶ δεινότερον, ἢ ¹ τὸ ἔργον. ὀλίγας μὲν γὰρ ἠνίασεν, οἱ δὲ πλείους βοῆ καὶ ἀλαλαγμῶ μετ' ἐνθασιασμῶ, τὰ μὲν ἀναγκαῖα τοῖς δεομένοις μεταδιδούσες, τὰ δὲ περιόντα τῆς χρείας, αὐτὰ ² κατακαίουσες καὶ διαφθείρουσες, ἰσχυρῆς καὶ προθυμίας ἐνεπίμπλασαν τὸν Ἀλέξανδρον. ἤδη δὲ καὶ Φοβερὸς ἦν καὶ ἀπαραίτητος κολασῆς τῶν πλημμελέων. καὶ γὰρ Μένανδρον, τινὰ τῶν ἐταίρων, ἀρχούσα Φρερίκ κατασήσας, ὡς ἐκ ἐβέλετο μένειν, ἀπέκλειψε· καὶ τὸν ³ ἀποσάντων βαρβάρων Ὀρσοδάτην αὐτὸς κατετόξευσε. προβάτε δὲ τεκόντος ἔρνα περὶ τῆς κεφαλῆς χῆμα καὶ χρῶμα τιάρας ἔχουσα, καὶ διδύμους ἐκατέρωθεν αὐτῆς, βδελυχθεὶς τὸ σημεῖον, ἐκαθάρθη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων, ἔς ἐξ ἔθους ἐπήγετο πρὸς τὰ τοιαῦτα· διελέχθη δὲ πρὸς τὰς Φίλας, ὡς ἐκ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ δι' ἐπεικας ταραττοίτο, μὴ τὸ κράτος εἰς ἀγεννή καὶ ἀνακλιῖν ἄνθρωπον, ἐκλιπόντος αὐτῆς, περισῆσῃ τὸ δαιμόνιον. ἔ μὴν ἀλλὰ βέλτιόν τι σημεῖον γενόμενον τὴν ἀθυμίαν ἔλυσεν. ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν στραματοφυλάκων τεταγμένος, ἀνὴρ Μακεδῶν, ὄνομα Πρόξενος, τῆ βασιλικῆς σινηῆς χάραν ὀρύττων παρὰ τὸν Ὠξὸν ποταμὸν, ἀνεκάλυψε πηγὴν ὕδατος λιπαροῦ καὶ πιμελώδους· ἀπαντλημένα δὲ τῆ πρώτα, καθαρὸν ἀνέβλυζεν ἤδη καὶ διαυγὲς ἔλαιον, ἔτ' ὀσμῆ δοικῶν, ἔτε γέυσει ἐλαίε διαφέρειν, σιλβότητά ⁴ τε καὶ λιπα-

ρότη-

¹ Sic cum Anon. R. dedit. Vulgo ἦν τὸ ἔργον. Br. fufp. τὰ ἔργα.

² Absurdum videtur Mofī Duf. *ibidem*, quod Crufer. verterrat. Mavult αὐτοί, ut orationi vis addatur.

³ V. & Anon. τῶν, quod probat Br. At R. quaerit, num post βαρβάρων desit βασιλική vel φύλαρχον?

⁴ R. quaerit, num σιλβότητα, dubius, an in usu fuerit σιλβότης?

ρότητα παντάπασιν ἀπαράλλακτον· καὶ ταῦτα, τῆς
 χώρας μὴ ἔλαιας Φεράσης. λέγεται μὲν ἔν, καὶ τὸν
 Ὠξον αὐτὸν εἶναι μαλακώτατον ὕδωρ, ὥστε τὸ δέσμα
 τοῖς λιομένοισι ¹ ἐπιλιπαίνειν. ἔ μὴν ἀλλὰ θαυμαστῶς
 Ἀλέξανδρος ἠθεῖς δῆλός ἐστιν, ἐξ ἧν γράφει πρὸς Ἀν-
 τίπατρον, ἐν τοῖς μεγίστοις τῆτο τῶν ἀπὸ τῆ θεῆ γε-
 γουότων αὐτῷ τιθέμενος ². οἱ δὲ μάντιες, ἐνδόξε
 μὲν στρατείας ³, ἐπιπόνου δὲ καὶ χαλεπῆς, τὸ σημεῖον
 ἐποιῶντο· πόνων γὰρ ἀρωγὴν ἔλαιον ἀνθρώποις ὑπὸ
 θεῆ δεδοθαι.

LVIII. Πολλοὶ μὲν ἔν κατὰ τας μάχας αὐτῷ κιν-
 δυιοι συνέπεσον, καὶ τραύμασι νεανικοῖς ⁴ ἀπήντησε· τὴν
 δὲ πλείστην φθορὰν ἀπορίαί τῶν ἀναγκαιῶν καὶ δυσπρα-
 σίαί τῆ περιέχοντος ἀπειργάσαντο τῆς στρατιᾶς. αὐτὸς
 δὲ τόλμη τὴν τύχην ὑπερβαλέσθαι, καὶ τὴν δύναμιν
 ἀρετῇ ⁵ φιλοτιμέμενος, ἐδὲν ᾤετο τοῖς θαρρόσιν ἀνά-
 λωτον, ἐδ' ὄχυρόν εἶναι τοῖς ἀτόλμοις ⁶. λέγεται δὲ,
 τὴν Σισιμήθρη πολιορκιῶν πέτραν, ἄβατον ἔσαν καὶ
 ἀπρόσβατον, ἀθυμῆτων τῶν στρατιωτῶν, ἐρωτῆσαι τὸν
 Ὀξυάρτην, ποῖός τις αὐτὸς εἴη τὴν ψυχὴν ὁ Σισιμή-
 θρης. φήσαντος δὲ τῆ Ὀξυάρτε, δειλότατον ἀνθρώ-
 πων· λέγεις σύ γε, Φάνκι, τὴν πέτραν ἀλώσιμον
 ἡμῖν εἶναι. τὸ γὰρ ἄρχον αὐτῆς ἐκ ὄχυρόν ἐστιν. Ταύ-
 την μὲν ἔν, ἐκφοβήσας τὸν Σισιμήθρη, ἔλαβεν. ἐτέ-
 ρα δ' ὁμοίως ἀποτόμῃ προσβαλὼν τὰς νεωτέρας τῶν
 Μακεδόνων, Ἀλέξανδρον τινὰ καλέμενον προσαγορεύ-
 σασ· Ἀλλὰ σοί γε, εἶπεν, ἀνδραγαθεῖν προσήκει καὶ
 διχ

1 Sic cum V. R. dedit pro vulg. ἕξ λιομένους.

2 V. τιθέμενοι.

3 Sic Br. dari voluit, deditque R. pro vulg. στρατιᾶς.

4 Crusier. vertit *inconsulte*. Alii *ingentia* vulnera, melius
 ex iudicio Br. & Mosis Duf.

5 V. ἀρετῇ.

6 Sic cum V. & Anon. dari voluit Br. deditque R. pro vulg.
 ἐυτόλμοις — *vel tutum ignavis*.

δια τὴν ἐπωνυμίαν. ἐπεὶ δὲ λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος ὁ νεανίας ἔπεσεν, ἔ μετρίως ἐδήχθη. τῇ δὲ καλεσμένη Νύσῃ¹ τῶν Μακεδόνων οὐκέντων προσάγειν, (καὶ γὰρ ποταμὸς ἦν πρὸς αὐτῇ² βαθύς) ἐπιστὰς. Τί γὰρ, εἶπεν, ὁ κακίος ἐγὼ νῦν ἐν ἔμαθον; καὶ ἤδη ἔχων τὴν ἀσπίδα περᾶν ἠθέλησεν. ἐπεὶ δὲ, καταπαύσαντος τὴν μάχην αὐτῆ, παρήσαν ἀπὸ τῶν πολιορκημένων πόλεων πρέσβεις δεησόμενοι, πρῶτον μὲν, Ὀφθαίης ἀδεράπευτος ἐν τοῖς ὅπλοις, ἐξέπληξεν αὐτὰς. ἔπειτα προσκρηλαίης τινὸς αὐτῶ κομιθέντος, ἐκέλευσε λαβόντα καθίσαι τὸν πρεσβύτετον³. Ἄναφίς ἐπαλειῖτο. Σαυμάσας δὲ τὴν λαμπρότητα καὶ Φιλανθρωπίαν ὁ Ἄναφίς, ἠρώτα, τί βέλεται ποιῶντας αὐτὰς ἔχειν Φίλας. Φήσαντος δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Σὲ μὲν αὐτὸν ἄρχοντα καταστήσαντας αὐτῶν⁴, πρὸς δ' ἡμᾶς πέμψαντας ἑκατὸν ἀνδρας τῆς ἀρίστης. γελάσας ὁ Ἄναφίς. Ἀλλὰ βέλτιον, εἶπεν, ἄρξω, βασιλεῦ, τῆς κακίους πρὸς σε πέμψας μᾶλλον, ἢ τῆς ἀρίστης.

LIX. Ὁ δὲ Ταξιάρχης λέγεται μὲν τῆς Ἰνδικῆς ἔχειν μοῖραν ἐκ ἀποδέξασαν Αἰγύπτου τὸ μέγεθος, εὐβοτον δὲ καὶ καλλιάρπον ἐν τοῖς μάλισα. σοφὸς δὲ τις ἀνὴρ εἶναι, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀσπασάμενος. Τί δεῖ πολέμων, Φάναι, καὶ μάχης ἡμῖν, Ἀλέξανδρε, πρὸς ἀλλήλους, εἰ μήτε ὕδαρ ἀφαιρησόμενος ἡμῶν ἀφίξαι, μήτε τροφὴν ἀναγκασίαν; ὑπὲρ ἄν μόνων ἀνάγκη διαμάχεσθαι νῦν ἔχουσιν ἀνθρώποις. τοῖς δ' ἄλλοις χρήμασι καὶ κτήμασι λεγομένοις, εἰ μὲν εἶμι κρείττων, ἔτοιμος⁵ εὖ ποιεῖν. εἰ δ' ἦτταν, ἔ Φεύγω χάριν ἔχειν εὖ παθάν. ἠθελὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ δεξιωσάμενος αὐ-

1 V. & Arrian. Νύσση.

2 V. πρὸς αὐτήν.

3 Quidam Steph. codd. & V. πρεσβύτερον.

4 Frst. αὐτὸν. Hinc in cat. Var. e V. enotatum est αὐτῶν.

5 Post h. v. inferit Anon. εἶμι, quod probat Mos. Duf.

αὐτόν· Ἡ πε νομίζεις, ἔφη, δίχα μάχης ἔσεθαι τὴν ἔντευξιν ἡμῖν ἀπὸ τοιούτων λόγων καὶ Φιλοφροσύνης; ἀλλ' ἐδέν σοι πλεόν· ἐγὼ γὰρ ἀγωνιῆμαι πρὸς σε καὶ διαμαχῆμαι ταῖς χάρισιν, ὡς με χρηστὸς ὦν μὴ περιγένη. λαβὼν δὲ δῶρα πολλὰ, καὶ δὲς πλείονα, τέλος χίλια τάλαντα νομίσματος αὐτῷ προέπειεν. ἔφ' οἷς τὲς μὲν Φίλις ἰχυρῶς ἐλύπησε, τῶν δὲ βαρβάρων πολλὰς ἐποίησεν ἡμερωτέρως ἔχειν πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τῶν Ἰνδῶν οἱ μαχιμώτατοι μισοφορεῖντες ἐπεφοίτων ταῖς πόλεσιν ἐρῶμένως ἀμύνοντες, καὶ κατὰ πολλὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἐκακοποίην, σπείσάμενος ἐν τινι κόλει πρὸς αὐτὰς, ἀπίοντας ἐν ὁδῷ λαβὼν, ἅπαντας ἀπέτεινε. καὶ τῆτο τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις αὐτῆ, τὰλλα νομίμως καὶ βασιλικῶς πολεμήσαντος, ὡς κηλὶς πρόσσειν. ἐκ ἐλάχισσυνα δὲ τέτων οἱ Φιλόσοφοι ¹ πράγματα παρέχον αὐτῷ, τὲς τε προστιθεμένους τῶν βασιλέων κακίζοντες, καὶ τὲς ἐλευθέρους δῆμας ἀφισάντες. διὸ καὶ τέτων πολλὰς ἐυρέμασεν.

LX. Τὰ δὲ πρὸς Πῶρον αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὡς ἐπράχθη γέγραφε. Φησὶ γὰρ, ἐν μέσῳ τῶν στρατοπέδων ² τῆ Ὑδάσπε ῥέοντος, ἀντιπρῶρος ἰσάντα τὲς ἐλέφαντας ἀεὶ τὸν Πῶρον ἐπιτηρεῖν τὴν διάβασιν. αὐτὸν μὲν ἔν καθ' ἡμέραν ἐνάσῃν ψόφον ποιεῖν καὶ θόρυβον ἐν τῷ στρατοπέδῳ πολὺν, ἐθίζοντα τὲς βαρβάρους μὴ φοβεῖσθαι ³. νυκτὸς δὲ χειμερὶς καὶ ἀσελήνης,

λα-

¹ Philosophos Indorum, Brachmanas, designari, monet R. — Mos. Duf. susp. pro οἱ Φιλίσ. scribendum esse οἱ γυμνοσφισταὶ λεγόμενοι.

² Legi etiam ἐν μέσῳ τῷ στρατοπέδῳ, H. Steph. testatur. Sic est iu Junt.

³ Bene monet Mos. Duf. ex Arriano, haec non ita esse intelligenda, uti ab Interpp. est redditum — quo adsuefaceret suos, non formidare barbaros; sed, barbaros ipsos, assuefecit, non timere, quos securos tandem vero trajiciendi fluminis strepitu oppressurus erat.

λαβόντα τῶν πεζῶν μέρας, ἵππεῖς δὲ τὰς κρατίστες, καὶ προελθόντα πόρρω τῶν πολεμίων, διαπερᾶσαι πρὸς νῆσον ἕ μεγάλην. ἐνταῦθα δὲ βραγαδαῖς μὲν ἐκχυθέντος ὄμβρου, πρησῆρων δὲ πολλῶν καὶ κεραυνῶν εἰς τὸ στρατόπεδον φερομένων, ὅμως ὄρων ἀπολλυμένους τινας καὶ συμφλεγόμενους ὑπὸ τῶν κεραυνῶν, ἀπὸ τῆς νησίδος ἕρας, προσφέρεσθαι ταῖς ἀντιπέρας ὄχθαις. τραχὺν δὲ τὸν Ὑδάσπην ὑπὸ τῆ χειμῶνος ἐπιόντα καὶ μετέωρον, ἔκρηγμα ποιῆσαι μέγα, καὶ πολὺ μέρος ἐκείνη φέρεσθαι τῆ ρεύματος· αὐτὸς δὲ δέξασθαι τὸ μέσον ¹ ἕ βεβαίως, ἅτε δὴ συνολιθαῖνον καὶ περιβόηγνύμενον. ἐνταῦθα δ' εἰπεῖν Φασιν αὐτὸν. Ὡς Ἀθηναῖοι, ἄρα γε πιεῦσαιτ' ² ἂν, ἡλίως ὑπομένω κινδύνους ἕνεκα τῆς παρ' ὑμῖν εὐδοξίας; Ἀλλὰ τῆτο μὲν Ὀνησίκριτος εἰρηκεν· αὐτὸς δὲ Φησι, τὰς χεδίας ἀφέντας αὐτὸς μετὰ τῶν ὄπλων τὸ ἔκρηγμα διαβαίνειν ἕχρι μασῶν βρεχομένους. διαβάς δὲ, τῶν πεζῶν εἴκοσι σαδίας προῖπεῦσαι, λογιζόμενος, εἰ μὲν οἱ πολέμιοι τοῖς ἵπποις προσβάλοιεν, πολὺ κρατήσειν· εἰ δὲ κινοῖεν τὴν Φάλαγγα, φθῆσεσθαι τὰς πεζὰς αὐτῷ προσγενομένους· ἴατερον δὲ συμβῆναι. τῶν γὰρ ἵππέων χιλίς, καὶ τῶν ἄρμάτων ἐξήκοντα συμπεσόντα τρεψάμενος, τὰ μὲν ἄρματα λαβεῖν ἕπαντα, τῶν δ' ἵππέων ἀνελεῖν τετρακοσίους. ἔτω δὲ συμφρονήσαντα τὸν Πῶρον, ὡς αὐτὸς εἶη διαβεβηκίως Ἀλέξανδρος, ἐπιέναι μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, πλὴν ὅσον ἐμποδῶν εἶναι τοῖς διαβαίνουσι τῶν Μακεδόνων ἀπέλιπε, φοβηθεῖς δὲ τὰ θηρία καὶ τὸ πλῆθος τῶν

¹ R. quaerit, quid sit δέχεσθαι τὸ μέσον? num locum standi in area patente capere? an μέσον sit illa pars continentis, quae alias sicca soleret esse, jam undis obruta esset ab exundatione fluvii — unter Wasser gelegtes Land, vom Ufer des Flusses an, bis dahin, wo das trockne Land nun angeht? —

² V. πιεῦσατε.

τῶν πολεμίων, αὐτὸς μὲν ἐνσεῖσαι κατὰ θάτερον κέ-
 ρας, Κοῖνον ¹ δὲ τῶ δεξιῶ προσβαλεῖν κελεύσαι. γε-
 νομένης δὲ τροπῆς ἐνατέρωθεν, ἀναχωρεῖν ἀεὶ πρὸς τὰ
 θηρία καὶ συνειλεῖσθαι τὰς ἐκβιαζομένους. ὄθεν ἤδη ²
 τὴν μάχην ἀναμειγμένην εἶναι, καὶ μόλις ὀγδόης ὥρας
 ἀπειπεῖν τὰς πολεμίας. ταῦτα μὲν ἔν ὃ τῆς μάχης ποιητῆς
 αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιτολαῖς εἶρηκεν. οἱ δὲ πλείοι τῶν συγ-
 γραφέων ὁμολογεῖσι, τὸν Πῶρον ὑπεραίροντα τεσσάρων
 πήχων σπιθαμῆ ³ τὸ μῆκος ἰππότε, μηδὲν ἀποδεῖν
 πρὸς τὸν ἐλέφαντα συμμετρία, διὰ τὸ μέγεθος καὶ
 τὸν ὄγκον τῆ σώματος· καίτοι μέγιστος ἦν ὁ ἐλέ-
 φας. σύνεσιν δὲ θουμασὴν ἐπεδείξατο καὶ κηδεμονίαν
 τῆ βασιλείας, ἐρῶμένους μὲν ἔτι, θυμῶ τὰς προσμαχο-
 μένας ⁴ ἀμυνόμενος καὶ ἀναπόπτων· ὡς δ' ἤθετο βε-
 λῶν πλήθει καὶ τραυμάτων κάμνουσα, δεῖσας, μὴ περιρ-
 ῥυῆ, τοῖς μὲν γόνασιν εἰς γῆν ὑφῆκε πρῶτος ἑαυτὸν,
 τῇ δὲ προνομαίᾳ λαμβάνων ἀτρέμα τῶν δορατίων ἔκα-
 σου,

¹ Sic Br. & Mos. Duf. legi voluerunt Arriani & Diodori Sic. auctoritate, deditque R. pro vulg. κοινῆ Pro κατὰ θάτ. κέρ. Mos. Duf. susp. κατ' ἀριστέρον κ. Anon. Περδίκκων habet pro vulg. κοινῆ, quam scripturam Dacer. amplectitur.

² Mos. Duf. susp. ἔωθεν δέ, aut ἔωθεν ἤδη, idque postulare censet sequentia ὀγδόης ὥραι. R. tuetur vulgatam ut bene habentem.

³ V. σπιθαμῶν. Loco huic haud parum inesse obscuritatis, cuius facile erit observatu. Interpunctionem pravam censet Mos. Duf. — Gallico interpr. eodem monente ponendum videbatur comma post μῆκος, ut ἰππότε ab ἀποδεῖν regatur. Sic in Junt. datur. S. hirach vertit: *dass Porus eine Spanne über vier Ellen lang gewesen, und mit dem Elephanten, den er zu besterzen pflegte, und der der größte unner allen war, an Größe seines Körpers eine Gleichheit gehabt habe.* Guarin. ita: Plurimi scriptores Porum quatuor cubitis & palmo proceram extitisse consentiunt. Pari id est maximo pro corporis magnitudine infidebat elephanto. — Arrian. *ultra quinque cubitos habet; Diodor. quinque.*

⁴ Sic Br. scribi voluit, deditque R. pro vulg. προμαχομέ-
 νης. V. προμάχαι.

σον, ἐξῆρα τῷ σώματος. ἐπεὶ δὲ ληφθέντα τὸν Πᾶρον ὁ Ἀλέξανδρος ἠρώτα, πῶς αὐτῷ χρήσεται; Βασιλικῶς, εἶπε· προσπυδομένους δὲ, μὴ τι ἄλλο λέγει; Πάνυα, εἶπεν, ἐστὶν ἐν τῷ βασιλικῶς. ἔ μόνον ἔν ἀφῆκεν αὐτὸν ἄρχειν, ὡν ἐβασίλευε, σατράπην καλάμενον, ἀλλὰ καὶ προσέθηκε χάραν, καὶ τὰς ¹ αὐτονόμους κατασρεψάμενος, ἐν ἣ πεντεκαίδεκα μὲν ἔθνη, πόλεις δὲ πεντακισχίλιας ² ἀξιολόγους, κώμας δὲ παμπόλλας εἶναι Φασίν· ἄλλην δὲ τρεῖς τοσαύτην, ἧς ³ Φίλιππον, τινὰ τῶν ἐταίρων, σατράπην ἀπέδειξεν.

LXI. Ἐκ δὲ τῆς πρὸς Πᾶρον μάχης καὶ ὁ Βασιλεύς ἐτελεύτησεν, ἐκ εὐθύς, ἀλλ' ὕστερον, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσιν, ὑπὸ τραυμάτων θεραπευόμενος· ὡς δ' Ὀνησίκριτος, διὰ γῆρας ὑπέροπος γενόμενος· τριάκοντα γὰρ ἐτῶν ἀποθανεῖν αὐτόν. ἐδήχθη δ' ἰσχυρῶς Ἀλέξανδρος, ἐδὲν ἄλλο, ἢ συνήθη καὶ Φίλον, ἀποβεβληκέναι ⁴ νομίζων· καὶ πόλιν οἰκίσας ἐπ' αὐτῷ παρὰ τὸν Ἰθάσπην, Βασιβαλίαν προσηγόρευσε. λέγεται δὲ καὶ νῦνα, Περίταν ὄνομα, τετραμμένον ὑπ' αὐτῷ καὶ σεργόμενον ἀποβαλὼν κῆσαι πῆλιν ἐπάνωμον. τῆτο δὲ Σωτῖων Φησί Ποτάμῳ ἀπῆσαι τῷ Λεσβία.

LXII. Τὰς μέντοι Μακεδόνας ὁ πρὸς Πᾶρον ἀγὼν ἀμβλυτέρως ἐποίησε, καὶ τὸ πρόσω ⁵ τῆς Ἰνδικῆς ἐτι

¹ Mos. Duf. delendum censuit καὶ. R. sup. χάραν ἧς αὐτονόμους, κατασρεψ.

² Numerus hic insignium urbium Mosi Duf. est suspectus. Locus Arriani ei opem ferre videtur, ut sit: πόλεις δὲ τριάκοντα καὶ ἐπὶ ἀξιολόγους &c. numerus quinque millium autem designet numerum incolarum harum urbium. Sic in Arriano: ὡν (πόλεων) — οἰκήτορες, πεντακισχιλίων ἢ ἑλάττους ἦσαν, πολλῶν δὲ καὶ ὑπὲρ μυριάς.

³ Mos. Duf. scribi vult ἄλλης δὲ τρεῖς τοσαύτης Φ. R. ad ἄλ. — Ἰοσ. subaudiendum monet Φασίν εἶναι ex praeced.

⁴ V. ἀποβεβλημένους.

⁵ Anon. τῷ πρόσω, quod Br. probat. R. monet τὸ πρόσω ἐτι

προελθεῖν ἐπέχε. μόλις γὰρ ἐκεῖνον ὠσάμενοι, δισημ-
 ρίοις πεζοῖς καὶ διχιλίαις ἵππεῦσι παραταξάμενον, ἀν-
 ἔστησαν ἰχυρῶς Ἀλεξάνδρῳ βιαζομένῳ καὶ τὸν Γάγγην
 περάσαι ποταμὸν, εὖρος μὲν αὐτῷ δύο καὶ τριάκοντα
 σταδίῳ εἶναι πυρθανόμενοι, καὶ βιάδος ὀργυῖας ἑκατόν.
 ἀντιπέρας δὲ τὰς ὄχθας ¹ ἀποκειρῦσθαι πλήθεισι ὄπλων
 καὶ ἵππων καὶ ἐλεφάντων. ἐλέγοντο γὰρ ὀλίγῳ ² μὲν
 μυριάδας ἵπποτῶν, εἴησι δὲ πεζῶν, ἄρματα δ' ὀκτα-
 κισίλια ³, καὶ μαχίμης ἐλέφαντας ἑξακισχίλις ἔχον-
 τες οἱ Γανδαριῶν ⁴ καὶ Πραισιῶν βασιλεῖς ὑπομένειν.
 καὶ κόμπος ἐκ ἦν περὶ ταῦτα. Ἀνδρόκοτος γὰρ ὕπε-
 ρον ἔκ πολλῷ βασιλεύσας, Σελεύμῳ πεντακοσίαις ἐλέ-
 φαντας ἐδωρήσατο, καὶ στρατῷ μυριάσιν ἐξήκοντα τὴν
 Ἰνδιάν ἐπήλθεν ἅπασαν κατασφραζόμενος. τὸ μὲν ἔν
 πρώτου ὑπὸ δυσθυμίας καὶ ὀργῆς αὐτὸν εἰς τὴν σινη-
 νὴν ⁵ καθεύδων ἐκείτο, χάριν ἕδεμίαν εἰδὼς τοῖς δια-
 πεπραγμένοις, εἰ μὴ περάσειε τὸν Γάγγην, ἀλλ' ἐξο-
 μολόγησιν ἤτης τιθέμενος τὴν ἀναχώρησιν. ὡς δ' οἱ
 τε φίλοι τὰ εἰκότα παρηγορῶντες αὐτὸν, οἱ τε στρα-
 τῶνται κλαυθμῷ καὶ βοῇ προσισάμενοι ταῖς θύραις ἰκέ-
 τευον,

ἔτι idem esse atque προσωτέρῳ vel πορρωτέρῳ, ἢ πρόσω, velut
 unum vocabulum esse adverbiale. Sequens προελθεῖν Mos. Duf.
 cum H. Steph. reponi voluit, deditque R. pro vulg. προσ-
 ελθεῖν.

¹ H. Steph. susp. τὰς δὲ ἀντιπέρας ὄχθας.

² Diodor. Equitum XX. tantum M. — currum II. M. —
 elephantorum IV. millia habet.

³ In quibusdam quoque legi ὀκτακισχίλις, testis est H. Steph.

⁴ Blanc. ad Arr. Γανδαριῶν scribere jubet, & Ταβρισίῳν
 pro Πραισιῶν. Apud Strabonem Gandaris & Gandaritis scri-
 bitur. V. pro Πραισι. dat Πραισιῶν (in ind. Var. nulla est
 adjuncta codicis nota) at ex eod. pro Γάνδ. enotatur Γανδαρι-
 τῶν. Paulo post Plut. habet Πραισιῶν. Cellarius, Strabonem
 secutus, vocat Praesios.

⁵ V. εἰς τὴν γάλην.

τευον, ἐπιπλαθεῖς ἀνεζεύγυε, πολλὰ πρὸς δόξαν ἀπα-
τηλὰ καὶ σοφιστικὰ μηχανώμενος. καὶ γὰρ ὄπλα μεί-
ζονα καὶ Φάτνας ἵππων καὶ χαλινὰς βαρυτέρας κατα-
σκευάσας, ἀπέλιπέ τε καὶ διέβριψεν. ἰδρύσατο δὲ βω-
μὰς Θεῶν ¹, ἕς μέχρι νῦν οἱ Πραισιαιῶν βασιλεῖς δια-
βαίνουσι σέβονται, καὶ θύουσιν Ἑλληνικὰς θυσίας.
Ἀνδρικότοιο δὲ ², μειράκιον ὦν, αὐτὸν Ἀλέξανδρον εἶ-
δε, καὶ λέγεται πολλάκις εἰπεῖν ὕπερον, ὡς παρ' ἑδὲν
ἦλθε τὰ πράγματα λαβεῖν Ἀλέξανδρος, μισαμένε τε
καὶ καταφρονεμένε τῷ βασιλέως διὰ μοχθηρίαν καὶ δυσ-
γένειαν.

LXIII. Ἐντεῦθεν ὀρμήσας Ἀλέξανδρος τὴν ἕξω
θάλασσαν ἐπίδειν, καὶ πολλὰ πορθμεῖα κωπήρη καὶ χε-
δίας πηξάμενος, ἐκομίζετο ³ τοῖς ποταμοῖς ὑποφερόμε-
νος χολαίως. ὁ δὲ πλῆς ἐν ἀργὸς ἦν, ἐδ' ἀπόλεμος.
προσβάλλων δὲ ταῖς πόλεσι καὶ ἀποβαίνων, ἐχειρῆτο
πάντα. πρὸς δὲ τοῖς καλεμένοις Μαλλοῖς, ἕς Φασιν
Ἰνδῶν μαχιμωτάτας γενέσθαι, μικρὸν ἐδέητε κατακοπή-
ναι. τὸς μὲν γὰρ ἀνθρώπους βέλεσιν ἀπὸ τῶν τειχῶν
ἀπεσιέδασε· πρῶτος δὲ διὰ κλίμακος τεθείσης ἀναβὰς
ἐπὶ τὸ τεῖχος, ὡς ἢ τε κλίμαξ συνετρίβη, καὶ, τῶν
βαρβάρων ὑφισταμένων παρὰ τὸ τεῖχος, ἐλάμβανε πλη-
γὰς κάτωθεν, ὀλιγοσὸς ἂν, συσρέψας ἑαυτὸν εἰς μέ-
σας ἀφῆκε τὰς πολεμίας, καὶ κατὰ τύχην ὀρθὸς ἔστη.
τιναξαμένε δὲ τοῖς ὄπλοις, ἔδοξαν οἱ βάρβαροι σέλας
τι καὶ Φάσμα πρὸ τῷ σώματος φέρεσθαι. διὸ καὶ τὸ
πρῶτον ἐφυγον καὶ διεσκεδάθησαν· ὡς δ' εἶδον αὐτὸν
μετὰ δευρὶν ὑπασπισῶν, ἐπιδραμόντες, οἱ μὲν ἐν χειρὸς
ἐξίφεσι καὶ δόρασι διὰ τῶν ὄπλων συνετίτρωσκον ἀμυ-
νόμενον· εἰς δὲ μικρὸν ἀπωτέρω εἰς, ἐφῆμεν ἀπὸ τό-

ξξ

¹ Diod. habet τῶν δώδεκα Θεῶν.

² V. pro δε habet γάρ.

³ Sic cum V. Mos. Duf. probante, R. dedit pro vulg. ἐκό-
μιζε.

Ξε βέλος ἔτως εὔτονον καὶ βίαιον, ὥσε τὸν θάρρακα διακόψαν ἐμπαγγῆναι τοῖς περὶ τὸν μαθὸν ὀσείοις. πρὸς δὲ τὴν πληγὴν ἐνδόντος αὐτῆ, καὶ τὸ σῶμα κάμφαντος ¹, ὁ μὲν βαλὼν ἐπέδραμε, σπασάμενος βαρβαρικὴν μάχαιραν. Πευνέσας δὲ καὶ Λιμναῖος ² προσέησαν· ὡν πληγέντων ἐκατέρων, ὁ μὲν ἀπέθανε, Πευνέσας δ' ἀντεῖχε. τὸν δὲ βίρβαρον Ἀλέξανδρος ἀπέκλειεν. αὐτὸς δὲ τραύματα πολλὰ λαμβάνων ³, τέλος δὲ πληγεὶς ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τῆ τραχίλης, προσήρεισε τῷ τείχει τὸ σῶμα, βλέπων πρὸς τὰς πολεμίας. ἐν τῷ τῶν Μακεδόνων περιχυθέντων, ἀρπαθεὶς, ἀναίδητος ἤδη τῶν περὶ αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηνὴν ⁴ ἐκομίζετο. καὶ παραυτίκα μὲν ὡς τεθνεῶτος ἦν λόγος ἐν τῷ στρατοπέδῳ. χαλεπῶς δὲ καὶ πολυπόνως τὸν οἰσὸν ἐκπρισάντων, ξύλιον ἔθηκεν, καὶ τῆ θάρρακος ἔτω μόλις ἀπολυθέντος ⁵, περὶ τὴν ἐκκοπὴν ἐγίνουτο, τῆς ἀκίδος ἐνδεδυκίας [ἐν ⁶] ἐνὶ τῶν ὀσείων. λέγεται δὲ τὸ μὲν πλάτος τριῶν δακτύλων εἶναι, τὸ δὲ μῆκος τεσσάρων ⁷. διὰ ταῖς λειποθυμίαις ἔγγιστα θανάτου συνελαινώμενος, ἐξαιρεμένης αὐτῆς, ὅμως ἀνέλαβε. καὶ διαφυγὼν τὸν κίνδυνον, ἔτι δ' ἀθηνῆς ὢν, καὶ πολὺν χρόνον ἐν διαίτῃ καὶ θεραπείαις ἔχων αὐτὸν, ἔξω θορυβῆνας ὡς ἤθετο, ποθῆν-

Y 2

τας

¹ Sic R. de suo dedit. Vulgo ἐνδόντος αὐτῆ γὰρ σῶμα καὶ κάμψις.

² Alibi in Plut. prave scribi Λιμναῖοι, Br. adnotat. Curtius *Timacum* vocat. Sequens *προῆς*. R. ex Br. conjectura dedit pro vulg. *προσέησαν*. Mos. Duf. *προσῆσαν* maluit, cum Curtius eos tum demum *supervenisse* affirmat, & *solum* diu ibi fuisse Alexandrum, apud omnes constat.

³ V. λαβῶν.

⁴ Vulgo ἐπὶ σκηνῆς. Mos. Duf. voluit ἐπὶ σκηνῆν. Sic dedit R. articulum de suo addens.

⁵ Br. *fusp.* ἀποδυθέντος.

⁶ R. uncis inclusit.

⁷ Alibi a Plut. longitudo IV. digitorum, longitudo V. fuisse dicitur.

τας αὐτὸν ἰδεῖν, τὰς Μακεδόνας, λαβὼν ἱματιον προήλθε, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, αὐτοῖς ἀνῆλθε ¹, καὶ παρενομίζετο χώραν τε πολλὴν καὶ πόλεις μεγάλας καταστρεφόμενος.

LXIV. Τῶν δὲ Γυμνοσοφιστῶν τὰς μάλιστα τὸν Σάββαν ² ἀναπέσσαντας ἀποσηῆναι, καὶ κακὰ πλεῖστα τοῖς Μακεδόσι παραχόνας, λαβὼν δέκα, δεινὰς δοκῆνας εἶναι περὶ τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυλόγους, ἐρωτήματα πρῶτα ³ αὐτοῖς ἀπορα· Φήσας, ἀποκλιθεῖν τὸν μὴ ὀρθῶς ⁴ ἀποκρινόμενον πρῶτον, εἴτ' ἐφεξῆς ἔτω ⁵ τὰς ἄλλας. ἕνα δὲ τὸν πρεσβύτατον ἐκέλευσε κρίνειν. ὁ μὲν ἔν πρῶτος ἐρωτηθεὶς, πότερον οἶεται τὰς ζῶνας εἶναι πλείους, ἢ τὰς τεθνηκότας, ἔφη, τὰς ζῶνας· ἔτι γὰρ εἶναι τὰς τεθνηκότας. ὁ δὲ δεύτερος, πότερον τὴν γῆν, ἢ τὴν θάλατταν, μείζονα τρέφειν θηρία· τὴν γῆν· ταύτης γὰρ ἔφη μέρος εἶναι τὴν θάλατταν. ὁ δὲ τρίτος, ποῖόν ἐστι ζῶον παναργότατον· ὁ μέχρι τῆς νῦν, εἶπεν, ἀνθρώπος ἐκ ἐγνωῖεν. ὁ δὲ τέταρτος ἀνακρινόμενος, τίνι λογισμῷ τὸν Σάββαν ἀπέσησαν ⁶. ἀπεκρίνατο, καλῶς ζῆν βελλόμενοι αὐτὸν, ἢ κακῶς ⁷ ἀποθανεῖν. ὁ δὲ πέμπτος, ἐρωτηθεὶς, πότερον οἶεται τὴν ἡμέραν, ἢ τὴν νύκτα, προτέραν γεγονέναι.

Την

¹ R. mavult ἀνήχθη, in altum euebeatur, vela ventis dabit.

² Diodor. Σάμβαν appellat.

³ Quidam H. Steph. codd. πρῶτα.

⁴ Pro μὴ ὀρθ. reponendum censuit ex seq. Mos. Duf. κακῶς.

⁵ R. mavult ἔτω καὶ τὰς ἄλλας.

⁶ Sic R. de suo dedit, uti & seq. βελλόμενοι pro vulg. ἀπέσησαν & βελλόμενος, ut ad plures redeat, de quibus supra mentio est facta. Junt. habet βελλόμενον. Sic & reliquae omnes edd. excepta Bryanea, quae dedit βελλόμενος.

⁷ Dacer. & hoc loco maluit καλῶς. Mos. Duf. tuetur vulgatam.

Τὴν ἡμέραν, εἶπεν, ἡμέρα μιᾶ· καὶ προσεῖπεν ἄτας ¹ Δαυμάσαντος τῷ βασιλέως, ὅτι τῶν ἀπόρων ἐρωτήσεων ἀνάγκη καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπόρος εἶναι. μεταλαβὼν ² ἔν, τὸν ἔκλον ἠρώτα, πῶς ἂν τις Φιληθείη μάλισα· Ἄν κρᾶτις ἂν, εἶφη, μὴ Φοβερὸς ἦ. τῶν δὲ λοιπῶν ³, ὁ μὲν ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν τις ἐξ ἀνθρώπων γένοιτο θεός· Εἴ τι πράξειεν, εἶπεν, ὁ πράξαι δυνατόν ἀνθρώπῳ μὴ ἔστιν· ὁ δὲ, περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, πότερον ἰχυρότερον, ἀπεκρίνατο, τὴν ζωὴν, τοσαῦτα κακὰ ⁴ φέρουσαν. ὁ δὲ τελευταῖος, μέχρι τίνος ἀνδραπὸν καλῶς ἔχει ⁵ ζῆν. Μέχρις ἢ μὴ νομίζῃ τὸ τεθνήσκειν τῷ ζῆν ἄμεινον. ἔτω δὴ τραπόμενος πρὸς τὸν δικαστῆν, ἐκέλευσεν ἀποφαίνεσθαι. τῷ δ' ἕτερον ἐτέρου χειρὸν εἰρημέναι φήσαντος· Οὐκ ἔν, εἶφη, καὶ σὺ πρῶτος ἀποθανῆ, τοιαῦτα κρῖνων. Οὐκ ἂν γ', εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ σὺ ψεύδῃ, φήσας, πρῶτον ⁶ ἀποκρίνεῖν τὸν ἀποκρινόμενον κάκιστα.

LXV. Τέτρε μὲν ἔν ἀφῆμε δωρησάμενος· πρὸς δὲ τὰς ἐν δόξῃ μάλισα καὶ καθ' ἑαυτὰς ἐν ἡσυχίᾳ ζῶντας ἔπεμψεν Ὀνησίριτον, ἀφικέσθαι δεόμενος πρὸς αὐτόν. ὁ δ' Ὀνησίριτος ἦν Φιλόσοφος τῶν Διογένει τῷ Κυνικῷ συνεχολακίτων. καὶ Φησί, τὸν μὲν Καλαγὸν ὑβριστικῶς πάνυ καὶ τραχέως κελεύειν, ἀποδύνα τὸν

Y 3

χι-

1 Anon. ἔτος, quod probat Mos. Duf. R. post h. v. deesse censet ἀποκρινόμενον — Alexandro eum mirato, qui hujus modi responsum dedisset.

2 Junt. μεταβαλῶν.

3 V. addit ἑριῶν, quod probat Mos. Duf.

4 Junt. καί. Ald. κατὰ. Crat. κακὰ.

5 Sic ex Br. conjectura R. dedit pro vulg. ἔχον. Anon. ἔχει, quod Mosi Duf. placuit. Idem R. seq. νομίζῃ dedit pro vulg. νομίζεα, ut omnia consentiant superioribus Φιληθείη, ἦ, γένοιτο. Pro μὴ, quod est ante νομίζεα, Dacer. voluit μὲν.

6 Junt. πρῶτος, conjunctim cum φήσας. Pro seq. ἀποκρινόμεν. R. mavult ἀποκρινάμενον.

χιτῶνα, γυμνὸν ἀκροᾶσθαι τῶν λόγων ¹. ἄλλως δ' ἔ
 διαλέξεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐδ' εἰ παρὰ τῷ Διὸς ἀφ' ἡλίου
 τὸν δὲ Δάνδαμιν, πρῶτον ², καὶ διακῆσαντα περὶ
 Σωκράτους καὶ Πυθαγόρα καὶ Διογένης, εἰπεῖν, ὡς εὐ-
 φρεῖς μὲν αὐτῶ γεγονέναι δοκῆσιν οἱ ἄνδρες, λίαν δὲ
 τὲς νόμους αἰχυνόμενοι βεβιωκέναι ³. ἄλλοι δὲ Φασι,
 τὸν Δάνδαμιν ἐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἢ τοσούτον μόνον, τί-
 νος χάριν ὁ Ἀλέξανδρος ὁδὸν τοσαύτην δεῦρ' ἤλθε;
 τὸν μέντοι Καλανὸν ἔπεισεν ὁ Ταξίλης ἐλθεῖν πρὸς
 Ἀλέξανδρον. ἐκαλεῖτο δὲ Σφίνης· ἐπεὶ δὲ κατ' Ἰν-
 δικήν γλαῦτλαν τῷ Καλῷ προσαγορεύων ἀντί τῷ Χαίρειν,
 τὲς ἐντυγχάνουσας ἠσπάζετο, Καλανὸς ὑπὸ τῶν Ἑλ-
 λήνων ὠνομάσθη. τῆτον δὲ λέγεται καὶ τὸ παράδειγμα
 τῆς ἀρχῆς τῷ Ἀλεξάνδρῳ προθεῖσθαι. καταβαλὼν γὰρ
 ἐν μέσῳ βύρσαν τινὰ ξηρὰν καὶ κατεσιληνηυῖαν, ἐπά-
 τησε τὸ ἄκρον· ἢ δ' εἰς ἐν πιεθεῖσα, τοῖς ἄλλοις ἐπήρ-
 θη μέρεσι. καὶ τῆτο, περιῶν ἐν κύκλῳ καὶ πιέζων,
 καθ' ἕκαστον ἐδείκνυε γιγνόμενον, ἄχρις ἔ τὸ μέσον ἐπι-
 σὰς κατέχευε, καὶ πάντῃ ἔτως ἠρέμησεν. ἐβάλετο δ' ἢ
 εἰκῶν ἐνδειξις εἶναι τῷ τὰ μέσα δεῖν μάλιστα τῆς ἀρ-
 χῆς πιέζειν, καὶ μὴ μακρὰν ἀποπλαυᾶσθαι τὸν Ἀλέξ-
 ανδρον.

LXVI. Ἡ δὲ διὰ τῶν ποταμῶν πρὸς τὴν θάλατ-
 ταν ὑπαγωγὴ μηνῶν ἐπ' ἅ χρόνον ἀνήλωσεν. ἐμβαλὼν
 δὲ

¹ Sermones audire, quos Gymnosophistae ad eum essent ha-
 bituri. R. tamen videtur sententia postulare ἀποιδόνασθαι τὸν
 λόγον, mandata ab Alexandro ad se reddere, vel exponere.

² R. monet, subaudiendum esse a communi διαλέχεσθαι, cum
 eo egisse, alias aut προσφθέριδαι addendum esse, cum mitius
 exceperisse, aut καὶ ante πρῶτον. delendum.

³ Dacierius id unice respexisse Dandamin putat, quod non
 nudi & paucis contenti, sicut ipsi, vixissent. Mose autem Duf.
 notante sententiam in angustum admodum cogit. R. sic expli-
 cat: illos nimia & improbabilis reverentia constrictos institutis
 patriis servisse. nimis reveritos esse auctoritates atque volunta-
 tes humanas.

δὲ ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ὠκεανὸν, ἀνέπλευσε πρὸς νῆ-
σον, ἣν Σκιλλᾶσιν¹ αὐτὸς ἠνόμασεν, ἕτεροι δὲ Ψιλ-
τῆκιν. ἐνταῦθα δ' ἀποβάς, ἔδωκε τοῖς θεοῖς, καὶ τὴν
Φύσιν ἐπέειδε τῷ πελάγῳ καὶ τῆς παραλίας, ὅσον ἐφι-
κτὸν ἦν. εἴτ' ἐπευξάμενος μηδένα μετ' αὐτὸν ἀνθρώ-
πων ὑπερβῆναι τὰς ὄρας τῆς στρατείας, ἀνέστρεφε. καὶ
τὰς μὲν ναῦς ἐκέλευσε περιπλεῖν, ἐν δεξιᾷ τὴν Ἰνδικὴν
ἐχέσας, ἡγεμόνα² μὲν Νέαρχον ἀποδείξας, ἀρχιγυ-
βερνήτην δ' Ὀνησίριτον. αὐτὸς δὲ πεζῇ δι' Ὠρει-
τῶν πορευόμενος, εἰς ἐχάτην ἀπορίαν προήχθη, καὶ
πληθὸς ἀνθρώπων ἀπάλεσεν, ὥσε τῆς μαχίμῃ δυνάμει
μηδὲ τὸ τέταρτον ἐν τῆς Ἰνδικῆς ἀπαγαγεῖν. καίτοι
δώδεκα μὲν μυριάδες ἦσαν οἱ πεζοί, τὸ δ' ἵππικὸν εἰς
μυρίας καὶ πεντακισχίλις. ἀλλὰ καὶ νόσοι χαλεπαί,
καὶ δίαται πονηραί, καὶ καύματα ξηρά, καὶ πλείους³
ὁ λιμὸς διέφθειρεν, ἄσπορον χώραν ἐπιόντας ἀνθρώπων
κακοβίων, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ πρόβατα κεντημένων, ἃ
τὰς θαλαττίους ἰχθύας⁴ εἰθισμένα προσφέρεσθαι, σάρκα
μοχθηρὰν εἶχε καὶ δυσώδη. μόλις ἔν ἐν ἡμέραις ἐξή-
κοντα ταύτην διελθὼν, καὶ τῆς Γεδρωσίας ἀψάμενος,
εὐθύς ἐν ἀφθόνοις ἦν πᾶσι, τῶν ἐγγιστα σατραπῶν καὶ
βασιλέων παρασκευασάντων⁵.

LXVII. Ἀναλαβὼν ἔν ἐνταῦθα τὴν δύναμιν, ἐξώρ-
μησε κώμῳ χρώμενος ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ διὰ τῆς Καρμα-
νίας. αὐτὸν μὲν ἔν ἵπποι χέδην ἐκόμιζον ὁπτῶ με-
τὰ τῶν ἐταίρων ὑπὲρ θυμέλης ἐν ὑψηλῷ καὶ περιφα-
νεῖ πλαισίῳ πεπηγυίας, εὐωχόμενον συνεχῶς ἡμέρας καὶ
νυκτός.

Υ 4

1 Arrian. L. VI. Κιλλετὰ δι᾿ αὐτὸν εἶπεν εἶναι τὴν νῆσον.

2 Magistrum militum, ut archigubernatori suberant cum mi-
noribus gubernatoribus nautae. R.

3 R. mavult cum artic. τὰς πλείους.

4 V. ἰχθύς. Cf. Strab. L. XV. cum Casauboni observatio-
nibus ad eundem locum.

5 V. παρασκευάσματα.

νυκτός. ἄμαξαι δὲ παμπληθεῖς, αἱ μὲν ἀλεργοῖς καὶ ποικίλοις περιβολαίοις, αἱ δ' ὕλης αἰὲ προσφάτα καὶ χλωρᾶς σκιαζόμεναι κλάδοις εἶποντο, τὰς ἄλλας ἐγχεσαι Φίλους καὶ ἠγεμόνας ἐσεφαναμένους καὶ πίνοντας. εἶδες δ' ἂν ἐπέλτην, ἐκράνος, ἐσάρισσαν, ἀλλὰ Φιάλαις καὶ ῥυτοῖς καὶ Θηριυλείοις παρὰ τὴν ὁδὸν ἄπασαν οἱ στρατιῶται βαπτίζοντες ¹ ἐκ πίδαων μεγάλων καὶ κρατήρων ἀλλήλοις προέπινον, οἱ μὲν ἐν τῷ προάγειν ἄμα καὶ βαδίζειν, οἱ δὲ κατακειμένοι. πολλὴ δὲ μῦσα συρίγγων καὶ αὐλῶν, ἰσθῆς τε καὶ ψαλμῶ καὶ βαυχείας ² γυναικῶν κατεῖχε πάντα τόπον. τῷ δ' ἀτάκτῳ καὶ πεπλανημένῳ τῆς πορείας παρείπετο [ταῖς Φιάλαις ³] καὶ παιδιὰ βαυχιυῆς ὕβρεως, ὡς τῆ Θεᾶ παρόντος αὐτῆ, καὶ συμπαραπέμποντος τὸν κῶμον. ἐπεὶ δ' ἦκε τῆς Γεδρωσίας ⁴ εἰς τὸ βασίλειον, αὐτῆς ἀνελάμβανε τὴν στρα-

¹ Mosi Duf. haec vox est suspecta, cum ἐκ πίδαων ita constructa. Non audet tamen ἀρῶντες absque Codd. auctoritate reponere.

² R. mavult in nomin. βαυχεία.

³ R. uncis inclusit, suspicans, has duas voces in versum proximum deducendas esse, & pone καὶ collocandas. Tan. Faber, Dacerio notante, in not. ad Auacr. ita legendum censuit: παρείπετο ὁ Φάλης, sequebatur Phules (Priapus, in Bacchanalibus circumferri solitus) & Bacchicae licentiae ludus. Hanc conjecturam sequitur cum Kindio Schirach, adnotans: „Mich dünkt, daß Alexander bey diesem schwärmerischen „Bacchuszuge, der in seiner Art so einzig ist, den in der „Mythologie berühmten Zug des Bacchus nach Indien habe „nachahmen wollen.“ Br. maluit τῆς Φαλλοφορίας π. κ. β. ὕ. Mos. Duf. autem καὶ Δίασος. Ante aut post ὕβρεως addi vult R. μεση.

⁴ Dacer. τῆς Καρμανίας reponit, cum Gedrosia relicta, peragraverat VII. certe diebus Carmaniam, in eaque aut in proxima regione, quae Persia erat, jam versari, non in Gedrosia, necesse sit. Mos. Duf. susp. ἐκ τῆς Γεδρωσίας ἦκεν. Schirach Plutarchum ipsum erroris incusat, qualem haud raro admiserit sive memoriae lapsu, sive temere ex aliis excerpando.

στρατιάν πανυγηρίζων. λέγεται δὲ, μεθύοντα αὐτὸν θεωρεῖν ἀγῶνας χορῶν, τὸν δ' ἐρώμενον Βαγίαν χορηγῶντα νικῆσαι, καὶ κεκοσμημένον διὰ τῆς Θεάτρης παρελθόντα καθεῖσαι παρ' αὐτόν. ἰδόντας δὲ τὸς Μακεδόνας, κροτεῖν καὶ βοᾶν, Φιλῆσαι κελεύοντας, ἄχρις ἔ περιβαλὼν κατεΦίλησεν.

LXVIII. Ἐνταῦθα τῶν περὶ Νέαρχον ἀναβάντων πρὸς αὐτόν, ἠδεις καὶ διακίσας τὰ περὶ τὸν πλεῦν, ἔρμησεν αὐτὸς πλεύσας κατὰ τὸν Εὐφράτην ¹ εὐλόω μεγάλω, εἶτα περὶ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Λιβύην παρακομιθεῖς ², διὰ σηλῶν Ἑρακλειῶν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ἐντὸς θάλασσαν. καὶ πλοῖα παντοδαπὰ περὶ Θάψακον ἐπήγγυτο ³, καὶ συνήγοντο αὐταὶ καὶ κυβερνῆται πανταχόθεν. ἡ δ' ἄνω στρατεία ⁴ χαλεπὴ γενομένη, καὶ τὸ περὶ Μαλλῆς στρατευμα ⁵ καὶ ἡ Φθορὰ πολλὴ λεχθεῖσα τῆς δυνάμεως, ἀπιστία τῆς σωτηρίας αὐτῆς, τὰ τε ἐπήκοα πρὸς ἀποσάσεις ἐπῆρε, καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ σατράπαις ἀδικίαν πολλὴν καὶ πλεονεξίαν καὶ ὕβριν ἐποίησε· καὶ ὅλως διέδριμε σάλος ἀπάτων καὶ νεωτερισμός. ὕπα καὶ πρὸς Ἀντίπατρον Ὀλυμπιάς καὶ Κλεοπάτρα εσασίασασαι διελοῦντο τὴν ἀρχὴν, Ὀλυμπιάς μὲν Ἠπειρόν, Κλεοπάτρα δὲ Μακεδονίαν παραλαβῆσα. καὶ τῆτ' ἀκίσας Ἀλέξανδρος, βέλτιον ἔφη βεβηλεῦσθαι τὴν μητέρα· Μακεδόνας γὰρ ἐκ ἄν ὑπομείναι βασιλευμένους ὑπὸ γυναικός. διὰ ταῦτα ἸΝέαρχον μὲν

Υ 5

αὐδεις

1 R. susp. κατὰ τῆς Εὐφράτης, per Euphratem deorsum, secundo fluvio. κατὰ τὸν Εὐφ. πλεῦν est in flumine vehi, quacumque ad plagam.

2 R. aut περὶ τὴν Ἀραβίαν, aut περικομιθεῖς legi vult.

3 V. ἐπήγγυτο.

4 Junt. Ald. Crat. στρατιά. Steph. στρατεία.

5 V. παρὰ πολλῆς pro περὶ M. Vox strat. Mosi Duf. cum πάθημα aut ἡτήμα mutandum videtur, si vulgata stet περὶ M. — R. quaerit num Γραῦμα pro στρατ. — Id. in seq. susp. καὶ ἡ παρ' Ὀρείταις Φθορὰ, πολλὴ λεχθεῖσα — καὶ ἀπιστία.

αὐτοῖς ἐπὶ Θάλασσαν ἔπεμψεν, ἐμπλήσαι πολέμων ¹
 ἅπασαν ἐγνωκὼς τὴν παραλίαν· αὐτὸς δὲ καταβαίνων ²
 ἐκόλασε τὰς πονηρὰς τῶν στρατηγῶν. τῶν δ' Ἀβελίτε
 παίδων ἓνα μὲν, Ὁξυάρτην, αὐτὸς ἀπέκλεινε, σαρίσση
 διελάσας· Ἀβελίτε δὲ μηδὲν τῶν ἀναγκαιῶν παρα-
 σκευάσαντος, ἀλλ' ἢ τριχίλια τάλαντα νομίματος αὐ-
 τῷ προσαγαγόντος, ἐκέλευσε τοῖς ἵπποις τὸ ἀργύριον
 παραβαλεῖν. ὡς δ' ἐκ ἐγεύοντο, Φήσας· Τί ἔν
 ὄφελος ἡμῖν τῆς σῆς παρασκευῆς; καθεῖρξε τὸν Ἀβελίτην.

LXIX. Ἐν δὲ Πέρσαις πρῶτον μὲν ἀπέδωκε τὸ
 νόμισμα ταῖς γυναίξιν, ὥσπερ εἰώθεισαν οἱ βασιλεῖς,
 ὅσάν τις εἰς Πέρσας ἀφίκουτο, δίδοναι χρυσῶν ³ ἑκάστη.
 καὶ διὰ τῆτο Φασὶν ἐνέικε μὴ πολλαῖς, Ὡχου δὲ μηδ'
 ἅπαξ εἰς Πέρσας παρεγενέσθαι, διὰ μικρολογίαν ἀπο-
 ξενώσαντα τῆς πατρίδος ἑαυτόν. ἔπειτα τὸν Κύρος τά-
 Φον εὐρῶν διοργανωμένον, ἀπέκλεινε τὸν ἀδικήσαντα,
 καίτοι Πελλαῖος ⁴ ἦν ἕ τῶν ἀσημοτάτων ὁ πλημμελή-
 σας, ὄνομα Πολύμαχος. τὴν δ' ἐπιγραφὴν ἀναγνὼς,
 ἐκέλευσε τὸν Ἑλληνικοῖς ὑποχαράξαι γράμμασιν. εἶχε δ'
 ἔτως· Ὡ ἀνδρῶπε, ὅσις εἶ, καὶ πόθεν ⁵ ἦκεις· (ὅτι
 μὲν γὰρ ἦξεῖς, οἶδα) ἐγὼ Κύρος εἰμί, ὁ Πέρσαις κη-
 σάμενος τὴν ἀρχήν. μὴ ἔν τῆς ὀλίγης ταύτης γῆς
 Φθονήσης, ἢ τὰ μὲν σῶμα περικαλύπτει. Ταῦτα μὲν
 ἔν ἐμπαθῆ σφάδρα τὸν Ἀλέξανδρον ἐποίησεν, ἐν νῶ
 λα-

¹ V. e Junt. πολεμίων. R. quaerit, num πόλειον, urbibus?

² R. fufp. ἀναβαίνων εἰς τὴν Περσίδα, cum ab ora maritima
 versus continentem proficiscentes ἀναβαίαν, adscendere, dican-
 tur, contra καταβαίαν, ad mare descendere, Alexander au-
 tem ab ora maris Indici vel Persici, in Persiam venerit. Se-
 quens ἐκόλασε sola ex Br. prodiit. Omnes priores ἐκόλαζε.

³ V. χρυσῶν. Idem paulo post ἀποξενώσαντος pro accusf.

⁴ V. Παλαῖος. Cf. Curt. X, 1. Arrian. L. VI. sub fin.

⁵ V. ὅθεν. Seq. ἐγὼ alii jungunt cum οἶδα. Sic est in Ald.
 Junt. Crat. Restius autem jungi cum seqq. monuit H. Steph.

λαβόντα ¹ τὴν ἀδηλότητα καὶ τὴν μεταβολήν. ὁ δὲ Κάλανος ἐνταῦθα χρόνον ἐ πολὺν ὑπὸ κοιλίας ἐνοχληθεῖς, ἠτήσατο πυρὰν αὐτῷ γενέσθαι. καὶ κομιθεῖς ἵππῳ πρὸς αὐτήν, ἐπευξάμενος καὶ κατασπείσας ἑαυτῷ ², καὶ τῶν τριχῶν ἀπαρξάμενος, ἀναβαίνων ἐδεξιῶτο τὰς παρόντας τῶν Μακεδόνων, καὶ παρεκάλει τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην ἠδέως γενέσθαι, καὶ μεθυθῆναι μετὰ τῷ βασιλέως. αὐτὸν ³ δ' ἐκεῖνον ἔφη μετ' ὀλίγον χρόνον ἐν Βαβυλῶνι θῆσθαι. Ταῦτα δ' εἶπὼν, κατακλιθεῖς καὶ συγκαλυψάμενος, ἐκ ἐκινήθη, τῷ πυρὸς πλησιάζοντος, ἀλλ', ἐν ᾧ κατεκλιθῆ χήματι, τῆτο διατηρῶν, ἐκαλλιέρησεν ἑαυτὸν τῷ πατρὶω νόμῳ τῶν ἐκεῖ σοφιστῶν. τῆτο πολλοῖς ἔτεσιν ὕπερον ἄλλος Ἴνδός, ἐν Ἀθήναις Καίσαρι συνῶν, ἐποίησε. καὶ δείκνυται μέχρι νῦν τὸ μνημεῖον, Ἴνδῷ προσαγορευόμενον.

LXX. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆς πυρᾶς γενόμενος, καὶ συναγαγὼν πολλὰς τῶν Φίλων καὶ τῶν ἠγεμόνων ἐπὶ δεῖπνον, ἀγῶνα πρῆθῆκε καὶ σέφανον ἀκρατοποσίας. ὁ μὲν ἔν πλείστον πίων Πρόμαχος, ἄχρι χροῶν τεσσάρων προῆλθε. καὶ λαβὼν τὸ νικητήριον, σέφανον τ' ἑτάλαντον ⁴, ἡμέρας τρεῖς ἐπέζησε. τῶν δὲ ἄλλων, ὡς Χάρης Φησί, τετραράκοντα καὶ εἰς ἀπέθανον πίνον-

1 Post h. v. aut in hac regione R. deesse censet ἦς Ἰύχης.

2 Br. mavult ἑαυτὸν.

3 Mos. Duf. mavult αὐτὸς.

4 R. sic dedit de suo — praemium victoriae, coronam nempe auream tercentiorum talentorum. Vulgo νικητήριον σέφανον ἑτάλαντον. Mos. Duf. cum H. Steph. aut καὶ interjiciendum censet, aut denique aliquid excidisse suspicatur. Anon. τὸν νικητήριον σέφ. quod & H. Steph. probavit, ut sit τὸν νικητήριον σέφ. καὶ ἑτάλ. vel τὸ νικητήριον, σέφ. καὶ ἑτάλ. Xyl. & Crufer. omitunt σέφ. (Sic & Aelian. II, 41.) Guarin. unius talenti coniecturam. Schirach sequitur Stephanum, reprobandis Reiskii coniecturam.

νοντες ¹, ἰχυρῶ τῇ μέθῃ κρύβας ἐπιγενομένα. τῶν δ' ἑταίρων γάμον ἐν Σέσσις ἐπιτελῶν, καὶ λαμβάνων μὲν αὐτὸς γυναῖκα, τὴν Δαρείη θυγατέρα, Στάτειραν ², διανέμων δὲ τὰς ἀρίστας τοῖς ἀρίστοις, κοινὸν δὲ τῶν ἤδη προγεγαμηκότων Μακεδόνων γάμον καλὸν ³ ἐσίσας· ἐν ᾧ Φασίν, ἐννακιχιλίῳ τῶν παρασκευημένων ἐπὶ τὸ δεῖνον ὄντων, ἐκάσω χρυσῆν Φιάλην πρὸς τὰς σπονδὰς δοῦναι· τὰ τ' ἄλλα θαυμαστῶς ἐλαμπρύνατο, καὶ τὰ χρέα τοῖς δανείασιν ⁴ ὑπὲρ τῶν ὀφειλόντων αὐτὸς διαλύσας ⁵, τῷ παντὸς ἀναλώματος ἐλάσσονος μυρίων ταλάντων ἑκατὸν τριάκοντα ταλάνοις γενομένα. ἐπεὶ δ' Ἀντιγένης ὁ ἑτερόφθαλμος, ὡς ὀφείλων ἀπεγράψατο ψευδῶς, καὶ παραγαγὼν τινὰ Φάσικοντα δεδανειμέναι πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀπέτισε τὸ ἀργύριον, εἴτ' ἐφωράθη ψευδόμενος· ὀργισθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἀπήλασε τῆς αὐλῆς αὐτὸν, καὶ παρείλετο τὴν ἡγεμονίαν. ἦν δὲ λαμπρὸς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ὁ Ἀντιγένης· καὶ ἔτι δὲ νέος ὢν, Φιλίππῃ πολιοριζῶντος Πέρινθου, ἐμπεσόντος αὐτῷ καταπελτικῆ βέλεος εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, ἔ παρέχε βελομένοις ἐξελεῖν τὸ βέλος, ἔδὲ ὑφήκατο, πρὶν ᾠσαδαὶ προσμαχόμενος καὶ κατακλείσαι τὰς πολεμικὰς εἰς τὸ τεῖχος. ἔ μετρίως ἔν τότε τὴν ἀτιμίαν ἔφερον, ἀλλὰ δῆλος ἦν ἑαυτὸν ὑπὸ λύπης καὶ βαρυθυμίας ⁶ διαχρησόμενος. καὶ τῷτο δεῖσας ὁ βασιλεὺς, ἀνῆκε τὴν ὀργὴν, καὶ τὰ χρήματα ἔχειν ἐκέλευσεν αὐτόν·

LXXI. Τῶν δὲ παιδῶν τῶν τρισμυρίων, ἕς ἀσκημένους καὶ μανθάνοντας ἀπέλιπε, τοῖς τε σώμασιν ἀνδρείων

1 Inter potandum, ipso in triclinio — exspirabant. R.

2 Arrian. corrupte habet Barfinen. Mos. Duf.

3 Aut delendam hanc vocem censet R. aut cum πάλιν mutandam.

4 R. post h. v. deesse censet ἀπέδωκεν.

5 Anon. διέλυσε.

6 Junt. sola ἐκαθυμίας.

ὄρειων Φανέντων, καὶ τοῖς εἶδεσιν I εὐπρεπῶν, ἔτι δὲ καὶ ταῖς μελέταις εὐχέρειαν καὶ κηφότητα θαυμαστὴν ἐπιδειξαμένων, αὐτὸς μὲν ἦδη τοῖς δὲ Μακεδόσι δυσθυμία παρέσθη καὶ δέος, ὡς ἦτον αὐτοῖς τῷ βασιλέως προσέξουλος. διὸ καὶ τὰς ἀδνεεῖς καὶ πεπηρωμένους αὐτῷ καταπέμποντος ἐπὶ θάλατταν², ὕβριν ἔφασαν εἶναι καὶ προπηλαιισμόν, ἀνθρώποις ἀποχρησάμενον εἰς ἅπαντα, νῦν ἀποτίθεσθαι³ σὺν αἰχύνῃ, καὶ προσρίπτειν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς γονεῦσιν, ἔτοικτες παραλαβόντα. πάντα δὲ ἐκέλευον ἀφίεναι, καὶ πάντας ἀχρήστες νομίζειν Μακεδόνας, ἔχουσα τὰς νέες τέττας πυρρῆχισιάς, σὺν οἷς ἐπιὼν κατακίησεται τὴν οἰκαμένην. πρὸς ταῦτα χαλεπῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἔχε, καὶ πολλὰ μὲν ἐλοιδόρησεν αὐτὰς πρὸς ὄργην, ἀπελάσας δὲ, τὰς Φυλακὰς⁴ παρέδωκε Πέρσαις, καὶ κατέστησεν ἐκ τῶν δορυφόρων καὶ ῥαβδοφόρων ὑφ' ἧν ὄρωντες αὐτὸν παραπεμπόμενον, αὐτὰς δ' ἀπειρογόμενας καὶ προπηλαιιζόμενας, ἐταπεινῶντο καὶ δίδοντες λόγον⁵, εὕρισκον αὐτὰς ὀλίγα δεῖν
μανέν-

I Pro hac voce iterum V. σώμασιν. Cat. var. Frst.

2 V. πεπηρωμένους αὐτῷ καταπέμποντο εἰς τὴν θάλατταν.

3 Subaudi αὐτὰς.

4 V. Φυλακὰς.

5 Pro ἔταπ. Mos. Duf. susp. ἐτραχύνοντο. Pro διδ. Anon. διαδόντες, quod Dacer. probat. R. susp. δίδοντες ἑαυτοῖς λόγον, rationes secum subducentes, h. e. ipsi secum deliberatum euntes, conditionem ipsi suam secum tacite reputantes. Haud tamen negat, hanc distionem huic, quem nunc tenent, ordinis verborum parum convenientem videri, & suspicatur, non nihil a librariis hic admissum erroris verba trajicientibus ad hunc modum restituenda: προπηλαιιζόμενας, εὕρισκον ἑαυτὰς ὀλίγα δεῖν μανέντας ὑπὸ ζηλοτυπίας καὶ ὄργης, intelligebant, se ab aemulatione atque iracundia ita exarsisse, ut a furore parum distarent. Ἦλος δὲ δίδοντες ἑαυτοῖς λόγον, tandem vero, rebus mature pensatis, & momentis causae in utramque partem, tam suam, quam Alexandri, gravantibusque & elevantibus, aequa lance libratis, ἐταπεινῶντο, mollebantur, sub-

μανέντας ὑπὸ ζήλοτυπίας καὶ ὀργῆς. τέλος δὲ, συμ-
 Φρονήσαντες ἐβάδιζον ἄνοπλοι καὶ μονοχίτωνες ἐπὶ τὴν
 σινηνὴν μετὰ βοῆς καὶ κλαυθμῆ παραδιδόντες ἑαυτὰς,
 καὶ χρήσασθαι κελεύοντες ὡς καιοῖς καὶ ἀχαρίοις. ὁ
 δ' ἐ προσίετο, καίπερ ἤδη μαλασσόμενος. οἱ δ' ἐν ἀπ-
 ἔτησαν, ἀλλ' ἡμέρας δύο καὶ νύκτας ἔτω προεσῶτες καὶ
 ολοφυρόμενοι καὶ κοίρανον ¹ ἀνακαλῶντες ἐκαρτέρησαν.
 τῇ δὲ τρίτῃ προελθὼν, καὶ θεασάμενος οἰκτρὸς καὶ τε-
 ταπεινωμένος, ἐδάκρυε ² πολὺν χρόνον· εἶτα μεμψύ-
 μενός μέτρια, καὶ προσαγορεύσας Φιλανδρώπως, ἀπέ-
 λυσε τὰς ἀχρήστους, δωρησάμενος μεγαλοπρεπῶς, καὶ
 γράψας πρὸς Ἀντίπατρον, ὅπως ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι
 καὶ τοῖς θεάτροις προεδρίαν ἔχοντες ἐσεφανωμένοι καθέ-
 ζονται. τῶν δὲ τεθνηκότων τὰς παῖδας, ὀρφανὰς ὄντας,
 ἐμμίδης ἐποίησεν.

LXXII. Ὡς δ' ἦκεν εἰς Ἐμβάτανα τῆς Μηδίας,
 καὶ δίκησε τὰ κατεπείγουσα, πάλιν ἦν ἐν θεάτροις
 καὶ πανηγύρεσιν, ἅτε δὴ τριχιλίαν αὐτῶ τεχνιτῶν ἀπὸ
 τῆς Ἑλλάδος ἀφιγμένων. ἔτυχε δὲ περὶ τὰς ἡμέρας
 ἐκείνας Ἡφαισίων πυρέστων· οἷα δὲ νέος καὶ στρατιω-
 τικὸς, ἐ φέρων ἀκριβῆ δίαιταν, ἀλλ', ἅμα τῷ ³ τὸν
 ἱατρὸν Γλαῦκον ἀπελθεῖν εἰς τὸ θεάτρον, περὶ ἄριστον
 γενό-

*sidebant tumidi ipsorum animi, καὶ συμΦρονήσαντες, omnes-
 que unanimiti consensu adibant ad Alexandrum* — Minus ne-
 cessariam hanc textus transpositionem censet Schirach, sic ver-
 tens: Wie die Macedonier — sich verstofften und beschimpft
 sahen, wurden sie ganz niedergeschlagen, und in ihren Be-
 trachtungen darüber von Eifersucht und Zorn fast unsinnig.
 Endlich, da sie wieder etwas zu sich selbst kamen —

¹ Convenire huic loco apprime ea censet Mos. Duf. quae
 Constantinus in Lex. de hac voce exponit: Κοίρανος, ὁ ἐν και-
 ρῷ ἄρχων, i. e. qui opportunè imperat & absque suorum in-
 juria. Pariter ex Hom. Iliad. II, 240. putari posse monet,
 legendum esse h. l. κοίρανον ἕνα ἀνακαλῶντες.

² V. ἐδάκρυσε.

³ Sic R. cum Anon. dedit. Vulgo deest ἅμα.

γενόμενος, καὶ καταφαγῶν ἀλειψύονα ἐφθόν, καὶ ψυ-
κλήρα μέγαν ἐπιπῶν οἶνε, καθῶς ἔχε, καὶ μικρὸν δια-
λιπῶν ἀπέθανε. τῆτ' ἔδενι λογισμῶ τὸ πάθος Ἀλέξ-
ανδρος ἠνεγενε, ἀλλ' εὐθύς μὲν ἵππας τε κείραι πάν-
τας ἐπὶ πένθει καὶ ἡμίονος ἐκέλευσε, καὶ τῶν πέριξ
πόλεων ἀφείλε τὰς ἐπάλξεις· τὸν δ' ἄθλιον ἰατρὸν
ἀνεσαύρωσεν. αὐλὸς δὲ κατέπαυσε καὶ μεσιήν ἐν τῷ
στρατοπέδῳ πολὺν χρόνον, ἕως ἐξ Ἀμμωνος ἤλθε μαν-
τεία τιμᾶν Ἡφαισίωνα, καὶ θύειν ὡς ἥρωϊ παρακελεύα-
σθαι. τῆ δὲ πένθες παρηγορία τῷ πολέμῳ χρώμενος,
ὥσπερ ἐπὶ θήραν καὶ κυνηγεσίαν ἀνθρώπων ἐξήλθε,
καὶ τὸ Κοσσαῖον¹ ἔθνος κατεσρέφετο, πάντας ἠβηδὸν
ἀποσφάτλων. τῆτο δ' Ἡφαισίωνος ἐναγισμὸς ἐκαλείτο.
τύμβον δὲ καὶ τάφον² αὐτῆ καὶ τὸν περὶ ταῦτα κόσ-
μον ἀπὸ μυρίαυ ταλάντων³ ἐπιτελέσαι διανοόμενος, ὑπερ-
βαλέσθαι δὲ τῷ Φιλοτέχνῳ καὶ περιτῷ τῆς κατὰσινεῦς
τὴν δαπάνην, ἐπόθησε μάλιστα τῶν τεχνιτῶν Στασιγρά-
την⁴, μεγαλεργίαν τινα καὶ τόλμαν καὶ κόμπον ἐν ταῖς
καινοτομίαις ἐπαγγελλόμενον. ἕτος γὰρ αὐτῷ πρότερον
ἐντυχῶν, ἔφη, τῶν ὄρων μάλιστα τὸν Θράκιον Ἄθων
διατύπωσιν ἀνδρείμελον δέχεσθαι καὶ διαμόρφωσιν· ἂν
ἔν κελεύῃ, μονιμώτατον ἀγαλμάτων αὐτῷ καὶ περιφα-
νέστατον ἐξεργάσασθαι⁵ τὸν Ἄθων, τῇ μὲν ἀρισερᾷ χει-
ρὶ περιλαμβάνοντα μυρίαύδρον πόλιν οἰκισμένην, τῇ δὲ δε-
ξιᾷ σπένδοντα ποταμῆ ρεῦμα δαψιλὲς εἰς τὴν θάλασσαν
ἀπορρέουσης. ταῦτα μὲν ἔν παρητήσατο, πολλῶ δ' ἄτο-
πώτερα

1 Arrian. & Diodor. Κοσσαῖον scribunt, quod Br. probat.

2 V. Γαθην.

3 Diodor. XII. millia habet.

4 Vitruvius *Dinocratem* nominat. Hunc vero Alexandriae condendae praefuisse auctor est Plinius.

5 Br. voluit ἐξεργάσασθαι. R. tuetur vulgatam, admonens, ἐξεργάσασθαι tantummodo quadrare, si Alexander conditionem oblatam accepisset, & Stasicrates certam condixisset operam; in re hypothetica non futuro, sed foli aoristo, locum esse.

πώτερα καὶ δαπανηρότερα τάτων σοφίζομενος τότε καὶ συμμηχανώμενος τοῖς τεχνίταις διέτριβεν.

LXXIII. Εἰς δὲ Βαβυλῶνα προάγοντος αὐτῶ, Νεάρχος (ἀφίκετο γὰρ αὐτῷ εἰσπλεύσας ¹ εἰς τὸν Εὐφράτην διὰ τῆς μεγάλης θαλάσσης) ἔφη, τινὰς ἐντυχεῖν αὐτῷ Χαλδαίους, παραινέοντας ἀπέχεσθαι Βαβυλῶνος τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δ' ἐκ ἐφρόντισεν, ἀλλ' ἐπορεύετο· καὶ πρὸς τοῖς τείχεσι γενόμενος, κόρακας εἶδε πολλὰς διαφερομένους ², καὶ τύπτοντας ἀλλήλους, ὧν ἔνιοι κατέπεσον παρ' αὐτόν. ἔπειτα μηνύσεως γενομένης κατ' Ἀπολλοδώρου, τῶ στρατηγῶ τῆς Βαβυλῶνος, ὡς εἴη περὶ αὐτῶ τεθυμένος, ἐνάλει Πυθαγόραν ³, τὸν μάντιν. ἐκ ἀρνεύμενος δὲ τὴν πρᾶξιν, ἠρώτησε τῶν Ἰερῶν τὸν τρόπον. Φήσαντος δ' ὅτι τὸ ἦπαρ ἦν ἄλοβον. Παπαί, εἶπεν, ἰχυρὸν τὸ σημεῖον. καὶ τὸν Πυθαγόραν ἔδεν ἠδίκησεν· ἤχθετο δὲ μὴ πειθεῖς τῷ Νεάρχῳ, καὶ τὰ πολλὰ τῆς Βαβυλῶνος ἔξω κατασηκῶν, καὶ περιπλέων τὸν Εὐφράτην διέτριβεν. ἠνώχλει δ' αὐτὸν σημεῖα πολλά. καὶ γὰρ λέοντα τῶν τρεφομένων μέγιστον καὶ κάλλιστον ἡμερος ὄνος ἐπελθὼν καὶ λακίσας ἀνεῖλεν. ἀποδυσσάμενος δὲ πρὸς ἀλεῖμμα, καὶ σφαιραῖαν αὐτῶ παίζοντος, οἱ νεανίσκοι οἱ σφαιρίζοντες ⁴, ὡς ἔδει πάλιν λαβεῖν τὰ ἱμάτια, καθορῶσιν ἄνθρωπον ἐν τῷ θρόνῳ καθεζόμενον σιωπῇ, τὸ διάδημα καὶ τὴν σολην τὴν βασιλικὴν περιεκείμενον. ἔτος ἀνακρινόμενος, ὅστις εἴη, χρόνον πολὺν ἀναυδος ἦν· μόλις δὲ συμφρονήσας, Διονύσιος μὲν ἔφη καλεῖσθαι, Μεσσήνιος δ' εἶναι τὸ γένος. ἐκ δὲ τίνος αἰτίας καὶ κατηγορίας ἐνταῦθα νομιθεῖς ἀπὸ θαλάσσης, πολὺν χρόνον γεγονέναι ἐν δεσμοῖς· ἄρτι δ' αὐτῷ τὸν Σάραπιν ἐπιστάνα τὰς δεσ-

μῆς

1 Omisit hanc vocem Br. sola. Eam R. restituit.

2 V. ὄρα πολλὰς διαφθειρομένους.

3 Arrian. Πυθαγόραν habet.

4 R. susp. οἱ συσφαιρίζ. pila cum Alexandro ludentes.

μὲς ἀνεῖναι, καὶ προάγειν δεῦρο, καὶ κελεῦσαι λαβόντα τὴν σολήν καὶ τὸ διάδημα καθίσει καὶ σιωπᾶν.

LXXIV. Ταῦτ' ἀπέσας ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν μὲν ἀνθρώπον, ὥσπερ ἐκέλευον οἱ μάντις, ἠφάνισεν· αὐτὸς δ' ἠθύμει καὶ δύσελπις ἦν πρὸς τὸ θεῖον ἤδη, καὶ πρὸς τὰς φίλας ὑποπλος. μάστιγα δ' Ἀντίπατρον ἐφοβεῖτο, καὶ τὰς παῖδας, ὧν Ἰόλαος ¹ μὲν ἀρχαιονοχοσ ἦν· ὁ δὲ Κάσανδρος ἀφῆλο μὲν νεωσί· θεασάμενος δὲ βαρβάρως τιὰς προσκυνῶντας, ἅτε δὴ τετραμμένος Ἑλλητικῶς, καὶ τοιῶτο πρότερον μηδὲν ἑαρκικῶς, ἐγέλασε προπετέερον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὠργίσθη, καὶ δραξάμενος αὐτῆ τῶν τριχῶν, σφόδρα ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἔπαισε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν τοῖχον ². αὐτῶς δὲ πρὸς τὰς κατηγορεῦσας Ἀντιπάτρα λέγειν τι βελόμενον τὸν Κάσανδρον ἐκινῶν· Τί λέγεις; ἔφη, τσσαύτην ὁδὸν ἀνθρώπος μηδὲν ἀδικημένες, ἀλλὰ συκοφαντεῦσας ἐλθεῖν; φήσαντος δὲ τῆ Κασάνδρα, τῆτ' αὐτὸ σημεῖον εἶναι τῆ συκοφαντεῖν, ὅτι μακρὰν ἤμεσι τῶν ἐλέγχων, ἀναγελάσας ὁ Ἀλέξανδρος· Ταῦτ' ἐκεῖνα, ἔφη, σοφίσματα τῶν Ἀριστοτέλης εἰς ἐπάτερον τῶν λόγων, οἰμωξόμενος γ' ἂν ³ μικρὸν ἀδικῶντες φανῆτε τὰς ἀνθρώπους. τὸ δ' ὅλον ἔτω ⁴ φασὶ δεινὸν ἐνδύναι

¹ Scribendum esse Ἰόλαος, monet Br. & Mos. Duf. Infra c. 77. ipse Plut. habet Ἰόλα.

² Junt. Ald. Crat. πρὸς τοῖχος.

³ Vulgo οἰμωξόμενοι ἂν· sec. Aldinam. V. e Junt. οἰμωξόμενων ἂν. Mos. Duf. maluit, quod in Anon. est: οἰμώξει μὲν ἔν, scil. Antipater, vel οἰμώξετε, quia sequitur ἀδικῶντες φανῆτε. R. jam dedit, uti est in textu — qui, Aristoteles, certo certius plohabit (h. e. male peribit) ubi vos (tu cum patre tuo & cum factione vestra adversus me conjurata, qua in factione etiam Aristoteles est) deprehendimini vel parum ab aequo jure desciivisse.

⁴ Sic cum V. & Anon. dari voluit Mos. Duf. pro vulg. αὐτῶ, deditque R.

καὶ δευσοποιὸν ἐγγενέσθαι τῇ ψυχῇ τῷ Κασάνδρῳ τοῦ
δέου, ὡσεύ ὑπερον χρόνοις πολλοῖς, ἤδη Μακεδόνων βα-
σιλεύοντα, καὶ κρατῦντα τῆς Ἑλλάδος, ἐν Δελφοῖς
περιπατῦντα καὶ θεάμενον τὰς ἀνδριάντας, εἰκόνοσ Ἀλεξ-
άνδρου Φανείσης, ἔφνω πληγέντα Φρίξαι καὶ κραδανθῆ-
ναι¹ τὸ σῶμα, καὶ μόλισ ἀναλαβεῖν ἑαυτὸν ἰλιγγιάσαν-
τα πρὸς τὴν ὄψιν.

LXXV. Ὁ δ' ἐν Ἀλέξανδρῳ ὡσ ἐνέδωκε τότε
πρὸς τὰ θεῖα, ταραχώδῃσ γενόμενοσ καὶ περίφοβοσ τὴν
διάνοιαν, ἔδεν ἦν μικρὸν ἔτωσ τῶν ἀήθων καὶ ἀτόπων,
ὃ μὴ τέρας ἐποιεῖτο καὶ σημεῖον· ἀλλὰ θυομένων καὶ
καθαίρόντων καὶ μαντευόντων² μεσὸν ἦν τὸ βασίλειον.
ἔτωσ ἄρα δεινὸν μὲν ἀπισία³ πρὸς τὰ θεῖα, καὶ περι-
φρόνησισ αὐτῶν· δεινὴ δ' αὖθις ἡ δεισιδαιμονία, δίκην
ὑδατοσ ἀεὶ πρὸς τὸ ταπεινέμενον, καὶ ἀναπληρῦν ἀβελ-
τερίασ καὶ φόβῃ τὸν Ἀλέξανδρον γενόμενον⁴. ἔ μὴν
ἀλλὰ, καίπερ⁵ χρησμῶν γε τῶν περὶ Ἡφαισίωνοσ ἐκ
θεῶ

1 V. κραδῆναι.

2 R. suspr. σημεῖον· ὄθεν ἅμα θυομ. κ. καθαιρ. καὶ μαν-
τευομένων.

3 R. quaerit, annon cum artic. ἡ, uti paulo post ἡ δεισιδ.
Seq. vocem περιφρόν. dedit idem e Junt. pro καταφρ. quod ex
Ald. prodiit.

4 Petav. ad Themist. notante Mos. Duf. locum hunc ita re-
figit: ἡ δεισιδαιμονία δ. ὑ. α. πρὸς τὸ ταπεινέμενον ἔρεσσα καὶ
ἀναπληρῦσα τῶν γενομένων. Mos. Duf. mavult: ἡ δεισιδαιμονία,
δίκην ὑδατοσ, ἀεὶ πρὸς τὸ ταπεινέμενον καὶ κάταντες ἔρεσσα, ἀβελ-
τερίασ καὶ φόβῃ τὸν Ἀλέξανδρον ἀνεπλήρη. R. ordinem ver-
borum ita restituendum censet: τὸ βασίλειον, καὶ ἀναπληρῦν-
των ἀβελτερίασ καὶ φόβῃ τὸν Ἀλέξανδρον. ἔτωσ ἄρα δεινὸν
μὲν ἀπισία (vel ἡ ἀπ.) — πρὸς τὸ ταπεινέμενον παραγενομέ-
νον — plena erat regia, mentemque Alexandri stultitia ὁ
formidine implentium. Adeo res sunt atrocēs, ut illinc cou-
tentius deorum, ita rursus hinc superstitio, semper illa soliti-
ta in animos depressos incumbere, ut aqua nunquam non in
loca humilia subsidit.

5 V. καί. Junt. καὶ περὶ χρ. R. aut delendum esse cen-
set

θεῶ κομιθέντων, ἀποθέμενος τὸ πένθος, αὐτὸς ἦν ἐν θυσίαις καὶ πότοις. ἐσιάσας δὲ λαμπρῶς τὰς περὶ Νέαρχον, εἶτα λησάμενος, ὥσπερ εἰώθει, μέλλων καθέσθαι, Μηδίας δεηθέντος, ὤχετο κωμασόμενος πρὸς αὐτόν· κἀκεῖ πῶν ὅλην τὴν ἐπιῆσαν ἡμέραν, ἤρξατο πυρέττειν, ἅτε σιύφον Ἡρακλῆος ἐκπῶν, ἔτ' ἄφνω διαλλαγῆς¹ γενόμενος τὸ μετάφρενον, ὥσπερ λόγχη πεπληγῶς· ἀλλὰ ταῦτα τινὲς ᾤοντο δεῖν γράφειν, ὥσπερ δράματος μεγάλης τραγικῶν ἐξόδιον καὶ περιπαθὲς πλάσαντες. Ἄρισόβελος δὲ Φησιῶν αὐτὸν πυρέττοντα μανικῶς, διψήσαντα δὲ σφόδρα, πιεῖν οἶνον· ἐν ταῦτα δὲ φρενιτιάσαι, καὶ τελευτῆσαι τριακάδι² Δαισίε μηνός.

LXXVI. Ἐν δὲ ταῖς ἐΦημερίσιν ἔτως γέγραπται περὶ τὴν νόσον. Ὀγδόη ἐπὶ δεκάτῃ Δαισίε μηνός ἐκάθουθεν ἐν τῷ λητρῶνι διὰ τὸ πυρέξαι. τῇ δ' ἐξῆς λησάμενος εἰς τὸν θάλαμον μετῆλθε, καὶ διημέρευε πρὸς Μηδίον κυβεύων. εἶτ' ὄψε λησάμενος, καὶ τὰ ἱερὰ τοῖς θεοῖς ἐπιθεῖς, ἐμφαγών, διὰ νυκτὸς ἐπύρεξε. τῇ εἰκάδι λησάμενος, πάλιν ἔθυσσε τὴν εἰδισμένην θυσίαν· καὶ κατακειμένος ἐν τῷ λητρῶνι³ τοῖς περὶ Νέαρχον ἐχόλαζεν, ἀκροώμενος τὰ περὶ τὸν πλεῦν καὶ τὴν μεγάλην θάλατταν. τῇ δεκάτῃ Φθίνοντος ταῦτα ποιήσας μᾶλλον ἀνεφλέχθη, καὶ τὴν νύκτα βαρέως ἔχε, καὶ τὴν ἐπιῆσαν ἡμέραν ἐπύρεττε σφόδρα. καὶ μεταρθεῖς κατέκειτο παρὰ τὴν μεγάλην κολυμβήθραν· ὅτε δὴ τοῖς ἡγεμόσι διελέχθη περὶ τῶν ἐρήμων ἡγεμονίας τάξεων, ὅπως καταστήσωσι δοκιμάσαντες. ἐβδόμη σφόδρα

Z 2

πυρέτ-

set καίπερ, vel καὶ περὶ, aut legendum: ἔ μὴν ἀλλὰ, καίπερ περιδεῖς χρησμῶν γε — veniuntamen, tamesi adeo exsternatus meum esset, allatis tamen oraculis &c.

1 V. διαλαγῆς.

2 Mol. Duf. susp. Ἐπίτῃ Φθίνοντος esse scribendum, uti infra dicitur c. 76.

3 Apud Arrian. ἀνδρῶνι legitur.

πυρέτων ἔθυσεν ἕξαρθεὶς πρὸς τὰ ἱερά. τῶν δ' ἡγεμόνων ἐκέλευε τὰς μεγίστας διατρίβειν ἐν τῇ αὐλῇ, ταξιάρχης ¹ δὲ καὶ πεντακοσιάρχης ἕξω νυκτερεύειν. εἰς δὲ τὰ πέραν βασιλεια διακομιθεὶς, τῇ ἑκτῇ σμικρὸν ὑπνωσεν. ὁ δὲ πυρετὸς ἐκ ἀνῆκεν. ἐπελθόντων δὲ τῶν ἡγεμόνων, ἦν ἄφρωνος, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν πέμπτην. διὸ καὶ τοῖς Μακεδόσιν ἔδοξε τεθνᾶναι, καὶ κατεβῶων ἐλθούσας ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ διηπειλῶντο τοῖς ἐταίροις, ἕως ἐβιάσαντο. καὶ τῶν θυρῶν αὐτοῖς ἀνοιχθεῖσων, ἐν τοῖς χιτῶσι καθ' ἓνα πάντες παρὰ τὴν κλίνην παρεξήλθον. ταύτης ² δὲ τῆς ἡμέρας οἱ περὶ Πύθωνα καὶ Σέλευκον εἰς τὸ Σαραπεῖον ἀποσαλέντες, ἠρώτων, εἰ νομίσουσιν ἐκεῖ τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ θεὸς κατὰ χάραν ἔαν ἀνεῖλε. τῇ δὲ τρίτῃ Φθίνουλος πρὸς δεξιὴν ἀπέθανε.

LXXVII. Τάτων τὰ πλεῖστα κατὰ λέξιν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἔτω γέγραπται. Φαρμακείας δ' ὑποψίαν αὐτίκα μὲν εἰς ἔχεν. ἑκτῷ δ' ἔτει Φασὶ μνηύσεως ³ γενομένης, τὴν Ὀλυμπιάδα πολλὰς μὲν ἀνελεῖν, ἐνρίψαι δὲ τὰ λείψανα τῷ Ἰόλα τεθνηκότος, ὡς τότε τὸ Φάρμακον ἐγχεάουλος. οἱ δ' Ἀριστοτέλη Φάσκοιτες Ἀντιπάτρῳ σύμβελον γεγενῆσθαι τῆς πράξεως, καὶ ὅπως δι' ἐκεῖνα νομιθῆναι τὸ Φάρμακον, Ἀγνόθεμιν τινα διηγείσθαι λέγουσιν, ὡς Ἀντιγόνα τῷ βασιλέως ἀπέσταντα ⁴. τὸ δὲ Φάρμακον ὕδωρ εἶναι ψυχρὸν καὶ παγετῶδες ἀπὸ πέτρας τιδὸς ἐν Νοναυρίδι ἕσης, ἢ ὡσπερ δρόσου λεπτὴν ἀναλαμβάνουσαι εἰς ὄνα χηλὴν ἀποτίθενται. τῶν γὰρ ἄλλων ἐδὲν ἀγγείων σέγειν, ἀλλὰ διακόπτειν ὑπὸ ψυχρότητος καὶ δριμύτητος. οἱ δὲ πλεῖστοι τὸν λόγον ὅπως οἴονται πεπλάσθαι τὸν περὶ τῆς Φαρμακείας· καὶ τεκμήριον αὐτοῖς ἔστω μικρὸν, ὅτι, τῶν ἡγεμόνων

1 Arrian. χιλιάρχης.

2 V. Γετάρτης, quod Mof. Duf. probat.

3 V. ζήτησεως.

4 V. ἀπέσταντος.

μόνων σασιασάντων ἐφ' ἡμέρας πολλὰς, ἀθεράπευτον τὸ σῶμα κείμενον ἐν τόποις θερμοῖς καὶ πυριγώδεσιν, ἔδεν ἔχει τοιαύτης Φθορᾶς σημεῖον, ἀλλ' ἔμεινε καθαρὸν καὶ πρόσφατον. ἡ δὲ Ῥωξάνη κύσσα μὲν ἐτύγχανε, καὶ διὰ τῆτο τιμωμένη παρὰ τοῖς Μακεδόσι· δυσζήλων δ' ἔχουσα πρὸς τὴν Στάτειραν, ἐξηπάτησεν αὐτὴν ἐπισολῇ τινι πεπλασμένη παραγενέσθαι, καὶ προσαγαγεῖσθαι¹ μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἀπεκτείνε, καὶ τὰς νεκρὰς εἰς τὸ Φρέαρ κατέβαλε καὶ συνέχωσεν, εἰδότες ταῦτα Περδίκκας καὶ συμπράττοντος. ἦν γὰρ ἐκεῖνος εὐθύς ἐν δυνάμει μεγίστη, τὸν Ἀρριδαῖον, ὥσπερ δορυφόρημα τῆς βασιλείας, ἐφελκόμενος, γεγονότα μὲν ἐν γυναικὸς ἀδόξῃ καὶ κοινῇ, Φιλίνης, ἀτελῇ δὲ τῷ Φρονεῖν ὄντα διὰ σώματος νόσον, ἃ Φύσει προσπεσῶσαν, ἐδὲ αὐτομάτως· ἀλλὰ καὶ πάνυ Φασίν παιδὸς ὄντος αὐτῆ διαφαίνεσθαι χάριεν ἦθος, καὶ ἐκ ἀγεννῆς, εἶτα μέντοι Φαρμάκοις ἔπ' Ὀλυμπιάδος κακωθέντα διαφθαρῆναι τὴν διάνοιαν.

Γ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ.

Τὴν Κίννα τῆ μοναρχήσαντος² θυγατέρα, Κορηλίαν, ὡς ἐπειράτησε Σύλλας, ἔτ' ἐλπίσιν, ἔτε Φόβῳ δυνηθεῖς ἀποσπάσαι Καίσαρος, ἐδήμεισε τὴν Φερνὴν αὐτῆς. αἰτία δὲ Καίσαρι τῆς πρὸς Σύλλαν ἀπεχ-

Z 3

θείας,

1 i. e. προσελθῶσαν πρὸς ἑαυτήν. Sic R. dedit de suo pro vulg. προσαγαγεῖσθαι. Querit idem, cujusnam foror designetur? Statiraene, an Roxanae? Num praeter Statiram etiam foror ejus necata sit a Roxana? An solam Statiram necaverit Roxana, ab forore sua adjuta? Posterius ei videtur praestare.

2 Aliquantulum improprie usurpat Plut. hoc vocabulum. Luc. Corn. Cinna non solus, sed cum collegis quatuor consulatum gessit: quia tamen ii fere ab ipso pendebant, & nutu Cinnæ agebantur omnia, isque Marianam tyrannidem resuscitaverat, non male dicitur hic μοναρχῆσαι. Xyl. — Guarinius *dictatorem* vertit.

Δείας, ἢ πρὸς Μάριον οἰκειότης ἦν. Ἰαλίᾳ γὰρ, πα-
 τρὸς ἀδελφῆ Καίσαρος, ὁ πρεσβύτερος συνώκει Μάριος,
 ἐξ ἧς ἐγγόνει Μάριος ὁ νεώτερος, ἀνεψιὸς ὦν Καίσα-
 ρος. ὡς δ' ὑπὸ πλήθους Φόνων ἐν ἀρχῇ καὶ δι' αἰχολίας
 ὑπὸ Σύλλα παρορώμενος ἐκ ἠγάπησεν, ἀλλὰ μετῴων ἰε-
 ρωσύνην εἰς τὸν δῆμον προσῆλθεν ¹, ἔπω πάνυ μεϊράκιον
 ὦν, ταύτης μὲν ἐπιτεσεῖν αὐτὸν ὑπεναντιωθεὶς Σύλλας
 παρεσηεύασε ². περὶ δ' ἀναιρέσεως βεβουλευόμενος, ἐνίων
 λεγόντων, ὡς ἐκ ἔχει λόγον ἀποκλινύουαι παῖδα τηλι-
 κῆτον, ἐκ ἔφη νῦν ἔχειν αὐτὰς, εἰ μὴ πολλὰς ἐν τῷ
 παιδί τέτρω Μαρίας ἐνορῶσι. ταύτης τῆς Φωνῆς ἐνεχ-
 θεύσης πρὸς Καίσαρα, συχνὸν μὲν τινα χρόνον πλα-
 νώμενος ἐν Σαβίνοις ³ ἐκλεπτεν ἑαυτὸν. ἔπειτα δι' ἀρ-
 ρῶσιαν εἰς οἰκίαν ἐτέραν ⁴ μετακιομίζόμενος, κατὰ νύκτα
 περιπίπτει στρατιώταις τῶ Σύλλα διερευνημένοις ἐπεῖνα τὰ
 χωρία, καὶ τὰς κευρυμμένους συλλαμβάνουσιν. ὦν τὸν
 ηγεμόνα, Κορνήλιον, πείσας δυσὶ ταλάντοις ἀφείθη,
 καὶ καταβάς εὐθύς ἐπὶ θάλατταν, ἐξέπλευσεν εἰς Βι-
 θυλίαν πρὸς Νικομήδην ⁵ τὸν βασιλέα. παρ' ᾧ δια-
 τρίψας χρόνον ἔ πολὺν, εἴτ' ἀποπλέων, ἀλίσκεται
 περὶ τὴν Φαρμακῆσαν νῆσον ὑπὸ πειρατῶν, ἥδη τότε
 σόλοις

¹ Mos. Duf. προσῆλθεν legi vult. R. consentit, aut pro eis
 τὸν δ. mavult πρὸς vel ὡς γ. δ.

² Suetonius & Vellejus, Rualdo monente, differunt a Plu-
 tarcho. Ut illi referunt, Caesar a Mario Cinnaque adhuc Ro-
 mae dominantibus sacerdos Dialis est factus, postmodum vero
 Sylla victor id sacerdotium ei ademit.

³ V. ἐν Σαλαμίνοις.

⁴ R. monente subaud. ἐξ ἐτέρας, ἐν ᾗ γίως ἐλελήθει κευρυμ-
 μένος. Pro δι' ἀρρῶσιαν Casaubonus dari voluit δι' ἀρρῶσιος.
 Tuetur Rualdus vulgatam, monens, hoc in loco usurpatum
 esse διὰ ἐνδεικτικῶς, & statum indicare ipsum, in quo Caesar
 fuit, cum Syllanorum inquisitorum metu alio atque alio demi-
 graret.

⁵ V. Νικομήδης.

σόλοις μεγάλοις καὶ σκάφειν ἀπλέτοις κατεχόντων τὴν θάλατταν.

II. Πρῶτον μὲν ἐν αἰτηθεῖς ὑπ' αὐτῶν λύτρα εἰκοσιτάλαντα κατεγέλασεν, ὡς ἐν εἰδότων, ὃν ἤρηκοιεν· αὐτὸς δ' ὠμολόγησε πεντήκοντα δώσειν. ἔπειτα τῶν περὶ αὐτὸν ἄλλων εἰς ἄλλην διαπέμψας πόλιν ἐπὶ τὸν ¹ τῶν χρημάτων πορισμὸν, ἐν ἀνθρώποις Φοινικωτάτοις Κίλιξι μεθ' ἑνὸς Φίλα καὶ δυοῖν ἀκολέθοιν ἀπολελειμμένους, ἅτω καταφρονητικῶς εἶχεν, ὥσε πέμπων, ὁσάκις ἀναπαύοιτο, προσέτατ' ἐν αὐτοῖς σιωπᾶν. ἡμέραις δὲ τεσσαράκοντα δυεῖν δεύσαις, ὥσπερ ἐ Φρερέμενος, ἀλλὰ δορυφορέμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐπὶ πολλῆς ἀδείας συνέπαιζε καὶ συνεγυμνάζετο. καὶ ποιήματα γράφων καὶ λόγους τινας, ἀκροαταῖς ἐκείνοις ἐχρήτο· καὶ τὰς μὴ θαυμάζοντας ἀντικρυς ἀπαιδεύτας καὶ βαρβάρους ἀπεκάλει, καὶ σὺν γέλωτι πολλάνικς ἠπέειλε κρεμᾶν αὐτὰς. οἱ δ' ἔχαιρον, ἀφελεία τινὶ καὶ παιδιᾷ ² τὴν παρρησίαν ταύτην νέμοντες. ὡς δ' ἦμιον ἐν Μιλήτῃ τὰ λύτρα, καὶ δὲς ἀφείδη, πλοῖα πληρώσας εὐθύς ἐν τῇ Μιλησίῳ λιμένῳ, ἐπὶ τὰς λησᾶς ἀνήγετο· καὶ καταλαβὼν ἔτι πρὸς τῇ νήσῳ ναυλοχῶντας, ἐκράτησε τῶν πλειῶν. καὶ τὰ μὲν χρήματα λείαν ἐποίησατο, τὰς δ' ἀνδρας ἐν Περγάμῳ καταθέμενος εἰς τὸ δεσμωτήριον, αὐτὸς ἐπορεύθη πρὸς τὸν διέποντα τὴν Ἀσίαν Ἰένιον ³, ὡς ἐκείνῳ προσῆμιον, ὄντι στρατηγῷ, κολάσαι τὰς ἐαλωκότας. ἐκείνῃ δὲ καὶ τοῖς χρήμασιν ἐποφθαλμῶντος, (ἦν γὰρ ἐν ὀλίγῳ) καὶ περὶ τῶν αἰχμαλώτων σκέψασθαι φάσκοντος ἐπὶ χολῆς, χαίρειν ἔσας αὐτὸν

Z 4

¹ Hunc artic. τὸν R. de suo addidit.

² Br. notat, Xyl. recte vertisse *joco*, Cruiser. & alios interpp. prave *aesati*.

³ Junt. Ald. Crat. cum Ms. Par. Ἰέγκον. Steph. Ἰένιον. Sic & Xyl. vertit, Vellejum secutus Paterculum, Guarin, Julium.

ὁ Καῖσαρ, εἰς Πέργαμον ἄχεται, καὶ προαγαγὼν τὰς ληστὰς ἀπαντας ἀνεσαύρωσεν, ὥσπερ αὐτοῖς δοκῶν παλίζειν ἐν τῇ νήσῳ προειρήμει πολλάκις.

III. Ἐκ δὲ τότε τῆς Σύλλα δυνάμεως ἤδη μαραινομένης, καὶ τῶν οἴκοι καλέντων αὐτὸν, ἐπλευσεν εἰς Ῥόδον ἐπὶ χολῆν ¹ πρὸς Ἀπολλώνιον τὸν τῷ Μόλωνος, ἔ καὶ Κικέρων ἠεροῶτο, σοφισεύοντος ἐπιφανῶς, καὶ τὸν τρόπον ἐπιεικῶς εἶναι δοκῆντος. λέγεται δὲ καὶ Φύναι πρὸς λόγους πολιτικὰς ὁ Καῖσαρ ἄριστα, καὶ διαπονήσαι Φιλοτιμώτατα τὴν Φύσιν, ὡς τὰ δευτερεῖα μὲν ἀδριτίως ² ἔχειν, τὸ δὲ πρωτεῖον, ὅπως τῇ δυνάμει καὶ τοῖς ὅπλοις πρῶτος εἶη μᾶλλον, ἄλλοις ³ ἀχοληθεῖς

¹ Sic Steph. dedit. In Junt. & Ald. uno vocabulo extat ἐπισολῆν. Neutram lectionem R. probat. In Crat. εἰς Ῥόδον πρὸς Ἀπ. absque his & aliis vocabulis, me judice, vitiose infertis. Quod Plut. Apollonium *Molonis filium* dixerit, a Xyl. Rualdo & aliis improbatur. *Molo* enim ipsius Apollonii cognomen erat.

² Legi etiam ἀκρίτως, testis est H. Steph.

³ Vulgo ἀλλ' praemissio puncto. Quare haud mirum, quod plures de hoc loco emendando exsisterint sententiae. Xyl. ἀχ ante ὅπως inserit. H. Steph. ἀλλ', cum orationis structuram perturbet, expungendum censet, quasi ortum ex repetitis a librario per imprudentiam primis litteris vocis μᾶλλον. Idem Dacer. sentit. Br. supr. ἀλλοις, quod probavit Mos. Duf. deditque R. Superesse tamen adhuc offensionculas quasdam, hic item monet, primum quod non ὑφεῖναι γε dicatur, sed γενοί (hinc ἀφεῖναι sufficiens censet, pro quo V. ἀπειναι) deinde quod multo concinnius hoc ordine starent verba: τὸ δὲ πρωτεῖον, πρὸς ὅπερ ἡ Φύσις ὑφηρεῖτο, ὅπως τῇ δυνάμει καὶ τοῖς ὅπλοις πρῶτος εἶη μᾶλλον, ἄλλοις ἀχοληθεῖς ἀφεῖναι — Addit, ἄλλοις in his non esse generis neutrius, sed masculini; πρὸς ὅπερ autem semper redire ad τὸ πρωτεῖον, utcumque verba componas. Moses Duf. pro τὸ πρωτ. maluit, quod est in Anon. τῶν δὲ πρωτεῖων. Punctum post ὑφηρεῖτο R. dedit. Vulgo cohaerent sequentia cum praecedentibus. Annon, nova hac interpunctione admissa, frigidius dicta videntur, quae se-

quun-

θεῖς ὑφείναι, πρὸς ὅπερ ἡ Φύσις ὑφηγεῖτο· τῆς ἐν τῷ λέγειν δεινότητος, ὑπὸ στρατειῶν καὶ πολιτείας, ἣ κατενῆσατο τὴν ἡγεμονίαν, ἐκ ἐξιμόμενος. αὐτὸς δ' ἔν ὑσερον ἐν τῇ πρὸς Κιμέρωνα περὶ Κάτωνος ἀντιγραφή¹ παραιτεῖται, μὴ στρατιωτικῆ λόγον ἀνδρὸς ἀντεξετάζειν πρὸς δεινότητα ῥήτορος εὐφυῆς, καὶ χολὴν ἐπὶ τῷ² πολλὴν ἄγοντος.

IV. Ἐπανελθὼν δ' εἰς Ῥώμην, Δολοβέλλαν ἐκρινε κικνώσεως ἐπαρχίας, καὶ πολλαὶ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τῶν πόλεων³ μαρτυρίας αὐτῷ παρέχον. ὁ μὲν ἔν Δολοβέλλας ἀπέφυγε τὴν δίκην. ὁ δὲ Καῖσαρ, ἀμειψόμενος τὴν Ἑλλάδα τῆς προθυμίας, συνηγόρευσε αὐτῇ Πόπλιον Ἀντώνιον διωκόμενον δωροδοκίας, ἐπὶ Λευκάδας τῆ Μάρκῃ⁴, Μακεδονίας στρατηγῆ. καὶ τοσούτον ἴχυσεν, ὥστε τὸν Ἀντώνιον ἐπιμαλέσασθαι τὰς δημάρχους, σκηψάμενον ἐκ ἔχειν τὸ ἴσον ἐν τῇ Ἑλλάδι πρὸς Ἑλληνας. ἐν δὲ Ῥώμῃ⁵ πολλὴ μὲν ἐπὶ τῷ λόγῳ περὶ τὰς συνηγορίας αὐτῆ χάρις ἐξέλαμπε, πολλὴ δὲ τῆς περὶ τὰς δεξιώσεις καὶ ἑμιλίας ΦιλοΦροσύνης εὖνοια παρὰ τῶν δημοτῶν ἀπήντα, Θεραπευτικῆ παρ' ἡλικίαν ὄντος. ἦν δὲ τις καὶ ἀπὸ δείπνων καὶ τραπέζης, καὶ ὅλως τῆς περὶ τὴν διαίταν λαμπρότητος αὐξανομένη κατὰ μικρὸν αὐτῷ δύναμις εἰς τὴν πολιτείαν. ἦν τὸ

Z 5

πρῶ-

quantur? Probem potius, quae Steph. de vocibus his πρὸς ὅπερ ἡ Φ. ὑφ. 7ης ε. 7. λ. δ. ἐκ ἐξικ. junctis tradit — cuius inon ad illum usque gradum eloquentiae pervenisse, ad quem pautuae inclinatio eum ducebat. Priora autem sic lego: ἴων δὲ πρωτείων (si tenetur ὑφείναι, uti antea 7ῆ δευτερεῖα) ὅπως — πρῶτος εἶη, μᾶλλον ἀρχοληθεῖς ἄλλοις ὑφείναι.

1 *Anticatonem* Caesaris designat.

2 R. dubitat, utrum ἐπὶ τῷ, an ἐπὶ γέτῳ h. l. fit convenientius.

3 R. mavult sic strui: πολλαὶ ἴων ἀπὸ (vel ἐπὶ) 7ης Ἑλ. πόλ.

4 V. 7ῆ μάρτυρος.

5 R. deesse censet post h. v. πρὸς Καίσαρα. Deinde mavult πολλὴ μὲν ἔν ἴων λόγων περὶ 7ῆς συνηγ.

πρώτων οἱ Φθονῆντες, οἴομενοι ταχύ, τῶν ἀναλωμάτων ἐπιλιπόντων, ἐξίτηλον ἔσεσθαι, περιεώρων ἀνθίσταν ἐν τοῖς πολλοῖς· ὁψέ δ' ἤθοντο, μεγάλης καὶ δυσανατρέπτου γενομένης, καὶ βαδίζουσης ἀντικρυς ἐπὶ τὴν τῶν ὄλων μεταβολήν, ὡς ἐδεμίαν ἀρχὴν πράγματος ἡγητέον μικρὰν, ἣν ἔ¹ ταχύ ποιεῖ μεγάλην τὸ ἐνδελεχές, ἐκ τῆς καταφρονηθῆναι τὸ μὴ κωλυθῆναι λαβῆσαν· ὁ γ' ἐν πρώτος ὑπιδέσθαι δοικῶν αὐτῆ καὶ φοβηθῆναι τῆς πολιτείας, ὡσπερ θαλάττης, τὰ διαγεγῶντα, καὶ τὴν ἐν τῷ Φιλανθρώπῳ καὶ Ἰλαρῷ κενυρυσμένην δεινότητα τῆς ἡθῆς καταμαθῶν Κιμέρων, ἔλεγε τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ἐπιβλεύμασιν αὐτῆ καὶ πολιτεύμασι τυραννικὴν ἐνορᾶν διάνοιαν· ἀλλ' ὅταν, ἔφη, τὴν κόμην ἔτω διακειμένην περιτῶς ἴδω, κἀκείνῳ ἐνὶ δακτύλῳ κνώμενον², ἔ μοι δοκεῖ πάλιν ἔτος ἀνθρώπος εἰς νῦν ἂν ἐμβαλέσθαι τηλικῶτο κανόν, ἀναίρεσιν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας. ταῦτα μὲν ἔν ὕπερον.

V. Τῆ δὲ δήμῳ πρώτην μὲν ἀπόδειξιν τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας ἔλαβεν, ὅτε πρὸς Γαίῳ Ποπύλιον³ ἐρίσας ὑπὲρ χιλιαρχίας, πρότερος ἀνηγορεύθη· δευτέρα δὲ, καὶ καταφανεσέραν, ὅτε, τῆς Μαρίας γυναικὸς, Ἰελίας, ἀποθανύσης, ἀδελφιδῆς ὦν αὐτῆς ἐγνώμιόν τε λαμ-

¹ H. Steph. conjecerat, ante μικρὰν deesse ἔτω, quod & in Anon. extat, & a Mose Duf. probatur, ut sit, quasi dixisset ἔτω μικρὰν, ὡς μὴ ταχύ ποιεῖν. Si non addatur ἔτω, Stephano potius dicendum videtur, ἣν ἂν ταχύ ποιῆ μεγ. γὼ ἐνδ. Observat adhuc idem, particulam ὡς jungi posse cum verbo ἤθοντο, posse vero etiam post μεταβολὴν dari punctum, ut haec verba ὡς ἐδεμία &c. velut ἐπιφωνηματικῶς subjungantur. R. suspr. μικρὰν, ἔ ταχύ τὴν τελευταίην ποιεῖ μεγάλην, nullius rei principium pro minuto esse habendum atque contemnendum, cui rei exitum reddat ingentem assiduitas.

² Haec in molles dici, a quibus non facile timendum rei publicae videtur, Xyl. adnotat.

³ Sic Br. consentientibus omnibus Interpp. dari voluit, de- ditque R. pro vulg. Πόπλιον. In Anon. est Ποπύλιον.

λαμπρὸν ἐν ἀγορᾷ διήλθε, καὶ περὶ τὴν ἐπιφορὰν ἐτόλμησεν εἰκόνας Μαρίας ¹ προδέδαι, τότε πρῶτον ὀφθείσας μετὰ τὴν ἐπὶ Σύλλα πολιτείαν, πολεμίων τῶν ἀνδρῶν κριθέντων. ἐπὶ τῷ γὰρ ἐνίῳ καταβοησάντων τῷ Καίσαρος, ὁ δῆμος ἀντήχησε λαμπρῶ ² δεξάμενος κρότῳ, καὶ θαυμάσας ὡσπερ ἐξ ἄδε διὰ χρόνων πολλῶν ἀνάγοντα τὰς Μαρίας τιμὰς εἰς τὴν πόλιν. τὸ μὲν ἔν ἐπὶ γυναιξὶ πρεσβυτέραις λόγος ἐπιταφίαις διεξιέναι, πάτριον ἦν Ῥωμαίοις· νέαις δ' ἐκ ἂν ἐν ἔθει, πρῶτος εἶπε Καῖσαρ ἐπὶ τῆς ἑαυτῆ γυναικὸς ἀποθανέσης· καὶ τῶτ' ἠνεγκεν αὐτῷ χάριν τινα, καὶ συνεδημαγωγῆσε τῷ πάθει τὰς πολλὰς ὡς ἡμερον ἀνδρα καὶ περίμεσον ἡθῆς ἀγαπᾶν. θάψας δὲ τὴν γυναικίαν, ταμίαις εἰς Ἰβηρίαν ἐνὶ τῶν στρατηγῶν, Βαίτερι ³, συνεξήλθεν, ὃν αὐτόν τε τιμῶν ἀεὶ διετέλεσε, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆ πάλιν ἀρχῶν ⁴ ταμίαν ἐποίησε. γενόμενος δ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης, τρίτην ἠγάγετο γυναικίαν ⁵, Πομπηίαν, ἔχων ἐκ Κορυθίας θυγατέρα, τὴν ὑπερον Πομπηίῳ Μάγνῳ γαμηθεῖσαν. χρώμενος δὲ ταῖς δαπάναις ἀφειδῶς, καὶ δοιῶν μὲν ἐφήμερον καὶ βραχειῶν ἀντικαταλλάττεσθαι μεγάλων ἀναλωμάτων δόξαν, ὠνέμενος δὲ ταῖς ἀληθείαις τὰ μέγιστα μικρῶν, λέγεται, πρὶν εἰς ἀρχὴν τινα καθίσασθαι, χιλίων καὶ τριακοσίων γενέσθαι χρεωφειλέτης ταλάντων. ἐπεὶ δὲ τῷτο μὲν, ὀδῆ τῆς Ἀπ-
πίας

¹ R. mavult Μαρτίων, senioris atque junioris, ob insequens τῶν ἀνδρῶν πολεμίων κριθέντων.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. λαμπρῶς.

³ Sic R. dedit pro vulg. Βαίτερι. Anon. Βίτερι, quod Xy. & Ruald. legendum censuerunt, & dari voluerunt Mos. Duf. & Br. cum Caesarem sub *Anistio Vetere* quaestorem fuisse, testatur Vellej. Paterculus.

⁴ V. πάλιν αὐτὸς ἀρχῶν, quod probat Mos. Duf.

⁵ Primam Plutarchus non commemoravit, quae fuit Cossuttia, de equestri ordine: qua dimissa Corneliani, Ciunae filiam, duxit. Xyl.

πίας ἀποδειχθεὶς ἐπιμελητῆς, πάμπολλα χρήματα προσανάλωσε τῶν ἑαυτῆ· τῆτο δ', ἀγορανομῶν, ζεύγη μονομάχων τριακόσια καὶ εἴποσι παρέχε, καὶ ταῖς ἄλλαις περὶ τὰ θεάτρα καὶ πομπὰς καὶ δεῖπνα χορηγίαις καὶ πολυτελείαις τὰς πρὸ αὐτῆ κατέκλυσε Φιλοτιμίας, ἔτω διέθηκε τὸν δῆμον, ὡς καινὰς μὲν ἀρχὰς, καινὰς δὲ τιμὰς ζητεῖν ἕκασον, αἷς αὐτὸν ¹ ἀμείψαιτο.

VI. Δυσὶν δ' ἐσῶν ἐν τῇ πόλει εἴσεων, τῆς μὲν ἀπὸ Σύλλα, μέγα δυναμένης, τῆς δὲ Μαριανῆς, ἣ τότε κατεπήχει καὶ διέσπασο ², νομιδῆ ταπεινὰ πράττεσα, ταύτην ἀναρῶσαι καὶ προσαγαγέσθαι ³ βηλόμενος, ἐν ταῖς ἀγορανομικαῖς Φιλοτιμίαις ἀκμὴν ἐχέσαις ⁴ εἰκόνας ἐποίησατο Μάρκῃ κρύφα, καὶ νίκας τροπαιοφόρος, ὡς φέρων νυκτὸς εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀνέστησεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ, τὰς θεασαμένους μαρμαίροντα πάντα χρυσῶ, καὶ τέχνη κατεσκευασμένα περιτῶς (διεδῆλε δὲ γράμμασι τὰ Κιμβρῖα κητορδῶματα) θάμβος ἔχε τῆς τόλμης τῆ ἀναθέντος. ἐ γὰρ ἦν ἀδελφός ⁵. ταχὺ δὲ περιῶν ὁ λόγος ἤθροιζε πάντας ἀνθρώπους πρὸς τὴν ὕψιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐβόων, τυραννίδα πολιτεύεσθαι Καίσαρα, νόμοις καὶ δόγμασι κατορωρυγμένας ἐπανίσταται τιμὰς, καὶ τῆτο πείραν ἐπὶ τὸν δῆμον εἶναι προμαλακτόμενον, εἰ τιτιθάσσευται ⁶ ταῖς Φιλοτιμίαις ὑπ' αὐτῆ, καὶ δίδωσι παίζειν τοιαῦτα καὶ κεννοτομεῖν ⁷. οἱ δὲ Μαριανοὶ πα-

ρα.ταρ-

¹ Br. αὐτὸν omisit, R. restituit.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. διέσπαστο.

³ Br. *supr.* προσαγαγέσθαι, *erigere* & *provehere*, non *sibi conciliare*.

⁴ Dictionem hanc ἀκμ. ἐχ. se non intelligere, R. fatetur. Querit, num *summa gratia cum florentibus* denotet? Xyl. prorsus omittit ἐν ταῖς — ἐχέσαις.

⁵ Sic R. de suo dedit pro vulg. ἀδελφον.

⁶ Sic R. de suo dedit pro vulg. εἰτε τιθασσεύεται. Br. pro εἴτε voluit εἴτε; Mof. Duf. 7a prorsus delendum censuit.

⁷ Br. cum V. & Anon. voluit κεννοτομεῖν. R. videtur vulgata

ραθαρῶν αὐτῆς ¹, πλήθει τε θυμαστοὶ ὅσοι διε-
 Φάνησαν ἐξαίφνης, καὶ κρότῳ κατεῖχον τὸ Καπιτώλιον.
 πολλοῖς δὲ καὶ δάκρυα τὴν Μαρίας θεωμένοις ὄψιν ὑφ'
 ἠδονῆς ἐχώρει· καὶ μέγας ἦν ὁ Καῖσαρ ἐγκωμίοις αἰ-
 ρόμενος, ὡς ἀντὶ πάντων ἄξιος εἶη ὁ ἀνὴρ τῆς Μαρίας
 συγγενείας. συναχθείσης δὲ περὶ τῶν τῆς βελῆς,
 Κάτλος Λατῆτιος, ἀνὴρ εὐδοκίμων τότε μάλις αἰ-
 ρομαίων, ἀναστὰς καὶ κατηγορήσας Καῖσαρος, ἐπεθέγγξα-
 το τὸ μνημονευόμενον· Οὐκ ἔτι γὰρ ὑπονόμοις, ἔφη,
 Καῖσαρ, ἀλλ' ἤδη μηχαναῖς αἰρεῖ τὴν πολιτείαν. ἐπεὶ
 δ' ἀπολογησάμενος πρὸς ταῦτα Καῖσαρ ἔπεισε τὴν
 σύγκλητον, ἔτι μᾶλλον οἱ θυμαστῶν αὐτὸν ἐπήρθη-
 σαν ², καὶ παρεκελεύοντο μηδενὶ τῷ Φρονήματος ὑφίε-
 θαι· πάντων γὰρ ἐκόντι τῷ δήμῳ περιέσεσθαι καὶ
 πρωτεύσειν.

VII. Ἐν δὲ τῶν καὶ Μετέλλε τῷ ἀρχιερέως τε-
 λευτήσαντος, καὶ τὴν ἱερωσύνην περιμάχητον ἔσαν Ἰσαυ-
 ρικῆ καὶ Κάτλε μετιόντων, ἐπιφανεσάτων ἀνδρῶν καὶ
 μέγιστον ἐν βελῆ δυναμένων, ἐχ' ὑπεῖξεν αὐτοῖς ὁ Καῖ-
 σαρ, ἀλλὰ καταβάς εἰς τὸν δῆμον ἀντιπαρήγγελλεν.
 ἀγχωμάτε δὲ τῆς σπεδῆς Φαινομένης, ὁ Κάτλος ἀπὸ
 μείζονος ἀξίας μᾶλλον ἀρῶδων τὴν ἀθληότητα, προσ-
 ἔπεμψε πείθων ἀποσῆναι τὸν Καῖσαρα τῆς Φιλοτιμίας
 ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν. ὁ δὲ καὶ πλείω προσδανεισά-
 μενος ³ ἔφη διαγωνιεῖσθαι. τῆς δ' ἡμέρας ἐνστάσης, καὶ
 τῆς μητρὸς ἐπὶ τὰς θύρας αὐτὸν ἐκ ἀδακρυτῆ προπεμ-
 πύσης, ἀσπασάμενος αὐτήν· Ὡ μῆτερ, εἶπεν, τήμε-
 ρον ἢ ἀρχιερέα τὸν υἱόν, ἢ Φυγάδα ὄψει. Διενεχθεί-
 σης.

gata servanda esse, cum sententia doceat, non tam novitatem,
 quam vanitatem, hic spectari.

¹ Ms. Par. ἀλλήλας, quod Br. probat.

² Ms. Par. ἐπεβρώδισσαν, quod Br. probasse videtur. Moses
 Duf. melius convenire censet huic loco *elationis* significationem.

³ Steph. maluit προσδανεισάμενος.

σης δὲ τῆς ψήφου, καὶ γενομένης ἀμίλλης, ἐπράτησε, καὶ παρέχεε τῇ βελῇ καὶ τοῖς ἀρίστοις Φόβον, ὡς ἐπὶ πᾶν θρασυτέτος προάξων τὸν δῆμον. ὁθεν οἱ περὶ Πείσωνα καὶ Κάτλου ἠτώωντο Κικέρωνα, Φεισάμενον Καίσαρος ἐν τοῖς περὶ Κατιλίαν λαβὴν παραχόλης. ὁ γὰρ δὴ Κατιλίνας, ἔ μόνον τὴν πολιτείαν μεταβαλεῖν, ἀλλ' ὄλην ἀνελεῖν τὴν ἡγεμονίαν καὶ πάντα τὰ πράγματα συγχέαι διανοηθεῖς, αὐτὸς μὲν ἐξέπεσε περιπλάσσας ἐλάτλοισιν ἐλέγχοις, πρὸ τῶν τὰς ἐσχάτας αὐτῆ βεβλάς ἀποκαλυφθῆναι. Λένιλον δὲ καὶ Κέθηγον ἐν τῇ πόλει διαδόχως ἀπέλιπε τῆς συνωμοσίας, οἷς εἰ μὲν κρύφα παρεῖχε τι θάρσους καὶ δυνάμειος ὁ Καῖσαρ, ἀδελός¹ ἔσιν· ἐν δὲ τῇ βελῇ κατὰ κράτος ἐξελεγχθέντων, καὶ Κικέρωνος τῆ ὑπάτε γνώμας ἐρωτᾶντος περὶ κολάσεως ἕκαστον, οἱ μὲν ἄλλοι μέχρι Καίσαρος θανατῶν ἐκέλευον· ὁ δὲ Καῖσαρ ἀνασὰς λόγου διήλθε πεφροντισμένον, ὡς ἀποκλεῖναι μὲν ἀκρίτους ἀνδρας ἀξιώματι καὶ γένει λαμπρῶς, ἔ δοκεῖ πάτριον, ἐδὲ δίκαιον εἶναι, μὴ² μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης. εἰ δὲ Φρεροῖντο δεθέντες ἐν πόλεσι τῆς Ἰταλίας, ἅς ἂν αὐτὸς ἔληται Κικέρων, μέχρις ἔ καταπολεμηθῆ Κατιλίνας, ὕπερον ἐν εἰρήνῃ καὶ καθ' ἡσυχίαν περὶ ἐνάσε τῇ βελῇ γυνῶναι ὑπάρξει³.

VIII. Οὕτω δὲ τῆς γνώμης Φιλανθρώπου Φανείσης, καὶ τῆ λόγος δυνατῶς ἐπ' αὐτῇ⁴ ῥηθέντος, ἔ μόνον οἱ μετὰ τῆτον ἀνιστάμενοι προσετίθεντο, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτῆ τὰς εἰρημέναις γνώμας ἀπειπάμενοι,
πρὸς

¹ V. ἀδελόν ἔσιν, quod voluit H. Steph.

² Mos. Duf. susp. εἰ μὴ. R. fervari posse censet vulgatam, cum idem sit, atque μὴ ἔσης τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης.

³ Sic cum V. & Anon. & Dacerio dari voluit Br. deditque R. pro vulg. πράξει.

⁴ Non intelligere sese ἐπ' αὐτῇ, R. fatetur, quaerens, nam idem significet atque ἐπὶ τῷ βεβαιῶσαι αὐτήν, ad illam sententiam demonstrandam atque confirmandam.

πρὸς τὴν ἐκείνῃς μετέστησαν· ἕως ἐπὶ Κάτωνα τὸ πρᾶγμα καὶ Κάτλον περιῆλθε. τῶν δὲ νεανικῶς ἐναντιωθέντων, Κάτωνος δὲ καὶ τὴν ὑπόνοιαν ἅμα τῷ λόγῳ συνεπερείσαντος αὐτῷ, καὶ συνεξαναπάντος ἐρῶμένως, οἱ μὲν ἄνδρες ἀποθανέμενοι παρεδόθησαν, Καίσαρι δὲ τῆς βελῆς ἐξίουσι πολλοὶ τῶν Κικέρωνα Φρεράνων τότε νέων γυμνὰ τὰ ξίφη συνδραμόντες ἐπέχον. ἀλλὰ Κερίων τότε λέγεται τῇ τηβέννῳ περιβαλὼν ὑπεξαγαγεῖν· αὐτὸς τε ὁ Κικέρων, ὡς οἱ νεανίσκοι προσέβλεψαν, ἀνανεῦσαι, Φοβηθεῖς τὸν δῆμον, ἢ τὸν Φόνον ὅλως ἀδίκον καὶ παράνομον ἠγόμενος. τῆτο μὲν ἔν ἐν οἶδα ὅπως ὁ Κικέρων, εἶπερ ἦν ἀληθὲς, ἐν τῷ περὶ τῆς ὑπατείας ἐν ἔγραψεν· αἰτίαν δ' εἶχεν ὑσερον, ὡς ἄριστα τῷ καιρῷ τότε παραχόντι κατὰ τῆ Καίσαρος μὴ χρῆσάμενος, ἀλλ' ἀποδειλιάσας τὸν δῆμον, ὑπερφυῶς περιεχόμενον τῆ Καίσαρος. ὅς γε καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν βελῆν εἰσελθόντος αὐτῆ, καὶ περὶ ὧν ἐν ὑποψίαις ἦν ἀπολογεμένα, καὶ περιπίπτουτος Θορύβοις πονηροῖς, ἐπειδὴ πλείων τῆ συνήθως ἐγίγνετο τῇ βελῆ καθεζομένη χρόνος, ἐπῆλθε μετὰ κραυγῆς, καὶ περιέστη τὴν σύγκλητον, ἀπαιτῶν ¹ τὸν ἄνδρα, καὶ κελεύων ἀφείναι. διὸ καὶ Κάτων Φοβηθεῖς μάλιστα τὸν ἐν τῶν ἀπόρων νεωτερισμὸν, οἱ τῆ παντὸς ὑπέκκαυμα πλήθους ἦσαν, ἐν τῷ Καίσαρι τὰς ἐλπίδας ἔχοντες, ἐπίεισε τὴν σύγκλητον ἀπονεῖμαι σιτηρέσιον αὐτοῖς ἔμμηνον, ἐξ ἧσ ἀπάνης μὲν πεντακίσσιαι ² πευτήκοντα μυριάδες ἐνιαύ-

σιοι

¹ V. ζητῶν. Id. paulo post ὑπεκκαύματα pro ὑπέκκαυμα.

² V. & quidam H. Steph. codd. ἐπτακίσσιαι, quod & Xyl. legendum censuit, quae summa ad eam redit, quam in Talentis exhibet Plut. in Cat. Idem de hoc loco sentit Rualdus, culpa a Plutarcho in ejus exscriptores derivata, cum lapsus notarum arithmeticarum, 7x φ in ψ, adeo sit pronus. Negligentiae tamen vel imperitiae inculcat Plutarchum, legis frumentariae ipsius habita ratione, utpote quam, saltim ratam firmamque, non extitisse, ex auctoritate Asconii Pediani contendit.

σιοι προσεγίνοντο τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασι. τὸν μὲν οἱ μέγαν ἐν τῷ παρόντι φόβον ἔσβεσε περιφανῶς τὸ πολίτευμα τῆτο, καὶ τὸ πλεῖστον ἀπέρρηξε τῆς Καίσαρος δυνάμεως καὶ διεσκέδασεν ἐν καιρῷ, στρατηγεῖν μέλλουτος, καὶ Φοβερωτέρη διὰ τὴν ἀρχὴν ὄντος.

IX. Οὐ μὴν ἀπέβη τι ταραχῶδες ἀπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τύχη τις ἀχαρις τῷ Καίσαρι συνηνέχθη περὶ τὸν οἶκον. Πόπλιος Κλώδιος ἦν ἀνὴρ γένει μὲν εὐπατριδῆς, καὶ πλῆτῳ καὶ λόγῳ λαμπρὸς, ὕβρει δὲ καὶ θρασύτητι τῶν ἐπὶ βδελυρία περιβοήτων ἐδενὸς δεύτερος. ἕτος ἦρα Πομπηίας, τῆς Καίσαρος γυναικὸς, ἐδ' αὐτῆς ἀκέσης. ἀλλὰ Φυλακαὶ τε τῆς γυναικωνίτιδος ἀκριβεῖς ἦσαν, ἢ τε μήτηρ τῆς Καίσαρος, Αὐρηλία, γυνὴ σάφρων, περιέπασα τὴν νόμφην αἰεὶ, χαλεπὴν καὶ παρασκευασμένην αὐτοῖς ἐποίει τὴν ἔντευξιν. ἔστι δὲ Ῥωμαίοις θεὸς, ἦν Ἀγάθην ὀνομάζουσιν, ὡσπερ Ἑλληνας Γυναικεῖαν. καὶ Φρύγες μὲν οἰκειόμενοι, Μίδα μητέρα, τῆ βασιλέως, γενέσθαι Φασί, Ῥωμαῖοι δὲ νόμφην Δρυάδα, Φαύνῳ συνοικήσασαν, Ἑλληνας δὲ τῶν Διούσεσσι μητέρων τὴν ἄρρητον. ὅθεν ἀμπελίνοις τε τὰς σηκὰς κλήμασιν ἑορτάζεσθαι κατερέφασσι, καὶ δράκων ἱερὸς παρακαθίδρυσται τῇ θεῷ κατὰ τὸν μῦθον. ἀνδρὰ δὲ προσελθεῖν ἔδειμις, ἐδ' ἐπὶ τῆς οἰκίας γενέσθαι, τῶν ἱερῶν ὀργιαζομένων. αὐταὶ δὲ καθ' ἑαυτὰς αἱ γυναῖκες πολλὰ τοῖς Ὀρφικοῖς ὁμολογεῖν δρᾶν λέγονται περὶ τὴν ἱερουργίαν. ὅταν ἔν ὃ τῆς ἑορτῆς καθήκη χρόνος, ὑπατεύουτος, ἢ στρατηγεύτος ἀνδρὸς ¹, αὐτὸς μὲν ἐξίσταται, καὶ πᾶν τὸ ἄρρεν ἢ δὲ γυνὴ τὴν οἰκίαν παραλαβῆσα διακιοσμεῖ, καὶ τὰ μέγιστα νόμῳ τελεῖται, παιδιᾶς ἀναμειμιγμένης ταῖς παννυχίσι, καὶ μεσιῆς ἅμα πολλῆς παρέσης.

X.

¹ Loci hujus duritiem haud ferendam R. sic molliendam censet ἀνδρὸς ἢ γυνὴ (αὐτὸς γὰρ ἐξίσταται scil. τῆς οἰκίας, καὶ πᾶν τὸ ἄρρεν) τὴν οἰκίαν παραλαβῆσα.

X. Ταύτην τότε τὴν ἑορτὴν τῆς Πομπηίας ἐπιτελέσσης, ὁ Κλωδῖος ἐπὶ γενεῶν, καὶ διὰ τὸτο λήσειν οἰόμενος, ἐδῆτα καὶ σκευὴν ψαλτρίδας ἀναλαβάν ἐχώρει, νέα γυναικὶ τὴν ὄψιν ἑοικώς. καὶ ταῖς θύραις ἐπιτυχῶν ἀνεωγμέναις, εἰσῆχθη μὲν ἀδεῶς ὑπὸ τῆς συνειδυίας Θεραπαινίδος· ἐκείνης δὲ προδραμέσης, ὡς τῇ Πομπηίᾳ φράσειε, καὶ γενομένης διατριβῆς, περιμένει μὲν, ὅπως κατελείφθῃ τῷ Κλωδίῳ μὴ καρτερῶντι, πλανωμένῳ δ' ἐν οἴκῳ μεγάλη, καὶ περιφεύγοντι τὰ Φῶτα, προσπεσῶσα τῆς Αὐρηλίας ἀκόλεθος, ὡς δὴ ¹ γυνὴ γυναῖκα παίζειν πρὸςκαλεῖτο· καὶ μὴ βελόμενον, εἰς τὸ μέσου εἴλιπε, καὶ, τίς ἐστὶ καὶ πόθεν, ἐκυνθάνετο. τῆ δὲ Κλωδία Φήσαντος, Ἄβραν περιμένει Πομπηίας, αὐτὸ τῶτο καλεμένην ², καὶ τῇ Φωνῇ γενομένης καταφανῆς, ἣ μὲν ἀκόλεθος εὐθύς ἀπεπήδησε κραυγῇ πρὸς τὰ Φῶτα καὶ τὸν ὄχλον, ἄνδρα πεφωρακέναι βοῶσα. τῶν δὲ γυναικῶν διαπλοηθεῖσῶν, ἣ ³ Αὐρηλία τὰ μὲν ὄργια τῆς θεᾶς κατέπαυσε καὶ συνεκάλυψε, αὐτῇ δὲ τὰς θύρας ἀποκλείσαι κελεύσασα, περιήει τὴν οἰκίαν ὑπὸ λαμπάδων, ζητῶσα τὸν Κλωδίον. εὗρισκεται δ' εἰς οἴκημα παιδίσκης, ἣ συνεισηλθε, καταπεφευγώς· καὶ γενόμενος φανερός ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐξελαύνεται διὰ τῶν θυρῶν. τὸ δὲ πρᾶγμα καὶ νυκτὸς εὐθύς αἱ γυναῖκες ἀπιῶσαι τοῖς αὐτῶν ἔφραζον ἀνδράσι καὶ μεθ' ἡμέραν ἐχώρει διὰ τῆς πόλεως ὁ λόγος, ὡς ἀθέσμοις ἐπιμεχειρημότος τῆ Κλωδία, καὶ δίκην ἔταίς ὑβρισμένοις μόνου, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς θεοῖς ὀφεί-

¹ Sic ex Br. conjectura R. dedit pro vulg. ὡς δὲ. Pro παίζειν R. quaerit, num πλησιάζειν, aut πελάζειν, appropinquare?

² Non solum erat Abra (hoc est ancilla pompatica, ostensionalis) sed etiam hoc nomine proprio appellabatur. R.

³ Hunc artic. Junt. Ald. Crat. non habent, Steph. dedit.

ὀφείλοντος. ἐγράψατο μὲν ἔν τὸν Κλώδιον εἰς τῶν δη-
 μάρχων ἀσεβείας, καὶ συνέστησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ δυνατώ-
 τατοι τῶν ἀπὸ τῆς βελῆς, ἄλλας τε δεινὰς ἀσελγείας
 καταμαρτυροῦντες, καὶ μοιχεῖαν ἀδελφῆς, ἣ Λευκῆ κλη-
 συνακήκει. πρὸς δὲ τὰς τέτων σπερὰς ὁ δῆμος αντι-
 τάξας ἑαυτὸν, ἤμυνε τῷ Κλωδίῳ, καὶ μέγα πρὸς τῆς
 διακᾶς ὄφελος ἦν, ἐκπεπληγμένους καὶ δεδοικότες τὸ
 πλήθος. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀπεπέμψατο μὲν εὐθύς τὴν Πομ-
 πηίαν· μάρτυς δὲ πρὸς τὴν δίκην κληθεὶς, ἄδεν ἔφη
 τῶν λεγομένων κατὰ τῆ Κλωδία γινώσκειν. ὡς δὲ,
 τῆ λόγῃ παραδόξῃ Φανένιος, ὁ κατήγορος ἠρωτήσῃ· Πᾶς
 ἔν ἀπεπέμψω τὴν γυναῖκα; Ὅτι, ἔφη, τὴν ἐμὴν
 ἠξίαν μὴδ' ὑπονοηθῆναι. Ταῦτα οἱ μὲν ἔτω Φρονεῦντα
 τὸν Καῖσαρα λέγουσιν εἰπεῖν, οἱ δὲ τῷ δήμῳ χαριζόμε-
 νου ᾠρημένῳ σώζειν τὸν Κλώδιον. ἀποφεύγει δ' ἔν
 τὸ ἐγκλημα, τῶν πλείστων δικασῶν συνεχυμένους τοῖς
 πράγμασι τὰς γνώμας ¹ ἀποδιδόντων, ὅπως μῆτε παρα-
 κινδυνεύσωσιν ἐν τοῖς πολλοῖς καταψηφισάμενοι, μῆτ'
 ἀπολύσαντες ἀδοξήσωσι παρὰ τοῖς ἄριστοις.

XI. Ὁ δὲ Καῖσαρ εὐθύς ἀπὸ τῆς στρατηγίας τῶν
 ἐπαρχῶν τὴν Ἰβηρίαν ² λαβῶν, ὡς ἦν δυσδιάθετον αὐ-
 τῷ τὸ περὶ τῆς δανεισᾶς, ἐνοχλήνῃας ἐξιόντι καὶ κατα-
 βοῶνῃας, ἐπὶ Κράσσου κατέφυγε, πλεσιώτατον ὄντα Ῥω-
 μαίων, δεόμενον δὲ τῆς Καίσαρος ἀκμῆς καὶ θερμότη-
 τος ἐπὶ τὴν πρὸς Πομπηίου ἀντιπολιτείαν. ἀναδεξαμέ-
 νος δὲ τῆ Κράσσε τὰς μάλισα χαλεπὸς καὶ ἀπαραιτή-
 τος

¹ Dacer. *tulisse sententias per Saturnam* vertendum ait, quod
 apud populum fiebat, cum una rogatione plura contineren-
 tur capita. R. pro τοῖς πράγμ. susp. τοῖς πράκτορσι, *quaesi-*
toribus: iis, quibus mandatum hoc erat, ut scistas tabellarias
 a iudicibus reposcere atque suscipere, & suffragia dinu-
 merarent.

² Casaubon. notante Mose Duf. ἐκ τῶς inferit. Sic & suspi-
 catur Rualdus, ut intelligatur *ulterior Hispania*. Pro λαβῶν
 Br. susp. λαχῶν.

τας τῶν δανειῶν, καὶ διεγγυήσαντος οὐλοκοσίῳν καὶ τριάκοντα ταλάνων, ἕτως ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐπαρχίαν. λέγεται δὲ, τὰς Ἄλπεις ὑπερβαλόυτος αὐτῶ, καὶ πολίχυιόν τι βαρβαρικόν, οἰκέμενον ὑπ' ἀνθρώπων παντάπασιν ὀλίγων καὶ λυπρῶν ¹, παρερχομένους, τὰς ἐταίρους ἅμα γέλωτι καὶ μετὰ παιδιᾶς. Ἦπερ, Φάναι, κἀνταῦθα τινές εἰσιν ὑπὲρ ἀρχῶν Φιλοτιμίαι, καὶ περὶ πρωτείων ἄμιλλαι, καὶ Φθόνοι τῶν δυνατῶν πρὸς ἀλλήλους ². τὸν δὲ Καίσαρα σπεδάσαντα πρὸς αὐτὰς, εἰπεῖν. Ἐγὼ μὲν ἐβελόμην πρὸς τὰτοις εἶναι μάλλον πρῶτος, ἢ παρὰ Ῥωμαίοις δεύτερος. ὁμοίως δὲ πάλιν ἐν Ἰβηρίᾳ χολῆς ἕσης, ἀναγινώσκοντά τι τῶν περὶ Ἀλεξάνδρου γεγραμμένων, σφόδρα γενέσθαι πρὸς ἑαυτῷ πολὺν χρόνον, εἶτα καὶ δακρυσαι. τῶν δὲ Φίλων θαυμασάντων τὴν αἰτίαν, εἰπεῖν. Οὐ δοκεῖ ὑμῖν ἄξιον εἶναι λύπης, εἰ τηλικῶτος μὲν ἂν Ἀλέξανδρος, ἤδη τοσούτων ³ ἐβάσιλευεν, ἐμοὶ δὲ λαμπρὸν ἔδεν ἔπω πέπρακται.

XII. Τῆς γὰρ Ἰβηρίας ἐπιβάς, εὐθύς ἦν ἐνεργὸς, ὡθ' ἡμέραις ὀλίγαις δέκα σπέρας συναγαγεῖν πρὸς ταῖς πρότερον ἕσασιν εἴησι καὶ στρατεύσας ἐπὶ Καλλαϊκῆς ⁴ καὶ Λασιτανῆς, κρατῆσαι, καὶ προελθεῖν ἄχρι τῆς ἕξω θαλάσσης, τὰ μὴ πρότερον ὑπακένοντα Ῥωμαίοις ἔθνη καταστρεφόμενος. Θέμενος δὲ τὴν τῶν πολέμων καλῶς, ἔχειρον ἐβράβευε τὰ τῆς εἰρήνης, ὁμοίωσαν τε ταῖς πόλεσι καδίαις, καὶ μάλις τὰς τῶν χρεωφειλιτῶν καὶ δανειῶν ἰώμενος διαφορὰς. ἔταξε γὰρ τῶν προσίοντων τοῖς ὀφειλῆσι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν δύο μὲν μέρη τὸν δανεισὴν ἀνακρεῖσθαι, τῶν δὲ λοιπῶν χρῆσθαι τὸν δεσπότην,

A a 2

ἄχρις

¹ V. λυπρῶν. Sequens παρερχομένους R. dedit ex Br. conjectura pro vulg. παρερχομένους τὰς ἐτ.

² H. Steph. post h. v. interrogandi signum dedit. Eum sequuntur Frst. & Br.

³ V. & quidam H. Steph. cod. ἔθνων τοσούτων; quod probat Mof. Duf.

⁴ Crusier. Gallaeos scribit, quod reprobant Br. & Duf.

ἄχρις ἂν ἕτως ἐκλυθῆ τὸ δάνειον. ἐπὶ τῆτοις ¹ εὐδομιμῶν, ἀπηλλάγη τῆς ἐπαρχίας, αὐτὸς τε πλάσιος γεγυῶς, καὶ τὰς στρατιώτας ὠφελημῶς ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ², καὶ προσηγορευμένος αὐτοκράτωρ ὑπ' αὐτῶν.

XIII. Ἐπεὶ δὲ τὰς μὲν μνωμένους θρίαμβον ἔξω διατρίβειν ἔδει, τὰς δὲ μετιόντας ὑπατείαν παρόντας ἐν τῇ πόλει τῆτο πράττειν, ἐν τοιαύτῃ γεγυῶς ἀντινομίᾳ. καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ὑπατικὰς ἀφιγμένους ἀρχαιρεσίας, ἔπεμψε πρὸς τὴν σύγκλητον, αἰτέμενος αὐτῷ δοθῆναι παραγγέλλειν εἰς ὑπατείαν ἀπόντι διὰ τῶν Φιλων. Κάτωνος δὲ πρῶτον μὲν ἰχυριζόμενος τῷ νόμῳ πρὸς τὴν ἀξίωσιν, εἶτα ὡς ἑώρα πολλὰς τεθεραπευμένους ὑπὸ τῷ Καίσαρος, ἐκνῆσαντος τῷ χρόνῳ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὴν ἡμέραν ἐν τῷ λέγειν κατατρίψαντος, ἔγνω τὸν θρίαμβον ἀφείδαι ὁ Καῖσαρ ἔχεσθαι τῆς ὑπατείας. καὶ παρελθὼν εὐθύς, ὑποδέεται πολίτευμά τι πάντας ἀνθρώπους ἐξαπατήσαν ³, πλὴν Κάτωνος. ἦν δὲ τῆτο διαλλαγή Πομπηίς καὶ Κράσσης, τῶν μέγιστον ἐν τῇ πόλει δυναμένων. ἕς συναγαγὼν ὁ Καῖσαρ εἰς Φιλίαν ἐκ διαφορᾶς, καὶ τὴν ὑπ' ἀμφοῖν ⁴ συνενεργάμενος ἰχὺν εἰς ἑαυτὸν, ἔργῳ Φιλάνθρωπον ἔχοντι προσηγορίαν, ἔλαθε μεταστήσας τὴν πολιτείαν. ἔ γὰρ, ὡς οἱ πλείστοι νομίζουσι, ἢ Καῖσαρος καὶ Πομπηίς διαφορὰ τὰς ἐμφυλίας ἀπειργάσατο πολέμους, ἀλλὰ μᾶλλον ἢ Φιλία, συσάντων ἐπὶ καταλύσει τῆς ἀριστοκρατίας τὸ πρῶτον, εἶτα ἕτω καὶ πρὸς ἀλλήλους διασάντων. Κάτωνι δὲ, πολλάνισι τὰ μέλλοντα προφασίζοντι, περιῆν δυσκόλε μὲν ἀνθρώπος τότε καὶ πολυπράγμονος, ὑπερον δὲ φρονίμου μὲν, ἐκ εὐτυχῆς δὲ, συμβέλε λαβεῖν δόξαν.

XIV.

¹ V. ἐπὶ τοῖς.

² V. ὑπὸ τῶν στρατηγικῶν.

³ Ms. Par. πολιτεύματι . . . ἐξαπατήσαντι.

⁴ R. mavult τὴν ἀπ' ἀμφοῖν. In seq. Ms. Par. συνενεργάμενος.

XIV. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Καῖσαρ ἐν μέσῳ τῆς Κράσσε καὶ Πομπηΐας Φιλίας δορυφορέμενος, ἐπὶ τὴν ὑπατείαν προήχθη, καὶ λαμπρῶς ἀναγορευθεὶς μετὰ Καλπερίας Βίβλας, καὶ κατασὰς εἰς τὴν ἀρχὴν, εὐθὺς εἰσέφερε νόμας ἔχ' ὑπάτω προσήκουσας, ἀλλὰ δημάρχῳ τινὶ θρασυτάτῳ, πρὸς ἡδονὴν τῶν πολλῶν κληρονομίας τινὰς χώρας ¹ καὶ διανομὰς εἰσηγόμενος. ἐν δὲ τῇ βεβλητῇ τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἀντιπροσάντων, πάλαι δεόμενος προφάσεως, ἀνακραγῶν ² καὶ μαρτυράμενος, ὡς εἰς τὸν δῆμον ἀκὼν ἐξελαύνοιτο, θεραπεύσων ἐκεῖνον ἐξ ἀνάγκης, ὑβρεὶ καὶ χαλεπότητι τῆς βεβλητῆς, πρὸς αὐτὸν ἐξεπήδησε· καὶ περισησάμενος ἐνθεν μὲν Κράσσον, ἐνθεν δὲ Πομπηΐον, ἠρώτησεν, εἰ τὰς νόμας ἐπαινοῖεν. ἐπαινεῖν δὲ Φασιδύων, παρεκάλει βοηθεῖν πρὸς τὰς ἐνίσκαθαι ³ μετὰ ξιφῶν ἀπειλῶν. ἐκεῖνοι δ' ὑπικνήθησαν. Πομπηΐος δὲ καὶ προσεπέειπεν, ὡς ἀφίξοιτο πρὸς τὰ ξίφη μετὰ τῶν ξιφῶν καὶ θυρεῶν κομίζων. ἐπὶ τῷ τῶν τὰς μὲν ἀριστοκρατίας ἠνάσεν, ἐκ ἀξίαν τῆς περὶ αὐτὸν αἰδῆς, ἐδὲ τῇ πρὸς τὴν σύγκλητον εὐλαβείᾳ ⁴ πρέπασαν, ἀλλὰ μανικῆν καὶ μειρακιάδην Φωνῆν ἀπέσταντας· ὁ δὲ δῆμος ἤδη. Καῖσαρ δὲ μειζόνως ἐτι τῆς Πομπηΐας δυνάμεως ὑποδραττόμενος (ἦν γὰρ αὐτῷ Ἰελλία θυγάτηρ, ἐγγενημένη Σερεϊλίῳ Καιπίῳ ⁵) ταύτην ἐνεγγύησε Πομπηΐῳ· τὴν δὲ Πομπηΐα τῷ Σερεϊλίῳ δάσειν ἔφησεν, ἐδ' αὐτὴν ἀνέγγυον ἔσαν, ἀλλὰ Φαύσῳ, τῷ Σύλλα παιδί, καθωμολογημένῃν. ὀλίγῳ δ' ἕστερον Καῖσαρ ἠγάγετο Καλπερίαν, θυγατέρα Πείσωνος, τὸν δὲ Πείσωνα κατέστησεν ὑπατον εἰς τὸ μέλλον.

A a 3

ἐν-

1 est genit. sing. R.

2 In Br. mendose ἀνακραγῶς; R. restituit.

3 In Br. mendose ἐνίσκαθαι; R. restituit.

4 Sic ex conjectura Steph. dedit R. Vulgo γῆς . . . εὐλαβείας.

5 Edd. Stephanica priores Σεπιῳνι.

ἐνταῦθα δὴ καὶ σφόδρα μαρτυρομένη Κάτωνος, καὶ βο-
 ῶντος, καὶ ἀνεκλόν εἶναι, γάμοις διαμαστροπευομένης τῆς
 ἡγεμονίας, καὶ διὰ γυναικῶν εἰς ἐπαρχίας καὶ στρατεύ-
 ματα καὶ δυνάμεις ἀλλήλων ἀντεισαγόντων. ὁ μὲν ἔν
 συνάρχων τῷ Καίσαρος, Βίβλος, ἐπεὶ κωλύων τὰς νό-
 μους ἐδὲν ἐπέβαινε, ἀλλὰ πολλάκις ἐκινδύνευε μετὰ Κά-
 τωνος ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἀποθανεῖν, ἐγγλεισάμενος οἴκοι
 τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον διετέλεσε. Πομπήϊος δὲ γῆρας,
 εὐθὺς ἐπέπλησε τὴν ἀγορὰν ὄπλων, καὶ συνεπευρε τῶ
 δήμῳ τὰς νόμους. Καίσαρι δὲ τὴν ἐνὸς Ἄλπεων καὶ
 τὴν ἐνὸς ἄπασαν Κελτικὴν, προθεὶς τὸ Ἰταλικὸν με-
 τὰ ταγματῶν τεσσάρων εἰς πενταετίαν. Κάτωνα μὲν
 ἔν ἐπιχειρήσαντα τάτοις ἀντιλέγειν ἀπήγευ εἰς Φυλακὴν
 ὁ Καῖσαρ, οἴομενος αὐτὸν ἐπικαλέσασθαι¹ τὰς δημάρχους.
 ἐκείνη δ' ἀφῶνε βαδίζοντος, ὄρων ὁ Καῖσαρ ἔ μόνον
 τὰς κρατίστες δυσφορίας, ἀλλὰ καὶ τὸ δημοτικὸν αἰδοῖ
 τῆς Κάτωνος ἀρετῆς σιωπῇ καὶ μετὰ κατηφείας ἐπό-
 μενον, αὐτὸς ἐδεήθη κρυφα τῶν δημάρχων ἐνὸς ἀφελέ-
 σθαι τὸν Κάτονα. τῶν δ' ἄλλων συγκλητικῶν ὀλίγοι
 παντάπασι αὐτῷ συνήεσαν εἰς βελίην, οἱ δὲ λοιποὶ δυσ-
 χεραινοῦτες ἐμποδὼν ἦσαν. εἰπόλος δὲ Κομισίδης τινὸς
 τῶν σφόδρα γενόντων, ὡς φοβόμενοι τὰ ὄπλα καὶ τὰς
 στρατιώτας ἔ συνέρχοντο². Τί ἔν, ἔφη ὁ Καῖσαρ, ἔ
 καὶ σὺ ταῦτα δεδιὼς οἴκρεις; καὶ ὁ Κομισίδης εἶπεν-
 ὅτι με ποιεῖ μὴ φοβεῖσθαι τὸ γῆρας. ὁ γὰρ ἔτι λειπέ-
 μενος βίος ἔ πολλῆς, ὀλίγος ἂν, δεῖται προνοίας.
 αἴχισον δὲ τῶν τότε πολιτευμάτων ἔδοξεν, ἐν τῇ Καί-
 σαρος ὑπατείᾳ δήμαρχον αἰρεθῆναι Κλώδιον ἐκείνον,
 ὑφ' ἔ τὰ περὶ³ τὸν γάμον καὶ τὰς ἀπορήτες παρενο-
 μήθη παννυχίδας. ἠρέθη δ' ἐπὶ τῇ Κικέρωνος καταλύ-
 σει.

¹ Junt. habere ἐπικαλέσασθαι, adnotat R. nec lesionem hanc
 mutandam fuisse censet. Eadem est in Ald. & Crat.

² V. συνέχοντο.

³ V. παρὰ.

σει· καὶ Καῖσαρ ἔ πρότερον ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατείαν, ἢ κατασασιάσαι Κικέρωνα μετὰ Κλωδία, καὶ συνειβαλεῖν ἐν τῆς Ἰταλίας.

XV. Τοιαῦτα μὲν ἐν λέγεται γενέσθαι τὰ πρὸ τῶν Γαλατικῶν. ὁ δὲ τῶν πολέμων, ὡς ἐπολέμησε μετὰ ταῦτα, καὶ τῶν στρατειῶν, αἷς ἡμερώσατο τὴν Κελτικὴν, χρόνος, ὥσπερ ἄλλην ἀρχὴν λαβόντος αὐτῆ, καὶ κατασάντος εἰς ἑτέραν τινὰ βίαν καὶ πραγμάτων καινῶν ὁδὸν, ἐκ ἔσιν ὅτι τῶν μάλιστα τεθαυμασμένων ἐφ' ἡγεμονίᾳ καὶ μεγίστων γεγονότων ἀπολείπουσα πολεμιστὴν καὶ στρατηλάτην ἀπέδειξεν αὐτόν· ἄλλ' εἴτε Φαβίους καὶ Σκιπίωνας καὶ Μετέλλους καὶ τὰς κατ' αὐτόν, ἢ μικρὸν ἐμπροσθεν αὐτῆ, Σύλλαν καὶ Μάριον, ἀμφοτέρους τε Λευκικῆς, ἢ καὶ Πομπηίου αὐτόν, ἢ κλέος ὑπεράνιον ἦνδαι τότε ¹ παντοίας περὶ πόλεμον ἀρετῆς, παραβάλοι τις, αἱ Καίσαρος ὑπερβίβλασι ² πράξεις, τὸν μὲν χαλεπότητι τόπων, ἐν οἷς ἐπολέμησε, τὸν δὲ μεγέθει χώρας, ἣν προσεψήσατο, τὸν δὲ πλήθει καὶ βίᾳ πολεμίων, ὡς ἐνίκησε, τὸν δ' ἀτοπίαις καὶ ἀπισταῖς ἡδῶν, ἃ κατωμάλισε ³, τὸν δ' ἐπιεικείᾳ καὶ πραότητι πρὸς τὰς ἀλισκομένους, τὸν δὲ δάροις καὶ χάρισι πρὸς τὰς συστρατευομένους, πάντας δὲ τῶν πλείους μεμαχῆσθαι μάχας, καὶ πλείους ἀνηρηκέναι τῶν ἀντιταχθέντων. ἔτη γὰρ ἐδὲ δέκα πολεμήσας περὶ Γαλατίαν, πόλεις μὲν ὑπὲρ οὐλιανοσίας κατὰ κράτος εἶλεν, ἔθνη δ' ἐχειρώσατο τριακισία· μυριάσι δὲ παραταξάμενος κατὰ μέρος τριακισταῖς, ἑκατὸν μὲν ἐν χερσὶ διέφθειρεν, ἄλλας δὲ δις ⁴ τοσαύτας ἐζώγησεν.

A a 4

XVI.

1 Ἦότε deest Junt. A'd. & Crat. dedit Steph. — E. V. enotatum est ἡδεῖ Ἦότε absque commate, in Steph. & Frst. interjecto.

2 R. mavult ὑπερβαλῶσι, in fut.

3 V. κατωμήλισε.

4 Adverbium δις de suo addidit R.

XVI. Εὐνοία δὲ καὶ προθυμία στρατιωτῶν ἐχρήσατο τοσαύτη πρὸς ¹ αὐτὸν, ὥστε τὰς ἐτέρων μηδὲν ἐν ταῖς ἄλλαις στρατείαις διαφέρειν, ἀμάχως καὶ ἀνυποστάτως φέρεσθαι πρὸς πᾶν δεινὸν ὑπὲρ τῆς Καίσαρος δόξης. οἷος ἦν τῆτο μὲν Ἀκίλιος, ὃς ἐν τῇ περὶ Μασσαλίαν ναυμαχίᾳ, νεῶς πολεμίας ἐπιβεβηκώς, τὴν μὲν δεξιὰν ἀπεικίπη χειρὰ μαχαίρα, τῇ δ' ἄρισερᾷ ² τὸν θυρεὸν ἐκ ἀφῆκεν, ἀλλὰ τύπτων εἰς τὰ πρόσωπα τὰς πολεμίας, ἀπέσρεψε πάντας, καὶ τῶ σκάφῳς ἐπεκράησε. τῆτο δὲ Κάσσιος Σικεύαξ ³, ὃς ἐν τῇ περὶ ⁴ Δυρράχιον μάχῃ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκοπέεις τοξεύματι, τὸν δ' ὤμον ὑσώ καὶ τὸν μηρὸν ἐτέρῳ διεληλαμέιος, τῶ δὲ θυρεῶ βελῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ⁵ πληγὰς ἀναδεδεγμένος, ἐπάλει τὰς πολεμίας, ὡς παραδώσων ἑαυτὸν. εὐεῖν δὲ προσιόντων, τῶ μὲν ἀπέκοψε τὸν ὤμον τῇ μαχαίρα, τὸν δὲ κατὰ τῶ πρόσωπε πατάξας ἀνέτρεψε ⁶. αὐτὸς δὲ διεσώθη, τῶν οἰκείων περιχόντων. ἐν δὲ Βρετανία τῶν πολέμιων εἰς τόπον ἐλάδη καὶ μεσὸν ἕδατος ⁷ ἔμπροσθε τοῖς πρώτοις ταξίρχαις ἐπιθεμέντων, στρατιώτης Καίσαρος ⁸, αὐτῶ τὴν μάχην ἐφορᾶντος, ὠσάμενος εἰς μέσους, καὶ πολλὰ καὶ περίοπτα τόλμης ἀποδειξάμενος ἔργα, τὰς μὲν ταξίρχους ἔσωσε, τῶν βαρβάρων φυγόντων, αὐτὸς δὲ χαλεπῶς ἐπὶ πᾶσι διαβαίνων, ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς ρεύματα τελευταῶδη ⁹ καὶ μόλις

¹ Sic R. de suo dedit pro vulg. *περὶ*.

² V. *τῇ ἐτέρῳ*. Idem paulo post * *παρῆκεν*, pro *ἐκ ἀφ*.

³ Anon. *Σικεύας*, quod probat Mos. Duf.

⁴ Ita V. & R. dedit pro vulg. *ἐπὶ*.

⁵ Ipse Caesar CCXXX in clypeo inventa foramina tradit.

⁶ Sic R. de suo dedit pro vulg. *ἀπέσρεψεν*. Ms. Par. *ἀπέκλειεν*.

⁷ Ms. Par. *ἕδατων*.

⁸ Mos. Duf. post *στρατιώτης* interpungit vult, ut sit *miles*, *Caesare ipso pugnam spectante*.

⁹ Ms. Par. *τέλματα ρευματώδη*.

μόλις ἔτιεν τῷ θυρεῷ, τὰ μὲν νηχόμενος, τὰ δὲ βαδίζαν, διεπέρασε. θαυμάζοντων δὲ τῶν περὶ τὸν Καίσαρα, καὶ μετὰ χαρᾶς καὶ κραυγῆς ἀπαντάντων ¹, αὐτὸς εὖ μάλα κατηφῆς καὶ δεδακρυμένος προσέπεσε τῷ Καίσαρι, συγγνώμην αἰτάμενος ἐπὶ τῷ προέδει τὸν θυρεόν. ἐν δὲ Λιβύῃ ναῦν ἔχοντες οἱ περὶ Σιπριανῆ Καίσαρος, ἐν ἣ Γράνιος Πέτρων ² ἐπέπλει, ταμίᾳ ἀποδεδειγμένος, τὰς μὲν ἄλλας ἐποιῶντο λείαν, τῷ δὲ ταμίᾳ δίδοναι τὴν σωτηρίαν ἔφασαν. ὁ δ', εἶπεν, ὅτι τὰς Καίσαρος στρατιῶτας ³ ἔλαμβάνειν, ἀλλὰ δίδοναι σωτηρίαν ἔθος ἐστίν, ἑαυτὸν τῷ ξίφει πατάξας ἀνεΐλεν.

XVII. Τὰ δὲ τοιαῦτα λήματα ⁴ καὶ τὰς Φιλιππίας αὐτὸς ἀνέδρεψε καὶ κατεσιεύασε Καίσαρ, πρῶτον μὲν τῷ χαρίζεσθαι καὶ τιμᾶν ἀφειδῶς, ἐνδεικνύμενος, ὅτι τὸν πλεῖστον ἢν εἰς τρυφὴν ἰδίαν ⁵, ἐδὲ τινὰς ἡδουπαθείας ἐν τῶν πολέμων ἀθροίζει, κοινὰ δ' ἄλλα τῆς ἀνδραγαθίας παρ' αὐτῷ φυλασσόμενα ἀπόκειται καὶ μέτεσιν ἐκείνῳ τῷ πλετεῖν ⁶, ὅσα τοῖς ἀξίοις τῶν στρατιωτῶν δίδωσιν. ἔπειτα τῷ πάντα μὲν κίνδυνον ἐπὶ ἀνὸς ὑφίστασθαι, πρὸς μηδένα δὲ τῶν πόνων ἀπαγορεύειν. τὸ μὲν ἂν Φιλοκίνδυνον ἢν ἐθαύμαζον αὐτῷ διὰ τὴν Φιλοτιμίαν. ἢ δὲ τῶν πόνων ὑπομονή, παρὰ τὴν τῷ σά-

A a 5

ματος

¹ V. ἀπάντων.

² Br. monente, *Petronius is, non Petro dicebatur. Sic & Crusen. vertit.*

³ Ms. Par. *τοῖς . . . στρατιώταις*, quod Br. probat ob insequens ἔθος ἐστίν.

⁴ Sic, cum simplici *μ R. de suo dedit pro vulg. λήματα. λῆμα*, fiducia, audentia, nobilis impetus animi ad magna audendum. Cf. Suid. & Hesych.

⁵ Ms. Par. *τρυφᾶς ἰδίαις.*

⁶ Corruptum hunc locum Mos. Duf. censuit. R. eum bene habere docet, ad τῷ πλ. subaudiendo *τοσαῦτα*, se hactenus participare divitias, aut gloriam opulentiae, quatenus militum bene meritis illas divitias impertire atque largiri possit.

ματος δύναμιν ἐγκαρτερεῖν δοκῆντος, ἐξέπληττεν ὅτι καὶ τὴν ἔξιν ὧν ἰχθὺς, καὶ τὴν σάρκα λευκὸς καὶ ἀπαλὸς, καὶ περὶ τὴν κεφαλὴν νοσώδης, καὶ τοῖς ¹ ἐπιληπτικοῖς ἐνοχος, ἐν Κορδύβη πρῶτον αὐτῷ τῆ πάθει, ὡς λέγεται, τέτα προσπεσύντος, ἔ μαλακίας ἐποίησατο τὴν ἀρρώσϊαν πρόφασιν, ἀλλὰ θεραπεῖαν τῆς ἀρρώσϊας τὴν στρατεῖαν, ταῖς ἀτρύτοις ² ὁδοιπορίαις, καὶ ταῖς εὐτελέσι διαίταις, καὶ τῷ θυραυλεῖν ³ ἀπομαχόμενος τῷ πάθει, καὶ τὸ σῶμα φρερῶν δυσάλωτον. ἐποιμᾶτο μὲν γε τὰς πλείους ὑπνεκ ἐν ὀχήμασιν, ἢ φορελοῖς, εἰς πρᾶξιν τὴν ἀνάπαυσιν κατατιθέμενος. ὠχεῖτο δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰ φρέρια καὶ τὰς πόλεις καὶ τὰς χάραιας, ἐνὸς αὐτῷ συγνιαθήμενα παῖδός, τῶν ὑπογράφειν ἅμα διώκοντος εἰθισμένων, ἐνὸς δ' ἐξίπιθεν ἐφεσηνότος στρατιώτα, ξίφος ἔχοντος. συνόνως δ' ἤλαυνεν ἔτως, ὡσε τὴν πρώτην ἔξοδον ἀπὸ Ῥώμης ποιησάμενος, ἀγδοαῖος ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν ἐλθεῖν. τὸ μὲν ἔν ἰππεύειν ἐν παιδός ἦν αὐτῷ ῥᾶδιον. εἶθισο γὰρ εἰς τῆπισω τὰς χειρας ἀπάγων, καὶ τῷ νότω περιπλέκων, ἀνὰ κράτος ἐλαύνειν τὸν ἵππον ⁴. ἐν ἐκεῖνῃ δὲ τῇ στρατεῖα προσεξήσκησεν ἰππαζόμενος τὰς ἐπισολὰς ὑπαγορεύειν, καὶ δυσὶν ὁμῆ γραφασιν ἐξαριεῖν ⁵. ὡς δ' Ὀππιός φησι, καὶ πλείοσι. λέγεται δὲ καὶ τὸ διὰ γραμμάτων τοῖς φίλοις ὀμιλεῖν, Καίσαρα πρῶτον μηχανήσασθαι, τὴν κατὰ πρόσωπον ἔντευξιν ὑπὲρ τῶν ἐπειγόντων, τῆ καιρῶ διὰ τε πληθός ⁶ ἀχολιῶν καὶ τῆς πόλεως τὸ μέγεθος

¹ V. καὶ ἐπὶ τοῖς ἐπιλ.

² V. ἀπρύτοις.

³ Post h. v. Ms. Par. inserit ἐνδελεχῶς καὶ θαλασπιωρεῖν. V. mendose eadem exhibet ἐντελεχῶς καὶ θαλεπορεῖν. In quibusdam exemplaribus H. Steph. ἐνδελεχῶς.

⁴ Verba haec εἶθισο γὰρ — τὸν ἵππον in suo Graeco non habuisse, adnotat Xyl. Ea quoque omisit in versione.

⁵ V. ἐξασκεῖν.

⁶ V. διὰ τε τὸ πληθός, quod Mos. Duf. probat.

Ἰος μὴ περιμένοντος. τῆς δὲ περὶ τὴν διαίταν εὐκολίας κηκεῖνο ποιῆναι σημεῖον, ὅτι, τῷ δειπνίζοντι αὐτὸν ἐν Μεδιολανῶ ξένος, Οὐαλερίος Λέοντος, παραδένος ἀσπάραγον ¹, καὶ μέρος αὐτ' ἐλαίᾳ καταχέαντος, αὐτὸ μὲν ἀφελῶς ἔφαγε, τοῖς δὲ Φίλοις δυσχεραίνουσιν ἐπέπληξεν. Ἡρμει γὰρ, ἔφη, τὸ μὴ χρῆσθαι τοῖς ἀπαρέσκεισιν· ὁ δὲ τὴν τοιαύτην ἀγροικίαν ἐξελέγχων, αὐτὸς ἐστὶν ἀγροικος. ἐν ὁδῷ δὲ ποτε συνελθοῦς ὑπὸ χειμῶνος εἰς ἐπαυλίην ἀνδρῶνα πένητος, ὡς ἰδὲν εὖρε πλέον οἰκῆματος ἐνὸς γλίχρωος ἕνα δέξασθαι δυναμένον, πρὸς τὰς Φίλους εἰπὼν, ὡς τῶν μὲν ἐντίμων παραχωρητέον εἶη τοῖς κρατίστοις, τῶν δ' ἀναγκαίων τοῖς ἀθηνεστάτοις, Ὀππιον ἐκέλευσεν ἀναπαύσασθαι. μετὰ δὲ τῶν ἄλλων αὐτὸς ἐν τῷ προσεγίῳ τῆς θύρας ἐκάθευδεν.

XVIII. Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶ τῶν Κελτικῶν πολέμων πρὸς Ἑλβετῆρας συνέστη καὶ Τιγυρινῆς ², οἱ τὰς αὐτῶν δώδεκα πόλεις καὶ κώμας τετρακοσίας ἐμπρήσαντες, ἐχώρην πρόσω διὰ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις ³ Γαλατίας, ὡσπερ πάλαι Κίμβροι, καὶ Τεύτονες, ἔτε τόλμαν ἐκείνων ὑποδέεσθαι δοκῆντες εἶναι, καὶ πληθὺς ὁμαλῶς ⁴ τριάκοντα μὲν αἰ πᾶσαι μυριάδες ὄντες, εἰκοσι δ' αἰ μαχόμενοι ⁵, μιᾶς δέεσαι. τέτων Τιγυρινῆς μὲν ἐν αὐτῶ, ἀλλὰ Λαβηνὸς πεμφθεὶς ὑπ' αὐτῶ, περὶ τὸν Ἄραρα ποταμὸν συνέτριψεν. Ἑλβετῆρων δ' αὐτῷ πρὸς τινὰ πύλιν Φίλην ἄγουσι τὴν στρατίαν, καθ' ὁδὸν ἀπροσδοκῆτως ἐπιθεμένων, Φθάσας ἐπὶ χωρίον κερτερόν κατέφυγε. κηκεῖ συναγαγὼν καὶ παρατάξας τὴν δύναμιν, ὡς ἵππος αὐτῷ προσήχθη· ἰ τῷ μὲν, ἔφη,

νική-

¹ In Cat. var. post h. v. additur αὐτῷ, absque codicis nota.

² V. Τυρηνῆς.

³ Junt. Ald. Crat. Ῥωμαίσις.

⁴ R. susp. ὁμαλεῖς, in nom. plur.

⁵ R. mavult οἱ μαχόμενοι.

νικήσας χρήσομαι πρὸς τὴν δίωξιν, νῦν δ' ἴωμεν ἐπὶ τὰς πολεμίας· καὶ περὶ τὸς ὀρμήσας ἐνέβαλε. χρόνω δὲ καὶ χαλεπῶς ὠσάμενος τὸ μάχιμον, περὶ ταῖς ἀμάξαις καὶ τῷ χάραισι τὸν πλείστον ἔχε πόνον, ἢ αὐτῶν μόλιον ¹ ὑφισταμένων ἐνεὶ καὶ μαχομένων, ἀλλὰ καὶ παῖδες αὐτῶν καὶ γυναῖκες ἀμυνόμεναι μέχρι θανάτου συγκατεπόθησαν, ὥστε τὴν μάχην μόλις εἰς μέσας νύκτας τελευτήσαι. καλῶ δὲ τῷ τῆς νίκης ἔργῳ ² κρεῖττου ἐπέδημε, τὸ συνοικίσαι τὰς διαφυγόντας ἐν τῆς μάχης τῶν [παρόντων ³] βαρβάρων, καὶ καταναγκάσαι τὴν χώραν ἀναλαβεῖν, ἣν ἀπέλιπον, καὶ τὰς πόλεις, ἃς διέφθειραν, ὅσας ὑπὲρ δέκα μυριάδας. ἔπραξε δὲ τῆτο, δεδιὼς, μὴ τὴν χώραν ἔρημον γενομένην οἱ Γερμανοὶ διαβάντες κατάχωσι.

XIX. Δεύτερον δὲ πρὸς Γερμανὸς ἄλιπρος ὑπὲρ Κελτῶν ἐπολέμησε, καίτοι τὸν βασιλέα πρότερον αὐτῶν, Ἄριόβουσον, ἐν Ῥώμῃ σύμμαχον πεποιημένος· ἀλλ' ἦσαν ἀφόρητοι τοῖς ὑπηκόοις αὐτῶν γείτονες, καὶ καιρῶ παραδόντος, ἢ ἂν ἐδόκεν ἐπὶ τοῖς παρῶσι ἀτρεμήσειν, ἀλλ' ἐπινεμήσεσθαι ⁴ καὶ κατέξειν τὴν Γαλατίαν. ὄρων δὲ τὰς ἡγεμόνας ἀποδειλιώσας, καὶ μάλιστα ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν καὶ νέων αὐτῶν συνεξήλθον, ὡς δὴ τρυφῇ ⁵ χρησόμενοι καὶ χρηματισμῷ τῇ μετὰ Καίσαρος στρατείᾳ· συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, ἐκέλευσεν ἀπιέναι, καὶ μὴ κινδυνεύειν παρὰ γνώμην, ὅπως ἀνάνδρως καὶ μαλακῶς

¹ Junt. Ald. Crat. μόνων. Hinc susp. Br. pro αὐτῶν legendum esse ἀνδρῶν.

² R. post h. v. deesse censet ἦλος.

³ Br. susp. περιόντων. R. unciis inclusit, ut prorsus otiosum, Br. conjecturam non probans, quia οἱ περιόντες iidem sint, atque οἱ διαφυγόντες ἐκ τῆς μ.

⁴ Sic R. dedit, quodam modo e Junt. quae habet ἐπινεμήσεσθαι. Idem suspicati sunt Mos. Duf. & Br. pro vulg. ἐπινεμηθήσεσθαι. Ms. Par. ἐπινεμηθήσεσθαι.

⁵ V. τρυφῆσθαι.

κῶς ἔχουſας· αὐτὸς δ' ἔφη τὸ δέκατον τάγμα μόνον παραλαβῶν, ἐπὶ τῆς βαρβάρου πορεύεσθαι, μήτε κρείττοσι μέλλων Κίμβρων μάχεσθαι πολεμίοις, μήτ' αὐτὸς ὦν Μαρία χείρων ¹ στρατηγός. ἐν τότε τὸ μὲν δέκατον τάγμα πρεσβευτὰς ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν, χάριν ἔχειν ὁμολογῦντες· τὰ δ' ἄλλα τῆς ἑαυτῶν ἐκάνιζον ἠγεμόνας, ὁρμῆς δὲ καὶ προθυμίας γενόμενοι πλήρεις ἄπαντες ἠκολέθησαν ὁδὸν ἡμερῶν πολλῶν, ἕως ἐν διακοσίοις τῶν πολεμίων ² σαδίοις κατεστρατοπέδευσαν. ἦν μὲν ἔν ὃ τι καὶ πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτὴν ἐτέθραυσο τῆς τόλμης ³ τῆ Ἄριοβύσκα. Γερμανοῖς γὰρ ἐπιθήσεσθαι Ῥωμαίους, ὧν ἐπερχομένων ἐκ ἂν ἐδόκειν ὑποσῆναι, ὃ μὴ ⁴ προσδοκήσας, ἐθαύμαζε τὴν Καίσαρος τόλμαν, καὶ τὸν στρατὸν ⁵ ἑώρα τεταραγμένον. ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτὸς ἤμβλυε τὰ μαντεύματα τῶν ἱερῶν ⁶ γυναικῶν, αἱ ποταμῶν δίναις προσβλέπεσαι, καὶ ρευμάτων ἐλιγμοῖς καὶ ψόφοις τεκμαιρόμεναι προεθέσπιζον, ἐκ ἑῶσαι μάχην τίθεσθαι, πρὶν ἐπιλάμψαι νέαν σελήνην. ταῦτα τῷ Καίσαρι πυνθανομένῳ, καὶ τῆς Γερμανῆς ἠσυχάζουſας ὁρῶντι, καλῶς ἔχειν ἔδοξεν ἀπροθύμοις ἔσιν αὐταῖς συμβάλλειν, μᾶλλον, ἢ τὸν ἐπείναν ἀναμένοντα καιρὸν καθῆσθαι. καὶ προσβολὰς ποιέμενος τοῖς ἐρύμασι καὶ λόφοις, ἐφ' ὧν ἐστρατοπέδευον, ἐξηγρίασε καὶ παρώξυνε καταβάντας πρὸς ὄργην διαγωνίσασθαι. γενομένης δὲ λαμπρᾶς τροπῆς αὐτῶν, ἐπὶ σαδίας τριακοσίας ⁷ ἄχρι τῆ Ῥήνε οἰώξας, κατέπλησε τῆτο πᾶν νεκρῶν τὸ πεδίου

1 V. χεῖρα.

2 R. *supr.* ἀπὸ τῶν πολ.

3 V. τῆς γνώμης. Paulo post pro Ῥωμαίους enotatum est in ind. var. Ῥωμαίοις absque nomine codicis.

4 Br. delendum censet ὁ. Anon. ὃ μὴ.

5 R. mavult τὸν ἑαυτῆ στρατὸν.

6 Dacer. *ιδίων* reponit.

7 Quidam H. Steph. cod. & Par. *Τετρακοσίαις*. Dacer. legendum putavit *Τριάκοντα*; Br. *supr.* *Γισσαράκοντα*.

διόν καὶ λαφύρων. Ἀριόβυτος δὲ Φθάσας μετ' ὀλίγων, διεπέρασε τὸν Ῥήνον. ἀριθμὸν δὲ νεκρῶν μυριάδας ὀκτὼ γενέσθαι λέγεισι.

XX. Ταῦτα διαπραξάμενος, τὴν μὲν δύναμιν ἐν Σηικανοῖς ἀπέλειπε διαχειμάσασαν, αὐτὸς δὲ τοῖς ἐν Ῥώμῃ προσέχειν βεβλόμενος, εἰς τὴν περὶ Πάδον Γαλατίαν κατέβη, τῆς αὐτῷ δεδομένης ἐπαρχίας ἕσαν. ὁ γὰρ καλέμενος Ῥεβίνων ποταμὸς ἀπὸ τῆς ὑπὸ ταῖς Ἄλπεσι Κελτικῆς ὀρίζει τὴν ἄλλην Ἰταλίαν. ἐνταῦθα καθήμενος ἐδημαγώγει, πολλῶν πρὸς αὐτὸν ἀφικνουμένων, διδῶς, ἂν ἕκαστος δεηθῆι καὶ πάντας ἀποπέμπων, τὰ μὲν ἔχοντας ἤδη παρ' αὐτῶν, τὰ δ' ἐλπίζοντας. καὶ παρὰ τὸν ἄλλον δὲ ¹ πάντα τῆς στρατείας χρόνον ἐλάνθανε τὸν Πομπηίου, ἐν μέρει νῦν μὲν τὰς πολεμίας τοῖς τῶν πολιτῶν ² ὅπλοις κατασρεφόμενος, νῦν δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν πολεμίων χρήμασιν αἰρῶν τὰς πολίτας καὶ χειράμενος. ἐπεὶ δὲ Βέλγας ³ ἤμασε δυνατωτάτους Κελτῶν, καὶ τὴν τρίτην ἀπάσης τῆς Κελτικῆς νεμομένους, ἀφεσάναι, πολλὰς δὲ τινὰς μυριάδας ἐνόπλων ἀνδρῶν ἠθροισότας, ἐπιστρέψας εὐθὺς ἐχώρει τάχει πολλῶν καὶ πορθῆσι τὰς συμμάχους Γαλάτας ἐπιπεσῶν τοῖς πολεμίοις, τὰς μὲν ἀθροιστάτους καὶ πλείους αἰχρῶς ἀγωνισαμένους τρεψάμενος διέφθειρεν, ὥστε καὶ λίμνας καὶ ποταμὸς βαθεῖς τοῖς Ῥωμαίοις νεκρῶν πλήθει περατὰς γενέσθαι. τῶν δ' ἀποσάντων οἱ μὲν παρωικεάνιοι πάντες ἀμαχεί προσεχώρησαν. ἐπὶ δὲ τὰς ἀγριωτάτους καὶ μαχιματάτους τῶν τῆδε, Νερβίους, ἐστράτευσεν, οἵπερ εἰς συμμιγεῖς δρυμῶς ⁴ κατωικημένοι, γενεας

¹ Br. mavult δῆ.

² Sic cum V. darl voluit Mof. Duf. deditque R. pro vulg. τοῖς πολιτῶν ὅπλ.

³ V. Βέλγας.

⁴ Quid sint συμμιγεῖς δρυμοί, Br. se non intelligere fateatur. Mavult συνηγεῖς, quippe qua voce Plut. ad eam rem fere

μεὰς δὲ καὶ κήσεις ἐν τινι βυθῷ τῆς ὕλης ἀπωτάτω
 θέμενοι τῶν πολεμίων, αὐτοὶ τῷ Καίσαρι ποιημένῳ χά-
 ρακα, καὶ μὴ προσδεχομένῳ τῆνικαῦτα τὴν μάχην, ἐξα-
 κισμύριοι τὸ πλῆθος ὄντες, αἰφνιδίως προσέπεσον· καὶ
 τὰς μὲν ἵππεῖς ἐτρέψαντο, τῶν δὲ ταγμάτων τὸ δωδέ-
 κατον καὶ τὸ ἑβδομὸν περιχόντες, ἅπαντας ἀπέτειναν
 τὰς ταξιάρχους. εἰ δὲ μὴ Καῖσαρ ἀρπάσας τὸν θυρεὸν,
 καὶ διαχὼν τὰς πρὸ αὐτῆ μαχομένους ¹, ἐνέβαλε τοῖς
 βαρβάρους, καὶ ἀπὸ τῶν ἄκρων τὸ δέκατον ² κινδυ-
 νεύοντος αὐτῆ κατέδραμε, καὶ διέκοψε τὰς τάξεις τῶν
 πολεμίων, ἕδεις ἂν δοκεῖ ³ περιγενέσθαι. νῦν δὲ τῇ
 Καῖσαρος τόλμῃ ⁴ τὴν λεγομένην ὑπὲρ δύναμι μάχην
 ἀγωνισάμενοι, τρέπονται μὲν ἕδ' ὡς τὰς Νερβίους, κα-
 τακόπτεισι δ' ἀμυνομένους. πεντακόσιοι γὰρ ἀπὸ μυριά-
 δων ἕξ σωθῆναι λέγονται, βελευταὶ δὲ τρεῖς ἀπὸ τε-
 τρακοσίων.

XXI. Ταῦτα ἡ σύγκλητος πυθομένη, πεντεκαίδε-
 κα ἡμέρας ἐψηφίσατο θύειν τοῖς θεοῖς, καὶ χολάζειν
 ἑορτάζοντας, ὅσας ἐπ' ἑδεμῖα νίκη πρότερον. καὶ γὰρ
 ὁ κίνδυνος ἐφάνη μέγας, ἐθίων ἅμα τοσέτων ἀναρῆρα-
 γέντων, καὶ τὸ νίκημα λαμπρότερον, ὅτι Καῖσαρ ἦν ὁ
 νικῶν, ἢ πρὸς ἐκεῖνον εὐνοια τῶν πολλῶν ἐποίει. καὶ
 γὰρ αὐτὸς εὖ θέμενος τὰ κατὰ τὴν Γαλατίαν, πάλιν
 ἐν τοῖς περὶ Πάδον χωρίοις διεχείμαζε, συσκευαζόμενος
 τὴν πόλιν. ἔ γὰρ μόνον οἱ τὰς ἀρχὰς παραγγέλλον-
 τες, ἐκεῖνῳ χρώμενοι χορηγῶ, καὶ τοῖς παρ' ἐκεῖνε χρή-
 μασι

fere uti soleat. R. συμ. ἄρ. explicat saltus densos, confertos
 arboribus omnis generis.

1 V. πρὸ αὐτῶν. Ms. Par. μαχομένοις, quod ad βαρβάρους
 refertur.

2 Sic Br. legi voluit, deditque R. pro vulg. δωδέκατον. Ita
 quoque diferte habet Caesar L. II. & Ms. Par. — Post κινδυν.
 αὐ. R. deesse censet aut δέει, aut προνοόμενοι, aut tale quid.

3 Junt. Ald. Crat. δοκῆ.

4 R. iudice, post h. v. deest ἐπιρρώδεντες, aut tale quid.

μασι διαφθείραντες τὸν δῆμον, ἀνηγορεύοντο, καὶ πᾶν ἔπραττον, ὃ τὴν ἐκείνῃς δύνάμειν αὖξεν ἐμελλεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν καὶ μεγίστων οἱ πλείστοι συνῆλθον πρὸς αὐτὸν εἰς Λαϊαν, Πομπηϊός τε καὶ ¹ Κράσσοι, καὶ Ἀππίος, ὁ τῆς Σαρδόνος ² ἡγεμῶν, καὶ Νέπωσι, ὁ τῆς Ἰβηρίας ἀνθυπατος. ἄσε βαβδόχου μὲν ³ ἐκατὸν εἴκοσι γενέσθαι, συγκλητικὰς δὲ πλείονας, ἢ διακοσίας. βελήν δὲ θέμενοι διεκρίθησαν. ἐπὶ τέτοις ⁴ ἔδει Πομπηϊὸν μὲν καὶ Κράσσον ὑπάτους ἀποδειχθῆναι, Καίσαρι δὲ χρήματα καὶ πενταετίαν ἄλλην ἐπιμετρηθῆναι τῆς στρατηγίας. ὃ καὶ παραλογώτατον ἐφαίνετο τοῖς ἕνῃ ἔχουσιν. οἱ γὰρ τοσαῦτα χρήματα παρὰ Καίσαρος λαμβάνουσι, ὡς ἐν ἔχοντι δίδοναι τὴν βελήν ἐπειδὴν, μάλλου δ' ἠνάγκασον ἐπισέγκασαν οἷς ἐψηφίζοντο. Κάτωνος μὲν ἔπαρόλος. ἐπίτηδες γὰρ αὐτὸν εἰς Κύπρον ἀπεδισπομπήσαντο. Φαωνίῃ δ', ὅς ἦν ζήλωτής Κάτωνος, ἄς ἔδεν ἐπέβαινε ἀντιλέγων, ἐξαλλομένῃ δια θυρῶν, καὶ βοῶντος εἰς τὸ πλῆθος. ἀλλὰ προσεῖχεν ἔδεις, τῶν μὲν Πομπηϊὸν αἰδεμένων καὶ Κράσσον. οἱ δὲ πλείστοι, Καίσαρι χαριζόμενοι, καὶ πρὸς τὰς ἀπ' ἐκείνῃς ζῶντες ἐλπίδας ἠσύχασον.

XXII. Τραπόμενος δ' αὖθις ὁ Καίσαρ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κελτικῇ δυνάμει, πάλιν καταλαμβάνει πόλεμον ἐν τῇ χώρᾳ, δύο Γερμανικῶν ἐθνῶν μεγάλων ἐπὶ καταλήσει γῆς ἀρτι τὸν Ῥῆνον διαβεβηκόταν, Οὐσίπας ⁵ καλῶσι

¹ Hoc καὶ deest Junt.

² V. Σαρδίνιος. R. videtur ibi fuisse Σαρδίνιας.

³ R. deesse censet h. l. ἐκεῖ, αὐτὸν περὶ αὐτὸν, αὐτὸν ἐν ταύτῃ.

⁴ Mos. Duf. punctum post διεκρίθησαν vult tolli, & dari post γέτοις.

⁵ Sic dedit Br. pro vulg. οὐσίπας. Eandem jam exhibet Iestionem Anon. — Ussipetes Xyl. & Crusier. vertunt. Ms. Par. Εἰπας.

ἄλλοι τὰς ἑτέρας, τὰς δὲ Τεντερίδας ¹. περὶ δὲ τῆς
 πρὸς τὰς γενομένης μάχης ὁ μὲν Καῖσαρ ἐν ταῖς ἐφημε-
 ρίσι ² γέγραφεν, ὡς οἱ βάρβαροι διαπρεσβευόμενοι πρὸς
 αὐτὸν, ἐν σπονδαῖς ³ ἐπιδοῖντο καθ' ὁδὸν, καὶ διὰ τῆ-
 το τρέψωντο τὰς αὐτῶν, πενταχιλίους ὄντας ἰππεῖς,
 δηλοσιόους τοῖς ἐπεινὼν μὴ προσδοκῶντας· εἶτα πέμ-
 ψειαν ἑτέρας πρὸς αὐτὸν αὐδῖς ἑξακτῶντας, ἕς κα-
 ταχῶν ἐπαγάγοι ⁴ ποῖς βαρβάροις τὸ εὐαγεῖμα, τὴν
 πρὸς ἕως ἀπίσας καὶ παρασπόνδους πῖσιν εὐθῆριαν ἠγά-
 μενος. Γανύσιος ⁵ δὲ λέγει, Κάτωνα, τῆς βελῆς ἐπὶ
 τῇ νύκτῃ ψηφίζομένης ἑορτῆς καὶ θυσίας ⁶, ἀποφῆνα-
 δαι γνώμην, ὡς ἐπιδοτέον ἐστὶ ⁷ τὸν Καῖσαρα τοῖς βαρ-
 βάροις, ἀφοσιωμένους τὸ παρασπόνδημα ὑπὲρ τῆς πόλεως,
 καὶ τὴν ἀρὰν εἰς τὸν αἴτιον τρέποντας. τῶν δὲ δια-
 βάντων αἱ μὲν κατανοπεῖσαι τεσσαράκοντα μυριάδες ⁸
 ἦσαν· ὀλίγας δὲ τὰς ἀποπεράσαντας αὐδῖς ὑπεδέξαντο
 Σάγαμβροι ⁹, Γερμανικὸν ἔθνος. καὶ ταύτην λαβὼν αἰ-
 τίαν πρὸς αὐτὰς ¹⁰ ὁ Καῖσαρ, ἄλλως δὲ δόξης ἐφίεμε-
 νος

1 V. Τεντηρίδας; Anon. Τευχηρίδας; Ms. Par. Τεντερίτας. Caesar Tencheros vocat.

2 Hac voce Commentarios Caesaris hic designat Plutarchus. Culpatur a Rualdo, quod eos ἐφημερίδας appellet, quos ὑπομνήματα vel ἀπομνήματα appellare eum oportuerit.

3 Anon. ἐνσπόνδους, quod probat Mos. Duf.

4 Hanc vocem e Junt. R. restituit. Vulgo ex Ald. ἐπαγάγοιτο.

5 Anon. Κανύσιος, quod secutus est Cruferius, & probat Mos. Duf. V. Τανύσιος.

6 Ante haec verba Ms. Par. καὶ σπονδαῖς insuper addit.

7 V. ἐπὶ τὸν K.

8 Notante Xyl. Angelus χιλιάδες pro μυριάδες legisse videtur, cum veritat XL. non CD. millia. Vulgatam bene habere, ex Caesare constat.

9 Anon. Σάγαμβροι, quod Br. probat.

10 V. ἐπ' αὐτὰς, quod melius censet Mos. Duf.

νος καὶ τὸ πρῶτος ἀνθρώπων στρατῶ διαβῆναι ¹ τὸν Ῥή-
νον, ἐγεφύρα πλάτος τε πολὺν ὄντα, καὶ κατ' ἐκεῖνο
τὸ πῶρος μάλις α πλημμυρῆντα, καὶ τραχὺν καὶ βρώδη,
καὶ τοῖς καταφερομένοις σελέχεσι καὶ ξύλοις πληγὰς
καὶ σπαραγμὰς ἐνδιδόντα ² κατὰ τῶν ἐρειδάνων τὴν
γέφυραν. ἀλλὰ ταῦτα προβόλοις ξύλων μεγάλων
διὰ τὸ πῶρος καταπεπηγότων ἀναδεχόμενος, καὶ γαλη-
νώσας ³ τὸ προσπίπλον βεῦμα τῷ ζεύγματι, πίσεως πάσης
δέμα κρεῖττον ἐπεδείξατο, τὴν γέφυραν ἡμέραις δέκα
συντελεθεῖσαν.

XXIII. Περαιώσας δὲ τὴν δύναμιν, ἐδενδὸς ὕπαν-
τιάσαι ⁴ τολμήσαντος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡγεμονικωτάτων
τῶ Γερμανικῶ, Σκήβων, εἰς βαθεῖς καὶ ὑλῶδεις ἀλύ-
νας ἀνασκευασαμένων, πυρπολήσας μὲν τὴν τῶν πολε-
μίων, Φαρβύνας δὲ τὰς ἀεὶ τὰ Ῥωμαίων ἀσπαζομένους,
ἀνεχώρησεν αὐτοῖς εἰς τὴν Γαλατίαν, εἴησι δυεῖν δεξ-
σας ἡμέρας ἐν τῇ Γερμανικῇ διατετριφῶς. ἡ δ' ἐπὶ τὰς
Βρετανὰς στρατεία τὴν μὲν τόλμαν εἶχεν ὀνομασίην. πρῶ-
τος γὰρ εἰς τὸν ἐσπέριον Ὀκεανὸν ἐπέβη ⁵ σόλω, καὶ
διὰ τῆς Ἀτλαντίδος θαλάττης, στρατὸν ἐπὶ πόλεμον κο-
μίζων, ἐπλευσε· καὶ νῆσον, ἀπιστημένην ὑπὸ μεγέθους,
καὶ πολλὴν ἔριν παμπόλλοις συγγραφεῦσι παραχῆσαν,
ὡς ὄνομα καὶ λόγος ἔγενομένης, ἐδ' ἔσης, πέπλασαι,
καταχεῖν ἐπιθέμενος, προήγαγεν ⁶ ἔξω τῆς οἰκημένης
τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. δις δὲ διαπλεύσας εἰς τὴν
νῆσον

¹ Subaud. λέγεσθαι, vel δοκεῖν, quod in praemisso δόξης
latere monet R.

² V. ἐνδιδόντος. Mos. Duf. non probat vulgatam, sed ab im-
peritis librariis pro ἐντείνοντα suppositam esse arbitratur. Ad
seq. κατὰ τῶν e praemissis subaudiendum esse ξύλων monet R.

³ Placet Mosi Duf. quod est in V. & Anon. χαλινώσας.

⁴ V. ὑπαντήσαι.

⁵ R. mavult ἐπέβη.

⁶ Sic reponi voluit H. Steph. pro vulg. προσήγαγεν, de-
ditque R.

νήσον ἐν τῆς ἀντιπέρας Γαλατίας, καὶ μάχαις πολλαῖς
κακώσας τὰς πολεμίας μάλλον, ἢ τὰς ἰδίας ἀφελήσας,
(ἐδὲν γὰρ, ὅ τι καὶ λαβεῖν¹ ἦν ἄξιον ἀπ' ἀνδράπων
κακοβίων καὶ πενήτων) ἔχ οἷον ἐβέλετο, τῷ πολέμῳ
τέλος ἐπέθηκεν, ἀλλ' ὁμήρους λαβὼν παρὰ τῷ βασι-
λέως, καὶ ταξάμενος Φόρος, ἀπῆλθεν² ἐν τῆς νήσοι.
καὶ καταλαμβάνει γράμματα μέλλοντα διαπλεῖν πρὸς
αὐτὸν, ἀπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ Φίλων, δηλῶντα τὴν τῆς
θυγατρὸς αὐτῆς τελευτήν· ἐτελεύτα³ δὲ τίτιτσα πα-
ρὰ Πομπηίου. καὶ μέγα μὲν αὐτὸν ἔχε Πομπηίου,
μέγα δὲ καὶ⁴ Καίσαρα πένθος· οἱ δὲ Φίλοι συνεταρά-
χθησαν, ὡς τῆς ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοιοῖα τὰλλα νοσῶσαν
τὴν πολιτείαν φυλασσέσης οἰκειότητος λελυμένης. καὶ
γὰρ τὸ βρέφος εὐθύς, ἐ πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν μη-
τέρα διαζῆσαν, ἐτελεύτησε. τὴν μὲν⁵ Ἰταλίαν βία τῶν
δημάρχων ἐράμενον τὸ πλῆθος εἰς τὸ Ἄρειον ἤνεγκε πε-
δίου, κῆκεῖ κηδεύσεισα κεῖται.

XXIV. Τῷ δὲ Καίσαρος μεγάλην ἤδη τὴν δύνα-
μιν ἔσαν εἰς πολλὰ κατ' ἀνάγκην χειμάδια διελόντος,
αὐτῆ δὲ πρὸς τὴν Ἰταλίαν, ὡσπερ εἴωθει, τραπομένης,
πάντα μὲν αὐτῆς ἀνερέγγυτο τὰ τῶν Γαλατῶν, καὶ
στρατοὶ μεγάλοι περιούνητες, ἐξέκοπλον τὰ χειμάδια, καὶ
προσεμάχοντο τοῖς χαρακώμασι τοῖς Ῥωμαίων⁶. οἱ
δὲ πλεῖστοι καὶ κρῆτιστοι τῶν ἀποσάντων⁷ μετ' Ἀβριόρη-

B b 2

γοσ

¹ R. fufp. ἐδὲν γὰρ ἔλαβεν, ὅ τι καὶ λαβ. nihil enim cepit, quod operam capturae valuiffet, ab hominibus pauperibus.

² Br. feribi vult ἀπῆρην, cum Ms. Par. V. & Auon. (In ind. var. datur ἀπήρην.)

³ Sic R. de fuo dedit pro vulg. τελευτᾶ.

⁴ καὶ addidit R. de fuo.

⁵ V. τὴν μὲν ἔν Ἰταλ. Sic dari voluit Br.

⁶ V. τῶν Ῥωμ. quod Br. probavit.

⁷ V. ἀποσταντῶν. Idem Ἀμβριόριγος, quod Br. dari voluit, pro Ἀβριόρ. (Sic est in ind. Br. & R. nota; in ind. Frft. tribuitur haec lectio Anonymo.)

γος Κότλαν μὲν αὐτῷ στρατοπέδῳ καὶ Τιτάριον ¹ διέ-
 Φθειραν· τὸ δὲ ὑπὸ Κικέρωνι τάγμα μυριάσιν ἕξ πε-
 ριχόντες ἐπολιόρην, καὶ μικρὸν ἀπέλιπον ἱρηκέναι κα-
 τὰ κράτος, συντετραμένων ἀπάντων, καὶ παρὰ δύναμιν
 ὑπὸ προθυμίας ἀμυνομένων. ὡς δ' ἠγγέλη ταῦτα τῷ
 Καίσαρι μακρὰν ὄντι, ταχέως ἐπιστρέψας καὶ συναγα-
 γῶν ἐπ' αἰκιλιῆς τὰς σύμπαυλας, ἠπείγετο τὸν Κικέ-
 ρωνα τῆς πολιορκίας ἐξαιρησόμενος. τὰς δὲ πολιορκιῶ-
 τας ἐκ ἔλαθεν, ἀλλ' ἀπήντων ὡς ἀναρπασόμενοι, τῆς
 ὀλιγότητος καταφρονήσαντες. κικεινὸς ἑξαπατῶν ὑπέ-
 φευγεν αἰεὶ, καὶ χάριά λαβὼν ἐπιτηδείως ἔχουσα πρὸς
 πολλὰς μαχομένῳ μετ' ὀλίγων, φράγγυται στρατόπεδον· καὶ
 μάχης ἔχε τὰς ἑαυτῆ πάσης, ἀναγαγεῖν δὲ τὸν χάρι-
 να καὶ τὰς πύλας ἀνοικοδομεῖν, ὡς δεδοικότας, ἠνάγκα-
 ζε, καταφρονηθῆναι στρατηγῶν. μέχρις ἔσποράδην ὑπὸ
 θράσους βάλλουλας ² ἐπεξελθὼν ἐτρέψατο, καὶ πολλὰς
 αὐτῶν διέΦθειρε.

XXV. Τέτο τὰς πολλὰς ἀποσάσεις τῶν ἐνταῦθα
 Γαλατῶν κατεσόρεσε, καὶ τῆ χειμῶνος αὐτὸς, ἐπιφοι-
 τῶν τε πανλαχόσε, καὶ προσέχων ὀξέως τοῖς νεωτε-
 ρισμοῖς. καὶ γὰρ ἦεν ἕξ Ἰταλίας ἀπὸ τῶν ἀπολω-
 λότων αὐτῷ τρία τάγματα, Πομπηῖα μὲν ἐκ τῶν ὑφ'
 αὐτῷ δύο χρήσαντος, ἐν δὲ νεοσύλλεκτον ἐκ τῆς περι-
 Πάδον Γαλατίας. πόρρω δὲ τέτων αἱ πάλαι καταβε-
 βλημένοι κρύφα καὶ νερόμενοι διὰ τῶν δυνατωτάτων
 ἀνδρῶν. ἐν τοῖς μαχιμωτάτοις γενέσειν ἄρχαι τῆ μεγίστη
 καὶ κινδυνωδεστάτη τῶν ἐκεῖ πολέμων ἀνεφαίνουσα, ῥω-
 θεῖσαι ³ πολλῇ μὲν ἡλικίᾳ, καὶ πανταχόθεν ὅπλοις
 ἀθροισθεῖσι, μέγалоις δὲ πλέτοις εἰς ταῦτὸ συνενεχθεῖ-
 σιν,

¹ Sic Br. cum Anon. dari voluit, & dedit R. pro vulg. Τηγύριον. Idem jam dederunt Guarin. Xyl. Crusier.

² V. & Anon. προσβάλλοντας, quod voluit Br. Paulo ante Junf. sola μέχρι ἐν pro μέχρις ἔ.

³ V. ἀδείσαι.

σιν, ἰχυραῖς δὲ πόλεσι, δυσεμβόλοις δὲ χώραις. τότε δὲ χειμῶνος ὄρα, πάγοι ¹ ποταμῶν, καὶ νιφετοῖς ἀποκεκρυμμένοι δρυμοί, καὶ πεδία χειμάρροισι ἐπιλελιμνασμένα, καὶ πῆ μὲν ἀτέκμαρτοι βάθει χιόνος ἀτραποί, πῆ δὲ δι' ἐλῶν καὶ ῥευμάτων παρατρεπομένων ἀσάφεια πολλή ² τῆς πορείας· παντάπασιν ἐδόκεν ἀνεπιχειρήτα Καίσαρι τὰ τῶν ἀφισαμένων ποιεῖν. ἀφειθήκει μὲν ἔν πολλὰ Φύλα, πρόχημα δ' ἦσαν Ἀρβέννοι καὶ Καρνατίνοι. τὸ δὲ σύμπαν αἰρεθείς κράτος εἶχε τῶ πολέμῳ Οὐεργεντόριξ, ἔ τὸν πατέρα Γαλάται, τυραννίδα δοκῶντα πρᾶττειν, ἀκέλευσαν.

XXVI. Οὗτος ἔν εἰς πολλὰ διελὼν τὴν δύναμιν μέρη, καὶ πολλὰς ἐπισήσας ἡγεμόνας, ψκειῖτο τὴν πέριξ ³ ἅπασαν ἄχρι τῶν πρὸς τὸν Ἀδρίαν ⁴ κεκλιμένων· διανοόμενος ἤδη τῶν ἐν Ῥώμῃ συνισταμένων ἐπὶ Καίσαρα, σύμπασαν ἐγείρειν τῶ πολέμῳ Γαλατίαν. ὅπερ εἰ μικρὸν ὕστερον ἐπραξε, Καίσαρος εἰς τὸν ἐμφύλιον ἐμπεσόυλος πόλεμον, ἐν ἂν ἐλαφρότεροι τῶν Κιμβρικών ἐκείνων Φόβοι τὴν Ἰταλίαν κατέχον. νυνὶ δ' ὁ πᾶσι μὲν ἄριστα χρῆσθαι δοκῶν ⁵ τοῖς πρὸς πόλεμον, μάλιστα δὲ καιρῶ πεφυκῶς Καίσαρ, ἅμα τῶ πυθέσθαι τὴν ἀπόσασιν, ἄρας ἐχώρει· ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς ⁶, ἃς

B b 3

διήλ-

¹ Sic Mof. Duf. scribi voluit, deditque R. pro vulg. πάγοις.

² Sic Br. legi voluit, deditque R. pro vulg. ἀσάφεια πολλή.

³ Junt. γὰ πέριξ.

⁴ Xyl. non probat hanc lectionem, cum ne Galliam quidem omnem Vercingetorigis concusserit rebellio, nedum usque ad finem Adriaticum iste motus pervaserit. Cum in Var. lect. e V. & Anon. enotetur Ἀδρίαν, Ἄραριν, Br. & Mof. Duf. cum Xyl. malunt Ἄραριν, quod in Dacerii nota Ἄραρα datur.

⁵ R. mavult δοκῶν abesse, cum alterutrum certe redundet, aut hoc, aut seq. πεφυκῶς. Ad hoc idem partic. monet Mof. Duf. καιρῶ non pertinere, sed regi a χρῆσθαι.

⁶ R. monente, idem est pro Graecitate seculi Plutarchei posteriorumque, atque ταῖς αὐταῖς ὁδοῖς, per illa ipsa, quae per-

διήλθε, καὶ βία καὶ τάχει τῆς πορείας διὰ τοσάυτε χειμῶνος ¹, ἐπίδειξάμενος τοῖς βαρβύροις, ὡς ἄμαχος αὐτοῖς καὶ ἀήττητος ἔπεισι στρατός. ὅπερ γὰρ ἄγγελον, ἢ γραμματοφόρον, διαδύναι παρ' αὐτῆ χρόνῳ πολλῷ ἦν ἄπιστον, ἐνταῦθα μετὰ πάσης ἐωρᾶτο τῆς στρατίας, ἅμα χώρας ² λυμαινόμενος αὐτῶν καὶ ἐνκόπλων τὰ χωρία, κατασρεφόμενος πόλεις, ἀναλαμβάνων τὰς μετατιθεμένους μέχρι καὶ τὸ τῶν Ἐδῶν ³ ἔθνος ἐξεπολεμώθη πρὸς αὐτὸν, οἳ τὸν ἄλλον χρόνον ἀδελφικῶς ἀναγορεύσαντες αὐτὰς Ῥωμαίων, καὶ τιμώμενοι διαπρεπῶς, τότε δὲ τοῖς ἀποσάταις προσγενόμενοι, πολλὴν τῇ Καίσαρος στρατιᾷ περιέευσαν ⁴ ἄθυμίαν. διόπερ καὶ κινήσας ἐπέϊθεν ⁵, ὑπερέβαλλε τὰ Λιγγυονικὰ, βελόμενος ἄψαθαι τῆς Σηκανῶν ⁶, Φίλων ὄντων καὶ προκειμένων τῆς Ἰταλίας πρὸς τὴν ἄλλην Γαλατίαν. ἐνταῦθα δ' αὐτῷ τῶν πολεμίων ἐπιπεσόντων, καὶ περιχόντων μυριάσι πολλαῖς, ὁρμήσας διαγωνίσασθαι, τοῖς μὲν ὅλοις ⁷ καταπολεμῶν

ἐκρά-

peragravit itinera, & cohaeret hic dativus, unacum insequentibus cum ἐπίδειξάμενος — planum faciebat Caesar barbaris per illa tot tantaque viarum intervalia, caedia, horroresque viarum, a se feliciter superati. Vulgo hae voces cum ἐχώρα junguntur, & post διήλθε datur punctum. Equidem nescio, annon vulgata bene habeat, praesertim si ad διήλθε subintelligas, vel potius addas ἐναγχος κινήσαι.

¹ Pro hac voce in Junt. est *τάχεις*. R. quaerit, num voverit *πάγχε*, aut *παγετῆ*, *gelu*?

² R. docente, *χώρα* est, quidquid est sub dio, ager, *das platte Land*; *χωρία* sunt villae in agris, *die Dörfer auf dem platten Lande*.

³ Anon. *Αἰδῶν*.

⁴ V. *ἐνεποίησεν*.

⁵ ab illis Gallis populis, in quorum debellatione versatus adhuc fuerat: Arverni puta & Carnutes. R. Sequens *ὑπερέβαλλε* cum Junt. R. dedit. Vulgo secundum Ald. *ὑπερέβαλε*.

⁶ V. *Σηκανῶν*; quod probat Br.

⁷ Sic R. de suo dedit pro vulg. *τοῖς μὲν ἅλλοις*. V. *τῶν μὲν ἄλλων*. Dacer. legendum censuit *τοῖς Γερμανοῖς*, quia in

ἐπράτησε, χρόνῳ πολλῷ καὶ Φόνῳ¹ καταβιασάμενος τὰς βαρβάρους· ἔδοξε δὲ κατ' ἀρχάς τι καὶ σφαλῆναι, καὶ δεινύουσιν Ἀρεβηνοὶ² Ξιφίδιον πρὸς ἱερῷ³ κρημάμενον, ὡς δὴ Καίσαρος λάφυρον. ὁ θεασάμενος αὐτὸς ὕπερον, ἐμειδίασε, καὶ τῶν φίλων καθελεῖν κελεύουσαν, ἐκ εἰ-
σεν, ἱερὸν ἠγάμενος.

XXVII. Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε τῶν διαφυγούτων οἱ πλείοι μετὰ τῆ βασιλείᾳ εἰς πόλιν Ἀλησίαν διέφυγον³, καὶ πολιορκεῖν ταύτην Καίσαρι, δοκῆσαν ἀνάλωτον εἶναι μεγέθει τε τειχῶν καὶ πλήθει τῶν ἀπομαχομένων, ἐπιπίπτει παντὸς λόγου μείζων κίνδυνος ἕξασθεν. ὁ γὰρ ἦν ἐν Γαλατίᾳ κράτιστον ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἀθροισθὲν, ἐν ὅπλοις⁴ ἦμιον ἐπὶ τὴν Ἀλησίαν, τριάκοντα μυριάδες· αἱ δ' ἐν αὐτῇ τῶν μαχομένων ἐκ ἐλάττωσιν ἦσαν ἑπτακίδεκα μυριάδων. ὥστε ἐν μέσῳ πολέμου τοσούτου τὸν Καίσαρα κατελιημμένον καὶ πολιορκημένον ἀναγκασθῆναι διττὰ τεῖχη προβαλέσθαι, τὸ μὲν πρὸς τὴν πόλιν, τὸ δ' ἀπὸ τῶν ἐπεληλυθότων, ὡς, εἰ συνέλθοιεν αἱ δυνάμεις, κομιδῇ διαπεπραγμένων τῶν καθ' αὐτόν. διὰ πολλὰ μὲν ἔν εἰκότως ὁ πρὸς Ἀλησίαν κίνδυνος ἔχε δόξαν, ὡς ἔργα τόλμης καὶ δεινότητος, οἷα τῶν ἄλλων ἀγώνων ἐδείξ, παραχόμενος· μάλικα δ' ἂν τις θαυμάσειε τὸ λαθεῖν τὰς ἐν τῇ πόλει Καίσαρα τοσαύταις

Bb 4

μυ-

eo proelio Germani a dextro latere summum jugum nasti, hostes loco depulsi in Caes. Comment. L. VII. dicuntur, quod Caesaris victoriae initium fuit. Mos. Duf. aliquid aliud subesse suspicatus est, & excidisse verba aliquot, deque summa totius expeditionis administratione sermonem esse. Equidem ob insequens κατ' ἀρχάς, necesse ferè duco, ut in priori legatur τὸ μὲν τελευταῖον vel tale quid.

1 Sic R. de suo dedit pro vulg. Φόβῳ.

2 Anon. Ἀρεβηνοὶ, quod Br. probat. V. Ἀρεβηνοὶ.

3 V. συνέφυγον.

4 Praepos. ἐν cum Anon. addi voluit Mos. Duf. deditque R. Vulgo abest.

μυριάσι ταῖς ἔξω συμβαλόντα καὶ περιγεγόμενον· μᾶλλον δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων τὰς τὸ πρὸς τῇ πόλει ¹ τεῖχος Φυλάττοντας. ἔ γὰρ πρότερον ἤδουλο τὴν νίκην, ἢ κλαυθμόν ἐν τῆς Ἀλησίας ἀνδρῶν καὶ κοπετόν γυναικῶν ἀκισθῆναι, Θεασαμένων ἄρα κατὰ δῦτερα μέρη πολλὰς μὲν ἄργύρω καὶ χρυσῷ κειροσημένους θυρεὰς, πολλὰς δ' αἵματι πεφυρμένους θύρακας, ἔτι δ' ἐκπάματα καὶ σικηὰς Γαλατικὰς ὑπὸ Ῥωμαίων εἰς τὸ στρατόπεδον νομιζόμενας. ἕτας ὁξέως ἢ τοσαύτη δύναμις, ὥσπερ εἶδωλον, ἢ ὄνειρον. ἢ Φάνισο ² καὶ διεπεφύρητο, τῶν πλείων ἐν τῇ μάχῃ πετόντων. οἱ δὲ τὴν Ἀλησίαν ἔχοντες, ἐκ ὀλίγα πράγματα παραχούβης ἑαυτοῖς καὶ Καίσαρι, τέλος παρέδωσαν ἑαυτός. ὁ δὲ τῷ συμπανῆος ἡγεμῶν πόλεμος, Ουεργεντόριξ, αἰαλαβῶν τῶν ὅπλων τὰ κάλλια, καὶ κοσμήσας τὸν ἵππον, ἐξῆπασατο διὰ τῶν πυλῶν· καὶ κύνῳ περὶ τὸν Καίσαρα καθεζόμενον ἐλάσας, εἶτ' ἀφαλόμενος ³ τῷ ἵππῳ, τὴν μὲν πανοπλίαν ἀπέρριψεν, αὐτὸς δὲ καθίσας ὑπὸ πόδας τῷ Καίσαρος ἡσυχίαν ἤγεν, ἄχρις ἔ παρεδόθη Φερρησόμενος ⁴ ἐπὶ τὸν θρίαμβον.

XXVIII. Καίσαρι δὲ πάλαι μὲν ἐδέδοίτο καταλύειν Πομπήιον, ὥσπερ ἀμέλει κινεῖν τῆτον. Κράσσο γὰρ ἐν Πάρθοις ἀπολωλότος, ὃς ἦν ἐφεδρος ἀμφοῖν, ἀπελείπετο τῷ μὲν, ὑπὲρ τῷ γενέσθαι μεγίστῳ, τὸν δυνατὰ καταλύειν, τῷ δ', ἵνα μὴ πάθῃ τῆτο, προαναιρεῖν, ὃν ἐδέδοίκει. τῆτο δὲ Πομπήιον μὲν ἐξ ὀλίγου ⁵ Φοβεῖσθαι

1 V. τὴν πόλιν.

2 V. ἢ Φάνισοι.

3 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἀφαλόμενος — cum desinisset equo. V. & Anon. ἀφαλλόμενος, quod jam Dacer. probavit.

4 Junt. Ald. Crat. Φερρέωνοι. Steph. Φερρησίου.

5 Crusier. minus recte vertit: id Pompejo, qui Caesarem despiciebat, parum tunc visum timeendum. Melius Xyl. —

βείθαι παρέση, τέως ὑπερορῶντι Καίσαρος, ὡς ἐ χα-
λεπὸν ἔργον, ὃν ¹ αὐτὸς ἠὔξησε, καταλυθῆναι πάλιν
ὑπ' αὐτῶν. Καίσαρ δ' ², ἀπ' ἀρχῆς ὑπόθεσιν ταύτην
πεπονημένους ἀπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν ³, ὡσπερ ἀθλητῆς,
ἑαυτὸν ἀποσήσας μακρὰν, καὶ τοῖς Κελτικοῖς ἐγγυμνα-
σάμενος πολέμοις, ἐπήσειησε μὲν τὴν δύναμιν, ἠὔξησε
δὲ τὴν δόξαν ἀπὸ τῶν ἔργων, εἰς ἀντίπαλον ἀρθεὶς τοῖς
Πομπηίαις κατορδίαμασι, λαμβάνων προφάσεις, τὰς
μὲν αὐτῶ Πομπηίαις, τὰς δὲ τῶν καιρῶν ἐνδιδούλων, καὶ
τῆς ἐν Ῥώμῃ κακοπολιτείας, δι' ἣν οἱ μὲν ἀρχαῖς μετ-
ιόντες, ἐν μέσῳ θέμενοι τραπέζας, ἐδέκαζον ἀναίχύν-
τως τὰ πληθῆ, κατήει δ' ὁ δῆμος ἔμμιδος, ἐ ψήφοις
ὑπὲρ τῶ δεδακτότος, ἀλλὰ τόξοις καὶ ξίφεσι καὶ σφεν-
δόταις ἀμιλλώμενος. αἵματι δὲ καὶ νεκροῖς πολλαῖς
αἰχμύναυτες τὸ βῆμα διεκρίθησαν, ἐν ἀναρχίᾳ τὴν πό-
λιν, ὡσπερ ἀκυβέρνητον ⁴ ὑποφερομένην, ἀπολιπόντες
ἄτε τὰς νῦν ἔχουλας ἀγαπῆν, εἰ πρὸς μηδὲν αὐτοῖς
χεῖρον, ἀλλὰ μοναρχίαν, ἐν τοιαύτης παραφροσύνης
καὶ τοσάτε κλύδωνος ἐπιτεσεῖται τὰ πράγματα. πολλοὶ
δ' ἦσαν οἱ καὶ λέγειν ἐν μέσῳ τολμῶντες ἤδη, πλην
ὑπὸ μοναρχίας ἀνήμεσον εἶναι τὴν πολιτείαν, καὶ τὸ
Φάρμακον τῆτο χρῆναι τῶ προτῶτε τῶν ἰατρῶν ἀναχέ-
θαι προσφύροισι. ὑποδηλῶντες τὸν Πομπηίου. ἐπεὶ
δὲ κῆκεῖνος, λόγῳ παραιτεῖθαι καλλῶπιζόμενος, ἔργῳ
παντὸς μᾶλλον ἐπέρανεν ἐξ ἧν ἀναδειχθήσοιτο διηλά-
τωρ, συμφρονήσαντες οἱ περὶ Κάτωνα, πείθεσι τὴν γε-
B b 5 ρασίαν

*Pompejus quidem NVPER sibi a Caesare timere coepetat, quem
baclenus neglexerat.*

1 Post ἔργον, Mos. Duf. ὃν excidisse suspicatur, facili libra-
riorum lapsu, qui aliud ἔν videbant.

2 V. Καίσαρ: δέ. Idem paulo post ποιόμενος pro πεπονη-
μένος.

3 Sic R. dedit de suo. Vulgo ἐπὶ τῶν ἀντ. — V. & Anon.
ἐπὶ τῶν ἀνταγωνιστῶν, quod Mos. Duf. probavit.

4 R. susp. ὡσπερ ναῦν ἀκυβέρνητον.

ρυσίαν ὑπατον αὐτὸν ἀποδείξει μόνον, ὡς μὴ βιάσαι-
το διπλάτωρ γενέσθαι, νομιμωτέρα μοναρχία παρηγορη-
θεῖς. οἱ δὲ καὶ χρόνον ἐψηφίσαντο τῶν ἐπαρχιῶν.
δύο δ' εἶχεν, Ἰβηρίαν καὶ Λιβύην σύμπασαν, ἃς διώ-
κει πρεσβευτὰς ἀποσέλλων, καὶ στρατεύματα τρέφων,
οἷς ἐλάμβανεν ἐν τῇ δημοσίᾳ ταμεῖς χίλια τάλαντα καθ'
ἕκαστον ἐνιαυτόν.

XXIX. Ἐκ τέττα Καῖσαρ ὑπατεῖαν ἐμνάτο πέμ-
πων, καὶ χρόνον ὁμοίως τῶν ἰδίων ἐπαρχιῶν. τὸ μὲν
ἔν πρώτῳ Πομπήϊε σιωπῶντος, οἱ περὶ Μάρκελλον καὶ
Λέντλου ἠναυτιῶντο, μισῶντες ἄλλως Καίσαρα, καὶ τοῖς
ἀναγκασίᾳ ἐν ἀναγκασίᾳ προστιθέντες εἰς ἀτιμίαν αὐτῷ
καὶ προπηλαιισμόν. Νεοκωμίτας γὰρ ἔναγχος ὑπὸ
Καίσαρος ἐν Γαλατία κατωπισμένους ἀφῆρῶντο τῆς πο-
λιτείας· καὶ Μάρκελλος ὑπατεύων, ἕνα τῶν ἐκεῖ βε-
λευτῶν, εἰς Ῥώμην ἀφικόμενος, ἦκιστο ἱ ῥάβδοις, ἐπι-
λέγων, ὡς ταῦτα τῷ μὴ Ῥωμαῖον εἶναι παράσημα προσ-
τίθῃσιν αὐτῷ, καὶ δεικνύειν ἀπίοντα Καίσαρι ἐπέλευε.
μετὰ δὲ Μάρκελλον, ἥδη Καίσαρος τὸν Γαλατικὸν πλε-
τον ἀρύεσθαι ῥύδην ἀφεικότος πᾶσι τοῖς πολιτευομένοις,
καὶ Κερῖωνα μὲν δημαρχῶντα πολλῶν ἐλευθερώσαντος
δανειῶν, Παύλῳ δὲ, ὑπάτῳ ὄντι, χίλια καὶ πεντακί-
σια τάλαντα δόντος, ἀφ' ὧν καὶ τὴν βασιλικὴν ἐκεῖ-
νος, ὀνομαζὸν ἀνάθημα, τῇ ἀγορᾷ προσεκόλλησεν²,
ἀντὶ τῆς Φελβίας οἰκοδομηθεῖσαν· ἔτω δὲ Φοβηθεῖς
τὴν σύστασιν ὁ Πομπήϊος, ἀναφανδὸν ἥδη δι' ἑαυτῷ καὶ
τῶν φίλων ἐπραττεν ἀποδειχθῆναι διάδοχον Καίσαρι τῆς
ἀρχῆς· καὶ πέμπων ἀπήτει τὰς στρατιώτας, ἃς ἐχρη-
σεν αὐτῷ πρὸς τὰς Κελτικὰς ἀγῶνας. ὁ δ' ἀποπέμ-
πει, δωρησάμενος ἕκαστον ἄνδρα πευτήκοντα καὶ διακο-
σῖαις

¹ Junt. sola ἦκιστο. Ald. correxit.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. προσεκόμισεν, quasi ag-
glutinavit. Anon. προσκοδόμησεν, quod Dacer. probavit.
Mos. Duf. susp. προσεκόσμησεν.

σίαις δραγμαῖς· οἱ δὲ τότες Πομπηῖον κομίσαντες, εἰς μὲν τὸ πλήθος ἐκ ἐπιεικείας, ἐδὲ χρηστὰς κατέσπειραν λόγους ¹ ὑπὲρ τῆς Καίσαρος, αὐτὸν δὲ Πομπηῖον ἐλπῖσι κεναῖς διέφθειραν ², ὡς ποθέμενον ὑπὸ τῆς Καίσαρος στρατιᾶς, καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα διὰ φόβου καὶ πολιτείας ὑπέλας ³ μόλις ἔχοντα, τῆς δ' ἐκεῖ δυνάμεως ἐτοιμῆς ὑπαρχέσης αὐτῶ, καὶ μόνου ὑπερβάλλωσιν εἰς Ἰταλίαν, εὐθύς ἐσομένης πρὸς ἐκεῖνον· ἔτω γεγρονέται τὸν Καίσαρα πλήθει στρατιῶν λυπηρὸν αὐτοῖς, καὶ φόβῳ μοναρχίας ὑπόπτον. ἐπὶ τέτοις Πομπηῖος ἐχαινετο, καὶ παρασκευῆς μὲν ἡμέλει στρατιωτῶν, ὡς μὴ δεδοικῶς, λόγοις δὲ καὶ γνώμαις κατεπολιτεύετο, [τῶ δοκεῖν ⁴,] Καίσαρα, ψηφίζόμενος ⁵. ὧν ἐκεῖνος ἐδὲν ἐφρόντιζεν· ἀλλὰ λέγεται, τινὰ τῶν ἀφιγμένων παρ' αὐτῆς ταξιαρχῶν, ἐσῶτα πρὸ τῆς βελευτηρίας, καὶ πυθόμενον, ὡς ἐ δίδωσιν ἢ γερησία Καίσαρι χρόνον ⁶ τῆς ἀρχῆς· Ἄλλ' αὕτη, φάναι, δώσει κρέσαντα τῇ χειρὶ τὴν λαβὴν τῆς μαχαίρας.

XXX. Οὐ μὴν ἀλλ' ἢ γε παρὰ ⁷ Καίσαρος ἀξίωσις τὸ πρόχημα τῆς δικαιολογίας λαμπρὸν εἶχεν. ἡξίε γὰρ αὐτός τε καταθέσθαι τὰ ὄπλα, καὶ Πομπηῖος ταῦτο πρά-

¹ R. sententia haec esse videtur: *Qui centuriones hos milites ad Pompejum reduxissent, in plebem quidem rumores clam disseminabant Caesari secundos, Pompejo autem, & reipublicae adversos, & auditu insuaves, atroces, minaces, tristiumque eventuum praenuncios: ad ipsum autem Pompejum contraria his omnia renuntiabant.*

² V. διέφθειραν.

³ Aut sic cum Anon. dandum censuit Mos. Duf. pro vulg. ὑπέλας, aut φόβου pro φόβου. Prius dedit R. qui simul monet, seq. ἔχοντα, si bene habeat, esse pro κατέχοντα.

⁴ Specie tenus, non re, vincebat Caesarem, iis ferendis rogationibus, quas Caesar contemnebat. R.

⁵ V. & Anon. καταψηφίζόμενος.

⁶ R. susp. πλείω χρόνον.

⁷ V. περί K.

πράξαντος, ἀμφοτέρως ἰδιώτας γενομένους εὕρισκεσθαι τι παρὰ τῶν πολιτῶν ἀγαθόν· ὡς τὰς αὐτὸν μὲν ἀφαιρέμενους, ἐκείνω δ' ἦν εἶχε βεβαιῶντας δύναμιν, ἕτερον διαβάλλοντας ¹, ἕτερον κατασπενδάζειν τύραννον. ταῦτα προκαλέμενος ἐν τῷ δήμῳ Κερίων ὑπὲρ Καίσαρος, ἐμροτεῖτο λαμπρῶς· οἱ δὲ καὶ τεφάνους ἐπ' αὐτὸν, ὡσπερ ἀθλήτην, ἀνδοβολῶντες ἠφίσταν. Ἀντώνιος δὲ δημορχῶν Καίσαρος ὑπὲρ τέτων ἐπισολὴν κομιθεῖσθαι εἰς τὸ πλῆθος ἐξήνεγκε, καὶ ἀνέγνω βία ² τῶν ὑπάτων. ἐν δὲ τῇ βελῆ Σικιπίων μὲν, ὁ Πομπηῖος πενθερός, εἰσηγήσατο γνώμην, ἃ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ μὴ κατὰδῆται τὰ ὄπλα Καίσαρ, ἀποδειχθῆναι πολέμιον αὐτόν. ἐρωτῶντων δὲ τῶν ὑπάτων, εἰ δοκεῖ Πομπηῖον ἀφεῖναι τὰς στρατιώτας, καὶ πάλιν, εἰ δοκεῖ Καίσαρα, τῇ μὲν ὀλίγοι παντάπασι, τῇ δὲ πάντες παρ' ὀλίγους προσέθειτο. τῶν δὲ περὶ Ἀντώνιον πάλιν ἀξιάντων ἀμφοτέρως τὴν ἀρχὴν ἀφεῖναι, πάντες ὁμαλῶς προτεχώρησαν. ἀλλ' ἐκβιαζομένους Σικιπίωνος, καὶ Λέντιος τὰ ὑπάτα βοῶντος, ὄπλων δεῖν πρὸς ἄνδρα λησὴν, ἔψήφωσαν, τότε μὲν διελύθησαν, καὶ μετεβάλλοντο τὰς ἐδοῆτας ἐπὶ πένθει διὰ τὴν σύσιν ³.

XXXI. Ἐπεὶ δὲ ⁴ παρὰ Καίσαρος ἦμιον ἐπισολαί μετριάξειν δουῶντος, (ἡξίει γὰρ ἀφείας τὰλλα πάντα, τὴν ἐντὸς Ἀλπειων, καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν μετὰ δουεῖν ταγματῶν αὐτῷ δοθῆναι, μέχρις ἔ τὴν δευτέραν ὑπατεῖαν μέτεισι) καὶ Κικέρων ὁ ῥήτωρ, ἄρτι παρὼν ἐκ Κιλικίας καὶ
 διαλ-

¹ R. mavult καταβαλόντας, altero dejecto, pessumdato.

² Sic jam Xyl. legi vovuit, & exhibetur in V. & Anon. pro vulg. διὰ 7. ὑπ. R. dedit.

³ V. ἐπὶ μὲν πίνθη διὰ τὴν σύσασιν.

⁴ Observandum quoque hoc loco esse usum particulae ἐπεὶ, in Plutarcho hic ibi obvium, monet H. Steph. At R. docet, apodosin sententiae a principio hujus capituli coeptae paulo infra a verbis εἰ δὲ τὰλλα — incipere, ubi δὲ mera sit iteratio, elegantiae genus, illius δὲ, quod ab initio legatur.

διαλλαγὰς πράττων, ἐμάλαττε τὸν Πομπήϊον· ὁ δὲ τὰλλα συγχωρῶν, τὰς στρατιώτας ἀΦήρει. καὶ Κικέρων μὲν ἔπειθε τὰς Καίσαρος Φίλους συνενδόντας ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις ἐπαρχίαις, καὶ στρατιώταις μόνοις ἑξακιχίλοις ποιεῖσθαι τὰς διαλύσεις. Πομπήϊα δὲ καμπτομένε καὶ διδόντος ¹, οἱ περὶ Λέντλον ἢ εἶων ὑπατεύοντες, ἀπὰ καὶ τῆς βελῆς Ἀντώνιον καὶ Κερῶνα ² προπηλακίσαντες, ἐξήλασαν ἀτίμως, τὴν εὐπρεπესάτην Καίσαρι τῶν προφάσεων αὐτοὶ μηχανησάμενοι, καὶ δι' ἧς μάλιστα τὰς στρατιώτας παρώξυνεν, ἐπιδεινύμενος ἀνδρας ἐλλογιμὰς καὶ ἄρχοντας ἐπὶ μιθίωζ ζευγῶν πεφουγότας ἐν ἐδῆσιν οἰκειτικαῖς. ἔτω γὰρ ἀπὸ Ῥώμης σκευάσαντες ἑαυτὰς διὰ Φόβον ὑπεξήεσαν.

XXXII. Ἦσαν μὲν ἐν περὶ αὐτὸν ἔ πλείας ἰπέων τριακοσίων καὶ πεντακιχίλιον ὀπλιτῶν· τὸ γὰρ ἄλλο σράτευμα πέραν Ἀλπεων ἀπολελειμμένον ἐμεῖλλον ἄξειν οἱ πεμφθέντες. ὄρων δὲ τὴν ἀρχὴν ἂν ἐνίστατο πραγμάτων καὶ τὴν ἐφοδὸν ἔ πολυχειρίας δεομένην ἐν τῷ παρόντι μᾶλλον, ἢ ³ θάμβει τε τόλμης καὶ τάχει καιρῶ καταληπτέαν ἔσαν, (ἐκπλήξειν γὰρ ἀπισάμενος ἄρον, ἢ βιάσεσθαι ⁴ μετὰ παρασιευῆς ἐπελθῶν) τὰς μὲν ἡγεμόνας καὶ ταξιάρχους ἐκέλευσε, μαχαίρας ἔχοντας ἀνευ τῶν ἄλλων ὀπλων, καταρχεῖν Ἀρίμινον, τῆς Κελτικῆς μεγάλην πόλιν ⁵; ὡς ἐνδέχεται μάλιστα Φεισαμέ-
νος

¹ Anon. ἐν διδόντος.

² Prave hic dici *Curionem* pro *Q. Cassio*, monent Br. & Mos. Duf. Cf. Jul. Caes. L. I. de b. civ. ab init. & Plut. in Anton.

³ Pro μᾶλλον ἢ, quod vulgo conjunctim datur, R. autem per comma distinxit, Mos. Duf. maluit μᾶλλον δέ. E V. ad seq. enotatur θανάτῳ τολμῶν.

⁴ Junt. Ald. Crat. βιάσασθαι; Steph. βιάσασθαι.

⁵ Ariminum non Celticae, sed Italiae ad Galliam cisalpinam proximae, oppidum fuisse, adnotat R. ex infra (sine hujus capitis) sequentibus, ubi, trajecto Rubicone, Caesar di-

νας ¹ Φόνα καὶ ταραχῆς· Ὀρτησίω δὲ τὴν δύναμιν παρέδωκεν. αὐτὸς δὲ τὴν μὲν ἡμέραν διῆγεν ἐν Φανερωῶ, μονομάχοις ἐφεσῶς γυμναζομένοις καὶ θειώμενος. μικρὸν δὲ πρὸ ἐσπέρας θεραπεύσας τὸ σῶμα, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν ἀνδρῶνα, καὶ συγγενόμενος βραχέα τοῖς κεκλημένοις ² ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἤδη συσκοτάζοντος ἔξανέση, καὶ ³ τὰς μὲν ἄλλας Φιλοφρονηθεῖς, καὶ κελεύσας περιμένειν αὐτὸν ὡς ἐπανελυσόμενον· ὀλίγοις δὲ τῶν Φίλων προεῖρητο, μὴ κατὰ τὸ αὐτὸ πάντας, ἄλλον δ' ἄλλη διώκειν. αὐτὸς δὲ τῶν μιδίων ζευγῶν ἐπιβάς ⁴ ἐνόσῃ, ἤλαυνεν ἑτέραν τιὰ πρῶτου ὁδόν, εἶτα πρὸς τὸ Ἀρίμινον ἐπισρέψας, ὡς ἤλθεν ἐπὶ τὸν ὀρίζοντα ⁵ τὴν ἐντὸς Ἄλπεων Γαλατίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης Ἰταλίας ποταμὸν, (Ῥεβίνων καλεῖται) καὶ λογισμὸς αὐτὸν εἰσῆει μᾶλλον ἐγγίζου]α τῷ δεινῷ, καὶ περιφερόμενον ⁶ τῷ μεγέθει τῶν τολμωμένων, ἔχε τὸν δρόμον ⁷. καὶ τὴν πορείαν ἐπισήσας, πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ διήνεγκε, σιγῇ τὴν γνώμην ἐπ' ἀμφοτέρα μεταλαμβάνων ⁸, καὶ τροπὰς ἔχεν αὐτῷ τότε τὸ βέλευμα πλείσας· πολλὰ δὲ καὶ τῶν Φίλων τοῖς παρῆσιν, ὧν ἦν καὶ Πολλίων Ἀσίνιος, συνδιηπόρησεν ⁹, ἀναλογιζόμενος, ἡλίκων κακῶν ἄρξει πᾶσιν ἀνθρώποις ἢ διάβασις, ὅσον

τε

citur Ariminum occupasse. An forte addendum videtur ἦς Κελτ. ἐγγύτατα κειμένην μεγ. πόλιν?

1 Junt. sola φεισόμενος.

2 V. παρακεκλημένοις.

3 R. monet, aut καὶ redundare, aut versu proximo pone ἐπανελυσόμενον deesse ἐξήα.

4 Plutarchum ἐπιβῆναι cum genitivo usurpare, quod alibi cum dativo aut accusativo occurrat, R. adnotat.

5 V. & Anon. διορίζοντα, quod Mosi Duf. placet. Pro ἤλθεν, quod praecessit, V. ἤλθον, Var. ind. Frst.

6 R. quaerit, num συμπεριφερόμενον?

7 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἔχετο δρόμος.

8 V. μεταλαγχάνων.

9 V. συνηπόρησεν.

τε λόγον αὐτῆς ¹ τοῖς αὐθις ἀπολείψαι. τέλος δὲ μετὰ θυμῶν τινος, ὡσπερ ἀφείδεν ἑαυτὸν ἐκ τῶ λογισμῶ πρὸς τὸ μέλλον, καὶ τῆτο δὴ τὸ κοινὸν τοῖς εἰς τύχας ἐμβαίνουσιν ἀπόρως καὶ τόλμας προοίμιον ὑπειπῶν. Ἀνεβρίθω κύβος· ὤρμησε πρὸς τὴν διάβασιν· καὶ δρόμῳ τὸ λοιπὸν ἤδη χρώμενος, εἰσέπεσε πρὸ ἡμέρας εἰς τὸ Ἀρίμινον, καὶ κατέχευε. λέγεται δὲ τῇ προτέρᾳ νυκτὶ τῆς διαβάσεως ὄναρ ἰδεῖν ἐπιθεσμον· ἐδόκει γὰρ αὐτὸς τῇ ἑαυτῶ μητρὶ μίγνυσθαι τὴν ἀρρήτου μίξιν.

XXXIII. Ἐπεὶ δὲ κατελήθη τὸ Ἀρίμινον, ὡσπερ ἀνεωγμένῃ τῶ πολέμῃ πλατείαις πύλαις ἐπὶ πᾶσαν ὁμῶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ συγκεχυμένων ἅμα τοῖς ὄροις τῆς ἐπαρχίας τῶν νόμων τῆς πόλεως, ἐκ ἀνδρας ἂν τις ἀήθη καὶ γυναικίας, ὡσπερ ἄλλοτε, σὺν ἐκπλήξει διαφοιτῶν τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ τὰς πόλεις αὐτὰς ἀνισαμένας, φυγῇ διαφέρεσθαι δι' ἀλλήλων· τὴν δὲ Ῥώμην, ὡσπερ ὑπὸ ρευμάτων πιμπλαμένην, Φυγαῖς τῶν πέριξ δήμων καὶ μετασάσσειν, ἕτ' ἔρχοντι πείσαι βραδίαν ἔσαν, ἕτε λόγῳ καθεύδην, ἐν πολλῶ κλύδωνι καὶ σάλῳ, μικρὸν ἀπολιπεῖν ² αὐτὴν ὑφ' αὐτῆς ἀνατετραφθαι. πάθη γὰρ ἀντίπαλα, καὶ βίαια κατεῖχε κινήματα πάντα τόπον. ἕτε γὰρ τὸ χαῖρον ἠσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ τῶ δεδοιότι καὶ λυπεμένῳ κατὰ πολλὰ συμπύκτων ἐν μεγάλῃ πόλει, καὶ θρασυόμενον ὑπὲρ τῶ μέλλοντος, δι' ἐρίδων ἦν. αὐτὸν τε Πομπηίου ἐκπεπληγμένον ἄλλος ἀλλοχόθεν ἐτάραττε, τοῖς μὲν, ὡς ἠῶξεσε Καίσαρα καθ' ἑαυτῶ καὶ τῆς ἡγεμονίας, εὐθύνας ὑπέχουλα, τῶν δ', ὅτι παραχωρῶντα καὶ προτεινόμενον εὐγνώ-

¹ R. mavult abesse αὐτῆς, & suspiratur ex eo natum esse, quod aliis in libris legeretur λόγοι αὐτῆς ἀπολείψαι, in aliis λόγον τοῖς αὐθις ἀπολ. eadem utrinque existente sententia. V. pro αὐθ. exhibet ἄλλοις.

² R. monet, ad ἀπολ. addendum, aut saltim subaudiendum esse ἴσ.

γνώμονας διαλύσεις ἀφῆκαν ¹ τοῖς περι Λέντλον ὑβρί-
σαι, κατηγοροῦντα. Φάωνιος δ' αὐτὸν ἐκέλευσε τῷ πο-
δί ² τύπειν τὴν γῆν. ἐπεὶ μεγαληγορῶν ποτε πρὸς
τὴν σύγκλητον, ἐδὲν εἶα πολυπραγμοεῖν, ἐδὲ Φροντί-
ζειν ἐνεῖνας τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον παρασκευῆς. αὐτὸς
γὰρ, ὅταν ἀπίη ³, κρέσας τὸ ἔδαφος τῷ ποδί, στρατευ-
μάτων ἐμπλήσειν τὴν Ἰταλίαν. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ τότε
πλήθει δυνάμειος ὑπερέβαλεν ὁ Πομπήιος τὴν Καίσαρος·
εἶσε δ' ἐδεῖς τὸν ἄνδρα χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῆ λογισ-
μοῖς, ἀλλ' ὑπ' ἀγγελμάτων πολλῶν καὶ ψευδῶν καὶ
Φόβων, ὡς ἐφεσῶτος ἦδη τῆ πολεμικῆ ⁴, καὶ πάντα κατ-
έχοντος, εἶξας καὶ συνεκρηθεῖς τῇ πάντων Φορᾷ, ἐψη-
φίζετο ⁵ ταραχὴν ὄρεν, καὶ τὴν πόλιν ἐξέλιπε, κελύ-

¹ Sic R. dedit de suo, uti & sequens κατηγοροῦντα pro vulg.
ἀφῆκε & κατηγοροῦντας — Pompejum alii atque alii hunc il-
linc vexabant & exagitabant, partim rationem torporis &
patientiae reddentem exigentibus, qui Caesarem in semetipsum
& in rempublicam tanopere auxisset & exaggerasset, par-
tim eos e contrario incusantem, qui Lentulum sissent eas con-
tumelias adspargere Caesari, quamvis concedenti & conditi-
ones pacis aequas offerenti. Pro κατηγορ. Mos. Duf. cum V.
& Anon. dari voluit κατηγοροῦντων, uti & cum Anon. τῶν μὲν,
pro τοῖς μὲν, quod praecessit. Hanc lectionem sequitur Schi-
rach. Pro παραχωροῦντα V. παρείκοντα, & pro εὐγνώμονας idem
εὐγνώμωνως.

² Junt. sola ἐν τῷ ποδί.

³ V. & Anon. ἐπίη, quod Mos. Duf. probat, Caesaremque
intelligendum esse monet. R. autem susp. ὅτι, vel ὅποι ἂν
ἀπίη — quoquo tandem Italiae sese vertat, quamcumque in
partem Italiae proficiatur. In ind. var. Frst. e V. alia le-
ctio, ad h. l. spectans exhibetur, qua post praecedens γὰρ ad-
jicitur αὐτόν.

⁴ V. e Junt. πολέμικ.

⁵ Vulgo secundum Ald. ita legitur εἶξας συνεκρέθη τῇ πάν-
των Φορᾷ καὶ ψηφίζεται. Junt. cum Ms. Par. καὶ συνεκρηθεῖς
τῇ π. Φ. ψηφίζεται. Priora recepit R. & pro ψηφίζεται dedit
ἐψηφίζετο, ommissa copula. Moses Duf. maluit συνεξενέχθη pro
συνεκρ

λεύτας ἔπεσθαι τὴν γερσίαν, καὶ μηδένα μένειν τῶν πρὸ τῆς τυραννίδος ἡρημένων τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἑλευθερίαν.

XXXIV. Οἱ μὲν ἐν ὑπατοὶ μηδ' ἄ νόμος ἐστὶ πρὸ ἐξόδα θύσαντες ἔφυγον· ἔφευγον δὲ καὶ τῶν βελευτῶν οἱ πλείστοι, τρόπον τινα δι' ἀρπαγῆς ἀπὸ τῶν ἰδίων, ὃ τι τύχοιεν, ὥσπερ ἀλλοτρίων, λαμβάνοντες. εἰσὶ δ', οἱ καὶ σφόδρα τὰ Καίσαρος ἡρημένοι πρότερον, ἐξέπεσον ὑπὸ θάμβος τότε τῶν λογισμῶν, καὶ συμπαρανήχθησαν, ἄδεν δεόμενοι, τῷ ρεύματι τῆς Φορᾶς ἐνείτης. οἰκίρῳτατον δὲ θέαμα τῆς πόλεως ἦν, ἐπιφερομένης τοσέτε χειμῶνος, ὥσπερ νεῶς ὑπὸ κυβερνητῶν ἀπαγορευόντων πρὸς τὸ συντυχὸν ἐπεσεῖν¹ νομιζομένης. ἀλλὰ καίπερ ἔτω τῆς μεταστάσεως οἰκίρῳς ἕσης, τὴν μὲν Φυγὴν οἱ ἄνθρωποι πατρίδα διὰ Πομπήϊον ἠγάγντο, τὴν δὲ Ῥώμην, ὡς Καίσαρος στρατόπεδον, ἐξέλιπον. ὅπερ καὶ Λαβιηνός, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιςα Φίλος Καίσαρος, καὶ πρεσβευτῆς γεγονώς, καὶ συνηγωνισμένος ἐν πᾶσι προθύμωτατα τοῖς Κελτικοῖς πολέμοις, τότε ἐκείνου ἀποδρᾶς, ὤχετο² πρὸς Πομπήϊον. ἀλλὰ τότε μὲν καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰς ἀποσκευὰς ἀπέπεμψεν ὁ Καίσαρ. Δομιτίω δ' ἠγαμένω σπειρῶν τριάκοντα, καὶ κατέχουσι Κορθίνιον, ἐπελθὼν παρεσρατοπέδευσεν. ὃ δ' ἀπογυῆς τὰ καθ' ἑαυτὸν, ἤτησε τὸν ἰατρὸν οἰκέτην ὄντα Φάρμακον· καὶ λαβὼν τὸ δοθὲν, ἔπιεν ὡς

τεθνη-

συνακρ. cum fere hoc verbum cum Φορᾶ jungi soleat. Cf. cap. seq. συμπαρανήχθησαν . . . τῆς Φορᾶς.

¹ Hanc vocem e Junt. se revocasse monet R. pro vulg. ἐμπεσεῖν. (Sic Steph. dedit. Etiam Ald. & Crat. habent ἐμπεσεῖν) Idem pro νομιζ. mavult ἐωμένης — quam urbem gubernatores, tam foeda ingruente procella, sineens, fessi & succumbentes malis, veluti navem, effervi & incurrere in fortunam quamque temere occurrentem.

² V. ἀφίκετο.

PLVT. T. IV.

Cc

τεθνηξόμενος. μετ' ὀλίγον δ' ἀπέσπασε, τὸν ¹ Καίσαρα Βαυμασῆ τινι Φιλανθρωπίᾳ χρῆσθαι πρὸς τὰς ἐαλωκότας, αὐτὸς αὐτὸν ἀπεθρήνει, καὶ τὴν ὀξύτητα τῆ βελεύματος ἠγιάτο. τῆ δ' ἰατρῆ Φαρμόνουλος αὐτὸν, ὡς ἰπνωτικὸν, ἔβασιμον, πεπωκίον, περιχαρῆς, ἀνασῆς ἀπῆει πρὸς Καίσαρα, καὶ λαβὼν δεξιάν, αὐτῷ διεξέπεσε ² πρὸ Πομπηίου. Ταῦτ' εἰς τὴν Ῥώμην ἀπαγγελλόμενα τῆ ἀνθιωπικῆς ἡδίας ἐποίησε, καὶ τινες Φυγῶνες ἀνέσρεψαν ³.

XXXV. Ὁ δὲ Καίσαρ τὴν τε τῆ Δομιτίᾳ στρατιὴν παρέλαβε, καὶ τὰς ἄλλας, ὅσας ⁴ ἐν ταῖς πόλεσι Πομπηίῳ στρατολογημένας ἐφθασε καταλαβάν. πολὺς δὲ γεγωνὺς ἤδη καὶ Φοβερὸς ἐπ' αὐτὸν ἤλαυνε Πομπηίου. ὁ δ' ἐκ ἐδέξατο τὴν ἔφοδον, ἀλλ' εἰς Βρεντήσιον Φυγῶν, τὰς μὲν ὑπάτους πρότερον ἔσειλε μετὰ δυνάμεως εἰς Δυρράχιον, αὐτὸς δ' ὀλίγον ὕπερον ἐπελθόντος Καίσαρος ἐξέπλευσεν, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνα γραφισμένοις τὰ καθ' ἕκαστα δηλωθήσεται. Καίσαρι δὲ βελομένῳ μὲν εὐθὺς διώκειν ἀπορία νεῶν ἦν. εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἀνέσρεψε, γεγωνὺς ἐν ἡμέραις ἐξήκοντα πάσης ἀναιμιωτῆ τῆς Ἰταλίας κύριος. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν πόλιν εὖρε μᾶλλον, ἣ προσεδόκα, καθεσῶσαν, καὶ τῶν ἀπὸ βελῆς ἐν αὐτῇ συχναῖς, τέτοις μὲν ἐπιεικῆ καὶ ἠμοτιμὰ διελέχθη, παρακαλῶν αὐτὰς καὶ πρὸς Πομπηίου ἀποσέλειν ἀνδρας ἐπὶ συμβάσεισι πρεπέσαις. ὑπήκουσε δ' ἕδει, εἴτε Φοβέμενοι Πομπηίου ἐγκαταλελειμμένον, εἴτε νομίζοντες, ἔχ' ἔτω Καίσαρα Φρονεῖν, ἀλλ' εὐπρεπείχ

1 Sic ex omnibus Bryanea prioribus edd. restituendum censui. R. vitiosa Bryaneae editionis lectione ἀπέσπασε γὰρ Καίσαρ. male, meo sensu, inductus, dedit ἀπέσπασε γὰρ, enclitice, προτινός, ut sit, cum accepisset a nescio quo.

2 Anon. διεξέπεμψε.

3 V. ἐπέσρεψαν.

4 V. ὅσας.

πεία λόγων χρῆσθαι. τῷ δὲ δημάρχῳ, Μετέλλῳ, κωλύοντος αὐτὸν ἐν τῶν ἀποθέτων χρήματα λαμβάνειν, καὶ νόμους τινὰς προφέροντος, ἐκ ἔφη τὸν αὐτὸν ὄπλων καὶ νόμων κειρὸν εἶναι· σὺ δ' εἰ τοῖς πραττομένοις δυσκολαίνεις, νῦν μὲν ἐμποδῶν ἀπίθι· παρρησίας γὰρ ἐδεῖται πόλεμος. ὅταν δὲ καταθῶμαι τὰ ὄπλα, συμβάσεων γενομένων, τότε παριῶν δημαγωγῆσεις. καὶ ταῦτα, ἔφη, λέγω¹ τῶν ἐμαυτῷ δικαίων ἐφιέμενος. ἐμὸς γὰρ εἶ σὺ, καὶ πάντες, ὅσους εἴληφα τῶν πρὸς ἐμὲ τασιασάντων. Ταῦτα πρὸς τὸν Μέτελλον εἰπὼν, ἐβάδιζε πρὸς τὰς θύρας τῷ ταμιεῖ². μὴ φαινομέναν δὲ τῶν κλειδῶν, χαλκίεις μεταπεμψάμενος, ἐκτόπῃ ἐκέλευεν· αὐτῷ δ' ἐνισαμένῳ τῷ Μετέλλῳ, καὶ τιναν ἐπαινήσαντων, διατεινόμενος³ ἠπέληθεν ἀπολειπεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ παύσαιτο παρενοχλῶν. καὶ τῷτο, ἔφη, μειράκιον, ἐκ ἀγνοεῖς, ὅτι μοι δυσκολώτερον ἦν εἰπεῖν, ἢ πράξαι. ἕτος ὁ λόγος τότε καὶ Μέτελλον ἀπελθεῖν ἐποίησε καταδείσαντα, καὶ τὰλλα βράδιως αὐτῷ καὶ ταχέως ὑπηρετεῖσθαι πρὸς τὸν πόλεμον.

XXXVI. Ἐστράτευε δ' εἰς Ἰβηρίαν, πρότερον ἐγνωκὼς τὰς περὶ Ἀφράνιον καὶ Βάρωνα Πομπηία πρεσβευτὰς ἐμβαλεῖν, καὶ τὰς ἐκεῖ δυνάμεις καὶ τὰς ἐκάρχους ὑφ' αὐτῷ ποιησάμενος, ἕτως ἐπὶ Πομπηίου ἐλαύνειν, μηδένα κατὰ νότον τῶν πολεμίων ὑπολιτόμενος⁴, κινδυνεύσας δὲ καὶ σώματι πολλὰκις κατ' ἐνέδρας, καὶ τῶν στρατῶν μάστιγα διὰ λιμῶν, ἐκ ἀνήκε πρότερον δούκων καὶ προκαλέμενος καὶ περιταρρεύων τὰς ἀνδράς, ἢ κύριον

C C 2

1 Junt. Ald. Crat. λίγων; uti & paulo post vitiose τασιασάντων.

2 Sic ex Junt. se revocasse monet R. pro vulg. ταμιεῖς. Ita est in R. est. quam Br. sequitur. Reliquae omnes ταμιεῖς.

3 V. διατεινόμενος, ἀνατεινόμενος.

4 Sic R. de suo dedit pro vulg. ὑπολειπ.

ριον βία γενέσθαι τῶν στρατοπέδων, καὶ τῶν δυνάμεων. οἱ δ' ἡγεμόνες ὤχοντο πρὸς Πομπήϊον Φευγονίης.

XXXVII. Ἐπανελθόντα δ' εἰς Ῥώμην Καίσαρα Πείσων μὲν ὁ πενθερὸς παρεκάλει πρὸς Πομπήϊον ἀποσέλλειν ἄνδρας ὑπὲρ διαλύσεως, Ἰσαυρικὸς δὲ Καίσαρι χαριζόμενος ἀντεῖπεν. αἶρεθεῖς δὲ διπλάτωρ ὑπὸ τῆς βελῆς, Φυγάδας τε κατήγαγε, καὶ τῶν ἐπὶ Σύλλα δυστυχησάντων τὰς παῖδας ἐπιτίμῃς ἐποίησε, καὶ σεισαχθεῖα τινὶ τόκῳ ἐκέφιζε τὰς χρεωφειλέτας· ἄλλων τε τοιούτων ἤψατο πολιγευμάτων, ἔ πολλῶν ¹. ἀλλ' ἐν ἡμέραις ἔνδεκα τὴν μὲν μοναρχίαν ἀπειπάμενος, ὕπατον δ' ἀναδείξας ἑαυτὸν καὶ Σερεῖλιον Ἰσαυρικὸν, εἶχετο τῆς στρατείας. καὶ τὰς μὲν ἄλλας δυνάμεις καθ' ὁδὸν ἐπειγόμενος παρήλθεν, ἰππεῖς δ' ἔχων λογάδας ἑξακοσίους, καὶ πέντε τάγματα, χειμῶνος ἐν τροπαῖς ὄντος, ἰσαμένε Ἰανναρίε μνηδός, (ἔτος δ' ἂν εἴη Ποσειδεῶν Ἀθηναίοις) ἀφῆμεν εἰς τὸ πέλαγος· καὶ διαβαλὼν τὸν Ἰόνιον, Ὠρικὸν ² καὶ Ἀπολλωνίαν αἶρεῖ, τὰ δὲ πλοῖα πάλιν ἀπέπεμψεν εἰς Βρεντήσιον ἐπὶ τὰς ὑπερίσαντας τῇ πορείᾳ στρατιώτας. οἱ δ' ἄχρι μὲν καθ' ὁδὸν ἦσαν, ἄτε δὴ καὶ παρηκμακότες ἤδη τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὰ πλήθη τῶν πολεμίων ³ ἀπειρηκότες, ἐν αἰτίαις εἶχον,

¹ Nonne aliquid addendum videtur, ut plenior prodeat sententia, ex. gr. ἔ πολλῶν, ἀλλ' εἰς τὸ ἴσος πολεμῶν δημογωγῆσαι ἐπιτηδείων, ἐν ἡμ. —

² Sic est in Br. pro lectione omnium (non, ut R. voluit, quarundam) priorum edd. Ὠρικόν, absque ulla correctionis nota. Secutus tamen esse videtur Xylandrum, qui jam hoc mendum notararat, uti & V. & Anon. ex quibus in ind. var. Frft. enotatum est Ὠρικόν.

³ Anon. πολέμων, quod Br. & Mos. Duf. probant, & sic quoque Xyl. & Angl. interpr. vertisse, Cruserio & Dacerio vulgatae secutis, adnotant. Xyl. πολέμων legi vult. R. suspr. πρὸς τὰ πλεῖστα τῶν πολεμικῶν — & fessi artibus, ut pleraque munia castrensia jam obire, atque fungi amplius nequiverit

χον τὸν Καίσαρα. Πῆ δὴ, καὶ πρὸς τί πέρας, ὁ ἀνὴρ
καταχθήσεται ¹, περιφέρων καὶ χρώμενος ὡσπερ ἀτύ-
τοις καὶ εὐψύχοις ἡμῖν; καὶ σίδηρος ἐξέκαμε πληγαῖς ²,
καὶ θυρεῖ τις ἐσὶ Φειδῶ ³ ἐν χρόνῳ τοσούτῳ καὶ θῶ-
ρακος.

C c 3

rent — his subjunctis: „τὰ πολεμικὰ sunt munia militaria,
„ut aggerem, vallum facere, itinera longa & cita conficere,
„arma in itineribus ferre, excubias agere. Paene alii nulli
„rei jam erant isti habiles, praeterquam pugnae, qua aut ci-
„ta mors venit, aut victoria laeta. Vel etiam legi possit τὰ
„ἀήθη τῶν πολεμικῶν, *insueta munia bellicorum*; — aut
„πρὸς τὰ παρήθη τῶν πολεμικῶν, eadem sententia. Qui πο-
„λέμων legi suadent, hi non recogitarunt, non eam, quam
„ipsi opinantur, ex hac lectione sententiam existere, scil. a
„multitudine bellorum ab ipsis exanimatorum fracti & de-
„hilitari, sed hanc: *jam impares gerendis multis bellis facti.*
„Cui sententiae quam parum cum ratione h. l. conveniat, fa-
„cile est cernere.“ Cum hoc loco conferenda esse monet R.
ea, quae sequuntur cap. 40.

1 Sic R. de suo dedit pro vulg. καταθήσεται, deleto ἡμῶν,
quod secundum Steph. vulgo ante ὁ ἀνὴρ legitur, nec in Junt.
Ald. & Crat. extat: — *ecquo tandem, & quem in finem de-
fretur hic vir — περιφέρων, secum circumvectans*, subaud.
ἡμῶν, nos. Ms. Par. pro πῆ, habet ποῖ, post ἀνὴρ inserit
ἔτος, & pro ἀτύτοις dat ἀτρώτοις. Br. pro vulg. καταθῆσ.
susplicari voluit καταθήσεται, aliis tamen locis, in quibus apud
Plut. κατατίθεισθαι pari relatione occurrat, ad vulgatam revoca-
tus. R. denique de suo dedit εὐψύχοις pro vulg. ἀψύχοις.
Caeterum Schirach sensum Reiskianae lectionis in recepto voca-
bulo καταχθ. expressisse putat, sic vertens: *wohin, sagten sie,
und zu welchem Endzwecke wird uns der Mann noch her-
umzuführen?* — In seq. εὐψ. rejicit, & vulgatam transfert: —
Hält er uns denn für leblose unverwüßbare Metalle?

2 Xyl. adnotat, Angelum pro σίδηρος legisse videri ὁ μὲρος,
femur, nullum autem fore sensum: indicari a Plutarcho, suis
corporibus a Caesare non parci, cum quidem ferrum etiam &
arma adsiduo usu consumantur, laedantur, & nedum corpora
hominum eos illaesa labores sustineant.

3 Junt. Ald. Crat. Φειδῶς.

ρανος. ἐδ' ἀπὸ τῶν τραυμάτων ¹ ἄρα λογίζεται Καίσαρ, ὅτι θνητῶν μὲν ἄρχει, θνητὰ δὲ πεφύκαμεν πάσχειν καὶ ἀλγεῖν ²; ὥραν δὲ χειμᾶνος καὶ πνεύματος ἐν θαλάτῃ καιρὸν ἐδὲ θεῶ βιάζεσθαι δυνατόν. ἀλλ' ἔτος παραβάλλεται, καθάπερ ἔ διώκων πολεμίς, ἀλλὰ φεύγων. Τοιαῦτα λέγοντες ἐπορεύοντο χολαίως εἰς τὸ Βρευθήσιον. ὡς δ' ἐλθόντες εὔρον ἀνηγμένον τὸν Καίσαρα, ταχὺ πάλιν αὐ μεταβαλόντες, ἐκάνιζον ἑαυτὰς, προδότας ἀποκαλῶντες τῷ αὐτοκράτορος. ἐκάνιζον δὲ καὶ τὰς ἡγεμόνας ἐν ἐπιταχύναντας τὴν πορείαν. καθήμενοι δ' ἐπὶ τῶν ἄκρων, πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Ἑπειρον ἀπεσιόπεν, τὰς τε ³ ναῦς, ἐφ' ὧν ἐμελλόν περαιῆσθαι πρὸς ἐκεῖνον.

XXXVIII. Ἐν δ' Ἀπολλωνία Καίσαρ, ἐν ἔχων ἀξίμαχον τὴν μεθ' ἑαυτῶ δύναμιν, βραδυνέσης δὲ τῆς ἐκείθεν, ἀπορέμενος καὶ περιπαθῶν, δεινὸν ἐβέλευσε βέλευμα, κρύφα πάντων εἰς πλοῖον ἐμβὰς, τὸ μέγεθος δωδεκάσκιαλμον, ἀναχθῆναι πρὸς τὸ Βρευθήσιον, τηλικύτοις σόλοις περιεχομένῃ τῷ πελάγῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων. νυκτὸς ἐν ἐδίῃτι θεράπουρος ἐπικυψάμενος ἀνέβη, καὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν, ὡς τινα τῶν παρημελημένων,

¹ non recogitavit Caesar, vulnera nostra cernens, subaudiendo τῶν ἡμετέρων. R. Se necire tamen fatetur idem, annon sententia paulo fit exitura concinnior, si legatur ἀπὸ τῶν αὐτῶ τραυμάτων — non reperiat Caesar, neque colligit e vulneribus, quae ipse in bellis accepit.

² θνητὰ πάσχειν & θνητὰ ἀλγεῖν, R. docente, est ea pati, quae natura mortalis affert mala, eosque dolores atque cruciatus sentire, quibus natura mortalis est obnoxia.

³ R. addidit γὰρ de suo, quod vulgo deest. Hac particula non admissa, sententiam postulare censet πρὸς τὸ πέλ. καὶ τὴν Ἑπ. ἀποσκοπεῖντες ἐκαραδύκην τὰς ναῦς. In Br. paulo ante datum fuit vitiose μεταλαβόντες pro μεταβαλ. & ἤπειρον pro Ἑπ.

νων ¹, ἡσύχαζε. τῷ δὲ Ἄνις ² ποταμῷ τὴν ναῦν ὑπο-
 Φέροντος εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν μὲν ἐωθινήν αὔραν,
 ἢ παρεῖχε τηρικαῦτα περὶ τὰς ἐμβολὰς γαλήνην, ἀπω-
 θῆσα πόρρω τὸ κῦμα, πολὺς πνεύσας ³ πελάγιος διὰ
 νυκτὸς ἀπέσβεσε. πρὸς δὲ τὴν πλημμύραν τῆς θαλάσ-
 σης καὶ τὴν ἀντίβασιν τῷ κλύδωνος ἀγριαίνων ὁ ποτα-
 μός, καὶ τραχὺς ἅμα καὶ κλύπῳ μεγάλῳ καὶ σιληραῖς
 ἀνακοπόμενος δίναις, ἄπορος ἦν βιασθῆναι τῷ κυβερνήτῃ
 καὶ μεταβαλεῖν ἐκέλευσε τὰς ναύτας, ὡς ἀποσρέψων ⁴
 τὸν πλῆν. αἰθόμενος δ' ὁ Καῖσαρ ἀναδείκνυσιν ἑαυ-
 τόν, καὶ τῷ κυβερνήτῃ λαβόμενος τῆς χειρὸς, ἐμπε-
 πληγμένε πρὸς τὴν ὕψιν. Ἴδι, ἔφη, γενναῖε, τόλ-
 μα καὶ δέδιδι μηδέν. Καίσαρα φέρεις, καὶ τὴν Καί-
 σαρος τύχην συμπλέεσαν. ἐλάθοντο ⁵ τῷ χειμῶνος
 οἱ ναῦται, καὶ ταῖς κώπαις ἐμφύνηες, ἐβιάζοντο πά-
 ση προθυμία τὸν ποταμόν. ὡς δ' ἦν ἄπορα, δεξάμε-
 νος πολλὴν θάλατταν, καὶ κινδυνεύσας ἐν τῷ σώματι,
 συνεχώρησε μάλ' ἄκων τῷ κυβερνήτῃ μεταβαλεῖν. ἀνι-
 όντι δ' αὐτῷ κατὰ πλῆθος ἀπήνητων οἱ στρατιῶται, πολ-
 λά μεμφόμενοι καὶ δυσπαθῆντες, εἰ μὴ πέπεισαι καὶ
 σὺν αὐτοῖς μόνοις ἱκανὸς εἶναι νικᾶν, ἀλλ' ἄχθεται
 C c 4 καὶ

1 R. sententia melius sic convenire videtur: καταβαλὼν ἑαυ-
 τὸν εἰς μυχὸν ἰνα ἰῶν παρημελ. cum se abjecisset in latebram
 quandam contemtam. Junt. καταλαβὼν pro καταβαλ.

2 Strabo L. VII. appellat Ἄων, qui & ab Hecataeo Ἄων-
 τα dici monet.

3 Sic cum V. Anon. & Ms. Par. dari voluit Br. & dedit
 R. pro vulg. πλεύσας. In seq. pro πέλαγιος V. & Anon. πέ-
 λαγος. De toto hoc loco videndum esse Appianum, R. monet,
 suspicaturque antea legendum ὑπωθῆσαν, & post πέλαγ. deesse
 ὁ ζήφυρος, Zephyrus, qui e mari Adriatico magna cum vehe-
 mentia versus Epirum tota nocte flasset vel spirasset.

4 V. ἀποτρέψων.

5 Hiulcam esse orationem, monet Br. & Mos. Duf. & ex-
 cidisse suspicantur ἔν aut γῆν post hanc vocem. R. conjicit
 λαῦτ' ἀκίσαντες ἐπελάθοντο —

καὶ παραβάλλεται διὰ τὰς ἀπόντας, ὡς ἀπιστῶν τοῖς παρῶσιν.

XXXIX. Ἐκ τήγτε κατέπλευσε μὲν Ἀντάνιος ἀπὸ Βρεντησίς τὰς δυνάμεις ἄγων. Θαρήσας δὲ Καῖσαρ πρὸκαλεῖτο Πομπήϊον, ἰδρυμένον ἐν καλῶ, καὶ χορηγούμενον ἐν τε γῆς καὶ θαλάττης ἀποχρώντως, αὐτὸς ἐν ἐκ ἀφθόνοις διάγων κατ' ἀρχὰς, ὑπερον δὲ καὶ σφόδρα πιεθεὶς ἀπορίᾳ ¹ τῶν ἀναγκαιῶν. ἀλλὰ ² ῥίζαν τινὰ κόπτοντες οἱ στρατιῶται, καὶ γάλακτι φυρῶντες προσεφέροντο, καὶ ποτε καὶ διαπλάσαντες ἐξ αὐτῆς ἄρτας, καὶ ταῖς προφυλακαῖς τῶν πολεμίων ἐπίδραμόντες, ἔβαλλον εἴσω καὶ διερρίπτην, ἐπιλέγουτες, ὡς, ἄχρις ἂν ἡ γῆ τοιαύτας ἐκφέρει ῥίζας, ἢ παύσουσι πολιορκυῖνες Πομπήϊον. ὁ μὲντοι Πομπήϊος ἔτε τὰς ἄρτας, ἔτε τὰς λόγους εἶα τήγτε ἐκφέρεισθαι πρὸς τὸ πλήθος. ἠθύμεν γὰρ οἱ στρατιῶται, τὴν ἀγριότητα καὶ τὴν ἀπάθειαν ³ τῶν πολεμίων, ὥσπερ θηρίων, ἐρρωδῶντες. αἰεὶ δὲ τινες περὶ τοῖς ἐρύμασι τοῖς Πομπήϊε μάχαι σποράδες ἐγίγνοντο. καὶ περιῆν πάσαις ὁ Καῖσαρ, πλὴν μίας· ἐν ἣ τροπῆς μεγάλης γενομένης, ἐκινδύνευσεν ⁴ ἀπολέσαι τὸ στρατόπεδον. Πομπήϊε γὰρ προσβαλόντος, ἔδειξ ἔμεινεν, ἀλλὰ καὶ τάφροι κατεπίμπλωντο κλεινομένων, καὶ περὶ τοῖς αὐτῶν χαρακιάμασι καὶ περιτειχίσμασιν ἐπιπλον ἐλαυνόμενοι τροτροπάδην. Καῖσαρ δ' ὑπαντιάζων, ἐπειρᾶτο μὲν ἀνασρέφειν τὰς Φεύγοντας, ἐπέβαινε δ' ἑδέν. ἀλλ' ἐπιλαμβανομένους τῶν σημείων ⁵ ἀπερρίπτην οἱ κομίζοντες, ὡσεὶ δύο καὶ τριάκοντα λαβεῖν τὰς

¹ Junt. sola ἀφθονία.

² R. monet, sententiam postulare ὄφειν, vel ὤσεν. Radicem, de qua sequitur, *Charam* vocat Caes. L. III. B. C. Notante autem Mose Duf. sunt, qui *Claram* legendum censent. Cf. Plin. L. XIX. c. 8.

³ Junt ἀπειθειαν.

⁴ Sic R. dedit de suo pro vulg. ἐκινδύνευσεν μὲν ἀπολέσασθαι.

⁵ V. σημαίων.

τὰς πολεμίας, αὐτὸς δὲ παρὰ μικρὸν ἦλθεν ἀποθανεῖν. ἀνδρὶ γὰρ μεγάλῳ καὶ βωμάλῳ, Φεύγοντι παρ' αὐτὸν, ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα, μένειν ἐκέλευσε, καὶ σρέφεται πρὸς τὰς πολεμίας. ὁ δὲ μετὸς ἂν ταραχῆς παρὰ τὸ δεινὸν, ἐπήρατο ¹ τὴν μάχαιραν, ὡς καδιζόμενος· Φθίνει δ' ὁ τῷ Καίσαρος ὑπασπιστῆς ἀποκόψας αὐτῷ τὸν ἄμρον. Ἔτω δ' ἀπέγνω τὰ καθ' αὐτὸν, ὡς, ἐπεὶ Πομπηίος ὑπ' εὐλαβείας τινός, ἢ τύχης, ἔργῳ μεγάλῳ τέλος ἐν ἐπέθηνεν, ἀλλὰ καθεύξας εἰς τὸν χάρακα τὰς Φεύγοντας, ἀνεχώρησεν, εἶπεν, ἄρα πρὸς τὰς Φίλας ἀπῶν ² ὁ Καῖσαρ. Σήμερον ἂν ἡ νίκη παρὰ τοῖς πολεμίοις ἦν, εἰ τὸν νικῶντα εἶχον ³. αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν σικηνὴν καὶ κατακλιθεὶς, νύκτα πασῶν ἐνεύνην ἀνιαρωτάτην διήγαγεν, ἐν ἀπόροις λογισμοῖς, ὡς κακῶς ἐστρατηγηκώς, ὅτι, καὶ χώρας ἐπικειμένης ⁴ βαθείας καὶ πόλεων εὐδαιμόνων τῶν Μακεδονικῶν καὶ Θετταλικῶν, ἕσασας ἐνεὶ περισπᾶσαι τὸν πόλεμον, ἐνταῦθα κατέξοιτο πρὸς Θαλάττην, ναυκρατέων τῶν πολεμίων, πολιορκούμενος τοῖς ἀναγκαίαις μᾶλλον, ἢ τοῖς ὅπλοις πολιορκῶν. Ἔτω δὲ περισπαθεὶς καὶ ἀνιάθει ⁵ πρὸς τὴν ἀπορίαν καὶ χαλεπότητα τῶν παρόντων, ἀνίστη τὸν στρατὸν, ἐπὶ Σικιπίωνα προάγειν εἰς Μακεδονίαν

C c 5

ἐγνω-

¹ Sic R. de suo dedit in loc. i. med. a v. ἐπαίρειν pro vulg. ἐπειράτο — attollebat in altum. —

² confesta pugna discedens de Martis area in castra, ad tentorium. Cf. cap. 56. ἀπῶν δὲ μετὰ —

³ Mos. Duf. fatetur, hujus dicti acumen se in Graecis his non assequi. Ex Sueton. in Caes. 36. negavit, eum vincere scire, conjicit, h. l. fuisse scriptum: εἰ εἰδὸτα νικῶν τὸν ἄρχοντα εἶχον. Sic Schirach vertit: wenn sie einen General gehabt hätten, der zu siegen verstände.

⁴ V. ἐπικειμένης.

⁵ Ms. Par. ῥιπταθεὶς καὶ ἀδημονήσας. Scholium, judice Bryano, qui περισπαθεὶς huic loco non convenire censet, & mavult περιπαθεὶς.

ἐγνωκώς. ἢ γὰρ ἐπισπάσασθαι ¹ τὸν Πομπήϊον, ὅπερ μαχεῖται μὴ χορηγόμενος ὁμοίως ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἢ περιέσεσθαι μεμονωμένους Σικελίανους.

XI. Τῆτο τὴν Πομπήϊα στρατιὰν ἐπήρε, καὶ τὰς περὶ αὐτὸν ἡγεμόνας, ὡς ἠτλημένους καὶ Φεύγοντος ἔχουσαι Καίσαρος. αὐτὸς μὲν γὰρ εὐλαβῶς εἶχε Πομπήϊος ἀναρρῖψαι τὴν μάχην περὶ τηλικύτων, καὶ παρεσκευασμένος ἄριστα πᾶσι πρὸς τὸν χρόνον ², ἤξις τριβεῖν καὶ μαραίνειν τὴν τῶν πολεμίων ἀκμὴν βραχεῖαν ἔσαν. τὸ γὰρ τοι μαχιμώτατον τῆς Καίσαρος δυνάμειος ἐμπειρίαν μὲν εἶχε καὶ τόλμαν ἀνυπόστατον πρὸς τὰς ἀγῶνας, ἐν δὲ ταῖς πλάναις καὶ ταῖς στρατοπεδείαις καὶ τειχομαχῶντες ³ καὶ νυκτεγερτῶνες ἐξέκαμνον ὑπὸ γῆρας, καὶ βαρεῖς ἦσαν τοῖς σώμασι πρὸς τὰς πόνας, δι' ἀθένειαν ἐγκαταλιπόντες τὴν προθυμίαν ⁴. τότε δὲ καὶ τι νόσημα λοιμῶδες ἐλέχθη, τὴν ἀτοπίαν τῆς διαίτης ποιησάμενον ἀρχὴν, ἐν τῇ στρατιᾷ περιφέρεσθαι τῇ Καίσαρος. καὶ τὸ μέγιστον, ἔτε χρήμασιν ἐρρωμένους, ἔτε τροφῆς εὐπορῶν, χρόνος βραχέος ἐδόκει περὶ αὐτῶ καταλυθῆσθαι.

XI I. Διὰ ταῦτα Πομπήϊῳ μάχεσθαι μὴ βελομένῳ ⁵ μόνος ἐπῆνει Κάτων, Φειδοῖ τῶν πολιτῶν. ὅς γε καὶ τὰς πεσόντας ἐν τῇ μάχῃ τῶν πολεμίων, εἰς χιλίους τὸ πλῆθος γενομένους, ἰδὼν, ἀπῆλθεν ἐγκαλυψάμενος καὶ

κατα-

¹ Junt. Ald. Crat. ἐπισπάσασθαι.

² R. susp. πρὸς τὸν μακρὸν χρόνον.

³ Pro his duabus vocibus in Ms, Par. τειχοφυλακῶντες legitur.

⁴ R. susp. ἐγκαταλιπόντες εἰς τὴν προθ. propter infirmitatem destituti, ratione alacritatis, i. e. ab alacritate, navitate & industria deserti, propter corporis imbecillitatem.

⁵ R. docente, aut dativi hi sunt pro genitivis consequentiae dictis, quasi dixisset Πομπήϊα μὴ βελομένα, aut, id quod potius habet, deest post μόνος participium συνηγορῶν. H. Steph. ad ἐπῆνει adnotat. ἐπαινεῖν inveniri quoque in significatione verbi συνεπαινεῖν, pro assentiri: potius tamen apud Poetas.

καταδακρύσας. οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐνάκιζον τὸν Πομπήϊον Φυγομαχῆν]α, καὶ παρώξυναν, Ἀγαμέμνονα καὶ βασιλέα βασιλέων ἀποκαλῆν]ες, ὡς δὴ μὴ βελλόμενον ἀποδέσσει τὴν μοναρχίαν, ἀλλ' ἀγαλλόμενον, ἡγεμί-
ων τούτων ἐξηρητημένων αὐτῶ καὶ Φοιτάν]ων ἐπὶ σιγ-
νῆν. Φάωνιος δὲ, τὴν Κάτωνος παρρησίαν ὑποποιούμε-
νος, μανικῶς ἐχετλιάζειν, εἰ μὴδὲ τῆτες ἔσαι τῶν περι-
Τροσκλάνον ἀπολαῦσαι σύκων, διὰ τὴν Πομπηίε μοναρ-
χίαν ¹. Ἀφράνιος ² δὲ (νεωστὶ γὰρ ἐξ Ἰβηρίας ἀφῆ]λο
κακῶς στρατηγήσας,) διαβαλλόμενος ἐπὶ χρήμασι προ-
δῆναι τὸν στρατὸν, ἡρώτα, διὰ τί πρὸς τὸν ἔμπορον ἔ-
μάχονται ³ τὸν ἐωνημένον παρ' αὐτῶ τὰς ἐπαρχίας.
ἐκ τέτων ἀπάν]ων συνελαυνόμενος ἄκων εἰς μάχην ὁ
Πομπηίος ἐχώρει τὸν Καίσαρα διώκων. ὁ δὲ τὴν μὲν
ἄλλην πορείαν χαλεπῶς ἤνυσεν, ἔδενός παρέχοντος
ἀγορᾶν, ἀλλ' ἐ πάντων καταφρονούντων διὰ τὴν ἐναγχος
ἦ]ταν. ὡς δ' εἶλε Γόμφης, Θεσσαλικὴν πόλιν, ἔ-
μόνον ἔθρεψε τὴν στρατιάν, ἀλλὰ καὶ τῶ νοσήματος
ἀπή]λαξε παραλόγως. ἀφθόνω γὰρ ἐνέτυχον οἴνω,
καὶ πίνοντες ἀνέδην, εἶτα χρώμενοι κώμοις, καὶ βακ-
χεύον-

¹ Ms. Par. Φιλαρχίαν, quod Br. probat.

² Vulgo secundum Ald. datur Ἀφράνιον, ut Favonius in-
terrogasse Afranium videatur. De hoc mendo monuerunt Xyl.
& Dacer. & rescribi voluerunt, uti jam R. dedit, Ἀφράνιος.
V. Ἀφράνιος; Anon. Ἀφράνιος. Eandem tamen hanc lectionem
Juntinae optime inesse, a nemine est observatam.

³ Hanc lectionem e Junt. R. revocavit, pro vulg. μάχεται,
quod ex Ald. in reliquis permanavit. *Interrogabat* (non
Pompejum, sed Pompejanorum eos, si qui essent, qui venali-
tatem atque proditionem ipsi exprobrarent) *cur ergo non dimi-
carent*; quasi dixisset: Si res tam facilis est, atque vobis vi-
detur esse, cum Caesare dimicare, eumque vincere, ut, qui
minus fecerit, is statim venalis atque proditor sit habendus,
eccur vos ipsi cunctamini cum Caesare dimicare, eumque vin-
cere, qui certe non videmini velle crimen, quo ego gravatus
laboro, ad vos admittere.

χειούντες ἀνα τὴν ὁδὸν, ἐκ μέθης διεκρέσαντο ¹ καὶ παρήλλαξαν τὸ πάθος, εἰς ἕξιν ἑτέραν τοῖς σώμασι μεταπεσόντες.

XLII. Ὡς δ' εἰς τὴν Φαρσαλίαν ἐμβαλόντες ἀμφοτέροι κατεστρατοπέδευσαν, ὁ μὲν Πομπηϊὸς αὐτίς εἰς τὸν ἀρχαῖον ἀνεκρέετο ² λογισμὸν τὴν γνώμην, ἔτι καὶ Φασμάτων ἐκ αἰσίων προσγενομένων, καὶ καθ' ὕπνου ὄψεως. ἐδόκει γὰρ ³ ἑαυτὸν ὄρῃ ἐν τῷ θεάτρῳ κροτέμενον ὑπὸ Ῥωμαίων. οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ἔτω θρασεῖς ἦσαν; καὶ τὸ νίκημα ταῖς ἐλπίσι προειληφότες, ὥσε φιλονεικεῖν ὑπὲρ τῆς Καίσαρος ἀρχιερωσύνης Δουμίτιον καὶ Σπινθῆρα καὶ Σικίωνα, διαμιῖλωμένους ἀλλήλοις· πέμπειν δὲ πολλὰς εἰς Ῥώμην μιδεμένους καὶ προκαταλαμβάνοντας οἰκίας ὑπατεύουσι καὶ στρατηγῶσιν ἐπιτηδείας, ὡς εὐθύς ἀρξούτες μετὰ τὸν πόλεμον. μάλις δ' ἐσφάδαζον ⁴ οἱ ἵππεῖς ἐπὶ τὴν μάχην, ἡσημένοι περιττῶς ὄπλων λαμπρότησι, καὶ τροφαῖς ἵππων, καὶ κάλλει σωμάτων μέγα φρονεῖντες, καὶ διὰ τὸ πλήθος, ἐπτακιχίλιοι πρὸς χιλίας τὰς Καίσαρος ὄντες. ἦν δὲ καὶ τὸ τῶν πεζῶν πλήθος ἐκ ἀγχώμαλον, ἀλλὰ τετρακισμύριοι ⁵ καὶ πεντακιχίλιοι παρετάττοντο δισμυρίοις καὶ διχιλίοις.

XLIII. Ὁ δὲ Καῖσαρ τὰς στρατιώτας συναγαγὼν, καὶ προειπὼν, ὡς δύο μὲν αὐτῷ τάγματα Κορϕίνιος ⁶ ἄγων

¹ Mos. Duf. scribi voluit διεκρέσαντο. Vitiose hoc datum esse pro διεξεκρέσαντο, monet R.

² R. mavult ἀνέκρεε.

³ Manca haec esse palam est. Amiot. & Dacer. ex Pompejo suppleunt. Idem esse faciendum, monet adnotatio ex Anon. in int. var. subjuncta.

⁴ V. ἐθαύμαζον.

⁵ In Pompej. numerum Pompejanorum his tantum verbis indicat: βραχεῖ πλείονες, ἢ διπλάσιοι. Appianus majorem numerum facit. Mos. Duf. — Pro ἀγχώμαλον V. ἀγχύνη μάλλον.

⁶ Omnes emendant, & Κορνηϕίνιος, ut in Anon. est, legunt. Br.

ἔγων ἔγγυς ἔσιν, ἀλλὰ δὲ πεντεκαίδεκα σπεῖραι μετὰ Καληνᾶ κάθηται περὶ Μέγαρον καὶ Ἀθήνας, ἠρώτησεν, εἴτε βέλονται περιμένειν ἐκείνους, εἴτ' αὐτοὶ διακινδυνεύουσι καθ' ἑαυτούς. οἱ δ' ἀνεβόησαν, δεόμενοι μὴ περιμένειν, ἀλλὰ μάλλον, ὅπως τάχιστα συνώσιν εἰς χεῖρας τοῖς πολεμίοις, τεχνάζεσθαι καὶ στρατηγεῖν. ποιημένῳ δὲ καθαρμὸν αὐτῷ τῆς δυνάμεως, καὶ θύσαντι τὸ πρῶτον ἱερεῖον, εὐθύς ὁ μάντις ἔφραζε, τριῶν ἡμερῶν μάχη κριθήσεσθαι πρὸς τὰς πολεμίας. ἐρομένη δὲ τῷ Καίσαρος, εἰ καὶ περὶ τῆ τέλους ἐνορᾷ τι τοῖς ἱερεῖοις εὖσημον ¹; Αὐτὸς ἂν, ἔφη, σὺ τῆτο βέλτιον ὑποκρίναιο σαυτῷ. μεγάλην γὰρ οἱ θεοὶ μεταβολὴν καὶ μετάπλωσιν ἐπὶ τὰ ἐναντία τῶν καθ' ἑσώτων δηλᾶσιν· ὥς, εἰ μὲν εὖ πράττειν ἡγήσεται σαυτὸν ἐπὶ τῷ παρόντι, τὴν χεῖρονα προσδόκα τύχην· εἰ δὲ κακῶς, τὴν ἀμείνονα. τῇ δὲ πρὸ τῆς μάχης νυκτὶ τὰς Φυλακὰς ἐφοδεύουτος αὐτῆ, περὶ τὸ μεσονύκτιον ² ὠφθη λαμπρὰς ἑρανεῖς πυρὸς, ἣν ὑπερενεχθεῖσαν τὸ Καίσαρος στρατόπεδον, λαμπρὰν καὶ φλογώδη γενομένην, ἔδοξεν ³ εἰς τὸ Πομπηεῖα καταπεσεῖν. ἑωθινής δὲ Φυλακῆς καὶ πανικὸν τάραχον ἤθοντο, γιγνόμενοι παρὰ τοῖς πολεμίοις. ἔ μὴν μαχεῖσθαι γε καθ' ἐκείνην προσεδόκα τὴν ἡμέραν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ Σιοτάσσης ⁴ ὀδεύων ἀνεζεύγνυσεν.

XLIV. Ἐπεὶ δὲ, τῶν σιηνῶν ἤδη καταλελυμένων, οἱ σιοποὶ προσήπτευσαν αὐτῷ, τὰς πολεμίας ἐπὶ μάχῃ καταβαλίνεω ἀπαγγέλλοντες, περιχαρῆς γενόμενος, καὶ εὐξάμενος ⁵ τοῖς θεοῖς, παρέταξε τὴν Φάλαγγα, τὴν
τάξιν

¹ V. ἄσημον.

² In Pomp. eandem rem narrans, ἑωθινής Φυλακῆς id accidisse dicit. Br.

³ R. mavult ἔδοξασεν, opinatus est, Caesar puta. Pro εἰς τὸ Π. in Pompej. est εἰς τὸν Π.

⁴ Sic cum Ms. Par. R. dedit pro vulg. ἐπὶ σιότας. V. ἐπὶ Σιοτάσσης. Cf. Pompej. pag. 227. not. 5.

⁵ V. προσευξάμενος.

τάξιν τριπλῆν ποικῶν. καὶ τοῖς μὲν μέσοις ἐπέστησε Καλβῖνον Δομίτιον, τῶν δὲ κεράτων τὸ μὲν εἶχεν Ἀντώνιος, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν, ἐν τῷ δεκάτῳ τάγματι μέλλων μάχεσθαι. κατὰ τῆτο δὲ τῆς τῶν πολεμίων ἰππεῖς ἀντιπαραταττομένους ὄρων, καὶ δεδοικῶς τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ἐχάτης τάξεως ἀδῆλως ἐκέλευσε περιελθεῖν πρὸς ἑαυτὸν ἐξ σπείρας, καὶ κατόπιν ἔστησε τῆ δεξιᾷ, διδάξας, ἃ χρὴ ποιεῖν, ὅταν οἱ τῶν πολεμίων ἰππεῖς προσφῶρανται. Πομπήσιος δὲ τὸ μὲν αὐτὸς εἶχε τῶν κεράτων, τὸ δ' εὐάνθυμον Δομίτιος, τῆ δὲ μέτε Σκιπίων ἦρχεν ¹ ὁ πενθερός. οἱ δ' ἰππεῖς ἅπαντες ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν ἔβρισαν, ὡς τὸ δεξιὸν κυκλωσόμενοι τῶν πολεμίων, καὶ λαμπρὰν περὶ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα ποιησόμενοι τροπήν. ἔδεν γὰρ ἀνδέξεσθαι ² βάρους ὀπλιτικῆς Φάλαγγος, ἀλλὰ συντρίψεσθαι καὶ καταρρήξεσθαι ³ πάντα τοῖς ἐναντίοις, ἐπιβολῆς ἅμα τοσούτων ἰππέων γενομένης. ἐπεὶ δὲ σημαίνειν ἔμελλον ἀμφοτέροι τὴν ἔφοδον, Πομπήσιος μὲν ἐκέλευσε τῆς ὀπλίτας ἐσῶτας ἐν προβολῇ καὶ μένουσας ἀραρότως δέχεσθαι τὴν ἐπιδρομὴν τῶν πολεμίων, μέχρις ἂν ὑσῶ βολῆς ἐνὸς γένωσθαι. Καῖσαρ δὲ καὶ περὶ τῆτο διαμαρτεῖν Φησιν αὐτὸν ⁴, ἀγνοήσαντα τὴν μετὰ δρόμου καὶ Φοβεράν ⁵ ἐν ἀρχῇ γινομένην σύρραξιν, ὡς ἐν τε ταῖς πληγαῖς βίαν προστίθῃσι, καὶ συνεικναιεὶ τὸν θυμὸν, ἐν πάντων ἀναρρήπιζόμενον. αὐτὸς δὲ κινεῖν τὴν Φάλαγγα μέλλων, καὶ προῖων ἐπ' ἔργον ἤδη, πρῶτον ὄρᾳ τῶν ταξιαρχῶν ἀνδρα τινὰ πισὸν ⁶ αὐτῷ καὶ πολέ-

¹ V. τὸ δὲ μέσον Σκιπίων εἶχεν.

² Subaud. ῥόντο, seu ἐνόμιζον, aut etiam ἔλεγον, quod verbum non a librario praetermissum, sed potius ab ipso auctore consulto omisissum esse putandum est. H. Steph.

³ Mos. Duf. scribi vult καταρρήξεσθαι.

⁴ Junt. sola ἑαυτὸν.

⁵ Br. scribendum censet Φορᾶς, quod in Ms. Par. existat.

⁶ V. ἂν τῷ πισὸν.

πολέμων ἔμπειρον, ἐπιθαρσύνουσα τὰς ὑφ' αὐτῶ καὶ προσκαλέμενον¹ εἰς ἀμυναὴν ἀληθῆς. τῆτον ὀνομασί προσ-
αγορεύσας· Τί ἐλπίζομεν, εἶπεν, ὦ Γαίε Κρασσίνιε²,
καὶ πῶς τι θράσους³ ἔχομεν; ὁ δὲ Κρασσίνιος, ἐψείνας
τὴν δεξιάν, καὶ μέγα βοήσας· Νικήσομεν, ἔφη, λαμ-
πρῶς, ὦ Καῖσαρ. ἐμὲ γὰρ⁴ ἢ ζῶντα τήμερον, ἢ τεθ-
νηκότα, ἐπαινέσεις. Ταῦτ' εἰπὼν, πρῶτος ἐμβάλλει τοῖς
πολεμίοις δρόμῳ, συνεπισπασάμενος τὰς περὶ αὐτὸν ἐκα-
τὸν εἴησι στρατιώτας. διακόψας δὲ τὰς πρώτας, καὶ
πρόσω χωρῶν φόνῳ πολλῶ καὶ βιαζόμενος, ἀνακόπη-
ται ξίφει πληγεὶς διὰ τὴν σόματος, ὡσεὶ καὶ τὴν αἰχμὴν⁵
ὑπὲρ τὸ ἵνιον ἀναχεῖν.

XLV. Οὕτω δὲ τῶν πεζῶν κατὰ τὸ μέσον συρ-
ραγέντων καὶ μαχομένων ἀπὸ τῆ νέρατος, οἱ τῆ Πομ-
πηεῖς ἵππεῖς σοβαρῶς ἐπήλαυον, εἰς κύκλωσιν τῆ δεξιῆ
τὰς ἴλας ἀνεχόμενοι⁶. καὶ πρὶν ἢ προσβαλεῖν αὐτὰς,
ἐκ-

1 R. mavult προσκαλέμενον.

2 In Pomp. Κρασσιανὸς appellatur. Anon. Κράσινε habet, quod proxime accedit ad nomen, quo Caesar hunc virum insignit, *Craftinum*.

3 H. Steph. voluit πῶς τῆ θράσους; Alioqui post πῶς ponendam censet interrogationis notam, ut hic intersistat oratio, jungendo hoc adverbium cum praecedente verbo ἐλπίζομεν. Habet quoque Anon. πῶς τῆ θράσους. R. in τῆ latere arbitratur ἢ; & ei probabile videtur, Plut. sic ferme dedisse: καὶ πῶς καταπλήξεως, ἢ θράσους ἔχομεν — qui nobis sunt animi? *dejective, an erecti & bene sperantes?*

4 Abesse vult Mos. Duf. γὰρ, ne vir fortis & prudens in Thrasionem Comicum mutetur, & scribendum vel γε, vel, ut in Pomp. est, δέ.

5 Junt. Ald. Crat. ἀκμήν. H. Steph. αἰχμὴν dedit, quod & in Pompej. legitur. In quibusdam suae editionis exemplaribus depravatum fuisse in αἰμὴν, ipse monet (extat adhuc in Frst.) adnotans, fortasse ἀκμήν recte servatum fuisse, quoniam ξίφει tribui videatur ἀκμή potius, quam αἰχμή. In ind. Var. Frst. ex Anon. enotatur αἰχμὴν.

6 V. & Anon. ἀναχεόμενον. Unde Br. scribi vult ἀναχεόμενοι. Ms. Par. pro ἴλας habet εἴλας.

ἐπιρέχουσιν αἱ σπεῖραι παρὰ Καίσαρος, ἔχ, ὡςπερ εἰώ-
 θασιν, ἀκοντίσμασι ¹ χράμενοι τοῖς ὑσσοῖς, ἐδὲ μῆρας
 παίοντες ἐν χειρὸς, ἢ κνήμας τῶν πολεμίων, ἀλλὰ
 τῶν ὄψεω ἐφιέμενοι, καὶ τὰ πρόσωπα συντιτρώσκου-
 τες. ὑπὸ Καίσαρος δεδιδραγμένοι τῆτο ποιεῖν, ἐλπίζον-
 τος ² ἄνδρας ἔ πολλα πολέμοις, ἐδὲ τραύμασιν, ἀμι-
 ληότας, νέας δὲ καὶ κομῶντας ἐπὶ κάλλει καὶ ἰσχύϊ,
 μάλις τὰς τοιαύτας πληγὰς ὑπόψεδαι, καὶ μὴ μειεῖν,
 τὸν ἐν τῷ παρόντι κίνδυνον ἅμα καὶ τὴν αὐτῶν αἰχύ-
 νην ³ δεδοκίτας. ὁ δὲ καὶ συνέβαινεν ἔ γὰρ ἠνεύ-
 χοντο τῶν ὑσῶν ἀναφερομένων, ἐδὲ ἐτέλμων ἐν ὀφθαλ-
 μοῖς τὸν σίδηρον ὀρῶντες, ἀλλ' ἀπεσρέφοντο ⁴ καὶ συν-
 ειαλύθηοντο, Φειδόμενοι τῶν προσάπων. καὶ τέλος ἔτω
 ταράξαντες ἑαυτὰς ἐτράποντο Φεύγειν, αἰχίαια ἰλημνά-
 μενοι τὸ σύμπαν. εὐθύς γὰρ οἱ μὲν νεκροὶ τῆ-
 τας, ἐκυκλῆντο τὰς πεζὰς, καὶ κατὰ νύκτα προσκίπλου-
 τες ἔκοπλον. Πομπήϊος δ' ὡς κατεῖδεν ἀπὸ Πατέρων
 τὰς ἰππεῖς Φυγῆ σπεδαθέντας, ἐκέτ' ἦν ὁ αὐτὸς, ἐδὲ
 ἐμέμνητο Πομπήϊος ὦν Μάγνος, ἀλλ' ὑπὸ θεῶν μάλις
 βλαπτομένῳ τὴν γνώμην εἰκότως, ἢ διὰ θείας ὄτης ⁵ τε-
 θαμβημένος, ἀφθογγος ὤχετ' ἀπὸ τῶν ἐπὶ σικηνῶν. καὶ
 καθεζόμενος ἐκαρᾶδῶν τὸ μέλλον, ἔχρησ ἔ, τροπῆς
 ἀπάντων γενομένης, ἐπέβαινον οἱ πολέμοι τῷ Χάρακος,
 καὶ

1 Br. haec vox est suspecta. V. ἀκοντίσμα. Mos. Duf. nil mutandum censet.

2 Junt. ἐλπίζοντες. Eadem paulo post cum Ald. & Crat. μένειν, pro quo ex Steph. vulgo μειεῖν.

3 deturpationem oris, foeditatem vultus a vulneribus acceptis. R.

4 Sic Mos. Duf. voluit dari, & dedit R. pro vulg. ἐπεσρέφοντο.

5 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἦτης — voce quadam divinitus edita; a cojusmodi vocibus hominum mentes alias ad furorem incitari, alias ad tarditatem & oblivionem rerum omnium occaecari, credebant pagani.

καὶ διεμάχοντο πρὸς τὰς Φυλάκτους. τότε δ' ὡσπερ ἕνας γενόμενος, καὶ ταύτην μόνην, ὡς Φασι, Φωνὴν ἄφεις· Οὐκὲν καὶ ἐπὶ τὴν παρεμβολήν; ἀπεδύσατο μὲν τὴν ἐναγώνιον καὶ στρατηγικὴν ἐδίητα, Φεύγοντι δὲ πρέπασαν μεταλαβὼν ¹ ὑπεξήλθαν. ἀλλ' ἔτος μὲν οἴαις ² ὕπερον χρησάμενος τύχαις, ὅπως τε παραδὲς ἑαυτὸν τοῖς Αἰγυπτοῖσι ἀνδράσι ἀνηρέθη ³, ὄλησμεν ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνα γράμμασιν.

XLVI. Ὁ δὲ Καῖσαρ, ὡς ἐν τῷ χάρακι τῆς Πομπηίας γενόμενος, τὰς τε κειμένους νεκρὰς ἤδη τῶν πολεμίων εἶδε, καὶ τὰς ἐπιβληνομένους, εἶπεν ἄρα ⁴ σευάξας· Τὰτ' ἐβλήθησαν ⁵, εἰς τῆτό με ἀνάγκης ὑπηγάγοντο, ἵνα Γάιος Καῖσαρ, ὁ μεγίστος ⁶ πολέμους κаторθώτας, εἰ προηγάμην τὰ στρατεύματα, κἄν κατεδικάσθην. Ταῦτά Φησι Πολλίων Ἀσίνιος τὰ ῥήματα Ῥωμαῖσι μὲν ἀναφθέγγασθαι τὸν Καῖσαρα παρὰ τὸν τότε καιρὸν, Ἑλλησι δ' ὑπ' αὐτῆ γεγράφθαι. τῶν δ' ἀποθανόντων τὰς πλείους οἰπέτας γενέσθαι, περὶ τὴν κατάληψιν τῆς χάρακος ἀναιρεθέντας· στρατιώτας δὲ μὴ πλείους ἑξακχιλίων πεσεῖν. τῶν δὲ πεζῶν τῶν ⁷ ἄλλόντων κατέμιξε τὰς πλείους ὁ Καῖσαρ εἰς τάγματα· πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀδειαν ἔδωκεν. ὦν καὶ Βροῦτος

¹ Sic cum V. dedit R. Vulgo μεταβαλῶν.

² Sic R. dedit de suo pro vulg. μὲν ταῖς ὕπερον.

³ R. quaerit, num τοῖς Αἰγυπτοῖσι, ἀνδράσι ἐπίοροις, ἀνηρέθη?

⁴ R. quaerit, num εὐρύ? — *latum gemens, latum cum ingemissis*.

⁵ Sic Ald. dedit, uti postea ὑπήγαγον. Junt. ἱβαλυθησ. & postea ὑπηγάγε, quae lectio redit ad Pompejum, quem Caesar absentem alloqui fingitur. R. dedit cum V. ὑπηγάγοντο. Idem monet, ἵνα, quod sequitur, esse h. i. *ubi*.

⁶ R. susp. ὁ τῶν μεγίστος.

⁷ Pro his Ms. Par. prave ζώντων.

τος ἦν ὁ κλείας αὐτὸν ὕπερον, ἐφ' ᾧ λέγεται μὴ Φαινομένῳ μὲν ἀγωνιάσαι, σωθέντος δὲ καὶ παραγενομένου πρὸς αὐτὸν ἠθῆναι διαφερόντως.

LXVII. Σημείων δὲ πολλῶν γενομένων τῆς νίκης, ἐπιφανέσατον ἰσορεῖται τὸ περὶ Τράλλεις. ἐν γὰρ ἱερῷ Νίκης ἀνδριάς εἰσηκε Καίσαρος, καὶ τὸ περὶ αὐτὸ χωρίον αὐτὸ τε σερεδὸν φύσει, καὶ λιθῶ σιληρῷ κατεσρωμένον ἦν ἀνωθεν. ἐκ τῆς λέγουσιν ἀνατεῖλαι Φοίνικα παρὰ τὴν βάσιν τῆ ἀνδριάντος. ἐν δὲ Παταβίῳ ¹ Γάιος Κορνήλιος, ἀνὴρ εὐδόκιμος ἐπὶ μαντικῇ, Λίβιος τῆ συγγραφέως πολίτης καὶ γνώριμος, ἐτόλχανεν ἐπ' οἰωνοῖς καθήμενος ἐπειήν τὴν ἡμέραν. καὶ πρῶτον μὲν, ὡς Λίβιος Φησί, τὸν καιρὸν ἔγνω τῆς μάχης, καὶ πρὸς τὰς παρόντας ἔφη, ὅτι καὶ δὴ περαίνεται ² τὸ χρέμα, καὶ συνίασιν εἰς ἔργον οἱ ἄνδρες. αὐτῶς δὲ πρὸς τῇ θεᾷ γενόμενος, καὶ τὰ σημεῖα κατιδὼν, ἀνήλατο μετ' ἐνθεσιασμῶ, βοῶν Νικῆς, ᾧ Καίσαρ. ἐμπλαγέντων δὲ τῶν παρατυχόντων, περιελὼν τὸν σέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἐνωμότως ³ ἔφη, μὴ πρὶν ἐπιδήσεται πάλιν, ἢ τῇ ε τῇ τέχνῃ μαρτυρήσαι τὸ ἔργον. ταῦτα μὲν ἔν ὃ Λίβιος ἔτω γενέσθαι καταβεβαίεσθαι.

XLVIII. Καίσαρ δὲ, τῷ Θετῶν ἔδνει τὴν ἐλευθερίαν ἀναθεῖς νικητῆριον, ἐδίωκε Πομπηίου. ἀψύχμενος δὲ τῆς Ἀσίας, Κνιδίως μὲν ⁴ Θεοπόμπῳ, τῷ συναγαγόντι τὰς μύθους, χαριζόμενος, ἠλευθέρωσε, καὶ πᾶσι τοῖς τὴν Ἀσίαν κατοικῆσι τὸ τρίτον τῶν φόρων ἀνῆμεν. εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ Πομπηίῳ τεθνηκότι καταχθεῖς ⁵, Θεόδωτον μὲν ἀπεσράφη, τὴν Πομπηίως
κεφα-

1 V. ποταμῶ.

2 Anon. ἤδη παραίνεται.

3 Mol. Duf. susp. ἐνωμότος. V. ἐνωμότης.

4 Sic R. dedit de suo pro vulg. Κνιδίως δέ. Br. cum V. & Anon. maluit Κνιδίως γε.

5 V. κατενεχθεῖς.

κεφαλὴν φέροντα, τὴν δὲ σφραγίδα δεξάμενος τῷ ἀνδρὶ καταδάκρυσεν. ὅσοι δὲ τῶν ἐταίρων αὐτῷ καὶ συνήθων πλανώμενοι κατὰ τὴν χώραν ἐαλάνεσαν ὑπὸ τῷ βασιλέως, πάντας εὐεργέτησε καὶ προσηγάγετο. τοῖς δὲ φίλοις εἰς Ῥώμην ἐγράφευ, ὅτι τῆς νίκης ἀπολαύσει τῶτο μέγιστον καὶ ἥδιστον, τὸ σώζειν τινὰς ἀεὶ τῶν πεπολεμημένων πολιτῶν αὐτῶ. τὸν δ' αὐτόθι πόλεμον οἱ μὲν ἐν ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἔρωτι Κλεοπάτρας ¹ ἀδρῆξον αὐτῶ καὶ κινδυνώδη, γενέθαι λέγουσιν. οἱ δὲ τὰς βασιλικὰς αἰτιῶναι, καὶ μέγιστα τὸν εὐνῆχον Ποσειδῶν ², ὃς πλείστον δυνάμενος, καὶ Πομπηίου μὲν ἀνηρηκῶς ἐναγχοσ, ἐμβεβληκῶς δὲ Κλεοπάτραν, κρύφα μὲν ἐπεβέλευε τῷ Καίσαρι καὶ διὰ τῶτο Φασίν αὐτὸν ³, ἀρξάμενον ἐκ τότε, διανυκτερεύειν ἐν τοῖς πότοις, ἕνεκα Φυλακῆς τῷ σώματος. Φανερώς δ' ἐν ἦν ἀνευθὸς, ἐπιφθονα πολλὰ καὶ πρὸς ὕβριν εἰς τὸν Καίσαρα λέγων καὶ πράττων. τὰς μὲν γὰρ στρατιώτας, τὸν κἀκίστον μετρεμένους ⁴ καὶ παλαιότατον σίτον, ἐκέλευσεν ἀνέχεσθαι καὶ σέργειν, ἐθίδοντας τὰ ἀλλότρια· πρὸς δὲ τὰ δεῖπνα σκεύεσιν ἐχρήτο ξυλίνοις καὶ κεραμεοῖς, ὡς τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πάντα Καίσαρος ἔχοντας εἰς τι χρέος. ὤφειλε γὰρ ὁ τῷ βασιλεύοντος τότε πατὴρ Καίσαρι χιλίας ἐπίσκοσίας πεντήκοντα μυριάδας, ἂν τὰς μὲν ἄλλας ἀνῆκε τοῖς παισὶν αὐτῷ πρότερον ὁ Καίσαρ, τὰς δὲ χιλίας ἤξει τότε λαβὼν διαθρέψαι τὸ σράτευμα. τῷ δὲ Ποσειδῶν ἔνν μὲν αὐτὸν ἀπιέναι καὶ τῶν μεγάλων ἔχεσαι πραγμάτων κελεύοντος, ὕστερον δὲ νομιεῖσθαι μετὰ χάριτος, εἰπὼν, ὡς Αἰγυπτίῳ ἐλάχιστα δοοίτο συμβέλειν, κρύφα τὴν Κλεοπάτραν ἀπὸ τῆς χώρας μετεπέμπετο.

Dd 2 /

XLIX.

1 R. post h. v. deesse videtur ἀνηρημένον — amore Cleopatrae susceptum.

2 Mos. Duf. cum Anon. scribi vult Φοτῖνον h. l. & in seq.

3 Caesarem puta. R. Pro seq. ἐκ τότε Junct. ἐκ 7e.

4 V. μετρεμένον.

XLIX. Κλεινή παραλαβῆσα τῶν Φίλων Ἀπολλόδωρον τὸν Σικελιώτην μόνον, εἰς ἀκάτιον μικρὸν ἐμβῆσα ¹, τοῖς μὲν βασιλείοις προσέχευ, ἤδη συσσιτάζοντος· ἀπόρα δὲ τῆ λαθεῖν ἔντος ἄλλως, ἢ μὲν εἰς σωματόδεσμον ἐνδύσα προτείνει μακρὰν ἑαυτὴν, ὃ δ' Ἀπολλόδωρος ἱμάντι συνδήσας τὸν σωματόδεσμον, εἰσκομίζει διὰ θυρῶν πρὸς τὸν Καίσαρα. καὶ τότε τε πρώτῳ λέγεται τῷ τεχνήματι τῆς Κλεοπάτρας ἀλῶναι, καὶ λαμυρᾶς Φανείσης ² καὶ τῆς ἄλλης ὀμιλίας καὶ χάριτος ἦτταν γενόμενος, διαλλάξαι πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς συμβασιλεύσαν. ἐπὶ δὲ ταῖς ³ διαλλαγαῖς ἐσιωμένων ἀπάντων, οἰκέτης Καίσαρος κερεὺς, διὰ δειλίαν, ἢ πάντας ἀνθρώπους ὑπερέβαλεν, ἔδεν ἑῶν ἀνεξέτασιν, ἀλλ' ὠτακισῶν καὶ πολυπραγμονῶν, συνῆμεν ἐπιβελῆν Καίσαρι πραττομένην ὑπ' Ἀχιλλᾶ, τῆ στρατηγᾶ, καὶ Ποσειῶ, τῆ εὐνέχης. Φωρῆσας δ' ὁ Καίσαρ, Φερρᾶν μὲν περιέσθησε τῷ ἀνδρῶνι, τὸν δὲ Ποσειδὸν ἀνεΐλεν· ὃ δ' Ἀχιλλᾶς Φυγὰν εἰς τὸ στρατόπεδον, περίσθησιν αὐτῷ βαρὺν καὶ δυσμεταχειρίσιον πόλεμον, ὀλιγοσῶ ⁴ τοσαύτην ἀμυνομένῳ πόλιν καὶ δύναμιν. ἐν ᾧ πρώτου μὲν ἐπιנדύνευσεν ὕδατος ἀποκλειθεῖς· αἱ γὰρ διάρρυχες ἀπαιοδομήθησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων. δεύτερον δὲ, περινοπτόμενος τὸν σόλου ⁵, ἠναγκάσθη διὰ πυρὸς ἀπίσασθαι τὸν κίδυον, ὃ καὶ τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην ἐκ τῶν νεωρίων ἐπινεμόμενον διέφθειρε. τρίτον δὲ, περὶ τῆ

Φάρω

1 Aut sic Br. legi voluit, quod R. dedit pro vulg. ἐμβῆσα, aut aliter interpungi.

2 Sic R. locum hunc dedit & interpunxit, qui vulgo ita extat: ἀλῶναι, λαμυρᾶς Φανείσης, καὶ γ. ἄ. — ut nunc λαμυρᾶς non ad Cleopatram, sed ad ὀμιλίας redeat. Schirach vulgatam sequitur: die eine witzige Prinzessin zu seyn schien.

3 R. de suo dedit pro vulg. ἔπειτα δὲ ταῖς.

4 R. sup. ὀλίγῳ στρατῷ.

5 Huc refero V. Iestionem γῶ σόλω, quam Br. & R. ad ὀλιγοσῶ, quod paulo ante legitur, retulerunt.

Φάρω μάχης συνεώσσης, κατεπήδησε μὲν ἀπὸ τῆς χώματος εἰς ἀκάτιον, καὶ παρεβλήθει τοῖς ἀγωνιζομένοις. ἐπιπλεοντῶν δὲ πολλαχόθεν αὐτῷ τῶν Αἰγυπτίων, ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπενήξατο μόλις καὶ χαλεπῶς. ὅτε καὶ λέγεται βιβλίδια κρατῶν ¹ πολλα, μὴ προέδαι βαλλόμενος καὶ βαπτίζόμενος ², ἀλλ' ἀνέχων ὑπὲρ τῆς θαλάσσης τὰ βιβλίδια, τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ νήχεσθαι τὸ δ' ἀνάτιον εὐθὺς ἐβυθίδη ³. τέλος δὲ, τῆς βασιλέως πρὸς τὰς πολεμίας ἀποχαρήσαντος, ἐπελθὼν καὶ συνάψας μάχην ἐνίκησε, πολλῶν πεσόντων, αὐτῆς τε τῆς βασιλέως ἀφανῆς γενομένης. καταλιπὼν δὲ τὴν Κλεοπάραν βασιλεύσσαν Αἰγύπτου, καὶ μικρὸν ὕπερον ἐξ αὐτῆς τεύξασαν υἱὸν, ὃν Ἀλεξανδρεῖς Καισαρίωνα ὑπηγόρευσαν ⁴, ὤρμησεν ἐπὶ Συρίας.

L. Κάκειθεν ἐπιὼν τὴν Ἀσίαν, ἐπυθάνετο, Δομίτιον μὲν, ὑπὸ Φαρνάκε, τῆς Μιθριδάτης παιδός, ἡττημένου, ἐκ Πόντος πεφευγέναι σὺν ὀλίγοις, Φαρνάκην δὲ τῇ νίκῃ χράμενον ἀπλήσως, καὶ Βιδυνίαν ἔχοντα καὶ Καππαδοσίαν, Ἀρμενίας ἐφιεσθαι τῆς μικρᾶς καλακμένης, καὶ πάντα ἀνίστασθαι τὰς ταύτης βασιλεῖς καὶ τετράρχας. εὐθὺς ἔν ἐπὶ τὸν ἄνδρα τρισὶν ἡλαυ-

D d 3

ve

¹ V. καλῶν.

² Kind cum lat. interpp. locum hunc ita vertit: Eben damals soll er viele Briefe in der einen Hand gehabt, und in der größten Gefahr, von den feindlichen Pfeilen zerissen und untergetaucht zu werden, nicht von sich geworfen, sondern über sich gehalten haben. Schirach autem: Er hatte, wie man erzählt, eine Menge Schriften dabey in der Hand, welche er nicht wollte wegwerfen, oder im Wasser naß werden lassen, und diese hielt er mit der einen Hand immer über dem Meere —

³ R. ad h. v. ita: „in Junt. est ἐμβυθίδη: unde num est ἐνβυθίδη efficiendum?“ At fallitur R. — Junt. cum Crat. & Ald. dat perspicue ἐκβυθίδη.

⁴ V. προσηγόρευσαν, quod probat Mos. Duf.

νε τάγμασι, καὶ περὶ πόλιν Ζήλαν ¹ μάχην μεγάλην ἀνάψας, αὐτὸν μὲν ἐξέβαλε τῷ Πόντι Φεύγοντα, τὴν δὲ στρατὸν ἄρδην ἀνείλε. καὶ τῆς μάχης ταύτης τὴν ὀξύτητα καὶ τὸ τάχος ἀναγγέλλων εἰς Ῥώμην, πρὸς τινὰ τῶν Φίλων, Ἀμύντιον ², ἔγραψε τρεῖς λέξεις· Ἡλθον, εἶδον, ἐνίκησα. Ῥωμαῖσι δὲ αἱ λέξεις εἰς ἔμορον ἀπολήγεσαι χῆμα βήματος, ἐκ ἀπίθανου τὴν βραχυλογίαν ἔχασιν.

LI. Ἐκ τότε διαβαλὼν εἰς Ἰταλίαν, ἀνέβαιεν εἰς Ῥώμην, τῷ μὲν ἐνἑαυτῷ κατασρέφοντος, εἰς ὃν ἤρητο ³ διπλάτωρ τὸ δεύτερον, ἐδέποτε τῆς ἀρχῆς ἐπένης πρότερον ἐνιαυσίᾳ γενεμένης. εἰς δὲ τριπλῶν ὑπατος ἀπεδείχθη· καὶ κακῶς ἤμασεν, ὅτι, τῶν στρατιωτῶν σασισάντων, καὶ δύο στρατηγικὰς ἀνδρας ἀνελόντων, Κοσκιώνιον καὶ Γάλβαν, ἐπέτιμησε μὲν αὐτοῖς τρηστῶν, ὅσον ἀντιστρατιωτῶν πολίτας ⁴ προσαγορεῦσαι, χιλίους δὲ διένειμεν ἐνάσῳ δραχμᾶς, καὶ χώραν τῆς Ἰταλίας ἀπειλήρωσε πολλήν. ἦν δ' αὐτῷ διαβολὴ καὶ ἡ Δολοβέλλα μανία, καὶ ἡ Ἀμιντίε Φιλαργυρία, καὶ μεθύων Ἀντώνιος, καὶ Κορνήλιος ⁵ τὴν Πομπηίᾳ σιευωρέμενος οἰκίαν καὶ μετοικοδομῶν, ὡς ἰανῆν ἐκ ἔσαν. ἐπὶ τέτοις γὰρ ἔδυσφόρου Ῥωμαῖοι. Καῖσαρ δὲ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς πολιτείας,

ἐκ

¹ Davifius ad Caes. de B. Alex. Ζήλαν scribendum censet.

² V. Ἀμύντιον.

³ Sic cum Anon. scribi voluit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. ἤρητο.

⁴ Sentum hujus loci Schirach in sua versione ita exhibet: dafs er sie nicht mit dem Nahmen Kameraden und Soldaten beehrte, sondern nur Bürger und Quiriten nannte.

⁵ Xyl. iterum Cornificium ponit (quod & Anon. exhibet) nominaque haec prave locata esse adnotat, cum ea, quae de Pompeji domo dicantur, ad Antonium pertinere constet cum ex aliis, & vita Antonii, tum ex Philip. Cic. II. c. 26. & seq.

ἐν ἰ ἀγνοῶν, ἔτε βεβλόμενος, ἠναγκάζετο χρῆσθαι τοῖς ὑπεργῆσι ².

LI. Τῶν δὲ περὶ Κάτωνα καὶ Σικελίωνα μετὰ τὴν ἐν Φαρσάλῳ μάχην εἰς Λιβύην Φυγόντων, κἀκεῖ, τῷ βασιλέως Ἰόβα βοηθῆντος αὐτοῖς, ἠδρομύτων δυνάμεις ἀξιολόγως, ἔγνω στρατεύειν ὁ Καῖσαρ ἐπ' αὐτές· καὶ περὶ τροπᾶς χειμερινᾶς διαβάς εἰς Σικελίαν, καὶ βεβλόμενος εὐθύς ἀπονόψαι τῶν περὶ αὐτὸν ἠγεμόνων ἀπασαν ἐλπίδα μελλήσεως καὶ διατριβῆς, ἐπὶ τῷ κλύσματος ἔπηξε τὴν ἑαυτῷ σιγήν· καὶ γενομένῃ πνεύματος, ἐμβὰς, ἀνήχθη μετὰ τριχιλίῳν πεζῶν καὶ ἰππέων ὀλίγων. ἀποβιβάσας δὲ τάς τε καὶ λαθῶν, ἀνήχθη πάλιν, ὑπὲρ τῆς μείζονος ὀρῶδᾶν δυνάμεως· καὶ κατὰ θάλατταν ἔσιν ἤδη προστυχῶν κἀτήγαγεν ἅπαντας εἰς τὸ στρατόπεδον. πυνδανόμενος δὲ χρησμῶν τιμὴ παλαιῶν θεῶν τὰς πολεμίας, ὡς προσῆμον αἰεὶ τῷ Σικελίῳ γενεῖ κρατεῖν ἐν Λιβύῃ, χαλεπὸν εἰπεῖν, εἴτ' ἐκφλαυρίζων ἐν παιδιᾷ τιμὴ ³ τὸν Σικελίωνα στρατηγῆντα τῶν πολεμίων, εἴτε καὶ σπεδῆ τὸν οἰωνὸν οἰκειέμενος· (ἦν γὰρ παρ' αὐτῷ τις ἄνθρωπος, ἄλλως μὲν εὐκαταφρόνητος καὶ παρημελημένος, οἰκίας δὲ τῆς Ἀφρικαιῶν, Σικελίων ἐκαλεῖτο ⁴ Σαλλυατίων·) τῆτον ἐν ταῖς μάχαις πρόσταττον, ὥσπερ ἠγεμόνα τῆς στρατίας, ἀναγκάζόμενος πολλῶν ἐξάπτεσθαι τῶν πολεμίων καὶ Φιλομα-

Dd 4

χεῖν.

1 Anon. ἔτ' ἀγνοῶν, quod Br. probat.

2 R. subaudiri vult ὁποῖοι ἦσαν. Br. pro τοῖς dari voluit τοῖς τοῖς.

3 In Br. edit. secundum Frst. legitur εἴτε φλαυρίζων παιδιᾷ τινι. R. pro φλαυρ. dedit de suo ἐκφλαυρίζων, sive contemptui & despectui eum exponere contendens genere quodam ridiculi. — Praepos. ἐν addidisse se monet e Junt. Eam quoque exhibent Ald. & Steph. — In Crat. proflus absunt εἴτε φλ. usque ad τῶν πολεμίων. — Nominativὶ ἐκφλ. & οἰκει. reguntur a verbo πρόσταττον, quod sequitur.

4 R. sup̄. Σικελίων δ' ἐπεκαλεῖτο, aut ὡς Σικελίων ἐπεκαλ.

χεῖν. ἦν γὰρ ἔτε σίτος τοῖς ἀνδράσιν ἄφθονος, ἔτε ὑποζυγίοις χιλός, ἀλλὰ βρύοις ἠραγκάζουτο θαλαττίοις, ἀποπλυθείσης ¹ τῆς ἀλιυρίδος, ὀλίγην ἀγρῶσιν ἄσπερ ἠδυσμα παρκειγνύουτες, ἐπάγειν τοῖς ἵπποις ². οἱ γὰρ Νουμάδες ἐπιφαινόμενοι πολλοὶ καὶ ταχεῖς ἐκάσποτε κατεῖχον τὴν χώραν. καὶ ποτε ³ τῶν Καίσαρος ἵππεων χολὴν ἀγόντων, (ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς ἀνὴρ Λίβυς ἐπιδεικνύμενος ὄρχησιν ἅμα καὶ μοναυλῶν θαύματος ἀξίως.) οἱ μὲν ⁴ τερπόμενοι ἐκλήθητο, τοῖς παισὶ τὰς ἵππων ἐπιτρέψαντες, ἐξαίφνης δὲ περιελθόντες ἐμβάλλουσιν οἱ πολέμιοι, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν κτείνουσι, τοῖς δ' εἰς τὸ στρατόπεδον προτροπάδην ἐλαυνόμενοις συνεισέπεσον. εἰ δὲ μὴ Καῖσαρ αὐτὸς, ἅμα δὲ καὶ ⁵ Καίσαρι Πολλίων Ἀσίνιος, βοηθῶντες ἐν τῇ χάρακιος ἔχον τὴν φυγὴν, διεπέπρακ' ἂν ὁ πόλεμος. ἐστὶ δ' ὅτε καὶ καθ' ἑτέραν μάχην ἐπλευρέησαν οἱ πολέμιοι, συμπλοκῆς γενομένης, ἐν ἣ Καῖσαρ τὸν ἀετοφόρον φεύγοντα λέγεται καταχῶν ἐν τῷ αὐχένος, ἀνασρέψαι καὶ εἰπεῖν. Ἐνταῦθα εἰσὶν οἱ πολέμιοι.

LIII. Τάτοις μέντοι τοῖς προτερήμασις ἐπήρθη Σικυπίων μάχη κρηθῆναι. καὶ καταλιπὼν χωρὶς μὲν Ἀφράνιον, χωρὶς δὲ Ἰόβαν, δι' ὀλίγα στρατοπεδεύοντας, αὐτὸς ἐτείχιζεν ὑπὲρ λίμνης ἕρμα τῷ στρατοπέδῳ, περὶ

¹ Sic cum V. scribi voluit Mos. Duf. & dedit R. pro vulg. ἀποπλυθείσης. Idem voluisse videtur Anon. in quo ἀπόπλην legitur. Ald. & Crat. hanc vocem dederunt sic scriptam ἀποπληθείσης.

² V. τὰς ἵππων.

³ Haec duo vocabula desunt Juntinae.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. οἱ δὲ τερπ. Idem mutavit distinctionem, quam vulgatae habent, parenthesis pone ἐπιτρέψαντες finientes.

⁵ R. addidit καὶ e Junt. quod vulgo deest. Mavult tamen ἅμα δὲ Καίσαρι καὶ Πολ.

ρι πόλιν Θάψον ¹, ὡς εἶη πᾶσιν ἐπὶ τὴν μάχην ὀρμη-
τήριον καὶ καταφυγή. πονεμένῳ δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα,
Καῖσαρ ὑλάδεις τόπας καὶ προσβολὰς ἀφράσας ² ἔχον-
τας ἀμηχάνῳ τάχει διελθῶν, τὰς μὲν ἐκυκλᾶτο, τοῖς
δὲ προσέβαλλε κατὰ εἶμα. τρεψάμενος δὲ τέττας,
ἐχρήτο τῷ καιρῷ καὶ τῇ ῥύμῃ τῆς τύχης, ἐφ' ἧς ³ αὐ-
τοβοεὶ μὲν ἦρει τὸ Ἀφρανίς στρατόπεδον, αὐτοβοεὶ δὲ,
Φεύγοντος Ἰόβα, διεπόρθει τὸ τῶν Νομάδων. ἡμέρας
μὲν μίᾳς μέρει μικρῷ τριῶν στρατοπέδων ἐγκρατῆς γε-
γονῶς, καὶ πεντακισμυρίας τῶν πολεμίων ἀνηρηκῶς,
ἔδὲ πεντήκοντα τῶν ἰδίων ἀπέβαλεν. οἱ μὲν ταῦτα
περὶ τῆς μάχης ἐκείνης ἀνάγγέλλουσι, οἱ δ' ἐ Φασίν
αὐτὸν ἐν τῷ ἔργῳ γενέσθαι, συντάττοντος δὲ τὴν στρα-
τιὰν καὶ διακοσμηθέντος ἀψαδαὶ τὸ σύνηδες νόσημα·
τὸν δ' εὐθὺς αἰθόμενον ἀρχομένε, πρὶν ἐπιταράττεσθαι
καὶ καταλαμβάνεσθαι παντάπασιν ὑπὸ τῷ πάθει τὴν
αἰθῆσιν, ἤδη σειόμενον εἰς τινα τῶν πλησίων πύργων
κομιδιῆναι, καὶ διαγαγεῖν ⁴ ἐν ἡσυχίᾳ. τῶν δὲ πεφευ-
γόντων ἐκ τῆς μάχης ὑπατικῶν καὶ στρατηγικῶν ἀνδρῶν,
οἱ μὲν ἑαυτὰς διέφθειραν ἀλισκόμενοι, συχνὰς δὲ Καῖ-
σαρ ἐπέλειεν ἀλόντας.

LIV. Κάτωνα δὲ λαβεῖν ζῶντα Φιλοτιμήμενος,
ἔσπευδε πρὸς Ἰτύνην· ἐκείνην γὰρ παραφυλάττων τὴν
πόλιν, ἔ μετέχε τῷ ἀγῶνι. πυθόμενος δ', ὡς ἑαυ-
τὸν ὁ ἀνὴρ διεργάσαιτο, δῆλος μὲν ἦν δηχθεὶς, ἐφ' ᾧ
δ', ἀδῆλον. εἶπε δ' ἔν· Ὡ Κάτων, Φθονῶ σοι τῷ

Dd 5

θανά-

6 Sic cum V. dandum censuit Mos. Duf. deditque R. pro vulg. Θάψακον. Sic quoque jam verjet Guarin.

2 Mos. Duf. scribi voluit ἀφράσας. R. autem bene habe-
re monet vulgatam — unde convenientem te aggressorem tuum
haud facile cernas. An hic sensus in voce ἀφρασος latet? —

3 Sic R. de suo dedit pro vulg. ἐφ' ἧς. Pro seq. ἦρα V.
ἦρητο.

4 V. διαφυγεῖν.

θανάτου· καὶ γὰρ σύ μοι τῆς σωτηρίας ¹ ἐφθόνησας. ὁ μὲν ἔν μετὰ ταῦτα γραφεὶς ὑπ' αὐτῆ πρὸς Κάτωνα τεθνεῶτα λόγος ἐδοκεῖ πρῶτος ἔχοντας, ἐδ' εὐδιαλλάκτως, σημεῖον εἶναι. πῶς γὰρ ἂν ἐφείσατο ζῶντος, εἰς ἀναίδητον ἐκχέας ὀργὴν τοσαύτην; τῇ δὲ πρὸς Κικέρωνα καὶ Βρῆτον αὐτῆ ² καὶ μυρίας ἄλλας τῶν πεπολεμηκότων ἐπιεικίᾳ τεκμαίρονται, καὶ τὸν λόγον ἐκεῖνον, ἐκ ἐξ ἀπεχθείας, ἀλλὰ Φιλοτιμίας πολιτικῆς, συντετάχθαι διὰ τοιαύτην αἰτίαν. ἔγραψε Κικέρων ἐγκώμιον Κάτωνος, ὄνομα τῷ λόγῳ θέμενος Κάτωνα· καὶ πολλοῖς ὁ λόγος ἦν διὰ σπεδῆς, ὡς εἰκός, ὑπὸ τῆ δεινοτάτῃ τῶν ῥητόρων εἰς τὴν καλλιῆν πεποιημένος ὑπόθεσιν. τῆτ' ἠνία Καίσαρα, κατηγορίαν αὐτῆ νομίζοντα τὸν τῆ τεθνηκότος δι' αὐτὸν ἔπαινον. ἔγραψεν ἔν πολλὰς τινας κατὰ τῆ Κάτωνος ³ αἰτίας συναγαγῶν· τὸ δὲ βιβλίον Ἀντικάτων ἐπιγέγραπται. καὶ σπεδασῶς ἔχει τῶν λόγων ἐκότερος διὰ Καίσαρα καὶ Κάτωνα ⁴ πολλὰς.

LV. Ἀλλὰ γὰρ ὡς ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην ἀπὸ Λιβύης, πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῆς νίκης ἐμεγαληγόρησε πρὸς τὸν δῆμον, ὡς τοσαύτην κειρωμένος χάραν, ὅση παρέξει καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν εἰς τὸ δημόσιον, σί-

τ 8

¹ R. subaudiendum monet τῆς σῆς, id est, τῆς δόξης τῆ σε σωθῆναι ὑπ' ἐμῆ — *gloriam mihi invidisti, in vivis servatum te a me fuisse.*

² Br. αὐτὸν dederat, quod reprobatur Mos. Duf. αὐτῆ legendum esse censens, ut sit, ad quod ἐπιεικίᾳ referatur. Sic tamen in omnibus edd. prioribus extitit, & revocavit R. ex illis.

³ V. κατὰ Καίσαρος vel κατ' αὐτῆ τῆ.

⁴ R. susp. aut pro Catonis nomine nomen Ciceronis esse sufficiendum, aut ne hujus quidem excludendum, sed sic legendum: διὰ Καίσαρα καὶ Κικέρωνα καὶ Κάτωνα, aut, si Ciceroni locus denegetur, tollendum esse quoque Caesarem, & solum relinquendum Catonem. Junt. pro ἐκότερος sola habet ἐκότερα.

τε μὲν εἴκοσι μυριάδας Ἀττικῶν μεδύμων, ἐλάϊε δὲ λιτρῶν μυριάδας τριακοσίας. ἔπειτα Θριάμβες ¹ κατήγε, τὸν Αἰγυπτιακὸν, τὸν Ποντικὸν, τὸν Λιβυκὸν, ἐκ ἀπὸ Σιυπίωνος, ἀλλ' ἀπὸ Ἰόβα δῆθεν τῆ βασιλείας. τότε καὶ Ἰόβας, υἱὸς ἂν ἐκεῖνος, κομιδῇ νῆπιος, ἐν τῷ Θριάμβῳ παρήχθη, μακαριωτάτην ἄλλος ἄλλωσιν, ἐκ βαρβάρων ² καὶ Νομάδων, Ἑλλήνων τοῖς πολυμαθεσάτοισ ἐνάριθμος γενέσθαι συγγραφεῦσι. μετὰ δὲ τὰς Θριάμβας στρατιώταις τε μεγάλας δωρεὰς ἐδίδε, καὶ τῶν δῆμον ἀνελεύβανεν ἐσιάσσει καὶ θείαις. ἐσιάσας μὲν ἐν δισμυρίοις καὶ διχιλίοις τριακίοις ὁμῶς σύμπαντας, θείας δὲ καὶ μονομήχων καὶ ναυμάχων ἀνδρῶν παραχῶν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἰελίᾳ πάλαι τεθνεώσῃ. μετὰ δὲ τὰς θείας γενομένων τιμήσεων ³, ἀντὶ τῶν προτέρων διπλῶν καὶ τριακίοντα μυριάδων ἐξητάδησαν αἱ πᾶσαι πεντεκαίδεκα. τηλικαύτην ἡ εἰσὶς ἀπειργάσατο συμφορὰν ⁴, καὶ τοσούτου ἀπανήλωσε τῆ δῆμος μέρος. ἔξω τῆ λόγος τιθεμένων ⁵ τὰ καταχρόντα τὴν ἄλλην Ἰταλίαν ἀτυχήματα καὶ τὰς ἐπαρχίας.

LVI. Συντελεθεδένων δὲ τέτων, ὕπατος ἀποδείχθεις τὸ τέταρτον, εἰς Ἰβηρίαν ἐσράτευσεν ἐπὶ τῆς Πομπηίς παιδίας, νέος μὲν ὄντας ἔτι, Σαυμασὴν δὲ τῷ πλή-

¹ Triumphum omnium praecipuum excidisse, monet Rualdus, scilicet *Gallicum*, auctoritates Epitomatoris Livii, Suetonii, Appiani, Dionis proferens.

² R. quaerit, num ἐφ' ᾧ, vel ἐπὶ τῷ ἐκ βαρβάρων καὶ Νομάδος? aut mavult ἄλλωσιν, ἢ ἐκ βαρβ. — γένοιτο, aut post πολυμαθεσάτοισ deesse cenfet μέλων. Ms. Par. habet ἐκ βαρβάρων καὶ Νομάδος, quod probat Br.

³ Quae ad h. l. Rualdus Plutarchum incusat, copiosius ex ejus animadversionibus excerpenda, & in fine hujus voluminis singulariter adnotanda putavi.

⁴ R. mavult aut simplex *ᾠφορὰν*, aut compositum *συμφορὰν*, tamen si haud sane usa id proiitum — *pestem universis fatalem*.

⁵ R. susp. καὶ ταῦτα λέγω ἔξω τῆ λόγος τιθέμενος.

πλήθει στρατιῶν συνειληχότας, καὶ τόλμαν ἀποδεικνυμέ-
νας ἀξιοχρεῶν πρὸς ἡγεμονίαν, ὥστε κίνδυνον τῷ Καί-
σαρι περιεῖησαι τὸν ἔχρατον. ἡ δὲ μεγάλη μάχη περὶ ¹
πόλιν συνέση Μῆνδαν, ἐν ἣ Καῖσαρ ἐκθλιβομένους ὄρων
τὰς ἑαυτῆ, καὶ κακῶς ἀντέχουσας, ἐβόα διὰ τῶν ὄπλων
καὶ τῶν τάξεων διαθέων, εἰ μηδὲν ² αἰδέσθαι λαβόντες
αὐτὸν ἐγχειρίσαι τοῖς παιδαρίοις. μόλις δὲ προθυμίᾳ
πολλῇ τὰς πολεμίας ἀπάμενος, ἐκείνων μὲν ὑπὲρ τρισ-
μυρίας διέφθειρε, τῶν δ' αὐτῆ χιλίας ἀπάλεσε τὰς ἀρί-
στους. ἀπιὼν δὲ μετὰ τὴν μάχην πρὸς τὰς Φίλας εἶ-
πεν, ὡς πολλάνους μὲν ἀγωνισαίτο περὶ νίκης, ἴσθαι δὲ
πρῶτον περὶ ψυχῆς. ταύτην τὴν μάχην ἐτίμησε τῇ
τῶν Διοιυσίων ἑορτῇ, καθ' ἣν λέγεται καὶ Πομπηῖος
Μάγνος ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξελεθεῖν. διὰ μέσση δὲ χρό-
νος ἐνιαυτῶν τεσσάρων διήλθε. τῶν δὲ Πομπηῖος παῖ-
δων ὁ μὲν νεώτερος διέφυγε, τῆ δὲ πρεσβυτέρη μεθ'
ἡμέρας ὀλίγας Δίδιος ἀνήνεγκε τὴν κεφαλὴν. τῆτον
ἔχρατον Καῖσαρ ἐπολέμησε τὸν πόλεμον. ὁ δ' ἀπ' αὐ-
τῆ καταχθεῖς Φρίαμβος, ὡς ἐδὲν ἄλλο, Ῥωμαῖος ἠνία-
σεν. ἔ γὰρ ἄλλο Φύλας ἡγεμόνας, ἐδὲ βαρβάρους βασι-
λεῖς, κατηγωνισμένοι, ἀνδρὸς δὲ Ῥωμαίων κρατίστη,
τύχη ³ κεχρημένη, παῖδας καὶ γένος ἄρδην ἀνηρηκό-
τα, ταῖς τῆς πατρίδος ἐπιτομπεύειν συμφοραῖς ἔ κα-
λῶς εἶχεν, ἀγαλλόμενον ἐπὶ τέτοις, ὧν μία καὶ πρὸς
θεὸς καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἀπολογία, τὸ μετ' ἀνάγκης
πεπρᾶχθαι καὶ ταῦτα, πρότερον μὴτ' ἄγγελον, μὴ-
τε γράμματα, δημοσίᾳ πέμψαντα ⁴ περὶ νίκης ἀπὸ
τῶν

¹ V. παρα.

² V. εἰ δὲ μὴ αἰδ. — Seq. λαβόντες R. dedit de suo pro vulg. λαβόντας.

³ V. τύχαι, quod probat Mos. Duf.

⁴ Sic V. & Anon. quod necessario dandum censuit Mos. Duf. pro vulg. πέμψα. Idem sentit R. aut dari vult πέμψα Ἰολυμήσαντα. Hinc nullus dubitavi, lesionem istam priorem recipere. Pro seq. πολέμων V. πολεμίαν.

τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἀλλ' ἀπασάμενον¹ αἰχύνη τὴν δόξαν.

LVII. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τύχην τῆ ἀνδρὸς ἐγκειλιώτες, καὶ δεδεγμένοι τὸν χαλινόν, καὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ κακῶν ἀναπνοὴν ἠγάμενοι τὴν μοναρχίαν, διήλκτωρα μὲν αὐτὸν ἀπέδειξαν διὰ βίης. τῆτο δ' ἦν ὁμολογημένη μὲν τυραννίς, τῷ ἀνυπευθύνῳ τῆς μοναρχίας τὸ ἀκατάπαυσον προσλαβῆσης. τιμὰς δὲ τὰς πρώτας Κικέρωνος εἰς τὴν βελήν γραψαντος, ἂν ἀμωστέπως ἀνδράπινον ἦν τὸ μέγεθος, ἕτεροι προστιθέντες ὑπερβολὰς, καὶ διαμιλλάμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξειργάσαντο καὶ τοῖς πραοτάτοις ἐπαχθῆ τὸν ἀνδρα καὶ λυπηρὸν γενέσθαι, διὰ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἀτοπίαν τῶν ψηφισομένων. οἷς ἐδὲν ἦτλον οἶονται συναγωνισαθαι τῶν κολακευούτων Καίσαρα τὰς μισῶνας, ὅπως ὅτι πλείσας κατ' αὐτῆ προφάσεις ἔχωσι, καὶ μετὰ μεγίστων ἐγκλημάτων ἐπιχειρεῖν δοκῶσιν. ἐπεὶ τὰ γ' ἄλλα², τῶν ἐμφυλίων αὐτῷ πολέμων πέρας ἐχηκόταν, ἀνέγκλητον ἑαυτὸν παρεῖχε³. καὶ τό γε⁴ τῆς Ἐπιεικείας ἱερὸν ἐκ ἀπὸ τρόπου δοκῶσι χαρισίηριον ἐπὶ τῇ αὐτῆ⁵ πράττητι ψηφισαθαι. καὶ γὰρ ἀφῆκε πολλὰς τῶν πεπολεμηκότων πρὸς αὐτὸν, ἐνίοις δὲ καὶ τιμὰς καὶ ἀρχὰς, ὡς Βρότω καὶ Κασσίῳ, προσέθηκεν ἑσρατήγηεν γὰρ ἀμφότεροι. καὶ τὰς Πομπηίας καταβεβλημένας εἰκόνας ἐ περιεῖδεν, ἄλλ' ἀνέστησεν. ἐφ' ᾧ⁶ καὶ Κικέρων εἶπεν, ὅτι Καῖσαρ, τὰς Πομπηίας σήτας ἀνδριάντας, τὰς ἰδίαις ἐπήξε. τῶν δὲ Φίλων ἀξίωνων αὐτὸν

1 R. mavult ἀποκρυφόμενον.

2 R. suscp. ἐπεὶ εἰς τὰ γ' ἄλλα.

3 Vulgo absque interjecto ἑαυτὸν, quod inferendum censuit Mos. Dof. deditque R.

4 Sic cum V. scribi voluit Mos. Dof. & R. dedit pro vulg. ὅτε. Et quoque sane τό γε in Junt.

5 R. addidit hoc pronomen de suo.

6 Sic R. dedit de suo pro vulg. ἐφ' ᾧ.

αὐτὸν δορυφορεῖσθαι, καὶ πολλῶν ἐπὶ τῆτο παρεχόντων
 ἑαυτὸς, ἔχ' ὑπέμεινεν· εἰπὼν, ὡς βέλτιόν ἐστιν ἅπαξ
 ἀποθανεῖν, ἢ αἰεὶ προσδοκᾶν. τὴν δ' εὐνοίαν, ὡς κάλ-
 λιστον [ἑαυτῶ ¹] ἅμα καὶ βεβαιότατον ἑαυτῷ περιβαλ-
 λόμενος Φυλακῆριον, αὐτὸς ἀνελάμβανε τὸν δῆμον ἐσιά-
 σσει καὶ σιτηρεσίοις, τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἀποποιῶν· ὧν
 ἐπιφανέσταται Καρχηδῶν καὶ Κόρινθος ἦσαν. αἷς καὶ ²
 πρότερον τὴν ἄλωσιν, καὶ τότε τὴν ἀνάληψιν ἅμα καὶ
 κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέραις γενέσθαι συνέτυχε.

LVIII. Τῶν δὲ δυνατῶν τοῖς μὲν ὑπατείαις καὶ
 στρατηγίαις εἰς τῆπιὸν ἐπηγγέλλετο, τὰς δ' ἄλλαις τισὶν
 ἐξουσίαις καὶ τιμαῖς παρεμυθεῖτο· πᾶσι δ' ἐλπίζειν ἐν-
 εδίδα, μνησευόμενος ἀρχεῖν ἐπίντων. ὡς καὶ Μ. Ξίμω
 τῷ ὑπάτε τελευτήσαντος, εἰς τὴν περιῶσαν τῆς ἀρχῆς
 μίαν ἡμέραν ὑπατον ἀποδείξαι Κανίνιον Ἰεβίλιον ³. πρὸς
 ὃν, ὡς εἶπεν, πολλῶν δεξιῶσθαι καὶ προπέμψαι βασι-
 ζόντων, ὁ Κικέρων· Σπεύδωμεν, ἔφη, πρὶν Φθάσῃ
 τῆς ὑπατείας ἐξελθῶν ὁ ἄνθρωπος. ἐπεὶ δὲ τὸ Φύσει
 μεγαλουργὸν αὐτῶ καὶ Φιλότιμον καὶ πολλὰ κατορθώσεις
 εἰς πρὸς ἀπόλαυσιν ἔτρεπον τῶν πεπονημένων, ἀλλ' ὑπέκ-
 ναυμα καὶ θάρσος εἶσαι πρὸς τὰ μέλλοντα, μειζόνων
 ἐνέτιμον ἐπινοίας πραγμάτων, καὶ καινῆς ἔρωτα δόξης,
 ὡς ἀποκεχρημένῳ τῇ παρέσῃ· τὸ μὲν πάρος ἄδεν ἦν
 ἕτερον, ἢ ζῆλος αὐτῶ, καθάπερ ἄλλω, καὶ Φιλονεικία
 τις ὑπὲρ τῶν μελλόντων πρὸς τὰ πεπραγμένα. παρασκευῆ
 δὲ καὶ γνώμη, στρατεύειν μὲν ἐπὶ Πάρθας, κατασρεψα-
 μένῳ δὲ τέτες, καὶ δι' Ὑρναίας παρὰ τῆς Κασπίαν
 θάλασσαν καὶ τὸν Καυκάσιον ⁴ ἐκπεριελθόντι τόπον,
 εἰς

¹ R. h. v. uncis inclusit. Br. pro ἑαυτῶ ὄμι, quas voces Ms. Par. rejicit, ut spurias, conjecit ἔρωμα esse reponendum, Mos. Duf. susp. περιάμω, aut potius ἑαυτῶ delendum censuit.

² Deesse censet ὡς Mos. Duf. ante καὶ reponendum.

³ *Rebilum* vocat Macrobius: & ita scribunt Xyl. & Dacer.

⁴ Sic R. de suo dedit in adjectivo, pro vulg. Καύκασον. Pro
 seq.

εἰς τὴν Συρθικὴν ἐμβαλεῖν· καὶ τὰ περίχαρα Γερμανοῦς, καὶ Γερμανίαν αὐτὴν ἐπιδραμόνῃ, διὰ Κελτῶν ἐπανελθεῖν εἰς Ἰταλίαν, καὶ συνάψαι τὸν κύκλον τῆτον τῆς ἡγεμονίας τῷ πανταχόθεν Ὀκτανῶ περιοριθείσης. διὰ μέσσω δὲ τῆς στρατείας τὸν τε Κορινθίων Ἰθμόν ἐπεχειρεῖ διασπάσειν, Ἀνιηνὸν ¹ ἐπὶ τῷτο προχειρισάμενος, καὶ τὸν Τίβεριν εὐθύς ἀπὸ τῆς πόλεως ὑπολαβὼν διάρυχι βαθεῖα, καὶ περικλάσας ἐπὶ τὸ Κιρκαιῶν, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν πρὸς Ταρρακίνην ² θάλατταν, ἀσφάλειαν ἀμα καὶ ῥαψώνην τοῖς δι' εὐπορίας ³ Φοιτῶσιν εἰς Ῥώμην μηχανώμενος· πρὸς δὲ τῷτοις τὰ μὲν ἔλη τὰ περὶ Παμμήτιον καὶ Σητίαν ⁴ ἐνῆρξας, πεδῶν ἀποδείξαι πολλαῖς ἐνεργὼν ἀνθρώπων μυριάσι· τῇ δ' ἐγγιστα τῆς Ῥώμης θαλάσση κλειῖθρα διὰ χωμάτων ⁵ ἐπαγα-

seq. τόπον Anon. τότε habet distinguendo post ἐπεκρίθη, quod amplexus est Dac. & Steph. voluit. Ms. Par. Πόντον, quod suspicatur erat Crusenius, & Bryano genuinum videtur. Guarino. vertit: & Caucasum Pontum obire.

¹ Mos. Duf. adnotat, omnes Interpp. h. l. de Aniene & Tiberi, fossa comuni ab urbe in mare perducendis, male somniasse, cum constet, Anienem supra urbem in Tiberim influere, fluviumque illum Graece Anίων δι' ἰ, non Ἀνιηνός. Idem verba haec non cum sequentibus sed cum prae- edentibus conjungenda censet, & vertenda: *Anieno ei rei praefecto*, perfossioni scilicet Isthmi inchoandae & perficiendae. R. in Ἀνιηνὸν susp. nomēn aliquod Romanum Avicium aut Annianum latere. Kind & Schirach sequuntur Mosē Dufoul Miror tamen, quod Xyländri versio ab hoc Erudito non fuerit usurpata aut inspecta. Differt eadem a reliquis, & habet, quae Moses Duf. commendat. — *Interim opera Anieni sternerat Isthmum Corinthiacum perfodere.* Pro ἐπὶ γέτω V. ἐπὶ γέτω.

² Sic R. dedit pro vulg. Ταρρακίνην.

³ R. monente, h. l. est accus. plur.

⁴ Vulgo Νωμεντίον καὶ Σήτιον. Pro priore voce Mos. Duf. ex Strabone L. V & Sueton. c. 44. dari voluit Παμμέντιον, pro posteriori autem recipi lectionem Anon. Σητίαν. R. dedit, quod jam legitur.

⁵ V. χωμάτων.

αγαθόν, καὶ τὰ τυφλὰ καὶ δύσσομα τῆς Ὀσιανῆς ἡέ-
νος ἀνακαθηράμενος, λιμένας ἐμποιήσασθαι καὶ ναύλοχα
πρὸς τοσαύτην ἀξιοπίστα ναυτιλίαν. καὶ ταῦτα μὲν ἐν
παρασκευαίς ἦν.

LIX. Ἡ δὲ τῶν ἡμερολογικῶν διάθεσις, καὶ διόρ-
θωσις τῆς περὶ τὸν χρόνον ἀνωμαλίας, Φιλοσοφηθεῖσα
χαριέντως ὑπ' αὐτῆ, καὶ τέλος λαβῆσα, γλαφυρωτάτην
παρέχεσθαι χρεῖαν. ἔ γὰρ μόνον ἐν τοῖς παλαιαῖς πάνυ
χρόνοις τεταραγμέναις ¹ ἔχρῳντο Ῥωμαῖοι ταῖς τῶν
μηνῶν πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν περιόδοις, ὥστε τὰς θυσίας καὶ
τὰς ἐορτάς, ὑποφερομένας κατὰ μικρὸν, εἰς ἐναντίας
ἐκπεπλώνεσθαι τοῖς χρόνοις ἕρας ², ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν
τότε ἔσαν ἡλιακὴν οἱ μὲν ἄλλοι παντάπασι τῶν ἀστυ-
λογίως εἶχον, οἱ δ' ἱερεῖς μόνον τὸν καιρὸν εἰδότες,
ἐξαίφνης, καὶ προηθημένῳ μηδενός, τὸν ἐμβόλιον προ-
έγραφον ³ μῆνα, Μερκηδόνιον ὀνομάζοντες, ἐν Νομᾶς
ὁ βασιλεὺς πρῶτος ἐμβαλεῖν λέγεται, μικρὰν καὶ δια-
τείνεσθαι ἔ πόρῳ βοήθειαν ἐξευρὰν τῆς περὶ τὰς ἀπο-
καταστάσεις ⁴ πλημμελείας, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνης γέ-
γραπται. Καῖσαρ δὲ, τοῖς ἀρίστοις τῶν Φιλοσόφων καὶ
μαθηματικῶν τὸ πρόβλημα προθεῖς, ἐν ⁵ τῶν ὑποκει-
μένων

¹ Sic praeeuntibus V. & Ms. Par. reponi voluit Br. dedit-
que R. pro vulg. *Τεταραγμέναις*.

² R. quaerit, num *εἰς ἐναντίας ἐκπεπλώνεται ταῖς ἕραις*
χρόνοις?

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. *προεγράφων* *proscribent*,
scripto publice fixo denunciabant. Pro *Μερκηδόν*. scribitur in
Numa *Μερκηδόνος*.

⁴ R. docente, *ἀποκατάσεις* est in scholis astronomorum,
cum artificii suis annorum inaequalitates corrigunt, & ad con-
cordiam secum astrorum vias revocant, ut ad easdem orbitas
redeant, quibus olim incessissent.

⁵ R. monet, *ἐκ* significare posse sive solitum *ex*, sive *post*,
secundum. — Si hoc, significari, abrogatis vetustis rationibus
sufficitam esse hanc novam; sin prius, superstructam esse hanc
novam

μένων ἤδη μεθόδων ἐδείξεν ἰδίαν τινὰ καὶ διηκριβωμένην μᾶλλον ἐπανόρθωσιν, ἢ χρώμενοι μέχρι νῦν Ῥωμαῖοι δοκῶσιν ἦττον ἐτέρων σφάλεσθαι περὶ τὴν ἀνωμαλίαν. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς¹ βασιλευσσι καὶ βαρυνομένοις τὴν δύναμιν αἰτίας παρεῖχε. Κικέρων γὰρ ὁ ῥήτωρ, ὡς εἶπεν, Φήσαντος τινὸς αὐρίου ἐπιτέλλειν Λύραν· Ναί, εἶπεν, ἐκ διατάγματος· ὡς καὶ τῆτο πρὸς ἀνάγκην τῶν ἀνθρώπων δεχομένων.

LX. Τὸ δ' ἐμφανὲς μάλιστα μῖσος καὶ θανατηφόρον ἐπ' αὐτὸν ὁ τῆς βασιλείας ἔρως ἐξειργάσατο, τοῖς μὲν πολλοῖς αἰτία πρώτη, τοῖς δ' ὑπέλοις πάλαι πρόφασις εὐπρεπεσάτη γενομένη. καίτοι καὶ λόγον τινὰ κατέσπειραν εἰς τὸν δῆμον οἱ ταύτην Καίσαρι τὴν τιμὴν προξενῶντες, ὡς ἐκ γραμμάτων Σιβυλλείων ἀλώσιμα τὰ Πάρθων φαίνοιτο Ῥωμαίοις σὺν βασιλεῖ στρατευομένοις ἐπ' αὐτὰς², ἄλλως ἀνέφιμα δύνα· καὶ καταβαίνοντος ἐξ Ἀλβης Καίσαρος εἰς τὴν πόλιν, ἐτόλμησαν αὐτὸν ἀσπάσασθαι βασιλέα. τῆ δὲ δῆμος διαταραχθέντος, ἀχθεθεῖς ἐκείνος, ἐκ ἔφη βασιλεὺς, ἀλλὰ Καίσαρ, καλεῖσθαι. καὶ γενομένης πρὸς τῆτο πάντων σιωπῆς, ἔ πάνυ Φαῖδρός, ἐδ' εὐμενῆς παρήλθεν. ἐν δὲ συγλήτῳ τιμὰς τινὰς ὑπερφυεῖς αὐτῆ³ ψηφισαμένων, ἔτυχεν μὲν ὑπὲρ τῶν ἐμβόλων καθεζόμενος· προσιόντων δὲ τῶν ὑπάτων καὶ τῶν στρατηγῶν, ἅμα δὲ καὶ τῆς βελῆς

novam illi vetustae, ex eaque veluti elicitam. Pro seq. ἐδείξεν in Ms. Par. prave ἐμίζεν legitur.

¹ Anon. ἴστο τοῖς, quod scribendum voluit Bryannus. V, παρὰ τοῖς β. R. quaerit καίπερ ἰκανῶς ἐνταῦθα καταρδύσας, τοῖς βάσκι. — quanquam sic satis feliciter hac in re constituenda versatus. Annon quoque suspicari licet: καὶ τὸ περὶ ταῦτα γεγονὸς (sive γερόμενον, sive πραχθέν) τοῖς? —

² V. ἐπ' αὐτῆ.

³ R. mavult αὐτῶ. Ad ψηφισ. subaudiendum monet τῶν βουλευτῶν aut τῶν συγλητικῶν.

βελῆς ἀπάσης ἐπομένης, ἐχ' ὑπεξανασὰς, ἀλλ' ὡσπερ ἰδιώταις τισὶ χρηματίζων, ἀπεκρίνατο, συσολῆς μᾶλλον, ἢ προσθέσεως ¹, τὰς τιμὰς δεῖσθαι. καὶ τῆτ' ἔ μόνου ἠνίασε τὴν βελῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον, ὡς ἐν τῇ βελῆ τῆς πόλεως προπηλαιζομένης· καὶ μετὰ δεινῆς κατηφείας ἀπῆλθον εὐθύς, οἷς ἐξῆν μὴ παραμένειν. ὡσε κἀκεῖνον ἐννοήσαντα, παραχρηῖμα μὲν οἶναδε τραπέδαι, καὶ βοᾶν πρὸς τὰς Φίλας, ἀπαγαγούτα τῆ τραχήλῃ τὸ ἱμάτιον, ὡς ἔτοιμος εἶη τῷ βελομένῳ τὴν σφάγην παρέχειν. ὕπερον δὲ ² προφασίζεσθαι τὴν νόσον· ἔ γὰρ ἐθέλειν τὴν αἰθῆσιν ³ ἀτρεμεῖν τῶν ἔτως ἐχόντων, ὅταν ἰσάμενοι διαλέγωνται πρὸς ὄχλον ⁴, ἀλλὰ σειομένην ταχὺ καὶ περιφερομένην εἰλίγγως ἐπισπάσασθαι καὶ καταλαμβάνεσθαι ⁵. τὸ δ' ἐν εἶχεν ἔτως, ἀλλὰ καὶ πάνυ βελόμενον αὐτὸν ὑπεξανασῆναι τῇ βελῆ, λέγεσιν ὑπὸ τε τῶν Φίλων, μᾶλλον δὲ κολάκων, Κορυηλῆς Βάλβε, καταχεθῆναι· Φῆσαντος· Οὐ μεμνήσῃ Καῖσαρ ἂν, ἐδ' ἀξιώσεις ὡς κρείττονα θεραπεύεσθαι σεαυτόν;

LXI. Ἐπιγίνεται τέτοις τοῖς προσιρέσμασιν ο τῶν δημάρχων προπηλαισμός. ἦν μὲν γὰρ ἡ τῶν Λαπερικαλίων ἑορτῆ, περὶ ἧς πολλὴ γράφασιν, ὡς ποιμένων τὸ παλαιὸν εἶη, καὶ τι καὶ προσήκει τοῖς Ἀρκαδιοῖς λυκαίοις ⁶. τῶν δ' εὐγενῶν νεανίσκων καὶ ἀρχόντων πολλοὶ διαδέσασιν ἀνὰ τὴν πόλιν γυμνοὶ, σιύτεσι λασίοις

¹ Junt. Ald. Crat. προσθέσεως. Pro seq. γὰς Τιμὰς V. γὰ Τιμῆς.

² δὲ abest a Junt.

³ R. videtur αἰθῆσις ea esse, quam nostrates usurpant: die allzugrosse Empfindlichkeit oder Reizbarkeit, sensibilitas & irritabilitas nervorum nimia, nimis excitata & pronæ ad minutissimum quemque motum consternari.

⁴ Junt. ὄρθον.

⁵ occupari, praeveniri, corripi a convulsionibus, priusquam eas continere & suppressere possit. R.

⁶ Cf. Romul. T. I. pag. 70.

λασίους τὰς ἐμποδῶν ἐπὶ παιδιᾷ καὶ γέλῳτι παίοντες. πολλαὶ δὲ καὶ τῶν ἐν τέλει γυναικῶν ἐπίτηδες ὑπαντῶσαι παρέχουσιν, ὥσπερ ἐν διδασκάλῳ, τῷ χεῖρε ταῖς πληγαῖς, πεπεισμένοι πρὸς εὐτοίαν νύσασαι, ἀγῆνοι δὲ πρὸς κῆσιν ἀγαθὸν εἶναι. ταῦτα Καῖσαρ εἶδεῖτο, κατῆμενος ἐπὶ τῶν ἐμβόλων ἐπὶ δίφρῳ χρυσοῦ, Φριαμβικῶ κόσμῳ κεκοσμημένος. Ἀντώνιος δὲ τῶν θεύλων τὸν ἱερὸν δρέμον εἰς ἦν· καὶ γὰρ ὑπάτευεν. ὡς ἔν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐνέβαλε, καὶ τὸ πλῆθος αὐτῷ διέση, Φέρων διδάχμα σεφάνῳ δάφνης περιπεπλεγμένον, ἄρξε τῷ Καίσαρι. καὶ γίνεται κρότος & λαμπρός, ἀλλ' ὀλίγος ἐκ παρασιουῆς. ἀπωσαμένε δὲ τῷ Καίσαρος, ἅπας ὁ δῆμος ἀνεκρότησεν. αὐτίς δὲ προσφέρουλος, ὀλίγοι ¹, καὶ μὴ δεξαμένε, πάλιν ἅπαντες. ἔτω δὲ τῆς πείρας ἐξελεγεχομένης, Καῖσαρ μὲν ἀνίσταται, τὸν σεφάνον εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀπενεχθῆναι κελεύσας. ὠφθησαν δὲ ἀνδριάντεσ αὐτῷ διαδήμασιν ἀναδεδεμένοι βασιλικοῖς· καὶ τῶν δημάρχων δύο, Φλακίος ² καὶ Μάρυλλοσ, ἐπελθόντεσ ἀπέσπασαν, καὶ τὰσ ἀσπασαμένεσ βασιλέα τὸν Καίσαρα πρώτεσ ἐξευρόντεσ, ἀπήγον εἰς τὸ δεσμοτήριον. ὁ δὲ δῆμοσ εἶπετο κροτῶν, καὶ Βρέτεσ ἀπενάλεἰ τὰσ ἀνδρασ ³, ὅτι Βρέτοσ ἦν ὁ καταλύσασ τὴν τῶν βασιλέων διαδοχὴν, καὶ τὸ κράτοσ εἰς βελὴν καὶ δῆμον ἐκ μοναρχίασ κατασῆσασ. ἐπὶ τέτω Καῖσαρ παροξυνθεῖσ, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀφείλετο τῶν περὶ τὸν Μάρυλλον ⁴. ἐν δὲ τῷ κατηγορεῖν αὐτῶν, ἅμα καὶ

E e 2

τὸν

1 V. ὀλίγα.

2 V. Φλακίνοσ.

3 V. τὰσ ἀνδριάντεσ.

4 Mos. Duf. susp. excidisse hinc nomen alterius Tribuni, & reponendum esse τὸν Φλακίον καὶ τὸν Μάρ. R. autem bene mouet, τὰσ περὶ M. esse & Marullum ipsum, & collegam ejus, Flavium, ut hujus quoque nomen, ingeminari necesse nihil fit. Pro περὶ V. παρα.

τὸν δῆμον ἐφουβρίζων, πολλὰνις Βρῶτες τε καὶ Κυμαίεσ ¹
απεινάλει τὰς ἀνδρας.

LXII. Οὕτω δὴ ² τρέπονται πρὸς Μάρκον Βρῆτον οἱ πολλοί, γένος μὲν ἐκείθεν εἶναι δοκῶντα πρὸς πατέρων, καὶ πρὸς μητρός δ' ἀπὸ Σερβιλίων, οἰκίης ἐτέρας ἐπιφανῆς, γαμβρὸν δὲ καὶ ἀδελφιδῶν Κάτωιος. τῶτον μὲν ἐξ ³ ἑαυτῶ ὀρμηῆσαι πρὸς κατάλυσιν τῆς μοναρχίας ἡμβλυον αἱ παρὰ Καίσαρος τιμαὶ καὶ χάριτες. ἔ γὰρ μόνον ἐσώθη περὶ Φάρσαλον ἀπὸ τῆς Πομπηίης Φυγῆς, ἀδὲ ⁴ πολλὰς τῶν ἐπιτηδείων ἔσωσεν ἐξαιτησάμενος, ἀλλὰ καὶ πῖσιν εἶχε μεγάλην παρ' αὐτῶ. καὶ στρατηγίαν μὲν ἐν τοῖς τότε τὴν ἐπιφανεσάτην ⁵ ἔλαβεν, ὑπατεύειν δ' ἔμελλεν εἰς τέταρτον ἔτος ⁶, ἐρίσαντος Κασσίου προτιμηθεὶς. λέγεται γὰρ ὁ Καῖσαρ εἰπεῖν, ὡς δικαιότερα λέγοι μὲν Κάσσιος, αὐτὸς μὲντοι Βρῆτον εἶναι ἂν παρέλθοι. καὶ ποτε καὶ διαβαλλόντων τιῶν τὸν ἀνδρα, πραττομένης ἤδη τῆς συναμοσίας, ἔ προσέχευ, ἀλλὰ τῶ σώματος ⁷ τῇ χειρὶ θίγων, ἔφη πρὸς τὰς διαβαλ-

1 Mos. Duf. dubitat, an Romani hanc vocem usurparint. R. iudice Afini Cumani Romanis satis noti videntur fuisse.

2 Br. sola dedit δὲ; R. restituit δῆ.

3 R. susp. ἴστον μὲν μὴ ἐξ —

4 Subaudi a communi μόνον. R.

5 R. quaerit, quatenam fuerit Romae praetura splendidissima? num juris in Urbe dicendi?

6 Cf. Sueton. c. 76. „Eadem licentia, spreto patriae more, magistratus in plures annos ordinavit.“ In Bruto Plutarchus certamen illud, non Consulatum, sed Praetoriam provinciam spectasse refert.

7 R. susp. ἴσ σώματος, addens: „Et fasti rationem & disti urbanitatem non intelligo, & multo minus etiam Plutarcheam interpretationem; quae luculenta quidem nimis etiam est de caede Caesaris, verum de successione Bruti in ejus potestatem perobscura.

βάλλοντος· Ἄναμένει τὸτο τὸ δέρμα Βρῆτον ¹. ὡς
 ἀξιον μὲν εὐλα τῆς ἀρχῆς δι' ἀρετὴν, διὰ δὲ τὴν ἀρ-
 χὴν ἐκ ἂν ἀχάρισον καὶ πονηρὸν γενόμενον ². οἱ δὲ
 τῆς μεταβολῆς ἐφιέμενοι, καὶ πρὸς μόνον ἐκεινον, ἢ
 πρῶτον, ἀποβλέποντες, αὐτῷ μὲν ἐκ ἐτόλμων διαλέγε-
 θαι· νῦν ὡρ δὲ κατεπίμπλασαν γραμμάτων τὸ βῆμα,
 καὶ τὸν δίφρον, ἐφ' ἧ στρατηγῶν ἐχρημάτιζεν· ἂν ἦν ³
 τὰ πολλὰ τοιαῦτα· Καθεύδεις, Βρῆτε καὶ· Οὐκ εἶ
 Βρῆτος· ἐφ' ὧν ὁ Κάσσιος αἰθόμενος διακινέμενος ἡσυ-
 χῆ τὸ Φιλότιμον αὐτῷ, μᾶλλον, ἢ πρότερον, ἐνέκειτο,
 καὶ παράξυνεν, αὐτὸς ⁴ ἴδια τι καὶ μίσος ἔχων πρὸς
 τὸν Καίσαρα, δι' αἰτίας, ἃς ἐν τοῖς περὶ Βρῆτε γε-
 γραμμένοις δεδηλώκαμεν· εἶχε μέντοι καὶ δι' ὑποψίας
 ὁ Καίσαρ αὐτὸν, ὥσε καὶ πρὸς τὰς Φίλας εἰπεῖν πο-
 τε· Τί φαίνεται βεβλόμενος ὑμῖν Κάσσιος; ἐμοὶ μὲν
 γὰρ ἢ λίαν ἀρέσκει, λίαν ὠχρὸς ὢν· πάλιν δὲ λέγε-
 ται περὶ Ἀντωνίε καὶ Δολαβέλλα, διαβολῆς πρὸς αὐ-
 τὸν, ὡς νεωτερίζοιεν, ἐλθούσης· Οὐ πάνυ, Φάναι,
 τέτρε δέδοικα τὰς παχεῖς καὶ νομήτας, μᾶλλον δὲ
 τὰς ὠχρὰς καὶ λεπτεῖς ἐπεινους· Κάσσιον λέγων καὶ
 Βρῆτον.

LXIII. Ἄλλ' εἴποιεν ἔχ' ἔτως ἀπροσδόκητον, ὡς
 ἀφύλακτον, εἶναι τὸ πεπρωμένον· ἐπεὶ καὶ σημεῖα
 θανμασὰ καὶ φάσματα φανῆναι λέγουσι· σέλα μὲν ἔν

E e 3

ἐρά-

¹ Ms. Par. pro δέρμα habet σῶμα. Idem Cod. & V. Βρῆ-
 τος legunt, non Βρῆτον. Utrumque probat Br. & pro ἀναμέ-
 νει mavult ἀναμενεῖ. Ex Bruto porro verba aliquot, quae in
 seqq. desunt, cum Anon. supplenda censet, ut sit: Ἄναμενεῖ
 τὸτο τὸ σῶμα Βρῆτος. ὡς (ἐδενὶ προσῆκον ἄλλῳ μετ' ἑαυτὸν,
 ἢ Βρῆτῳ, δύνανται ἰσοῦτον.)

² Mos. Duf. legi vult γενησόμενον.

³ R. omisit ἦν. Ex omnibus edd. prioribus restituit.

⁴ Sic Br. cum Anon. dandum censuit, & dedit R. pro
 vulg. αὐτῆς. Ad ἔχων Junt. iterum annectit γι. An fuit
 ἔτι?

κράνια, καὶ κλύπας ¹ νύκτωρ πολλαχῆ διαφερομένους, καὶ καταίρουσας εἰς ἀγορὰν ἐρήμους ὄρνιθας, ἐκ ἄξιον ἴσως ἐπὶ πάθει τηλικύτῳ μνημονεῦσαι. Στράβων δ' ὁ Φιλόσοφος ἰσχυρεῖ, πολλὰς μὲν ἀνθρώπους ² διαπύρας ἐπιφερομένους Φανῆσαι, στρατιάς δ' ἀνδρὸς οἰκέτην ἐκ τῆς χειρὸς ἐμβαλεῖν πολλὴν φλόγα, καὶ δοκεῖν καίεσθαι τοῖς ὄρωσιν· ὡς δ' ἐπαύσατο, μηδὲν ἔχειν κενὸν τὸν ἀνθρώπου. αὐτῷ δὲ Καίσαρι θύουσι τὴν καρδίαν ἀφανῆ γενέσθαι τῆ ἱερείας, καὶ δεινὸν εἶναι ³ τὸ τέρας. ἔ γάρ ἂν φύσει γε συστῆναι ζῶον ἀκάρδιον. ἐστὶ δὲ καὶ ταῦτα πολλῶν ἀκῆσαι διεξιόντων, ὡς τις αὐτῷ μάντις ἡμέρα Μαρτίης μηνός, ἣν Εἰδὰς Ῥωμαῖοι καλεῖσι, προείποι μέγαν φυλάττεσθαι κίνδυνον. ἐλθόντος δὲ τῆς ἡμέρας, προΐων ὁ Καίσαρ εἰς τὴν σύγκλητον, ἀσπασάμενος προσπαίξειε τῷ μάντει, φάμενος· Αἱ μὲν δὴ Μάρτιας Εἰδοὶ ⁴ πάρευσιν· ὁ δ' ἠσυχῆ πρὸς αὐτὸν εἶποι· Ναὶ πάρευσιν, ἔλλ' ἔ παρεληλύθασιν. πρὸ μιᾶς δ' ἡμέρας, Μάρκε Λεπίδης δειπνίζοντος αὐτὸν, ἔτυχε μὲν ἐπιστολαῖς ⁵ ὑπογράφων, ὡσπερ εἴωθει, κατακείμενος· ἐμπροσθέντος δὲ λόγου, ποῖος ἔρα τῶν θανάτων ἄριστος, ἅπαντας φθάσας ἐξεβόησεν· Ὁ ἀπροσδόκητος. μετὰ ταῦτα κοιμώμενος, ὡσπερ εἴωθει, παρὰ τῆ γυναικί, πασῶν ἅμα τῶν

¹ Sic Br. cum V. Anon. & Ms. Par. dari voluit, deditque R. pro vulg. κλύπας.

² V. ἀνθρώπων. Vocem ἐπιφερομένους, quae sequitur, aut prorsus tollendam R. censet, ut variantem ledionem vocabuli διαφερομένους, quod vix praecessit, aut sic legendum esse: ἀνθρώπους ἐδίητας διαπύρας ἐπιφερομένους, homines, qui vestes igneas corpore gereere viderentur.

³ εἶναι hic accipi debere pro Φανῆσαι, vel δοκεῖν εἶναι, R. monet.

⁴ V. Μάρτιας ἡμέρας.

⁵ Steph. dedit ἐπιστολαῖς, & ita annotat: „Non videntur sequenda fuisse exemplaria, quae habent accusativum ἐπιστολαῖς pro dativo ἐπιστολαῖς.“ Dativum habent Junt. Ald. & Crat. item Ms. Par. & restituit R.

τῶν θυρῶν τῆ δωματίε καὶ τῶν θυρίδων ἀναπεταναννου-
 μένων, διαταραχθεῖς ἅμα τῷ κλύπῳ, καὶ τῷ φωτὶ κα-
 ταλαμπέσης ¹ τῆς σελήνης ἤθετο τὴν Καλπερνίαν βα-
 θέως μὲν καθεύδουσαν, ἀσαφεῖς δὲ φωνὰς καὶ σεναγ-
 μὰς ἀνάρθρους ἐν τῶν ὕπνων ἀναπέμπουσαν. ἐδόκει δ'
 ἄρα κλαίειν ἐπειὶνον ἐπὶ ταῖς ἀγκύλαις ἔχουσα κατεσφα-
 γμένον. οἱ δ' ἐφασὶ τῇ γυναικὶ ² ταύτην γενέσθαι
 τὴν ὄψιν. ἀλλ' ἦν γάρ τι τῇ Καίσαρος οἰκίᾳ προσκεί-
 μενον, οἷον ἐπὶ κόσμῳ καὶ σεμνότητι, τῆς βελῆς ψη-
 φισαμένης, ἀκρωτήριον, ὡς Λίβιος ἰσορεῖ· τὰτ' ὄναρ ἢ
 Καλπερνία θεασαμένη καταρρήγνυμενον, ἔδοξε ποτνεῖ-
 δαι ³ καὶ δακρύειν. ἡμέρας δ' ἔν γενομένης, ἐδεῖτο
 τῆ Καίσαρος, εἰ μὲν οἷόν τε, μὴ προελθεῖν, ἀλλ'
 ἀναβαλέσθαι τὴν σύγκλητον· εἰ δὲ τῶν ἐπεινής ὀνειρώων
 ἐλάχισα φροντίζει, σιέψαθαι διὰ μαυλιτικῆς ἄλλης καὶ ἱε-
 ρῶν περὶ τῆ μέλλοντος ⁴. εἶχε δὲ τις, ὡς εἶοικε, κη-
 κεινον ὑποψία καὶ φόβος. ἐδένα γὰρ γυναικισμὸν ἐν
 δεισιδαιμονίᾳ πρότερον κατεγνώκει τῆς Καλπερνιας, τό-
 τε δ' ἐώρα περιπαθεῖσαν. ὡς δὲ καὶ πολλὰ καταθύ-
 σαντες οἱ μάντιες ἔφασαν ⁵ αὐτῷ δυσιερεῖν, ἔγνω, πέμ-
 ψας Ἀντώνιον, ἀφεῖναι τὴν σύγκλητον.

LXIV. Ἐν δὲ τῷ Δέκιμος ⁶ Βρεῖτος, ἐπίκλη-
 σιν Ἀλβίνος, πισευόμενος μὲν ὑπὸ Καίσαρος, ὡς καὶ

E e 4

δεύ-

¹ Sic cum V. & Anon. (in ind. Frft. foli V. tribuitur haec lectio) dari voluit Br. & dedit R. pro vulg. φωτὶ καὶ λαμπέσης.

² V. διηνεκῆ.

³ V. ποτνεῖδαι.

⁴ R. sulp. μέλλοντος. ὃ καὶ πειθεῖς ἐποίησεν. εἶχε γὰρ
 715 —

⁵ V. ἔφασαν.

⁶ Sic cum Ms. Par. consentientibus Appiano & Suetonio R. dedit pro vulg. Δέκιος.

δεύτερος υπ' αὐτῶ πληροῖμος γεγράφαι, τοῖς δὲ περὶ Βρεῖτον τὸν ἕτερον καὶ Κάσιον μετέχων τῆς συνωμοσίας, Φοβηθεῖς, μὴ, τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην διακρησάμενα τῷ Καίσαρος, ἐκπυτος ἢ πρῶξις γένηται, τὰς τε μάνεις ἐχλεύαζε, καὶ κατήπλετο τῷ Καίσαρος, ὡς αἰτίας καὶ διαβολὰς ἑαυτῷ κηωμένε πρὸς τὴν σύγκλητον, ἐντροφᾶσαι δοκῆσαν· ἦκειν μὲν γὰρ αὐτὴν, κελεύσαντος ἐκεῖνε, καὶ προθύμας εἶναι ψηφίζεσθαι πάντα, ὅπως τῶν ἐκτὸς Ἰταλίας ἐπαρχῶν βασιλεὺς ἀναγορευοίτο, καὶ Φοροίη δικάδημα τὴν ἄλλην ἐπιῶν γῆν καὶ θάλασσαν· εἰ δὲ Φράξοι τις αὐτοῖς καθεζομένοις, οὖν μὲν ἀπαλλάττεσθαι, παρεῖναι δ' αὐθις, ὅταν ἐντύχοι βελτίοισιν ὀνειροῖς Καλπερνία, τίνας ἐσεσθαι λόγους παρὰ τῶν Φθονεῦσαν; ἢ τίνα τῶν Φίλων ἀνέξεσθαι διδασκόντων, ὡς ἐχὶ δελεῖα ταῦτα καὶ τυραννίς ἐσιν; ἀλλ' εἰ δοκεῖ πάντως, ἔφη, τὴν ἡμέραν ἀφοσιώσασθαι, βέλτιον αὐτὸν προελθόντα καὶ προσαγορευσαυτα τὴν βῆλὴν ὑπερδέσθαι. Ταῦθ' ἅμα λέγων ὁ Βρεῖτος, ἤγε τῆς χειρὸς λαβόμενος τὸν Καίσαρα, καὶ μικρὸν μὲν αὐτῷ προελθόντι τῶν θυρῶν οἰκέτης ἀλλότριος ἐντυχεῖν προθυμύμενος, ὡς ἠτῆτο τῷ περὶ ἐκεῖνον ὠδισμῶ καὶ πλήθους, βιασάμενος εἰς τὴν οἰκίαν, παρέδωκεν ἑαυτὸν τῇ Καλπερνίᾳ, Φυλάττειν κελεύσας, ἄχρις ἂν ἐπανέλθῃ Καῖσαρ, ὡς ἔχων μεγάλα πράγματα κατεπιπεῖν πρὸς αὐτόν.

LXV. Ἀρτεμίδωρος δὲ, Κυδίος τὸ γένος, Ἑλληνικῶν λόγων σοφιστῆς, καὶ διὰ τῆτο γεγονὼς ἐνίοις συνήθεις τῶν περὶ Βρεῖτον, ὥσε καὶ γινῶναι τὰ πλεῖστα τῶν πραττομένων, ἤκε μὲν ἐν βιβλιδίῳ νομίζων, ἅπερ ἔμελλε μνηύειν· ὁρῶν δὲ τὸν Καίσαρα τῶν βιβλίων ἕκαστον δεχόμενον, καὶ παραδιδόντα τοῖς περὶ αὐτὸν ὑπηρέταις, ἐγγὺς σφόδρα προσελθάν· Τῆτο, ἔφη, Καῖσαρ, ἀνάγνωθι μόνος καὶ ταχέως· γέγραπται γὰρ

γαρ ὑπὲρ πραγμάτων μεγάλων, καὶ σοι διαφερόντων. δεξαμενος ἔν ὁ Καῖσαρ, ἀναγνῶναι μὲν ὑπὸ πλήθους τῶν ἐντυγχανόντων ἐκωλύθη, καίπερ ὀρμήσας πολλὰς· ἐν δὲ τῇ χειρὶ κατέχων καὶ Φυλάτων μόνον ἐκείνο, παρήλθεν εἰς τὴν σύγκλητον. ἔτιοι δὲ Φασιν, ἄλλον ἐπιδεῖναι τὸ βιβλίον τῆτο, τὸν δ' Ἀρτεμίδωρον ἐκὸ ἕλως προσελθεῖν, ἀλλ' ἐκθλιβῆναι παρὰ πᾶσαν τὴν ὁδον.

LXVI. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἤδη πε φέρει καὶ τὸ αὐτόματον· ὁ δὲ δεξάμενος τὸν Φόνον ἐκείνον καὶ τὸν ἀγῶνα χῶρος, εἰς ὃν ἡ σύγκλητος ἠθροίθη τότε ¹, Πομπηίς μὲν εἰκόνα κειμένην ἔχων, Πομπηίς δ' ἀνάθημα γεγυνώς τῶν προκεκοσμημένων ² τῷ Θεάτρῳ, παντάπασιν ἀπέφηνε δαίμονός τινος ὑψηγμένος καὶ κελῆτος ἐκεῖ τὴν πρᾶξιν ³, ἔργον γεγυνέναι. καὶ γὰρ ἔν καὶ λέγεται Κάσσιος, εἰς τὸν ἀνδριάντα τῷ Πομπηίς πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἀποβλέπων, ἐπιμαλεῖσθαι σιωπῇ ⁴, καίπερ ἐν ἀλλότριος ἂν τῶν Ἐπικέρει λόγων, ἀλλ' ὁ καιρὸς, ὡς εἴοικεν, ἤδη τῷ δειῦ παρεσῶ-
E e 5
τος,

¹ Ita post τότε commate dato, quod vulgo post ἠθροίθη exstat, distingui voluit Mos. Duf. deditque R.

² Mos. Duf. susp. προκεκοσμημένων. Schirach eum sequitur, vertens: den Pompejus selbst als ein Nebengebäude seines Theaters erbaut und eingeweiht hatte. R. mavult προκεκολλημένων, inter illa a Pompejo isti theatro adstruēta. Cf. cap. 29. pag. 394. not. 2.

³ R. docente, πρᾶξις est executio rei consiliis agitatae, decretae; ἔργον res ipsa effectui data. *Eventum hoc a numine quodam esse profectum, actionem* (h. e. eosque, a quorum manibus esset facinus patrandum, eumque, in quo iā committi fatale esset) *illuc convocante, viamque illuc quasi ambo- bus praecunte.* Comma post πρᾶξιν dari voluit Mos. Duf. deditque R.

⁴ V. σιωπῶν.

τος, ἐνθουσιασμὸν ἐνεποίει καὶ πάθος, ἀντὶ τῶν προτέρων λογισμῶν. Ἀντώνιον μὲν ἔν, πιστὸν ὄντα Καίσαρι καὶ ῥωμαλέον, ἔξω παρακατεῖχε Βρῦτος Ἀλβίνος¹, ἐμβαλὼν ἐπίτηδες ὁμιλίαν μῆκος ἔχουσαν. εἰσιόντος δὲ Καίσαρος, ἡ βελή μὲν ὑπεξάνεση θεραπεύουσα· τῶν δὲ περὶ Βρῦτον οἱ μὲν ἐξόπιθεν τὸν δίφρον αὐτῆ περιέεθσαν, οἱ δ' ἀπήντησαν ὡς δὴ Μετιλλίῳ Κίμβρῳ², περὶ ἀδελφῆ Φυγάδος ἐντυγχάνοντι, συνδεησόμενοι, καὶ συνεδέοντο μέχρι τῆ δίφρου παρακολεθρῶνες. ὡς δὲ καθίσας διεκρέετο τὰς δεήσεις, καὶ προσκειμένων βικιότερον, ἡγανάνηει πρὸς ἑκαστον, ὃ μὲν Μετίλλιος τὴν τήβεννον³ αὐτῆ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέροις συλλαβῶν, ἀπὸ τῆ τραχήλου κατήγεν· ὅπερ ἦν σύνθημα τῆς ἐπιχειρήσεως. πρῶτος δὲ Κάσκιος ξίφει παῖει παρὰ τὸν αὐχένα, πληγὴν ἔθανατηφόρον, ἐδὲ βαρεῖαν⁴, ἀλλ', ὡς εἶδος, ἐν ἀρχῇ τολμήματος μεγάλης ταραχθεῖς· ὡσε καὶ τὸν Καίσαρα μετασραφέντα τῆ ἐγχειριδίᾳ λαβέσθαι καὶ καταχεῖν. ἅμα δὲ πως ἐξεφώνησαν, ὃ μὲν πληγεῖς, Ῥωμαῖσι· Μιαρώτατε Κάσκιε, τί ποιεῖς; ὃ δὲ πλήξας, Ἕλληניσι πρὸς τὸν ἀδελφόν· Ἀδελφε, βοήθει. τοιαύτης δὲ τῆς ἀρχῆς⁵ γενομένης, τῆς μὲν ἐδὲν συνειδότας ἐκπληξίς εἶχε, καὶ Φρίκη πρὸς τὰ δρώμενα, μήτε Φεύγειν, μήτ' ἀμύνειν, ἀλλὰ μηδὲ Φωνὴν ἐκβάλλειν τολμῶντας. τῶν δὲ παρεσκευασμένων ἐπὶ τὸν Φόνον ἐκάστω γυμνὸν ἀποδείξαντος τὸ ξίφος, ἐν κύκλῳ περιεχόμενος, καὶ πρὸς ὃ τι τρέψειε τὴν ὄψιν,

πλη-

¹ Junt. Ald. Crat. Ἀλβίνιος. In Bruto partes hae assignantur C. Trebonio. Sic & apud Appianum.

² Suetonius dicitur hic Cimber Tullius. Ita quoque Plutarchus in Bruto. Appian. Ἀτίλλιος Κίμβερ.

³ V. Ἰήρθενον,

⁴ Br. legi vult βαρεῖαν. Sic in Bruto ἔκ εἰς βιάθος dicitur illud vulnus adactum.

⁵ Ms. Par. Ταραχῆς. Praefert tamen Br. vulgatam.

πληγαῖς ἀπαντῶν, καὶ σιδήρῳ Φερομένῳ ¹ καὶ κατα
 προσάπε καὶ κατ' ὀφθαλμῶν διελαυνόμενος, ὡσπερ θη-
 ρίον ἐνειλεῖτο ταῖς πάντων χερσίν. ἀπαντίας γὰρ ἔδει
 καταρξάσθαι καὶ γεύσασθαι τῷ Φόνῳ. διὸ καὶ Βρῆτος
 αὐτῷ πληγὴν ἐνέβαλε μίαν εἰς τὸν βεβῶνα. λέγεται
 δ' ὑπὸ τινῶν, ὡς ἄρα πρὸς τὰς ἄλλας ἀπομαχόμενος,
 καὶ διαφέρων δεῦρο κἄκει τὸ σῶμα, καὶ κειραγῶς, ὅτε
 Βρῆτον εἶδεν ἐσπασμένον ² τὸ ξίφος, ἐφειλιύσατο κατὰ
 τῆς κεφαλῆς τὸ ἰμάτιον, καὶ παρήκεν ἑαυτὸν, εἴτ'
 ἀπὸ τύχης, εἴτε ὑπὸ ³ τῶν κλεινάντων ἀπωθεῖς πρὸς
 τὴν βασιν, ἐφ' ἧς ὁ Πομπηίῳ βέβηκεν ἀνδριάς. καὶ
 πολὺ καθήμαξεν αὐτῆς ὁ Φόνος ⁴, ὡς δοκεῖν αὐτὸν ἐφε-
 σάναι τῇ τιμωρίᾳ τῶν πολεμῶν Πομπηίου ὑπὸ πύδας
 κειλιμένῳ, καὶ περισπαίρουτος ὑπὸ πλήθους τραυμάτων.
 εἴκοσι γὰρ καὶ τρία λαβεῖν λέγεται καὶ πολλοὶ κατετρώ-
 θησαν ὑπ' ἀλλήλων, εἰς ἓν ἀπερείδόμενοι ⁵ σῶμα πλη-
 γὰς τισαίτας.

LXVII. Κατειργασμένῳ δὲ τῷ ἀνδρὶ, ἡ μὲν γε-
 ρουσία, καίπερ εἰς μέσον Βρέτις ἐλθούτος, ὡς τι περὶ
 τῶν πεπραγμένων ἐρῆντος, ἐν ἀναχομένῃ διὰ τῶν θυ-
 ρῶν ⁶ ἐξέπιπτε, καὶ Φεύγσα κατέπλησε ταραχῆς καὶ
 δέας

1 R. mavult ἐπιΦερομένῳ.

2 R. monet quidem, ἐσπασμένον accipi posse pro σπασάμε-
 νον, mavult tamen, post h. v. addi aut ἔχοντα, aut ἐπισείον-
 τα, aut ἐπανατεινόμενον, *Vnuzum intentantem sublatum stri-
 ctum eusem.*

3 Sic R. de suo dedit. Vulgatae sic dant, praepositionum
 sedibus permutatis: εἴτε ὑπὸ τύχης, εἴτε ἀπὸ τῶν —

4 V. Φόνος. Praecedens αὐτῆς R. de suo dedit. Vulgo
 αὐτήν.

5 R. mavult in activ. ἀπερείδοντες.

6 Cum articulo dedit R. Vulgo deest τῶν.

δέας ἀπίρη τὸν δῆμον, ὥσε τὰς μὲν τὰς οἰκίας ¹ κλείειν, τὰς δ' ἀπολείπειν τραπέζας καὶ χρηματισήρια· δρόμῳ δὲ χωρεῖν, τὰς μὲν ἐπὶ τὸν τόπον, ὀφρομένους τὸ πάθος, τὰς δ' ἐκείθεν, ἐωρακότας. Ἀντώνιος δὲ καὶ Λέπιδος, οἱ μάλιστα Φίλοι Καίσαρος, ὑπεκδύντες, εἰς οἰκίας ἐτέρας κατέφυγον. οἱ δὲ περὶ Βρεῦτον, ὥσπερ ἦσαν ἐπὶ Φερμοὶ τῷ Φόνῳ, γυμνὰ τὰ ξίφη δεικνύοντες, ἅμα πάντες ἀπὸ τῆ βουλευτηρίας συσραφέντες ἐχώρην εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἔ Φεύγασιν εἰκοότες, ἀλλὰ μάλιστ' αἱ Φαῖδροὶ καὶ Φαρφαλέοι, παρακαλῶντες ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν τὸ πλήθος, καὶ προσδεχόμενοι τὰς ἀρίστους τῶν ἐντυχανότων. ἔιοι δὲ καὶ συνανέβανον αὐτοῖς, καὶ κατεμίγνυταν ἑαυτὰς, ὡς μετεχηρότες τῶ ἔργῳ, καὶ προσεποιῶντο τὴν δόξαν ὧν ἦν καὶ Γάιος Ὀκλαέιος καὶ Λέντλος Σπινθήρ. ἔτοι μὲν ἔν τῆς ἀλαζονείας δίκην ἔδωκαν ἕσπερον, ὑπ' Ἀντωνίῳ καὶ τῶ νέῳ Καίσαρος ἀναιρεθέντες, καὶ μηδὲ τῆς δόξης, δι' ἣν ἀπέθισσκον, ἀπολαύσαντες, ἀπισίᾳ ² τῶν ἄλλων. ἐδὲ γὰρ οἱ κολάζοντες αὐτὰς, τῆς πράξεως, ἀλλὰ τῆς βελήσεως, τὴν δίκην ἔλαβον ³. μεθ' ἡμέραν δὲ τῶν περὶ Βρεῦτον κατελθόντων καὶ ποιησαμένων λόγους, ὁ μὲν δῆμος, ἔτε δυσχεραίνων, ἔτε, ὡς ἐπαινῶν τὰ πεπραγμένα, τοῖς λεγομένοις προσεῖχεν, ἀλλ' ὑπεδήλητ' ἡ πόλῃ σιωπῇ, Καίσαρα μὲν οἰκείρων, αἰδέμενος δὲ Βρεῦτον. ἡ δὲ σύγκλητος ἀμνησίας τινας καὶ συμβάσεις

¹ Vulgo ὥσε τὰς μὲν οἰκίας κλείειν. V. τὰς μὲν. Partim hujus auctoritate, partim de suo dedit R. quod nunc legitur.

² τῆς δόξης, quod Caesarem peremissent — ἀπισίᾳ, quia nemo credebat, eos id fecisse. R.

³ non propter factum, quod ab ipsis non esse profectum certissime constabat inter omnes, sed ob voluntatem, quod affectarent gloriam, ut inter peremptores Caesaris haberentur, iique viderentur esse, qui caedem patrare voluissent. R.

σεις πράττεσα πᾶσι, Καίσαρα μὲν ὡς Θεὸν τιμᾶν ἐψηφισαντο, καὶ κινεῖν μηδὲ τὸ σμικρότατον, ὧν ἐκεῖνος ἄρχων ἐβέλευσε· τοῖς δὲ περὶ Βρεῖτον ἐπαρχίας τε διέ-
νειμε, καὶ τιμὰς ἀπέδωκε πρεπέσας· ὡσεὶ πάντας οἰέ-
σθαι, τὰ πράγματα κατὰσιν εἶχειν, καὶ σύγκρισιν ἀπ-
εὐληφέναι τὴν ἀρίστην.

LXVIII. Ἐπεὶ δὲ, τῶν διαθηκῶν τῶν Καίσαρος ἀνοιχθεῖσάν, εὐρέθη δεδομένη Ῥωμαίων ἐκείνῳ δόσις ἀξιολογος, καὶ τὸ σῶμα κινιζόμενον δι' ἀγορᾶς ἐθεά-
σαντο ταῖς πληγαῖς διαλελωβημένον, ἐν ἔτι νόσμον εἶ-
χεν, ἐδὲ τάξιν αὐτῶν ¹ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ τῷ μὲν νε-
κρῷ περισωρεύσαντες ἐξ ἀγορᾶς βάρτρα καὶ κινηλίδας
καὶ τραπέζας, ὑψηψαν αὐτῆ ² καὶ κατέκασαν· ἀρά-
μενοι δὲ θαλας διακύρως ἔθεον ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν ἀνη-
ρηκῶτων καταφλέξοιτες, ἄλλοι δ' ἐφοίτων πανταχόσε
τῆς πίλεως, συλλαβεῖν καὶ διασπάσασθαι τὰς ἀνδρας
ζητῶντες. οἷς ἐκεῖνων μὲν ἐδείξ ἀπήντησεν, ἀλλ' εὐ-
πεφραγμένοι πάντες ἦσαν. Κίνας δὲ τις τῶν Καίσα-
ρος ἐταίρων ἐτυχε μὲν, ὡς Φασί, τῆς παρωχημένης
νυκτὸς ὄψιν ἐωρακῶς ἀτοπον. ἐδόκει γὰρ ὑπὸ Καί-
σαρος ἐπὶ δεῖπνον κλειθεῖναι· παραιτούμενος δ', ἀγεσθαι
τῆς χειρὸς ὑπ' αὐτῆ, μὴ βελόμενος, ἀλλ' ἀντιτεί-
νων. ὡς δ' ἤνευσεν, ἐν ἀγορᾷ τὸ σῶμα καλεσθαι τῆ
Καίσαρος, ἀνασὰς ἐβάδιζεν ἐπὶ τιμῇ, καίπερ ὑφορώ-
μενος τὴν ὄψιν ἅμα καὶ πυρέτλων. καὶ τις, ὀφθέν-
τος

¹ Br. pro hac voce, nihil ad sententiam conferente, susp. ἀλγῶν. R. referri posse monet ad praeced. Ῥωμαίων! mavult tamen profus abesse, ut plane supervacuum, aut, si cum alio quoriam commutandum sit, leg. iusp. aut ὄργων, aut σπαργῶν, aut μαργῶν a μαργῶν, i. e. μαινεσθαι.

² iōi statim, in foro, non in campo Martio, ubi decebat corpus cremari, & apparatus cremationis factus jam erat. R. Mof. Duf.

τος αὐτῶ, τῶν πολλῶν ἔφρασεν ἑτέρῳ τῆνομα πυνθα-
νομένῳ, κἄκεινος ἄλλῳ, καὶ διὰ πάντων εὐθὺς ἦν ¹,
ὡς ἔτος ἐσιν ὁ ἀνὴρ τῶν ἀνηρηότων Καίσαρα· καὶ
γὰρ ἦν τις ὁμώνυμος ἐκείνῳ Κίνας ἐν τοῖς συνωμοσα-
μένοισι, ὃν τῆτον εἶναι προλαβόντες ², ὥρμησαν εὐθὺς
καὶ διέσπασαν ἐν μέσῳ ³ τὸν ἄνθρωπον. τῆτο μάλι-
σα δέσσαντες ⁴ οἱ περὶ Βρεῖτον καὶ Κάσσιον, ἐ πολ-
λῶν ἡμερῶν διαγενομένων, ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως.
ἃ δὲ καὶ πράξαντες καὶ παθόντες ἐτελεύτησαν, ἐν τοῖς
περὶ Βρεῖτε γέγραπται.

LXIX. Θνήσκει δὲ Καῖσαρ, τὰ μὲν πάντα γεγο-
νῶς ἔτη πεντήκοντα καὶ ἑξ, Πομπηίῳ δ' ἐπιβιάσας ἐ
πολὺ πλέον ἐτῶν τεσσάρων· ἦν δὲ τῷ βίῳ παντὶ ἀρ-
χὴν καὶ δυναστείαν διὰ κινδύνων τούτων δίωνων μόλις
κατειργάσατο, ταύτης ἄδεν ὅτι μὴ τῆνομα μόνον καὶ
τὴν ἐπίφθονον καρπασάμενος δόξαν παρὰ τῶν πολιτῶν.
ὁ μέντοι μέγας αὐτῶ δαίμων, ὃ παρὰ τὸν βίον ἐχρή-
σατο, καὶ τελευτήσαντος ἐπηκολέθησε τιμωρὸς τῶ Φόνε,
διὰ τε γῆς πάσης καὶ θαλάσσης ἐλαύνων καὶ ἀνιχ-
νεύων ἄχρι τῶ μηδένα λιπεῖν τῶν ἀπειλονότων ⁵, -ἀλ-
λὰ καὶ τὰς καθ' ὅτιον, ἢ χειρὶ τῶ ἔργε θίγοντας, ἢ
γνώμῃ ⁶ μετασχόντας ἐπέξελεθειν. θαυμασιωτατον δὲ
τῶν μὲν ἀνθρωπίνων τὸ περὶ Κάσσιον· ἠτῆθεις γὰρ
ἐν

1 R. mavult ἢ α — *ibat per omnes.*

2 V. ὑπολαβόντες.

3 Subaud. R. monente, τῶν διασπαρτιζόντων — *inter ma-
nus, alii huc, alii illuc, tractantes & raptantes.*

4 Subaud. καὶ περὶ ἑαυτῶν. R.

5 V. ἀποκτενόντων.

6 Sic R. de suo dedit pro vulg. γνώμης, ut modo prae-
cesserat χειρὶ. Ad μετάσχ. subauditur ἔργε. V. γνώμης ex
ind. Br. & nota R. Sed in Fist. ind. absque nota codicis.

ἐν Φιλίπποις, ἐκείνω τῷ ξιφιδίῳ διέφθειρεν ἑαυτὸν, ἔ-
 κατὰ Καίσαρος ἐχρήσατο· τῶν δὲ θείων ὁ τε μέγας
 κομήτης (ἐφάνη γὰρ ἐπὶ νύκτας ἐπὶ μετὰ τὴν Καί-
 σαρρος σφαγὴν διαπρεπῆς, εἴτ' ἠφανίσθη) καὶ τὸ περὶ
 τὸν ἥλιον ἀμαύρωμα τῆς αὐγῆς. ὅλον γὰρ ἐκείνον τὸν
 ἑνιαυτὸν ὠχρὸς μὲν ὁ κύκλος καὶ μαρμαρυγὰς ἐν ἔχων
 ἀνέτελλεν, ἀδρανὲς δὲ καὶ λεπτὸν ἀπ' αὐτῆ κατ-
 ἦει τὸ θερμόν· ὥστε τὸν μὲν ἄερα δυοφερὸν καὶ βα-
 ρὺν ἀθνεῖα τῆς διακρινάσης αὐτὸν ἀλέας ἐκφέρεισθαι,
 τὰς δὲ καρπὰς ἡμιπέπτως καὶ ἀτελεῖς ἀπανθῆσαι καὶ
 παρακμάσαι διὰ τὴν ψυχρότητα τῆ περιέχοντος. μά-
 λις δὲ τὸ Βρέτω γινόμενον Φάσμα τὴν Καίσαρος ἐδή-
 λωσε σφαγὴν ἢ γινομένην θεοῖς ἀρεσῆν· ἦν δὲ τοιόν-
 δε· μέλλων τὸν στρατὸν ἐξ Ἀβύδος διαβιβάζειν εἰς
 τὴν ἑτέραν ἠπειρον, ἀνεπαύετο νυκτὸς, ὥσπερ εἴωθει,
 κατὰ σιηνὴν, ἢ καθεύδων, ἀλλὰ φροντίζων περὶ τῆ
 μέλλοντος. λέγεται γὰρ ἔτος ἀνὴρ ἦμισα δὴ τῶν στρα-
 τηῶν ὑπνώδης γενέσθαι, καὶ πλείστον ἑαυτῷ χρόνον
 ἐγρηγοροῦν χρῆσθαι πεφυκῶς. ψόφα δὲ τινος αἰδέσθαι
 περὶ τὴν θύραν ἔδοξε, καὶ πρὸς τὸ τῆ λύχνη φῶς
 ἤδη καταφερομένω σιεψάμενος, ὅψιν εἶδε φοβερὰν
 ἀνδρὸς ἐκφύλα τὸ μέγεθος, καὶ χαλεπῆ τὸ εἶδος.
 ἐκπλαγεῖς δὲ τὸ πρῶτον, ὡς ἑώρα μήτε πρόττοντά
 τι, μήτε φθειρόμενον, ἀλλ' ἐσῶτα σιγῇ παρὰ τὴν
 κλίνην, ἠρώτα, ὅσις ἐσίν. ἀποκρίνεται δ' αὐτῷ τὸ
 Φάσμα· Ὁ σὸς, ὦ Βρέτε, δαίμων κακός· ὅψη ἰ
 δὲ με περὶ Φιλίππου. τότε μὲν ἐν ὁ Βρέτος εὐταρ-
 σῶς· Ὁψομαι, εἶπε· καὶ τὸ δαιμόνιον εὐθύς ἐκ-
 ποδῶν ἀπήει. τῷ δ' ἰκνημένῳ χρόνῳ περὶ τὰς Φιλίπ-
 πους ἀντιταχθεὶς Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι, τῇ μὲν πρῶ-
 τη μάχῃ κρατήσας τὸ κατ' ἑαυτὸν ἐτρέψατο καὶ δι-
 εξή-

εξήλασε, πορθῶν τὸ Καίσαρος στρατόπεδον· την δὲ
 δευτέραν αὐτῷ μάχεσθαι μέλλουσι Φοιτῶ τὸ αὐτὸ Φά-
 σμα τῆς νυκτὸς αὐθις, ἔχ' ὥσε τι προσειπεῖν, ἀλ-
 λά συνίς ὁ Βρεῖτος τὸ πεπρωμένον, ἐβρίψε Φέρων
 ἑαυτὸν εἰς τὸν κίνδυνον. ἔ μὴν ἔπεσεν ἀγωνιζόμενος,
 ἀλλὰ τῆς τροπῆς γενομένης, ἀναφυγῶν πρὸς τι κρη-
 μνῶδες, καὶ τῷ ξίφει γυμνῷ προσβαλὼν τὸ σέρνον,
 ἄμα καὶ Φίλα τινός, ὡς Φασιν, ἐπιβρώσαντος ἰ τὴν
 πληγῆν, ἀπέθανεν.

ἰ Ms. Par. pro ὡς Φασιν, ἐπιβρ. habet συνεπιβρώσαντος.
 Br. mavult: ὡς Φασιν, συνεπερείσαντος πληγῆν. Articulum ἴην
 ante πλ. R. dedit de suo.

EX RVALDI ANIMADVERSIONIBVS.

Ad locum in Caesar. pag. 427. lin. 13. fqq.

Μετὰ δὲ τὰς θέας γινομένων τιμήσεων — — τῷ
δήμῳ μέρος.

Tergemini lapsus Rualdus incusat Plutarchum in animadversione prolixiori ad h. l.

Primus est, quod actum a Julio Caesare censum falso tradat. Afferit quidem R. auctoritates Liviani Epitomaestae, Appiani, Dionis, pro Plutarcho, ut videtur, pugnantes, at eadem ex Plutarchi mendacio ortas censet. Pro sua sententia Suetonii utitur testimonio, apud quem vel minimum Caesariani census vestigium non deprehenditur, licet talia solitus sit accuratissime, ac paene curiose, recensere. Locupletior ipsi testis est porro Octavius Augustus, qui, omnium Caesaris patris actorum, sicut & laudum, quam supra omnes conscius atque intelligens, tam vindex ac praedicator studiosissimus, in rerum tamen suarum volumine nullum ante se, aut a Julio Caesare, aut ab alio quoquam, post annum V. C. DCLXXXIII. censum populi Romani actum, clarissime testificatur. Ejus haec verba sunt ex serie II. monumenti Ancyran: *In Consulatu sexto censum populi, collega M. Agrippa, egi. Lustrum post annum alterum & quadragesimum feci.* Censum sine lustro nullus actus, nisi religio aliter suaderet. Sextus Augusti consulatus incidit in annum DCCXXV. Inde illos XLII. si exemeris annos, dabitur annus V. C. DCLXXXIII, primo Cn. Pompeji atque M. Crassi consulata nobilis, quo lustrum a Cn. Lentulo &

L. Gellio, Cenforibus, conditum, censusque est factus, uti Liviana Synopsis duodevicefima commonet.

Alter Plutarchi lapsus est, quod sub initium belli civilis inter Caesarem & Pompejum fuisse duntaxat in Vrbe Roma CCCXX millia civium crediderit. Longe deterioribus rei publicae temporibus, atque ante plus centum annis, capita civium plura relata in tabulas actaque, T. Livii Epitome XLVI. manifestat: *Lustrum a cenforibus conditum est. Censa eo sunt civium capita CCCXXVII. millia XXII.* Ille civium numerus inde porro magis ac magis in annos singulos crevit. Teste Phlegonte Tralliano, Olympiadis CLXXVII. anno tertio, i. e. V. C. DCLXXXIII. censa fuerunt millia decem supra nongenta millia. Epitomae Livianae codex vetus duodecentesimus eundem censum non modo non imminuit, sed & quadragenis millibus auctiorem facit. Igitur cum Romae civium numerus semper cum imperio auctus sit, & a Cenforibus, Lentulo Gellioque, ad initium belli civilis Pompejani anni plus viginti interjecti sint, nec interim ulla memorabili clade tam prodigiose imminutus populus apud quemquam reperitur; Plutarcho, ante id bellum fuisse censa duntaxat CCCXX. millia civium narranti fides adhiberi nequit.

Tertius denique est lapsus, quod existimet, civili dissensione populum ad CL. millia decrevisse. Hoc si esset, potuissetne Caesar ex urbe sic exhausta adhuc octoginta millia civium educere, quam ab eo in transmarinas colonias distributa, non nimium longe post, testis est gravissimus Suetonius in Caes. vita, c. 42. Quid? quod vix decem & octo post annis Octavius Augustus, se VI. & Agrippa Coss. lustro condito, *censa civium Romanorum capita quadragies centum millia & sexaginta tria millia*, ipse in rerum suarum indice memoriae certissimae consignatum reliquit? Unde igitur tanta tamque stupenda tam paucis annis hominum vis?

Quae causa Plutarchum ter usque adeo foede cespitare adegerit, inquit Ruald. sub fin. animadversionis his ferè verbis: „Legerat in aliquo auctore Romano, Caesarem, victo Scipione, redeuntem ex Africa egisse quendam recensum, hoc est, examen recognitionemque in eos, qui plebis ferè tenuissima
pars,

pars, frumentariam largitionem, de qua frequens mentio apud rerum Romanarum scriptores, participabant: cognitioque quod per bella civilia numerus accipientium ad vicena trecena millia venerat, eum dimidio imminutum voluisse, atque ad sexagena centena retraxisse. Dio Cassius aperte libro XLIII. Τῆ πλῆθος τῶν τῶν σῖτον φέροντος ἐπὶ μακρότατον ἔ κατὰ δίκην, ἀλλ' ὡσπερ ἐν ταῖς σάσεσιν εἰώθε γενέσθαι ἐπαυξηθέντος, ἐξέτασιν ἐποίησατο, καὶ τὰς γε ἡμίσεις ὁμῶς τὴ αὐτῶν προσηύλειψε. Suetonius hand minus enucleate in Caesare cap. XLI. *Recensum populi, nec more, nec loco solito, sed vicatim per dominos Insularum egit: atque ex viginti trecentisque millibus accipientium frumentum e publico ad centum quinquaginta retraxit.* Jure monet, *nec more, nec loco solito.* Nam id muneris censorum & publicorum scribarum antiquo more fuit, cui peragendo vel forum, vel villa publica in campo Martio, erat destinata. Caesar vero egit *vicatim per dominos insularum*: quod est dicere, per locatores, a quibus insulas, sive domos, egena plebs conducebat. Idque Caesar egit, non ut censor, sed ut τῶν τριόπων τῶν ἐκάστω ἐπιστάτης ~~morum uniuscujusque magister~~, sicut enim in tres annos creavit Senatus. In numero leviter dissentit a Suetonio Dio: ait enim ἡμίσεις, quasi velit post Caesaris recensioem datum adhuc frumentum CLX. Sed hoc, puto, dixit ὀλοχερῶς, non ἀκριβῶς, eoque inservit ὁμῶς τὴ, *fere, circiter, aliquatenus.* Rectius vicissim, & magis proprie, de frumentum accipientibus τὸ πλῆθος usurpavit, quam vocem *populus* Suetonius. Ea namque frumenti largitio solius multitudinis & egenae plebeculae fuit, ut nimis constat, non autem populi totius. Quamobrem, quoties Livius hujus distributionis meminit, vocem *plebis* amat usurpare, tametsi & hanc, *populus*, ab eodem in eadem re plus semel positam satis notum mihi sit. Plutarchum igitur, (nam eum hic velle obstinate defendere, quod olim fieri posse arbitrabar, quasi militiae aptam solam multitudinem exprimere in mente habuerit, esset in aperta luce suapte sponte connivere, quam scilicet Dio & Sueton. cum eo collati nimis multam sufficient) Plutarchum, inquam, dum ex intelligentia rerum, quam experiendo fuerat adeptus, vim verborum Latinorem, ut ipse gloriatur in Demosthene, se assequi posse credidit, voces induxerunt, *recensus* & *populus*, in eo Latino scriptore, sive Suetonius,

nus, sive aliquis alius sit, a quo haec est foeneratus. Putavit, *cenſum & recenſum*, quae differunt in hac re quidem, quantum *Γίμνσις & ἰζέτασις*, hoc est plurimum, & quae nunquam pure & emendate loquenti, quod est latine, confunduntur, esse *λίξιν* plane *συωνίμους*. Credidit & *populi* voce auctorem, ex quo defumfit, omnes urbis ordines intellexisse, cum plebem frumentum publicum accipientem tantum intelligeret, ut liquet. — —

Conf. adhuc Casauboni animadversiones ad eundem Suetonii locum.

ROTANOX

2014

92399